REPORT RESUMES

ED 013 452 48 AL 000 674

SERBO-CROATIAN BASIC COURSE, VOLUME I, UNITS 1-25.

BY- HODGE, CARLETON T. JANKOVIC, JANKO N.

FOREIGN SERVICE INST., WASHINGTON, D.C.

PUB DATE 65

CONTRACT OEC-3-14-002

EDRS PRICE MF-$2.50 HC-$25.88 647P.

DESCRIPTORS- *SERBOCROATIAN, *LANGUAGE INSTRUCTION, PATTERN DRILLS (LANGUAGE), *PHONOLOGY, INTONATION, VOCABULARY DEVELOPMENT, TAPE RECORDINGS, YUGOSLAVIA,

A SLAVIC LANGUAGE, SERBO-CROATIAN IS ONE OF THE THREE OFFICIAL LANGUAGES OF YUGOSLAVIA. STANDARD SERBO-CROATIAN IS UNDERSTOOD EVERYWHERE IN THE COUNTRY, BUT THERE ARE DIALECTAL DIFFERENCES BETWEEN THE EASTERN AND CENTRAL REGIONS. THIS COURSE IS BASED ON EASTERN SPEECH. THE PATTERN DRILLS IN THIS FIRST PART OF THE TWO-VOLUME BASIC COURSE EMPHASIZE AN ORAL COMMAND OF THE LANGUAGE AND A READING KNOWLEDGE SOMEWHAT BROADER THAN THE SPEAKING ABILITY. A BASIC KNOWLEDGE OF LINGUISTICS IS NECESSARY FOR THE STUDENT USING THIS COURSE. MOST OF THE EXERCISES IN THIS TEXT ARE GIVEN IN BOTH ROMAN AND CYRILLIC SCRIPT WITH ENGLISH EQUIVALENTS. TAPE RECORDINGS SUPPLEMENT THE TEXT MATERIAL AND ARE AVAILABLE FOR $136.50 FROM THE INSTRUCTIONAL MATERIALS DIVISION, GENERAL ELECTRONIC LABORATORIES, INC., 1085 COMMONWEALTH AVENUE, BOSTON, MASSACHUSETTS, 02215. THE TEXT IS ALSO AVAILABLE FOR $3.50 FROM THE SUPERINTENDENT OF DOCUMENTS, U.S. GOVERNMENT PRINTING OFFICE, WASHINGTON, D.C., 20402. (FB)

after 328 (no Vol.2)

OE-3-14-002
No. BR No.
PA 48

FOREIGN SERVICE INSTITUTE

SERBO-CROATIAN

ED013452

BASIC COURSE

VOLUME 1
(Units 1 - 25)

U.S. DEPARTMENT OF HEALTH, EDUCATION & WELFARE
OFFICE OF EDUCATION

THIS DOCUMENT HAS BEEN REPRODUCED EXACTLY AS RECEIVED FROM THE PERSON OR ORGANIZATION ORIGINATING IT. POINTS OF VIEW OR OPINIONS STATED DO NOT NECESSARILY REPRESENT OFFICIAL OFFICE OF EDUCATION POSITION OR POLICY.

DEPARTMENT OF STATE

AL 000 674

Serbo-Croatian Basic Course

Volume I

ERRATA

On page 9 in lines 24 and 26 the names of some latin letters are not properly transcribed.

The proper transcription of lines 24 and 26 are given below together with corresponding letters:

Latin

a	b	c	č	ć	d	dž	đ	e	f	g	h	i	j	k	l	lj	m	n
a	be	ce	čə	ćə	de	džə	də	e	ef	ge	ha	i	jota	ka	el	ljə	em	en

nj	o	p	r	s	š	t	u	v	z	ž
njə	o	pe	er	es	šə	te	u	ve	zed	žə

SERBO-CROATIAN

BASIC COURSE

VOLUME 1

(Units 1 - 25)

This work was compiled and published with the support of the Office of Education, Department of Health, Education and Welfare, United States of America.

CARLETON T. HODGE JANKO JANKOVIC
with the assistance of Eleonora Ivanovich

FOREIGN SERVICE INSTITUTE

WASHINGTON, D.C.
1965

DEPARTMENT OF STATE

PREFACE

Serbo-Croatian is the major language of Yugoslavia. Divided as it is into two spheres, usually but not very correctly known as Serbian and Croatian, it is nevertheless one language. The present course was written on the basis of eastern speech. A Croatian speaker has contributed a central version of certain sections of the text, but this has not changed its essential character. It is however, necessary for every student to become acquainted with the features of both varieties, and it has been the aim of this course to provide sufficient material for him to do so.

The linguist in charge of the project has been Carlton T. Hodge. He and Janko N. Jankovic have collaborated closely on all aspects of the text. In the preparation of the preliminary latin (central) version of the dialogues and readings much useful work was done by Mrs. Eleonora Ivanovich. The final version reflects her work and also includes information elicited from other speakers. Acknowledgement should also be made to the students in the Foreign Service Institute and elsewhere who used earlier versions of these units and whose suggestions have been gratefully received. Charles E. Bidwell made valuable comments, and some of his earlier work at the Foreign Service Institute is occasionally reflected in the present work.

The entire course consists of fifty units, designed as an introduction to both speaking and reading. The present volume comprises Units 1 - 25.

H E Sollenberger

Howard E. Sollenberger, Dean
School of Language and Area Studies
Foreign Service Institute
Department of State

INTRODUCTION

The present volume has been four years in the making. During this time it has been tested and revised. In the meantime theories of language learning have been proliferated. Were this course to be re-written, it would undoubtedly look quite different. Nevertheless, the basic outlook would of necessity remain - familiarization with the structure of the language by constant use. It is felt that sufficient material has been given in the course that it may be used effectively either as it is or more imaginatively.

The drills are extensive and are intended for use in full. If there is not class time to do this, the student is to perform all drills outside of class which are not taken up in class. At the same time it is not felt that they exhaust either the possibilities for drill or the student's need for it. They stress the type of exercise in which the response is completely predictable. The less predictable - 'free' conversation type of drill - is to be encouraged at later stages of the course. The conversations given at the end of each unit may be used as a bridge to free, or at least freer, conversation. The question and answer drills also serve as models of what may be used in less formal give and take conversation.

The Question and Answer Drill with Prompt is a type which may be used to drill Basic Sentences and which may lead to freer discussion. In this exercise the first sentence is the data sentence, which gives the information on which the student is to base his answer. While the early examples are very simple, it is clear that once the student has gone through a number of units, the data sentence - and the answer - may be quite complex. It is not felt necessary to spell out drills of this sort but the relative complexity of the answer expected should be controlled. The question may imply 1) a yes or no answer, 2) information based on the data sentence, 3) a conclusion drawn on the basis of the data given, 4) an opinion expressed on the basis of the data given.

Recently an approach to language learning has been suggested (by Earl W. Stevick), which would encourage the introduction of new vocabulary as the need arose for the latter in the student's efforts to express himself. The present course has very deliberately controlled the vocabulary, restricting new words to the Basic Sentences until the later lessons. There is no question but what the introduction of words relevant to the student makes drill and freer conversation much more interesting. However, no matter what supplementary vocabulary lists might be given, they would never satisfy all students. The person primarily concerned with mastering the structure may proceed through the course just as it is. Where much greater involvement of the student would result, new vocabulary may be introduced. The goal of the course remains mastery of the structure, with a limited but active vocabulary.

TABLE OF CONTENTS

Classroom Expressions x

Unit 1

Dialogue: Greetings 1
The Serbo-Croatian Language 2
This Course 4
Symbols used in the Basic Sentences 6
Notes: Note 1.1 The Sounds of Serbo-Croatian 6
Note 1.1.1 Survey of Symbols 7
Note 1.2 Vowels 10
Note 1.3 Serbo-Croatian Stress and Intonation 13

Unit 2

Dialogue: Places and Directions 36
Note 2.1 Noun: Genders 39
Note 2.2 Verb: 'is' 'isn't' 40
Note 2.3 Question words 40

Unit 3

Dialogue: The Hotel 48
Note 3.1 Adjectives: Nominative Singular 53

Unit 4

Dialogue: Friends 73
Cultural note 77
Note 4.1 Pronoun: Personal Pronoun 77
Note 4.2 Adjective: Pronominal Adjectives 78
Note 4.3 Verb: Negative -/ne/ 79

Unit 5

Dialogue: Going Out 89
Note 5.1 Verb: Present 95
Note 5.2 Adjective-Adverb Relationship: Ending /-o/ 97

Unit 6

Dialogue: At the Restaurant 108
Note 6.1 Noun: Accusative Singular
Note 6.1.1 Noun: Accusative Singular Form 113

Note 6.1.2 Noun: Use of Accusative 115
Note 6.2 Adjective: Accusative Singular 116
Note 6.3 Verb: /žélīm/ and /vòlīm/ 117
Note 6.4 Verb: Infinitive 117

Unit 7

Dialogue: Asking for Information 129
Note 7.1 Noun/Adjective: Nominative and Accusative Plural 134
Note 7.2 Adjective: Agreement with Multiple Nouns 135
Note 7.3 Noun: Singular and Plural - Special Cases (/vèče/ and /vèčēr/) 136
Note 7.4 Verb /ímati/: Negative Present 137

Unit 8

Dialogue: Meeting People 152
Supplement - Peoples and Places 157
Note 8.1 Verb: Present of 'to be' 158
Note 8.2 Pronoun, Personal: Nominative and Accusative Plural 159

Unit 9

Dialogue: Looking for Someone 171

Note 9.1 Noun: Dative Case

Note 9.1.1 Dative Case Form 176
Note 9.1.2 Use of Dative 177
Note 9.2 Verb: Use of Negative 178

Unit 10

Dialogue: Where Do You Live? 189
Note 10.1 Adjective: Dative Case 194
Note 10.2 Pronoun: Dative Case 195
Note 10.3 Pronominal Adjectives: Dative Case 197
Note 10.4 Pronoun and Pronominal Adjective: Parallel Use 197
Note 10.5 Question Expressions: /jé l'te/, /zar nè/ 198

Unit 11

Dialogue: Where Are You From? 216

Note 11.1 Noun/Adjective: Genitive

Note 11.1.1 Genitive: Form 221
Note 11.1.2 Genitive: Use 222
Note 11.2 Pronoun: /óno/ 224

Unit 12

Dialogue: The Family - I 254

Note 12.1 Noun: Accusative of Masculine Animate Noun 258

Note 12.2 Pronoun: Accusative and Genitive 259

Note 12.3 Syntax: Case and Word Order 260

Note 12.4 Enclitics: Review 260

Unit 13

Dialogue: Going Out 276

Note 13.1 Cardinal Numerals

Note 13.1.1 Cardinal Numerals: Form 280

Note 13.1.2. Cardinal Numerals: Usage 281

Note 13.2 Other Quantity Words 283

Note 13.3 Verb /ímati/ 284

Note 13.4 Verb: /hóću/, /mógu/ 284

Unit 14

Dialogue: The Family - II 297

Note 14.1 Noun: Special Forms

Note 14.1.1 Noun: /dḗte/ 301

Note 14.1.2 Noun: /bràt/, /gospódin/ 301

Note 14.1.3 Noun: /kćȋ/ 301

Note 14.2 Numerals: Collective Numerals and Numerical Adjectives. 302

Unit 15

Dialogue: City and Environs 316

Days of the Week 320

Note 15.1 Noun/Adjective: Instrumental Case 321

Note 15.2 Pronoun: Instrumental Case 322

Note 15.3. Instrumental Case: Usage 323

Note 15.4 Preposition /s/, /sa/ 324

Unit 16

Dialogue: Traveling By Train 343

Note 16.1 Noun: Vocative 347

Note 16.2 Noun and Adjective: Review 348

Note 16.3 Pronoun and Pronominal Adjectives; Review 351

Unit 17

Dialogue: In Belgrade 367
Note 17.1 Verb: Past
Note 17.1.1 Past: Form 370
Note 17.1.2 Past: Use 372
Note 17.1.3 Past: Aspect 374
Note 17.2 Verb: Review 375
Note 17.3 Verb: Classification 377

Unit 18

Dialogue: A Trip to Skópje 396
Note 18.1 Verb: Past Tense
Note 18.1.1 Verb: Subject Agreement in Past Tense 401
Note 18.1.2 Verb: Word Order in Past Tense 403
Note 18.2 Verbs: New Verbs 404

Unit 19

Dialogue: Meeting a Friend 421
Note 19.1 Verb: Future 427
Note 19.2 Verb: Review of Aspect 430
Note 19.3 New Verbs 431

Unit 20

Dialogue: Seeing the Sights 444
Note 20.1 Verb: Future; Special Forms 448
Note 20.2 Enclitics: Order of Enclitics - Summary 449
Note 20.3 Verb /htèti/ 449
Note 20.4 Clause Introducer: /štò/ 450
Note 20.5 /Beogradski grad/ 450
Note 20.6 New Verbs 451

Unit 21

Dialogue: Weekend 464
Note 21.1 Verb Aspect
Note 21.1.1 Perfective and Imperfective Pairs 468
Note 21.1.2 Verb: Perfective and Imperfective /bìti/ 476
Note 21.1.3 Aspect Usage 476
Note 21.2 Verb: /ímati/ 478
Note 21.3 New Verbs 478

Unit 22

Dialogue: The Trip to Belgrade 492
Note 22.1 Verb: Imperative
Note 22.1.1 Verb: Affirmative Imperative 499
Note 22.1.2 Verb: Negative Imperative 500
Note 22.1.3 Verb: /némōjte/ 500
Note 22.2 Verb: Stress Patterns 500
Note 22.3 New Verbs 506

Unit 23

Dialogue: With Some Friends 517
Cultural Note: 521
Note 23.1 Verb: 'there is', 'there was', 'there will be'
Note 23.1.1 /ímā/ 'there is', 'there are', /ímajū/, 'there are' 521
Note 23.1.2 /bȉo/, /bíla/, /bílo/ 'there was' 523
Note 23.1.3 /bìće/, 'there will be' 523
Note 23.2 Verb: /trèbati/
Note 23.2.1 /trèbā/, /trèbalo/: Impersonal Use 524
Note 23.2.2 /trèbati/: Personal Use 525
Note 23.3 Noun: /gȍst/ 525
Note 23.4 Verb: Pluperfect 526
Note 23.5 New Verbs 527

Unit 24

Dialogue: The Market Place 542
Note 24.1 Verb: Use of /se/ with verb; Reflexive Verbs
Note 24.1.1 Constructions with /se/ 549
Note 24.1.2 Verb: Reflexive and Non-reflexive Verbs 552
Note 24.2 New Verbs 559

Unit 25

Dialogue: In the Garage 571
Note 25.1 Past Passive Participle
Note 25.1.1 Past Passive Participle: Form 575
Note 25.1.2 Past Passive Participle: Use 577
Note 25.2 Phonology: /J/ changes 578
Note 25.3 New Verbs 579
Serbo-Croatian - English Vocabulary 595

Classroom Expressions

Ponóvite | zà mnōm.	Repeat after me.
Svȉ zàjedno.	All together.
Pojedínačno.	Individually.
Jòš jȅdanput.	Once again.
Prodúžite.	Continue.
/ Nástavite.	
/ Dàlje.	/ Next. Go on.
Pòčnite.	Begin.
Vȃš je rȇd, gospódine N.	It's your turn, Mr. N.
Dòvōljno, hvála.	That's enough, thanks.
/ Dòsta, hvála.	
Čekājte | màlo.	Wait a minute.
Gdè smo stȃli?	Where did we stop?
Ódmor. / Prékid.	Break
Strána dvȃdeset pȑva | , drùgā, ȍsmā ...	Page twenty one, two, eight ...
Okrénite | stránu | dvȃdeset ȍsmū.	Turn to page 28.
Da prȅđēmo | na stránu ...	Let's turn to page ...
Prevédite.	Translate.
Ȉmam jȅdno pítanje.	I have a question.
Štà znȃči rȇč | 'đȃk'?	What does the word 'đak' mean?
Rȇč 'đȃk' znȃči 'stùdent'.	The word 'đak' means 'student'.
Kàko se kȃže 'màtch' | na srpskohr̀vātskōm?	How do you say 'match' in Serbo-Croatian?
Kȃže se 'šȉbica'. / Kȃže se 'žȉgica'.	(It is / you say) Šibica.

UNIT 1

Basic Sentences - Osnovne rečenice- Основе реченице

Greetings	**Pózdravljānje**	**Пóздрављāње**
Good morning. (up to about 9:00)	2ˌ 3ˎ1 Dobro jutro.	2ˈ 3·1 Добро јутро.
Hello. or Good afternoon. ('Good day', used from about 9 AM until dusk)	2ˌ 3≥1 Dobar dan.	2ˈ 3-̀ Добар дан.
Good evening.	2ˌ 3ˎ1_ Dobra večer.	2ˈ 3·1- Добро вече.
Good-bye. or I'll be seeing you. (to someone you expect to see again soon - 'to seeing')	2ˌ 3ˏ 1 Do viđenja.	2ˈ 3-́ 1 До виђења.
Good-bye. (a farewell, said on parting for a longer period of time)	3 ˎ1 Zbogom.	3 ·1 Збогом.
Good night ('light night').	2' 3≥1 Dobra noć.	3·2 |2·1 Лаку нōћ.
Hi!	23ˏ 1 Živjeli.	3 ·1 Здраво
how	3ˎ1 kako	3·1 како
How are you?	3ˎ1 # Kako ste?	3·1 # Како сте?
thanks	23ˏ1 hvala	23ˊ 1 хвāла
I'm well	3ˊ 1 dobro sam	3ˊ 1 добро сам
you	3≥1 vi	3-̀1 ви
I'm fine, thanks, how are you?	23ˏ | 2ˊ 1 # Hvala, dobro sam, 3ˎ2 |2≥1# kako ste vi?	23-́ | 2ˊ 1 # Хвала, добро сам, 3·2 |2-̀1# како сте ви?
Please. or You're welcome.	3 ˎ1_ Prosim.	3·1- Молим.
Excuse me.	2 3ˏ 1 Izvinite.	2 3-́ 1 Извините.
Pardon me.	2 3ˊ 1 Oprostite.	2 3ˊ 1 Опростите.
Yes.	3ˎ1 Jest.	3·1 Jeсте.

or	3ˎ1 Da.	3ˎ1 Да.
No.	3ˎ1 Ne.	3ˎ1 Не.
Please, sit down.	2 3ˊ 2 |2 ˎ1 Izvolite sjesti.	2 3ˊ 2 |2ˎ1 Изволите сести.
or	2 3ˊ 2 # 2 ˎ1 Izvolite sjedite.	2 3ˊ1 #2ˎ1 Изволите седите.
How is Mr. Jović?	3ˎ2 |2 ˈ | Kako je gospodin ˊ 1# Jović?	3ˎ2 |2 ˈ Како је господин ˊ 1# Јовић?
How is Mrs. Jović?	3ˎ2 |2ˌ Kako je gospođa ˊ 1# Jović?	3ˎ2 |2ˈ Како је госпођа ˊ 1# Јовић?
How is Miss Jović?	3ˎ2 |2ˌ Kako je gospođica ˊ 1# Jović?	3ˎ2 |2ˈ Како је госпођица ˊ 1# Јовић?
Fine, thanks.	3ˊ | 2 ˊ 1 Dobro, hvala.	3ˊ | 2 ˊ 1 Добро, хвала.

The Serbo-Croatian Language

Serbo-Croatian is a Slavic language and as such belongs to the Indo-European (or Indo-Hittite) family of languages. This family includes languages from East Pakistan to Great Britain and the New World. Slavic is one of the branches of this family and includes Russian, Ukrainian, Polish, Czech, Slovak, Slovenian, Serbo-Croatian, Macedonian and Bulgarian. Other branches are: Germanic (English, German, Dutch, Norwegian, Danish, Swedish, etc.), Italic (Latin, from which we get the Romance languages such as Rumanian, Italian, Spanish, French, and Portuguese), Celtic (Welsh, Irish, etc.), Hellenic (Greek), Armenian, Albanian, Baltic (Lithuanian, Latvian), Indic (Sanskrit, Hindi-Urdu, Bengali, Gujerati, etc.), Iranian (Persian, Pashto, Kurdish, etc.).

Serbo-Croatian is one of three official languages in Yugoslavia, the other two being Slovenian and Macedonian. Slovenia is one of six people's republics of Yugoslavia. It is situated in the extreme northwest, bordering on Italy, Austria and Trieste, as well as the people's republic of Croatia in Yugoslavia itself; the capital is Ljubljana. Macedonia is the most southern people's republic of Yugoslavia, being wedged between Albania and Bulgaria, with Greece on the south. On the north it is bounded by the people's republic of Serbia and by the autonomous region of Kosovo-Metohija (Kosmet). The capital of Macedonia is Skopje. In the rest of Yugoslavia (the republics of Serbia, Croatia, Bosnia-Hercegovina, Montenegro [Crna Gora], the autonomous province of Vojvodina and the autonomous region of Kosovo-Metohija) the official language is Serbo-Croatian. (One may, however, use standard Serbo-Croatian everywhere in the country.) These three languages are closely related and have a great deal in common both in vocabulary and construction. In all three of these official languages there is considerable dialect variation. The whole of Yugoslavia is part of the larger South Slavic speech area, which includes Bulgaria. Although official languages change at the frontier, the local dialects shade off into each other from the Adriatic to the Black Sea. This area is surrounded by peoples speaking non-Slavic languages (Italian, German, Hungarian, Rumanian, Turkish, Greek, Albanian).

As mentioned above, there are local variations throughout Yugoslavia. Even within the standard language there are accepted variations, which set off an eastern variety of dialect from a central one. Although they are the same language and mutually intelligible, there are enough differences between the two to make it more advisable for a beginner to learn one or the other, rather than mix the two. The eastern dialect is spoken in Serbia, the central in Croatia, Bosnia and Hercegovina, Montenegro and parts of western Serbia. The eastern type is standard for Belgrade and the central is the accepted standard in Zagreb, though the local dialect of the latter is somewhat different.

The eastern dialect is normally written in cyrillic letters and the central uses latin letters in Croatia, but cyrillic in Montenegro, and both cyrillic and latin in Bosnia and Hercegovina. In these units the Basic Sentences and Conversation drills are given in both latin and cyrillic, the version in latin letters being representative of central speech and that in cyrillic representing an eastern variety. Elsewhere latin letters are used but eastern speech.

A quite regular difference between standard eastern and central Serbo-Croatian may be mentioned. A very large number of words which have /e/ in eastern speech have /je/ (or a change in the preceding consonant called palatalization) in central Serbo-Croatian. Likewise many eastern words with long /e/ (written here /ē/) have /ije/ in central Serbo-Croatian. For example:

Eastern	Central	
gdè	gdjè	where
médved	médvjed	bear
razúmēm	razúmijem	I understand
lȅvo	lȉjevo	left

This difference is part of a wider pattern which has its reflexes all over the South Slavic speech area. Compare:

Slovenian	Coastal S-C	Central S-C	East. S-C	W. Bulg.	E. Bulg.	
mlḗko	mlīkò	mlijéko	mlḗko	mléku/mlikó	mlyáku	milk

Besides these differences, there are also vocabulary variations and different sentence constructions. For example, the central form of /hlèb/ 'bread' is /hljèb/, but in Zagreb they use an entirely different word: /krùh/. In the Basic Sentences /prȍsīm/ is given in latin letters, /mȍlīm/ in cyrillic. Actually the distribution of these forms is not so simple. /mȍlīm/ is the more widespread, being used, for example, in Serbia, Bosnia, Hercegovina and Dalmatia, while /prȍsīm/ is more local to Zagreb and nearby. Central Serbo-Croatian often uses an impersonal /-ti/ form, where eastern Serbo-Croatian has a personal verb form. For example, an eastern speaker says /žȅlim da jèdem̄/ 'I want that I eat'. The central expression would be /žȅlim jèsti/ 'I want to eat'. Both the eastern and central dialects have /da jēdēm/ and /jèsti/, but they use them in slightly different ways. The differences between eastern and central Serbo-Croatian are quite comparable to the differences between dialects of American English. Compare Bostonian, Middle Western and Southern pronunciations of such words as 'car, out, many' and vocabulary differences such as 'faucet' vs. 'spigot'. Variations in language are perfectly natural. They are to be expected. Any language which does not change or which has no variation is a dead language.

This Course

These lessons are intended to give the beginner a useful oral command of the language and a reading knowledge somewhat broader than his speaking ability. It is designed to be used with a native speaker of the language as instructor, the tapes being supplementary.

Given the dialect situation mentioned above, it is obvious that all speakers of Serbo-Croatian do not speak in exactly the same manner. The model for imitation should be one whose language is standard but not bookish. It is also important to note that the same speaker will not always say the same sentence in the same way. This is perfectly natural and the same situation exists in English. In both Serbo-Croatian and English (and all other languages as well) such variations are limited in scope and always follow the general pattern of the language. (For example, there may be variation as to which sound is used in a given word, but both sounds must be Serbo-Croatian sounds.) If one is listening to the recordings, he will find that they follow the printed material pretty closely. However, the speakers who made the recordings would not always say these things in exactly the same way. The differences might not be very great, but there would be frequent differences. Variations in intonation and in which word has the primary stress in a phrase or clause are to be expected. If one is working with a Serbo-Croatian speaker, he or she will undoubtedly say some things in a slightly different way than is found in these units. In every such case, his or her pronunciation is to be followed. One should, however, remember that there is no one single right way of speaking Serbo-Croatian or any other language. In this course an acceptable 'standard' form of spoken Serbo-Croatian is presented, but it is not the only such acceptable form.

Whether one is working with a native speaker or with recordings, each Serbo-Croatian word, phrase or sentence must be repeated in a loud, clear voice, the attempt being to imitate the pronunciation as closely as one can. While it is desirable to drill with books closed as much as possible, one may keep the book open and only use it when absolutely necessary. It is important to imitate the speaker and not read the Serbo-Croatian. The meaning of the Serbo-Croatian is to be kept constantly in mind, and it may be necessary to glance at the English equivalent occasionally. It is a waste of time to fumble for the meaning of a sentence and far preferable to look and see what it is.

In the first few units the student should not under any circumstances attempt to pronounce the Serbo-Croatian before he has heard it.

Students should also be reminded that language is arbitrary. Time should not be wasted in discussions of why Serbo-Croatian expresses something in the way it does. The student is to learn how something is said, not why. There is no answer to the question 'why' something is said the way it is.

Symbols used in the Basic Sentences

On the English side, parentheses and quotation marks are used together ('...') when a more literal translation is given in addition to the ordinary English equivalent. Brackets [ ] are used to indicate words in the English equivalent which do not have an equivalent in the Serbo-Croatian. Parentheses indicate words which translate something in the Serbo-Croatian but would not be used in a normal English equivalent. Note that on the English side we have what is ordinarily said in English in this situation, not necessarily a literal translation. The use of the parentheses and brackets as explained above should make the situation clear in each case.

Notes

Note 1.1 The Sounds of Serbo-Croatian

The following outline gives a survey of Serbo-Croatian sounds. Although long, it is not exhaustive, and technical details are left to technical books. In conjunction with this outline there is a set of pronunciation drills. Their purpose is to help the student hear and produce the Serbo-Croatian sounds, especially those sounds and combinations of sounds which are very different from those in English. These drills concentrate attention on particular pronunciation points and will, if properly drilled, aid one to say Basic Sentences naturally. The meanings of the words are given, but the student is not expected to learn these meanings or even pay any particular attention to them at this time.

Although most of the latin letters used in writing Serbo-Croatian are the same as those we use in English, they represent a very different set of speech habits. Even letters which seem to represent the same sound may actually be quite different. /t/ for example, represents an English sound made by touching the tongue to the ridge back of the upper teeth, but in Serbo-Croatian it represents a sound made by touching the tongue to the upper front teeth. It is important to know these differences and make a determined effort to form new speech habits.

Note 1.1.1 Survey of Symbols

Following is the latin alphabet as used for Serbo-Croatian, with the cyrillic equivalents. The description of the sounds is only approximate. For details see other notes.

Latin		Cyrillic		Hints on Pronunciation
A	a	А	а	a as in father
B	b	Б	б	b as in book but fully voiced
C	c	Ц	ц	ts as in cats
Č	č	Ч	ч	a ch sound made with tongue curled back. Compare ch of arch.
Ć	ć	Ћ	ћ	a ch sound made with the tip of the tongue against the upper teeth. Compare ch in cheap.
D	d	Д	д	like d of done but fully voiced and with tip of tongue against upper teeth
Đ	đ	Ђ	ђ	something like j of jeep (j with tongue forward); the voiced counterpart of /ć/. Also written /dj/.
Dž	dž	Џ	џ	something like g of large (j with tongue back); the voiced counterpart of /č/
E	e	Е	е	e of bet, but higher when long
F	f	Ф	ф	f of foot
G	g	Г	г	g of gone but fully voiced
H	h	Х	х	not in English. A sound made in the same place as /k/ but letting the air slide through instead of stopping it
I	i	И	и	a high i sound something like ee of beet but without the y-glide of English ee
J	j	Ј	ј	like y of yet but higher than English y in combinations such as /aj/ (ah-ee)
K	k	К	к	like c of cat but without the strong puff of breath
L	l	Л	л	much like English l but not as deep. Compare l of million.

Lj	lj	Љ	љ	an l made with the tongue in position to say y. Not in English.
M	m	М	м	m as in man but fully voiced
N	n	Н	н	n as in noon but fully voiced and with the tip of the tongue against the upper teeth
Nj	nj	Њ	њ	an n made with the tongue in position to say y. Not in English.
O	o	О	о	something like o of horse, ough of ought or of law
P	p	П	п	p of pat but without the strong puff of breath following it
R	r	Р	р	a couple of flaps of the tip of the tongue against the ridge back of the upper teeth. Not in English. Before pause it is usually voiceless.
S	s	С	с	like s of sing
Š	š	Ш	ш	a sh sound made with the tongue back. Compare sh of harsh.
T	t	Т	т	like t of top but made with the tip of the tongue against the upper teeth
U	u	У	у	a high u something like the oo of boot but without the w glide of English oo.
V	v	В	в	a light v sound, like v of veal. May be w in the combination /hv-/.
Z	z	З	з	like z of zeal but fully voiced
Ž	ž	Ж	ж	a zh sound (compare s of pleasure) made with the tongue back. Voiced counterpart of /š/.

The ordinary spelling (both latin and cyrillic) does not indicate certain features, such as the stress, vowel length or pitch. Junctures (see below) are partly represented by word division and punctuation. To represent the language more accurately, additional symbols are therefore necessary. Following is a rearrangement of the latin letters listed above, followed by the other symbols used in this course:

Vowels: i e a u o r

Voiceless Consonants: A. p t k s š c ć č f h

Voiced Consonants: B. b d g z ž dz đ dž v

C. r l lj m n nj j

Stress: Primary ´ or ` Secondary ˈ Weak (unmarked)

Vowel length: ˉ

Pitch: Low 1 Mid 2 High 3 Extra high 4

Junctures: | ‖ # (also, in part, space between words)

(See page 35 for the traditional symbols for primary stress.)

[G.D. 1.1.1] Pronunciation Drill

The letters of the alphabet will serve as simple pronunciation drill. Each letter is pronounced as a syllable. The vowel sound (as /a/) is the name of the vowel. The name of a consonant is that sound plus /ə/ (a of sofa) for cyrillic letters, or that sound plus /e/ for latin letters. /b/ therefore has two names: /bə/ for б and /be/ for b. Repeat each alphabet after the instructor or tape, being very careful to imitate exactly.

Cyrillic

а	б	в	г	д	ђ	е	ж	з	и	ј	к	л	љ	м	н
a	bə	və	gə	də	đə	e	žə	zə	i	jə	kə	lə	ljə	mə	nə

њ	о	п	р	с	т	ћ	у	ф	х	ц	ч	џ	ш
njə	o	pə	rə	sə	tə	ćə	u	fə	hə	cə	čə	džə	šə

Latin

a	b	c	č	ć	d	dž	đ	e	f	g	h	i	j	k	l	lj	m	n
a	be	ce	če	će	de	dže	đe	e	fe	ge	he	i	je	ke	le	lje	me	ne

nj	o	p	r	s	š	t	u	v	z	ž
nje	o	pe	re	se	še	te	u	ve	ze	že

The above alphabets also illustrate the difference in the order of the letters between cyrillic and latin. The latin order is that of English, with added letters in appropriate places. The cyrillic order must be learned.

Note 1.2 Vowels

Examples of the six vowels found in Serbo-Croation are:
[G.D. 1.1.2]

Vowel	Short	Long	Short unstressed	Long unstressed
/i/	ȉdite go!	mȋr peace	stànica station	gòvorīte you are speaking
/e/	žèlīm I wish	mȇso meat	vòlīte you like	ȉdēm I'm going
/u/	razúmēm I understand	pȗt road	nèkud somewhere	gòlūb dove
/o/	dòbro well	vȏz train	kàko how	pèrōn platform
/a/	nàprēd forward	dȃn day	sȉla power	ȉmām I have
/r/	vȑt garden	bȓz fast	prètrpān crowded	nèkr̄st unbeliever

Note that the quality of these vowels, while there is some variation, is quite clear whether they are short, long, stressed or unstressed. This is quite different from English where a clear a (as in father) does not usually occur unstressed. The a's of sofa, woman, seaman, alike, afloat are all uh's. (phonetically [ə]). Most unstressed simple vowels in English are this [ə]. This means that one must be careful to pronounce unstressed vowels in Serbo-Croatian as clearly /i/, /e/, /u/, /o/ or /a/, not as English uh [ə].

Another very important factor is vowel length. In English the length of vowels varies from dialect to dialect, but there is often a correlation of length and the nature of the following consonant. For example, the vowel in had is longer than in hat. Compare bad and bat, sad and sat, cad and cat. Before the voiced d the vowel is longer. In Serbo-Croatian the vowels may be long or short regardless of what follows. In fact, differences of meaning may depend on vowel length. For example, /grȃd/ is 'city', but /gràd/ 'hail', /sùpruga/ is 'of a husband' or 'wife' but /sùprūgā/ 'of husbands'.

In the last example, as well as in the above list, there are examples of unstressed long vowels. This occurrence of long vowels in unstressed syllables sometimes confuses the English learner, who either does not hear the length or thinks that the long vowel is stressed. The student should listen very carefully for the length of vowels in Serbo-Croatian, especially in unstressed syllables.

Speech sounds are most easily described in terms of how they are made. The lips, teeth, tongue, uvula, larynx, etc., all enter into the production of speech. For our purpose here (as speakers of English learning to speak Serbo-Croatian) the position of the tongue and the manner in which it is used are the most important factors.

If the vowels are plotted with regard to tongue height and relative position front to back, we have the following pattern:

	Front	Central	Back
High	i		u
Mid	e	r	o
Low		a	

There is some variation in vowel quality between short and long, and between those in closed vs. open syllables. This is particularly noticeable with /i/, /e/ and /u/. /dìm/ 'smoke' has a vowel higher than English dim but not as high as /dívan/ 'wonderful'. /mèk/ 'soft' has a vowel close to the e of bet but /némati/ 'not to have' has a higher e sound quite unlike any English sound. /r/ is listed here as a vowel. This is the symbol for a kind of uh [ə] vowel, interrupted by a few taps of the tip of the tongue. It is, then, a combination of a vowel sound, [ə], and a consonant (the taps or flaps). /r/ also occurs as a plain consonant, before and after the other vowels.

We may make a similar pattern of English vowels:

	Front	Central	Back	Examples		
High	i	ɨ	u	bit	'jist'	put
Mid	e	ə	o	bet	but	horse
Low	æ	a	ɔ	bat	hot	ought

English has nine vowels (fewer in some dialects), so has more than Serbo-Croatian. The student should not be misled by the use of the same symbols for English 'i, e, a, u, o' and for Serbo-Croatian sounds. Serbo-Croatian /i/, /e/ and /u/ are higher in tongue position. /o/ and /a/ are about the same, but a plain 'o' is rather rare in English. The diphthong 'ow' (as in low) occurs so much more frequently that we always think of 'ow' when we think of the English sound 'o'. The confusion between English diphthongs and Serbo-Croatian vowel quality and length presents the greatest difficulty to the learner. A Serbo-Croatian /i/ sounds like the English ee of beet to an untrained ear. This is due to the nature of the English diphthongs. Frequent English diphthongs are:

iy	beet
ey	bait
uw	boot
ow	boat
ɔy	boy
ay	bite
aw	bout

Each of these diphthongs starts with a lower position and glides to a higher one. 'iy' begins like i of bit and ends like the y of yet. The y of yet is about the tongue position of Serbo-Croatian /i/ so this /i/ and English 'iy' are confused. The glides of the above English diphthongs are:

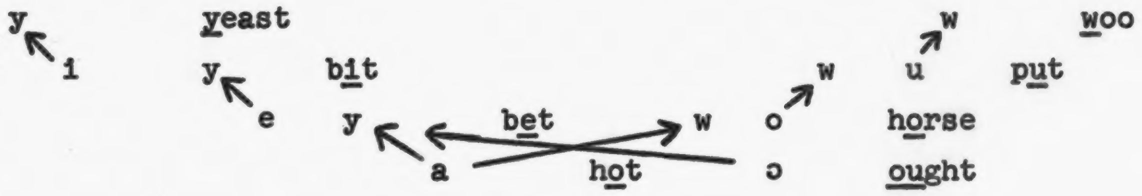

'iy' (beet) begins with the i of bit and ends with the y of yeast. 'ey' (bait) begins with the e of bet and ends with a y the height of i in bit, etc. What we have in English been taught to consider vowels are really diphthongs (the names of the letters a [ey], e [iy], i [ay], o [ow], u [yuw]). Serbo-Croatian also has diphthongs, which are written as such: /ij/, /aj/, /ej/, etc. The Serbo-Croatian simple vowels must not be confused with these or with the English diphthongs. The simple vowels may be long or short and may have different kinds and degrees of stress (accent), but they remain more constant in quality than the English sounds most like them.

Note 1.3 Serbo-Croatian Stress and Intonation

In both Serbo-Croatian and English there are regular differences made in the degrees of stress of given sounds. For example, we distinguish the nouns 'ímpact, íncrease, ínsult' from the verbs 'impáct, incréase, insúlt' only by the different position of the stress. In the nouns the first syllable is stressed; in the verbs the second syllable is stressed.

There are also regular differences in the relative height of tone or pitch. For example, the sentence 'John! come home!' is composed of two phrases with two high pitches. 'John came home.' is only one phrase and has only one high pitch (usually on 'home'). Note that the high pitches in these sentences are on the vowels which have the strongest stress.

Any given syllable in English has both stress and pitch. The vowels are the centers of stress and pitch. As noted at the end of the last paragraph, there is often close correlation between high pitch and strong stress. This is not always the case, though. Compare 'John!' (calling him) and 'Oh, John!' (said to the naughty boy who has drawn pictures all over the bedroom wall). The second is on low pitch, the first starts high and goes low. You cannot predict what stress a word will have from its pitch or vice versa. It is therefore necessary to have separate symbols for both.

There are four distinctive stresses and four pitches in English. The stresses are all seen in a sentence like:

Lòng íslănd ĭs ă lông íslănd.

Here the primary (strongest) stress is shown by ´, secondary by ˇ, tertiary by `, and the weak syllables are marked ˘.

We may show pitch with a curve as:

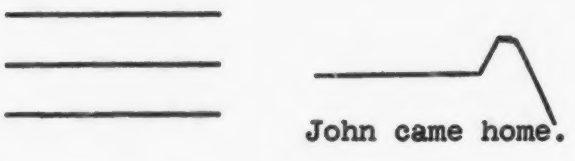

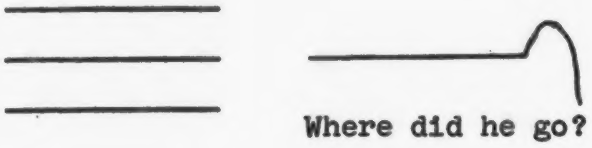

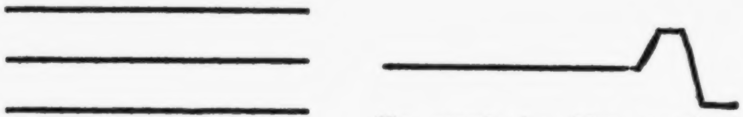

He went to the market.

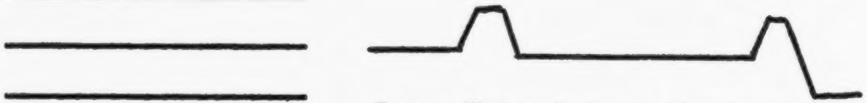

Long Island is a long island.

The three lines on the left show the levels of pitch. You may have a fourth, when you hit something extra high. Since there are only four basic pitch levels, they may be indicated very conveniently by numbers (1 for low, 2 mid, 3 high, 4 extra high). An example of 4 is:

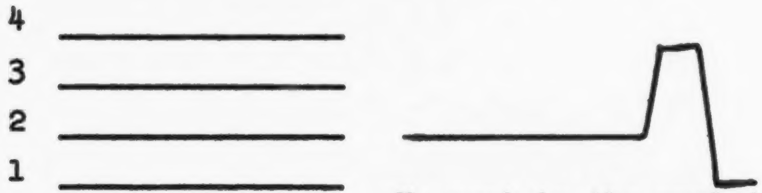

He went to the market.

Here 'market' is stronger (louder and going higher on mar-). The pitches and stresses of these sentences may be shown thus:

```
2^    ^    3´1
John  came home.

2 ^    `   `  3´1
Where did he  go?

2`  ^    ˘   ˘   3´ 1˘
He  went to  the market.

2`  ^    ˘   ˘   4` 1˘
He  went to  the market.

2`   3´ 2˘   |2`  ˘  ^    3´ 1˘
Long Island   is  a  long island.
```

Note that the 'question' (Where did he go?) has the same pitch pattern as the statements. A question <u>may</u> have a different pitch pattern but frequently there is no difference. The word 'question' does not mean either in English or in Serbo-Croatian that the voice always rises at the end. It refers merely to the situation of asking for information.

Note also that the sentence with two phrases has the boundary between the two marked with a single line | . This is one type of phrase (or clause) boundary. Each phrase has only one loud stress /ʹ/. We find this kind of pattern in Serbo-Croatian, too, and use the same symbol /|/. We could also add the symbol /#/ at the end of each of the above sentences, showing that they all end in the fading out type of sentence final.

Coming now to Serbo-Croatian we find that we have a situation which is similar to English in many ways but with some striking differences:

[G.D. 1.1.3] Some examples are:

```
      3         `  1   #
1.    Z  d  r  a  v  o.                      Hello.

      3     `̲1#
2.    D  v  a.                               Two.

      2           3  ´̲         1   #
3.    R  a  z  u  m  e  t  e    l  i?        Do you understand?

      23´̲  |  2´     1  #  2·        3`̲1#
4.    Hvala,  dobro  sam,  kako  ste  vi?    Thank you, I'm fine.  How are you?

      2̬·     3 `2  | 3`̲2  ‖ 2    ` 1_ #
5.    Želim  hleb,  meso  i  krompir.        I want bread, meat and potatoes.

      2 3´    2  | 2 ̲     ´ 1 #
6.    Koliko  su  tri  i  četiri?            How much are three and four?
```

Here are three pitch symbols (/1/, /2/, /3/ - with the possibility of /4/ also, as in English). There are several important differences. One is in the pattern with several phrases. English goes up to /3/ in each phrase of most sentences (pattern /231/ or /31/). This is not a 'rule'; it is just an observation of the most frequent pattern. In Serbo-Croatian a sentence which consists of only one phrase usually has pitch pattern /231#/, the /3/ occuring together with the primary stress of the phrase (for example, sentence 3 and the second part, after #, of 4). If the primary stress begins the phrase, there is no /2/ (sentences 1, 2). There is a very frequent sequence of the phrases, the first /232|/, the second /21#/ (sentences 4 and 6). Or you may have a series of phrases, the earlier ones /232|/, the last /21#/ (compare 5). Listen carefully for the difference between Serbo-Croatian final phrase /21/ and the English /231/.

The symbol /|/ indicates a phrase which ends continuing the last pitch given. The symbol /‖/ indicates a rising intonation - not to the next pitch but very noticeable. At the end of a sentence (where there is ? or .) the voice usually dies out as in English, though a sentence may end in /‖ / or, more rarely, /|/. The final sounds of a sentence are often whispered in Serbo-Croatian.

The symbol /#/ is used to indicate the dying out of the voice, as opposed to the sustaining phrase final /|/ or the rising /‖/. Since a period normally shows this, /#/ is only used where the punctuation is not helpful. For example, it is used over a comma (,), where the pronunciation is really like that of the end of a sentence or over a question mark (?), where there is no rise in pitch. (Both of these are illustrated in sentence 4 above.)

The stress system is more complex and is closely related to pitch. There are three degrees of stress - primary (/ ´ or `/), secondary (/ˈ/) and weak (unmarked). Vowels with stresses /´`ˈ/ may be short (unmarked) or long (with /¯/), and unstressed vowels in words with primary stress may be short or long. In a word with secondary stress /ˈ/, only the stressed syllable may be long (indicated by /ˈ̲/). As in English, each phrase has one primary stress (/´/ or /`/) and an undetermined number of secondary and weak stresses. Use the Basic Sentences for examples of primary and secondary stresses. The two symbols for primary stress basically indicate either a carryover of the stress into the following syllable, indicated by /´/, or a non-carryover of the stress, indicated by /`/. This has no parallel in English. For convenience we will use an 'explanatory spelling' here alongside the one used in the course. This spelling uses /°/ for the primary stress, doubles the vowels to show length, and shows the pitch contour with a line, as we did above for English.

	Unit Spelling	Explanatory Spelling
Pitch	3 1	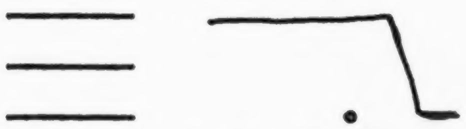
Stress	` (over a)	
	z d r a v o	z d r a v o 'hi!'
Pitch	3 1	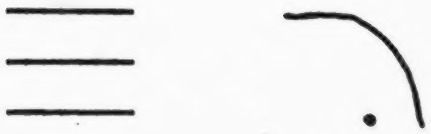
Stress	`̲ (over a)	
	d v a	d v a a 'two'

The two words illustrate what is traditionally known as 'falling accent', short and long. The pitch falls immediately after the stress. When the vowel is long the pitch falls during the vowel as only the first part of the vowel (the first of the double vowels in the explanatory spelling) has primary stress. The accents /ˋ/ and /ˆ/ both correspond to only one /˚/ of the explanatory spelling.

[G.D. 1.1.4]

```
Pitch    2  3      1      ____
Stress        ´           ____                        'How much are
                                       ˚  ˚              they?'
         k o l i k o  s u ____   k o l i k o s u

Pitch    2  3     1       ____
Stress        ´  -        ____                        'I understand.'
                                       ˚   ˚
         r a z u m e m    ____   r a z u m e e m

Pitch    2        3    1  ____
Stress            ˊ̲       ____                         'do you under-
                                             ˚   ˚       stand?'
         r a z u m e t e  l i ____  r a z u m e e t e  l i

Pitch  2  3  1  2  31     ____
Stress    ˊ̲        ˊ̲      ____                         'thanks'
              or          ____              or
       h v a l a  h v a l a     h v a a l a  h v a a l a
                                      ˚   ˚        ˚
```

/´/ and /ˊ̲/ are traditionally known as 'rising accents' (note pitch patterns). The stress continues from one syllable into the next and the pitch (if /3/ or /4/) rises slightly in the second syllable (if this is not the last syllable). This type of stress is quite distinctive. We have nothing like it in English. While the /ˆ/ of /dȃn/ sounds very much to us like a slightly drawn out 'Don', the /ˊ̲/ or /´/ is quite a different matter. It must be listened to very carefully. Note that in /razúmēm/, the carryover is only on the first part of the long vowel. /´/ and /ˊ̲/ correspond to two stresses /˚ ˚ / of the explanatory spelling, except in the second pronunciation of /hvála/.

The last example, /hvála/, shows the possibility of /´/ representing either the double stress or only the stress on the second part of a long vowel. The first version shows the double stress /• • / in the explanatory spelling. The second shows only the one. When, as here, the syllable on which the stress begins is followed by only one other syllable, and the word ends in a period juncture /#/, the final syllable may lose its stress. Before the juncture /|/ or /‖/ the stress is not lost. In the Basic Sentences the /1/ of a final pitch will be placed on or after the last vowel to indicate the possibility of stress carryover even in this position (see the first spelling of /hvála/ above). Examples showing carryover and non-carryover, according to whether the syllable is final, are:

		Explanatory Spelling	
	2 3´ 1 # k o l i k o s u .	2 3• ∘ 1 # k o l i k o s u .	'how much are they?'
but	2 3` 1 # k o l ị k o .	2 3°1 # k o l i k o .	
	23 ´ | 2´ 1 # h v a l a d o b r o s a m .	2 3∘ • | 2• ∘ 1 # h v a a l a d o b r o s a m .	
but	2 3´1 # h v a l a .	2 3∘1 # h v a a l a .	'thanks, I'm fine.'
	3` 1 # d o b r o .	3°1 # d o b r o .	

Note that when a short rising primary stress /´/ (as in /kolíko/) loses the stress on the syllable following, it is replaces by /`/ (/kolìko/). The explanatory spelling shows how two stresses /°∘/ are replaced by one /∘/ for both /kolíko/ and /hvála/ in this situation. This is not true of all speakers. Some do not drop the second of the two accents /°∘/ before a period juncture /#/. They would say /kolíko/, /dóbro/, as well as /hvála/ (h v a a l a). The units mark the words in their most distinctive form (only /kolíko/) when under primary stress, as the difference is automatic.

A word given in isolation, as in the build-ups to the sentences, will naturally have primary stress. This is because a single word said by itself is given the intonation of a whole phrase and must have, as a phrase, a primary stress. This means that the word is very likely to change in the sentence to secondary stress where it is part of a longer phrase.

Secondary stress is less loud than primary and does not carry over into the following syllable. A short secondary stress (/ˈ/) will correspond to both /´/ and /`/, a long secondary stress (/⊥/) is a long stressed vowel corresponding to both /ˊ̲/ and /ˋ̲/. Long unstressed vowels, as /ā/, occur only in words with primary stress (/´/ or /`/).

[G.D. 1.1.5]

3ˋ̲ 1#
ja. but
2⊥ 3´ _1#
ja vas razumem. 'I understand you'

3´ _1#
želim. but
2ˈ 3`1_ #
želim da jedem. 'I want to eat'

3`1 # 3ˋ̲1# 3´ _1#
kako. to. zove. but
2ˈ ⊥ ˈ 3` 1 #
kako se to zove na srpskom. 'how is that said in Serbian?'

Both /´/ and /`/ change to /ˈ/, /ˊ̲/ and /ˋ̲/ to /ˈ/. Unstressed length /¯/ is lost if not in a word with / ´` /, as in /želīm/ but /že̍lim/.

As mentioned above, /`/ and /ˋ̲/ have been known as 'falling accents' and /´/ and /ˊ̲/ as 'rising accents'. This is phonetically true when they occur with pitch /3/ and carry over into the following syllable (see line drawings of the pitch above.) When they are on pitch, they indicate a carryover of stress into the following syllable but not necessarily a rise in pitch:

[G.D. 1.1.6]

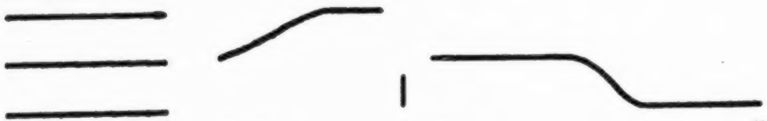

2 3 ˊ̲ | 2 ´ 1 #
h v a l a d o b r o s a m . 'thanks, I'm fine'

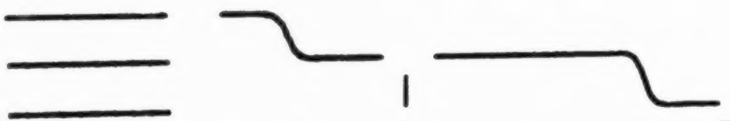

3 ` 2 _ | 2 ˊ̲ 1 #
m o l i m i z v i n i t e . 'please excuse[me]'

The terms 'rising' and 'falling' are used for convenience, but they are not quite accurate.

Grammatical Drill

GD 1.2 Vowels

These drills are practices on the vowels, arranged according to stress. Particular attention is to be paid to both pitch and stress in imitating. Care should also be taken not to add an English y off-glide to Serbo-Croatian /ē/, /i/, /ī/ or to final short /e/. /o/, /u/, /ō/ and /ū/ should be rounded with no w glide.

GD 1.2.1 /a/

/à/ short 'falling' stress

bàš	kàd	àko	àli	pàs
just	when	if	but	dog

These are shorter than ordinary a in English. Keep them clear 'a' in quality and clip them short. Don't drawl.

/ȁ/ long 'falling' stress

pȁd	bȁnda	mrȁk	prȁvda	jȁk
fall	band	darkness	justice	strong

These are very much like the a sound in English pond, pod, etc. We can also symbolize them by such a spelling as /pȁad/, /bȁanda/, where the stress is on the first part of the long vowel.

/á/ short 'rising' stress before a short vowel

botánika	kášika	dánas	sástanak	nápredak
botany	spoon	today	meeting	progress

/á/ short 'rising' stress before a long vowel

mládīć	kápūt	izlágāč	Slávēn	pásūlj
young man	coat	exhibitor	Slav	beans

/a/ after /´/

sázvati	sádašnjī	sáznati	mágla
convoke	present	find out	fog
krḗtati	snā́ga	hrā́na	klī́ma
be moving	strength	food	climate

/ā́/ long 'rising' stress

ambasā́da	dā́tum	nā́rodnī	rā́zlog	nā́ročito
embassy	date	national	reason	especially

/ā/ after /´/

óvāmo	óstālī	péšāk	séljāk	rezúltāt
hither	remaining	pedestrian	peasant	result

/a/ short unstressed

glédati	ìznad	ìzrada	sòbarica	sažaljénje
look	above	manufacture	chambermaid	compassion

/ā/ long unstressed

òblāk	ìznenāda	ráspadānje	knjìžār	ópadānje
cloud	suddenly	dissolution	bookseller	decreasing

GD 1.2.2 /e/

/è/ short 'falling' stress

mèk	vèza	bèz	èto	jèlo
soft	connection	without	there!	food

/ḕ/ long 'falling' stress (often - /ije/)

bḕlī	lḕp	lḕvo	mḕso	mḕtar
the white	beautiful	(on the) left	meat	'meat'

/é/ short 'rising' stress before a short vowel

sélo	péći	téle	péro	délimično
village	to roast	calf	pen	partly

/é/ short 'rising' stress before a long vowel

bénzīn	bulévār	déčāk	jélōvnīk	métōd
gasoline	boulevard	boy	menu	method

/e/ after /ˊ/

nédelja	Sunday
préterati	exaggerate
kóverat	envelope
železnica	railroad
pónešto	somewhat

/ḗ/ long 'rising' stress (often - /ijé/)

pḗtak	Friday
tḗško	difficult
šḗtnja	walk
lḗđa	back
prḗpis	copy
dḗte	child
mlḗko	milk
vḗnac	wreath
blḗdo	pale

/ē/ long after /ˊ/ (often - /ije/)

íznēti	to take out
pódēljen	divided
péčēm	I'm roasting
kvalítēt	quality
névēram	unfaithful

/e/ short unstressed

Beógrad	Belgrade
mešóvit	mixed
ràzmena	exchange
lepóta	beauty
meteorológija	meteorology

/ē/ long unstressed

slàbljēnje	weakening
rùšēnje	destruction
ùglēdan	prominent
jèdēm	I'm eating
pùšēnje	smoking

GD 1.2.3 /i/

/ȉ/ short 'falling' stress'

bȉoskop	movie theater
bȉtan	essential
bȉti	to be
dȉm	smoke
ȉme	name

/ȋ/ long 'falling' stress

dȋvan	wonderful
fȋnī	fine
mȋ	we
vȋ	you
sȋn	son

/í/ short 'rising' stress before a short vowel

blizína	nearness
ímati	to have
klízav	slippery
proízvod	product
žívot	life

/í/ short 'rising' stress before a long vowel

bríjānje	shaving
ínāče	otherwise
príznāt	recognized
mínūt	minute
ínvāzija	invasion

/i/ after /ˊ/

gránica	border
iséliti	to move away
málina	raspberry
stólica	chair
óni	they

/ī́/ long 'rising' stress

blī́zu	near
prī́like	occasion
gubī́tak	loss
lī́ce	face
vī́za	visa

/ī/ after /ˊ/

kóstīm	costume
krómpīr	potatoes
magázīn	department store
bolésnīk	sick man
useljénīk	immigrant

/i/ short unstressed

jèftin	cheap
stànica	station
gràđanin	citizen
divóta	beauty
sitnína	change

/ī/ long unstressed

vòlīm	I like
màlī	small
sèdīšte	seat
sā́veznī	federal
únutrašnjī	internal

GD 1.2.4 /u/

/ù/ short 'falling' stress

drùgī	second
dùg	long
jùg	south
kùvati	cook
mùka	trouble

/ȕ/ long 'falling' stress

dȕž	along
glȕp	stupid
krȕg	circle
mȕž	husband
zȕb	tooth
kȕjna	kitchen

/ú/ short 'rising' stress before a short vowel

gúbiti	to lose
kúpina	blackberry
múzika	music
dúbok	deep
pústiti	to let

/ú/ short 'rising' stress before a long vowel

gúbīm	I'm losing
múnīcija	ammunition
izúzēv	except
júnāk	hero
konzúlāt	consulate

/u/ after /ˊ/

víljuška	fork
sánduk	chest
póstupak	procedure
póstupno	gradually
ústupak	concession
krḗnuti	move
uzā́lud	in vain

/ū́/ long 'rising' stress

kū́piti	buy
čū́vati	to keep, guard
dū́vati	blow
prū́ga	track
blū́za	blouse

/ū/ after /ˊ/

sápūn	soap
pródužīm	I continue
ráčūn	bill
órūžje	weapon
úgūšen	suffocated

/u/ short unstressed

jàbuka	apple
urā́diti	do
kukúruz	corn
budū́ćnost	future
ustanóviti	establish

/ū/ long unstressed

mèhūr	bubble
vàzdūh	air
spòrazūm	agreement
lìmūn	lemon
ràzūm	reason

GD 1.2.5 /o/

/ȍ/ short 'falling' stress

kȍ	who
gȍdina	year
bȍca	bottle
dȍk	while
jȍš	still

/ȍ/ long 'falling' stress

sȍ	vȍ	gȍst	dȍba	mȍre
salt	ox	guest	period of time	sea

/ó/ short 'rising' stress before a short vowel

dóbiti	govóriti	góveda	bórba	biológija
receive	speak	cattle	struggle	biology

/ó/ short 'rising' stress before a long vowel

dónēti	kólāč	bólī	stómāk	pórtīr
bring	pastry	it hurts	stomach	desk clerk

/o/ after /´/

dómovina	pórodica	uópšte	pónosit	períod
homeland	family	in general	proud	period

/ő/ long 'rising' stress

dőći	gőrak	kőčnica	bőlnica	kőštati
come	bitter	brake	hospital	cost

/ō/ after /´/

dévōjka	bálkōn	vágōn	ódbōjka	kamíōn
girl	balcony	railroad car	volleyball	truck

/o/ short unstressed

dolína	jàgoda	màlo	domáćica	nàpolje
valley	strawberry	a little	hostess	outside

/ō/ long unstressed

mìlōst	sìnōć	pòmōć	svètlōst
mercy	last night	help	light

GD 1.2.6 /r/

/r̀/ short 'falling' stress

pr̀st	finger
sr̀ce	heart
dr̀vo	wood
gr̀lo	throat
pr̀ljav	dirty

/r̄̀/ long 'falling' stress

tr̄̀g	square
tr̄̀k	gallop
pr̄̀vo	first
cr̄̀n	black
cr̄̀kva	church

/ŕ/ short 'rising' stress before a short vowel

tŕčati	run
ubŕzati	speed up
izdŕžati	endure
ŕđav	bad
dŕžava	state

/ŕ/ short 'rising' stress before a long vowel

pŕvāk	champion
cŕtāč	draftsman
hŕvānje	wrestling

/r/ after /´/

pódrška	support
póvrće	vegetable
Úskrs	Easter
zágrliti	embrace
prévrtati	turn over

/r̄́/ long 'rising' stress

svr̄́šiti	finish
pr̄́ljati	soil
tr̄́peti	suffer
sr̄́dnja	anger
sr̄́na	deer

/r̄/ after /´/

ízvr̄šen	carried out
zágr̄ljen	embraced
íspr̄ljan	soiled
ógr̄nūt	covered
úmr̄vši	having died

/r/ short unstressed

brzína	speed
površína	surface
dovršávati	complete
òstrvo	island
trgóvati	trade

/r̄/ long unstressed

ùmr̄la	she dies
prètr̄pan	crowded

GD 1.2.7 Contrasts in length and stress

The inportance of the differences in stress and vowel length are best shown by words which differ only in these respects. While such minimal pairs are not common, a number of them are given here to help the student hear the differences. Some examples which are otherwise different but which illustrate the contrast in stress and/or length are also included.

/ˋ/		and /ˋ̄/	
gràd	hail	grà̄d	city
pàs	dog	pà̄s	belt
sàd	now	sà̄d	planting
Gr̀k	Greek	gr̀̄k	bitter
bèg	bey	bè̄g	flight
lùk	onion	lù̄k	arch
skùp	assembly	skù̄p	expensive
dùg	long	dù̄g	debt
kùpljen	gathered	kù̄pljen	bought
kòs	slant	kò̄s	blackbird
hròm	lame	hrò̄m	chrome

/ˋ̄/		/ˊ̄/	
rà̄van	plane	rá̄van	even, flat
rà̄dio	radio	rá̄dio	worked
pè̄tī	fifth	pé̄ti se	to climb

/ˋ/		/ˊ/	
zèlēn	greens	zélen	green
ùmešan	adroit	úmēšān	involved

rùmēn	red color	rúmen	red
gòrē	worse	górē	they're burning
mòći	relics	móći	to be able to
stàjānje	stopping	stájānje	standing

/´/		/´̄/	
rávan	amble	rā́van	even, flat
slágati	to lie	slā́gati	to arrange
sélo	village	sḗlo	rural get together
svétlo	light	svḗtlo	light (adv.)
némati	a bad mother	nḗmati	not to have
sédeti	to be sitting	sḗditi	to get gray hair
krúnjēnje	crowning	krū́njēnje	shelling of corn

/`/		/´̄/	
pràvo	straight ahead	prā́vo	right (noun)
mlàdež	birth-mark	mlā́dež	youth
kàda	when	kā́da	bathtub
plàvljēnje	flood	plā́vljēnje	blue color
pàrēnje	hot bath	pā́rēnje	mating
prèzānje	startling (noun)	prḗzānje	harnessing
bìlo	pulse	bī́lo	was (ń.)
vìšnja	sour cherry	vī́šnja	a kind of green bean
rùka	roar	rū́ka	hand, arm
kùpiti	to collect	kū́piti	to buy
dùga	stave	dū́ga	rainbow
gòre	forests, up	gṓre	up

Multiple Contrasts

rávan	amble	rā̀van	plane	rā́van	even, flat
gòre	forests	gòrē	worse	górē	they burn
				gṓre	up
kr̀vāv	bloody	kŕvnīk	murderer	kr̄̀v	blood
				kr̄́vca	blood (poet.)

GD 1.2.8 Diphthongs: Vowel plus /j/

When a vowel is followed by /j/ the tongue moves further forward and upward than the corresponding English vowel plus /y/. This gives the effect of a more vigorous and intense articulation of the /j/.

gā̀j grove	gā́jtan cord	pòkušāj attempt	papágāj parrot	
ájkula shark	hàjde let's go	bā̀jka fairy tale	čàj tea	čàjnīk tea-pot
brṑj number	lṑj tallow	rṑj swarm	vṑjnī military	
vójnīk soldier	vṓjska army	rā́zbōj loom		
kū̀jna kitchen	rū̀jno red	rū̀j sumac	bū́jnōst profusion (plants)	čū́jnōst audibility
čū̀jno audible	dḗjstvo effect	kḕj quai	zéjtin oil	zéjtinjēnje oiling

GD 1.2.9 Miscellaneous sequences of vowels

áuto auto	náuka science	páuza pause	páuk spider	samóuk self-taught man

pneumátičan	reumatízam	áerodrom	jedánaest	
pneumatic	rheumatism	airport	eleven	
tàoci	kótao	őrao	sàobraćaj	saópštiti
hostages	kettle	eagle	traffic	to announce
vèseo	zrèo	pèpeo	meteorólоškī	smèo
gay	ripe	ash	meteorological	daring

Note 1.4 Consonants. The consonants as given in Note 1.1 are:

A. p t k s š c ć č f h

B. b d g z ž dz đ dž v

C. r l lj m n nj j

The division into groups A, B and C is based partly on the sound and partly on where the consonants may occur. All of Group A are voiceless (made without vibration of the vocal cords). Those in Group B are voiced (pronounced with simultaneous vibration of the vocal cords) and each one corresponds to a similar voiceless consonant in A (/b/ to /p/, /d/ to /t/, etc.). Those in Group C are voiced but do not pair with voiceless ones.

Some general observations may be made in regard to certain groups of consonants. It may seem that some of the differences pointed out between the Serbo-Croatian sounds and similar English sounds are very slight. This does not mean they are unimportant. The proper pronunciation of such a slight difference will make a great deal of difference to the Serbo-Croatian listener.

/p t k/ in Serbo-Croatian do not have the strong puff of breath found after English *p t k* in *pot*, *top*, *cot* (this 'aspiration' occurs in English before a stressed vowel when no *s* precedes the *p t* or *k*). They should have very little aspiration, more as in English *spot*, *stop*, *Scot*.

/b d g z ž đ dž v/ in Serbo-Croatian are all voiced, as noted above. At the beginning of a word comparable English sounds such as *b d g z j v* (bed, dead, gag, zeal, jump, veal) begin like *p t k s ch f* and then begin voicing. The Serbo-Croatian sounds, on the other hand, are voiced from the beginning.

We might diagram this in this fashion:

English	b	Serbo-Croatian	b
is pronounced	pb	is pronounced	bb

This difference is particularly hard for the speaker of English to hear.

GD 1.3.1

pȍ	pólazī	pópraviti	pȁr	pívo
half	leaves	to fix	pair	beer
bòb	bòrba	bȍl	sòba	gròb
lima-bean	battle	pain	room	grave

/t d/ GD 1.3.2

Serbo-Croatian /t/ and /d/ are made by pressure of the tongue against the teeth, not the ridge back of the teeth, as in English. As noted above, Serbo-Croatian /t/ does not have the strong puff of breath the English *t* has in certain positions (e.g. in *top*). Nor does Serbo-Croatian /t/ have the great number of variants English *t* has. Listen to your own *t* in: *top*, *stop*, *pot*, *bottle*, *button*, *butter*. Each of these is phonetically different. The *t* of *butter* or *button* would sound very strange in Serbo-Croatian and might not be understood.

tvȓd	sȁt	tȁjna	téle	pr̀st
hard	hour	secret	calf	finger
dòbar	rȁd	dȃvno	dèlo	glȁd
good	work	long time ago	work	hunger

/c/ GD 1.3.3

/c/ is like *t* plus *s* said as a unit. It is also more dental than English *t*. (The vocal counterpart /dz/ is like *d* plus *z* said as a unit.)

cèo	céna	cr̀vēn	cȓkva	cŕnac
whole	price	red spot	church	negro
cȑn				
black				

/ć đ/ GD 1.3.4

Serbo-Croatian /ć đ/ are made on the teeth, as /t/ and /d/. Try making /t/ plus /j/ (y), then a soft g type of sound in the same position. /ć/ and /đ/ have relatively high pitch.

ćúrān	vèć	ćȕd	ȕći	ćúmur
turkey	already	disposition	to go in	charcoal
đȁk	svàđa	gràđanin	đàvō	ròđāk
pupil	quarrel	citizen	devil	relative

/č dž/ GD 1.3.5

/č/ and /dž/ are made with tongue pressure against the ridge back of the teeth. They are lower pitched than English ch and j and quite different from /ć/ and /đ/. Some Yugoslavs use sounds like English ch and j and have no distinction between /ć/ and /č/ or /đ/ and /dž/.

čóvek	čùti	čélik	òbrūč	čȉst
man	to hear	steel	hoop	clean
džȁk	džȉn	džàbē	džámija	dírīndžiti
sack	giant	without pay	mosque	to toil

/š ž/ GD 1.3.6

Serbo-Croatian /š/ and /ž/ are lower in pitch than the English sounds. The tongue is drawn farther back and the back of the tongue is lower in Serbo-Croatian than in English.

šátor	šála	škòla	šljȉva	kòkōš
tent	joke	school	plum	hen
žàlōst	žàba	pážnja	žȕt	žȉto
sorrow	frog	attention	yellow	grain

/r/ GD 1.3.7

Serbo-Croatian /r/ is a tongue tip trill. The tongue vibrates against the back of the teeth. The 'vowel' /r/ is this same trill, accompanied by a kind of a [ə] (uh) sound. The English r is very different, having no trill and turning the tip of the tongue back.

rȁd	rúka	prédmet	rúža	dȁr
work	hand, arm	object	rose	dift

A final /r/, as in /dȁr/ is often voiceless.

/h/ GD 1.3.8

Serbo-Croatian /h/ is not English h English h is a breathing out of air, the position of the tongue depending on the following vowel. the h in he is i height; the h in hoe is o height, etc.

Serbo-Croatian /h/ is a sound made by placing the tongue in a k-like position, humped up nearly touching the back part of the roof of the mouth. It has a slight friction noise similar to that made when clearing the throat. Do not use English h for this sound.

hòtel	hrȁm	stràh	hrána	hrábar
hotel	temple	fear	food	courageous
hvála	zàhvālan	shvàtati	neshvátljivo	hȉljada
thanks	grateful	to comprehend	incomprehensible	air
dùh	dàh	hȉtan	hlȁd	vàzdūh
spirit	breath	urgent	shade	air

/k g/ GD 1.3.9

Serbo-Croatian /k/ does not have the strong puff of breath often found after English k.

kònj	jȁk	kòrēn	mèk	kràtak
horse	strong	root	soft	short
glòg	gòvor	mȉg	ràzgovōr	plùg
hawthorn	speech	hint	conversation	plough

/k g/ stop the flow of air completely. /h/ restricts the flow but does not stop it. The tongue is relaxed for /h/ but tense for /k g/.

/l/ GD 1.3.10

Serbo-Croatian has two /l/ sounds, a lower pitched one, /l/, much like English, and a higher pitched one, /lj/.

làk	lȁrma	bȏlnica	mlȁd	tòpal
light	noise	hospital	young	warm
bȍl	vȁl	òbal	bȁl	kánāl
pain	wave	round	ball	canal
kȁl	svȋla	žȁlōst	zahvȃlnōst	zlònameran
mud	silk	sorrow	gratitude	malicious

/lj/ GD 1.3.11

The /lj/ sound is not /l/ plus /j/ (y). It is an l sound made with the tongue in a similar position to that in saying /j/ (English y).

ljȗbav	ljȕt	kèlj	ȕgalj	dȓljati
love	angry	kale	coal	to harrow
ljȗdi	pòlje	séljāk	póljubac	pȑljav
men	field	peasant	kiss	dirty

/n/ GD 1.3.12

Serbo-Croatian /n/ is made by pressure of the tongue against the teeth, not the ridge back of them.

nòvine	nȍž	sàn	nósāč	pùn
newspaper	knife	dream	porter	full
nȃda	nèvreme	névolja	néminōvno	neméšānje
hope	bad weather	trouble	unavoidably	non-interference

/nj/ GD 1.3.13

Serbo-Croatian also has two /n/ sounds, one made with the tongue in /j/ position: /nj/. This, like /lj/, has higher pitch than /n/. It is not the n plus y of English canyon.

njégōv	njȉva	sȃnjati	pȁnj	klȃnje
his	field	to dream	stump	slaughtering

manjína	vìšnja	léčēnje	smétnja	ménjati
minority	sour cherry	medical treatment	obstacle	to change

/s/ GD 1.3.14

sȁt	sàv	sètva	glȁs	pràksa
o'clock	all	sowing	voice	practice

/z/ GD 1.3.15

zvézda	zvézdara	zvòno	zlò	zárez
star	observatory	bell	evil	notch

/f/ GD 1.3.16

fénjer	jèftin	fúruna	fízika	fèderatīvan
lantern	cheap	stove	physics	federal

/v/ GD 1.3.17

vȉd	véštāk	vèče	gláva	pȑvì
sight	expert	evening	head	first

/j/ GD 1.3.18

Serbo-Croatian /j/ is much like English y. It is generally higher than y, however, just as /i/ is higher than English i. In other words, it does not adjust to the height of the adjacent vowel to the extent English does.

jȁk	jáje	júnāk	jàbuka	sjȁj
strong	egg	hero	apple	gleam

Note on stress and length symbols

There is a set of symbols devised in the early ninteenth century to indicate primary stress and length. These are widely used and will be found in many grammars and dictionaries. Examples are:

˵ short falling for ˋ ⁀ long falling for ˋ̱
ˋ short rising for ˊ ˊ long rising for ˊ̱

Secondary stress is not distinguished in this system.

UNIT 2

BASIC SENTENCES

Places and Directions	Mjesto i pravac	Место и правац
	A	
where is	gdjȅ je	гдȅ је
embassy	ambasáda	амбаса́да
Where is the embassy?	3 ` 2 |2 ˊ 1# Gdje je ambasada?	3 ` 2 |2 ˊ 1# Где је амбасада?
	B	
right	dȅsno	дȅсно
on the right	na dȅsno	на дȅсно
The embassy is on the right.	2 3ˊ 2 |2 `1 Ambasada je na desno.	2 3ˊ 2 |2 `1 Амбасада је на десно.
	A	
(question word)	li	ли
whether... is?; is?	dȁ li je	дȁ ли је
far	dalèko	далѐко
from here	òdāvde	òдмвде
Is the embassy far from here?	3` 2 ˊ | Da li je ambasada 2 ' ˊ _1 # daleko odavde?	3` 2 ˊ |2 ' Да ли је амбасада далеко ˊ -1 # одавде?
	B	
Yes, it is.	3`2|2`1 Da, jest.	3`1|2`1 Да, јесте.

A

hotel	hótel	хо́тел
left	lìjevo	ле̏во
on the left	na lìjevo	на ле̏во
Is the hotel on the left?	3ˋ 2 ˈ |2 Da li je hotel na ˋ1 # lijevo?	3ˋ 2 ˈ |2 ̏1 # Да ли је хотел на лево?

B

Yes, it is.	3ˋ2 |2ˋ1 Da, jest.	3ˋ2|2ˋ1 Да, јесте.
he, it	ȍn	о̏н
near, nearby	blízu	бли̏зу
It's nearby.	3ˋ2 |2 ˊ 1 On je blizu.	3̏2 |2 ̏ 1 Он је близу.

A

station	kòlodvor (Cr)	ста̀ница
Is the station near [here]?	3ˋ 2 ˈ | Da li je kolodvor 2 ˊ 1# blizu?	3ˋ 2 ˈ |2 ̏ 1# Да ли је станица близу?

B

no, not	nè	нѐ
she, it	óna	о́на
it is not, it isn't	níje	ни́је
No, it isn't near [here].	|2ˈ 3ˊ 1 ˈ Ne, on nije blizu.	3ˋ2|2ˈ 3ˊ 1 ˈ Не, она није близу.

that	ˋ to	ˋ то
restaurant	ˊ ¯ restoran	ˊ ¯ ресто̣ран
That's the restaurant.	3ˋ 2 |2 ˊ ¯1 To je restoran.	3ˋ 2 |2 ˊ -1 То је ресторан.
go	ˋ idite	ˋ идите
straight	ˋ pravo	ˋ право
Go straight [ahead].	3ˋ2 |2 ˋ1 Idite pravo.	3ˋ2 |2 ˋ1 Идите право.
there, over there	ˋ tamo	ˋ тамо
The station is over there.	3ˋ2 |2ˋ1 Tamo je kolodvor.	3ˋ1 ˈ Тамо је станица.
	A	
theater	ˊ ¯ kazalište (Cr)	ˊ позориште
Where is the theater?	3 ˋ 2 |2ˊ 1¯ # Gdje je kazalište?	3 ˋ 2 |2ˊ 1 # Где је позориште?
	B	
here	ˊ ovdje	ˊ овде
The theater is here.	23ˊ 2 |2ˊ ¯1 Ovdje je kazalište.	23ˊ 2 |2ˊ 1- Овде је позориште.
	A	
village	ˊ selo	ˊ село
Is the village far from here?	2ˈ 3ˊ |2 ˈ Da li je selo daleko ˊ ¯1 # odavde?	2ˈ 3 ˊ |2 Да ли је село далеко ˊ -1 # о̣давде?
	B	
it, (rarely: he, she)	ˊ ono	ˊ о̣но

It's not far.	3´ |2´ ˏ 1 Ono nije daleko.	3´ |2´ ˏ 1 Оно није далеко.

NOTES

Note 2.1 Noun: Genders

Da li je hotel na levo? Da, jeste. On je blizu.

Da li je stanica blizu? Ne, ona nije blizu.

Da li je kolodvor blizu? Ne, on nije blizu.

Ovde je pozorište. Ono nije daleko.

To je restoran.

Serbo-Croatian nouns fall into three classes according to gender: masculine, feminine and neuter. Masculine nouns are replaceable by masculine pronouns (as /ȍn/ 'he [or other masculine referent]' above) feminine (as /óna/ 'she [or other feminine referent]') and neuter by neuter (as /óno/ 'it [or other neuter referent]'). Note that /ȍn/ refers back to /hótel/ and /kòlodvor/, /óna/ to /stànica/, and /óno/ to /pőzorište/ (or /kázalīšte/). The answer uses /ona/ when /stànica/ 'station' is used, but /ȍn/ when /kòlodvor/ 'station' is used. Some nouns which have occurred so far and their categories are:

Masculine	Feminine	Neuter
dȁn	nȍć	jùtro
gospódin	gòspođa	pőzorište
hótel	gòspođica	mèsto ('place')
restórān	ambasā́da	kázalīšte
právac ('direction')	stànica	
kòlodvor		

These nouns are all in the nominative singular case. Most masculine nouns (in this case) end in a consonant, most feminine nouns end in /-a/, most neuters in /-o/ or /-e/. There is a separate declension of feminines to which /nȍć/ belongs. (Details of declensions and other variants will be given later.)

Note that /tȍ/ 'that' as pointing out the item, not modifying it, is always the same (neuter singular). In 'that is a restaurant', 'that is a hotel', 'that is a theater', etc., the 'that' is always /tȍ/.

Note 2.2 Verb: 'is' 'isn't'

To je restoran.

Ona nije blizu.

Da, jest(e).

There are three forms of the verb 'to be' here: normal, unstressed /je/ 'is' (after another word in the clause), the independent stressed form /jèste/ or /jèst/ 'it is, he is, she is', and the negative /nìje/ 'isn't'. Some speakers also use a stressed /jè/ before /li/ at the beginning of a sentence or clause /Je li stanica blizu./ (= /Da li je stanica blizu/; see Note 2.3).

Note 2.3 Question words

Kako ste.

Gde je ambasada.

Da li je ambasada daleko odavde.

The words /kàko/ and /gdè/ (/gdjè/) are question words which usually occur at the beginning of the sentence or clause. They normally have primary stress.

The question phrase /dà li/ comes at the beginning of the sentence or clause. The unstressed /je/ follows immediately. /li/ is a question particle which is always unstressed and is added to a stressed word or particle.

Note that the normal stress and pitch of sentences with question words is the same as for statements. Serbo-Croatian may also use a rising intonation pattern, as English may, but this is less frequent.

Answers to yes or no questions are normally brief. Both short and long answers are given in the drills.

As indicated in Note 2.2 above, /jè li/ 'is?' may be used instead of /dà li je/. This usage - the verb first followed by /li/ is less common than it used to be. (Examples of /dà li je/ alternating with /jè li/ are found in GD 3.3.2.)

Note 2.4 Abbreviations /g./, /g-đa/, /g-ca/

The abbreviations for /gospodin/, /gospođa/ and /gospođica/ are /g./, /g-đa/ and /g-ca/ respectively. Note that only /g./ 'Mr.' uses a period.

GRAMMATICAL DRILL - GRAMATIČKO VEŽBANJE

The drills are given in the eastern dialect but central words are often added. The instructor who wishes may use central vocabulary and structure throughout. Some examples of conversion are given after / in the drills below.

2.1 Noun - Imenica: Substitution - Zamena

Affirmative sentences - Potvrdne rečenice

Ambasada je daleko odavde.

Stanica je na levo.

Restoran je blizu.

Hotel je na desno.

Pozorište je pravo.

/Kolodvor je ovdje.

Negative sentences - Odrečne rečenice

Ambasada nije daleko odavde.	Ona je blizu.
Hotel nije na desno.	On je na levo.
Stanica nije na levo.	Ona je pravo.
/Kolodvor nije na lijevo.	On je pravo.
Pozorište nije pravo.	Ono je na desno.
/Kazalište nije pravo.	
Restoran nije blizu.	On je daleko.

Affirmative sentence - Potvrdne rečenice

To je ambasada.

To je hotel.

To je stanica.

/To je kolodvor.

To je pozorište.

To je gospođa Jović.

To je gospođica Jović.

Ovde je g. Jović.

Ovdje je g. Jović.

To je pravo.

To je na levo.

To je na lijevo.

To je ovde.

To je ovdje.

To je daleko odavde.

/To je kazalište.

To je gospodin Jović.

To je restoran.

To je na desno.

Other substitutions - Druge zamene

Idite pravo.

Idite na desno. or Idite desno.

Idite na levo. or Idite levo.
/lijevo

Idite tamo.

Idite odavde.

Negative sentences - Odrečne rečenice

To nije ambasada. To je stanica.
/kolodvor

To nije hotel. To je ambasada.

To nije stanica. To je restoran.

To nije pozorište. To je hotel.
/kazalište

To nije restoran. To je pozorište.
/kazalište

To nije na desno.

To nije pravo. To je na levo.
/lijevo

To nije g. Jović.

To nije g-đa Jović.

To nije g-ca Jović.

G. Jović nije ovde. /ovdje*

To nije ovde. /ovdje

To nije daleko odavde.

To nije na levo. /lijevo

2.2 Questions and Answers - Pitanja i odgovori

Questions - Pitanja (pitanje)	Answers - Odgovori (odgovor)
Gde je ambasada?	Ambasada je na levo. /lijevo. Nije daleko.
Gde je hotel?	Hotel je na desno. On je blizu.
Gde je stanica? /kolodvor	Stanica je pravo. Nije daleko.
Gde je pozorište? /kazalište	Pozorište je tamo. Ono je daleko.
Gde je restoran?	Restoran je ovde. On je blizu. /ovdje

---

* maid speaking

Short affirmative reply - Kratak potvrdan odgovor

Da li je ambasada daleko odavde?	Jest(e).	Da li je to pozorište? /kazalište	Jest(e).
Da li je hotel na desno?	Jest(e).	Da li je to restoran?	Jest(e).
Da li je stanica na levo? /kolodvor na lijevo	Jest(e).	Da li je to daleko odavde?	Jest(e).
Da li je pozorište pravo? /kazalište	Jest(e).	Da li je to na desno?	Jest(e).
Da li je restoran blizu?	Jest(e).	Da li je to na levo? /lijevo	Jest(e).
Da li je to ambasada?	Jest(e).	Da li je to pravo?	Jest(e).
Da li je to hotel?	Jest(e).	Da li je to ovde? /ovdje	Jest(e).
Da li je to stanica? /kolodvor	Jest(e).	Da li je to tamo?	Jest(e).

Long affirmative reply - Dug potvrdan odgovor

Da li je restoran blizu?	Da, restoran je blizu.
Da li je ambasada daleko odavde?	Da, ambasada je daleko odavde.
Da li je hotel na desno?	Da, hotel je na desno.
Da li je stanica na levo? /kolodvor na lijevo	Da, stanica je na levo. /kolodvor je na lijevo
Da li je pozorište pravo? /kazalište	Da, pozorište je pravo. /kazalište
Da li je to ambasada?	Da, to je ambasada.
Da li je to hotel?	Da, to je hotel.
Da li je to stanica? /kolodvor	Da, to je stanica. /kolodvor
Da li je to pozorište? /kazalište	Da, to je pozorište. /kazalište
Da li je to restoran?	Da, to je restoran.

Da li je to daleko odavde?	Da, to je daleko odavde.
Da li je to na desno?	Da, to je na desno.
Da li je to na levo? /lijevo	Da, to je na lévo. /lijevo
Da li je to pravo?	Da, to je pravo.
Da li je to ovde? /ovdje	Da, to je ovde. /ovdje
Da li je to tamo?	Da, to je tamo.

Short negative reply - Kratak odrečan odgovor

Da li je pozorište pravo?	Ne, nije.	Da li je stanica na levo?	Ne, nije.
Da li je restoran blizu?	Ne, nije.	Da li je to ambasada?	Ne, nije.
Da li je ambasada daleko odavde?	Ne, nije.	Da li je to hotel?	Ne, nije.
Da li je hotel na desno?	Ne, nije.	Da li je to stanica?	Ne, nije.
Da li je to pozorište?	Ne, nije.	Da li je to na levo?	Ne, nije.
Da li je to restoran?	Ne, nije.	Da li je to pravo?	Ne, nije.
Da li je to daleko odavde?	Ne, nije.	Da li je to ovde?	Ne, nije.
Da li je to na desno?	Ne, nije.	Da li je to tamo?	Ne, nije.

Expanded short negative reply - Proširen kratak odrečan odgovor

Da li je stanica na levo?	Ne, nije.	Ona je na desno.
Da li je pozorište pravo?	Ne, nije.	Ono je na levo.
Da li je restoran blizu?	Ne, nije.	On je daleko.
Da li je ambasada daleko odavde?	Ne, nije.	Ona je blizu.
Da li je hotel na desno?	Ne, nije.	On je na levo.

Expanded long negative reply - Dug odrečan odgovor

Da li je hotel na desno?	Ne, hotel nije na desno. On je na levo.
Da li je stanica na levo?	Ne, stanica nije na levo. Ona je pravo.
Da li je pozorište pravo?	Ne, pozorište nije pravo. Ono je na desno.

Da li je restoran blizu?	Ne, restoran nije blizu. On je daleko.
Da li je ambasada daleko odavde?	Ne, ambasada nije daleko odavde. Ona je blizu.
Da li je to ambasada?	Ne, to nije ambasada. To je hotel.
Da li je to hotel?	Ne, to nije hotel. To je ambasada.
Da li je to stanica?	Ne, to nije stanica. To je pozorište.
Da li je to pozorište?	Ne, to nije pozorište. To je stanica.
Da li je to restoran?	Ne, to nije restoran. To je hotel.
Da li je to daleko odavde?	Ne, to nije daleko odavde. To je blizu.
Da li je to na desno?	Ne, to nije na desno. To je na levo.
Da li je to na levo?	Ne, to nije na levo. To je na desno.
Da li je to pravo?	Ne, to nije pravo. To je na levo.
Da li je to ovde?	Ne, to nije ovde. To je pravo.
Da li je to tamo?	Ne, to nije tamo. To je ovde.

2.3 Question and Answer Drill with Prompt

1) The instructor is to say both the statement on the left and the corresponding question on the right and the students are to repeat.

2) After the repetition drill is finished, the questions are to be covered. The first student is to make a question on the basis of the first statement. The second student is to give an appropriate answer and to make a question on the basis of the second statement. The next student gives the answer and makes a new question, etc.

Statement	Question	Statement	Question
Hotel je na levo.	Gde je hotel?	Restoran je na levo.	Gde je restoran?
Stanica je pravo.	Gde je stanica?	Ambasada je desno.	Gde je Ambasada?
Pozorište je na desno.	Gde je pozorište?	To je hotel.	Da li je to hotel?
Stanica je blizu.	Da li je stanica blizu?	Pozorište je daleko odavde.	Da li je pozorište daleko odavde?
Restoran je na levo.	Da li je restoran na levo?	Ambasada je na desno.	Da li je Ambasada na desno?

2.4 Situational Drill

Following is an outline map to practice asking directions.

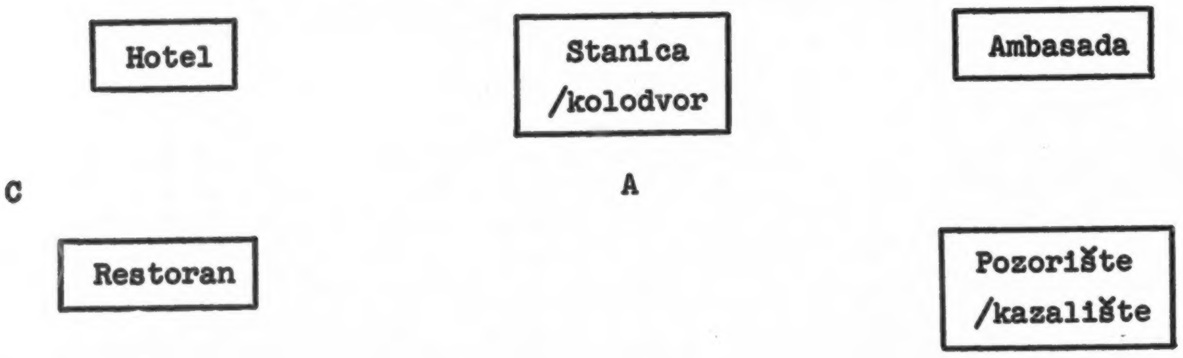
Hotel
Stanica /kolodvor
Ambasada
C
A
B
Restoran
Pozorište /kazalište

Assuming first that one is at position A, the students are to ask each other questions such as /Gde je hotel?/, /Da li je hotel na levo?/, etc. The student addressed is to reply appropriately in terms of the diagram.

The relative reference of the adverbs to be used may be diagrammed in two ways -

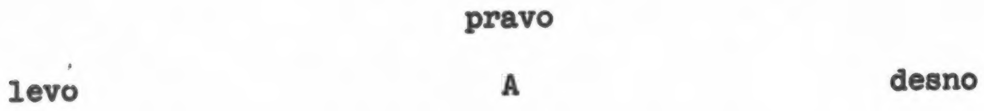
pravo
levo
A
desno

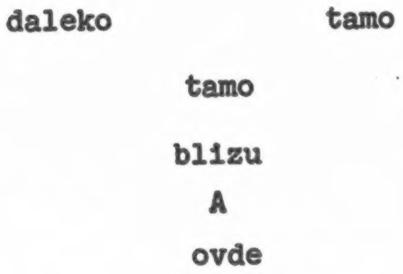
daleko
tamo
tamo
blizu
A
ovde

the adverbs within the circle referring to any space within the circle. As indicated, /tamo/ need not be /daleko/ but points out '(over) there'.

2.5 Conversations - Razgovori (razgovor)

2.5.1

A. Da li je to ambasada?	B. Ne, to nije ambasada.
A. Da li je ambasada daleko odavde?	B. Da, jest. Ambasada je tamo na lijevo. Idite na lijevo.

A. Da li je hotel blizu?	B. Jest. To je hotel.
A. Hvala. Do viđenja.	B. Molim. Do viđenja.

A. Да ли је то амбасада?	B. Не, то није амбасада.
A. Да ли је амбасада далеко одавде?	B. Да, јесте. Амбасада је тамо, на лево. Идите на лево.
A. Да ли је хотел близу?	B. Јесте. То је хотел.
A. Хвала. До виђена.	B. Молим. До виђена.

2.5.2

A. Da li je hotel daleko?	B. Nije daleko.
A. Da li je to hotel?	B. Nije. To je kazalište.
A. Gdje je hotel?	B. Hotel je tamo, na desno. Idite na desno.
A. Da li je restoran tamo?	B. Da, jest.
A. Hvala. Do viđenja.	B. Molim. Do viđenja.

A. Да ли је хотел далеко?	B. Није далеко.
A. Да ли је то хотел?	B. Није. То је позориште.
A. Где је хотел?	B. Хотел је тамо, на десно. Идите на десно.
A. Да ли је ресторан тамо?	B. Да, јесте.
A. Хвала. До виђена.	B. Молим. До виђена.

UNIT 3

BASIC SENTENCES

The Hotel	Hotel	Хотел
	A	
what kind, what [is it] like	kákav, kákva, kákvo	ка̣́кав, ка̣́ква, ка̣́кво
your	vàš, vàša, vàše	ва̀ш, ва̀ша, ва̀ше
How is your hotel?	3´ 2 ' | `1 # Kakav je vaš hotel?	3´ 2 |2' `1 # Ка̣кав је ваш хотел?
Is it good?đ	2' 3´ ‖ Da li je dobar?	3` 2 |2´ 1# Да ли је до̣бар?
	B	
my, mine	mṑj, mója, móje	мо̄̀ј, мо̣́ја, мо̣́је
good	dóbar, dóbra, dóbro	до̣́бар, до̣́бра, до̣́бро
but	àli	а̀ли
expensive	skū̀p, skū́pa, skū́po	скӯ̀п, скӯ́па, скӯ́по
My hotel's good, but expensive.	2ˌ ' 3´ | Moj hotel je dobar, 2' ˎ1 ali skup.	2ˌ ' 3´ |2' ̀-1 Мој хотел је до̣бар, али скуп.
new	nòv, nóva, nóvo	но̀в, но̣́ва, но̣́во
That's a new hotel.	2ˌ 3` 1' To je nov hotel.	2ˌ 3`1 ' То је нов хотел.

A

and (with change of subject or other contrast), but (un-emphatic)	a	а
Tom	Toma / Tomo	Тома / Томо
Tom's	Tomin, Tomina, Tomino / Tomov	Томин, Томина, Томино / Томово
room	soba	соба
And how is Tom's room?	2 3ˏ 2 |2ˏ 1 A kakva je Tomina ' # soba?	2 3ˑ 2 |2- 1 ' # А какза је Томина соба?
great, big, large	velik, velika, veliko	велики, велика, велико
and, also, too	i	и
beautiful, handsome, nice	lijep, lijepa, lijepo	леп, лепа, лепо
Is it large and nice?	2ˑ 3ˎ2 |2 Da li je velika i ˏ 1# lijepa?	3ˎ 2 |3ˎ2 |2 - 1# Да ли је велика и лепа?

B

his	njegov, njegova, njegovo	његов, његова, његово
wife, woman	žena	жена

satisfied, pleased, happy	zàdovōljan, zàdovōljna, zàdovōljno	за̀дово̄љан, за̀дово̄љна, за̀дово̄љно
His wife is pleased.	2 ' 3´ 2 | Njegova Žena je 2ˎ1 zadovōljna.	3ˎ2 ' |2ˎ1 Његова жена је задовољна.

A

Zora	Zṓra	Зо̄́ра
Zora's	Zṓrin, Zṓrina, Zṓrino	Зо̄́рин, Зо̄́рина, Зо̄́рино
Jovan	Jóvan / Ívan	Јо́ван / И́ван
Jovan's	Jóvanov/Jóvanova, Jóvanovo / Ívanov	Јо́ванов, Јо́ванова, Јо́ваново / И́ванов
How is Zora's and Jovan's hotel?	2' 3´ |2 Kakav je Zorin i ' ˎ1 # Jovanov hotel?	2' 3´ |2 ' Какав је Зорин и Јованов ˎ1 # хотел?

B

their	njìhov, njìhova, njìhovo	њѝхов, њѝхова, њѝхово
bad	lòš, lòša, lòše	р́ђав, р́ђава, р́ђаво
small, little	màlī, màlā, màlō	ма̀лӣ, ма̀ла̄, ма̀ло̄
clean, pure	čìst, čísta, čísto	чи̏ст, чи́ста, чи́сто

Their hotel isn't bad, too. It's small, but clean.	2 3 ˎ2 ˈ |2ˈ I njihov hotel nije ˎ1 3ˎ2- | loš. Mali je, 2ˈ ˎ1 ali čist.	2 3ˎ1 ˈ ˈ ˈ И њихов хотел није рђав. 3̂-2- |2ˈ ˎ1 Мали је али чист.
also	ˊ također	̂- такође
comfortable	ˊ ˊ - udoban, udobna, ˊ - udobno	ˊ ˊ - ˊ - удобан, удобна, удобно
Their room is also comfortable and clean.	2 ˈ ˈ Njihova soba je 3ˊ |2ˈ također udobna i ˊ 1 čista.	2ˈ ˈ 3 ̂- | Њихова соба је такође 2ˈ ˊ 1 удобна и чиста.

A

And how is Mr. Smith?	2 3ˎ2 |2 A kako je g. (gos- ˈ ˎ ‖ podin) Smit?	2 3ˎ2 |2 ˈ А како је г. (господин) ˎ1# Смит?
Is he pleased?	2ˈ 3ˎ - # Da li je zadovoljan?	2ˈ 3ˎ1 # Да ли је задовољан?

B

Smith's	ˎ Smitov, -a, -o	ˎ ˎ ˎ Смитов, Смитова, Смитово
cheap	ˎ ˎ jeftin, jeftina, ˎ jeftino	ˎ ˎ ˎ јефтин, јефтина, јефтино
although	ˊ iako	ˊ иако
old	ˎ star, -a, -o; ˎ - - - stari, -a, -o	ˎ ˎ ˎ стар, стара, старо; ̂- ̂- ̂- стари, стара, старо

Smith's hotel isn't cheap, though it's old.	2 ˈ ˈ 3.2 Smitov hotel nije ˈ 2ˈ jeftin, iako je 1 stàr	2 ˈ ˈ 3ˈ2 ˈ Смитов хотел није јефтин, 2ˈ -1 - иако је стари.
thing, matter, point	stvar f.	ствар
in that	u tome	у томе
But, that's not what's the matter.	2ˈ 3 2|3ˈ 1 ˈ Ali stvar nije u tome.	2ˈ 3ˈ1 ˈ Али, ствар није у томе.

A

in what	u čemu	у чему
What is the matter?	2 3ˈ 1 # U čemu je stvar?	2 3ˈ 1 # У чему је ствар?

B

bath, bathroom, bathhouse	kupaona /kupaónica	купатило
rather, fairly	prilično	прилично
dirty	prljav, -a, -o	прљав, прљава, прљаво
His bathroom is rather dirty.	2 ˈ 3ˈ 2 | Njegova kupaona je 2 ˈ 1 ˈ prilično prljava.	2ˈ 3 | Његово купатило је прилично 2ˈ1 прљаво.
for that, therefore	zato	зато
dissatisfied	nezadovoljan, nezadovoljna, -o	незадовољан, незадовољна, -о
Therefore he is dissatisfied.	2ˈ 3ˈ2 | 2ˈ1 - On je zato nezadovoljan.	2ˈ 3ˈ2-|2ˈ1 - Он је зато незадовољан.

otherwise, moreover, in addition, besides	ínāče	ѝна̄че
to him	njému, mu	њéму, му
very	jȁko	вр̏ло
Otherwise, his room is very comfortable, and large.	3´ ¯2 | 2ˌ Inače, soba mu je ˌ 3´ ¯ 2 |2 jako udobna i ˋ1 velika.	3´ -2 | 2ˈ 3˙2 Иначе, соба му је врло ˈ |2 ˋ1 удобна и велика.

NOTES

Note 3.1 Adjectives: Nominative Singular

Kakav je vaš hotel.

Moj hotel je dobar, ali skup.

To je nov hotel.

Mali je, ali čist.

Da li je zadovoljan?

Smitov hotel nije jeftin, iako je stari.

Serbo-Croatian adjectives are declined for three genders. The above examples illustrate the masculine singular. Some adjectives regularly have the ending /-ī/ in the masculine singular, as /mȁlī/; some have no ending. Many adjectives have no ending in what is known as the 'indefinite' but /-ī/ in the 'definite', e.g. /dóbar/ but /dȍbrī/. (See below for 'definite' and 'indefinite'.)

Tomina soba je velika i lepa.

Njegova žena je zadovoljna.

Njihova soba je takođe(r) udobna i čista.

Inače soba mu je vrlo udobna i velika.

These illustrate the feminine singular (nominative case only). The ending is /-a/ (/-ā/ when the adjective is definite and has primary stress).

Njegovo kupatilo je prilično prljavo.

This example illustrates the neuter singular ending /-o/ (or /-ō/; see above under /-a/). After some consonants (such as /j š č/) the ending is /-e/ (/móje/ 'my' /vàše/ 'your').

Adjectives which have occurred are: (nominative singular forms)

Masculine		Feminine	Neuter	Meaning
	-ī			
čȉst		čísta	čísto	clean
dóbar		dóbra	dóbro	good
jèftin		jèftina	jèftino	cheap
Jóvanov		Jóvanova	Jóvanovo	Jovan's
làk		làka	làko	light; easy
lȅp		lépa	lépo	beautiful
/lȉjep		/lijépa	/lijépo	
	mȁlī	mȁlā	mȁlo	small
lòš		lóša	lóše	bad
mȍj		mója	móje	my
nèzadovōljan		nèzadovōljna	nèzadovōljno	dissatisfied
njègov		njègova	njègovo	his
njȉhov		njȉhova	njȉhovo	their
nòv		nóva	nóvo	new
pȑljav		pȑljava	pȑljavo	dirty
ȑđav		ȑđava	ȑđavo	bad
skȕp		skúpa	skúpo	expensive
Smȉtov		Smȉtova	Smȉtovo	Smith's
stàr		stára	stáro	old
	stȁrī	stȁrā	stȁrō	

Tṓmin	Tṓmina	Tṓmino	Tom's
údoban	údōbna	údōbno	comfortable
vàš	vàša	vàše	your
vèlik	vèlika	vèliko	big, large
vèlikī	vèlikā	vèlikō	
zàdovōljan	zàdovōljna	zàdovōljno	satisfied
Zṓrin	Zṓrina	Zṓrino	Zorin's

Some, but not all, adjectives have two different forms, called indefinite and definite. The indefinite form has no ending in the masculine and generally has 'rising' / ´/ stress where possible. The definite has /-ī/ as the masculine singular ending, long vowel endings and falling / ̀/ stress throughout.

Compare: indefinite lȅp lépa lépo / lȉjep lijépa lijépo

definite lȅpī lȅpā lȅpō / lȉjepī lȉjepā lȉjepō

Since long vowels which are not themselves stressed are replaced by short vowels when the word has secondary stress, there is no contrast between definite and indefinite under secondary stress except in the masculine singular:

le̍p indefinite }
le̍pi definite } le̍pa le̍po

The contrast definite/indefinite is therefore largely a matter of whether the adjective has /-ī/ in the masculine singular (nominative - and sometimes accusative). In such a sentence as /moj hotel je skup/ the adjective is generally the indefinite form. Where the adjective precedes the noun, it may be definite or indefinite depending on the meaning: /dobar hotel/ 'a good hotel', /dobri hotel/ 'the good hotel'. The definite is not simply to be equated with the English use of 'the' but with the concept of something specific, known, or the like.

The difference in usage between /stàr/ and /stȁrī/ is, however, more complex. /stàr/ is used for people; /stȁrī/ may be used either of people or of things. Whether /stàr/ or /stȁrī/ is used of a given noun must be learned: /star čovek/

'an old man' /stȁrī gospódin/ 'an old gentleman, the old gentleman'.

The adjectives /moj/, /vaš/, /njegov/ and /njihov/ will be taken up in Note 4.1.

The adjectives /Jovanov/, /Smitov/, /Tomin/ and /Zorin/ illustrate regular forms made by adjective endings on noun bases. Nouns in /-a/ have the adjective ending /-in/: /Toma/ - /Tomin/, /Zora/ - /Zorin/. Nouns ending in a consonant have the ending /-ov/: /Jovan/ - /Jovanov/, /Smit/ - /Smitov/. These endings indicate 'pertaining to' and are here translatable as possessives: 'Tom's, 'Zora's', 'Jovan's', 'Smith's'. (These are taken up in more detail in Notes 27.2.2, 27.2.3.)

The pair /zadovoljan/ 'satisfied', /nezadovoljan/ 'dissatisfied' illustrates the negative prefix /nè-/. This prefix occurs on many adjectives, most of which also have a form without /nè-/. For the adjectives in the list above the only other common form in /nè-/ is /nèudoban/ 'uncomfortable'.

GRAMMATICAL DRILLS

3.1 Learning Drill

3.1.1 Single substitution drill, with negative transform.

Following are substitutions with negative transforms. These may be drilled first in the affirmative and then in the negative, or with the negative added as a transform after each substitution.

To je veliki hotel.
(To nije veliki hotel.)

mali
skup
čist
rđav /loš
udoban
prljav

Tomin hotel je veliki.
(Tomin hotel nije veliki.)

dobar
neudoban
jeftin
lep /lijep

To je velika soba.
(To nije velika soba.)

mala
skupa
rđava /loša
udobna

Tomina soba je velika.
(Tomina soba nije velika.)

dobra
neudobna
jeftina
lepa /lijepa

čista
prljava

To je veliko selo.
(To nije veliko selo.)

malo
lepo /lijepo
čisto
prljavo

Tomino selo je veliko.
(Tomino selo nije veliko.)

To je Tomin hotel.
(To nije Tomin hotel.)

Zorin hotel
nov hotel
skupa soba
veliki restoran
Tomina soba /Tomova
jeftin hotel
udobna soba
njihova soba
staro pozorište /kazalište
lepo selo /lijepo
njegov hotel
stari restoran

Tomin restoran je veliki i lep. /lijep

Jovanov hotel /Ivanov
Zorin restoran

Tomin restoran nije veliki i lep.
Mali je i rđav. /loš /lijep

njegov hotel
njihov restoran

Tomina soba je mala, ali čista i udobna.

njegova soba
vaša ambasada
Zorina soba
njihova stanica

Tomina soba nije mala. Ona je velika, ali neudobna.

njihov kolodvor
naša kupaonica

Tomino kupatilo je lepo i čisto.

vaše pozorište /kazalište

Tomino kupatilo nije lepo i čisto.
Malo je i prljavo.

Zorino selo

Tomin hotel je dobar, iako je jeftin.

Jovanov restoran
njegov hotel

Tomin hotel nije dobar, iako je skup.

njihov hotel
vaš hotel

Tomina soba je prilično udobna, iako je mala.

vaša ambasada
njihova stanica

Tomina soba nije udobna, iako je prilično velika.

njegova soba
Smitova soba

Tomino kupatilo je prilično dobro, iako je staro.	Tomino kupatilo nije dobro, iako je novo.

vaše pozorište njihovo pozorište

Jovan je zadovoljan. Jovan je nezadovoljan.	Jovan nije zadovoljan.

Toma gospodin

gospodin Jović gospodin Smit

Zora je zadovoljna. Zora je nezadovoljna.	Zora nije zadovoljna.

gospođa gospođica gospođa Jović

Jovanova žena gospođica Smit

3.1.2 Multiple substitution drill with negative transform.

The following drill gives two substitutions for the same sentence. On initial drilling these substitutions are to be made one at a time. Below the drill outline the complete substitutions which may be made are given. This will illustrate the order in which substitutions may be made in future drills.

Two other drills are added. These are to be drilled in the same way.

3.1.2 Multiple

Tomin hotel je veliki.
1 2

Tomin hotel nije veliki.
1 2

1	2	
Zorin	mali	neudoban
Jovanov	rđav /loš	lep /lijep
njegov	dobar	čist
njihov	jeftin	prljav
Ivanov	skup	
Tomov	udoban	

	Tomin hotel je veliki.	Tomin hotel nije veliki.
mali	Tomin hotel je mali.	Tomin hotel nije mali.
rđav	Tomin hotel je rđav. /loš	Tomin hotel nije rđav. /loš
dobar	Tomin hotel je dobar.	Tomin hotel nije dobar.
jeftin	Tomin hotel je jeftin.	Tomin hotel nije jeftin.
skup	Tomin hotel je skup.	Tomin hotel nije skup.
udoban	Tomin hotel je udoban.	Tomin hotel nije udoban.
neudoban	Tomin hotel je neudoban.	Tomin hotel nije neudoban.
lep /lijep	Tomin hotel je lep. /lijep	Tomin hotel nije lep. /lijep
čist	Tomin hotel je čist.	Tomin hotel nije čist.
prljav	Tomin hotel je prljav.	Tomin hotel nije prljav.

	Zorin hotel je veliki.	Zorin hotel nije veliki.
mali	Zorin hotel je mali.	Zorin hotel nije mali.
rđav	Zorin hotel je rđav. /loš	Zorin hotel nije rđav. /loš
dobar	Zorin hotel je dobar.	Zorin hotel nije dobar.
jeftin	Zorin hotel je jeftin.	Zorin hotel nije jeftin.
skup	Zorin hotel je skup.	Zorin hotel nije skup.
udoban	Zorin hotel je udoban.	Zorin hotel nije udoban.
neudoban	Zorin hotel je neudoban.	Zorin hotel nije neudoban.
lep /lijep	Zorin hotel je lep. /lijep	Zorin hotel nije lep. /lijep
čist	Zorin hotel je čist.	Zorin hotel nije čist.
prljav	Zorin hotel je prljav.	Zorin hotel nije prljav.

	Jovanov hotel je veliki.	Jovanov hotel nije veliki.
mali	Jovanov hotel je mali.	Jovanov hotel nije mali.
rđav	Jovanov hotel je rđav. /loš	Jovanov hotel nije rđav. /loš
dobar	Jovanov hotel je dobar.	Jovanov hotel nije dobar.
jeftin	Jovanov hotel je jeftin.	Jovanov hotel nije jeftin.

skup	Jovanov hotel je skup.	Jovanov hotel nije skup.
udoban	Jovanov hotel je udoban.	Jovanov hotel nije udoban.
neudoban	Jovanov hotel je neudoban.	Jovanov hotel nije neudoban.
lep /lijep	Jovanov hotel je lep. /lijep	Jovanov hotel nije lep. /lijep
čist	Jovanov hotel je čist.	Jovanov hotel nije čist.
prljav	Jovanov hotel je prljav.	Jovanov hotel nije prljav.

	Njegov hotel je veliki.	Njegov hotel nije veliki.
mali	Njegov hotel je mali.	Njegov hotel nije mali.
rđav	Njegov hotel je rđav. /loš	Njegov hotel nije rđav. /loš
dobar	Njegov hotel je dobar.	Njegov hotel nije dobar.
jeftin	Njegov hotel je jeftin.	Njegov hotel nije jeftin.
skup	Njegov hotel je skup.	Njegov hotel nije skup.
udoban	Njegov hotel je udoban.	Njegov hotel nije udoban.
neudoban	Njegov hotel je neudoban.	Njegov hotel nije neudoban.
lep /lijep	Njegov hotel je lep. /lijep	Njegov hotel nije lep. /lijep
čist	Njegov hotel je čist.	Njegov hotel nije čist.
prljav	Njegov hotel je prljav.	Njegov hotel nije prljav.

	Njihov hotel je veliki.	Njihov hotel nije veliki.
mali	Njihov hotel je mali.	Njihov hotel nije mali.
rđav	Njihov hotel je rđav. /loš	Njihov hotel nije rđav. /loš
dobar	Njihov hotel je dobar.	Njihov hotel nije dobar.
jeftin	Njihov hotel je jeftin.	Njihov hotel nije jeftin.
skup	Njihov hotel je skup.	Njihov hotel nije skup.
udoban	Njihov hotel je udoban.	Njihov hotel nije udoban.
neudoban	Njihov hotel je neudoban.	Njihov hotel nije neudoban.
lep /lijep	Njihov hotel je lep. /lijep	Njihov hotel nije lep. /lijep
čist	Njihov hotel je čist.	Njihov hotel nije čist.

prljav   Njihov hotel je prljav.   Njihov hotel nije prljav.

Tomina soba je velika.
1 2

Tomina soba nije velika.
1 2

1
Zorina
Jovanova
njegova
njihova

2
mala
rđava /loša
dobra
jeftina
skupa

udobna
neudobna
lepa /lijepa
čista
prljava

Tomino selo je veliko.
1 2

Tomino selo nije veliko.
1 2

1
Zorino
Jovanovo
njegovo

2
malo
lepo /lijepo
čisto
prljavo

3.2 Substitution-Correlation Drill

To je Tomin hotel.

restoran
soba

žena
kupatilo
selo

	To je Tomin hotel.
restoran	To je Tomin restoran.
soba	To je Tomina soba.
žena	To je Tomina žena.
kupatilo	To je Tomino kupatilo.
selo	To je Tomino selo.

The following drill is given in full, being a multiple substitution drill. Future drills of this nature will be given in outline only.

1
To nije moj hotel.

2
To je Tomin hotel.

1
restoran
soba
kupatilo /kupaona
žena
selo
mesto /mjesto
stvar

2
Jovanov
njegov
Smitov

	To nije moj hotel.	To je Tomin hotel.
soba	To nije moja soba.	To je Tomina soba.
kupatilo	To nije moje kupatilo.	To je Tomino kupatilo.
žena	To nije moja žena.	To je Tomina žena.
selo	To nije moje selo.	To je Tomino selo.
mesto	To nije moje mesto.	To je Tomino mesto.
stvar	To nije moja stvar.	To je Tomina stvar.

	To nije moj hotel.	To je Jovanov hotel.
soba	To nije moja soba.	To je Jovanova soba.
kupatilo	To nije moje kupatilo.	To je Jovanovo kupatilo.
žena	To nije moja žena.	To je Jovanova žena.
selo	To nije moje selo.	To je Jovanovo selo.
mesto	To nije moje mesto.	To je Jovanovo mesto.
stvar	To nije moja stvar.	To je Jovanova stvar.

	To nije moj hotel.	To je Smitov hotel.
soba	To nije moja soba.	To je Smitova soba.
kupatilo	To nije moje kupatilo.	To je Smitovo kupatilo.
žena	To nije moja žena.	To je Smitova žena.
selo	To nije moje selo.	To je Smitovo selo.
mesto	To nije moje mesto.	To je Smitovo mesto.
stvar	To nije moja stvar.	To je Smitova stvar.

Following are substitutions with negative transforms.

Moj restoran je veliki i lep./lijep (Moj restoran nije veliki i lep.)

vaša soba

njihova stanica

Tomino kupatilo
/Tomina kupaona

Jovanov hotel

vaše pozorište
/kazalište

vaša ambasada

Vaša soba je mala i čista. (Vaša soba nije mala i čista.)

Tomin hotel

njihovo pozorište
/kazališite

Jovanovo kupatilo
/Jovanova kupaona

Tomin restoran

vaša stanica
/vaš kolodvor

Smitov hotel

Vaše pozorište je lepo i čisto. /lijepo.. (Vaše pozorište nije lepo i čisto.)

Jovanov hotel

naše kazalište

njegov restoran

Smitov restoran

njihova ambasada

vaša stanica

Tomin hotel je lep i čist. /lijep.. (Tomin hotel nije lep i čist.)

kolodvor

ambasada

kupaonica /kupaona

soba

pozorište

restoran

stanica

3.3 Question and Answer Drill

3.3.1 Informational Answers

The following questions require an answer which gives information not contained in the question. There may therefore be many correct answers. The answers given below are examples of correct answers, but classroom drill should allow any correct answer that fits the pattern.

The normal reply to a question is the short answer. For purposes of drill long answers are also included. These would be used under certain circumstances. In addition, the negative answers may be expanded by adding the correct information after stating the negative.

One pattern for the following question and answer drill is as follows:

1	2
Kakav je Tomin hotel?	Dobar je.
Kakav je Tomin hotel?	Nije dobar.
Kakav je Tomin hotel?	Njegov hotel je dobar.
Kakav je Tomin hotel?	Njegov hotel nije dobar. Rđav je.

Substitute /restoran/ in the above pattern for /hotel/.

For each of the sentences with /hotel/ and /restoran/ substitute the following for /dobar/. The substitutions for /rđav/ are given in parentheses.

mali	(veliki)	neudoban	(udoban)	veliki i lep/lijep	(mali i skup)
veliki	(mali)	lep /lijep	(stari)	udoban i jeftin	(neudoban i skup)
jeftin	(skup)	čist	(prljav)	nov i čist	(stari i prljav)
skup	(jeftin)	prljav	(čist)	dobar i udoban	(loš i neudoban)
udoban	(neudoban)	nov	(stari)	rđav i skup	(dobar i jeftin)

The third column gives a list of combinations of two adjectives which may be substituted for /rđav/. The pattern for such a substitution is:

Sentence: Njegov hotel nije dobar. # Loš je.

Cue: veliki i lep (mali i skup)

Answer: Njegov hotel nije veliki i lep. Mali je i skup.

Note the substitution pattern: Rđav je / Mali je i skup.

The first adjective is followed by /je/, and the second follows, connected by /i/.

In this substitution exercise the answers may be given in turn, rather than every answer for each substitution. For example:

Kakav je Tomin hotel?	Mali je.
Kakav je Tomin hotel?	Nije veliki.
Kakav je Tomin hotel?	Njegov hotel je jeftin.
Kakav je Tomin hotel?	Njegov hotel nije skup. Jeftin je.

The following patterns are to be followed for the feminine and neuter nouns, with the substitutions indicated.

1	2	
Kakva je Tomina soba?	Dobra je.	
Kakva je Tomina soba?	Nije dobra.	
Kakva je Tomina soba?	Njegova soba je dobra.	
Kakva je Tomina soba?	Njegova soba nije dobra.	Rđava je. /Loše je.

1			2	
Zorina i Jovanova soba.	mala	(velika)	velika i lepa /lijepa	(mala i skupa)
vaša soba	velika	(mala)	udobna i jeftina	(neudobna i skupa)
	jeftina	(skupa)	rđava i neudobna	(dobra i udobna)
	udobna	(neudobna)	dobra i jeftina	(rđava i skupa)
	čista	(prljava)	prljava i neudobna	(čist i udobna)

1	2	
Kakvo je Tomino kupatilo?	Dobro je.	
Kakvo je Tomino kupatilo?	Nije dobro.	
Kakvo je Tomino kupatilo?	Njegovo kupatilo je dobro.	
Kakvo je Tomino kupatilo?	Njegovo kupatilo nije dobro.	Rđavo je. /Loše je.

1	2			
pozorište	malo	(veliko)	veliko i lepo	(malo i prljavo)
selo	veliko	(malo)		
	čisto	(prljavo)	čisto i lepo	(prljavo i staro)

Questions and Answers with Substitution-Correlation Drill

Make the substitutions indicated, giving the entire pattern of question and answer as above.

1	2	
Kakav je Tomin hotel?	Dobar je.	
Kakav je Tomin hotel?	Nije dobar.	
Kakav je Tomin hotel?	Njegov hotel je dobar.	
Kakav je Tomin hotel?	Njegov hotel nije dobar.	Rđav je. /Loše je.

1	2			
soba	mali	(veliki)	veliki i lep/lijep	(mali i rđav)
restoran	veliki	(mali)	dobar i udoban	(rđav i neudoban)
kupatilo	stari	(nov)	prljav i neudoban	(čist i udoban)
ambasada	udoban	(neudoban)	čist i lep	(prljav i stari)
stanica	čist	(prljav)		
kupaona				
kolodvor				

3.3.2 Questions with /da li/ and transform using /li/

Da li je vaš hotel udoban i čist?	Je li vaš hotel udoban i čist.
Da li je vaše pozorište skupo? /kazalište	Je li vaše pozorište skupo? /kazalište
Da li je i vaš restoran prljav i skup?	Je li i vaš restoran prljav i skup?
Da li je vaša Ambasada ovde nova?	Je li vaša Ambasada ovde nova?
Da li je Tomino selo veliko i lepo? /lijepo	Je li Tomino selo veliko i lepo? /lijepo
A da li je vaše kupatilo čisto? /kupaona čista?	A je li vaše kupatilo čisto? /kupaona čista?
Da li je vaša gospođa zadovoljna?	Je li vaša gospođa zadovoljna?
Da li je gospodin Smit zadovoljan?	Je li gospodin Smit zadovoljan?

3.3.3 Yes and No answers

The following patterns are to be followed, with the substitutions indicated.

Da li je Jovanov hotel veliki?	Da, jeste.
Da li je Jovanov hotel veliki?	Ne, nije.
Da li je Jovanov hotel veliki?	Da, njegov hotel je veliki.
Da li je Jovanov hotel veliki?	Ne, njegov hotel nije veliki. Mali je, ali dobar.

The following questions are to be drilled according to the above pattern. The substitutions for use in the expanded negative answers are given on the right.

Da li je Tomina soba velika?	mala, skupa
Da li je vaše pozorište dobro?	rđavo, jeftino
Da li je Zorin i Tomin restoran jeftin?	skup, dobar
Da li je njihova stanica prljava?	čista, mala
Da li je Jovanova soba udobna i lepa? /lijepa	neudobna, velika

Pattern

Da li je Jovanov hotel veliki?	Jeste.
Da li je Jovanov hotel veliki?	Nije.
Da li je Jovanov hotel veliki?	Jeste, njegov hotel je veliki.
Da li je Jovanov hotel veliki?	Nije, njegov hotel nije veliki. Mali je, iako je skup.

Drill questions

Da li je Jovanova soba skupa?	jeftina, dobra
Da li je Zorin i Tomin restoran jeftin?	skup, stari
Da li je njihova stanica čista? /kolodvor čist?	prljava, nova /prljav, nov
Da li je njegova soba udobna i lepa?	neudobna, skupa
Da li je Tomino kupatilo lepo? /kupaona lijepa?	rđavo, novo /loša, nova

Questions and Answers with Substitution-Correlation Drills

Da li je $\overset{1}{\underline{\text{Jovanov hotel}}}$ $\overset{2}{\underline{\text{veliki}}}$?	Da, jeste.
Da li je Jovanov hotel veliki?	Ne, nije.

Question and Answer drill with Prompt

GD 3.4

GD 3.4.1

Moj hotel je dobar.	Kakav je vaš hotel?
Tomina soba je velika i lepa. /lijepa	Kakva je Tomina soba?
Zorino kupatilo je malo i prljavo. /Zorina kupaona je mala i prljava.	Kakvo je Zorino kupatilo? /Kakva je Zorina kupaona?
Njegov restoran je jeftin, iako je nov.	Kakav je njegov restoran?
I Tomin restoran je jeftin, iako je nov.	A kakav je Tomin restoran?
Jovanova soba je neudobna i skupa.	Kakva je Jovanova soba?
I naša soba je neudobna, iako je skupa.	A kakva je vaša soba?
Zorin i Jovanov hotel nije dobar, iako je nov.	Kakav je Zorin i Jovanov hotel?

Ja sam dobro, hvala.	Kako ste (vi)?
I moja žena je dobro, hvala.	A kako je vaša gospođa?
Toma je dobro, hvala.	Kako je Toma?
I njegova žena je dobro, hvala.	A kako je njegova gospođa?
Tomino selo je veliko i lepo?	Kakvo je Tomino selo?

GD 3.4.2

Moj hotel je čist.	Da li je vaš hotel čist?
Njegova soba je udobna i čista.	Da li je Tomina soba udobna i čista.
Njihovo pozorište je vrlo dobro. /kazalište	Da li je njihovo pozorište dobro? /kazalište
I Tomin hotel je rđav i skup.	Da li je i Tomin hotel rđav i skup?
Smitov hotel je takođe stari, ali udoban. /također	Da li je Smitov hotel takođe stari, ali udoban? /također
Njihova stanica je velika. /Njihov kolodvor je veliki.	Da li je njihova stanica velika? /Da li je njihov kolodvor veliki?

GD 3.5 Conversations - Razgovori

GD 3.5.1

A	B
Kakav je vaš hotel?	Nije loš.
Da li je to vaš hotel?	Jest.
Kakva je vaša soba? Da li je velika?	Jest, velika je.
A da li je čista?	Jest, čista je. Hotel je čist, ali skup.
Kakav je Tomin hotel?	Njegov hotel nije dobar.
Da li je njegova soba čista?	Nije. On nije zadovoljan.

Какав је ваш хотел?	Није рђав.
Да ли је то ваш хотел?	Јесте.
Каква је ваша соба? Да ли је велика?	Јесте, велика је.
А да ли је чиста?	Јесте, чиста је. Хотел је чист, али скуп.
Какав је Томин хотел?	Његов хотел није добар.
Да ли је његова соба чиста?	Није. Он није задовољан.

GD 3.5.2

Da li je to Tomin hotel?	Ne, to je Smitov hotel.
Gdje je Tomin hotel?	Njegov hotel je tamo, na lijevo.
Kakav je Tomin hotel?	Njegov hotel je dobar.
Kakva je njegova soba?	Soba mu je prilično mala, ali je čista.
Da li je njegov hotel skup?	Nije, iako je nov i lijep.
Da li je Toma zadovoljan?	Da, zadovoljan je.
A da li je Smit zadovoljan?	Da, i Smit je zadovoljan.

Да ли је то Томин хотел?	Не, то је Смитов хотел.
Где је Томин хотел?	Његов хотел је тамо, на лево.
Какав је Томин хотел?	Његов хотел је добар.
Каква је његова соба?	Соба му је прилично мала, али чиста.
Да ли је његов хотел скуп?	Није, иако је нов и леп.
Да ли је Тома задовољан?	Да, задовољан је.
А да ли је Смит задовољан?	Да, и Смит је задовољан.

GD 3.5.3

Kakva je vaša kupaona? /kupaonica	Moja kupaona je prilično dobra. A kakva je vaša kupaona?
Moja kupaona nije dobra. Jako je mala i prljava.	A kakva je vaša soba? Da li je dobra?
Soba nije loša. Prilično je velika i udobna. A kakva je vaša soba?	Moja soba je također dobra. Ja sam zadovoljan.
Da li je vaš hotel skup?	Nije. Moj hotel je jeftin.
To je dobro. Moj hotel je skup, iako nije dobar.	

Какво је ваше купатило?	Моје купатило је прилично добро. А какво је ваше купатило?
Моје купатило није добро. Врло је мало и прљаво.	А каква је ваша соба? Да ли је добра?
Соба није рђава. Прилично је велика и удобна. А каква је ваша соба?	Моја соба је такође добра. Ја сам задовољан.
Да ли је ваш хотел скуп?	Није. Мој хотел је јефтин.
То је добро. Мој хотел је скуп, иако није добар.	

GD 3.5.4

Da li je ovo vaše selo? Jako je lijepo i veliko.	To nije moje selo. To je Tomino selo.
Da li je vaše selo veliko i lijepo?	Moje selo nije veliko, ali je lijepo.
A da li je vaše selo blizu odavde?	Da, jako je blizu. Moje selo je tamo na desno.
Da, to nije daleko odavde.	

Да ли је ово ваше село? Врло је лепо и велико.	То није моје село. То је Томино село.
Да ли је ваше село велико и лепо?	Моје село није велико, али је лепо.
А да ли је ваше село близу одавде?	Да, врло је близу. Моје село је тамо на десно.
Да, то није далеко одавде.	

GD 3.6 Home Work - Domaći zadatak

GD 3.6.1 Write out each of the following sentences using each of the adjectives listed.

Moj restoran je __________________.

Zorin hotel nije __________________.

Tomina soba je __________________.

Njihova stanica nije __________________.
/Njihov kolodvor

Jovanova kupatilo je __________________.
/Jovanova kupaona

Njihovo pozorište nije __________________.
/kazalište

dobar
rđav
čist
prljav
nov
stari

jeftin
skup
lep
mali
veliki
udoban

loš

GD 3.6.2

Vaš restoran je __________________, ali __________________.

Vaš restoran je __________________, iako je __________________.

Tomina soba je __________________, ali __________________.

Tomina soba je __________________, iako je __________________.

Zorin hotel je __________________, ali je __________________.

Zorin hotel je __________________, iako je __________________.

Vaša stanica je __________________, ali __________________.

Vaša stanica je __________________, iako je __________________.
/Vaš kolodvor

Njihovo pozorište je __________________, ali __________________.

Njihovo pozorište je __________________, iako je __________________.
/Njihovo kazalište

Fill the above blanks with appropriate adjectives from the list given.

dobar
mali
veliki
skup
jeftin
čist
prljav
stari
nov
udoban
neudoban
rđav
loš

UNIT 4

Basic Sentences - Osnovne rečenice

The Friends	Prijatelji	Пријатељи
	A	
what	što	шта
he, she, it is working	radi	ради
friend (man)	prijatelj	пријатељ
What's your friend Mr. Smith doing?	Što radi vaš prijatelj, g. (gospodin) Smit?	Шта ради ваш пријатељ, г. (господин) Смит?
	B	
he, she, it is studying	uči	учи
Serbo-Croatian	srpskohrvatski, -a, -o	српскохрватски, -а, -о
He's studying Serbo-Croatian.	On uči srpskohrvatski.	Он учи српскохрватски.
	A	
you speak	vi govorite	ви говорите
You speak Serbo-Croatian well.	Vi govorite dobro srpskohrvatski.	Ви говорите добро српскохрватски.
	B	
I don't speak	ne govorim	не говорим

so	\` tako	\` тако
No, I don't speak very well.	3\`2| 2ˈ 3´ 2_ |2ˈ ´ 1 Ne, ne govorim tako dobro.	3\`1#2 3´ 1- ˈ ˈ Не, не говорим тако добро.
I	\` ja	: ја
now	\` \` sada, sad	\` \` сада, сад
I'm studying	´ _ učim	´ - учим
I'm studying now, too.	2 3\`2|2ˈ ´ _1 I ja sada učim.	3´ 2- | 2ˈ ´ -1 И ја сада учим.
we	\` mi	: ми
we're studying	´ _ učimo	: ´ - учимо / учимо
together	\` zajedno	\` заједно
We're studying together.	2\` 3´ \_2 | \`1 Mi učimo zajedno.	3\`2 \` |2\`1 Ми учимо заједно.
does he, she, it know	ˈ \` da li zna	ˈ : да ли зна
wife (formal)	´ supruga	´ супруга
Does your wife know Serbo-Croatian?	2ˈ \` ˈ ˈ 3´ _ 1 # Da li zna vaša supruga srpskohrvatski?	2ˈ \` ˈ 3´ 2| 2 ´ - # Да ли зна ваша супруга српскохрватски?

B

No, she doesn't.	3\`2| 2\` 1 _ Ne, ne zna.	3\`2|2\` 1 - Не, не зна.
she understands	ˈ ´ _ ona razumije	ˈ ´ - она разуме
a little	\` malo	\` мало
not a bit, not at all	´ nimalo	´ нимало

She understands a little.	3· |2 · ·1 Ona razumije malo.	2' 3· -2|2·1 Она разуме мало.
/She doesn't understand any at all./	3· |2 · / Ona ne razumije · 1 nimalo.	2' 3· -2|2· 1 (Она не разуме, нимало.)

A

yet, still	još	још
some	neki, -a, -o	неки, -а, -о
foreign	stran, strana, -o	стран, страна, -о
	/strani -a, -o	/страни, -а, -о
language, tongue	jezik	језик
Do you and your wife speak any other foreign language?	2· 3·2 Da li vi i gospođa · |3· 1· govorite još neki · · # strani jezik?	2' · 3·2 · | Да ли ви и госпођа говорите 2· 1' · · # још неки стран језик?
we don't speak	ne govorimo	не говоримо
No, we don't.	3·2|2 · 1- Ne, ne govorimo.	3·2|2 · 1- Не, не говоримо.
her, hers	njen, njena, -o	њен, њена, -о
father	otac	отац
he, she it speaks	govori	говори
German	njemački, -a, -o	немачки, -а, -о
mother	majka	мајка

French	francuski, -a, -o	француски, -а, -о
Her father speaks German well, and her mother French.	2 ˌ ˈ ˈ Njen otac govori ˈ 3 ´ 2 ‾| 2 dobro njemački, a njena majka francu- 1 ski.	2ˌ ˈ ˈ ˈ Њен отац говори добро 3´ 2 -| 2 ˌ ˌ немачки, а њена мајка француски.
spouse (husband) (formal)	súprug	супруг
husband	mȕž	муж
English	engleski, -a, -o	енглески, -а, -о
madam!	gospođo	госпођо
Does your husband speak English, madam?	2ˌ ˈ ˈ Da li gospođo vaš ˈ ˈ suprug govori 3´ -1 -# engleski?	2ˈ ˈ 3´ 2 ˈ | Да ли ваш супруг говори 4´ -1 -| ˈ # енглески, госпођо?

A

weak	slab, -a, -o	слаб, -а, -о
Yes, but poorly.	3ˎ2|2ˌ ˎ1 Da, ali slabo.	3ˎ 2| ˎ1 Да, али слабо.
no one, any	nijedan, nijedna, nijedno	ниједан, ниједна, ниједно
He doesn't speak any foreign language.	2ˌ 3´ 2‾|2 ˈ On ne govori nijedan ˌ1 ˈ stran jezik.	2ˌ ˈ 3´ 1 ˈ Он не говори ниједан стран ˈ језик.
lazy	lijen, lijena, lijeno	лењ, лена, лењо

that he, she, it studies	da účī	да у́чӣ
He's [too] lazy to study.	2 3 2 | 2 ´ ¯ 1 On je lijen, da uči.	2 3 ¯1| ' Он је лењ, да учи.
for	za	за
our	nàš, -a, -e	наш, -а, -е
That's very good for our Serbo-Croatian.	2 3 2 ' |2 To je jako dobro za ' ´ ¯ 1 naš srpskohrvatski.	2 ' 3 2 | 2 ' То је врло добро за наш ´ ¯ 1 српскохрватски.

CULTURAL NOTE

mȕž	man, husband	súprug	husband	gospódin	gentleman, Mr.
žéna	woman, wife	súpruga	wife	góspođa	lady, Mrs.

The usage of these terms does not coincide with standard English use of the words given as translation. Ordinary, informal reference to one's husband or wife uses /mȕž/ or /žéna/ (compare colloquial English 'my man', 'my woman', 'the old man', 'the little woman', etc.). More polite usage is /súprug/, /súpruga/. It is not polite to refer to one's husband or wife as /gospódin/ or /góspođa/ and these titles should never be used in this way. In this respect their usage is more restricted than English 'Mr., Mrs.'.

NOTES

Note 4.1 Pronoun: Personal Pronouns

I ja sada učim.

On je lenj.

Ona razume malo.

Ono nije daleko.

Mi učimo zajedno.

Vi govorite dobro.

These are examples of personal pronouns: /jȁ/ 'I', /mȉ/ 'we', etc. In the third person there are three different pronouns for the three genders:

/ȍn/	'he (or reference to a masculine noun)'
/óna/	'she (or reference to a feminine noun)'
/óno/	'it (or reference to a neuter noun)'

/ȍn/ and /óna/ are most commonly used with reference to people. /tȍ/ is more frequent as a neuter referent than /óno/. The plurals are:

/óni/	'they (in general of persons of undesignated gender, of a mixed group and of masculine plural)'
/óne/	'they (when only women or females are referred to)'
/óna/	'they (when reference is to neuter plural only)'

As indicated, the common word for 'they' is /óni/. The others are not in frequent use but may occur.

/vȉ/ is the general word for 'you'. It is used when addressing more than one person and when speaking to one person under ordinary circumstances. There is another, familiar, word for 'you': /tȉ/. This is used among intimates, in rural districts for 'you (singular)' and when addressing the Deity. It should be avoided in speaking to people unless one is so addressed (as may happen, for instance, in a rural area).

Note 4.2 Adjective: Pronominal Adjectives

Moj hotel je dobar.

Kakav je vaš hotel?

Njegova žena je zadovoljna.

Njihov hotel nije rđav.

Njen otac govori dobro nemački.

To je vrlo dobro za naš srpskohrvatski.

Among the adjectives discussed in Note 3.1 were many of those illustrated above. Certain of these are formed on pronoun bases and correspond to these pronouns. The relationship of the pronoun to the adjective is not clear from the nominative forms which have been used up to this point, but this aspect will be clarified in future units. The pronouns and the corresponding adjectives (listing the nominative singular of all genders) are:

	Pronoun	Adjective			
jȁ	I	mȍj	mója	móje	my
tȉ	you (familiar)	tvȍj	tvója	tvóje	your
ȍn	he	njégov	njégova	njégovo	his, its
óno	it				
óna	she	njȅn	njȅna	njȅno	her
		/njȇzin	njȇzina	njȇzino	
mȉ	we	nàš	nàša	nàše	our
vȉ	you (polite or plural)	vàš	vàša	vàše	your
óni	they (masc., mized, or general)				
óne	they (feminine only)	njȉhov	njȉhova	njȉhove	their
óna	they (neuter only)				

The form /njȇzin/ 'her' is less used than /njȅn/.

Note 4.3 Verb: Negative - /ne/

Vi govorite dobro.

Ne, ne govorim.

Da li zna vaša gospođa srpskohrvatski?

Ne, ne zna.

/nè/ (stressed) occurs as a separate word, usually forming a separate phrase of its own, meaning 'no'. In addition, there is a /ne/ which occurs before verbs and makes them negative (/ne govorim/, /ne zna/). Although written separately in nearly all cases, /ne/ before a verb is a kind of prefix, it and the word following being a stress unit. (Compare the prefix /ne-/ on adjectives [Note 3.1].) This unit has only one stress, which is on /ne/ with some (short) verbs: /nè znā/. With a few verbs /ne/ has special forms (such as /ni-/ in /nȉje/ 'isn't').

These will be discussed when the forms of these verbs are given in the notes (Notes 7.4, 8.1, 19.1).

Ona ne razume nimalo.

On ne govori nijedan stran jezik.

These sentences are literally 'she does not understand not a bit' and 'he does not speak not one foreign language'. When the verb is negative, certain other words are regularly negative. The adverb /malo/ and the adjective /jedan/ are given negative prefixes when associated with a negative verb. This is the same type of construction as English 'he don't know nothing', but while the English is substandard, the Serbo-Croatian is the only acceptable way of saying it. Double, triple or quadruple negatives are common and required by the structure of the language.

GRAMMATICAL DRILL

GD 4.1 Substitution Learning Drill - Vežba za učenje

Vaš hotel je dobar i nov.

Vaš hotel nije dobar i nov. Rđav je i stari.

Vaš prijatelj je zadovoljan.

Vaš prijatelj nije zadovoljan. On je nezadovoljan.

Vaš prijatelj uči srpskohrvatski.

Vaš prijatelj ne uči srpskohrvatski dobro. On je lenj. /lijenj

Vaš otac govori francuski.

Vaš otac ne govori francuski. On ne govori nijedan stran jezik.

moj
tvoj
naš
njegov
njen
njihov
Zorin

* * * * * * * * * * *

Vaša soba je udobna i čista.

Vaša soba nije udobna i čista. Neudobna je i prljava.

Vaša majka je nezadovoljna.

Vaša majka nije nezadovoljna. Ona je zadovoljna.

moja
tvoja
naša
njegova

Vaša majka zna nemački. /njemački.
Vaša majka ne zna nemački. Ona ne zna nijedan stran jezik.

njena
njihova
Tomina
Zorina

Vaše selo je čisto i veliko.
Vaše selo nije čisto i veliko. Malo je i prljavo.

moje
njegovo
tvoje
njeno
naše
njihovo

I moj prijatelj uči srpskohrvatski.
Moj prijatelj takođe uči srpskohrvatski.

vaš otac
gospođica Smit
vaša majka
gospodin Smit
Zorin suprug
gospođa Jović

GD 4.2 Substitution-Correlation Drill - Vežba sa zamenama i izmenama

Make the substitutions indicated, changing the other adjectives as necessary.

Moj restoran je mali i skup.
Moj restoran nije mali i skup. Veliki je i jeftin.

vaša soba
naše pozorište
/kazalište

Naša soba je udobna i čista.
Naša soba nije udobna i čista. Neudobna je i prilično prljava.

njegov hotel
naša ambasada
njeno kupatilo /njena kupaona
njihovo pozorište /kazalište
tvoj restoran

Vaše kupatilo je staro i neudobna. /Vaša kupaona...
Vaše kupatilo nije staro i neudobno. Novo je i udobno.

tvoj restoran
naša ambasada
njegova soba
Zorin hotel

Vaš otac je zadovoljan.
Vaš otac nije zadovoljan.

moja majka
tvoja žena

njegova gospođa
gospođa Jović

njen suprug
gospodica Smit

GD 4.3 Question and Answer Drill

GD 4.3.1 Informational Answers

Substitution-Learning Drill

Kako govori srpskohrvatski vaš prijatelj?	Govori prilično dobro. Ne govori dobro. On sada uči.

vaš otac
g. Smit
vaš suprug

g. Jović
Zorin otac

njegov otac
Zorin muž

Šta radi vaša gospođa?	Ona uči nemački. /njemački.
Šta uči vaša gospođa?	Ona uči nemački. /njemački
Kako govori nemački vaša gospođa? /njemački	Govori prilično dobro. Ne govori dobro. Ona sada uči.

vaša majka
g-ca Smit

g-đa Smit
vaša žena

Kakav je vaš hotel?	Dobar je. Nije dobar. Moj hotel je dobar. Moj hotel nije dobar. Nije čist.
Kakva je vaša soba.	Dobra je. Nije dobra. Moja soba je dobra. Moja soba nije dobra. Nije čista.

Kakvo je vaše selo?

Malo je.
Nije malo.
Moje selo je malo.
Moje selo nije malo.

tvoj
njihov

njegov
Zorin

njen
Tomin

Substitution-Correlation Drill

Šta radi vaš prijatelj? /što...

On uči srpskohrvatski.

Šta uči vaš prijatelj?

On uči francuski.

Kako govori srpskohrvatski vaš prijatelj?

Govori prilično dobro.
Ne govori dobro. On sada uči.

vaš otac
Zorin suprug
g. Smit

tvoja žena
vaša majka
g-đa Smit

g-ca Smit
tvoj prijatelj

1 2
Kakav je vaš hotel?

Dobar je.
Nije dobar.
Moj hotel je dobar.
Moj hotel nije dobar. Mali je i prljav.

1

tvoj
njen
Zorin

njegov
njihov
Jovanov

2

soba
restoran
stanica
kolodvor

kupatilo
ambasada
pozorište
kazalište

GD 4.3.2 Yes and No answers

Substitution Learning Drill

1 2
Da li vaš prijatelj uči srpskohrvatski?

Da, uči.
Ne, ne uči.
Da, moj prijatelj uči srpskohrvatski.

Ne, moj prijatelj na uči
srpskohrvatski. On uči francuski.

1		2	
vaš otac	Zorin muž	govori	zna
vaš suprug /vaša supruga	g. Smit	razume	

Da li vaša gospođa govori nemački? /njemački?

Da, govori.
Ne, ne govori.
Da, moja žena govori nemački.
Ne, moja žena ne govori nemački.
Ona ne govori nijedan stran jezik.

1		2
tvoja žena	vaša majka	zna
g-đa Smit	Zorina majka	

The above drill may be repeated using the pattern:

Uči li vaš prijatelj srpskohrvatski?

Substitution-Correlation Drill

Da li vaš prijatelj uči srpskohrvatski?

Da, uči.
Ne, ne uči.
Da, moj prijatelj uči srpskohrvatski.

(a) Ne, moj prijatelj ne uči srpskohrvatski. On uči francuski.

(b) Ne, moj prijatelj ne uči srpskohrvatski. On ne uči nijedan stran jezik.

1		2	
tvoja žena	vaš otac	govori	zna
Zorin muž	vaša majka	razume /razumije	
vaš suprug	g-đa Smit		

The students have the choice of giving a negative answer following either (a) or (b).

Repeat the above drill, using the pattern:

2 1
Uči li vaš prijatelj srpskohrvatski?

GD 4.4 Question and Answer Drill with Prompt

GD 4.4.1

Moj prijatelj govori dobro srpskohrvatski.	Kako vaš prijatelj govori srpskohrvatski?
Ja govorim slabo srpskohrvatski.	Kako (vi) govorite srpskohrvatski?
Moja žena slabo govori, ali dobro razume nemački. /razumije njemački	Kako vaša gospođa govori i razume nemački? /razumije njemački?
Mi učimo ovde srpskohrvatski. /ovdje	Gde (vi) učite srpskohrvatski? /Gdje
I moj prijatelj uči ovde srpskohrvatski. /ovdje	A gde vaš prijatelj uči srpskohrvatski? /gdje
Gospođa Smit govori dobro francuski.	Kako gospođa Smit govori francuski?
I gospodin Smit govori dobro francuski.	A kako gospodin Smit govori francuski?
Moj prijatelj gospodin Smit sada uči nemački. /njemački	Šta radi sada vaš prijatelj gospodin Smit? /što
Moja majka je dobro, hvala.	Kako je vaša majka? Šta radi? /što

GD 4.4.2

Moja žena govori srpskohrvatski.	Da li vaša supruga govori srpskohrvatski?
Ja učim srpskohrvatski.	Da li vi učite srpskohrvatski?
I gospodin Smit uči srpskohrvatski.	Da li i gospodin Smit uči srpskohrvatski?
Mi učimo zajedno srpskohrvatski.	Da li vi učite zajedno srpskohrvatski?
Zorin otac govori nemački. /njemački	Da li Zorin otac govori nemački. /njemački
Njena majka razume, ali ne govori nemački. /razumije...njemački	Da li Zorina majka razume i govori nemački? /razumije...njemački
Ja znam malo francuski.	Da li vi znate francuski?

GD 4.5 Conversations - Razgovori

GD 4.5.1

A	B
Da li govorite srpskohrvatski?	Da, govorim.
Kako govorite?	Ne govorim dobro.
A razumijete li srpskohrvatski?	Da, razumijem, ali ne dobro.
Da li govori vaš prijatelj srpskohrvatski?	Ne, ne govori. On sada uči.
Da li vi učite srpskohrvatski?	Da, učim.
Gdje učite?	Učim ovdje.
	Moj prijatelj i ja učimo zajedno.

Да ли говорите, српскохрватски?	Да, говорим.
Како говорите?	Не говорим добро.
А разумете ли српскохрватски?	Да, разумем, али не добро.
Да ли говори ваш пријатељ српскохрватски?	Не, не говори. Он сада учи.
Да ли ви учите српскохрватски?	Да, учим.
Где учите?	Учим овде. Мој пријатељ и ја учимо заједно.

4.5.2

Da li vaš prijatelj g. Smit zna srpskohrvatski?	Zna malo.
A zna li g-đa Smit naš jezik?	I ona zna malo.
Da li ona uči srpskohrvatski?	Ne, ona ne uči vaš jezik, ali g. Smit uči.
Gdje uči g. Smit srpskohrvatski?	I on uči ovdje.
	Mi učimo zajedno.

Да ли ваш пријатељ г. Смит зна српскохрватски?	Зна мало.

А зна ли г-ђа Смит наш језик?	И она зна мало.
Да ли она учи српскохрватски?	Не, она не учи ваш језик, али г. Смит учи.
Где учи г. Смит српскохрватски?	И он учи овде. Ми учимо заједно.

4.5.3

Da li vaš prijatelj govori srpskohrvatski, gospodine?	Da, govori.
Kako on govori.	On govori i razumije jako dobro.
Da li on govori još neki stran jezik?	Da on govori još njemački i francuski.
Da li vaša gospođa govori neki stran jezik?	Ne, ona ne govori nijedan stran jezik. Ona sada uči njemački.
Da li vi govorite njemački?	Da, govorim, ali slabo.

Да ли ваш пријатељ говори српскохрватски, господине?	Да, говори.
Како он говори?	Он говори и разуме врло добро.
Да ли он говори још неки стран језик?	Да, он говори још немачки и француски.
Да ли ваша госпођа говори неки стран језик?	Не, она не говори ниједан стран језик. Она сада учи немачки.
Да ли ви говорите немачки?	Да, говорим, али слабо.

GD 4.6 Home Work - Domaći zadatak

GD 4.6.1 Answers to questions

1. Kako govori srpskohrvatski vaša gospođa?
2. Kako vaš prijatelj razume francuski? /razumije
3. Zna li Zorin suprug engleski?
4. Da li vaš prijatelj govori nemački? /njemački
5. Šta uči g-ca (gospođica) Smit? /što

6. Šta radi ovde g. Smit? /što

Give full answers both affirmative and negative for 1-4, and affirmative only for 5 and 6.

GD 4.6.2 Question transforms

Moja majka govori srpskohrvatski.

Zorin muž razume nemački. /razumije njemački

Moj prijatelj uči srpskohrvatski.

Gospođa Smit zna francuski.

Moja žena uči nemački. /njemački

Gospođica Smit govori i razume dobro srpskohrvatski. /razumije

Make questions with /da li/ and give full answers both affirmative and negative.

UNIT 5

Basic Sentences - Osnovne rečenice

Going Out	Izlazak	Излазак
	A	
do you travel	da li putujete	да ли путујете
much, many	mnogo	много
Do you travel a lot, Mr. Smith?	2ˈ ˈ 3ˊ 1_ Da li mnogo putujete, ˈ ˈ g. (gospodine) Smite?	2ˈ ˈ 3 ˋ2 Да ли путујете много, 2ˈ ˈ ˋ1 # г. (господине) Смите?
	B	
Yes, I do.	3ˋ2 2ˊ 1_ Da, putujem.	3ˋ1# 3ˊ 1- Да, путујем.
	A	
Where do you travel?	3 ˋ 1ˈ # Gdje putujete?	3 ˋ 1ˊ # Где путујете?
	B	
frequently, often	često	често
Zagreb	Zagreb	Загреб
Split	Split	Сплит
I often go to Zagreb and Split.	2ˈ 3ˋ2 |2 Putujem često za ˋ 1 Zagreb i Split.	2ˈ 3- 2| Путујем често у Загреб 2 ˋ1 и Сплит.
	A	
you spend (time)	provodite	проводите

time, weather	vrijéme G vrèmena	вре́̄ме, Г врѐмена
How do you spend [your] time here?	2ˈ ˈ 3ˊ 1 Kako provodite vrijeme 1 # ovdje?	3˙2 | 2ˈ ˊ̄ 1ˈ # Како проводите време овде?
do you go out	ízlāzite li	и́зла̄зите ли
somewhere, someplace	nègdje	нѐгде
in the evening	ùvečēr	ỳвече
Do you go out anywhere in the evening?	3˙2_ ˈ | Idete li negdje 2˙1 _ # uvečer?	3ˊ 2- ˈ |2˙1 # Излазите ли негде увече?

B

/ nowhere	/ nìgdje	/ нѝгде
/No, nowhere.	3˙ 2˙1 /Ne, nigdje.	3˙2 2 ˙1 /Не, нигде.
we go, we're going	í̄demo / ídēmo	и́̄демо / и́дēмо
rarely, seldom	rijétko	ре́̄тко
Yes, we go to the theater, but not very often.	3˙2 2ˈ 3ˊ 2_ | Da, idemo u kazalište 2ˈ ˊ 1 ali rijetko.	3˙1# 2ˈ 3ˊ̄ ‾ Да, идемо у позориште, 2ˈ ˊ̄ 1 али ретко.
approximately	otprí̄like	отпри́̄лике
once, one time	jedánpūt	једáнпут
not any time, not at all	nijedánpūt	ниједáнпӯт
or	ìli	ѝли

twice	dvaput / dva puta	двапут/два пута
monthly	mjesečno	месечно
About once or twice a month.	2 Otprilike jedanput 3 2|2 1 ili dvaput mjesečno.	2 Отприлике једанпут или 3 | 2·1 двапут, месечно.
/Maybe once or not even that often a month.	2 3 -2| /Otprilike jedanput 2 1 ili nijedanput mjesečno.	2 /Отприлике једанпут или 3 |2·1 ниједанпут месечно.)

A

more frequently	češće	чешће
movie theater, movies	kino	биоскоп
Do you go to the movies more often?	2 3 2 | Da li idete češće 2 1# u kino?	2 3·2 -|2 Да ли идете чешће у 1 # биоскоп?

B

perhaps, maybe	možda	можда
weekly	nedjeljno	недељно
Yes, maybe once a week.	3·1# 2 3 -2| Da , možda jedanput 2 - 1 nedjeljno.	3·1# 3·2 2 Да , можда, једанпут 1 недељно.

A

they go out, they're going out	izlaze	излазе
every	svaki, -a, -o	сваки, -а, -о

evening	večer G večeri f.	вече
Do Tom and John go out every evening?	2ˈ Da li Toma i Jovan 3ˋ1_ # izlaze svake večeri?	3ˋ2 Да ли Тома и Јован излазе | 2 ˋ1-# свако вече?

B

they (masculine)	oni	они
they go, they're going	oni idu	они иду
usually	obično	обично
They go usually to the hotel Metropol.	3ˋ1# 2ˈ 3ˋ2 Da, oni obično |2 ˋ1 _ idu u hotel Metropol.	3ˋ1#2ˈ 3ˋ2-|2 Да, они обично иду у 1 хотел Метропол.

A

they are working, they work, they are engaged in some activity	oni rade	они раде
What do they do there?	2 3ˋ1- # Što oni rade tamo?	3 ˋ2ˈ | 2ˋ1- # Шта они раде тамо?

B

nothing	ništa	ништа
They don't do anything.	2ˈ 3ˋ1 Ne rade ništa.	2ˈ 3ˋ2- |2ˋ1 Не раде ништа.
something	nešto	нешто
they drink, they are drinking	piju	пију
they are sitting	sjede	седе

they are conversing, talking	razgovaraju	разговарају
They drink something, sit and talk.	2 3 2 3 2|2 Nešto piju, sjede i 1 razgovaraju.	2 3 2- 3 2-|2 Нешто пију, седе и 1 - разговарају.
they have	oni|imaju	они|имају
their own	svoj, svoja, svoje	свој, своја, своје
company, society	društvo	друштво
pleasant	ugodan, ugodna, ugodno	пријатан, пријатна, пријатно
pleasantly	ugodno	пријатно
They have their own circle of friends and have a nice time.	2 3 Oni imaju svoje 2 |2 društvo i provode 3 |2 1 vrijeme ugodno.	2 3 2-|2 - 1# Они имају своје друштво 2 3 2- |2 1 и проводе време пријатно.

A

going out		излазак
Is going out expensive here?		3 2 |2 -1# Да ли је излазак овде скуп?
is necessary	trèbā	требā
money	novac G nóvca	новац, новца
a lot of money	mnogo|novaca	много|новāцā
entertainment	razonoda	разонода

Does entertainment take a lot of money here? ('is a lot of money necessary for entertainment')	2ˈ ˌ ˈ Da li ovdje treba 3 ˎ2 ˈ |2 mnogo novaca za ˎ1 # razonođu?	2 ˌ ˈ 3 ˎ2 (Да ли овде треба много ˈ | 2 ˎ1 # новаца | за разоноду?)

B

No, the theater is cheap.	3ˎ2|23ˏ 2_ | Ne, kazalište je 2ˎ1 jeftino.	3ˎ1# 3ˊ- 2- | 2ˎ1 Није, позориште је јефтино.
And so are the movies ('movies also').	23ˏ 2 ˏ 1 Kino, također.	3ˎ2 2 ˊ1 Биоскоп, такође.

---

outside	ˌ vani	ˎ напољу
How's the weather outside?	3ˏ 2 ˈ | Kakvo je vrijeme 2ˌ1 # vani?	2ˈ 3ˊ- | 2ˎ1 # Какво је време напољу?
clear (of weather)	ˎ vedar, vèdra, -o	ˎ ˎ ведар, ведра, -о
cloudy	ˎ ¯ oblačan, òblăčna, -o	ˎ ¯ ˎ облачан, облāчно, -о
The weather is nice and clear.	2 ˈ 3ˏ |2 Vrijeme je lijepo i ˎ1 vedro.	2 ˌ 3ˊ- |2 ˎ1 Време је лепо и ведро.
The weather is cloudy.	2 3ˏ 2 |2ˎ1 _ Vrijeme je oblačno.	2 ˌ 3ˎ1 - Време је облачно.
it falls	ˎ ¯ pada	ˎ ¯ пада
rain	ˎ kiša	ˎ киша
to rain	ˏ ˏ ¯ kišiti, kiši /kíšjeti	ˏ ˏ ¯ кишити, киши

It's raining.	3`2- 2`1 Pada kiša.	3`2-|2`1 Пада киша.
or,	23´1- Kiši.	23´ -1 (Киши.)

Juncture

Beginning with this unit, the single bar will be omitted when the juncture is also represented by a comma.

NOTES

Note 5.1 Verb: Present

I ja sada učim.

On uči srpskohrvatski.

Mi učimo zajedno.

Izlazite li negde uveče.

Toma i Jovan izlaze svako veče.

Idemo u pozorište.

Oni obično idu u hotel Metropol.

Oni imaju svoje društvo.

Serbo-Croatian verbs have endings for person and number. /účīm/ means 'I'm studying.' /-m/ indicates 'I'. The addition of /jȁ/ is a type of emphasis. The endings as illustrated above are:

-m	I	-mo	we
		-te	you
-zero	he, she, it	-ē	they
		-ū	
		-jū	

The /-te/ ending is for 'you' either plural or polite singular. The familiar second person ending is /-š/ : /účīš/. This is used to members of one's family, intimate friends, in addressing the Deity, etc. It should be avoided by the learner as its use implies too great familiarity. It should be noted, however, that it is used very commonly in rural areas as the normal way to address one person. (See /tȉ/, Note 4.1)

From the examples /učīm/, /ídēmo/, /znȁ/ we see that three vowels are possible before these endings. (These are usually long when the verb has primary stress.) Verbs having the vowel /i/ in the other forms (that is before /-m/, /-š/ etc.) have /-ē/ for 'they'; those having /e/ in the other forms have /ū/ for 'they'; those having /a/ have /-jū/ for 'they' (/ímām/ 'I have', /ímajū/ 'they have' - /a/ is always short before /-jū/. There are a few exceptions to this, such as /razúmēm/ - /razúmejū/.

Following are the forms of three typical verbs:

účīm		ìdēm		ímām	
účīš		ìdēš		ímāš	
účī		ìdē		ímā	
učī́mo	/účīmo	idḗmo	/ìdēmo	imā́mo	/ímāmo
učī́te	/účīte	idḗte	/ìdete	imā́te	/ímāte
účē		ìdū		ímajū	

The stress patterns vary. There are a few very frequent ones and also many which apply to only a few verbs. (Some of these patterns are discussed in Note 22.2.)

Following are verbs which have occured which pattern in the same way as the three given above (stress not being considered):

i	e	a
rȁdīm	pútujēm	znȁm
góvorīm	pìjēm	pàdām
próvodīm	razúmijēm	ímām
ízlazīm		razgóvārām
sèdīm /sjèdīm		

The verb /razúmēm/ has the third person plural ending like the verbs with /a/. The central dialect form is perfectly regular.

razúmēm	razumḗmo	razúmijēm	razúmijēmo
razúmēš	razumḗte	razúmijēš	razumijēte
razúmē	razúmejū	razúmijē	razúmijū

All of the above verbs may be freely used in situations corresponding to English present progressive forms: 'I'm going, I'm eating, I'm working' etc.

Some English equivalents use the simple present: 'I know', 'I like', but these indicate a state of being, a continuing situation or quality. Nearly every Serbo-Croatian verb has two forms, one corresponding to the English progressive or state of being forms, the other indicating the termination of the action or its completion. All of the verbs discussed above are of the former, imperfective, type. Perfective verbs will be taken up in a later note. This is a matter of usage and is not regularly reflected in the form of the verb. Both types take the same endings.

Note 5.2 Adjective-Adverb Relationship: Ending /-o/

Moj hotel je dobar.	Hvala, dobro sam.
	Vi govorite dobro srpskohrvatski.

The adjective /dőbar/ has a neuter form /dóbro/. This has the same ending as the adverb /dóbro/, illustrated in the examples on the right. Many adverbs have the same ending as the neuter singular of the adjective, though many of these differ in stress from the adjective. Compare:

Adjective	(m. sg)	n. sg.	Adverb	
lȅp /lȉjep	beautiful	lḗpo /lijépo	lȅpo /lȉjepo	beautifully, nicely
ȑđav	bad	ȑđavo	ȑđavo	badly
údoban	comfortable	údobno	údobno	comfortably
lȅnj/lȉjen	lazy	lḗnjo /lijéno	lȅnjo /lȉjeno	lazily
rḗdak /rijédak	rare	rḗtko /rijétko	rētko /rȉjétko	rarely, seldom
čȅst	frequent	čḗsto	čȅsto	frequently
prȉjatan	pleasant	prȉjatno	prȉjatno	pleasantly
óbičan	ordinary, customary	óbično	óbično	ordinarily, usually

There may be other differences between the adjective and the adverb:

mȁlī	small	mȁlō	màlo	a little bit

The adjective and adverb will often be introduced together in the build-up in later units.

Where the adjective neuter ending is /-e/ (or -ē), the adverb is also /-e/:

čèšćī	more frequent	čèšćē	čèšće more frequently

The adverb ending /-o/ (/-e/) si only one of many adverb formatives.

GRAMMATICAL DRILL

GD 5.1 Substitution-Correlation Drill

GD 5.1.1 Substitution-Correlation Drill with Negative Transforms

Following is a substitution-correlation drill with negative transforms. The key words on the left include pronouns in parentheses. The parentheses indicate that the verb is to be changed to this person but that the pronoun itself is not to be used. The first drill is given in full.

Putujem često u Zagreb i Split. /za

(ti)
on
g. Jović
ona

(mi)
otac i ja
vi
vi i Toma

oni
Toma i Jovan
one
majka i žena

	Putujem često u Zagreb i Split.	Ne putujem često u Zagreb i Split.
(ti)	Putuješ često u Zagreb i Split.	Ne putuješ često u Zagreb i Split.
on	On putuje često u Zagreb i Split.	On ne putuje često u Zagreb i Split.
g. Jović	G. Jović putuje često u Zagreb i Split.	G. Jović ne putuje često u Zagreb i Split.
ona	Ona putuje često u Zagreb i Split.	Ona ne putuje često u Zagreb i Split.
(mi)	Putujemo često u Zagreb i Split.	Ne putujemo često u Zagreb i Split.

otac i ja	Otac i ja putujemo često u Zagreb i Split.	Otac i ja ne putujema često u Zagreb i Split.
vi	Vi putujete često u Zagreb i Split.	Vi ne putujete često u Zagreb i Split.
vi i Toma	Vi i Toma putujete često u Zagreb i Split.	Vi i Toma ne putujete često u Zagreb i Split.
oni	Oni putuju često u Zagreb i Split.	Oni ne putuju često u Zagreb i Split.
Toma i Jovan	Toma i Jovan putuju često u Zagreb i Split.	Toma i Jovan ne putuju često u Zagreb i Split.
one	One putuju često u Zagreb i Split.	One ne putuju često u Zagreb i Split.
majka i žena	Majka i žena putuju često u Zagreb i Split.	Majka i žena ne putuju često u Zagreb i Split.

The following sentences are to be drilled with the same substitutions and transforms:

Provodim vreme ovde prijatno. /vrijeme ovdje

Govorim engleski i srpskohrvatski dobro.

Idem u pozorište otprilike jedanput mesečno. /kazalište, mjesečno

Izlazim svako veče u hotel Metropol. /Idem svake večeri

Imam svoje društvo.

Razumem nemački dobro. /Razumijem njemački

Učim francuski mnogo.

Make the indicated substitutions with negative transforms:

Toma uči srpskohrvatski svaki dan.	(ja)	(mi)
	Toma i ja	vi i vaš prijatelj
	Zora i njen muž	g. i g-đa Smit

Further sentences for drill according to the above pattern are:

Moj prijatelj govori dobro francuski.

Zora razume nemački. /razumije njemački

On provodi vreme prijatno. /vrijeme ugodno

G. Smit putuje retko u Zagreb. /rijetko

GD 5.1.2 Substitution with Plural Transforms

The following drill is substitution with plural transforms. The initial substitution is that of the singular form. The plural of this is to be supplied by the student without further cue.

Izlazim retko uveče. /rijetko uvečer

(ti)

on

ona

	Izlazim retko uveče.	Izlazimo retko uveče.
(ti)	Izlaziš retko uveče.	Izlazite retko uveče.
on	On izlazi retko uveče.	Oni izlaze retko uveče.
ona	Ona izlazi retko uveče.	One izlaze retko uveče.

The following sentences are to be drilled with the same substitutions and transforms:

Govorim i razumem srpskohrvatski, ali rđavo. /razumijem

Idem u bioskop možda jedanput nedeljno. /nedjeljno

Imam svoje društvo.

Putujem u Zagreb, ali ne često. /za

Razumem francuski dobro, iako ne govorim dobro. /razumijem

Izlazim negde svako veče. /Idem negdje svake večeri.

GD 5.1.3 Substitution-correlation drill with pronoun transform. Each sentence of the following drill is to be repeated replacing the subject by the appropriate pronoun.

G. Jović radi mnogo.	On radi mnogo.
g-đa Smit	g. Smit i ja
Toma i Jovan	g. i g-đa Smit
g-đa i g-ca Smit	g-ca Smit i njena majka

g-đa Smit	G-đa Smit radi mnogo.	Ona radi mnogo.
g. Smit i ja	G. Smit i ja radimo mnogo.	Mi radimo mnogo.
Toma i Jovan	Toma i Jovan rade mnogo.	Oni rade mnogo.
g. i g-đa Smit	G. i g-đa Smit rade mnogo.	Oni rade mnogo.
g-đa i g-ca Smit	G-đa i g-ca Smit rade mnogo.	One rade mnogo.
g-ca Smit i njena majka	G-ca Smit i njena majka rade mnogo.	One rade mnogo.

The following sentences are to be drilled with the same substitutions and transforms:

G. Smit zna dobro srpskohrvatski.

G. Jović razume dobro engleski, ali govori rđavo. /razumije

Toma sedi, nešto pije i razgovara. /sjedi

G. Jović ide u pozorište, ali retko. /kazalište, rijetko

G. Smit ide u bioskop često. /kino

G. Jović ima svoje društvo.

G. Smit provodi vreme prijatno. /vrijeme ugodno

Make the indicated substitutions with pronoun transforms:

Toma i Jovan idu u bioskop jedanput nedeljno.

g. Jović i ja	g-đa Smit
moj prijatelj	g-đa i g. Jović

g-đa i g-ca Smit

vi i vaša gospođa

Further sentences for drill according to the above pattern are:

Moj prijatelj i njegova žena izlaze vrlo mnogo. /jako

G-đa Jović i njena majka svako jutro sede, razgovaraju i nešto piju. /sjede

Toma i Jovan razumeju francuski, ali rđavo govore. /razumiju

Moja žena i ja idemo u pozorište otprilike jedanput mesečno. /kazalište, mjesečno

Vi i vaš prijatelj govorite dobro srpskohrvatski.

Toma i Zora uče dobro nemački. /njemački

GD 5.2 Question and Answer Drill

GD 5.2.1 Informational Answers

Substitution-Correlation Drill

Use the items listed as the subject of both question and answer.

Gde izlazite uveče? /Gdje idete uvečer.	Obično izlazim u bioskop. /idem, kino
Kako provodite vreme ovde? /vrijeme ovdje	Provodim vreme vrlo prijatno. /vrijeme ugodno
Kako govorite srpskohrvatski?	Ne govorim dobro, ja sada učim.
Kako razumete nemački i francuski? /razumijete njemački	Nemački razumem dobro, a francuski rđavo. /Njemački razumijem
Šta radite uveče? /Što, uvečer	Sedim i učim srpskohrvatski. /Sjedim

(ti)

on
Jovan
g. Smit
vaš muž

ona
Zora
g-ca Smit
vaša supruga

vi i vaša gospođa
vi i vaša majka

oni
Toma i Jovan
g. i g-đa Smit
vaša žena i majka

one
g-đa i g-ca Jović
vaša majka i žena

GD 5.2.2 Yes and No Answers

Da li putujete često u Zagreb i Split? /za

Da, putujem.

Ne, ne putujem.

Da, putujem vrlo često u Zagreb i Split. /za

Ne, ne putujem često u Zagreb i Split. /za

(ti)

on
Jovan
g. Smit
Zorin muž

ona
Zora
g-ca Smit
Tomina žena

vi i vaša gospođa
vaša majka i vi

oni
Toma i Jovan
g. i g-đa Smit
Toma i njegov prijatelj

one
g-đa i g-ca Jović
vaša majka i supruga
njegova žena i njena majka

The sentences for drill:

Da li govorite francuski?

Da li idete često u pozorište? /kazalište

Da li izlazite uveče? /uvečer

Da li imate svoje društvo?

Da li razumete nemački? /razumijete njemački

Da li učite srpskohrvatski?

Da li znate gde je hotel Metropol? /gdje

Repeat the above drills, using the pattern:

Putujete li često u Zagreb i Split? /za

GD 5.3 Question and Answer with Prompt

Oni (Toma i Jovan) idu često u bioskop. /kino	Da li Toma i Jovan idu često u bioskop? /kino
Oni izlaze negde uveče. /idu negdje uvečer	Da li oni izlaze negde uveče? /idu negdje uvečer

Mi ne izlazimo nigde uveče. /idemo nigdje uvečer	Da li vi izlazite negde uveče?
Oni (Toma i Jovan) mnogo putuju.	Da li Toma i Jovan mnogo putuju?
Oni provode ovde vreme prijatno. /ovdje vrijeme ugodno	Kako oni provode vreme ovde? /vrijeme ovdje
Oni uveče sede, nešto piju i razgovaraju. /uvečer sjede	Šta oni rade uveče? /Što, uvečer
Gospodin i gospođa Smit uče srpskohrvatski?	Da li gospodin i gospođa Smit uče srpskohrvatski?
Ja sam lenj i ne radim ništa uveče. /lijen , uvečer	Šta vi radite uveče? /Što, uvečer
Toma i Jovan imaju svoje društvo.	Da li Toma i Jovan imaju svoje društvo?
Oni malo uče i malo znaju.	Da li oni znaju nešto?
Oni (Gospodin i gospođa Smit) razumeju prilično srpskohrvatski, ali ne govore dobro. /razumiju	Da li g. i g-đa Smit govore srpskohrvatski?
Jovan i Toma idu retko u pozorište. /rijetko, kazalište	Da li Jovan i Toma idu često u pozorište? /kazalište
Vreme je lepo i vedro. /vrijeme, lijepo Napolju je oblačno.	Kakvo je vreme napolju? /vrijeme, vani
Još pada kiša.	Da li još pada kiša?

GD 5.4 Conversations - Razgovori

GD 5.4.1

A	B
Kako provodite vrijeme ovdje, g. Smite?	Ja mnogo radim i putujem.
Gdje putujete?	Putujem obično u Zagreb i Split.
Da li putujete tamo često?	Da, putujem.
Kako govorite srpskohrvatski?	Govorim prilično slabo.
A kako razumijete?	Razumijem prilično dobro.

To je dobro.	Hvala.

Како проводите време овде, г. Смите?	Ја много радим и путујем.
Где путујете?	Путујем обично у Загреб и Сплит.
Да ли путујете тамо често?	Да, путујем.
Како говорите српскохрватски?	Говорим прилично слабо.
А како разумете?	Разумем прилично добро.
То је добро.	Хвала.

GD 5.4.2

Da li izlazite negdje uvečer?	Da, izlazim.
Gdje izlazite?	Idemo u kazalište.
Da li idete često u kazalište?	Ne. Idemo otprilike jedanput ili dvaput mjesečno.
Da li idete u kino?	Da, idemo.
Da li idete često u kino?	Da, idemo jedanput ili dvaput nedjeljno.
Vrlo dobro.	

Да ли излазите негде увече?	Да, излазим.
Где излазите?	Идемо у позориште.
Да ли идете често у позориште?	Не. Идемо отприлике једанпут или двапут месечно.
Да ли идете у биоскоп?	Да, идемо.
Да ли идете често у биоскоп?	Да, идемо једанпут или двапут недељно.
Врло добро.	

GD 5.4.3

Šta radite uvečer, gospodine Smite?	Obično sjedimo i nešto radimo ili razgovaramo.

Što radite?	Ja učim srpskohrvatski, a moja žena francuski.
Vi govorite dobro srpskohrvatski.	Da razumijem prilično dobro, ali još ne govorim dobro.
Da li znate francuski?	Da, znam prilično dobro.
Kako govori vaša gospođa francuski?	I ona govori dobro.
Da li vi učite francuski?	Ne, sada ne učim.
Do viđenja, g. Smite.	Do viđenja, g. Joviću.

Шта радите увече, господине Смите?	Обично седимо и нешто радимо или разговарамо.
Шта радите?	Ја учим српскохрватски, а моја жена француски.
Ви говорите добро српскохрватски.	Ја разумем прилично добро, али још не говорим добро.
Да ли знате француски?	Да, знам прилично добро.
Како говори ваша госпођа француски?	И она говори добро.
Да ли ви учите француски?	Не, сада не учим.
До виђења, г. Смите.	До виђења, г. Јовићу.

GD 5.4 Homework - Domaći zadatak

GD 5.4.1 Re-write the Conversations changing the subject of the verb in the first sentence (and correspondingly throughout) to:

Conversation 1	vaš prijatelj
Conversation 2	Toma i Jovan
Conversation 3	Toma i njegova žena

GD 5.4.2 Re-write the following questions using the items in parentheses to the right of each as the subject. Write out short affirmative and negative answers to the first five, long affirmative and negative answers to the second five.

Da li putujete često?	(Toma i Jovan)
Da li provodite vreme ovde prijatno?	(g. i g-đa Smit)

Da li idete često u pozorište?	(g-đa i g-ca Smit)
Da li govorite francuski?	(vaš prijatelj i njegova žena)
Da li izlazite uveče?	(Toma i njegova žena)
Da li znate gde je hotel Metropol?	(vaš otac i majka)
Da li sedite i razgovarate uveče?	(Toma i Jovan)
Da li imate lepo društvo ovde?	(vaša majka i žena)
Da li razumete dobro srpskohrvatski?	(g. i g-đa Smit)
Da li učite mnogo?	(g. Smit i njegov prijatelj)

UNIT 6

Basic Sentences - Osnovne rečenice

At the Restaurant	U restoranu	У ресторану
	A	
to wish, want, I wish, want	žéljeti, žélīm	же́лети, же́лӣм
What do you want, sir?	Što želite, gospodine?	Шта желите, господине?
	B	
to eat an evening meal; I'm eating an evening meal	véčerati, véčerām	ве́черати, ве́черӑм
I want to eat.	Želim večerati.	Желим да вечерам.
	A	
What do you want to eat?	Što želite večerati?	Шта желите да вечерате?
	B	
to eat, I'm eating	jèsti, jèdēm	јѐсти, јѐде̄м
soup	jùha	су̀па
veal (adj.)	télećī, -ā, -ē	те́лећӣ, -а̄, -е̄
meat	mḕso	ме̄̀со
if	àko	а̀ко
black	cr̄̀n, cr̄́na, cr̄́no;	цр̄̀н, цр̄́на, цр̄́но;
	cr̄̀ni, -ā, -ō	цр̄̀ни, -а̄, -о̄

bread	krùh	хлеб
some black bread	cȓnog krùha	црног хлеба
I want to eat, (/I'd like [some]) soup, veal, and, if you have [any], some black bread.	Želim juhu, teleće meso i, ako imate crnog kruha.	Желим да једем супу, телеће месо, и ако имате црни хлеб.

A

What does your friend want?	Što želi vaš prijatelj?	Шта жели ваш пријатељ?

B

coffee	kàva	кафа
He'd like [some] coffee.	On želi kavu.	Он жели кафу.
to give, that I give	dàti, da dȁm	дати, да дам
give	dȁjte	дајте
glass	čàša	чаша
water	vóda	вода
of water	vódē	воде
you	vȁs, vas	вас, вас
Please give him coffee and a glass of water.	Dajte mu kavu i čašu vode, prosim.	Дајте му кафу и чашу воде, молим вас.
thirsty	žédan, žédna, -o	жедан, жедна, -дно

/ hungry	/ gla̋dan, gla̋dna, -o	гладан, гладна, -дно
He's thirsty.	On je žedan.	Он је жедан.

A

sweeter; with more sugar	slàđī, -ā, -ē	слађи, -а, -е
bitterer, with less sugar	gòrčī, -ā, -ō	горчи, -а, -е
What kind of coffee do you want, sir, with more or less sugar?	Kakvu kavu želite, gospodine? Slađu ili gorču?	Какву кафу желите, господине, слађу или горчу?

C

completely	pótpuno	потпуно
quite	sàsvīm	сасвим
bitter	gőrak, gőrka, -o	горак, горка, -о
sweet	sládak, slátka, -o	сладак, слатка, -о
Without sugar, please. I don't drink coffee with sugar.	Sasvim gorku, molim. Ja ne pijem slatku kavu.	Потпуно горку, молим. Ја не пијем слатку кафу.

B

in the morning	ùjutro	ујутру
What do you drink in the morning?	Što pijete ujutro?	Шта пијете ујутру?

C

white	bȉjel, bijéla, -o, bȉjelī, -ā, -ō	бео, бела, -о; бели, -а, -о
('I drink') café au lait.	Pijem bijelu kavu.	Пијем белу кафу.

B

when	kàd /kàda	кад
When do Tom and John drink coffee?	Kada piju Toma i Jovan kavu?	Кад пију Тома и Јован кафу?

C

strong	jȁk, jáka, jáko	јак, јака, јако
tea	čàj, pl. čàjevi	ча̀ј ча̀јеви
They drink strong, bitter coffee or tea in the evening.	Oni piju uvečer jaku, gorku kavu ili čaj.	Они пију увече јаку, горку кафу или чај.
/never	/nȉkada	никад
/They never drink coffee in the evening.	/Oni nikada ne piju kavu uvečer.	Они никад не пију кафу увече.

B

waiter	kónobār G konobára (Cr.)	ке̏лнер
this	óvāj, óvā, óvō	овај, ова, ово

cold	hlắdan, hlắdna, -o	хладан, хладна, -о
Waiter, this coffee is cold.	Konobar, ova kava je hladna.	Келнер, ова кафа је хладна.
to like, I like	vóljeti, vòlīm	волети, волим
I don't like	nè volīm	не волим
I don't like cold coffee.	Ja ne volīm hladnu kavu.	Ја не волим хладну кафу.
to bring, that I bring	dónijeti, da donésēm	донети, да донесем
bring!	donésite	донесите
to me	mèni, mi	мени, ми
other, second	drùgī, -ā, -ō	други, -а, -о
hot	vrŭ̀ć, vrŭ́ća, vrŭ́će	врућ, врућа, вруће
Please bring me another hot [cup of] coffee.	Molim donesite mi drugu, vruću kavu.	Молим донесите ми другу, врућу кафу.

A

immediately, at once	òdmāh	одмах
Yes sir, right away.	Prosim, odmah.	Молим, одмах.

B

only	sàmo	само

beer	pȉvo	пиво
wine	vȋno	вино
I drink only cold beer, wine, and water, (/but) not coffee.	Ja pijem samo hladno pivo, vino i vodu, (ali) ne kavu.	Ја пијем само хладно пиво, вино и воду, не кафу.
(Later)	(Kàsnijē)	(Касније)

B

one	jédan, jédna, jédno	један, једна, једно
Waiter, please bring me ('yet') another [cup of] coffee.	Konobar, donesite mi molim još jednu kavu.	Келнер, донесите ми молим још једну кафу.
(Later)	(Kasnije)	(Касније)
to pay, that I pay	plátiti, da plàtīm	платити, да платим
The bill please. ('Please that I pay' /'Please to pay').	Prosim, platiti.	Молим, да платим.

Note: The numbers indicating pitch are omitted in Units 6 following unless an unfamiliar pattern occurs.

NOTES

Note 6.1 Noun: Accusative Singular

Note 6.1.1 Noun: Accusative Singular Form

	Nominative	Accusative
Masculine	hleb	Želim da jedem hleb.
	čaj	Oni piju čaj.
	bioskop	U bioskop idemo češće.
	hotel	Oni obično idu u hotel.
	jezik	Govorite li neki stran(i) jezik?
Neuter	meso	Želim da jedem teleće meso.
	pivo	Ja pijem samo hladno pivo i vino.
	vino	
	vreme	Kako provodite vreme ovde.
	pozorište /kazalište	Idemo u pozorište. /kazalište
	društvo	Oni imaju svoje društvo.
Feminine	supa	Želim da jedem supu.
	juha	Želio bih juhu.
	kafa (kava)	Dajte mu kafu (/kavu) i čašu vode.
	čaša	
	voda	Ja pijem samo vodu.

The object of a verb is most frequently in the accusative case. Examples of objects in the accusative both of verbs and of the preposition /u/ 'into', are given above (see also below). The masculine nouns shown all have the same form for both nominative and accusative singular. Note, however, that all of these nouns designate things which do not have animal life. Such, inanimate, masculine nouns have the same form for nominative and accusative singular. Masculine nouns denoting people or animals of any sort (things having animal life) are known as 'animate' nouns. The accusative singular of such nouns is discussed in Note 12.1. Suffice it to say here that such nouns have a suffix /-a/ in the accusative: N /gospódin/, A /gospódina/.

Neuter nouns always have the same form for nominative and accusative. Note /vreme/ 'time, weather'. This noun has special forms which will be taken up later.

Feminine nouns with nominative singular in /-a/ have /-u/ in the accusative singular. Feminine nouns of the /nȍć/ type have, with a few exceptions, the same form for nominative and accusative singular. Without exception nouns of this type which end in a consonant in the nominative have the same form for the accusative. /nȍć/ is the only noun of this type which has occurred. They will be referred to as feminine /-i/ nouns (for reasons to appear later).

In summary:

	Masculine Inanimate	Masculine Animate	Neuter	Feminine	Feminine
Nom.	jezik	gospodin	meso	stanica	noć
Acc.	jezik	gospodina	meso	stanicu	noć

Note 6.1.2 Noun: Use of accusative

a. Oni piju čaj.

b. Idemo u pozorište.

The accusative case may be used as (a) the object of a verb of (b) the object of a preposition. It is also used in expressions indicating duration of time (equivalent to sentences such as 'he was there a month', 'I stayed a year' etc.). The only time expression with the accusative which has occurred is /laku noć/, 'a light night!'.

The accusative with the preposition /u/ indicates direction towards, often literally spatial, as /u pozorište/ 'to (that is, into) the theater'. Compare also /Mi putujemo često u Zagreb i Split/, that is 'into Zagreb and Split'. (Note, however, that /zà/ 'to, for' is used here in the other dialect.) The preposition /na/ with the accusative indicates direction towards in a way very parallel to /u/, /na/ plus accusative usually meaning 'onto'.

Another example of /za/ with the accusative is in /To je dobro za vaš srpskohrvatski/, with the meaning 'for'.

What case follows a given preposition and what meaning the combination has must be learned. The object of a verb may also be in another case, as /crnog kruha/ in the Basic Sentences. Here the latin version uses the genitive (Note 11.1), while the cyrillic uses the accusative.

Note 6.2 Adjective: Accusative Singular

cȑnī | hlèb	cr̍ni hlèb
slàđū | kàfu	sla̍đu kàfu
làkū | nőć	la̍ku nȍć
télećē | mȅso	te̍leće mȅso
hlấdnō | pȉvo	hla̍dno pȉvo

These are examples of adjectives plus noun in the accusative. On the left the adjectives are stressed as if said by themselves, so that each adjective plus noun group is made up of two phrases. This shows the stresses and vowel lengths of the adjectives when fully differentiated. When the adjective has secondary stress the endings, being unstressed, are all short.

It may be seen from these few examples that adjectives modifying inanimate masculine nouns (/hlèb/) or neuter nouns (/mȅso/, /pȉvo/) have the same form as in the nominative. (The endings with animate masculine nouns are discussed in Note 12.2.) Adjectives modifying feminine nouns (of either type) have /-u/ (or /-ū/) in the accusative singular.

Some of the adjectives introduced in this unit are:

	m.		f.		n.	
indefinite	bèo	/bȉjel	béla	/bijéla	bélo	/bijélo
definite	bȅlī	/bȉjelī	bȅlā	/bȉjelā	bȅlō	/bȉjelō
indefinite	cȑn		cŕna		cŕno	
definite	cȑnī		cȑnā		cȑnō	
indefinite	gőrak		gőrka		gőrko	
definite	gȍrkī		gȍrkā		gȍrkō	

indefinite	hládan	hládna	hládno
definite	hlȁdnī	hlȁdnā	hlȁdnō
indefinite	vrȕć	vrúća	vrúće
	vrȕćī	vrȕćā	vrȕćē
definite only	gòrčī	gòrčā	gòrčē
	slàđī	slàđā	slàđē
Pronominal	óvāj	óvā	óvō

Note the variation of stress between indefinite and definite forms.

Note 6.3 Verb: /žélīm/ and /vòlīm/

Želim da jedem.

Ne volim hladnu kafu.

/žélīm/ means 'I want, I wish, I desire'. /vòlīm/ means 'I like, I prefer'. The normal English equivalent of /žélīm/ is often 'I'd like', but this should not be confused with 'I like', /vòlīm/.

Note 6.4 Verb: Infinitive

Žélīm | véčerati   Žélīm | da véčerām

As noted in Unit 1, there are some differences of grammatical construction between eastern and central Serbo-Croatian. One of the most common is illustrated above. The central dialect uses the infinitive after words such as 'want', similàr to English 'I want to eat dinner'. The eastern dialect uses a clause intorduced by /da/, 'I want that I eat dinner'.

The infinitive is the form used when talking about the verb (e.g. 'the present of [the verb] /jèsti/') and is the form which is used in dictionaries. Beginning with this unit the infinitive will be given whenever a new verb is introduced. The first person singular of the verb will also be given, as the forms are often not predictable, one from the other. Other forms will be given in the notes as necessary.

3

If a verb is perfective (see Note 5.1), /da/ will be used before the present tense form. This indicates that the perfective present rarely occurs without some clause introducer such as /da/. (It does not mean that it always follows /da/.)

The following list gives the infinitive of most of the verbs which have been used in units 1-6, as well as the first person singular and the third person plural of the present. The imperative is given when it has occurred in the units.

	Infinitive	lst. Sg.	3 Pl.	Imperative
to be	bìti	sam /jésam	su /jèsu	
to bring	dónēti	da donésēm	donésū	donésite
to be speaking	govóriti	góvorīm	góvorē	
to be going	íći	ìdēm	ìdū	ídite /ìdite
to have	ímati	ímām	ímajū	
to be going out	ízlaziti	ízlazīm	ízlazē	
to excuse	izvíniti /izvínjeti	da ízvīnīm	ízvīnē	izvínite
to excuse	izvóleti /izvóljeti	da ízvolīm	ízvolē	izvólte /izvólite
to be drinking	pìti	pìjēm	pìjū	
to be travelling	putóvati	pútujēm	pútujū	
to be working	ráditī	ràdīm	ràdē	
to be conversing	razgovárati	razgóvārām	razgovárajū	
to understand	razúmeti /razúmjeti	razúmēm /razúmijēm	razúmejū /razúmijū	
to be sitting	sédeti /sjéditi	sédīm /sjédīm	sédē /sjédē	sédite /sjédite
to sit down	sèsti /sjèsti	da sèdnēm /da sjednēm	sèdnū /sjèdnū	
to be learning	účiti	účīm	účē	

to be eating an evening meal	véčerati	véčerām	véčerajū
to like	vóleti /vóljeti	vòlīm	vòlē
to know	znàti	znȁm	znàjū

GRAMMATICAL DRILL

The conversations will be the only drills given with central dialect variants from Unit 6 on, though vocabulary items are used for substitution in some drills. Obviously the instructor may use either dialect in going through the drills.

GD 6.1 Controlled Adaptation Drill

In this drill the nouns listed for substitution are all given in the nominative form. The noun used in the sentence is given at the head of the list, also in the nominative, to show whether or not any change of form is necessary. Some place names are added for additional practice.

Moj prijatelj želi da ide u restoran.	restoran
	hotel
	Zagreb
	Beograd
	pozorište
	Skoplje
	Sarajevo
	selo
Moj prijatelj želi da ide u ambasadu.	ambasada
	Ljubljana
	Amerika
	Jugoslavija
Ja volim moj hotel.	moj hotel
Ne volim moj hotel.	mali restoran
	crno pivo
	belo vino

crni hleb
vruć čaj
bijeli kruh

Ja volim vruću kafu.

vruća kafa

Ne volim vruću kafu.

hladna voda slađa kafa
gorča kafa
velika soba
naša ambasada

Dajte mi još jedan čaj.

jedan čaj
jedno pivo
jedno belo vino

Dajte mi još jednu kafu.

jedna kafa
jedna slađa kafa
jedna gorča kafa
jedna potpuno gorka kafa
jedna čaša vode

GD 6.2 Adaptation Drill with negative transform

Make the substitutions indicated, changing the form when necessary, then give the negative of the statement.

Toma i Jovan žele da idu u restoran.

soba
hotel
selo
ambasada
bioskop

Beograd
Zagreb
Skoplje
Ljubljana
Sarajevo
Jugoslavija

Oni vole svoj hotel.

mali restoran
velika soba
vruća kafa

vruć čaj
naša ambasada
njihovo pozorište

GD 6.3 Substitution Correlation Drill

GD 6.3.1 Adjective substitution

Ova kafa je hladna.	Ja volim hladnu kafu.
dobar	gorak
sladak	vruć
jak	
Ovo pivo je vruće.	Ja ne volim vruće pivo.
sladak	slab
jak	hladan
rđav	
Ovaj čaj je hladan.	Ja ne volim hladan čaj.
gorak	vruć
rđav	jak
Moja kafa je slatka.	Ja ne pijem slatku kafu.
Moje pivo nije hladno.	Ja ne pijem vruće pivo.
Moj čaj je gorak.	Ja pijem sladak čaj.
vaš	njihov
naš	
njegov	Tomin
njen	Zorin

GD 6.3.2 Verb subject substitution

Substitution of verb subject with negative transform. Use each of the subjects indicated, changing the verb as necessary.

Ja volim svoj (/moj) hotel.

on	ona	mi	vi	oni
Jovan	moja žena	otac i ja	vi i vaša gospođa	Toma i Jovan
otac	majka	moja žena i ja	vi i Jovan	g. i g-đa Jović

ti
one
moja majka i žena
g-đa i g-ca Smit

Moj prijatelj pije kafu ujutru.

majka
vi
Tomina žena
moja žena i ja
Toma i Jovan
ti
oni
vi i vaša žena
on i njegov otac
g-đa i g-ca Jović

Use the items listed as subjects of the verb in each sentence, changing both verbs to the correct form. Then give the negative transform of the sentence. For example:

Želim da idem u restoran.

G-ca Jović želi da ide u restoran.

G-ca Jović ne želi da ide u restoran.

Želim da idem u restoran.

on
ona
vaša majka
vi
vi i vaš otac
(mi)
moja majka i ja
oni
g. i g-đa Jović
one

GD 6.3.3 Verb substitution (/želeti/, /voleti/)

In this drill the underlined verb phrase is to be changed in the next sentence. The Serbo-Croatian of the latter is to be covered and the cue is given by the next English sentence. The drill is on the distinction between the verbs /želeti/ 'to want to' and /voleti/ 'to like, prefer'.

Moj prijatelj želi jaku crnu kafu.	My friend would like a strong black [cup of] coffee.
On voli jaku crnu kafu.	He likes strong black coffee.
Toma i Jovan piju jaku crnu kafu.	Tom and John drink strong black coffee.

Toma i Jovan vole jaku crnu kafu.	Tom and John like strong black coffee.
Oni žele jaku crnu kafu.	They would like strong black coffee.

Moja žena voli da ide u pozorište.	My wife likes to go to the theater.
Ona želi da ide u pozorište.	She'd like to go to the theater.
I ja želim da idem u pozorište.	I'd like to go to the theater, too.
Ja takođe volim pozorište.	I also like the theater.

GD 6.4 Questions and Answers - Pitanja i odgovori

GD 6.4.1 Informational Answers

Substitution-Correlation Drill

This is a pair drill. Change both the question and the answer as indicated by the substitutions indicated.

1 2

Gde idete? Idem u našu ambasadu.

on..................svoja soba
vi i gospođa.......moja soba
oni.................restoran
Toma i Jovan.......Jovanova soba
g. i. g-đa Jović...bioskop

1 2

Gde putuju g. i g-đa Smit? Oni putuju u Jugoslaviju.

vaš prijatelj..............Skoplje
Tomina majka...............Ljubljana
vaš otac i majka...........Dalmacija
vaša majka i žena..........Sarajevo
vaša žena i njena majka....Beograd
vi.........................nigde

1 2

Gde izlazite uveče? Obično idem u pozorište.

g. i g-đa Smit......bioskop
Toma................hotel Metropol
Zora i njen muž.....nigde

1 2
Šta pijete ujutru? Pijem kafu.

vaša gospođa.........crna kafa
Tomin otac...........bela kafa
Zora.................vruć čaj
vaš otac i majka.....topal čaj

1 2
Kakav hotel imate? Imam dobar hotel.

restoran......oni
soba..........g. i g-đa Smit
kupatilo......vi i gospođa

1 2
Kad pijete kafu? Pijem uveče.

Zorin otac............čaj
Tomina majka..........bela kafa
Zora i njen otac......pivo
g-đa i g-ca Jović.....belo vino

Make the substitutions as indicated. The adjectives to be used in the answers are given in parentheses.

1 2 3
Kakvu kafu pijete? Pijem belu kafu.

čaj (jak)........Toma
pivo (crn)........Zora
vino (beo)........Toma i Zora
pivo (hladan).....Zora i njen otac
vino (crn)........Zora i njena majka

GD 6.4.2 Yes and No Answers

Make the indicated substitutions.

1 2
Da li (vi) idete često u pozorište?

Da, idem.
Ne, ne idem.
Da, idem često u pozorište.
Ne, ne idem često u pozorište.

Toma..........................kafana
vi i gospođa..................bioskop
vaš prijatelj i njegova žena....selo
g. i g-đa Jović................Zagreb

Da li (vi) putujete[1] često u Dalmaciju?[2]

Da, putujem.
Ne, ne putujem.
Da, putujem često u Dalmaciju.
Ne, ne putujem često u Dalmaciju.

g. Smit....................Sarajevo
Zora i njen muž............Makedonija
vi i g. Jović..............Bosna
Zora i njena majka.........Hercegovina
Toma i njegov prijatelj.....Crna Gora

GD 6.5 Question and Answer Drill with Prompt

Želim da pijem crnu kafu.	Šta želite da pijete?
Ja pijem slatku kafu.	Kakvu kafu pijete?
Oni (piju jak čaj).	Kakav čaj oni piju?
Mi želimo belo vino.	Kakvo vino želite?
On (Moj prijatelj) voli crnu kafu.	Da li vaš prijatelj voli crnu kafu?
I ja volim crnu kafu.	A da li vi volite crnu kafu?
Ja pijem kafu ujutru.	Kad pijete kafu? /Šta pijete ujutru?
Moja kafa je dobra.	Kakva je vaša kafa? Da li je dobra?
I moj čaj je dobar.	A kakav je vaš čaj? Da li je dobar?
Moja žena pije slatku kafu.	Kakvu kafu pije vaša gospođa? /Da li vaša gospođa pije slatku kafu?
On (Moj prijatelj) želi da pije pivo.	Šta želi da pije vaš prijatelj?
I ja želim da pijem pivo.	A šta vi želite da pijete?
Ja ne volim hladnu kafu.	Da li vi volite hladnu kafu?
Ova kafa je hladna. Donesite mi drugu kafu.	Šta želite, gospodine?

Donesite mi još jedno pivo.	Da li želite još jedno pivo?
Donesite mi jedan vruć čaj.	Da li želite još nešto, gospodine?
/Ne želim ništa, hvala.	
Ja sam žedan. Želim da pijem nešto.	Da li ste žedni? Želite li da pijete nešto?
/Nisam žedan. Ne želim da pijem ništa.	
On (Jovan) je gladan i žedan.	Da li Jovan želi nešto da jede ili pije?
I ja sam žedan. /Ni ja nisam žedan	Da li ste i vi žedni?
On (Moj otac) pije kafu uveče. /Moj otac nikad ne pije kafu.	Kad vaš otac pije kafu?
Ja pijem kafu uveče.	Šta vi pijete uveče? /Da li pijete kafu uveče?
Oni imaju lepu sobu.	Kakvu sobu oni imaju? /Da li oni imaju lepu sobu?
Oni putuju često u Dalmaciju.	Da li oni često putuju?

GD 6.6 Conversations - Razgovori

GD 6.6.1

A	B
Šta pijete ujutru?	Pijem kafu.
Kakvu kafu pijete?	Pijem jaku gorku kafu.
Da li vaša gospođa pije kafu?	Ne, moja žena ne pije kafu.
Šta ona pije?	Ona pije čaj. Ona voli čaj.
Kakav čaj ona pije?	Ona pije sladak, vrlo jak čaj.
Шта пијете ујутру?	Пијем кафу.
Какву кафу пијете?	Пијем јаку горку кафу.
Да ли ваша госпођа пије кафу?	Не, моја жена не пије кафу.

Шта она пије?	Она пије чај. Она воли чај.
Какав чај она пије?	Она пије сладак, врло јак чај.

....

GD 6.6.2

Gde idu Toma i Jovan.	Idu u ambasadu.
Da li vi idete u ambasadu?	Ne, moja žena i ja idemo u restoran.
Zašto[1] idete u restoran?	Ja želim da jedem, a moja žena želi da pije čaj.
Kakav je vaš restoran? Je li skup?	Mi idemo u jedan mali restoran. On je dobar i nije skup.

Где иду Тома и Јован?	Иду у амбасаду.
Да ли ви идете у амбасаду?	Не, моја жена и ја идемо у ресторан.
Зашто[1] идете у ресторан?	Ја желим да једем, а моја жена жели да пије чај.
Какав је ваш ресторан? Је ли скуп?	Ми идемо у један мали ресторан. Он је добар и није скуп.

---

[1] /zašto/ -'why'

GD 6.6.3

Šta želite, gospodine?	Želim da jedem.
Šta želite da jedete?	Donesite mi supu, teleće meso i ako imate crni hleb.
Želite li nešto da pijete?	Jeste, donesite mi jedno hladno pivo.
Šta želi gospođa?	Ona ne želi da jede. Ona želi da pije čaj.
Kakav čaj gospođa želi.	Ona pije sladak, ali jak čaj.
Molim, gospodine.	

Шта желите господине?	Желим да једем.
Шта желите да једете?	Донесите ми супу, телеће месо и ако имате црни хлеб.
Желите ли нешто да пијете?	Јесте, донесите ми једно хладно пиво.

Шта жели госпођа?	Она не жели да једе. Она жели да пије чај.
Какав чај госпођа жели?	Она пије сладак, али јак чај.
Молим, господине.	

GD 6.7 Homework - Domaći zadatak

GD 6.7.1 Make questions to which the following sentences are appropriate answers. The questions to sentences 1-4 are to be made with /kakav/ (in the proper form), sentences 5-7 with /gde/, sentences 8-10 with /kad/.

1. Moj prijatelj ima lepu i veliku sobu.
2. Toma i Jovan piju jaku, slatku kafu.
3. Ja pijem slab, gorak čaj.
4. Zora i njen muž imaju malo i prljavo kupatilo.
5. Toma i njegov prijatelj izlaze svako veče u hotel Metropol.
6. Gospodin i gospođa Jović idu u pozorište.
7. Moj prijatelj ne ide svaki dan u bioskop.
8. Kafu pijem uveče.
9. Moja žena pije čaj uveče.
10. Želim da pijem kafu.

GD 6.7.2 Make another set of questions for the above sentences, using /da li/ for sentences 1-5, /li/ alone for sentences 6-10.

Make short affirmative answers to 1-5, long to 6-10. Make long negative answers to 6-10.

UNIT 7

Basic Sentences - Osnovne rečenice

Asking For Information	Traženje obaveštenja	Тражење обавештења
	A	
How are the hotels here?	Kakvi su ovdje hoteli?	Какви су овде хотели?
are they	dà li su	да̀ ли су
or,	jésu li	jéсу ли
Are they good?	Da li su dobri?	Да ли су добри?
	B	
Our hotels are clean and comfortable.	Naši hoteli su čisti i udobni.	Наши хотели су чисти и удобни.
	A	
That's fine.	To je dobro.	То је добро.
	B	
why	zàšto /štò	за̀што /што̀
to ask	pȉtati, pȉtām	пи̏та̄ти, пи̏та̄м
Why do you ask?	Zašto pitate?	Зашто питате?
both...and	i...i	и...и
neither...nor	ni...ni	ни...ни

We have very comfortable (both) hotels and restaurants.	Mi imamo vrlo udobne hotele i restorane.	Ми имамо врло удобне и хотеле и ресторане.
	A	
information	obavješténje	обавештење
Excuse me, [I'd like] just one more [bit of] information.	Oprostite, samo još jedno obavještenje.	Извините, само још једно обавештење.
	B	
ask!	pȉtājte	пи̏та̄јте
everything, all	svȅ	све̏
that, which	štȍ	што̏
Please, ask whatever ('all that') you want.	Izvolite, pitajte sve što želite.	Изволте, питајте све што желите.
	A	
How are the bathrooms?	Kakve su kupaone?	Каква су купатила?
in good order, correct, honest (of people)	íssprāvan, íssprāvna, -o	исправан, исправна, -о
order, now	rȅd, pl. rȅdovi	ре̏д, ре̏дови
all right, O.K.	u rédu	у ре́ду
Are they perfectly all right?	Da li su sasvim u redu?	Да ли су исправна?

	B	
naturally, of course	náravno	на́равно
all	sàv, svà, svè	сàв, свà, свè
Of course. All the bathrooms are all right.	Naravno. Sve su kupaone u redu.	Наравно. Сва купатила су у рēду.
	A	
warm	tȍpal / tȍpao, tȍpla, -o	тȍпал / тȍпао, тȍпла, -о
Do they have hot and cold water?	Da li imaju toplu i hladnu vodu?	Да ли имају топлу и хладну воду?
	B	
Yes, they do.	Da, imaju.	Да#, имајӯ.
one should not	nè trebā	нè трeбā
reflexive pronoun	sèbe, se	сèбе се
to worry	brȉnuti (se), brȉnēm [se]	брȉнути (се), брȉнем (се)
You should not worry about anything.	Ne treba ništa brinuti.	Не треба ништа да бринēте.
	A	
truth	ȉstina	ȉстина
he, she, it doesn't have; there isn't	nȅmā	нȅмā

Is it true that not every room has its own bath?	Da li je istina, da svaka soba nema svoju kupaonicu?	Да ли је истина, да свака соба нема своје купатило?

B

Yes, it is.	Da, istina je.	Да, истина је.
bed	póstelja	krèвет
chair	stólica	стóлица
table	stȍl G. stóla pl. stólovi	стȍ, стóла стóлови
mirror	zȑcalo (Cr.)	оглéдало
But all their rooms have comfortable beds, nice chairs, tables, and mirrors.	Ali sve sobe imaju udobne postelje, lijepe stolice, stolove i zrcala.	Али све собе имају удобне кревете, лепе столице, столове и огледала.

A

to maintain, keep	održávati, održāvām	одржавати, одржавам
is maintained, is kept	održāvā se	одржава се
cleanliness	čistóća	чистоћа
How is the cleanliness (maintained) here?	Kako se ovdje održava čistoća?	Како се овде одржава чистоћа?

B

Very good.	Vrlo dobro.	Врло добро.
Belgrade	Beógrad	Беóград
park	pàrk, pl. pàrkovi	пàрк, пàркови
like, as	kào	као
as well as	kào i	као и
street	ùlica	ỳлица
square	tȓg, pl. tŕgovi	тр̑г, тргови
Both Belgrade and Zagreb have beautiful parks as well as clean streets and squares.	I Beograd i Zagreb imaju lijepe parkove, čiste ulice i tŕgove.	И Београд и Загреб имају лепе паркове, као и чисте улице и тргове.

A

coffeehouse, coffee shop	kavána	кафáна
Are all the coffeehouses nice and clean?	Da li su sve kavane dobre i čiste?	Да ли су све кафане добре и чисте?

B

sadness, grief, affliction	žàlōst f.	жàлōст
unfortunately	nà žalōst	нà жалōст
they are not	nísu	нису

Unfortunately, they are not.	Na žalost, nisu.	На жалост, нису.
I'm sorry ('sorry is to me')	žào mi je	жао ми је
to hear	čȕti, čȕjēm	чути, чујем
I'm sorry to hear that.	Žȁo mi je to čuti.	Жао ми је што чујем то.

GRAMMATICAL NOTES

Note 7.1 Noun/Adjective: Nominative and Accusative Plural

Naši hoteli su čisti i udobni.

Mi imamo vrlo udobne i hotele i restorane.

Ali sve sobe imaju udobne krevete (postelje), lepe stolice, stolove i ogledala (zrcala).

Da li su sve kafane dobre i čiste.

Sva kupatila su u redu.

These sentences illustrate nouns of all genders in the plural, both nominative and accusative. Compare:

Masculine

							Adjective	
Sing.	NA	hótel	restórān	pàrk	stȍ	krèvet	čȉst	údoban
Plural	N	hóteli	restoráni	pàrkovi	stólovi	krèveti	čȉsti	úd̄obni
	A	hótele	restoráne	pàrkove	stólove	krèvete	čȉste	úd̄obne

Feminine /-i/

Sing.	NA	nȍć	žàlōst	vèčēr
Plural	NA	nòći	žàlōsti	vèčeri

Neuter

Sing.	NA	oglédalo	zr̀calo	kupátilo	sélo	čìsto	údōbno
Plural	NA	oglédala	zr̀cala	kupátila	sèla	čìsta	údōbna

These illustrate common endings:

Sing.	Masc.	Fem.	Fem. /-i/	Neut.	Pl.	Masc.	Fem.	Fem. /-i/	Neut.
N	-zero	-a	-zero	-o		-i	-e	-i	-a
A	-zero	-u	-zero	-o		-e	-e	-i	-a

There are variations of some of these (such as /-e/ for neuter singular), but these are typical endings. The adjective endings are nearly the same, with the addition of /-i/ or /-ī/ for the masculine NA singular, noting that the other endings may be long when the adjective is definite and has primary stress (for example, /dòbrā/).

Some masculine nouns have an extended stem in the plural (/tŕgovi/, /stólovi/, /pàrkovi/). Most such nouns have one syllable stems in the singular. /stò̄/ has the /l/ of the stem /stòl/ replaced by /-o/, resulting in long /-ō/.

Note 7.2 Adjective: Agreement with Multiple Nouns

Mi imamo vrlo udobne i hotele i restorane.

Imaju prilično čiste ulice i trgove.

In these sentences the adjective pertains to both of the following nouns. It so happens that the endings are the same for the adjectives and nouns concerned. Were the nouns in the second sentence in the nominative (/ulice i trgovi/), the endings would be different and the adjective could agree with only one of them: /čiste ulice i trgovi/. Were the nouns reversed, the form would be: /čisti trgovi i ulice/. In other words, where an adjective goes with two or more nouns, it usually agrees in form with the nearer (or nearest) of the nouns.

Should the nouns be singular and indicate people, the adjective may agree with the nearer or it may be plural:

Njegov otac i majka.

Njegova majka i sin.

Njegovi brat i sestra.

When the adjective is in the predicate and refers back to the noun, it is masculine plural when

1) the subject is masculine plural

Naši gradovi su lepi.

2) the subject consists of two masculine nouns

Naš park i trg su lepi.

3) the subject consists of singular nouns of mixed genders

Naš krevet i ogledalo su lepi.

Naša soba i krevet su udobni.

Naš brat i sestra su mali.

4) the subject consists of two neuters

Naše ogledalo i kupalilo su čisti.

The adjective is feminine plural if both subjects are feminine.

Naše večeri i noći su lepe.

Naše ulice i kafane su čiste.

The adjective is neuter plural if both subjects are neuter plural.

Naša ogledala i kupatila su čista

Note 7.3 Noun: Singular and Plural - Special Cases (/vèče/ and /vèčēr/)

Occasional nouns in Serbo-Croatian occur only in the singular or only in the plural (compare scissors in English). Examples of such will be noted when they occur. /vèče/ (of /dobro veče/) occurs only in the singular. When the plural 'evenings' is spoken of the plural of the feminine /i/ noun /vèčēr/ is used: /vèčeri/.

Note 7.4 Verb /ímati/: negative present

Da li je istina da svaka soba nema svoje kupatilo?

In Note 4.3 special negative verb forms such as /nije/ were mentioned. Three verbs have such forms, in which the negative prefix combines with the following verb. The negative present of /imati/ is one of these. Compare:

ímām	imā́mo	ímāmo	nèmām	nèmāmo
ímāš	imā́te	ímāte	nèmāš	nèmāte
ímā	ímaju		nèmā	némajū

An explanatory spelling with double vowels for length clarifies the structure: /imaam/, negative /neemaam/ (that is, /imaam/ has the shape /-emaam/ after /ne-/).

Grammatical Drills - Grammatička vežba

GD 7.1 Substitution-Learning Drill - Zamena, vežba za učenje

GD 7.1.1 Nominative Plural - Nominativ množine

Make the indicated substitutions.

Naši hoteli su lepi i čisti.	restorani	parkovi
Naši hoteli nisu lepi i čisti.	kreveti	trgovi
Rđavi su i prljavi.	stolovi	

Njihove sobe su velike i čiste.	kafane	stanice
Njihove sobe nisu velike i čiste.	postelje	ulice
Male su i prljave.	kupaonice /kupaone	

Naša sela su mala, ali lepa.	pozorišta	ogledala
Naša nisu mala. Velika su, ali nisu čista.	kazališta	kupatila

GD 7.1.2 Accusative Singular and Plural - Akuzativ jednine i množine

Oni imaju velike i čiste krevete.

Oni nemaju velike i čiste krevete.

Njihovi kreveti su mali i nisu čisti.

restorane
trgove
hotele
stolove
parkove

Moji prijatelji imaju velike i čiste sobe.

Moji prijatelji nemaju velike i čiste sobe.

Njihove sobe su male i prljave.

kafane
postelje
stolice

GD 7.2 Substitution Learning Drill

GD 7.2.1 Several subjects (in singular and plural) of the same gender.

Moj hotel i restoran su čisti.
Naši hoteli i restorani su čisti.
Moja soba i kafana su čiste.
Naše sobe i kafane su čiste.
Moje kupatilo i ogledalo su čisti.
Naša kupatila i ogledala su čista.

prljav
lep
veliki
mali

GD 7.2.2 Several subjects (in singular and plural) of different genders.

Moja Soba i krevet su čisti.
Naše Sobe i kreveti su čisti.
Moja Soba i kupatilo su čisti.
Naše Sobe i kupatila su čisti.

prljav
veliki
mali
lep

GD 7.2.3 Several objects (in singular and plural) of different genders.

On ima čistu sobu i kupatilo.	Hotel ima čiste sobe i kupatila.
Ja imam čist krevet i sobu.	Hotel ima čiste krevete i sobe.
Mi imamo čisto kupatilo i krevet.	Hotel ima čista kupatila i krevete.

udoban
prljav
veliki
neudoban

GD 7.3 Substitution-Correlation Drill - Vežba sa zamenama i izmenama

GD 7.3.1 Substitution-Correlation Drill with negative transform

Njihovi kreveti su udobni i čisti.

naš hotel
njihova stanica
naš park
vaš restoran
moja stolica
naša ambasada

Naše kafane su male i čiste.

njihova ulica
naš park
naše selo
njeno kupatilo
naše pozorište
naša kupaonica /kupaona
njegov trg
Zorino ogledalo

Imamo lepe i čiste sobe.

krevet /postelja
ulica
sto
ogledalo
pozorište
/kazalište
park
stolica
kupaonica /kupaona

GD 7.3.2 Substitution-Correlation Drill with nominative plural transform.

The following drill is substitution with nominative plural transforms. The initial substitution is that of the singular form. The plural of this is to be supplied by the student without further cue.

Naš restoran je veliki i lep.	Naši restorani su veliki i lepi.

Tomina soba je lepa, iako je jeftina.

Ovde je hotel dobar, iako je mali.

Kupatilo je dobro, iako je staro.

Naša ulica je mala, ali čista.

Naš trg je veliki, ali nije čist.

Naša stanica je mala i prljava.

Zorino ogledalo je malo, ali dobro.

Njihov trg je veliki i lep.

Stolica je velika i udobna.

Naš sto je mali, ali vrlo lep.

Naše selo je veliko i lepo.

Noć je lepa i vedra.

Dan je lep i topal.

Jutro je lepo, ali hladno.

Veče je lepo, ali toplo. /Večer

GD 7.3.3 Substitution-Correlation Drill with accusative plural transform.

Imam veliki i čist krevet.	Imam velike i čiste krevete.

Moji prijatelji nemaju dobru sobu.

Ne volim mali hotel.

Moj prijatelj voli svoju sobu.

Volim našu ulicu.

Mi imamo dobro i veliko pozorište.

Zagreb ima dobar hotel.

Beograd ima veliki i lep trg.

Oni imaju malu, ali čistu stanicu.

Mi imamo lep park.

Oni nemaju čisto kupatilo.

GD 7.3.4 Substitution-Correlation Adjective Drill

Make the substitutions as indicated, changing the form of the adjective as necessary.

Moj krevet je udoban.

Njegova stolica je udobna.

neudoban

prljav

skup

mali

jeftin

čist

lep

Njihov hotel je nov.

Naša postelja je nova.

Ovde su stanice nove.

Sva ogledala su nova.

Sve sobe imaju nove krevete.

Mi imamo nove krevete.

Oni imaju novo ogledalo.

čist

stari

prljav

Vaša sela su velika.

Svi stolovi su veliki.

Moj krevet je veliki.

Vaš hotel ima velike sobe.

Vaš prijatelj ima veliku sobu.

Vi imate velika sela.

čist mali prljav

lep

Make all 2 substitutions with the original sentence, then with each 1 substitution:

1 2
Beograd ima nove trgove i parkove.

1		2
čist	prljav	hotel i restoran
mali	veliki	kafana i hotel pozorište i bioskop
stari	lep	ulica i park

2 1
Njihovi kreveti i sobe nisu dobri.

1		2
udoban	neudoban	soba i kupatilo
rđav	stari	hotel i kafana
nov		stolica i sto

GD 7.4 Questions and Answers - Pitanja i odgovori

GD 7.4.1 Informational Answers

Controlled Substitution-Learning Drill

Make the indicated substitutions. Nominative plural.

Kakvi su vaši kreveti?	Dobri su. Nisu dobri. Naši kreveti su dobri. Naši kreveti nisu dobri. Rđavi su.

krevet

hotel restoran park trg

Kakve su vaše sobe?	Velike su. Nisu velike. Naše sobe su velike. Naše sobe nisu velike.

Male su i prljave.

soba

kafana
stolica
ulica
postelja
stanica

Kakva su vaša pozorišta?

Dobra su.
Nisu dobra.
Naša pozorišta su dobra.
Naša pozorišta nisu dobra.

selo
ogledalo /zrcalo
kazalište

Make the indicated substitutions. Accusative plural.

Kakve hotele imaju Beograd i Zagreb?

Imaju lepe hotele.
Nemaju lepe hotele.
Oni imaju lepe hotele.
Oni nemaju lepe hotele.
Njihovi hoteli su mali i prljavi.

hotel

restoran
trg
park

Kakve sobe imate?

Imamo lepe sobe.
Nemamo lepe sobe.
Naše sobe su male i prljave.

soba

ulica
stanica
kafana
postelja
stolica

Substitution-Correlation Drill

Make the indicated substitutions with the necessary adaptations. Nominative plural.

Kakvi su vaši hoteli?

Dobri su.
Nisu dobri.

Naši hoteli su dobri.
Naši hoteli nisu dobri.
Rđavi su i skupi.

njihovo pozorište
njena soba
njegova kafana
vaše pozorište
njihov bioskop

Kakve su vaše ulice?

Lepe su.
Nisu lepe.
Naše ulice su lepe i čiste.
Naše ulice nisu lepe. One su prljave i male.

njegov bioskop
vaš trg
njihov park
vaše selo

Make the indicated substitutions and adaptations. Accusative plural.

Kakve sobe ima hotel Metropol?

Ima dobre sobe.
Nema dobre sobe.
On ima dobre sobe.
On nema dobre sobe, iako je nov i skup.

ogledalo
krevet /postelja

Kakve hotele imaju Beograd i Zagreb?

Imaju dobre hotele.
Nemaju dobre hotele.
Oni imaju dobre hotele.
Oni nemaju dobre hotele.

ulica
trg
pozorište /kazalište
kafana
bioskop
park

GD 7.4.2 Yes and No Answers

Controlled Substitution-Correlation Drill

Make the indicated substitutions. Nominative plural.

Da li su njihovi kreveti čisti?

Da, čisti su.
Ne, nisu čisti.

Da, njihovi kreveti su čisti.
Ne, njihovi kreveti nisu čisti. Oni su prljavi i neudobni.

krevet

hotel
restoran
bioskop /kino

Da li su Tomine i Jovanove sobe dobre?

Da, dobre su.
Ne, nisu dobre.
Da, njihove sobe su dobre.
Ne, njihove sobe nisu dobre. Male su i prljave.

Tomina i Jovanova soba

vaša kafana
Tomina stolica
njihova ulica
vaša stanica

Da li su njihova pozorišta dobra? /kazališta

Da, dobra su.
Ne, nisu dobra.
Da, njihova pozorišta su dobra.
Ne, njihova pozorišta nisu dobra. Mala su i prljava.

njihovo pozorište

vaše kupatilo
njeno ogledalo

Make the indicated substitutions. Accusative plural.

Da li Beograd i Zagreb imaju lepe i velike hotele?

Da, imaju.
Ne, nemaju.
Da, Beograd i Zagreb imaju lepe i velike hotele.
Ne, Beograd i Zagreb nemaju lepe i velike hotele. Njihovi hoteli su mali i prljavi.

lep i veliki hotel

dobar i jeftin restoran
dobar i jeftin bioskop
veliki i čist trg
veliki i čist park

Da li imate dobre i čiste sobe?

Da, imamo.
Ne, nemamo.
Da, imamo dobre i čiste sobe.
Ne, nemamo dobre i čiste sobe.
Naše sobe su male i prljave.

dobra i čista soba

lepa i prava ulica

velika i čista kafana

velika i udobna stolica

velika i čista stanica

Da li imate lepa i ispravna kupatila?

Da, imamo.
Ne, nemamo.
Da, imamo dobra i ispravna kupatila.
Ne, nemamo dobra i ispravna kupatila.
Naša kupatila su rđava i neispravna.

lepo i ispravno kupatilo

dobro i jeftino pozorište

lepo i veliko ogledalo

lepo i čisto selo

Repeat the above drills, using pattern:

Jesu li njihovi kreveti čist?

Jesu, čisti su.
Nisu čisti. Prljavi su.
Jeste, njihovi kreveti su čisti.
Ne, njihovi kreveti nisu čisti, ali neki su.
Oni su neudobni i prljavi.

pozorište

soba

kafana

bioskop

postelja

Da li su vaše ulice čiste?

Da, čiste su.
Ne, nisu čiste.
Da, naše ulice su čiste.
Ne, naše ulice nisu čiste.

njihov bioskop skup

vaš trg lep

vaše pozorište dobro

Make the indicated substitutions with transforms. Accusative plural.

Da li Beograd i Zagreb imaju velike i lepe hotele?	Da, imaju. Ne, nemaju. Da, Zagreb i Beograd imaju lepe i velike hotele. Ne, Beograd i Zagreb nemaju lepe i velike hotele. Njihovi hoteli su mali i neudobni.

lepa i prava ulica
velika i udobna kafana
dobro i jeftino pozorište
dobar i jeftin bioskup
veliki i lep trg
lep i veliki park

Repeat the above drills, using the pattern:

Jesu li hoteli udobni i čisti?	Jesu. etc.

GD 7.5 Question and Answer Drill with Prompt

Naši restorani i hoteli su udobni i čisti.	Kakvi su vaši restorani i hoteli? Da li su udobni i čisti?
Tomina soba je udobna i čista.	Kakva je Tomina soba? Da li je udobna i čista.
Naše sobe nisu udobne i čiste.	Kakve su vaše sobe? Da li su udobne i čiste?
Moje kupatilo je dobro.	Kakvo je vaše kupatilo?
Naša kupatila su takođe dobra i u redu.	Kakva su vaša kupatila? Da li su ispravna?
Beograd i Zagreb imaju lepe i velike parkove i trgove.	Kakve parkove i trgove imaju Beograd i Zagreb? /Da li Beograd i Zagreb imaju...
Mi imamo dobre i restorane i kafane. /Mi nemamo dobre ni restorane ni kafane.	Kakve restorane i kafane imate?
Ja imam lepu sobu i kupatilo i vrlo sam zadovoljan.	Kakvu sobu i kupatilo imate? Da li ste zadovoljni?
Toma i Jovan nemaju dobre sobe i kupatila i vrlo su nezadovoljni.	Kakve sobe i kupatila imaju Toma i Jovan? Da li su zadovoljni?

	/Da li Toma i Jovan imaju.....
Moja soba i kupatilo su čisti.	Da li su vaša (/vaši) soba i kupatilo čisti?
Naše sobe i kreveti su udobni i čisti.	Kakve su vaše sobe i kreveti? Da li su udobni i čisti?
Moj hotel i restoran su čisti.	Kakvi su vaši hotel i restoran? Da li su čisti?
Hotel ima čiste krevete i sobe.	Kakve krevete i sobe ima hotel? /Da li hotel ima čiste krevete i sobe?
Hotel ima čista kupatila i sobe.	Kakva kupatila i sobe ima hotel? /Da li hotel ima čista kupatila i sobe?

GD 7.5 Conversations - Razgovori

7.5.1

A	B
Kakvi su ovde hoteli?	Ovde su hoteli dobri.
Kakve su sobe i kupatila. Da li su čisti?	Jesu. I sobe i kupatila su čisti.
A kakvi su kreveti?	Kreveti su takođe dobri i udobni.
Da li su vaša kupatila u redu?	Jesu. Sva kupatila su u redu.
Da li su vaše sobe skupe?	Jesu.
Da li je vaš restoran skup.	Jeste, skup je, ali dobar.
To je dobro. Moj restoran je skup, iako nije dobar.	Žao mi je.

Какви су овде хотели?	Овде су хотели добри.
Какве су собе и купатила. Да ли су чисти?	Јесу. И собе и купатила су чисти.
А какви су кревети?	Кревети су такође добри и удобни.
Да ли су ваша купатила у реду?	Јесу. Сва купатила су у реду.
Да ли су ваше собе скупе?	Јесу.
Да ли је ваш ресторан скуп?	Јесте, скуп је, али добар.

То је добро. Мој ресторан је скуп, јако неје добар.	Жао ми је.

GD 7.5.2

Da li idete ovde u kafanu?	Da, idem.
Kad idete u kafanu?	Idem svako drugo veče.
Kakve su kafane ovde?	Prilično su dobre.
U koju kafanu idete?	Idem u jednu malu, ali čistu kafanu.
Da li je vaša kafana skupa?	Nije. Ona je jeftina.
Da li su sve kafane ovde jeftine?	Nisu. Neke su vrlo skupe.
Da li vi idete u skupe kafane?	Da, idem, ali retko. Ja ne volim skupe kafane.

Да ли идете овде у кафану?	Да, идем.
Кад идете у кафану?	Идем свако друго вече.
Какве су кафане овде?	Прилично су добре.
У коју кафану идете?	Идем у једну малу, али чисту кафану.
Да ли је ваша кафана скупа?	Није. Она је јефтина.
Да ли су све кафене овде јефтине?	Нису. Неке су врло скупе.
Да ли ви идете у скупе кафане?	Да, идем, али ретко. Ја не волим скупе кафане.

GD 7.5.3

Kakve hotele imaju Beograd i Zagreb?	Oni imaju dobre i čiste hotele.
Da li idete često u Zagreb?	Da, idem vrlo često. Jedanput ili dvaput mesečno.
Kakve ulice ima Zagreb?	On ima lepe i prave ulice.
Da li Zagreb ima lepe trgove, kao Beograd?	Naravno, Zagreb ima vrlo lepe i velike trgove.
Da li Beograd i Zagreb imaju lepa pozorišta?	Jeste, imaju. I Beograd i Zagreb imaju lepa pozorišta i bioskope.
Da li vaši prijatelji idu često u pozorište?	Idu, ali ne često. Otprilike jedanput mjesečno.

Zašto oni ne idu češće u kazalište?	Oni ne znaju dobro srpskohrvatski.
Da li vi znate dobro srpskohrvatski?	Znam prilično dobro.
	Ja idem često i u kazalište i u kino.

Какве хотеле имају Београд и Загреб?	Они имају добре и чисте хотеле.
Да ли идете често у Загреб?	Да, идем врло често. Једанпут или двапут месечно.
Какве улице има Загреб?	Он има лепе и праве улице.
Да ли Загреб има лепе тргове, као Београд?	Наравно, Загреб има врло лепе и велике тргове.
Да ли Београд и Загреб имају лепа позоришта?	Јесте. И Београд и Загреб имају лепа позоришта и биоскопе.
Да ли ваши пријатељи иду често у позориште?	Иду, али не често. Отприлике једанпут месечно.
Зашто они не иду чешће у позориште?	Они не знају добро српскохрватски.
Да ли ви знате добро српскохрватски?	Знам прилично добро.
	Ја идем често и у позориште и у биоскоп.

GD 7.6 Homework - Domaći zadatak

1. Write out each of these sentences using each of the adjectives listed.

Naši hoteli su ______ i ________.	dobar	čist
Njihove sobe su ______ i ________.	veliki	udoban
Naše ulice su ______ i ________.	lep	prav
Njena pozorišta su _____, iako su ________.	rđav	skup
Naša kupatila su ______, iako su ________.	neispravan	nov
Zorine stolice su ______, ali ________.	lep	neudoban
Ovde su parkovi i trgovi ______ i _______.	veliki	lep
Trgovi i ulice su ___________.	čist	

Krevet i soba su ____________. udoban

Soba i kupatilo su ____________. čist

2. Change the objects in these sentences to plural.

Zagreb ima lep i veliki hotel.

Imam lepu i veliku sobu.

Moje selo ima lepu i pravu ulicu.

Ljubljana ima veliko i lepo pozorište i bioskop.

Hotel Metropol nema neispravno kupatilo.

Zora ima malu i čistu sobu.

Zagreb ima lep i veliki park i trg.

Sarajevo ima čist i lep trg i ulicu.

Toma ima čistu sobu i kupatilo.

UNIT 8

Basic Sentences - Osnovne rečenice

Meeting People	Upoznavanje	Упознавање
	A	
Hello, Mr. Jović.	Dobar dan, gospodine Joviću.	Добар дāн, господине Јовићу.
How are you, what are you doing?	[Kàko ste, štò rȁdīte?]	Како сте, шта радите?
of new	nóva / nòvoga	
How are you, what's new ('what is there of new')?	Kako ste, što ima novoga?	Како сте, шта има ново?
	B	
question	pítānje	питāње
Thanks (for the question), I'm fine. How are you?	Hvala na pitanju dobro sam. Kako ste vi?	Хвала на питању добро сам. Како сте ви?
	A	
I'm fine, too, thank you.	Hvala. I ja sam dobro.	Хвала. И јā сам добро.
to allow, permit	dozvóliti, da dózvolīm	дозволити, да дозволӣм
allow!	dozvólite	дозволите
to become acquainted, introduce	upóznati, da upóznām	упознати, да упознāм

May I introduce you.	Dozvolite da vas upoznam.	Дозволите да вас упозна̄м.
this, these (pron.)	óvo	ово
These are my friends Bob and Tom.	Ovo su moji prijatelji Bob i Tom.	Ово су моји пријатељи Боб и Том.

B

I'm glad	dràgo mi je	мило ми је
gentlemen	gospóda	господа
gentlemen!	gòspodo	господо
I'm glad to meet you, gentlemen.	Drago mi je vas upoznati gospodo.	Мило ми је господо да се упозна̄мо.
surely	sìgūrno	сигӯрно
American (man)	Amerikánac, pl. Amerikánci	Америка̄нац, Америка̄нци
American (woman)	Amerík̄anka	Америка̄нка
(interrogative particle expressing surprise)	zar	зар
(interrogative sentence final), is it not so?	zar nè	је л'те
is that so?	jé l'te	је́ л'те
You are surely Americans, aren't you?	Vi ste sigurno Amerikanci, zar ne?	Ви сте сигурно Американци, је л'те?

C

[Yes], we are.	Jèsmo.	Jѐсмо.

A

brothers	bràća	бра̀ћа
They're brothers.	Óni su | bràća.	О̍ни су бра̀ћа.
brother	bràt	бра̀т
young	mlȁd, mlā́da, -o; mlȁdī	мла̄̀д, мла̄́да, -о; мла̄̀дӣ, -а̄, -о̄
attractive, likable, nice	simpátičan, simpátična, -čno	симпа́тичан, симпа́тична, -о
man	čóvjek, pl. ljȗdi	чо́век, љӯ̀ди
Bob and his brother are very nice young people.	B̍ob i n̍jegov b̍rat su mládi | i simpàtični | ljùdi.	Б̍об и н̍егов бра̀т су | мл̍ади и симп̍атични љу́ди.

C

tourist	túrist / túrista	ту́рист / ту́риста
We're here as tourists.	Óvdje smo | kao turísti.	О́вде смо | као тури́сти.
through	kròz	кро̀з
Europe	Evrṓpa	Евро̄́па
Greece	Gȑčka	Гр̀чка

We're travelling through Europe to Greece.	Mi putujemo kroz Evrópu, | za Grčku.	Ми путујемо кроз Евро̄пу | за Грчку.

A

to see	vìdjeti, vìdīm	видети, видӣм
Yugoslavia	Jugoslávija	Југосла̄вија
Now they'd like to see Yugoslavia and get acquainted with it.	Sada žele vidjeti | i upoznati Jugoslaviju.	Сада желе да виде̄ | и упознају Југославију.
pertaining to business	pòslōvan, pòslōvna, -o	посло̄ван, посло̄вна, -о
business man	pòslōvan | čovjek /bíznismen	посло̄ван | човек /бизнисмен
artist	úmjetnik, pl. úmjetnici	уметнӣк, уметнӣци
Bob is a business man, and his brother is an artist.	Bob je poslovan čovjek | a njegov brat je umjetnīk.	Боб је посло̄ван човек | а његов брат је уметнӣк.

B

where to, whither	kúdā /kùd	кудā / ку̀д
to be leaving, to leave	ódlaziti, ódlazīm	одлазити, одлазӣм
Where are you going from here, gentlemen?	Kud odlazite odāvde, gospodo?#	Кудā одлазите | одāвде, господо?#

C

tomorrow	sùtra	сутра
Athens	Atȇna	Атӣна
We're travelling to Athens, (to) Greece, tomorrow.	Sutra putujemo za Atenu, u Gr̀čku.	Сутра путујемо у Атину, у Грчку.
Greek	gr̀čkī, -ā, -ō	грчкӣ, -ā, -ō
monument	spòmenīk, pl. spòmenīci	споменӣк, споменӣци
My brother would like to see the old Greek monuments.	Moj brat želi vidjeti stare grčke spomenike.	Мој брат жели да види ста̄ре грчке споменӣке.

B

I'm glad [to hear it] gentlemen.	Drago mi je gospodo.	Мило ми је господо.
to you	vàma, vam	вама, вам
happy, fortunate, lucky	srètan, srètna, -o	сретан, сретна, -о /срећан, срећна, -о
way, road, trip	pȗt, pl. pȗtevi	пӯт, пӯтеви
I wish you a nice trip.	Želim vam sretan put.	Желим вам сретан пӯт.

Note: Croatian uses both /cèsta/ and /pȗt/. /cèsta/ is 'road' while /pȗt/ may be used for 'road', 'way', or 'trip'. In the above expression only /pȗt/ may be used.

Supplement - Peoples and Places

Following is a brief list of places, illustrating some typical forms of place names and the words for the inhabitants. Note that the person must be either masculine or feminine. There is no word for an 'American', only 'an American (male)' and 'an American (female)'. The adjective for 'American' is not given here and is not used in this connection.

Place	Person (m)	Person (f)
Amérika (Sjédīnjenē Améričkē Dŕžave - S.A.D.)	Amerikā́nac (G Amerikā́nca)	Ameríkānka
Jugoslā́vija	Jugoslóvēn /Jugoslávēn	Jugoslóvēnka /Jugoslávēnka
Cȑna Góra	Crnogṓrac (G Crnógōrca)	Crnógōrka
Bòsna	Bosā́nac (G Bosā́nca)	Bósānka
Hèrcegovina	Hèrcegovac (G Hércegōvca)	Hèrcegōvka
Makédōnija	Makedṓnac (G Makedṓnca)	Makédōnka
Slóvēnija	Slovḗnac (G Slovḗnca)	Slóvēnka
Hŕvātska	Hŕvāt	Hrvática
Sr̀bija	Sr̀bin	Sr̀pkinja
Evrṓpa	Evrṓpljanin	Evrṓpljanka
Gr̀čka	Gr̀k	Gr̀kinja
Bùgarska	Bùgarin	Bùgārka
Mádžarska / Máđarska	Mádžār / Máđār	Madžárica / Mađarica
Ítalija	Italíjan / Talíjan	Italíjanka / Talíjanka
Énglēska	Énglēz (G. Engléza)	Énglēskinja
Fráncūska	Fráncūz	Fráncūskinja
Rúsija	Rùs	Rùskinja
Némačka	Nḗmac (G Nemca)	Nèmica
Švájcārska / Švȉcarska	Švajcárac / Švȉcarac (G Svajcā́rca / Svȉcarca	Švájcārkinja / Švīcarka
Áustrija	Austrijā́nac (G Austrijā́nca)	Austríjānka

Grammatical Notes

Note 8.1 Verb: Present of 'to be'

I ja sam dobro.

Njegov brat je umetnik.

Jè li ambasada daleko odavde.

Stvar nije u tome.

Da, jeste.

Jesmo.

Ovde smo kao turisti.

Kako ste vi?

Neke su prljave.

Jesu li dobri?

Nisu sve kafane dobre.

The verb 'to be' has three sets of forms in the present. The most frequent is an enclitic set, occurring after a stressed word at the beginning of a clause. Examples above are /sam/, /je/, /smo/, /ste/, /su/. None of these are stressed, and they always follow some other word.

The second set has, except for /jè/, longer forms. Examples above are /jè/, /jèste/, /jèsu/. Note that there is an enclitic, unstressed /je/ and a stressed /jè/. (See below.)

The third set of forms, also stressed, is the negative. /níje/ and /nísu/ are examples. The negative occurs only stressed.

The full set of forms is:

Unstressed

sam	smo
si	ste
je	su

Stressed Affirmative

jèsam	jèsmo
jèsi	jèste
jèste, jèst, jè	jèsu

Stressed Negative

nísam	nísmo
nísi	níste
níje	nísu

Stressed /jè/ is used before /li/, as /jè li/ 'is (it)?'. Stressed /jèste/ and /jèst/ 'is' are often used for 'yes' as well as for 'he, she, it is'. The other stressed affirmative forms are used before /li/ and as emphatic forms 'I am!', 'he is!', etc. They are also used in answers to questions: /Jeste li vi gospodin Jović?/ -- /Da, jesam./. (For the use of these present forms in connection with the past see Notes 17.1 and 18.1)

The unstressed forms are enclitic, that is, they are suffixed to the previous (stressed) word. There are a number of enclitics in Serbo-Croatian and the order in which they occur is fixed. Compare:

Da li su dobra?

Žao mi je.

/li/, /mi/, /su/, /je/ are all enclitics. That is, whenever two or more enclitics occur next to each other, they must occur in the order here given. The order of the enclitics which have occurred so far is:

1	2	3	4	5
li	sam	mi	vas	je
	si	mu	nas	
	smo		ih	
	ste			
	su			

Not more than one enclitic from each slot may occur. Note that the present of 'to be' is in slot 2, except for /je/, which occurs last. This also means that if one of the forms from slot 2 occurs, then /je/ 'is' may not occur, and vice versa. (/nas/ and /ih/ have been added from Note 8.2.)

Note 8.2 Pronoun, Personal: Nominative and Accusative Plural

Mi putujemo kroz Evropu.

Kako ste vi?

Dozvolite da vas upoznam.

Oni su takode(r) čisti.

Oni su braća.

Ona imaju toplu i hladnu vodu.

/mȉ/, /vȉ/, /óni/, /óne/ and /óna/ have already been introduced in connection with the pronominal adjectives (see Note 4.1). /vas/ is an enclitic accusative. The pronouns have in several cases both stressed and enclitic forms. The stressed form of 'you' is /vȁs/. The full set of plural personal pronouns, nominative and accusative, is:

					m (etc.)	f	n
N	mȉ	we	vȉ	you	óni	óne	óna
A	nȁs	us	vȁs	you	njȉh		
or,	nas		vas		ih		

Note that the accusative forms are close to the corresponding adjectives: /nȁs/ - /nàš/, /vȁs/ - /vàš/, /njȉh/ - /njìhov/.

Grammatical Drill

GD 8.1 Substitution-Correlation Drill

In drilling with nouns indicating persons of a given area, the appropriate gender should always be used. For example in a sentence /Ja sam _______ / the form used should be masculine or feminine according to the speaker. Similarly, /On je ________ / must have a masculine noun filling the blank, /Ona je _____ / a feminine one.

GD 8.1.1 Substitution-Correlation drill with negative transform.

These drills are given in full in the affirmative.

	Ja sam Amerikanac.	Ja nisam Amerikanac.
on	On je Amerikanac.	
Jovanov prijatelj	On je Jovanov prijatelj.	
mi	Mi smo Jovanovi prijatelji.	
poslovan čovek/ biznismen	Mi smo poslovni ljudi. / ... biznismeni	

oni	Oni su poslovni ljudi. / ... biznismeni
Jugosloven	Oni su Jugosloveni.
vi (polite form)	Vi ste Jugosloven.
moji prijatelji	Moji prijatelji su Jugosloveni.
turist	Moji prijatelji su turisti.
umetnik	Moji prijatelji su umetnici.
g. Smit	Gospodin Smit je umetnik.

	Zora je Jugoslovenka.
one	One su Jugoslovenke.
ovo	Ovo su Jugoslovenke.
moje kćeri	Ovo su moje kćeri.
Nada i Zora	Nada i Zora su moje kćeri.
Jugoslovenke	Nada i Zora su Jugoslovenke.
mi (f.)	Mi smo Jugoslovenke.
Amerikanke	Mi smo Amerikanke.
ona	Ona je Amerikanka.
turist	Ona je turist.

	Zora i Jovan su Jugosloveni.
naš prijatelj	Zora i Jovan su naši prijatelji.
ona	Ona je naš prijatelj.
zadovoljan	Ona je zadovoljna.
g. i g-đa Jović	G. i g-đa Jović su zadovoljni.
još mlad	G. i g-đa Jović su još mladi.
one	One su još mlade.
turist	One su turisti.
već nezadovoljan	One su već nezadovoljne.
naši prijatelji	Naši prijatelji su već nezadovoljni.

	Moj otac je dobro, hvala.
ja	I ja sam dobro.
on	I on je dobro.
takođe	On je takođe dobro.
g. i g-đa Jović	G. i g-đa Jović su takođe dobro.
i	I g. i g-đa Jović su dobro.
mi	I mi smo dobro.

GD 8.1.2 Substitution-Correlation Drill

Oni žele da vide i upoznaju Jugoslaviju.

(ja)	on	ona	vi	moji prijatelji	one
(ti)	moj prijatelj	moja žena		Toma i Jovan	g-đa i g-ca Jović

Sentences for drill with the same substitutions.

Oni putuju kroz Evropu.

Oni žele da vide stare grčke spomenike.

Oni sutra odlaze odavde.

Oni putuju sutra u Atinu, u Grčku.

GD 8.1.3 Substitution-Correlation Drill with plural transforms.

Type sentences are given first. These are to be drilled as pairs. The sentences for drill follow.

Masculine

Ja sam Amerikanac.	⟶	Mi smo Amerikanci.
Ti si Amerikanac. Vi ste Amerikanac.	⟶	Vi ste Amerikanci.
On je Amerikanac.	⟶	Oni su Amerikanci.

Sentences for drill:

Ja sam njihov prijatelj.

Ja sam poslovan čovek. /biznismen

Ja nisam mlad čovek.

Ja sam dobar otac.

Ja sam takođe dobro.

Feminine

Ja sam Amerikanka. → Mi smo Amerikanke.

Ti si Amerikanka. }
Vi ste Amerikanka. } → Vi ste Amerikanke.

Ona je Amerikanka. → One su Amerikanke.

Sentence for drill:

Ja sam Jovanova majka.

GD 8.2 Questions and Answers

GD 8.2.1 Informational Answers

Substitution-Correlation Drill

Use the items listed as the subject of both questions and answers.

Kako ste, šta radite?	Hvala, dobro sam. Hvala, nisam dobro.
Kuda (vi) putujete odavde?	Putujem u Beograd, u Jugoslaviji.

(ti)

on
Jovan / Ivan
g. Smit
vaš suprug

ona
Zora
g-ca Smit
vaša supruga

oni
one

Kuda putuju Toma i Jovan odavde? Oni putuju u Atinu, u Grčku.

vi i vaša gospođa

vi i vaš prijatelj

g. i g-ca Smit

vaši prijatelji

Zora i njen otac

g-đa i g-ca Smit

vaša majka i žena

Zora i njena majka

GD 8.2.2 Yes and No Answers

Da li ste vi Amerikanac?	Jesam.
	Nisam.
	Jeste, ja sam Amerikanac.
	Ne, ja nisam Amerikanac.

(ti)

on

vaš brat

vi (plural)

vi i gospođa

oni

g. i g-đa Jović

gospoda

Sentences for drill:

Da li ste vi Tomin prijatelj?

Da li ste vi Jugosloven? /Jugoslaven

Da li ste vi Francuz?

Da li ste vi zadovoljni?

Repeat this drill with /Jeste li/.

Da li ste vi Amerikanka?	Jesam.
Da li ste vi Amerikanka?	Nisam.
	Jeste, ja sam Amerikanka.
	Ne, ja nisam Amerikanka.

(ti)

ona

Tomina majka

vi (plural)

vi i vaša majka

one

gospođe

gospođice

g-đa i g-ca Smit

Sentences for drill:

Da li ste vi Hrvatica?

Da li ste vi Srpkinja?

Da li ste vi Slovenka?

Da li je vaš prijatelj ovde kao turist?	Da, jeste. Ne, nije. Da, on je ovde kao turist. Ne, on nije ovde kao turist.

ti	on	ona	vi (pol.)	oni
	Jovan	g-đa Smit	vi (pl.)	vaši prijatelji
	g. Smit	gospođica	vi i gospođa	gospoda
one				
gospođe				

Sentences for drill:

Da li je vaš prijatelj dobro?

Da li je vaš prijatelj zadovoljan?

Da li su i vaši prijatelji Amerikanci?	Da, jesu. Ne, nisu. Jeste, i oni su Amerikanci. Ne, oni nisu Amerikanci.

on	gospodin Smit	gospodin i gospođa Smit
vi (pol.)	vi (plural)	gospoda

Sentences for drill:

Da li su i vaši prijatelji zadovoljni?

Da li su i vaši prijatelji Jugosloveni? /Jugoslaveni

Da li su i vaši prijatelji turisti?

Repeat the above drills (8.2.2 1-4), using the pattern:

Jeste li vi Amerikanac?	Jesam. Nisam. Jeste, ja sam Amerikanac. Ne, ja nisam Amerikanac. etc.	itd.

Vi ste gospodine Amerikanac, zar ne? /je l'te	Da, jesam. Ne, nisam. Da, ja sam Amerikanac. Ne, ja nisam Amerikanac.

on	oni
vaš brat	g. i g-đa Jović
Toma	Zora i Toma

Sentences for drill:

Vi ste Jovanov prijatelj, zar ne? /je l'te

Vi ste gospodine zadovoljni, zar ne? /je l'te

Vi ste ovde kao turist, zar ne? /je l'te

Zar ste vi gospodine Amerikanac?	Da, jesam. Da, ja sam Amerikanac.
Zar vi gospodine niste Amerikanac?	Ne, nisam. Ne, ja nisam Amerikanac.

on	oni
vaš prijatelj	vaši prijatelji
Toma	vi (plural)

Sentences for drill:

Zar ste vi Jovanov prijatelj?

Zar ste vi gospodine zadovoljni?

Zar ste vi ovde kao turist?

Zar ste vi gospođo, Amerikanka?	Da, jesam. Da, ja sam Amerikanka.
Zar vi gospođo niste Amerikanka?	Ne, nisam. Ne, ja nisam Amerikanka.

ona

vaša majka

Zora

one

Zora i njena majka

vi (plural)

Sentences for drill:

Zar ste vi gospođo zadovoljni?

Zar ste vi gospođo ovde kao turist?

Zar ste vi gospođo Jugoslovenka? /Jugoslavenka

GD 8.3 Question and Answer Drill with Prompt

Tomini prijatelji su Amerikanci.	Da li su Tomini prijatelji Amerikanci?
Moj prijatelj je Amerikanac, a njegova žena je Jugoslovenka.	Da li su vaš prijatelj i njegova žena Amerikanci?
Oni su ovde kao turisti.	Šta oni rade ovde?
Oni žele da vide stare spomenike.	Šta oni žele da vide?
Oni odlaze odavde u Grčku.	Gde (/Kuda) oni odlaze odavde?
Toma je poslovan čovek, a njegov brat je umetnik. /biznismen	Da li su Toma i njegov brat poslovni ljudi? /biznismeni
Oni sutra putuju u Grčku. /Ne znam, kad oni putuju u Grčku.	Kad oni putuju u Grčku?

Oni žele da upoznaju Grčku i njene spomenike.	Da li oni žele da upoznaju Grčku? /Zašto oni putuju u Grčku?
Moj prijatelj i njegov brat su nezadovoljni.	Da li su vaš prijatelj i njegov brat zadovoljni?
Oni nemaju lepu sobu i kupatilo.	Zašto (/Što) su oni nezadovoljni?
Moj otac i majka su zadovoljni, ali sestra nije.	Da li su vaši (otac, majka i sestra) zadovoljni?
Jovan pita kakve su vaše sobe. /Jovan pita da li ste zadovoljni.	Šta pita Jovan?

GD 8.4 Conversations - Razgovori
GD 8.4.1

A	B
Jeste li vi gospodine, Amerikanac?	Da, jesam.
I vaš prijatelj je sigurno Amerikanac, zar ne?	Jest. I on je Amerikanac.
Jeste li vi ovdje kao turisti, gospodo?	Da, jesmo. Mi putujemo kao turisti.
Gdje putujete odavde?	Putujemo za Split i *Dubrovnik*. Želimo vidjeti Dalmaciju.
Kad putujete za Dalmaciju?	Putujemo sutra. Sada želimo vidjeti i upoznati Beograd.
Drago mi je gospodo.	
Да ли сте ви господине, Американац?	Да, јесам.
И ваш пријатељ је сигурно Американац, је л'те?	Јесте. И он је Американац.
Да ли сте ви овде као туристи, господо?	Да, јесмо. Ми путујемо као туристи.
Где путујете одавде?	Путујемо у Сплит и Дубровник. Желимо да видимо Далмацију.
Кад путујете у Далмацију?	Путујемо сутра. Сада желимо да видимо и упознамо Београд.
Мило ми је господо.	

GD 8.4.2

Vaši prijatelji Bob i Tom su vrlo simpatični ljudi.	Jesu.
Oni su poslovni ljudi, zar ne? / biznismeni	Bob jest, a Tom nije.
Šta radi Tom?	On je umjetnik.
Oni putuju kao turisti, zar ne?	Jest. Sada žele upoznati Dalmaciju.
Kad putuju Dalmaciju?	Sutra putuju za Split.

Ваши пријатељи Боб и Том су врло симпатични људи.	**Јесу.**
Они су пословни људи, зар не? / бизнисмени	**Боб јесте, а Том није.**
Ста ради Том?	**Он је уметник.**
Они путују као туристи, је л'те?	**Јесте. Сада желе да упознају Далмацију.**
Кад путују у Далмацију?	**Сутра путују у Сплит.**

GD 8.4.3

Kakav hotel imate, gospodine?	Da, i moja žena i ja smo zadovoljni.
Da li ste zadovoljni?	Naš hotel je dobar.
	Mi imamo lepu sobu i kupaonu.
Da li su vaš prijatelj i njegova žena zadovoljni? Kakvu sobu i kupaonu / kupaonicu oni imaju?	Na žalost, moj prijatelj i njegova žena nisu zadovoljni.
U čemu je stvar? Zašto nisu zadovoljni?	Njihova soba je mala i nije čista.
	Postelje također nisu udobne.
Je li njihova kupaona u redu? / kupaonica	Jest, ali je mala i prljava.
	I soba i kupaona su male i prlijave.
Žao mi je.	I meni je žao.

Какав хотел имате, господине?	Да, и моја жена и ја смо задовољни.
Да ли сте задовољни?	Наш хотел је добар. Ми имамо лепу собу и купатило.
Да ли су ваш пријатељ и његова жена задовољни? Какву собу и купатило они имају?	На жалост, мој пријатељ и његова жена нису задовољни.
У чему је ствар? Зашто нису задовољни?	Њихова соба је мала и није чиста. Кревети такође нису удобни.
Да ли је њихово купатило исправно?	Јесте, али је мало и прљаво. И соба и купатило су мали и прљави.
Жао ми је.	И мени је жао.

GD 8.5 Homework - Domaći zadatak

1. Make questions for which the following sentences are appropriate answers. The questions are to be made both with /li/ and /da li/ for each sentence.

1. Moj prijatelj i njegova žena su Amerikanci.
2. Moja žena i ja smo vrlo zadovoljni.
3. Ovde sam kao turist.
4. Moja žena je dobra majka.
5. Moj prijatelj je umetnik.
6. Toma i Jovan su poslovni ljudi.
7. To su moji prijatelji Tom i Bob.
8. G. i g-đa Jović su Jugosloveni.

2. Make another set of questions for the above sentences, using /zar ne/. Make short affirmative answers to 1-4. Make long affirmative answers for 5-8.

Unit 9

Basic Sentences - Osnovne rečenice

Looking for Someone	Traženje nekoga	Тражење некога
	A	
house, home	dồm	кућа
at home	dòma	код кућē
Is Tom at home, ma'am?	Da li je Toma doma gospođo?	Да ли је Тома | код кућē, госпођо? #
	B	
I'm afraid ('unfortunately') he isn't.	Na žalost | nije.	На жалост | није.
	A	
to disturb	uznemirívati, uznemírujēm	узнемиравати, узнемиравāм
or,	smétati, smètām	сметати, сметāм
Excuse me for disturbing you, but do you know where he is?	Izvinite | što vam smetam, # (ali) da li znate | gdje je?	Извините | што вас узнемиравāм, али, да ли знате | где је? #
urgent	hìtan, hìtna, -o	хитан, хитна, -о
urgently	hìtno	хитно
I need him urgently.	Treba mi | hitno.	Требā ми | хитно.
	B	
time point, period of time	dồba (n. pl. indecl.)	доба

He's usually at home at this time.	U ovo doba on je obično doma.	У ово̄ доба он је обично код кућē.
simple, vulgar	pròst, -a, -o	прост, -а, -о
simply	pròsto	просто
to be able	móći, mógu	моћи, могу
he, she, it can	mòže	може
I simply don't know where he can be.	Prosto ne znam gdje može biti.	Просто не знāм где може бити.

A

by chance, casually, accidentally	slùčajno	случāјно
Is he by any chance in the restaurant?	Da nije slučajno u restoranu? /Da nije	Да није случāјно у ресторāну?
or,	u restoranu?	/Да није у ресторāну?

B

to think	mìsliti, mìslīm	мислити, мислӣм
already, but (contrastive) [in eastern Yugoslavia]	vèć	већ
than, but (contrastive)	nègo	него
I don't think he's in the restaurant but in the coffee shop.	Mislim da nije u restoranu, nego u kavani.	Мислим да није у ресторану, већ у кафани.

		/Мислим да није у ресторану, него у кафани.
to look	pógledati, da pógledām	погледати, да погледа̄м
look!	pógledājte	погледа̄јте
first	pȑvī, -ā, -ō	први, -а̄, -о̄
first, at first	pȑvo	прво
(clause initial particle, continuative), and	pà	па
and then	pa ònda	па онда
Look in the coffee shop first, and then in the restaurant.	Pogledajte prvo u kavanu, pa onda u restoran.	Погледајте прво у кафани, па онда у ресторану.

A

to be coming, to come	dólaziti, dólazī	долазити, долазӣ
home (direction towards)	dòma	кући
When does he come home?	Kad on dolazi doma?	Кад он долази кући?

B

around, about	òko	око
seven	sèdam	седам
About seven.	Oko sedam.	Око седам.
Where are you now?	Gdje ste vi sada?	Где сте ви сада?

A

consulate	konzúlāt	конзулāт
office	úred	канцеларија
I'm in the consulate, in [my] office.	Ja sam u konzulatu, u uredu.	Ја сам у конзулату, у канцеларији.

B

to say	kázati, da kȁžem	казати, да кажēм
to come	dóći, da dȍđēm	дōћи, да дођē
What should I tell Tom when he comes?	Što da kažem Tomi, kad dođe?	Шта да кажем Томи, кад дође?
message	pòruka	порука
Do you have any message?	Da li imate neku poruku?	Да ли имате неку поруку?

A

to say, tell	réći, da rèčēm	рећи, да речēм
tell him!	récite mu	реците му
to report	jáviti se, da se jȃvī	јавити се, да се јавӣ
counsellor, advisor	sávjetnīk, sávjetnīci	саветнӣк, саветнӣци

as soon as	čìm	чим
Will you please tell him to phone me ('report to me') or counsellor Smith as soon as he comes.	Molim vas, recite mu čim dođe, da se javi meni ili savjetniku Smitu.	Молим вас, реците му да се јави мени или саветнику Смиту, чим дође.
to finish	svȑšiti, da svȑšīm	свршити, да свршим
this evening	večéras	вечерас
work, job	pósao m. Gsg. pósla, pl. póslovi	посао, посла, послови
We have urgent work to finish this evening.	Treba svršiti večeras jedan hitan posao.	Треба да свршимо вечерас један хитан посао.

B

Very well. Good-by, sir.	Vrlo dobro. Do viđenja, gospodine.	Врло добро. До виђења, господине.

A

Good-by, ma'am.	Do viđenja, gospođo.	До виђења, госпођо.

Note: /kȁd dȍđē/ is /kadȍđē/. When two identical consonants come next to each other, one drops. This is not shown by the spelling when the two consonants are spelled with a space between them.

Grammatical Notes

Note 9.1 Noun: Dative Case

Note 9.1.1 Dative Case Form

Mislim da nije u restoranu već u kafani.

Ja sam u konzulatu, u kancelariji.

Hvala na pitanju, dobro sam.

Šta da kažem Tomi, kad dođe?

Recite mu da se javi meni ili savetniku Smitu, čim dođe.

The above sentences show typical nouns in the dative case, masculine, neuter and feminine a-nouns.

Masculine and neuter nouns have the ending /-u/ in the dative singular: m. /restorā́nu/, /konzulā́tu/, /sā́vetnīku/, n. /pítānju/. The plural ending for these nouns is /-ima/: /restorā́nima/, /konzulā́tima/, /sā́vetnīcima/, /pítānjima/.

Feminine a-nouns have /-i/ in the singular (/kanceláriji/), /-ama/ in the plural (/kancelárijama/). /kùći/ '(to) home' is a special use of the dative.

Feminine i-nouns have /-i/ in the singular, /-ima/ in the plural: /nòći/, /nóćima/. (Grammarians distinguish D /nòći/ L /nóći/.)

The dative plural /sā́vetnīcima/ shows a change of /k/ to /c/ before /i/. This is a regular change (there being few exceptions) before the dative singular ending /-i/ (f., a-nouns), the dative plural ending /-ima/ (m. and n.), the masculine nominative plural /-i/ (Note 7.1), the imperative /-i(te)/ (/recite/, for example) and some less common forms. Further examples will occur in later units.

Untill recently a distinction between dative and locative was made. The dative was used as indirect object and after a few prepositions, particularly /k/. The locative was used after certain other prepositions, including /u/ and /na/. These two cases are here considered as one and called 'dative'. With some speakers there is still a distinction between the dative and locative cases of certain words, the difference in the noun being one of stress. /grā̀d/ 'city' is one of these words. Such speakers say /grā̀du/ for the dative and /grā́du/ for the locative. There are no differences of noun or adjective endings for thr two cases in the standard language.

Note 9.1.2 Use of Dative

Two uses of the dative case are illustrated above: after prepositions (/u/ 'in', /na/ 'on, at' [here 'on the occasion of', 'for']) and indirect object (/Tomi/ 'to Tom', /mu/ 'to him', /meni/ 'to me', /savetniku/ 'to the counsellor', /Smitu/ 'to Smith'). Only the noun forms will be discussed at this time. See Notes 10.1-4 for pronoun and adjective forms, as well as further notes on usage.

Both the dative and the accusative cases may occur after the prepositions /u/ and /na/. The basic distinction here (and with certain other prepositions) is that the accusative indicates the goal or direction towards, while the dative indicates place where. One says, therefore, /idem u kafanu/ 'I'm going to (that is, into) the coffee shop' but /ja sam u kafani/ 'I am in the coffee shop'. The fundamental difference of meaning between /u/ and /na/ is that /u/ indicates 'into' with the accusative and 'inside of' with the dative, while /na/ indicates 'onto' with the accusative and 'on' with the dative. Compare /u kuću/ 'into the house' /u kući/ 'in(side) the house', /na trg/ '(on)to the square', /na trgu/ 'on the square'. (Cf Note 6.1.2) This basic difference has been somewhat obscured, primarily through the change of meaning of some of the nouns involved. It is therefore necessary to learn which of these two prepositions is used with certain words. For example, /na/ is normally used with /stanica/: /na stanicu/ 'to the station', /na stanici/ 'at the station'. The basic meaning of /stanica/ is the place where the stopping and standing is done. It also means '(bus) stop' so that /na/ as 'on' is appropriate from an overall point of view. The usage of /na/ cannot always be so easily rationalized. Compare /na universitétu/ 'at the university'.

An interesting instance of the difference of meaning is found in the two versions of the same basic sentence:

Pogledajte prvo u kavanu, pa onda u restoran.	Pogledȁjte prvo u kafani, pa onda u restoranu.

The sentence to the left uses the accusative, as the speaker has in mind the goal or direction. The speaker saying that on the right has in mind the place where the looking is to be done. Another usage to be noted, though not used by all speakers, is /na/ in /na kafi/ in the sense 'at coffee', 'having coffee':

/On je na kafi/ 'He's [out] having a cup of coffee' (or the like).

Note 9.2 Verb: Use of Negative

Mislim da nije u restoranu.

Serbo-Croatian negates what is thought, not the thinking, in constructions such as the above. English negates the 'think'. Compare:

Mislim da je u restoranu.	I think he's in the restaurant.
Mislim da nije u restoranu.	I don't think he's in the restaurant.

Grammar Drill - Gramatička vežba

GD 9.1 Substitution-Learning Drill - Vežba za učenje sa zamenom

GD 9.1.1 The place of location of persons and/or things - Mesto gde se lica ili stvari nalaze.

Toma je u restoranu.

Toma nije u restoranu već u hotelu.

hotelu
parku
bioskopu
konzulatu

Beogradu
Zagrebu
Splitu
Dubrovniku

. . .

pozorištu
kupatilu

Sarajevu
Skoplju

. . .

Moj prijatelj je u sobi.

Moj prijatelj nije u sobi nego u kafani.

kafani
ambasadi
kancelariji

Ljubljani
Dalmaciji
Srbiji
Americi
Jugoslaviji

/kod kuće/ and /doma/ may also be substituted for /u sobi/.

Make the substitutions indicated and give negative transforms.

Moji prijatelji su na trgu.

putu (trip)
pivu

stanici
ulici

kafi

Toma sedi na krevetu.	stolici	
Stolica je u sobi.	kancelariji	hotelu
	kući	kupatilu
U sobi je sve čisto i u redu.	ambasadi	
	kući	
	kafani	
	kancelariji	
U sobama je lepo, ali nije udobno.	ambasadama	kućama
	kafanama	kancelarijama
U hotelu je sve čisto, ali nije lepo.	parku	
	restoranu	
	bioskopu	
	konzulatu	
	pozorištu	
U hotelima se čistoća dobro održava.	parkovima	restoranima
	bioskopima	konzulatima
	pozorištima	kupatilima
Na stanici je prilično prljavo.	ulici	trgu
	stanicama	ulicama
	trgovima	

Pair drill.

	1	2
Vidite prvo u restoranu[1], pa onda u kafani[2].	konzulatu	ambasadi
	parku	kancelariji
	restoranu	sobi

GD 9.1.2 Indirect Object

Make the substitutions indicated.

Ne želimo da smetamo Jovanu. / ... Ivanu

Dajte Jovanu kafu.

Recite Jovanu da dođe u ambasadu.

Kažite Jovanu da se javi savetniku Smitu, čim dođe.

Javite Jovanu da dođe u ambasadu.

Jovan treba da se javi savetniku Smitu, čim dođe.

Tomi

gospodinu Joviću

gospođi Jović

gospođici Jović

Make all number 1 substitutions with the original sentence, then with each number 2 substitution.

1 2
Savetniku Smitu treba hitno Jovan.

1

gospodinu Joviću

gospođi

gospođi Jović

Tomi

Zori

gospođici Jović

2

soba

gospođa Smit

GD 9.2 Substitution-Transformation Drill - Vežbanje sa zamenenama i izmenama
The place of location of persons and/or things - Mesto gde se lica ili stvari nalaze

Make the substitutions indicated with necessary changes of form.

Toma je u restoranu. /Tomo

Toma nije u restoranu već u hotelu.

Substitute /bioskop/ for /restoran/, /kafana/ for /hotel/, then /kafana/ for /restoran/, /pozorište/ for /hotel/, etc.

bioskop

kafana

pozorište

soba

kancelarija

konzulat

ambasada

Zagreb

Ljubljana

Beograd

Skoplje

Srbija

Makedonija

Dalmacija

Make the substitutions indicated with negative transforms.

Moji prijatelji su na trgu.

stanica
put (trip)
kafa /kava
pivo

Toma sedi na krevetu.

stolica
ulica

Tomina stolica je u sobi.

hotel
kancelarija
kuća
kupatilo
ured
kupaona /kupaonica

U sobi je sve čisto i u redu.
U sobama je sve čisto i u redu.

ambasada
kuća
kafana
ambasada
hotel
konzulat
pozorište
kazalište

GD 9.2.1 Indirect Object

Make the substitutions indicated with necessary transforms.

Dajte Tomi kafu.
Donesite Tomi kafu.
Recite Tomi da dođe u ambasadu.
Kažite Tomi da se javi savetniku Smitu, čim dođe.
Javite Tomi da dođe u konzulat.
Toma treba da se javi savetniku Smitu čim dođe.

gospodin Jović
gospođa Jović
gospođica Jović
Jovan
Zora

GD 9.3 Questions and Answers

GD 9.3.1 Informational Answers

GD 9.3.1.1 Adaptation Drill - Vežba sa zamenama i izmenama

Make the substitutions indicated as well as other necessary changes.

Gde su Jovan i Toma?
/Ivan i Tomo

U restoranu.

Oni su u restoranu.

hotel
Beograd
kafana
park
Zagreb
soba
bioskop
Split
kolodvor
konzulat
stanica
ured

Gde je g-ca Smit?

U restoranu.

Ona je u restoranu.

Kako se održava čistoća u restoranu?

Vrlo dobro. U restoranu je sve lepo i čisto.

Ne održave se dobro.

pozorište
kafana
Dalmacija
kupatilo
ambasada
Srbija
Sarajevo
kancelarija
Amerika
Skoplje
Ljubljana
Jugoslavija

Gde su vaši prijatelji?

Na putu.

Oni su na putu.

stanica
kafa
pivo

Gde pijete češće kafu, kod kuće ili u restoranu?

Kod kuće.

Pijem češće kafu kod kuće nego u restoranu.

U restoranu pijem kafu retko.

kafana
kancelarija
konzulat
ambasada

GD 9.3.2 Yes and No Answers

Da li je vaš suprug u restoranu, gospođo?

Da, jeste.

Ne, nije.

Da, on je u restoranu.

Ne, on nije u restoranu, već u kafani.

Da li Toma i Jovan rade u restoranu, gospodine?	Da, rade. Ne, ne rade. Da, oni rade u restoranu. Ne, oni ne rade u restoranu, već u kafani.

kafana
kancelarija
Ljubljana
Priština
hotel
Beograd
Skoplje
Celje
ambasada
Subotica
konzulat
Kragujevac

Da li je u sobi sve čisto i u redu?	Da, jeste. Ne, nije. Da, u sobi je sve čisto i u redu. Ne, u sobi nije sve čisto i u redu.
Da li je u sobama sve čisto i u redu?	Da, jeste. Ne, nije. Da, u sobama je sve čisto i u redu. Ne, u sobama nije sve čisto i u redu.

hotel
kafana
restoran
kupatilo

Repeat the above drills, using the pattern:

Je li vaš suprug u restoranu, gospođo?	Jeste. Nije. Jeste, on je u restoranu. Ne, on nije u restoranu, već u kafani.

GD 9.4 Question and Answer Drill with Prompt

Moj otac je u Dalmaciji.	Gde je vaš otac?
Moj otac nije kod kuće. On je u Dalmaciji.	Da li je vaš otac kod kuće? /Zar vaš otac nije kod kuće?
Moj (/Moji) otac i majka su u Splitu.	Gde su vaši (/vaš) otac i majka?
Toma i Jovan provode večeri u kafani.	Gde Toma i Jovan provode večeri?
Oni sede u kafani svako veče.	Zar oni sede svako veče u kafani?
Toma i Jovan su u sobi, nešto razgovaraju.	Gde su Toma i Jovan? /Da li su Toma i Jovan u sobi?
Toma nije kod kuće.	Da li je Toma kod kuće?
Ne znam gde je Toma.	Da li znate gde je Toma?
Treba mi Toma.	Ko vam treba? /Da li vam treba Toma?
Trebaju mi Toma i Jovan.	Ko vam treba? /Da li vam trebaju Toma i Jovan?
Savetniku Smitu trebaju Toma i Jovan.	Kome trebaju Toma i Jovan?
Mislim da Toma nije u restoranu, već u kafani.	Da nije Toma (slučajno) u restoranu? /Da li je Toma u restoranu?
Pogledajte prvo u kafani, pa onda u restoranu.	Gde je Toma? Da nije u restoranu?
U ovo doba Toma može biti kod kuće.	Gde Toma može biti u ovo doba?
Ne znam gde Toma može biti u ovo doba.	
U ovo doba Toma je obično u kafani, a ne kod kuće.	Zar Toma nije kod kuće u ovo doba?
Imam jednu poruku za Tomu.	Da li imate neku poruku za Tomu?
Recite Tomi da se javi savetniku Smitu čim dođe.	Kakvu poruku imate za Tomu? /Šta da kažem Tomi kad dođe?
Večeras treba da svršimo jedan hitan posao.	Da li imate nešto da radite večeras?
U Beogradu je lepo vreme. Ne pada kiša.	Kakvo je vreme u Beogradu? Da li pada kiša?

GD 9.4 Conversations - Razgovori

GD 9.4.1

A	B
Gdje je vaš prijatelj Toma?	On je u kinu.
Da li vi idete često u kino.	Ne, ja idem češće u kazalište nego u kino.
Kakva su kina i kazališta u Beogradu?	Nisu loša.
Kako ljudi provode vrijeme ovdje?	Obično kod kuće ili u kinu, kazalištu, parkovima ili kavani.
Ovdje ljudi idu često u kavane, zar ne?	Idu često. To je istina, ali ne samo u kavane.
	Idu također u kazališta i kina.
Šta rade u kavanama.	Obično sjede, nešto piju, jedu i razgovaraju.
Где је ваш пријатељ Тома?	Он је у биоскопу.
Да ли ви идете често у биоскоп?	Не, ја идем чешће у позориште него у биоскоп.
Какви су биоскопи и позоришта у Београду?	Нису рђави.
Како људи проводе време овде?	Обично код куће, или у биоскопу, позоришту, парковима или кафани.
Овде људи иду често у кафане, зар не?	Иду често. То је истина, али не само у кафане.
	Иду такође у позоришта и биоскопе.
Шта раде у кафанама?	Обично седе, нешто пију, једу и разговарају.

GD 9.4.2

Da li je g. Jović doma?	Ne, nije.
Da li znate gdje je?	On je u ovo doba obično u kavani. Vidite u kavani.
Izvinite što vam smetam, gospođo.	Ne, ne, vi me ne smetate. To nije ništa.
Kad g. Jović dolazi doma?	On dolazi doma kući oko sedam. Želite li da mu nešto kažem kad dođe doma.
Prosim vas, recite mu da mi se javi čim dođe.	Prosim, gospodine.
Do viđenja, godpođo.	Do viđenja, gospodine.

Да ли је г. Јовић код куће?	Не, није.
Да ли знате где је?	Он је у ово доба обично у кафани. Видите у кафани.
Извините што вас узнемиравам, госпођо.	Не, не, ви ме не узнемиравате. То није ништа.
Кад г. Јовић долази кући?	Он долази кући око седам. Желите да му нешто кажем кад дође кући.
Молим вас, реците му да ми се јави чим дође.	Молим господине.
До виђена, госпођо.	До виђена, господине.

GD 9.4.3

Da li su vaši prijatelji još na putu?	Da, jesu.
Gdje su oni sada?	Sada su u Dubrovniku, u Dalmaciji.
Putujete li vi često.	Da, putujem.
Vi putujete često u Zagreb, zar ne?	Ne samo u Zagreb. Ja putujem također mnogo.
Zašto putujete tako mnogo?	Prvo, ja volim putovati.
	A drugo, želim upoznati Jugoslaviju.
Kakvi su putevi u Jugoslaviji?	Neki putevi su jako dobri, ali ne svi.
Kakvi su putevi u Bosni i Makedoniji?	Neki su dobri, a neki nisu.

Да ли су ваши пријатељи још на путу?	Да, јесу.
Где су они сада?	Сада су у Дубровнику, у Далмацији.
Путујете ли ви често?	Да, путујем.
Ви путујете често у Загреб, је л'те?	Не само у Загреб. Ја путујем такође много.
Зашто путујете тако много?	Прво, ја волим да путујем.
	А друго, желим да упознам Југославију.
Какви су путеви у Југославији?	Неки путеви су врло добри, али не сви.
Какви су путеви у Босни и Македонији?	Неки су добри а неки нису.

GD 9.5 Homework - Domaći zadatak

1. Write out each of these sentences changing underlined subjects, and objects of prepositions, to plural.

Moj prijatelj sedi u kafani i pije kafu.	(Gde...)
Ja provodim vreme u kafani, bioskopu i pozorištu.	(Gde...)
Krevet u sobi je lep i udoban.	(Kakav...)
Soba u hotelu je lepa, iako je jeftina.	(Gde...)
On voli da ide u kafanu i pozorište.	(Da li...)
Na trgu i ulici sve je lepo i čisto.	(...li...)
On sedi na krevetu, a ne na stolici.	(...li...)
Stolica i krevet su u sobi.	(Gde...)

2. Make questions to which the above sentences are appropriate answers. The question words are given in parentheses. Make short affirmative answers to each question.

UNIT 10

Basic Sentences - Osnovne rečenice

Where do you Live	Gde stanujete	Где стануjете
	A	
American	américkī, -ā, -ō	америчкӣ, -а̄, -о̄
Your husband works in the American Embassy, doesn't he, ma'am?	Vaš suprug, gospođo, radi u Američkoj ambasadi, zar ne?	Ваш муж, госпођо, ради у Америчкој амбасади, јел'те?#
	B	
Yes, that's right.	Da, tako je.	Да,# тако је.
	A	
to be living, dwelling	stanóvati, stánujēm	становати, стануjе̄м
city, town	grȁd, pl. grȁdovi	гра̏д, градови
suburbs	prédgrāđe	предгра̄ђе
outskirts	periférija	периферија
Do you live in the city or the suburbs?	Da li stanujete u gradu ili u predgrađu?	Да ли стануjете у граду или на периферији гра̏да.
	B	
We have a nice house in the suburbs.	Imamo lijepu kuću u predgrađu.	Имамо лепу кућу на периферији гра̏да.

difficult, heavy, hard	téžak, téška, -o	те̣́жак, те̣́шка, -о
with difficulty	tèško	тѐ̣шко
to live	žívjeti, žìvīm	жи̣́вети, жи̣́вим
It's hard to live in the city.	Teško je živjeti | u gradu.	Тѐ̣шко је живети | у гра̣́ду.

A

which	kójī, -ā, -ō	ко̣́јӣ, -а̄, -е̄
in which	u kȍm	у ко̏м
or,	u kójēm	у ко̣́јем
end, part, region	dȉo, G dijéla pl. dijélovi	кра̑ј, краја, крајеви
Where do you live?	U kom dijelu | vi stanujete?	У ком крају станујете?

B

Topchider Hill	Tòpčidersko | bȑdo	Топчидерско | брдо
We live on Topchider Hill.	Stanujemo | na Topčiderskom brdu.	Станујемо на Топчидерском | брду.

A

On which street?	U kojoj | ulici?	У којо̄ј | улици?#

B

Shakespeare Street	Šekspīrova | ùlica	Шекспӣрова | улица
comma	zárez	за̄рез
number	brȍj, pl. bròjevi	брōј, бројеви
four	čètiri	четири
On Shakespeare Street, number 4.	U Šekspirovoj, broj 4.	У Шекспӣровој, броj 4.

A

to yours	vášima, vášim	вашима, вашим
to please	dópadati se, dópadā se	допадати се, допада̄ се
or,	svíđati se, svȉđā se	свиђати се, свӣђа се
Well, how do you and your family like Belgrade, madam?	(Pa) kako se vama | i vašima | dopada Beograd, gospođo?	Па како се вама | и вашима | допада Београд, госпођо? #

B

to my	mȍm	мо̄м
or,	mójēm	моје̄м
Both my husband and I like Belgrade very much.	(I) mom mužu | i meni | Beograd se jako dopada.	И мом мужу и мени | Београд се много допада.

to my	mójīm	мо́јим
parent	róditelj, pl. róditelji	ро́дитељ, ро́дитељи
more	vȉše	ви̏ше
My parents like Zagreb better than Belgrade.	Mojim roditeljima se više sviđa Zagreb | nego Beograd.	Мојим родитељима се више допада За̏греб | него Београд.

A

constant, permanent	stálan, stálna, -o; stȃlnī, -ā, -ō	ста́лан, ста́лна, -о; ста̑лнӣ, -ā, -ō
constantly, permanently	stȁlno	ста̏лно
Where do your parents live?	Gdje stalno žive | vaši roditelji?	Где стално живе | ваши родитељи?#

B

New York	Njùjork	Њу̏јорк
They live in America, in New York.	Oni žive u Americi, u Njujorku.	Они живе у Америци, у Њујорку.
family	obítelj (Cr.)	породица
Kragujevac	Kràgujevac	Крагујевац

Our friend Mr. Popović and his family live in Kragujevac, Serbia.	Naš prijatelj gospodin Popović i njegova obitelj žive u Kragujevcu, u Srbiji.	Наш пријатељ господин Поповић и његова породица живе у Крагујēвцу, у Србији.
In the Living Room	U sobi za boravak danju	У соби за седēње
that, the (aforementioned)	tȁj, tȁ, tȍ	тāј, тā, тō
Anna, give that [cup of] coffee to my mother.	Ana, molim dajte tu kavu mojoj majci.	Ана, дајте ту кафу мојој мāјци.
cup	šólja	шōља
for whom	za kȍgā	за кога̄
There is also a [cup of] tea, sir. Who is it for?	Ima i jedna šolja čaja, gospodine. Za koga je?	Има и један чај, господине. За кога̄ је?
sister	séstra	сестра
My sister drinks tea.	Moja sestra pije čaj.	Моја сестра пије чај.
to her	njȍj, joj	њōј, јој
Give her the tea.	Njoj dajte čaj.	Њōј дајте чај.
to my friends, for my friends	mȍjim prijatéljima	мојим пријатељима
(distributive particle), per, [to] each	pȍ	по

Bring a glass of wine for each of my friends and myself.	Mo̍jim prijate̍ljima i méni | done̍site po je̍dno víno.	Мо̍јим пријате̍љима и ме́ни | доне̍сите по је̍дно ви́но.
Yes, sir.	Mòlīm, gospo̍dine.	Мо̀лӣм, госпо̍дине.

Grammatical Notes

Note 10.1 Adjective: Dative Case

Vaš muž radi u Američkoj ambasadi, jel'te?

U kom kraju vi stanujete?

Stanujemo na Topčiderskom brdu.

U kojoj ulici?

U Šekspirovoj, broj 4.

Pa kako se vama i vašima dopada Beograd?

I mom mužu i meni Beograd se mnogo dopada.

Mojim roditeljima se više dopada Zagreb nego Beograd.

Dajte tu kafu mojoj majci.

The above sentences illustrate some dative forms of adjectives, including pronominal adjectives.

Masculine and neuter adjectives have the ending /-ōm/ (or /-ēm/) in the singular, /-īm/ in the plural. There are also longer variants /-ōme/ ~ /-ēme/, /-īma/. The last is in common use with certain pronominal adjectives. The vowel of each ending is long if the adjective has primary stress. Examples: /Tòpčiderskōm/ (m. sg.), /vàšīma/, /mójīm/ (m. pl.). /kȍm/ and /mȍm/ are masculine singular dative forms but are short forms, there being also the rather archaic /kójēm/ and /mójēm/.

Feminine adjectives have the ending /-ōj/ in the singular, /-īm/ in the plural (the vowel long when the adjective has primary stress). Only /-ōj/ has occurred: /Améričkōj/, /kójōj/, for example.

Note the use of the adjective without the noun in /u Šekspirovoj, broj 4/.

Note 10.2 Pronoun: Dative Case

Dajte mu kafu molim.

Donesite mi drugu, vruću kafu.

Milo mi je gospođo.

Želim vam sretan put.

Treba mi hitno.

Recite mu da se javi meni ili savetniku Smitu, čim dođe.

Pa kako se vama i vašima dopada Beograd, gospođo?

I mom mužu i meni Beograd se mnogo dopada.

Njoj dajte čaj.

Mojim prijateljima i meni donesite po jedno vino.

There are both long (stressed) and short (unstressed, enclitic) forms of the personal pronouns in the dative case (and also for the accusative, which is added here for comparison, see Note 12.2). Compare:

N	jȁ	tȉ	ȍn, óno	óna
A	méne me	tébe te	njéga ga	njȕ je (ju)
D	méni mi	tébi ti	njému mu	njȍj joj
N	mȉ	vȉ	óni, óna, óne	
A	nȁs nas	vȁs vas	njȉh ih	
D	nàma nam	vàma vam	njìma im	

The longer forms are used where there is emphasis or contrast. In /i mȏm mȗžu i méni/ 'to both my husband and myself' the stressed /méni/ must be used to parallel the stressed noun phrase /mȏm mȗžu/.

Other examples are similar. Note, for example, /méni ili sȃvetniku Smȉtu/, /vàma i vášīma/, /mȍjim prijatélijima i méni/. In one instance the stressed pronoun is put first in the sentence - /njȍj/ '(give) her (tea)!'. The unstressed forms are much more frequently used, though never first in a sentence.

These examples illustrate further the use of the dative without any preposition. The general meaning is one of reference, indicating the person concerned or in whose interest something is done, but who is not himself taking part in the action, if any, described by the sentence. While many datives without prepositions are equivalent to English 'indirect objects' ('give him coffee', 'give her tea', etc.), it is better to take a broader view of the basic meaning of the dative, since many other examples can in no way be 'indirect objects'. Compare the following:

Indirect object:	dajte mu donesite mi recite mu njoj dajte čaj želim vam sretan put
Impersonal type construction:	milo mi je (neuter plus 'is') drago mi je
With /treba/	treba mi hitno
With verbs using /se/	da se javi meni kako se vama i vašima dopada /sviđa

The verbs /jȁvī se/ 'is informing', /dópadā se/ 'is pleasing' are examples of the use of the reflexive pronoun /se/ (short, unstressed, enclitic with a verb). Such combinations are known as 'reflexive verbs'. The dative is frequently used with reflexive verbs. /jȁvī se/ is parallel to /récite/ in usage, that is, the dative may be considered as 'indirect object' as it may be further stated what the person is to be informed of. On the other hand, a phrase such as /Beograd mi se dopada/ 'I like Belgrade' might be translated more literally 'Belgrade, so far as my personal interest is concerned, is pleasing'.

The dative is also used with /trèbā/. In the above instance it is literally 'he is needed with reference to my welfare urgently'. /trèbā mi/ is frequently translatable 'I need'.

The pronoun /kò/ 'who' has dative /kóme/; /tȍ/ 'that' has /tòme/. /štà/ (/štò/) 'what' has /čému/ as in /u čému je stvȃr?/. See below for the adjectives /kójī/ and /tȁj/.

Note 10.3 Pronominal Adjectives: Dative Case

The pronominal adjectives were included in the discussion found in Note 10.1. See also Note 4.2. The present note summarizes these pronominal adjective forms. (The masculine animate accusative forms are not considered here, as they are not fully discussed until Note 12.1.)

	'my'	'your' (sg.)	'his, its'	'her'
N	mȍj	tvȍj	njégov	njȅn
A	mȍj	tvȍj	njégov	njȅn
D	mȍm (mójēm)	tvȍm (tvójēm)	njégovom	njȅnom

	'our'	'your'	'their'
N	nȁš	vàš	njȉhov
A	nàš	vàš	njȉhov
D	nàšem	vàšem	njȉhovom

The examples listed above in Note 10.1 give two other pronominal adjectives: /tȁj/, 'that, the aforementioned' and /kójī/ 'which'.

/tȁj/ has an ending /-āj/ in the masculine singular nominative (and inanimate accusative). Compare:

	m.	n.	f.
N	tȁj	tȍ	tȁ
A	tȁj (inan.)	tȍ	tȕ
D	tȍm	tȍm	tȍj
N	kójī	kójē	kójā
A	kójī (inan.)	kójē	kójū
D	kȍm (kójēm)	kȍm (kójēm)	kójōj

Note 10.4 Pronoun and Pronominal Adjective: Parallel use

Inače, soba mu je lepa i udobna.

/sòba mu/ here is translated by 'his room'. Another phrase so translatable is /ngégova sòba/. The first uses the dative of the short pronoun, the meaning being the same as in the examples in Note 10.2. above, that of reference to a given person, indicating his personal involvement, etc. This is a very frequent (and colloquial) pattern corresponding to the English use of a possessive adjective ('my', 'his', etc.). The pronominal adjectives /mȍj/, /njégov/ are either more emphatic or more general.

It should also be noted that the words /ótac/ and /mȁjka/ are normally used alone when the reference is to 'my father' and 'my mother', as in the English sentence 'Father has gone for the day'.

Note 10.5 Question Expressions /jé l'te/, /zar nè/

Vaš muž, gospođo, radi u američkoj ambasadi, je l'te
Vaš muž, gospođo, radi u američkoj ambasadi, zar ne?

/jé l'te/ or /zar nè/ is added to form a question anticipating an affirmative reply. The corresponding English adds a substitute verb in a question type of construction: 'he works, doesn't he?', 'he's there, isn't he?', 'he went, didn't he?'. Serbo-Croatian uses /je l'te/ or /zar ne/ for all such constructions.

In such a construction the sentence is the same as the simple statement, but is followed by /jé l'te/ or /zar nè/. Other examples:

Tomina soba je velika i lepa, je l'te? (/zar ne)
On želi da pije kafu, je l'te? (/zar ne)
Oni piju jaku, ali gorku kafu, je l'te? (/zar ne)

/jé l'te/ and /zar ne/ correspond to 'isn't it', 'doesn't he', 'don't they' in these sentences.

Grammar Drill - Gramatička vežba

GD 10.1 Dative of nouns accompanied by adjective (singular and plural) - Dativ/Lokativ imenica sa pridevima u jednini i množini

GD 10.1.1 Substitution-Learning Drill - Vežba za učenje sa zamenom

Singular

Make the substitutions indicated and give the negative transform.

Toma je u svom restoranu.

Toma nije u svom restoranu.

mom hotelu / mojem hotelu

svom bioskopu

našem pozorištu

našem parku

Američkom konzulatu

vašem uredu

Moj prijatelj je u svojoj sobi.

Tominoj sobi

Jovanovoj kancelariji

Nemačkoj ambasadi

svojoj kafani

Stanjemo na Topčiderskom brdu.

Malom Kalemegdanu (Mali Kalemegdan)

Zelenom vencu (Zeleni venac)

Cvetnom trgu (Cvetni trg)

Banovom brdu (Banovo brdo)

Stanujemo u Miloševoj ulici.

Jovanovoj ulici (Jovanova ulica)

Šekspirovoj ulici

Zorinoj ulici (Zorina ulica)

Knez-Mihailovoj ulici (Knez-Mihailova ulica. Note that /Knez-Mihailov is a unit, /Knez/ does not change.)

Oni žive u Novom Sadu.

Gornjem Milanovcu (Gornji Milanovac)

Generalskom Stolu (Generalski Stol)

Gorskom kotaru (Gorski kotar)

Oni žive u Staroj Pazovi.

Rogaškoj Slatini (Rogaška Slatina)

Niškoj Banji (Niška Banja)

Vrnjačkoj Banji (Vrnjačka Banja)

Make the indicated substitutions.

Molim vas dajte tu kafu mom ocu.

Beograd se dopada mom ocu. /sviđa

Beograd se ne dopada mom ocu.

mom prijatelju

Tominom bratu

Zorinom mužu

mojoj majci

Tominoj sestri

Jovanovoj supruzi

Plural

Make the indicated substitutions with negative transforms.

U ovo doba oni su sigurno u svojim sobama.

U ovo doba oni sigurno nisu u svojim sobama.

svojim hotelima

svojim kućama

svojim krevetima

njihovim restoranima

njihovim kancelarijama

njihovim uredima

Make the indicated substitutions.

Dajte te kafe našim prijateljima.

Beograd se dopada našim prijateljima. /sviđa

Donesite po jedno pivo nama i našim prijateljima.

našim majkama

Tominim sestrama

našim roditeljima

GD 10.1.2 Controlled Adaptation Drill

Vaš prijatelj je u svom hotelu.

svom kupatilu

svojoj sobi

svoj hotel
američki konzulat
naš bioskop
svoj ured

svoje kupatilo
naše pozorište
svoje selo
to kazalište

svoja soba
Američka ambasada
njegova kancelarija
svoja kafana

Stanujemo na Cvetnom trgu.
Banovom brdu.

Cvetni trg
Mali Kalemegdan
Zeleni venac
Avalski put

Banovo brdo.
Topčidersko brdo
Dedinje

Stanujemo u Puškinovoj ulici.

Puškinova ulica.
Miloševa ulica
Knez-Mihailova ulica
Maglajska ulica
Šekspirova ulica
Jovanova ulica

Moji roditelji žive u Novom Sadu.
Staroj Pazovi

Novi Sad
Gornji Milanovac
Gorski kotar
Generalski Stol

Stara Pazova
Rogaška Slatina
Vrnjačka Banja
Niška Banja

Beograd se sviđa mom bratu.
mojoj sestri
Mom bratu se sviđa Beograd.
Mojoj sestri

moj brat
vaš prijatelj
Zorin suprug
naš otac

moja sestra
naša majka
moja žena
Tomina braća

Jugoslavija se sviđa našim prijateljima.	naši prijatelji	naše sestre
našim sestrama	naši roditelji	naše majke
	naši ljudi	naše žene

GD 10.1.2 Substitution-Adaptation Drill - Vežbanje sa zamenama i izmenama

Make the indicated substitutions, adapting the form to the context.

Toma je u svom hotelu.

Toma nije u svom hotelu nego vašem.

Moji prijatelji su u svojoj sobi.

Moji prijatelji nisu u svojoj sobi, već u našoj.

svoja kafana

njihovo pozorište

Jovanova kuća

njegova kancelarija

Nemačka ambasada

taj ured

Pair drill.

Stanujemo na ^{1}Topčiderskom brdu.

Mi ne stanujemo na ^{1}Topčiderskom brdu, već u ^{2}Miloševoj ulici.

^{1}Mali Kalemegdan.........^{2}Jovanova ulica

Cvetni trg..............Knez-Mihailova ulica

Zeleni venac............Zorina ulica

Banovo brdo.............Maglajska ulica

Avaliski put............Puškinova ulica

Moji prijatelji žive u ^{1}Novom Sadu.

Moji prijatelji ne žive u ^{1}Novom Sadu, nego u ^{2}Staroj Pazovi.

^{1}Gornji Milanovac........^{2}Rogaška Slatina

Gorski kotar............Vrnjačka Banja

Generalski Stol.........Niška Banja

Make the indicated substitutions and necessary adaptations. Singular

Molim vas dajte tu kafu mojoj sestri.

Beograd i Zagreb se dopadaju mojoj sestri. /sviđaju

Beograd se dopada, a Zagreb se ne dopada mojoj sestri.

naš otac	Tomina majka
vaša supruga	njen muž
Zorin otac	vaš prijatelj
Jovanov brat	vaša braća

Make the indicated substitutions with necessary adaptations. Plural

Moji prijatelji su u ovo doba sigurno u svojim sobama.

Moji prijatelji u ovo doba sigurno nisu u svojim sobama.

njihov hotel	svoja kancelarija
njihov krevet	

Donesite po jedno pivo našim prijateljima.

Našim prijateljima se ne dopada Beograd. /sviđa

Našim prijateljima se dopada Zagreb više nego Beograd.

naše žene	njihove majke
Jovanovi roditelji	Tomine sestre
njihovi muževi	vaši očevi

GD 10.2 Dative of the personal pronouns - Dativ ličnih zamenica

GD 10.2.1 Substitution-Learning Drill - Vežba sa učenje sa zamenom

Plain

Dajte mi kafu.	mu (Jovanu)	nam (ocu i meni)
	joj (Zori)	im (mojim roditeljima)

Emphatic

Dajte meni kafu.	njemu (Jovanu)	nama (ocu i meni)
	njoj (Zori)	njima (mojim roditeljima)

Plain

Treba mi soba.	ti	nam
Milo mi je. /Drago	mu	vam
Žao mi je.	joj	im

Emphatic

Meni treba soba.	tebi	nama
Meni je milo. /drago	njemu	vama
Meni je vrlo žao.	njoj	njima

GD 10.2.2 Substitution-Adaptation Drill - Vežba sa zamenama i izmenama

Dajte mi jednu jaku kafu.	on	mi
Dajte Jovanu tu kafu.	ona	oni
Treba mi lepa i velika soba.	on	mi
Mnogo mi je žao što imate rđavu sobu.	ti	vi
Milo mi je što imate lepu i čistu sobu. /Drago mi je...	ona	oni

GD 10.2.3 Adjective Drill with Pronoun Transform

In the sentences on the left a pronominal adjective with a noun is used. In those on the right the dative of the corresponding (short) personal pronoun is substituted for the adjective. The meaning of the sentences is roughly the same, those on the right being more colloquial.

Moja kuća je lepa i udobna.	Kuća mi je lepa i udobna.
Tvoja kuća je lepa i udobna.	Kuća ti je lepa i udobna.
Njegova kuća je lepa i udobna.	Kuća mu je lepa i udobna.
Njena kuća je lepa i udobna.	Kuća joj je lepa i udobna.
Naša kuća je lepa i udobna.	Kuća nam je lepa i udobna.
Vaša kuća je lepa i udobna.	Kuća vam je lepa i udobna.
Njihova kuća je lepa i udobna.	Kuća im je lepa i udobna.

GD 10.3 Random Substitution Drill

	Jovan radi u jednom velikom restoranu.
ići	Jovan ide u jedan veliki restoran.
Miloševa ulica	Jovan ide u Miloševu ulicu.
stanovati	Jovan stanuje u Miloševoj ulici.
lep kraj grada	Jovan stanuje u lepom kraju grada.
lepa i velika kuća	Jovan stanuje u lepoj i velikoj kući.
imati	Jovan ima lepu i veliku kuću.
trebati	Jovanu treba lepa i velika kuća.
jedno obaveštenje	Jovanu treba jedno obaveštenje.
oni	Njima treba jedno obaveštenje.
ova soba	Njima treba ova soba.
dopadati se	Njima se dopada ova soba.
voleti	Oni vole ovu sobu.
živeti	Oni žive u ovoj sobi.

GD 10.4 Questions and Answers

GD 10.4.1 Informational Answers

Pair Drill

Gde je Beograd?	U Jugoslaviji.
	Beograd je u Jugoslaviji.

Gde živite?

U Beogradu, u Jugoslaviji.

Živim u Beogradu, u Jugoslaviji.

or Živimo u Beogradu, u Jugoslaviji.

Njujork.......Amerika

Ljubljana.....Slovenija

Zagreb........Hrvatska (adj. decl.)

Kragujevac....Srbija

Novi Sad......Vojvodina

Sarajevo......Bosna

Mostar......Hercegovina

Skoplje.....Makedonija

Titograd....Crna Gora

Priština....Kosovo i Metohija

Split.......Dalmacija

Osijek......Slavonija

U kom gradu žive Jovan i Toma.

U Zagrebu.

Oni žive u Zagrebu.

Jovan i Toma žive u Zagrebu.

Beograd

Kragujevac

Ljubljana

Skoplje

Tuzla

Sarajevo

Titograd

Priština

Varaždin

Topola

Titovo Užice

Novi Sad

Gornji Milanovac

Bosanska Gradiška

Substitution Drill

Gde stanujete?

U Miloševoj[1] ulici.

Stanujem u Miloševoj[1] ulici.

Stanujemo u Miloševoj[1] ulici.

Na Malom[2] Kalemegdanu.

Stanujem na Malom Kalemegdanu.[2]

U kojoj ulici stanujete?	U $\overset{1}{\text{Miloševoj}}$ ulici. Stanujem u $\overset{1}{\text{Miloševoj}}$ ulici.

1 (with /u/)

grad

predgrade

Jovanova ulica

Zorina ulica

Knez-Mihailova ulica

2 (with /na/)

Cvetni trg

Zeleni venac

Topčidersko brdo

Dedinje

periferija grada

Make the substitutions as indicated.

Kako se Zori dopada Beograd? /sviđa	Dopada joj se mnogo. Ne dopada joj se. Njoj se Beograd mnogo dopada. Njoj se Beograd ne dopada.
Jovanu	njemu, mu
g. i g-đi Smit	njima, im
Zori i vama	nama, nam
Kakva soba treba Zori?	Treba joj lepa i velika soba. Njoj treba lepa i velika soba.
Šta treba Zori?	

Make the substitutions indicated, using in the answers the appropriate form of the pronoun for each substituted item.

Kako se vašem suprugu sviđa Zagreb?	Sviđa mu se mnogo. Ne sviđa mu se. Njemu se mnogo sviđa Zagreb. Njemu se ne sviđa Zagreb.

Tomina sestra
Vaša majka
vi i vaš otac
vaši prijatelji
Zorin brat

Make the substitutions indicated, using the proper form of the pronoun for both question and answer.

Kakva soba vam treba?	Treba mi lepa i velika soba. /Meni treba lepa i velika soba.
Kako vam se sviđaju Beograd i Zagreb?	Sviđaju mi se mnogo. Ne sviđaju mi se. Meni se mnogo sviđaju i Beograd i Zagreb. Meni se mnogo ne sviđaju ni Beograd ni Zagreb.

on
ona
vi (plural)
oni

GD 10.4.2 Yes and No Answers

Substitution-Adaptation Correlation Drill - Vežbanje sa zamenama i izmenama

Make all 2 substitutions with the original question, then with each 1 substitution.

Da li vaš brat[1] živi u Novom Sadu[2]?	Da, živi. Ne, ne živi. Da, on živi u Novom Sadu. Ne, on ne živi u Novom Sadu.

1	2	
vi	Stara Pazova	Niška Banja
vaši roditelji	Gornji Milanovac	
porodica Jović	Rogaška Slatina	
vi i vaša porodica /obitelj	Gorski Kotar	
	Vrnjačka Banja	

Da li $\overset{1}{\underline{\text{Toma i Jovan}}}$ stanuju na $\overset{2}{\underline{\text{Topčiderskom brdu}}}$?	Da, stanuju. Ne, ne stanuju. Da, oni stanuju na Topčiderskom brdu. Ne, oni ne stanuju na Topčiderskom brdu.

1	2	
porodica Jović	Cvetni trg	periferija grada
vi	Zeleni venac	
vi (plural)	Banovo brdu	
ti	Dedinje	

Da li $\overset{1}{\underline{\text{Toma}}}$ treba da se javi $\overset{2}{\underline{\text{savetniku Smitu}}}$?	Da, treba. Ne, ne treba.

1	2
(ja)	Američka ambasada
(mi)	naš konzulat
(vi)	svoja kancelarija
oni	g. i g-đa Jović

Da li $\underline{\text{vam}}$ treba soba?	Da, treba. Ne, ne treba. Da, treba mi soba. Ne, ne treba mi soba.
Da li $\underline{\text{vam}}$ se sviđaju Beograd i Zagreb?	Da, sviđaju se. Ne, ne sviđaju se. Da, sviđaju mi se i Beograd i Zagreb.

Da li se vama sviđaju Beograd i Zagreb?	Da, sviđaju se. Ne, ne sviđaju se. Da, meni se sviđaju i Beograd i Zagreb.

vi (plural)
oni
on
ona

Da li se Beograd dopada vašem ocu?	Da, dopada. Ne, ne dopada. Da, Beograd se dopada mom ocu. Ne, Beograd se ne dopada mom ocu.

Tomina majka
naš prijatelj
Jovanov brat
vaš muž
vaša sestra

Repeat the above drill with the following plural items.

moji roditelji
Tomine sestre
vaši prijatelji
vaši muževi
naše majke

The items for the substitutions in the following drill are given in the proper form. Each item is to be used in the question, and the appropriate form of it also in the answer.

Da li se Beograd i Zagreb sviđaju vašoj majci?	Da, sviđaju joj se. Ne, ne sviđaju joj se. Da, njoj se sviđaju i Beograd i Zagreb.

joj
vama
njemu
im
njoj
vašem bratu
vašim roditeljima
njima
vam
mu
gospođi i gospođici Jović

Repeat the substitutions at the beginning of GD 10.4.2 with:

Živi li vaš brat u Novom Sadu?	Da, živi.
	Ne, ne živi.
	Da, moj brat živi u Novom Sadu.
	Ne, moj brat ne živi u Novom Sadu.

GD 10.5 Question and Answer Drill with Prompt

Ja radim u Američkoj ambasadi.	Gde radite, gospodine?
Stanujemo u gradu.	Gde stanujete. /Da li stanujete u gradu?
Mi ne stanujemo u gradu, već na periferiji grada.	Da li stanujete u gradu? /Zar ne stanujete u gradu?
Imamo lepu kuću na periferiji.	Kakvu kuću imate?
Teško je živeti u gradu. Vrlo je toplo.	Kako je živeti u gradu?
Naša kuća je na Topčiderskom brdu.	U kom (/kojem) kraju je vaša kuća?
Nama je vrlo prijatno u našoj kući.	Sigurno je vrlo prijatno stanovati na Topčiderskom brdu?
Naša kuća je u Puškinovoj ulici.	U kojoj ulici je vaša kuća?
Meni se dopada Beograd mnogo.	Da li vam se dopada Beograd?
Mom ocu se ne sviđa Beograd.	Da li se vašem ocu sviđa Beograd?
Mom ocu se više sviđaju Zagreb i Ljubljana.	Koji gradovi se sviđaju vašem ocu?
Moj prijatelj i njegova porodica žive u Kragujevcu, u Srbiji.	Gde žive vaš prijatelj i njegova porodica?
Tomini roditelji žive u jednom malom mestu u Gorskom kotaru u Hrvatskoj.	Gde žive Tomini roditelji?
Kuća nam je mala i neudobna.	Kakva vam je kuća.
Treba nam velika i udobna kuća.	Kakva kuća vam treba?
Recite Tominoj majci da je Toma dobro i da ne brine.	Šta da kažem Tominoj majci?

Dajte tu kafu mojoj sestri.	Kome da dam ova kafu? /Za koga je ova kafa?
Mi obično pijemo kafu u jednoj maloj kafani.	Gde vi obično pijete kafu?

GD 10.4 Conversations - Razgovori

GD 10.4.1

A	B
Gdje radite, gospodine Popoviću?	Radim u Beogradu.
Da li stanujete u Beogradu?	Ne, ne stanujem.
Gdje stanujete?	Stanujem u Staroj Pazovi.
Zašto ne stanujete u Beogradu već u Staroj Pazovi?	Moja žena ima kuću u Staroj Pazovi. Zato stanujemo tamo.
To je druga stvar. Kakvu kuću ima vaša gospođa?	Ima vrlo lijepu i udobnu kuću.
To je lijepo.	Da, mi smo zadovoljni.

Где радите, господине Поповићу?	Радим у Београду.
Да ли станујете у Београду?	Не, не станујем.
Где станујете?	Станујем у Старој Пазови.
Зашто не станујете у Београду већ у Старој Пазови?	Моја жена има кућу у Старој Пазови. Зато станујемо тамо.
То је друга ствар. Какву кућу има ваша госпођа?	Има врло лепу и удобну кућу.
То је лепо.	Да, ми смо задовољни.

GD 10.4.2

Vi radite u američkoj ambasadi, gospodine, zar ne?	Da, radim.
Gdje je američka ambasada?	Ona je u Miloševoj ulici.
Da li stanujete u gradu ili predgrađu?	Stanujemo u predgrađu.

	Moja žena ne voli živeti u gradu.
U kom (/kojem) dijelu stanujete?	Stanujemo na Topčiderskom Brdu.
U kojoj ulici stanujete?	Znate li gdje je Šekspirova ulica?
Da, znam.	Mi stanujemo u Šekspirovoj ulici broj 4.
Kakvu kuću imate?	Imamo prilično veliku i vrlo udobnu kuću.
Da li je vaša gospođa zadovoljna?	Jest, i ona i ja smo vrlo zadovoljni.

Ви радите у америчкој амбасади, господине, јел'те?	Да, радим.
Где је америчка амбасада?	Она је у Милошевој улици.
Да ли станујете у граду или на периферији.	Станујемо на периферији.
	Моја жена не воли да живи у граду.
У ком (/којем) крају станујете?	Станујемо на Топчидерском Брду.
У којој улици станујете?	Знате ли где је Шекспирова улица?
Да, знам.	Ми станујемо у Шекспировој улици број 4.
Какву кућу имате?	Имамо прилично велику и врло удобну кућу.
Да ли је ваша госпођа задовољна?	Јесте, и она и ја смо врло задовољни.

GD 10.4.3

Kako vam se dopada Beograd, gospodine Smite?	On mi se mnogo dopada.
A dopada li se Beograd vašoj gospođi?	Da, njoj se također Beograd dopada jako mnogo.
U Beogradu su sada njeni roditelji, zar ne?	Da, jesu.
Kako se njima sviđa Jugoslavija.	Oni vole Jugoslaviju. Ali Zagreb im se više dopada nego Beograd, a Split više nego Zagreb.
To razumijem. I ja volim Zagreb i Split. Ali, meni se više dopada Gorski kotar nego Dalmacija.	Gde je Gorski kotar?

Gorski kotar je u Hrvatskoj.	
Znate li gdje je Rijeka?	Da, znam.
Tamo je Gorski kotar.	
Kako se vama i gospođi Smit dopadaju Dedinje i Topčidersko brdo?	Oni nam se jako dopadaju. I moja žena i ja mnogo volimo Jugoslaviju.
Hvala gospodine. To mi je milo. I mi Jugoslaveni volimo Ameriku.	

Како вам се допада Београд, господине Смите?	Он ми се много допада.
А допада ли се Београд вашој госпођи?	Да, њој се такође Београд допада врло много.
У Београду су сада њени родитељи, јел'те?	Да, јесу.
Како се њима свиђа Југославија.	Они воле Југославију. Али Загреб им се више допада него Београд, а Сплит више него Загреб.
То разумем. И ја волим Загреб и Сплит. Али, мени се више допада Горски котар него Далмација.	Где је Горски котар?
Горски отар је у Хрватској.	
Знате ли где је Ријека?	Да, знам.
Тамо је Горски котар.	
Како се вама и госпођи Смит допадају Дедиње и Топчидерско брдо?	Они нам се допадају врло много. И моја жена и ја много волимо Југославију.
Хвала господине. То ми је мило. И ми Југословени волимо Америку.	

GD 10.5 Homework - Domaći zadatak

1. Fill the blanks in 1-3 with the proper form of the item to the right of the sentence. In 4-10 fill the blanks with a proper item from those listed to the right of each sentence.

1. Moj prijatelj živi u.......... (Slavonski Brod)
2. Slavonski Brod je u .... (Hrvatska)
3. Mi imamo lepu kuću u ....br. 4. (Zagrebačka ulica)
4. Trebaju..........lepe i velike sobe. (mom prijatelju, njemu, mu)
5. ....trebaju lepe i velike sobe. (savetniku Smitu, njemu, mu)
6. ....se dopada Beograd vrlo mnogo. (mojoj ženi, njoj, joj)
7. Jovan treba da..........se javi. (savetniku Smitu, njemu, mu)
8. Recite..........da mi se javi čim dođe kući. (Jovanu, mu)
9. ....je milo što imate lepu sobu. (mojoj ženi i meni, nama, nam)
10. Milo..........je što ste zadovoljni. (g-nu i g-đi Jović, njima, im)
    /Drago

2. Make questions to which the above sentences will be appropriate answers.

UNIT 11

Basic Sentences - Osnovne rečenice

Where are you From?	Odakle ste?	Одакле сте?
	A	
whose	číjī, -ā, -ē	чи́јӣ, -ā, -ē
that	ónāj, ónā, ónō	о̣́нāј, о̣́нā, о̣́нō
that (pronominal)	ónō	о́но
Whose monument is that?	Číjī je | o̍no spòmenīk?	Чи́јӣ је | о̍но спо̀менӣк?#
	B	
prince	knȅz, pl. knèževi /knèzovi	кне̏з, кнежеви / кнѐзови
Michael	Miháilo	Миха̣́ило
That's the Prince Michael monument.	Tȍ je spòmenīk | Kne̍za Miháila.	То̍ је спо̀менӣк | Кне̍за Миха̣́ила.
	A	
building	zgràda	згра̀да
across (with G)	prèko	прѐко
across from (with G)	preko pū́ta	преко пӯ́та
What building is that across from the monument?	Ko̍ja je o̍no zgràda | pre̍ko pu̍ta spòmenīka?	Ко̣́јā је о̍но згра̍да | пре̍ко пӯ̍та спо̀менӣка?#

	B	
national	národni, -ā, -ō	на́роднӣ, -ā, -ō
museum	múzēj	му́зеј
That's the National Museum.	Tȍ je Národnī | múzēj.	То̏ је на̄роднӣ | му́зēј.
	A	
from where	òdākle	о̀да̄кле
Where is your friend from?	Òdākle je | vȁš prìjatelj?	О̀да̄кле је ва̏ш при̏јатељ?#
	B	
from, out of (with G)	iz	из
He's from Split [in] Dalmacia.	Ȍn je iz Splíta, | iz Dálmācijē.	О̏н је из Спли́та, | из Да́лма̄цијē.
	A	
with us	kod nȁs	код на̏с
visit	pòsjeta	по̀сета
He's coming to visit us ('He's coming to us on a visit'), isn't he?	Ȍn dȍlazi kod nȁs u pòsjetu, zȁr nè?	О̏н до̏лази ко̏д на̏с у по̀сету, је́ л'те?#
	B	
probably	vjerojátno	верова́тно
Saturday	súbota	су́бота

Sunday, week	nédjelja	не́деља
Yes, probably on Saturday or Sunday.	Jèst. Vjerojȁtno u súbotu | ili nédjelju.	Jѐсте. Верова̏тно у су́боту | или не́дељу.
	A	
today	dánas	да́нас
post office, mail	pòšta	по̀шта
Is there any mail today?	Dȁ li ȉma dȁnas pòštē?	Да̀ ли и̏ма да̏нас | по̀ште̄?#
	B	
Yes, there is.	Dà, ȉmā.	Да̀,# ѝма̄.
	A	
how big	kólikī, -ā, -ō	коли́кӣ, -а̄, -о̄ / ко́ликӣ
how much, how many	kóliko	коли́ко / ко́лико
letter	písmo Gpl. pȉsāmā	пи́смо, пѝса̄ма̄
How many letter are there?	Kȍliko pȉsāmā ȉma?	Коли̏ко пѝса̄ма̄ | ѝма̄?#
	B	
several	nèkoliko	нѐколико
There are several letters.	Ȉma nèkoliko pȉsama.	И̏ма нѐколико пи̏сама.
for me	za méne	за ме́не
from (with G)	od	од

from my father	od mȍg(a) óca	од мо̄̀г(а) о́ца
One is for me from home, from my mother and father.	J̍edno je za m̍ene od kùćē, od mȍg(a) o̍ca i mȁjkē.	Ј̍едно је за м̍ене од ку̀ће̄, од мо̍г(а) о̍ца и ма̄јке̄.
	A	
How are they?	Kàko su o̍ni?	К̍ако су о́ни?#
	B	
God	Bȍg, G. Bòga, pl., bógovi	Бо̄̀г, Бо̀га, бо́гови
Thank God, they are fine.	Hvȃla Bògu, dòbro su.	Хва̄́ла | Бо̀гу, до̀бро су.
next, going, coming, (week, month)	ȉdūćī, -ā, -ō	и́дӯћӣ, -а̄, -е̄
summer	ljèto	лѐто
vacation (during summer)	ljètovānje	лѐтова̄ње
They're leaving Novi Sad next week on vacation.	Ȍni ȍdlaze ȉduće n̍edjelje iz N̍ovog Sȃda | na ljètovānje.	О̍ни о̍длазе и̍дуће н̍едеље из Н̍овог Са̄́да | на лѐтова̄ње.
	A	
who	kò	ко̀
from whom	od kógā	од ко́га̄

Who is the other letter from?	Od kógā je | drùgo pȉsmo?	Од кóга̄ је | дрỳго пи̏смо?#

B

The other letter is from our friends the Jovanović's.	Drùgo pȉsmo je od nȁšīh prijatéljā | Jovánovīćā.	Дру̏го пи̏смо је од на̏ших пријатéља | Јовáновӣћа̄.
to be returning, to return	vràćati se, vràćajū se	вра̀ћати се, вра̀ћајӯ се
the day after tomorrow	prèkosutra /prèksutra	прѐкосутра /прѐксутра
western	zȁpadnī, -ā, -ō	за̏паднӣ, -ā, -ō
They're coming back from West Germany the day after tomorrow.	Ȍni se vràćaju prèkosutra | iz Zȁpadne Njèmačkē.	О̏ни се вра̏ћају прѐкосутра | из За̏падне Нѐмачке.

A

baggage	pȓtljāga	пр̏тља̄г
brought	dònijet /donésen	до̀не̄т / донéсен
from, from off, out of (vehicle) (with G)	s, sa	с, са
pertaining to a railroad	žèljezničkī, -ā, -ō	жѐлезничкӣ, -ā, -ō
railroad station	kòlodvōr (Cr)	же̏лезничка ста̀ница

Has your friend's baggage been brought from the railroad station?	Dȁ li je pȑtljāga | vȁšeg prȉjatelja donesēna | sa kòlodvora?	Дȁ ли је пȑтљаг вȁшег прѝјатеља | дòнēт | са жȅлезничке стàнице?#
	B	
Not ('isn't') yet.	Nìje | jòš.	Нѝје | јòш.
	A	
Do you know who can bring it?	Dȁ li znâte | kȍ ga mȍže dónijeti?	Дà ли знâте | кȍ мȍже да га донéсē?#
	B	
desk clerk	pórtīr	пóртӣр
Ask the desk clerk.	Pítājte | portíra.	Пи́тāјте | портӣ́ра.

Grammatical Notes

Note 11.1 Noun/Adjective: Genitive

Note 11.1.1 Genitive: Form

On je iz Splita, iz Dalmacije.

Jedno je za mene od kuće, od moga oca i majke.

Oni odlaze iduće nedelje iz Novog Sada na letovanje.

Je li prtljag vašeg prijatelja donet sa železničke stanice?

The genitive singular ending for masculine and neuter nouns is /-a/. The adjective ending is /-ōg/ (/-ēg/) or /-ōga/ (/-ēga/). The genitive singular ending for feminine /a/ nouns is /-ē/, as is the adjective ending. Feminine /i/ nouns have /i/: /nȍć/ G. /nòći/.

Ima nekoliko pisama.

Drugo pismo je od naših prijatelja Jovanovića.

The genitive plural ending for neuter nouns is /-ā/. A preceding vowel is lengthened: /pȉsāmā/. In this word the preceding vowel is moveable /a/. The base of the word is /pis(a)ma/. The (a) is lost before all other endings: /pismo/ G. /pisma/ D. /pismu/, etc. The genitive plural /-ā/ lengthens the preceding (a): /pȉsāmā/.

The genitive plural ending for masculine nouns is usually /-ā/ but some nouns have /-ī/. /-ā/ lengthens the preceding vowel if it is not already long: /prȉjatḗljā/, /Jóvīćā/. /-ī/ has no effect on the preceding vowel.

The genitive plural ending for feminine /i/ nouns is always /-ī/ /nòćī/. The ending for /a/ nouns may be /-ā/ or /-ī/: /mȁjkī/, /sestā́rā/ (with moveable /a/), /nèdēljā/, /stànīcā/, /-ā/ being the more frequent.

The genitive plural ending for all adjectives is /-īh/.

Note 11.1.2 Genitive: Use

a) On je iz Splita, iz Dalmacije.

Jedno je za mene od kuće, od mog oca i majke.

On nije kod kuće.

Je li vaš prtljag donet sa železničke stanice.

Koja je ono zgrada preko puta spomenika?

On dolazi kod nas u posetu.

Oni odlaze iduće nedelje iz Novog Sada.

b) Ima li danas pošte?

Da, ima nekoliko pisama.

Koliko pisama ima?

c) Oni odlaze iduće nedelje iz Novog Sada na letovanje.

d) To je spomenik Kneza Mihaila.
Da li je prtljag vašeg prijatelja donet sa stanice?

The genitive case is most frequently used with prepositions, as in a) above. Some prepositions are used with one case only. /iz/, /od/ and /kod/ are always followed by the genitive. Other prepositions may be used with two, and some even three, cases. /sa/ may be used with two cases, genitive and instrumental; with the genitive the basic meaning is 'down from on top of'. In the example above it is simply 'from'. When a preposition may be used with more than one case, the meaning is different with each case. (Compare /u/ and /na/ with dative or accusative.)

Of the prepositions which are regularly followed by the genitive, the following have been used so far: /blízu/ 'near', /do/ 'up to, as far as, next to' (/do viđḗnja/ is 'up to [that is, 'until'] seeing [again]'), /iz/ 'out of, from', /kod/ 'at (the place of)' (e.g. /kòd kućē/ 'at home' /kòd nās/ 'at our house') /od/ 'from, away from', /oko/ 'about, around', /prèko/ 'across' (the phrase /prèko pűta/ is also followed by a genitive after the /puta/: 'across the road from _____').

The sentences in b) illustrate the use of the genitive with regard to quantity. It indicates 'some of': 'is there any mail today', 'is there some mail today'. The genitive of quantity may be used in other constructions, as the object of a verb, for example: /on želi da pije vode/ 'he wants to drink some water'. This usage of the genitive alone for quantity is restricted to nouns indicating an indeterminate 'mass' or quantity of the item in question. These are frequently called 'mass nouns'. The genitive singular of the 'mass noun' is used in this meaning.

The genitive is also used after certain words indicating quantity, such as /kolíko/ 'how much, how many?', /nèkoliko/ 'several'. The examples are of items in the plural, so the genitive plural is used. (See also Note 13.1 on the use of the genitive plural after certain numerals.)

The sentence in c) illustrates the genitive of time, expressing the time within which something may occur. They are going sometime within the period of time 'next week'. This contrasts with the accusative of time, which indicates the extent of time: /jèdan sȁt/ 'for an hour'. Only nouns with some sort of modifier occur in genitive of time expressions.

The sentences in d) illustrate the genitive as indicating possession. When the noun is compound, as /Knez Mihailo/, or is modified by an adjective, it is used in the genitive for possession. Another example is /kȕća njȉhovog prìjatelja/ 'their friend's house'. (/Smitov/ 'Smith's' is an example of the suffix /-ov/, which also corresponds to English possessive expressions; compare /njihov/ 'their'. This type of suffix is discussed in Note 27.2.)

Note 11.2 Pronoun: /ónō/

Koja je ono zgrada?	Čiji je ono spomenik?
To je Narodni muzej.	To je spomenik Kneza Mihaila.

/ónō/ refers to something at a distance. /tȍ/ refers to something pointed out or mentioned previously. There is a third, /óvo/ 'this' (compare /ővde/ 'here') which refers to something at hand. There are corresponding adjectives to each (cf Note 10.3):

Pronoun	Adjective		
óvō	óvāj	óvā	óvō
ónō	ónāj	ónā	ónō
tȍ	tȁj	tȁ	tȍ

Grammatical Drill

GD 11.1 Learning Drill - Vežba za učenje

GD 11.1.1 Genitive with Preposition - Genitiv sa predlogom

Singular without Adjective - Jednina bez prideva

Pair Drill

Moj prijatelj je iz Splita[1], iz Dalmacije[2].

1	2
Zagreba	Hrvatske
Kragujevca	Srbije
Čikaga	Amerike
Sarajeva	Bosne
Skoplja	Makedonije

Alternative Drill

Ima pismo od oca iz Čikaga.

Nema pismo od oca, već od brata.

Mi odlazimo sutra u posetu kod oca.

Mi ne odlazimo sutra u posetu kod oca, već kod brata.

brata
prijatelja
Jovana
gospodina Jovića

majke
sestre
Zore
gospođe Jović

Singular with Adjective - Jednina sa pridevom

Moj prijatelj je iz Novog Sada.

Gornjeg Milanovca
Generalskog Stola
Gorskog kotara

Stare Pazove
Vrnjačke Banje
Crne Gore
Niške Banje

Alternative Drill

Ima pismo od mog oca, iz Čikaga.

Nema pismo od mog oca, već od mog brata.

mog(a) brata
vašeg prijatelja
vašeg supruga
Zorinog muža

moje majke
vaše sestre
Tomine žene
naše braće

Plural - Množina

Ima pismo od naših roditelja.

naših prijatelja
vaših sestara

naših majki
Jovanovih sinova

GD 11.1.2 Genitive of Quantity - Partitivni genitiv (za količinu)

GD 11.1.2.1 With Mass Nouns - Sa gradivnim imenicama

Without Adjectives - Bez prideva

Ima vina.	mesa	kafe
Ima mnogo vina.	piva	pošte
	hleba	vode
	čaja	
Moj prijatelj pije mnogo vina.	piva	kafe
	čaja	vode
Jugosloveni jedu mnogo mesa.	hleba	
	kruha	

With Adjectives - Sa pridevom

Ima crnog vina.	telećeg mesa	bele kafe
Ima mnogo crnog vina.	belog vina	hladne vode
	crnog hleba	tople vode
	toplog čaja	
Moj prijatelj pije mnogo crnog vina.	hladnog piva	crne kafe
	toplog čaja	hladne vode

GD 11.1.2.2 Genitive of Quantity with Count Nouns - Partitivni genitiv sa stvarnim imenicama

Without Adjective - Bez prideva

Ovde ima nekoliko bioskopa.	portira	ljudi
Ovde nema mnogo bioskopa.	trgova	obitelji
	parkova	
	pozorišta /kazališta	

	soba	
	kafana	

With Adjective - Sa pridevom

Ovde ima nekoliko lepih spomenika.	dobrih restorana	dobrih ljudi
Ovde neme mnogo lepih spomenika.	lepih parkova	velikih obitelji
	velikih muzeja	
	velikih pozorišta	
	lepih soba	
	dobrih kafana	
	udobnih kuća	

GD 11.1.3 Genitive of Time - Temporalni genitiv

Oni odlaze iduće nedelje iz Novog Sada na letovanje.		
	ove subote	
	ove nedelje	
	iduće subote	
Jovan ide svake subote u kafanu.	iduće subote	svakog dana
	svake nedelje	
	svake noći	

GD 11.1.4 Genitive of Possession - Possesivni genitiv

Prtljag moga prijatelja je donet sa železničke stanice.	Zorinog brata	vaše majke
	vašeg oca	njihove sestre
Kuća moga prijatelja je vrlo lepa.	Tominog sina	moje žene
Pismo moga prijatelja je vrlo lepo.	njenog muža	vaše gospođe

Zgrada Narodnog muzeja je lepa i velika.

vašeg hotela

našeg bioskopa

našeg pozorišta

Narodnog pozorišta

naše Ambasade

Železničke stanice

GD 11.2 Controlled Adaptation Drill

In this drill the nouns for substitution are given in the nominative form. Each item listed for the substitution follows the pattern of the noun heading the list.

GD 11.2.1 Genitive with Preposition - Genitiv sa predlogom

Singular without Adjective - Jednina, bez prideva

Pair Drill

Naši prijatelji se vraćaju prekosutra iz Dalmacije, iz Splita.

Dalmacija	Split
Hrvatska.............	Zagreb
Srbija...............	Kragujevac
Amerika..............	Čikago
Bosna................	Sarajevo
Makedonija...........	Skoplje

Alternative Drill

Ima jedno pismo od kuće od oca.

majke

Oni odlaze prekosutra u posetu kod oca.

majke

otac	majka
brat	sestra
prijatelj	Zora

Jovan /Ivan

gospodin Jović

gospođa Jović

gospođica Jović

Singular with Adjective-Jednina sa pridevom

Alternative Drill

Moja kuća je preko puta Narodnog muzeja.

Moja kuća nije preko puta Narodnog muzeja, nego preko puta jedne kafane.

Moji prijatelji stanuju blizu Narodnog muzeja.

Mi stanujemo do Narodnog muzeja.

Narodni muzej

jedan spomenik

lep park

Engleski konzulat

Narodno pozorište

jedna kafana

Američka ambasada

Železnička stanica

Ima pismo od Zorinog oca.

Tomine majke

Zorin otac

vaš prijatelj

Jovanov brat /Ivanov

Zorin muž

Tomina majka

naša sestra

Jovanova supruga /Ivanova

vaša porodica

Plural - Množina

Drugo pismo je od naših prijatelja.

naših majki

naš prijatelj

naša sestra

naši roditelji

naša majka

ti ljudi

njihova majka

GD 11.2.2 Genitive of Quantity - Partitivni genitiv

GD 11.2.2.1 With Mass Nouns - Sa gradivnim imenicama

Without Adjectives - Bez prideva

U kući ima vina.

kafe

vino

pivo

meso

čaj

hleb /kruh

kafa

voda

Ja pijem malo vina.

kafe

Ja ne pijem mnogo vina.

kafe

vino

pivo

čaj

kafa

voda

With Adjectives - Sa pridevom

Ako želite imamo crnog vina.

tople vode

crno vino

hladno pivo

teleće meso

topal čaj

crni hleb /crni kruh

topla voda

vruća kafa /vruća kava

hladna voda

Mi pijemo mnogo crnog vina.

hladne vode.

crno vino

hladno pivo

topal čaj

hladna voda

vruća kafa

GD 11.2.2.2 With Count Nouns - Sa stvarnim imenicama

Without Adjective - Bez prideva

U gradu ima nekoliko restorana.

U gradu nema mnogo restorana.

kafana

restoran

hotel

bioskop /kino

park

trg

spomenik

pozorište /kazalište

kafana

ulica

kuća

zgrada

U ovoj kući stanuje nekoliko porodica.

ljudi

porodica

žena

čovek

obitelj

With Adjectives - Sa pridevom

U gradu ima nekoliko dobrih hotela.

dobrih ljudi

dobar hotel	dobar čovek
dobra kafana	
lepa zgrada	
velika ulica	
lepa kuća	
dobro pozorište	

U toj kući ima nekoliko velikih soba.

velika soba

udoban krevet

veliki sto

udobna stolica

GD 11.2.3 Genitive of Time - Temporalni genitiv

Moji roditelji odlaze iduće nedelje na letovanje.

iduća nedelja

ova subota

druga nedelja

iduća subota

druga subota

Jovan ide svakog dana u grad u sedam.

svake subote

svaki dan	svaka subota
svaki drugi dan	ova subota
	druga nedelja
	iduća subota

GD 11.2.4 Genitive of Possession - Possesivni genitiv

Soba vašeg prijatelja je lepa, iako je jeftina.

vaše sestre

Hotel vašeg prijatelja je vrlo dobar, ali skup.

vaše sestre

Kuća vašeg prijatelja je prilično mala, inače je lepa i udobna.

vaše sestre

vaš prijatelj	vaša sestra
Zorin brat	Jovanova majka
Tomin otac	Tomina žena
Zorin muž	njegova porodica
njen otac	njihova sestra

Plural - Množina

Hotel vaših prijatelja je rđav, iako je skup.

Kuće vaših prijatelja su velike i lepe.

Porodice vaših prijatelja putuju danas u Ljubljanu.

vaš prijatelj

vaša sestra

GD 11.3 Adaptation Drill

In this drill the nouns for substitution are given in the nominative form without any indication of the form which is to be used in the sentence. Use the appropriate form and then give the negative transform. (The negative transform is given if it is not completely predictable.)

GD 11.3.1 Genitive with Preposition - Genitiv sa predlogom

Singular, without Adjective - Jednina, bez prideva

Moji roditelji se vraćaju prekosutra iz Dalmacije.

- Zagreb
- Makedonija
- Kragujevac
- Skoplje
- Sarajevo
- Čikago
- Hrvatska
- Jugoslavija
- Bosna
- Amerika
- Srbija

Ima pismo od oca.

Naši prijatelji odlaze danas u posetu kod oca.

- sestra
- Jovan
- gospođa Jović
- brat
- Zora
- majka
- gospodin Jović

Singular with Adjective - Jednina sa pridevom

Mi smo iz Novog Sada.

- Stara Pazova
- Generalski Stol
- Gornji Milanovac
- Crna Gora
- Vrnjačka Banja
- Rogaška Slatina

Ima lepo pismo od Jovanovog sina.

- njegova majka
- Jovanova žena
- njen muž
- vaš prijatelj
- Zorina sestra
- Tomin otac
- moj brat

Alternative Drill

Moj prijatelj stanuje preko puta Američke ambasade.

Moj prijatelj ne stanuje preko puta Američke ambasade nego preko puta Nemačke ambasade.

Moj hotel je blizu Američke ambasade.

Narodni muzej
Engleski konzulat
jedna velika kuća
Železnička stanica
jedan park
Jovanov hotel
Narodno pozorište

Plural - Množina

Alternative Drill

Ima pismo od naših roditelja.
Nema pismo od naših roditelja, već od naših prijatelja.
I jedno i drugo pismo je od naših roditelja.

Tomina sestra
naš otac
naša majka
Ivanova sestra

Moja žena je u poseti kod mojih roditelja.
Moja žena nije u poseti kod mojih roditelja, nego kod njenih roditelja.

naš prijatelj
Zorini roditelji
moja sestra
Jovanova sestra
njena sestra
njihova majka

GD 11.3.2 Genitive of Quantity - Partitivni genitiv

GD 11.3.2.1 With Mass Nouns - Sa gradivnim imenicama

Without Adjective - Bez prideva

Ima vina.
Imamo vina.
U kući ima vina.
Ima mnogo vina.
Ima malo vina.
Nema nimalo vina.

hleb /kruh
čaj
meso
kafa /kava
voda
pivo

Jugosloveni piju mnogo vina.

kafa

pivo

čaj

voda

Moj prijatelj jede mnogo mesa.

hleb /kruh

With Adjectives - Sa pridevima

Ima crnog vina.

Ima malo crnog vina.

Nema nimalo crnog vina.

Ako želite, imamo crnog vina.

Žao mi je, ali nemamo crnog vina.

belo vino

topla voda

hladna voda

teleće meso

crni hleb /kruh

hladno pivo

Oni piju mnogo hladnog piva.

hladna voda

belo vino

vruć čaj

GD 11.3.2.2 With Count Nouns - Sa stvarnim imenicama

Without Adjectives - Bez prideva

Ovde ima nekoliko parkova.

Ovde nema nekoliko parkova, već jedan.

Ovde nema mnogo parkova.

U gradu ima nekoliko parkova.

U gradu nema nekoliko parkova, već samo jedan.

kafana

pozorište

trg

spomenik

kazalište

U sobi ima nekoliko stolica.

U sobi nema nekoliko stolica, već koliko ja znam samo jedna.

ogledalo

čovek

krevet

postelja

sto

With Adjectives - Sa pridevima

U gradu ima nekoliko dobrih hotela.

U gradu nema nekoliko dobrih hotela, nego samo jedan.

U gradu nema mnogo dobrih hotela.

U gradu ima malo dobrih hotela.

lep park

lep spomenik

veliki muzej

čista kafana

lepa zgrada

veliki trg

lepa ulica

udobna kuća

U ovoj kući ima nekoliko udobnih soba.

Koliko ja znam u ovoj kući nema nekoliko udobnih soba, već samo jedna.

ispravno kupatilo

udoban krevet

udobna stolica

mlad čovek

veliki sto

stara žena

GD 11.3.3 Genitive of Time - Temporalni genitiv

Mi odlazimo iduće nedelje na letovanje.

ova subota

druga nedelja

iduća subota

ova nedelja

druga subota

Ovde ljudi idu u kafanu svake subote.

svaki dan
svaka noć
svaka nedelja
svaki drugi dan
svaka druga noć

GD 11.3.4 Genitive of Possession - Posesivni genitiv

Prtljag vašeg prijatelja je težak.
Kuća vašeg prijatelja je udobna, ali skupa.
Kuća vašeg prijatelja nije udobna, iako je skupa.
Soba vašeg prijatelja je samo mala, inače je i lepa i čista.
Pismo vašeg prijatelja je vrlo lepo.

Jovanova sestra
vaš otac
Tomina žena
njen muž
njegova porodica /obitelj
njegov brat
njihova sestra

Zgrada Narodnog muzeja je lepa i velika.

Narodno pozorište
Američka ambasada
vaš hotel
Železnička stanica
naš bioskop

Plural - Množina

Hotel vaših prijatelja je rđav, iako je skup.
Kuće vaših prijatelja su velike i lepe.
Porodice vaših prijatelja putuju danas u Ljubljanu.

vaša sestra
ovaj čovek
taj čovek
njihova majka

GD 11.4 Questions and Answers

GD 11.4.1 Informational Answers

Singular without Adjectives

Pair Drill

Odakle je vaš prijatelj?	Iz $\overset{1}{\text{Jugoslavije}}$, iz $\overset{2}{\text{Beograda}}$. On je iz Jugoslavije, iz Beograda.

1	2
Dalmacija	Split
Hrvatska	Zagreb
Srbija	Kragujevac
Amerika	Čikago
Bosna	Sarajevo
Slovenija	Ljubljana
Makedonija	Skoplje

Kad se vaši prijatelji vraćaju iz Dalmacije?	Iduće nedelje. Oni se vraćaju iz Dalmacije iduće nedelje.

Zagreb

Sarajevo

Skoplje

Ljubljana

Slovenija

Hercegovina

Mostar

Od koga je pismo?	Od oca. Pismo je od oca.
Kod koga idete sutra u posetu?	Kod oca. Sutra idemo u posetu kod oca.

majka

brat

sestra

gospođa Jović

gospodin Jović

gospođica Jović

Koliko vaš prijatelj pije vina?	Pije mnogo. Ne pije mnogo. On pije mnogo vina. On ne pije mnogo vina.

pivo

kafa

čaj

voda

GD 11.4.2 With Adjectives

Odakle su vaši prijatelji?	Iz Novog Sada. Oni su iz Novog Sada.

Stara Pazova

Gornji Milanovac

Niška Banja

Gorski Kotar

Vrnjačka Banja

Crna Gora

Od koga ima pismo?	Od vašeg oca. Ima pismo od vašeg oca. Nema pismo ni od koga.

moja majka

Tomin brat /Tomov

Jovanova sestra /Ivanov

Tomina porodica /obitelj

Kod koga idete u posetu?

Kod našeg prijatelja.

Idemo u posetu kod našeg prijatelja.

naš otac i majka

Zorin brat

moja sestra

Gde stanujete?

Preko puta Narodnog muzeja.

Stanujem preko puta Narodnog muzeja.

Ko stanuje preko puta Narodnog muzeja?

Ko stanuje blizu Narodnog muzeja?

Narodno pozorište

Američka ambasada

Nemački konzulat

Železnička stanica

GD 11.4.3 Plural

Od koga ima pismo?

Od naših roditelja.

Ima pismo od naših roditelja.

Kad idete u posetu kod vaših roditelja.

Ove subote.

Idemo u posetu ove subote.

naša majka

naša sestra

naš sin

Koliko parkova ima u gradu?	Ima nekoliko.
	Ima nekoliko parkova.
	Nema nijedan park.

kafana

bioskop /kino

trg

pozorište /kazalište

Koliko dobrih muzeja ima u gradu?	Ima nekoliko dobrih muzeja.
	Nema nijedan dobar muzej.

dobra kafana

velika ulica

lep trg

dobro pozorište /kazalište

Koliko stolica ima u sobi?	Ima nekoliko stolica.
	Ne znam koliko stolica ima u sobi.

sto

ogledalo /zrcalo

krevet /postelja

čovek

žena

Od koga su pisma?	Od naših roditelja.
	I jedno i drugo pismo je od naših roditelja.

naš prijatelj

naša sestra

Jovanov sin

naše žene

naši muževi

naše majke

GD 11.4.2 Yes and No Answers

Singular without Adjective

Pair Drill

Jeste (li) vi iz Jugoslavije?[1]	Jesam.
	Nisam.
	Jeste, ja sam iz Jugoslavije, iz Beograda.[2]
	Ne, ja nisam iz Jugoslavije.
Da li je vaš prijatelj iz Jugoslavije?	Jeste.
	Nije.
	Jeste, on je iz Jugoslavije, iz Beograda.
	Ne, on nije iz Jugoslavije.

1	2
Hrvatska	Zagreb
Slovenija	Ljubljana
Srbija	Kragujevac
Bosna	Sarajevo
Hercegovina	Mostar
Makedonija	Skoplje

Alternative Drill

Da li ima pismo od oca?	Da, ima.
	Ne, nema.
	Da, ima pismo od oca.
	Ne, nema pismo od oca već od majke.

brat	gospodin Jović	Zora
sestra	gospođica Jović	gospođa Jović

Substitution Drill

Da li ima vina?	Da, ima.
	Ne, nema.
	Da, ima vina.
	Ne, nema vina.
Da li imate vina?	Da, imamo.
	Ne, nemamo.
	Da, imamo vina.
	Ne, nemamo vina.
hleb	
kafa	
pivo	
voda	
čaj	
Da li Jugosloveni piju mnogo vina?	Da, piju.
	Ne, ne piju.
	Da, oni piju mnogo vina.
	Ne, oni ne piju mnogo vina.
pivo	
kafa	
čaj	
Da li vi jedete mnogo mesa?	Da, jedem.
	Ne, ne jedem.
	Da, jedem mnogo mesa.
	Ne, ne jedem mnogo mesa.
hleb /kruh	

Singular with Adjective

Alternative Drill

Da li ste vi iz Novog Sada?

Jesam.

Nisam.

Jeste, ja sam iz Novog Sada.

Ne, ja nisam iz Novog Sada, nego iz Stare Pazove.

Gornji Milanovac

Vrnjačka Banja

Generalski Stol

Crna Gora

Gorski Kotar

Niška Banja

Substitution Drill

Da li ima danas pošte?

Da, ima pismo od mog oca.

Ne, nema pošte.

vaš otac

moja majka

naš brat

Jovanova sestra

Tomina porodica

Alternative Drill

Da li vaši prijatelji stanuju preko puta Američke ambasade?

Da, stanuju.

Ne, ne stanuju.

Da, oni stanuju preko puta Američke ambasade.

Ne, oni ne stanuju preko puta Američke

ambasade, već preko puta Narodnog muzeja.

Narodno pozorište

Engleska ambasada

Nemački konzulat

Železnička stanica

The following sentences are for the same type of drill:

Da li vi stanujite blizu Američke ambasade?

Ima li crnog vina?

Da, ima.

Ne, nema.

Da, ima crnog vina.

Ne, nema crnog vina.

hladna voda

belo vino

topla voda

crni hleb

teleće meso

Da li je prtljag vašeg prijatelja težak?

Jeste.

Nije.

Jeste, prtljag moga prijatelja je vrlo težak.

Ne, njegov prtljag nije težak, već lak.

vaš otac

Zorina sestra

Zorin muž

njegova žena

njegov brat

vaša majka

Following are sentences for the same type of drill:

Da li je kuća vašeg prijatelja udobna?
Da li je soba vašeg prijatelja mala?
Da li je pismo vašeg prijatelja lepo?

Da li idete svakog dana u Staru Pazovu?	Da, idem. Ne, ne idem. Da, idem svakog dana u Staru Pazovu. Ne, ne idem svakog dana, već svakog drugog dana.

svaka subota
svaka nedelja
ova nedelja
ova subota

Plural - Without Adjectives

Da li ima hotela u gradu?	Da, ima. Ne, nema. Da, ima hotela u gradu. Ne, nema hotela u gradu. Žao mi je, ali ne znam koliko hotela ima u gradu.

kafana
bioskop /kino
park
pozorište /kazalište
trg
čovek

Following are questions for the same type of drill:

Da li ima mnogo hotela u gradu?
Da li ima mnogo ljudi u hotelu?

With Adjectives

Da li ima ovde dobrih hotela?	Da, ima. Ne, nema.

Da, ima dobrih hotela.
Ne, nema dobrih hotela.
Ne znam da li ovde ima dobrih hotela.

dobra kafana
dobar restoran
velika ulica
lep trg
dobro pozorište
lep spomenik

Da li ima pismo od naših roditelja?

Da, ima.
Ne, nema.
Da, ima pismo od naših roditelja.
Ne, nema pismo od naših roditelja.

naša majka
naša sestra
vaš prijatelj

Da li je hotel vaših prijatelja udoban i lep?

Jeste.
Nije.
Jeste, hotel mojih prijatelja je udoban i lep.
Ne, njihov hotel nije udoban i lep.
Žao mi je, ali ne znam kakav je njihov hotel.

vaši roditelji
vaša sestra
taj čovek
ta žena

The following sentences are for the same type of drill:

Da li su kuće vaših prijatelja udobne i lepe?
Da li porodice vaših prijatelja putuju danas u Ljubljanu?

Repeat the above drills using the pattern:

Jeste li vi iz Jugoslavije?

GD 11.5 Question and Answer Drill with Prompt

Ovo je kuća moga oca.	Čija je ovo kuća?
Ja stanujem u kući moga oca.	U čijoj kući vi stanujete?
Ona zgrada preko puta spomenika je Narodni muzej.	Koja je ono zgrada preko puta spomenika?
Do naše kuće (/Do nas) stanuje g. Jović.	Ko stanuje do vaše kuće (/do vas)?
Blizu naših kuća ima jedan veliki park.	Da li ima neki park blizu vaših kuća?
Od naših kuća do parka nije daleko.	Da li je daleko od vaših kuća do parka?
Ima pismo od mog oca iz Čikaga.	Da li ima pošte? /Od koga ima pismo?
Pismo nije od mog oca, već od moje majke.	Zar pismo nije od vašeg oca!
Jugosloveni jedu mnogo mesa.	Da li Jugosloveni jedu mnogo mesa?
Jugosloveni ne jedu mnogo mesa, već hleba.	Zar Jugosloveni ne jedu mnogo mesa?
Ima mnogo crnog vina.	Koliko ima crnog vina?
Ovde ima nekoliko dobrih hotela.	Da li ima ovde dobrih hotela?
Moji prijatelji odlaze ove nedelje na letovanje.	Kad vaši prijatelji odlaze na letovanje?
Toma se vraća sa letovanja iduće nedelje.	Kad se Toma vraća sa letovanja?

GD 11.6 Conversations - Razgovori

11.6.1

A	B
Da li vi stanujete u ovoj ulici?	Da, stanujem. Ovo je moja kuća.
Čija je ono kuća preko puta vaše?	To je kuća moga prijatelja gospodina Jovanovića.
Ova kuća do vaše također je jako lijepa. Ko stanuje u njoj?	U toj kuća stanuje brat gospođe Jovanović.

Ovo je jako lijep kraj grada.	Jest. I moja žena i ja volimo našu kuću jako mnogo.
Sve kuće u ovoj ulici su jako lijepe i blizu parka.	Da, ovdje je jako lijepo i prijatno.
	Kao što vidite, mi imamo mali park oko kuće.
Da, vidim.	

Да ли ви станујете у овој улици?	Да, станујем. Ово је моја кућа.
Чија је оно кућа преко пута ваше?	То је кућа мога пријатеља господина Јовановића.
Ова кућа до ваше такође је врло лепа.	У тој кући станује брат госпође Јовановоћ.
Ко станује у њој?	
Ово је врло леп крај града.	Јесте. И моја жена и ја волимо нашу кућу врло много.
Све куће у овој улици су врло лепе и близу парка.	Да, овде је врло лепо и пријатно.
	Као што видите, ми имамо мали парк око куће.
Да, видим.	

GD 11.6.2

Da li ima danas pošte?	Da, ima nekoliko pisama.
Od koga su?	Ima jedno pismo od mog brata i sestre sa ljetovanja.
Gdje su oni na ljetovanju.	Pismo je iz Dalmacije, iz Dubrovnika.
U Dubrovniku je sada sigurno lijepo i prijatno.	Da, oni kažu u pismu, da im je jako lijepo i prijatno.
Kad se oni vraćuju kući iz Dubrovnika?	Oni se vraćaju kući iduće subote ili nedjelje.
Od koga je drugo pismo?	Drugo pismo je od mojih roditelja.

Da li su i oni na ljetovanju?	Ne, nisu. Oni idu na ljetovanje čim brat i sestra dođu kući.

Да ли има данас поште?	Да, има неколико писама.
Од кога су?	Има једно писмо од мог брата и сестре са летовања.
Где су они на летовању?	Писмо је из Далмације, из Дубровника.
У Дубровнику је сада сигурно лепо и пријатно.	Да, они кажу у писму да им је врло лепо и пријатно.
Кад се они враћају кући из Дубровника?	Они се враћају кући идуће суботе или недеље.
Од кога је друго писмо?	Друго писмо је од мојих родитеља.
Да ли су и они на летовању?	Не, нису. Они иду на летовање чим брат и сестра дођу кући.

GD 11.6.3

Gdje je ovdje Narodni muzej?	Vidite li onaj spomenik, tamo?
Vidim. Čiji je to spomenik?	To je spomenik Kneza Mihaila.
	Ona zgrada preko puta spomenika je je Narodni muzej.
A koja je ona druga zgrada?	To je Narodno kazalište.
I jedna i druga zgrada su lijepe i velike.	
Da li ima ovdje mnogo muzeja?	Da, ima.
A kazališta?	Ima i kazališta.
Spomenika nema mnogo, to već vidim.	Nema u gradu, ali ima na Kalemegdanu.
Šta je Kalemegdan?	Kalemegdan je brdo na kome je park.

Где је овде Народни музеј?	Видите ли онај споменик, тамо?
Видим. Чији је то споменик?	То је споменик Кнеза Михаила.

	Она зграда преко пута споменика је Народни музеј.
А која је она друга зграда?	То је Народно позориште.
И једна друга зграда су лепе и велике.	
Да ли има овде много музеја?	Да, има.
А позоришта?	Има и позоришта.
Споменика нема много, то већ видим.	Нема у граду, али има на Калемегдану.
Шта је Калемегдан?	Калемегдан је брдо на коме је парк.

GD 11.7 Homework - Domaći zadatak

1. Write out each of these sentences using the items listed.

Moj prijatelj nije iz ________ već iz ________. (Skoplje...Ljubljana)

Ima pismo od ________ i ________. (moj otac...moja majka)

Mi stanujemo preko puta ________. (jedan lep park)

Kuća moga prijatelja je do ___________. (Francuska ambasada)

Njegova kuća je blizu ____________. (naša)

Ja ne pijem mnogo ni ________ ni ________. (pivo...vino)

Moj prijatelj ne ide u kafanu ________ već _____. (svaki dan...svaka subota)

Prtljag ________ već je donet sa železničke stanice. (vaši rodetilji)

Vaš prtljag je donet na železničku stanicu iz __________. (vaš hotel)

2. Make questions for the following sentences. Question words are given in parentheses. Give a negative answer to each question wherever possible.

Ima pismo od oca iz Čikaga. (.../koga/...

Mi odlazimo sutra u posetu kod majke. (.../koga/...

Ima vina.	(/da li/...
Ovde ima nekoliko dobrih hotela.	(.../li/...
U Beogradu ima dobrih hotela.	(/kakav/...
Iduće nedelje idem u Zagreb.	(/da li/...
Prtljag moje majke je donet sa železničke stanice u hotel.	(/da li/...
Ovo je kuća gospodina Jovanovića.	(/čiji/...
Zgrada Narodnog pozorišta je vrlo lepa.	(/kakav/...
Ovo je zgrada Narodnog muzeja.	(/koji/...

UNIT 12

Basic Sentences - Osnove rečenice

The Family -I	O obitelji -I	О породици -I
	A	
What relatives ('whom') does your friend have?	Kóga ȉma | vȃš prìjatelj?	Ко́га̄ и̏ма | ва̏ш прѝјатељ?#
	B	
son	sȋn pl. sȉnovi Gpl. sinóvā	си̑н, си̏нови, сино́ва̄
He has a wife and a son.	Ȉma žénu | i jèdnog sȋna.	И̏ма же́ну | и јѐдног си̑на.
	A	
to call	zváti, zóvēm	зва́ти, зо́ве̄м
he is called ('he calls himself')	ȍn se zóvē	о̏н се зо́ве̄
What's his name?	Kàko se ȍn | zóvē?	Ка̀ко се о̏н зо́ве̄?#
	B	
His name is Marko Savić.	Ȍn se zóvē | Mȁrko Sávić.	О̏н се зо̏ве Ма̑рко Са́вић.
or,		
name	ȉme G. ȉmena pl. iména G. iménā	и̏ме, и̏мена име́на, име́на̄
	Njègovo ȉme je | Mȁrko Sávić.	Њѐгово и̏ме је | Ма̏рко Са́вић.
	A	
to know	poznávati, póznājēm	позна́вати, по́зна̄је̄м
somebody, some one	nèko	нѐко

Do you know anyone of his family ('someone of his')?	Dȁ li póznajete nèkoga od njègovīh?	Да ли познајете неког од неговӣх?#
	B	
a long time ago	odávno	одāвно
Yes, I've known his brother and his sister for a long time.	Dà, póznajem odávno njègovog bràta i séstru.	Дā, познајем одāвно неговог брата и сестру.
	A	
And do you know his wife?	A póznajēte li njègovu žénu?	А познајēте ли негову жену?#
	B	
her	njȕ	ну
Yes, I know her, too.	Dà, póznajem i njȕ.	Да, познајēм и нӯ.
them	njȉh, ih	них, их
I know them all.	Póznājēm ih svè.	Познајēм их све.
His wife knows you.	Njègova žèna póznajē vȃs.	Негова жена познаје вāс.
to remember	sjèćati se, sjèćām se	сећати се, сећāм се
of her	njȅ, je	не̄, је
Don't you remember her ('of her')?	Zȁr se vȉ ne sjèćāte njȅ?	Зар се вӣ не сећāте не?
	A	
No, I don't remember her.	Nè, ne sjèćām je se.	Не,#не сећāм је се.
no one	nȉko	нико

I don't know anyone of them.	Ne pȍznajem nȉkoga od njȉh.	Не по̏знајем нѝкога о̏д њих.
At Home	**Kód kućē**	**Ко́д кућē**
here	tȕ	тӯ̀
There is a man here, ma'am.	Tȕ je | jȅdan čòvjek, gòspođo.	Тӯ̀ је | јѐдан чо̀век, го̏спођо.
to be looking for	tráž̄iti, tràžīm	тра̄́жити, тра̄̀жим
He's looking for Mr. Smith.	Tràžī | gospȍdina Smìta.	Тра̏жи госпо̏дина Смѝта.
	B	
to let	pústiti, da pùstīm	пу́стити, да пу̀стӣм
let!	pústite	пу́стите
inside	unútra	унӯ́тра / унӯтра
Let him in.	Pústite ga | unútra.	Пу́стите га | унӯтра.
	D	
Good afternoon, ma'am.	Dȍbar dȁn, gȍspođo.	До̏бар да̄̀н, го̏спођо.
	B	
Good afternoon, sir.	Dȍbar dȁn, gospȍdine.	До̏бар да̄̀н, госпо̏дине.
but		
I'm sorry, my husband isn't at home. He's still at the office.	Žào mi je, ȁli mȏj | mȗž níje kod kùćē. Jòš je | u úredu.	Жа̀о ми је, # али мо̏ј му̏ж нѝје | ко̀д кућē. Још је | у канцела́рији.
	D	
hour, o'clock	sȁt Gpl. sátī /ùra	са̄̀т, са̄́тӣ
at what time	u kòliko sátī	у ко́лико | са̄́тӣ

What time does he come home?	U kòliko sȁti | ȍn dȍlazi kùći?	У колико сати | он долази кући? #

B

half	pòla	пола
He usually comes home at six thirty.	Ȍn òbično dȍlazi kùći | u pȍla sèdam.	Он обично долази кући | у пола седам.
to wait up to the point of arrival	sáčekati, da sáčekām	сачекати, да сачекāм
or,	príčekati, da príčekam	причекати, да причекāм
If you have the time, you can wait until he comes.	Ȁko ȉmate vrèmena | mȍžete ga príčekati.	Ако имате времена | можете га сачекати.

D

long	dȕg, -a, -o	дуг, -а, -о
long(adv.)	dȕgo	дуго
to be waiting for	čèkati, čèkām	чекати, чекāм
I'm sorry, but it's too long for me to wait.	Izvínite, ȁli dȕgo mi | je čèkati.	Извините, али дуго ми је да чекам.

A

spring	próljeće	пролеће
always	ùvijek	увек
this kind	ovákav, ovákva, -o, /ovákī, ovákā, -o	овакав, оваква, -о / оваки, овака, -о
thus, this way	ováko	овако

Is spring always this beautiful in your country ('with you')?	Da̍ li je pro̍ljeće kod va̍s ùvijek | ova̍ko lijépo?	Да̍ ли је про̍леће ко́д ва̄с | у̍век ова̍ко ле̍по?#

B

the most beautiful	nàjljе̍pšī, -ā, -ē	на̀јле̍пшӣ, -а̄, -е̄
yearly, annual	gódišnjī, -ā, -ē	го́дишњӣ, -а̄, -е̄
Yes, spring is the most beautiful season of the year here ('with us').	Dà, pro̍ljeće je kod | nȁs nàjljе̍pše | go̍dišnje dòba.	Да̀,# про̍леће је ко́д на̄с | на̍јле́пше го̍дишње до̏ба.
pertaining to spring	próljetnjī, -ā, -ē /próljećnjī, -ā, -ē /próljetnī, -ā, -ō	про́летњӣ, -а̄, -е̄ /про́лећнӣ, -а̄, -о̄ /про́летнӣ, -а̄, -о̄
fresh, cool	svjèž, svjèža /svjéža, -e	свѐж, -а, -е
Both the spring days and nights are pleasant and fresh.	Pro̍ljetni dȁni i nóći | su prìjatni i svjèži.	Про́летњӣ | и да̍ни и но̀ћи су | при̍јатни и свѐжи.

Grammatical Notes

Note 12.1 Noun: Accusative of Masculine Animate Noun

Ima ženu i jednog sina.
Da, poznajem odavno njegovog brata i sestru.
Traži gospodina Smita.

/sȉna/, /bràta/, /gospódina/ are all forms identical with the genitive but occurring as direct objects of verbs, parallel with the accusatives /ženu/ and /séstru/. All three nouns are masculine and share a particular feature: they refer to animate (living) beings. The masculine nouns which have the accusative the same as the nominative (as /grȁd/, /hòtel/, /bȉoskop/, /jézik/) refer to objects in themselves inanimate. (Parts of living beings, such as /jézik/ 'tongue' are not classified as animate.) Only beings which have animal life are classified as animate. Trees and other plants are treated as inanimate.

Compare, for example,

	Animate				Inanimate			
N	prȉjatelj	sȉn	ótac	čóvek	dȁn	grȁd	spòmenīk	pȕt
A	prȉjatelja	sȉna	óca	čovéka	dȁn	grȁd	spòmenīk	pȕt
G	prȉjatelja	sȉna	óca	čovéka	dȁna	grȁda	spòmenīka	púta
D	prȉjatelju	sȉnu	ócu	čovéku	dȁnu	grȁdu	spòmenīku	pútu
					/dánu	/grádu		

Note 12.2 Pronoun: Accusative and Genitive

Njegova žena poznaje vas.
Pustite ga unutra.
Možete ga sačekati.
Poznajem ih sve.
Poznajem i nju.

Zar se vi ne sećate nje?
Ne, ne sećam je se.
Ne poznajem nikoga od njih.
Koga ima vaš prijatelj.
Da li poznajete nekoga od njegovih?

Most of the pronouns have the same forms for accusative and genitive. This is not so apparent as with the nouns, as the most frequent forms used are in general different for the two. Compare:

Personal Pronouns

N	jȁ	tȉ	ȍn,	óna
A	méne me	tébe te	njéga ga	njȕ je, ju
G	méne me	tébe te	njéga ga	njȅ je
N	mȉ	vȉ	óni, óne, óna	
A	nȁs nas	vȁs vas	njȉh ih	
G	nȁs nas	vȁs vas	njȉh ih	

The feminine /njȕ, ju/ are the only forms not identical with the genitive. (/ju/ is given here for the sake of completeness. For its use see Note 17.1.2).

As the object of verbs, the unstressed forms of the accusative are far more frequent than the stressed, as in most cases there is no emphasis on the pronoun object. After prepositions which take the accusative (such as /za/) the long form is normal (/za méne/). The genitive is most frequently used after prepositions (such as /od/), and the stressed form is normal there, also. Examples of stressed accusative (njȕ/) and of unstressed genitive (/je/ in /sèćām je se/) are given above. They are normal forms in normal use. (Note the use of the genitive as the direct object of /sèćati se/ 'to remember'.)

Other pronouns

N	kò	nèko	nìko	tȍ	štà
A	kóga	nèkoga	nìkoga	tȍ	štà
G	kóga	nèkoga	nìkoga	tòga	čéga

Note the prefix forms of /kò/ 'who': /nèko/ 'someone' /nìko/ 'no one'. The last, /nìko/, does not occur after prepositions. Instead, the negative /ni/ precedes the preposition and the proper form of /kò/ follows it: /ni od kóga/ 'from no one'. /ni/ is the negative of /i/ 'also, even, and'.

Words such as /tȁj/ 'that' /mȍj/ 'my', etc. follow the pattern of the noun they modify. NA /moj hotel/ but AG /moga prijatelja/. They are pronominal adjectives and are given separate treatment in the notes.

Note 12.3 Syntax: Case and Word Order

Jedan čovek čeka vašeg brata.

Vašeg brata čeka jedan čovek.

These examples are from the Grammatical Drill. The different forms of nominative and accusative make possible both word orders: Subject - Verb - Object /and/ Object - Verb - Subject. The latter order is used for emphasis or other stylistic effect but is perfectly normal and unambiguous. Thorough familiarity with case forms and their relationship to the verb will facilitate understanding of such not infrequent constructions.

Note 12.4 Enclitics: Review

The pronoun forms in Notes 10.2 and 12.2 provide a more complete list of

enclitics. Following the order in Note 8.1 we have:

1	2	3	4	5
li	sam	mi	me	je
	si	ti	te	se
	smo	mu	ga	
	ste	joj	je/ju	
	su	nam	nas	
		vam	vas	
		im	ih	

(A still more complete listing is found in Note 20.2.)

Grammatical Drill

GD 12.1 Adaptation Drill

GD 12.1.1 Without Adjectives

Ima jedno pismo iz Jugoslavije, za brata.
Nema nijedno pismo is Jugoslavije, za brata.

otac
Jovan
gospodin Popović

Moj prijatelj ima brata u Jugoslaviji.
Moj prijatelj nema brata u Jugoslaviji, nego sestru.

otac
sin

Mi čekamo brata, koji dolazi iz Zagreba.
Mi ne čekamo brata, već sestru, koja dolazi iz Zagreba.

otac
sin
prijatelj

Pustite brata unutra.

Jovan
otac
gospodin Jović

Majka zove brata da dođe kod nje.
Majka ne zove brata da dođe kod nje, već sestru.

otac
sin
Marko
Jovan

GD 12.1.2 With Adjectives

Oni poznaju odavno Zorinog brata.
Oni ne poznaju odavno Zorinog brata.

Ovaj čovek traži Zorinog brata.

Ovaj čovek ne traži Zorinog brata, već vašeg oca.

Ova gospođica čeka Zorinog brata.
Ova gospođica ne čeka Zorinog brata, već vas.

Tomin otac /Tomov
vaš prijatelj gospodin Popović
Zorin muž gospodin Jovanović
njen brat Toma /Tomov

GD 12.1.3 Genitive of the Personal Pronouns

Use the genitive form of the pronouns listed for substitution.

Stressed Forms:

Gospodin i gospođa Jović stanuju blizu mene. / ... Ivić ...
Gospodin i gospođa Jović ne stanuju blizu mene nego blizu Narodnog muzeja.

Moji roditelji dolaze sutra u posetu kod mene.
Moji roditelji ne dolaze sutra u posetu kod mene već prekosutra.

Jovan radi i zna više od mene. /Ivan
Jovan ne radi i ne zna više od mene.

Jovići se sećaju mene, ali se ne sećaju gospodina Smita.
Jovići se ne sećaju mene, ali se sećaju gospodina Smita.

Smitovi stanuju preko puta mene.
Smitovi ne stanuju preko puta mene, već preko puta Američke ambasade.

ti on ona mi vi oni

Unstressed Forms - Enclitics

Jovan me se seća, ali njegova sestra me se ne seća.
Jovan me se ne seća, ali njegova sestra me se seća.

Oni me se sećaju s letovanja.
Oni me se ne sećaju s letovanja.

Sećaju me se.
Ne sećaju me se.

ti
on
ona
mi
vi
oni

Noun-Pronoun Drill

In the sentence a noun in the genitive is used. The corresponding pronoun should be substituted for the noun, as illustrated in parentheses for the first sentence.

Jovići stanuju blizu *mog brata.* (Jovići stanuju blizu *njega*.)
Jovići stanuju blizu *moje majke*.
Jovići stanuju blizu *mene i mog brata*.
Jovići stanuju blizu *vas i vaše sestre*.
Jovići stanuju blizu *mojih roditelja.*

Following are sentences for the same drill:

Oni dolaze sutra u posetu kod *mog brata*.
Gospođica Smit uči i zna više od *mog brata*.
Oni stanuju preko puta *mog brata*.
Zora sedi u pozorištu do *mog brata*.

Sećam se *Jovana*. (Sećam *ga* se.)
Sećam se *Zore*.
On se seća *mene i moje žene*.
On se seća *vas i vaše gospođe*.
Sećamo se *Jovana i njegovih.*

GD 12.1.4 Accusative of the Personal Pronouns

Make the indicated substitutions, using the correct form of the pronoun.

Stressed Forms:

Ima jedno pismo za *mene*, iz Čikaga.	ti
Nema nijedno pismo za *mene*, iz Čikaga.	on
Gospodin Jović poznaje i *mene* i Zoru.	ona
Gospodin Jović ne poznaje ni *mene* ni Zoru.	mi
Ti ljudi traže *mene*, a ne vas.	vi
Ti ljudi ne traže *mene*, već vas.	oni
Otac zove *mene*, a ne Jovana.	
Otac ne zove *mene*, nego Jovana.	

Unstressed Forms - Enclitics:

Gospodin Jović me dobro poznaje.	ti
Gospodin Jović me ne poznaje dobro.	on
Otac me mnogo voli.	ona
Otac me ne voli mnogo.	mi
Jovan i Zora me traže.	vi
Jovan i Zora me ne traže.	oni

Ako brat ima vremena može me sačekati.
Ako brat nema vremena ne treba da me čeka.
Ako brat nema vremena neka me ne čeka.

Brat me zove da stanujem kod njega.
Brat me ne zove da stanujem kod njega.

GD 12.1.5 Noun-Pronoun Drill

Ima pismo za Jovana.	(Ima pismo za njega.)
Ima pismo za Zoru.	
Ima pismo za mene i Jovana.	
Ima pismo za vas i vašeg brata.	
Ima pismo za Joviće.	

Other sentences for drill:

Gospoda poznaju Jovana, a ne Tomu.
Ovi ljudi traže Zoru, a ne Tomu.
Ovaj gospodin zove vašeg brata, a ne Tomu.
Ti ljudi čekaju vašu majku, ne Tomu.

Gospoda poznaju Jovana.	(Gospoda ga poznaju.)
Gospoda poznaju našu sestru.	
Gospoda poznaju oca i mene.	
Gospoda poznaju vas i vašeg brata.	
Gospoda poznaju vaše roditelje.	

Sentences for drill:

Ovi ljudi traže *Jovana*.
Ovaj gospodin zove *Jovana*.
Gospodin Jović ne voli *Jovana*.
Jedan čovek čeka *Jovana*.

GD 12.2 Word Order Inversion Drill

Make a new sentence, putting the underlined items first.

Jedan čovek čeka *gospođu i gospodina Smita*.	Gospođu i gospodina Smita čeka jedan čovek.
Jedan čovek čeka *vašeg brata*.	Vašeg brata čeka jedan čovek.
Jedan čovek čeka *vašeg oca i majku*.	Vašeg oca i majku čeka jedan čovek.
Jedan čovek čeka *vašu sestru i brata*.	Vašu sestru i brata čeka jedan čovek.

The following sentences are to be drilled in the same way:

Poznajem dobro *i gospodina i gospođu Smit*.
Jedan gospodin traži *gospođu i gospodina Smita*.
Neko iz ambasade zove *gospođu i gospodina Smita*.

GD 12.3 Questions and Answers

GD 12.3.1 Informational Answers

GD 12.3.1.1 For Masculine Animate Nouns in Accusative Singular

Koga ima vaš prijatelj u Jugoslaviji?	Ima *oca*. Nema nikoga. Moj prijatelj ima *oca* u Jugoslaviji. Moj prijatelj nema nikoga u Jugoslaviji. Ne znam da li on ima koga (/nekoga) u Jugoslaviji. Možda ima.

brat sin star otac

For additional drill: Koga čeka Jovan na železničkoj stanici?

Za koga ima pismo?	Za *oca*. Ima pismo za *oca*. Nema pismo ni za koga.

Ne znam da li ima pismo za nekoga.
Verovatno da nema.

brat
Zorin otac
vaš sin Toma
gospodin Jović
Jovan

Da li vi čekate nekoga ili putujete, Jovane?

Čekam oca, ne putujem.
Ne čekam nikoga. Putujem u Zagreb.

svoj brat
otac i majka
jedan prijatelj

Koga ima ovde Zora?

Ima muža.
Nema nikoga.
Ona ima ovde muža.
Ona nema ovde nikoga.
Ne znam da li ona ima koga ovde.
Verovatno ima nekoga.

otac
brat
sin
suprug

For additional drill:

Koga traži Zora?
Koga zove Zora?

Koga čekaju g. i g-đa Jović?

Čekaju njihovog sina.
Ne čekaju nikoga.
Traže neka obaveštenja za put u Nemačku.

Tomin otac
njihov prijatelj g. Jovanović

For additional drill:

Koga traže Jovan i Zora?

Ko traži gospodina Jovića?

Savetnik Američke ambasade g. Smit.
Traži ga savetnik Američke ambasade g. Smit.
Ne traži ga niko.
Ne znam ko ga traži.

moj brat Toma   moj muž   moj otac   gospodin i gospoda Savić

For additional drill:

Ko zove gospodina Jovića?

GD 12.3.1.2 Genitive of the Personal Pronouns

Ko od naših prijatelja stanuje blizu vas?

Jovići stanuju blizu mene.
Niko od naših prijatelja ne stanuje blizu mene.

Jovan   Zora
vi i vaš otac   Jovan i Toma

For additional drill:

Ko stanuje do vas?
Ko stanuje preko puta vas?
Ko sedi u pozorištu do vas.

Ko se još seća g. Smita u Beogradu?

Toma ga se još seća.
Niko ga se više ne seća.
Ne znam da li ga se još neko seća.

Zora   ja i moja žena   Zora i Jovan

Ko me se još seća u Beogradu?

Toma vas se još seća.
Niko vas se više ne seća.
Ne znam da li vas se još neko seća.
Verovatno, da.

ti   on   ona   mi   vi   oni

GD 12.3.1.3 Accusative of the Personal Pronouns

Za koga ima pismo?

Ima pismo za mene.
Nema pismo ni za koga.
Ne znam da li ima pošte za koga.
Ne znam da li ima pošte za nekoga.
Verovatno da nema.

mi   vi   Toma i ja   vi i vaša žena

Koga traže ovi ljudi?	Traže mene. Ne traže nikoga. Oni sigurno traže mene. Ne znam koga oni traže. Izvinite, ali ne znam koga oni traže.
Koga poznaju g. i g-đa Smit u Beogradu?	Poznaju mene. Ne žalost ne poznaju nikoga. G. i g-đa Smit poznaju mene. Ne znam da li oni poznaju koga ovde. Verovatno da ne poznaju nikoga.
Koga čekaju vaši prijatelji g. i g-đa Jović?	Čekaju mene. Ne čekaju nikoga. Oni sigurno putuju. Oni sigurno čekaju mene. Ne znam koga oni čekaju.
Ko vas ovde poznaje, gospodine?	Poznaje me g. Jovanović. Na žalost, ne poznaje me niko.
Ko poznaje ovde vašeg brata, gospodine?	Poznaje ga g. Jovanović. Na žalost, niko ga ne poznaje.

on	Jovan	ona	vaša majka
mi	vi i vaš otac	oni	Toma i Jovan

For additional drill:

Ko vas čeka na stanici, gospođo?
Ko vas zove, gospođice?
Ko vas traži, gospodo?

GD 12.3.2 Yes and No Answers

GD 12.3.2.1 For Masculine Animate Nouns in Accusative Singular

Da li Jovan ima koga u Jugoslaviji?	Da, ima oca. Ne, nema nikoga. Da, Jovan ima oca u Jugoslaviji.

Ne, Jovan nema nikoga u Jugoslaviji.

Ne znam da li Jovan ima koga u Jugoslaviji. Verovatno nema nikoga.

jedan prijatelj brat sin

Da li g. i g-đa Jović poznaju Jovanovog brata?

Da, poznaju ga.

Ne, ne poznaju ga.

Da, oni poznaju dobro Jovanovog brata.

Ne, oni ne poznaju Jovanovog brata.

vaš otac vi i vaš prijatelj moj otac i majka

Da li neko čeka mog brata?

Da, čeka ga.

Ne, ne čeka ga.

Da, jedan čovek čeka vašeg brata.

Ne, niko ne čeka vašeg brata.

moj otac i ja vas prijatelj vi i vaš prijatelj Jovan i Toma

Da li neko traži mog brata?

Da li neko zove mog brata?

GD 12.3.2.2 Genitive of the Personal Pronouns

Da li vaši prijatelji stanuju blizu vas?

Da, stanuju.

Ne, ne stanuju.

Da, moji prijatelji stanuju blizu mene.

Ne, moji prijatelji ne stanuju blizu mene.

Jovan	Zora	vi i vaš brat	Jovan i Zora
on	ona	vi (pl.)	oni

Da li Jovan uči i zna više od vas?

Da li vaši roditelji dolaze sutra u posetu kod vas?

Da li porodica Smit stanuje preko puta vas?

Da li gospođica Jović sedi u pozorištu do vas?

Da li me se sećate?	Da, sećam vas se. Ne, ne sećam vas se. Naravno, sećam vas se vrlo dobro. Žao mi je, ali ne sećam vas se.

on ona mi oni

Jovan
Zora
Jovan i Zora

GD 12.3.2.3 Accusative of the Personal Pronouns

Da li ima pošte za Jovana?	Da, ima. Ne, nema. Na, ima jedno pismo za njega. Ne, nema pošte za njega.

ja Zora Zora i Toma Zora i ja g. i g-đa Jović

Da li vi tražite moga brata Jovana, gospodine?	Da, tražim ga. Ne, ne tražim ga. Da, ja tražim vašeg brata Jovana. Ne, ja ne tražim njega nego vas.

moj muž moja sestra ja i moja žena moji roditelji

Da li g. Smit poznaje moga brata Jovana, gospođo?

The above drills may be repeated using the following pattern and making the necessary adaptations:

Ima li Jovan koga u Jugoslaviji?

GD 12.4 Question and Answer Drill with Prompt

Moj prijatelj ima porodicu ovde.	Da li vaš prijatelj ima porodicu ovde?
On ima ženu i jednog sina.	Koga on ima?
Njegov sin se zove Marko. /Sin mu se zove Marko.	Kako se zove njegov sin? /Kako mu se zove sin?

Ja imam jednog prìjatelja u Beogradu.	Da li imate prijatéljā u Beogradu?
Nemam nikoga u Beogradu.	Da li imate nekoga u Beogradu?
Poznajem g. Jovića. On je jedan od mojih prijatelja.	Da li poznajete g. Jovića?
Mi se sećamo naših prijatelja u Jugoslaviji.	Da li se sećate vaših prijatelja u Jugoslaviji?
Ja tražim gospodina Smita.	Koga tražite, gospodine? /Šta želite, gospodine?
Gospodina Smita traži jedan čovek.	Ko traži gospodina Smita?
Pustite toga gospodina unutra.	Da li da pustim toga čoveka unutra?
Izvinite, ali ja vas se ne sećam, gospodine.	Da li me se sećate, gospođo?
Ja se sećam vašeg brata.	Da li se sećate moga brata?
Hvala ali ne mogu da sedim.	Izvolte sesti, gospodine.
Žao mi je ali nemam vremena da čekam gospodina Smita.	Da li imate vremena da sačekate moga muža?
On dolazi kući oko sedam sati.	Kad on dolazi kući?
Kod nas je proleće uvek lepo.	Da li je u Jugoslaviji proleće uvek lepo?
Kod njih su noći uvek sveže.	Da li su kod njih noći uvek sveže?
Kod nas često pada kiša.	Da li kod vas često pada kiša?

GD 12.5 Conversations - Razgovori

GD 12.5.1

A	B
Kako se zove vaš prijatelj?	On se zove Sava Popović.
Odakle je on?	On je iz jednog mjesta blizu Novog Sada.
Kako se zove to mjesto?	To mjesto se zove Kamenica.
Je li to veliko mjesto.	Nije, ali je jako lijepo.
Da li vaš prijatelj ima porodicu?	Jest, ima ženu i sina.
Kako se zove njegova žena?	Zovu je Zora, ali njeno ime je Zorka.

Da li mu je sin veliki?	Nije, Mali je.
Kako se zove njegov sin?	Zove se Marko.

Како се зове ваш пријатељ?	Он се зове Сава Поповић.
Одакле је он?	Он је из једног места близу Новог Сада.
Како се зове то место?	То место се зове Каменица.
Је ли то велико место?	Није, али је врло лепо.
Да ли ваш пријатељ има породицу?	Јесте, има жену и сина.
Како се зове његова жена?	Зову је Зора, али њено име је Зорка.
Да ли му је син велики?	Није. Мали је.
Како му се зове син?	Зове се Марко.

GD 12.5.2

Poznajete li vi gospodina Savića?	Da, poznajem ga.
A poznajete li njegovu ženu gospođu Savić?	Da, poznajem i nju i njega.
Kakvi su oni ljudi?	Jako su dobri ljudi.
Da li ih dobro poznajete? Oni stanuju preko puta nas.	Da, mi se poznajemo odavno. Zašto pitate?
Moja žena poznaje gospođu Savić i odlazi kod nje.	Ne treba ništa da brinete. Savići su dobro društvo za vas i vašu ženu.
Milo mi je. Hvala na obavještenju.	

Познајете ли ви господина Савића?	Да, познајем га.
А познајете ли његову жену госпођу Савић?	Да, познајем и њу и њега.
Какви су они људи?	Врло су добри људи.

Да ли их добро познајете? Они станују преко пута нас.	Да, Ми се познајемо одавно. Зашто питате?
Моја жена познаје госпођу Савић и и одлази код ње.	Не треба ништа да бринете. Савићи су добро друштво за вас и вашу жену.
Мило ми је. Хвала на обавештењу.	

GD 12.5.3

Dobar dan, Jovane.	Dobar dan, Tomo.
Šta radite vi na kolodvoru? Da ne putujete?	Ne, čekam oca i majku.
Gdje su vaši roditelji?	Oni danas dolaze iz Splita, s ljetovanja.
	Koga vi čekate?
Ne čekam nikoga. Ja putujem.	Gdje putujete?
Putujem u Dalmaciju na ljetovanje.	U koje mjesto idete?
Idem u Makarsku.	Idete li sad prvi put u Makarsku?
Da, prvi put. Poznajete li vi Makarsku?	Da, poznajem je vrlo dobro.
Da li je Makarska lijepo mjesto za ljetovanje?	Jeste. U Makarskoj je ljetovanje jako prijatno.
Milo mi je. Hvala na obavještenju.	

Добар дан, Јоване.	Добар дан, Томо.
Шта радите ви на станици? Да не путујете?	Не, чекам оца и мајку.
Где су ваши родитељи?	Они данас долазе из Сплита, с летовања. Кога ви чекате?
Не чекам никога. Ја путујем.	Где путујете?
Путујем у Далмацију на летовање.	У које место идете?
Идем у Макарску.	Идете ли сад први пут у Макарску?
Да, први пут. Познајете ли ви Макарску?	Да, познајем је врло добро.

Да ли је Макарска лепо место за летовање?

Јесте. У Макарској је летовање врло пријатно.

Мило ми је. Хвала на обавештењу.

GD 12.6 Homework - Domaći zadatak

GD 12.6.1 Complete the following sentences using the words in parentheses.

Otac ______________ zove se Vladimir. (Marko i Sava Savić)

Kuća ______________ je lepa i udobna. (moj brat Vladimir)

Gospođo, ima jedna poruka za ______________. (vaš suprug)

Ovaj čovek čeka __________________. (vi i gospodin Savić)

Ovi ljudi ne traže ________ već ________. (ja ________ vi)

Poznajem dobro i ________ i ________. (vaš brat ________ vaš otac)

__________ traži jedan gospodin. (ona)

Oni stanuju blizu _______________. (mi)

Sećam se dobro i _______ i ___________. (vaš otac _______ vaš brat)

Ne sećamo _________ se. (on)

GD 12.6.2 Write out sentences 1 - 4 with the object at the beginning of each sentence. In sentences 5 - 10 substitute the corresponding pronouns for the underlined nouns.

1. Neki ljudi traže Jovana i Tomu.
2. Gospodin Savić čeka savetnika Smita.
3. Jedna gospođa zove gospodina Smita.
4. Neki ljudi ih čekaju.

5. On poznaje Jovana, ali ne poznaje Zoru.
6. Tražimo Jovana i Zoru.

7. Otac voli sestru više nego mene i brata.

8. Otac voli mnogo sestru.

9. Oni se sećaju gospodina Smita.

10. Jovan čeka roditelje na železničkoj stanici.

UNIT 13

Basic Sentences - Osnovne rečenice

Going Out	**Izlazak**	**Излазак**
	A	
We're going to the movies this evening.	Večéras | ìdemo u kíno.	Вече́рас иде̏мо | у бѝоскоп.
to be giving	dávati, dájēm	да̄́вати, да̄́је̄м
is given, is being given	dájē se	да̄́је се
Yugoslav	jugoslávēnskī, -ā, -ō	југосло́ве̄нскӣ, -ā, -ō
film, picture	fȉlm, pl. fȉlmovi	фѝлм, фѝлмови
A Yugoslav picture is being shown ('given').	Dȁje se jèdan jugoslávēnskī | fȉlm.	Да̏је се јѐдан југосло́венскӣ | фѝлм.
	B	
to cost	kóštati, kȍštā	ко̄́штати, ко̄̀шта̄
or,	stájati, stójī	стàјати, стàје
ticket	úlaznica	у́лазница
How much does the ticket cost?	Kòliko kȍšta | úlaznica?	Ко̀лико ко̄̀шта̄ у̀лазница?#
or,	Kòliko stòji | úlaznica?	Ко̀лико ста̀је̄ у̀лазница?#
	A	
hundred	stȍ	ст̀ō
dinar	dínār / dìnār	ди́на̄р / динар
(The ticket costs) one hundred dinars.	Ùlaznica stójī | stȍ dìnārā.	Ѝлазница ко̏шта ст̀о дина̏ра.
to will, want	htjèti, hóću	хтѐти, хо́ћу

you will, you want	hóćete	хо́ћете
with	s / sa	с, са
with us	s nàma	с на̀ма
free	slòbodan, slòbodna, -o	сло̀бодан, сло̀бодна, -о
Would you like to go with us (if you're free)?	Hóćete li ići s nàma, ako ste slòbodni?	Да ли хоћете да идете с на̀ма, ако сте слободни?#
	B	
willingly, gladly	ràdo	ра̀до
I'd be glad to, but I need some Yugoslav money.	Hóću jáko rado,# ali treba mi nešto jugoslávēnskōg nȍvca.	Хоћу вр̀ло радо,# али треба ми нешто југосло́ве̄нско̄г | но̀вца.
to exchange, change	promijéniti, da prómijenīm	проме̄нити, да проме̄нӣм
five	pȅt	пе̏т
dollar	dòlar	до̀лар
Can you change five dollars into dinars for me?	Da li mi možete | promijéniti pȅt dolara u dìnare?	Да ли можете да ми проме̄ните | пе̏т долара у ди̏наре?#
	A	
to have to, must	mȍrati, mȍrām	мо̄рати, мо̄ра̄м
official	zváničan, zvánična, -o /slúžben, -a, -o	званичан, званична, -о /слу́жбен, -а, -о
No, you have to change dollars through official channels ('by official way').	Nè, vi mȍrate promijeniti dòlare | službenim pútem.	Нѐ, ви морате да промените до̀ларе | званичним пу̑тем.

	B	
to loan	pozā́jmiti, da pózājmīm	поза̄́јмити, да по́за̄јмӣм
or,	posū́diti, da pósūdīm	посу̏дити, да посӯ́дӣм
a couple (with feminine nouns)	dvȉje-trȉ / dvijétrī	две̄̀-трӣ̀ /две̄́трӣ
a couple (with masculine nouns)	dvȁ-trȉ / dvā́trī)	два̄̀-трӣ̀ / два̄́трӣ
thousand	tȉsuća	хѝљада
Can you lend me two or three thousand dinars?	Dȁ li mi mȍžete | posū́diti dvȉje-tri tȉsuće dȉnārā?	Да̏ ли мо̏жете да ми поза̄́јмите две-три хи̏љаде ди̏на̄́ра?#
	A	
that big	tolíkī, -ā, -ō	то́ликӣ, -а̄, -о̄
that much, that many	tòliko	то́лико
ever	gòd	го̀д
whatever	kȁko gòd	ка̏ко го̀д
Yes, I can. I have that many ('dinars').	Jèst, | mógu. Tòliko | dȉnara ȉmām.	да̀, мо́гу. То́лико ди̏на̄ра| ѝма̄м.
Whatever you like.	Kȁko gȍd | hóćete.	Ка̏ко го̀д|хо́ћета.
	B	
enough	dòvoljno	до̀вољно
All right, that's enough for this evening.	U rḗdu. Tȍ je | dòvoljno za večéras.	У ре̄́ду. То̏ је до̀вољно|за ве́черас.
What time is it?	Kòliko je | sā́tī?	Ко́лико је| са̄́ти?#

A

two (with masculine and neuter nouns)	dvȁ	два̄̀
ten	dèsēt	дѐсе̄т
It's ten past two.	Sa̍da su dvȁ ǀ i dèset.	Са̀да је ǀ два̄̍ и дѐсет.
or,		
minute	mínūt, Gpl minū́tā	ми́нӯт, минӯ́та̄
to pass by	prṓći, da prȍđēm	про̄́ђи, да про̄̀ђе̄м
passed	próšao, próšla, -o	про́шао, про́шла, -о
It's now ten past two. ('two o'clock and ten minutes'/ 'ten minutes have passed two')	Sa̍da su dvȁ̍ sȁta ǀ i de̍set minúta.	Са̍да је де̍сет минӯ́та̄ ǀ про̍шло два̄̀.

B

to be beginning, begin	póčinjati, póčinjē	по́чињати, по́чиње̄
What time does the movie start?	U kòliko sȁ̍ti ǀ po̍činje kíno?	У ко́лико са̄̍ти ǀ по̍чиње бѝоскоп? #

A

eight	òsam	о̀сам
The movie starts at eight.	Kíno po̍činje ǀ u òsam.	Бѝоскоп по̍чиње ǀ у о̀сам.
schedule	ràsporēd	ра̀споре̄д
after	pòslije	по̀сле
before	prìje	пре̄̀
noon	pṓdne (n. indecl.)	по̄́дне
afternoon, P.M.	pòslije pṓdne	по̍сле по̄́дне
before noon, A.M.	prìje po̍dne	пре̄̀ по̄̍дне

What's your schedule for this afternoon?	Ka̍kav je va̍š ràsporēd | za po̍slije pődne?	Ка̍кав је ва̍ш ра̀споре̄д | за по̍сле по̄́дне?#
	B	
to go, leave	ótīći, da òdēm	отӣ́ћи, да о̀де̄м
duty	dűžnōst (f.)	дӯ́жно̄ст
First, I have to go to the embassy to report for duty.	Pr̍vo mō̍ram o̍tići u | ambasā́du, da se jā̍vim na dűžnōst.	Пр̍во тре̍ба да о̍дем у амбаса̄́ду, | да се ја̄̍вим на дӯ́жно̄ст.
Then I have to go to the railroad station to see about my luggage.	O̍nda mō̍ram o̍tići na | kòlodvōr, da vī̍dim mō̍j pr̀tljag.	О̍нда тре̍ба да о̍дем на же̍лезничку ста̀ницу | да ви̍дим за мо̄̍ј пр̀тљаг.
	A	
You have plenty of time.	Ī̍mate dòvoljno | vrèmena.	И̍̄мате до̍вољно врѐмена.

Grammatical Notes

Note 13.1 Cardinal Numerals - Obični brojevi

Note 13.1.1 Cardinal Numerals Form - Obični brojevi: oblik

1	jédan, jédna, jédno	13	trínaest	40	četrdésēt
2	dvȁ, dvȅ /dvȉje	14	četŕnaest	50	pedésēt
3	trȉ	15	pétnaest	60	šezdésēt / šéset
4	čétiri	16	šésnaest	70	sedamdésēt
5	pȅt	17	sedámnaest	80	osamdésēt
6	šȅst	18	osámnaest	90	devedésēt
7	sèdam	19	devétnaest	100	stȍ / stòtina
8	òsam	20	dvádesēt	200	dvèsta / dvȅ stòtine
9	dèvēt	21	dvádesēt jédan	300	trìsta / trȉ stòtine
10	dèsēt	22	dvádesēt dvȁ	400	čétiristo / čétiri stòtine
11	jedánaest	23	dvádesēt trȉ		
12	dvánaest	30	trídesēt	500	pȅtstō / pȅt stòtīnā

600	šȅststō / šȅst stòtīnā
700	sèdamstō / sèdam stòtīnā
800	òsamstō / òsam stòtīnā
900	dèvetstō / dèvēt stòtīnā
1.000	híljada / tìsuća
1,000.000	milíōn / milíjūn

Note use of period for thousand where English uses a comma.

Note 13.1.2 Cardinal Numbers: Usage - Obični brojevi: upotreba

1. Daje se jedan jugoslovenski film.
Mojim prijateljima i meni donesite po jedno vino.
Kelner, donesite mi molim još jednu kafu.
On ne govori nijedan stran jezik.
Ima ženu i jednog sina.

2. Sada je dva sata.

2-3(000) Mogu da vam pozajmim dve-tri hiljade dinara.

5 Možete li da mi promenite pet dolara u dinare?

100 Ulaznica košta sto dinara.

The numeral 1 is an adjective and agrees with the noun - /jédan fȉlm/, /jédno víno/, /jédno pȉvo/, /jédnu kàfu/, /jédnog sȉna/. All numbers ending in /jédan/ are followed by the singular form of the noun (if there is a singular). 'One man' is /jédan čóvek/. The next number ending in /jédan/ is 'twenty-one' so 'twenty-one men' is /dvádeset i je̍dan čóvek/. Any number ending in /jédan/, no matter how high, has the same pattern: /híljadu i je̍dan čovek/ '1001 men', /híljadu i je̍dna nȍć/ '1001 nights'. The noun may, of course, be in any case, and the case of /jedan/ is determined by that of the noun it modifies: /od je̍dnog čovéka/ 'from one man' (genitive), /vi̍deo sam híljadu i je̍dnog čovéka/ 'I saw 1001 men' (accusative). If the noun has only a plural form, as /kòla/ 'car' (neuter plural), /jédan/ agrees with it: /jédna kòla/ 'a car' and a verb used with it is also plural. (/jédan/ may also be used in the plural in the sense of 'individual (so-and-sos), certain ones', '(one and) the same'.)

The number two has two forms: /dvȁ/, used before masculine and neuter nouns (or to refer to them), and /dvȅ/ (/dvȉje/) used with feminine nouns (or to refer to them). The form of the noun (and modifying adjectives) is according to the following pattern:

dvȁ čovéka	dvȁ oglédala
dvȁ sta̍ra čovéka	dvȁ vélika oglédala
dvȅ žéne	dvȅ nòći
dvȅ lȅpe že̍ne	dvȅ lȅpe nòći

The ending on feminine /a/ nouns is a short /-e/. The agreeing adjective has the same ending. Feminine /i/ nouns have /-i/. The ending on masculine and neuter nouns, and accompanying adjectives, is /-a/. For convenience we may call this ending the 'dual'. Contrast the dual and the genitive singular endings:

	Masculine and Neuter		Feminine /a/		Feminine /i/	
	Adj.	Noun	Adj.	Noun	Adj.	Noun
Genitive	-ōg	-a	-ē	-ē	-ē	-i
Dual	-a	-a	-e	-e	-e	-i

The dual endings are used after /dvȁ/, /dvȅ/, /trȉ/, /čétiri/ or any number ending in one of these. They are also used after /dvȁ-trȉ/, /dvȅ-trȉ/ 'a couple; two or three', as well as /òba/ f. /òbe/ (or /òbadvā/, /òbadvē/ ~ /òbadvije/) 'both'. For example, /sto i četiri čoveka/ '104 men'.

Any number not ending in /jédan/, /dvȁ/, /dvȅ/, /trȉ/, /četiri/ is followed by the genitive plural of both adjective and noun. Compare:

jedan čòvek	jedna žéna
dva čovéka	dve žéne
tri čovéka	tri žéne
četiri čovéka	četiri žéne
pet ljū́dī	pet žḗnā
devetnaest ljū́dī	devetnaest žḗnā
dvadeset ljū́dī	dvadeset žḗnā
dvadeset i jedan čòvek	dvadeset i jedna žéna
dvadeset i dva čovéka	dvadeset i dve žéne
hiljadu velikih ljū́dī	hiljadu lepih žḗnā

Note the use of /po/ in /po jedno vino/. This particle has a distributive meaning: 'one [serving of] wine for each [of us]'.

Of the numerals given in Note 13.1.1, /jédan/ is an adjective, /stotina/, /híljada/, and /tìsuća/ are feminine nouns. After numerals they have the regular case endings: /tri̍ híljade/, /tri̍ tìsuće/, /pe̍t híljādā/, /pe̍t tìsūćā/. When beginning a number, they are invariable: /hiljadu i jedan čovjek/, /tisuću i jedna noć/, /došao sam sa hiljadu i jednim čovekom/, /došao sam sa tisuću i pedeset knjiga/. /milíōn/ or /milíjūn/ is a masculine noun. /dvȁ/ and /dvȅ/ vary according to gender but rarely for case. All other numerals of this list are invariable and are treated as neuters where gender is called for. Except for the verb /ímā/ (discussed in Note 13.3 and 23.1.1), the numerals /dvȁ/ (/dvȅ/), /trȉ/ and /cétiri/ as subjects are used with a plural verb. Numerals above five may be used with either a singular or plural verb.

Although /dvȁ/, /dvȅ/ (/dvìje/) and /trȉ/ are usually invariable, occasional use is made of older case forms. Genitive forms are /dvā́jū/ (m., n.) /dvḗjū/ (/dvī́jū/, f.) and /trī́jū/. An example occurs in Unit 22: /Videli smo sudar dvaju kola./ 'we saw the collision of two cars'. Of other forms /dvḗma/ (/dvjḗma/, f.), /obḗma/ (/objḗma/) and /trī́ma/ are sometimes found. These are both dative and instrumental (see Note 15.1). /dvḗma/ must be used in the sentence /Ja sam predao pismo dvema ženama/ 'I gave the letter to two women' (indirect object). It is optional in /Dete se igralo sa dvema loptama/ 'the child was playing with two balls' (with preposition /sa/). More common is /Dete se igralo sa dve lopte/.

Note the adjective /nijédan/ 'not one, not a single'. Compare /kò/ 'who', /nìko/ 'no one', /štà/ 'what', /nìšta/ 'nothing'.

Note 13.2 Other Quantity Words - Druge reči za količinu

Toliko dinara imam.
Koliko pisama ima?
Ima nekoliko pisama.

In addition to the numerals, there are many other words expressing quantity, such as /màlo/, /mnògo/, /kolíko/, /nèkoliko/, /tolíko/. Nouns following these are also in the genitive plural. The quantity words themselves are neuter singular.

Note the elements which make up certain of these: /k-olik-o/, /t-olik-o/, /ne-k-olik-o/. The /k-/ is the /k-/ of /ko/, the /t-/ is the /t-/ of /to/. /-o/ is the neuter ending.

Note 13.3 Verb /ímati/ - Glagol /ímati/

Ima i jedan čaj, gospodine.
Ima ženu i jednog sina.

The verb /ímati/ has two usages of the present tense forms /ímā/ and /ímajū/. They may be used as 'has, have', as in 'he has a wife and son' or as 'there is, there are' as 'there's also a [cup of] tea, sir'.

The noun (or nouns) associated with /ímā/ 'there is, there are' is usually the subject of /ímā/. Collective subjects (including numerals /pȇt/ on) are usually used with /ímā/, though the reference is to a plurality of objects. For more detail see Note 23.1.1.

Note 13.4 Verb: /hóću/, /mógu/ - Glagoli /hóću/ i /mógu/

Hoću vrlo rado.
Hoćete li da idete s nama?
Kako god hoćete.
Mogu da vam pozajmim dve-tri hiljade dinara.
Možete li da mi promenite pet dolara?

The verbs /hóću/ 'I will' and /mógu/ 'I can' are the only verbs in Serbo-Croatian which have /-u/ for 'I'. They are also different (from each other as well) in the third person plural:

hóću	hóćemo	mógu	mòžemo
hòćeš	hóćete	mòžeš	mòžete
hòće	hóćē	mòže	mògū

The verb /hóću/ is used in the sense of 'will, want', as well as 'will' for future (discussed in Note 19.1).

Grammatical Drill - Gramatička vežba

GD 13.1 Cardinal Numerals - Obični brojevi

GD 13.1.1 /dva/, /dve/, /tri/, /četiri/, and their compounds /dvadeset dva/, /dvadeset tri/, /dvadeset četiri/ etc.

Without Adjectives

Sada je dva sata.

tri
četiri
dvadeset dva
dvadeset tri
dvadeset četiri

Ne mogu da vam promenim dva dolara u dinare.

tri
četiri
dvadeset dva
pedeset tri
sto četiri
hiljadu dva

Masculine to Feminine Transform

Substitute the noun in parentheses for the one underlined.

Jovan ima samo dva brata.	(sestra)	Jovan ima samo dve sestre.
Kuća ima samo dva stola.	(soba)	
Soba ima samo dva kreveta.	(stolica)	
Grad ima samo dva restorana.	(kafana)	
Grad ima samo dva trga.	(ulica)	
Kuća ima samo dva kupatila.	(kancelarija)	
Još samo dva čoveka čekaju.	(žena)	
Toma ima dva hotela.	(kuća)	

Masculine to Feminine with Negative Transform: e.g.

Moj prijatelj ima dva brata.	(sestra)	Moj prijatelj nema dva brata, već dve sestre.
Naša soba ima dva stola.	(stolica)	
Kuća ima dva kreveta.	(soba)	
Grad ima dva parka.	(kafana)	
Kuća ima dva kupatila.	(kancelarija)	
Dva čoveka čekaju.	(žena)	

Moj prijatelj ima dva hotela. (kuća)

In the following drill make all 2 substitutions, using /dve/ when required, then repeat the drill with the 1 substitutions.

Jovan ima dva[1] brata[2].

1
tri
četiri

2
dolar
prijatelj
dinar
sto
krevet
ogledalo
kupatilo
pismo
sestra
stolica
soba
kancelarija
kuća

Naš grad ima dva[1] hotela[2].

1
tri
četiri
dvadeset dva
trideset tri
pedeset četiri
sto četiri
dvesta dva

2
hotel
spomenik
park
trg
restoran
muzej
kafana
ulica
kuća
kazalište
pozorište

With Adjectives

Repeat each sentence using the number indicated with the underlined adjective noun phrase.

Moja kuća je blizu jednog velikog parka.	dva	Moja kuća je blizu dva velika parka.
Soba ima jedan udoban krevet.	tri	Soba ima tri udobna kreveta.
Ima pismo od mog starog prijatelja.	dva	Ima pismo od moja dva stara prijatelja.
Moja kuća ima samo jednu veliku i lepu sobu.	četiri	Moja kuća ima četiri velike i lepe sobe.
U sobi ima jedna udobna stolica.	dve	U sobi imaju dve udobne stolice.
Grad ima jednu veliku ulicu.	dve	Grad ima dve velike ulice.
Grad ima jedan veliki i lep hotel.	dva	Grad ima dva velika i lepa hotela.
Sutra idemo u posetu kod jednog starog prijatelja.	dva	Sutra idemo u posetu kod dva stara prijatelja.

Repeat the above drill with negative transform, according to the model:

Moja kuća je blizu jednog velikog parka.	Moja kuća nije blizu jednog već blizu dva velika parka.
or,	Moja kuća nije blizu jednog velikog parka, već blizu dva velika parka.

Controlled Adaptation Drill with negative transform.

1 2
Naš grad ima dva dobra hotela.
dve dobre kafane

1	2	
tri	dobar hotel	dobra kafana
četiri	lepo pozorište	velika i lepa ulica
	veliki trg	nova železnička stanica
	lep park	mala, ali čista ulica
	dobar restoran	mala železnička stanica
	lep i veliki muzej	
	lep i veliki spomenik	

Adaptation Drill with negative transform.

1 2
Jovan ima dva velika brata.

1	2	
tri	čist i udoban krevet	čisto kupatilo
četiri	udobna soba	vrlo lepa i velika kuća
	lepo i veliko ogledalo	prljava i neudobna soba
	mala i neudobna stolica	lepa i udobna stolica

GD 13.1.2 Genitive plural with numbers /pet/, etc.

1 2
Ovde ima pet velikih zgrada.

Ovde nema pet velikih zgrada već samo dva.

1		2	
šest	dvanaest	mala soba	dobra kafana
devet	osamnaest	lep muzej	lepo pozorište
deset	dvadeset pet	veliki bioskop	veliki trg

Treba da odem na železničku stanicu u pet sati.

šest
sedam
osam
devet
deset
jedanaest
dvanaest

GD 13.1.3 Dual and Genitive with various numbers

Substitute the numbers at the right of each sentence for those underlined.

Kafa košta dvadeset dva dinara.	18	50	75
Vino košta trideset pet dinara.	31	90	125
Pivo staje četrdeset četiri dinara.	15	150	60
Hleb staje petnaest dinara.	35	25	45
Meso košta četiri stotine dinara, kako koje.[1]	280	350	375
Ulaznica za bioskop staje sto dinara.	250	280	105
Ulaznica za posorište staje dvesta pedeset dinara.	320	575	201
Soba košta hiljadu petsto dinara.	2.005	1.122	2.504

GD 13.2 Agreement of verbs with numerals and associated nouns

GD 13.2.1 Verb /imati/ - Glagol /imati/

This is a learning drill contrasting the numerals plus noun as object of /ima/ 'has' with the numeral plus noun as subject of /ima/ 'there is' or 'there are' (also /imaju/).

1	Naša kuća ima jednu sobu.	U našoj kući ima jedna velika soba.
2	Naša kuća ima dve velike sobe.	U našoj kući imaju dve velike sobe.
3	Naša kuća ima pet velikih soba.	U našoj kući ima pet velikih soba.

Repeat sentences 2 with /tri/ and /četiri/.
Repeat sentences 2 (on right only) with /ima/.
Repeat sentences 3 with /osam/ and /jedanaest/.

---

[1] /kako koje/ 'depending on what kind it is' ('how which').

/ima/ 'there is, there are'

U gradu ima jedan hotel.
U gradu imaju dva hotela.
U gradu ima pet hotela.

Use the following sentences for the above drill:

Ima jedno pismo za vas, gospodine.
Ima jedan dobar put do Beograda.
Ima jedan lep park preko puta moje kuće.
Ima jedna poruka za vas.

GD 13.2.2 With other verbs - S drugim glagolima

U ovoj kući stanuje jedan čovek.
U ovoj kući stanuju dva čoveka.
U ovoj kući stanuje pet ljudi.
U ovoj kući stanuju pet ljudi.

Use the following sentences for the above drill:

U kancelariji čeka jedan čovek.
Jedan čovek traži gospodina Smita.
Gospodina Smita traži jedna žena.
Treba mi jedna soba.

GD 13.3 Verbs /hóću/ and /mógu/

Hoću da idem u bioskop, ako se daje dobar film.
Neću da idem u bioskop, ako se ne daje dobar film.

Ne mogu da vam promenim deset dolara u dinare.
Mogu da vam pozajmim nekoliko hilada dinara.

on	ona	(vi)	oni	one
Jovan	Zora	vi (pl)	Jovan i Toma	majka i sestra
moj otac	moja majka	vi i Toma	moji prijatelji	moje sestre

GD 13.4 Questions and Answers - Pitanja i odgovori

GD 13.4.1 Informational Answers

Make all 1 substitutions with all 2 combinations thereof. Use /dve/ where appropriate.

Question (1)	Answer (2)
Koliko velikih hotela ima u gradu?	Ima dva. Nema nijedan. Ima dva velika hotela. Nema nijedan veliki hotel.

1		2	
pozorište	trg	tri	sedam
park	bioskop /kino	četiri	devet
muzej	kafana /kavana	pet	jedanaest
spomenik	stanica	šest	četrnaest
zgrada	ulica	osam	

Ko traži gospodina Smita?	Traži ga jedan čovek. Niko ga ne traži. Gospodina Smita traži jedan čovek.	dva tri četiri pet
Ko stanuje u ovoj kući?	U ovoj kući stanuje jedna mala porodica. U ovoj kući niko ne stanuje.	šest osam
Ko čeka gospodina Jovića?	Čeka ga jedna žena. Koliko ja znam niko ga ne čeka. Gospodina Jovića čeka jedna žena.	
Koliko dobrih puteva ima do vašeg mesta?	Ima jedan dobar put. Nema nijedan. Ima jedan dobar put do moga mesta. Nema nijedan dobar put do moga mesta.	

Answer the following questions with the numbers on the right.

Koliko spomenika ima u gradu?	21	9	17
Koliko velikih zgrada ima u gradu?	501	366	1.623
Koliko kafana ima u gradu?	13	110	155
Koliko pozorišta ima u gradu?	7	10	13
Koliko dobrih hotela ima ovde?	2	14	133
Koliko košta kafa?	22	15	55
Koliko staje vino?	11	18	26
Koliko košta hleb?	35	42	54
Koliko staje meso?	280	292	755
Koliko košta ulaznica?	110	225	380✓
Koliko staje soba u hotel Metropolu?	950	1.200	2.315
Koliko dinara možete da mi pozajmite?	5.200	15.300	100.000
U koliko sati odlazite odavde?	1 3 7 10 2 5 11 8 4 12 6 9		

GD 13.4.2 Yes and No Answers

1	2
Da li ima velikih parkova u gradu?	Da, ima dva velika parka. Ne, nema nijedan veliki park u gradu.

1		2	
dobar hotel	lep spomenik	tri	devet
lep trg	dobra kafana	pet	četiri
dobar bioskop	lepa ulica		

Da li neko stanuje u ovoj zgradi?	Da, stanuju dve velike porodice. Ne, niko ne stanuje u toj zgradi.	tri šest četiri deset
Da li to neko traži gospodina Smita?	Da, traže ga dva čoveka. Ne, ne traži ga niko.	
Da li neko čeka moga muža?	Da, čekaju ga dve žene. Ne, niko ga ne čeka.	
Da li ima dobrih puteva do vašeg grada?	Da, ima dva dobra puta. Ne, nema nijedan dobar put do nas.	

Da li je kafa ovde skupa?	Ne, nije skupa. Kafa košta petnaest dinara. 1
	Da, skupa je. Kafa košta pedeset dinara. 2

1	2
12	60
14	90
13	70
16	80
17	110
21	120
25	140

Da li možete da mi promenite pet dolara u dinare?	Žao mi je, ali ne mogu. Vi morate da promenite dolare zvaničnim putem.

pet	
3	4
10	15
19	32
21	45

Da li možete da mi pozajmite dve hiljade dinara do sutra?	Da, mogu. Ne, ne mogu. Da, mogu da vam pozajmim dve hiljade dinara. Žao mi je, ali ne mogu da vam pozajmim dve hiljade dinara.

3.000	10.200	101.000
4.500	55.500	200.000

Repeat the above drills with the pattern:

Ima li velikih restorana u gradu?

GD 13.5 Question and Answer Drill with Prompt

Večeras idemo u bioskop.	Da li idete večeras u bioskop?
Večeras ne idemo nigde.	Da li idete negde večeras?
Daje se jedan jugoslovenski film.	Šta se daje u bioskopu?
Ovde se obično daju strani filmovi.	Kakvi se filmovi daju ovde?
Ulaznica staje 250 dinara.	Koliko staje ulaznica?
Bioskop počinje u osam sati.	U koliko sati počinje bioskop?
Sada je četiri i pet. /Sada je pet minuta prošlo četiri.	Koliko je sati?

Ja nemam jugoslovenskog novca.	Da li imate jugoslovenskog novca?
Treba mi 2.500 dinara.	Koliko dinara vam treba?
Mogu da vam promenim 5 dolara u dinare. /Ne mogu da vam promenim nijedan dolar u dinare.	Da li možete da mi promenite 5 dolara u dinare?
Vi morate da promenite dolare zvaničnim putem.	Zašto ne možete da mi promenite dolare?
Mogu da vam pozajmim dve-tri hiljade dinara.	Da li možete da mi pozajmite nešto dinara?
Dva čoveka čekaju g. Smita.	Da li neko (/ko/) čeka gospodina Smita?
U ovoj kući stanuju tri porodice.	Koliko porodica stanuje u ovoj kući?
U sobi imaju dva kreveta i dve stolice.	Koliko kreveta i stolica ima u sobi?
Ima (/imaju) dve poruke za vas.	Da li ima neka poruka za mene?
Sviđa mi se nekoliko zgrada preko puta pošte.	Kako vam se sviđaju zgrade preko puta pošte?

GD 13.6 Conversations - Razgovori

GD 13.6.1

A	B
Da li ima u Beogradu mnogo kazališta.	Mislim da ima četiri ili pet.
To je dovoljno veliki broj, samo ako su dobra?	Dobra su.
Koliko ima kina.	Kina ima oko četrdeset, a možda i više.
Kakvi se filmovi daju u kinima?	Daju se jugoslavenski i strani filmovi.
Da li se daju američki filmovi?	Naravno, daje se mnogo američkih filmova.
Kakvi su jugoslavenski filmovi?	Neki su jako dobri.
Da li idete često u kino i kazalište?	Idemo jako često u kino.
A u kazalište?	Samo kad se daje nešto dobro.

Да ли има у Београду много позоришта?	Мислим да има четири или пет.
То је прилично велики број, само ако су добра?	Добра су.
Колико има биоскопа?	Биоскопа има око четрдесет, а можда и више.
Какви се филмови дају у биоскопима?	Дају се југословенски и страни филмови.
Да ли се дају амерички филмови?	Наравно, даје се много америчких филмова.
Какви су југословенски филмови?	Неки су врло добри.
Да ли идете често у биоскоп и позориште?	Идемо врло често у биоскоп.
А у позориште?	Само кад се даје нешто добро.

GD 13.6.2

Da li ste slobodni večeras?	Jesam. Zašto pitate?
Da li hoćete da idete s nama u kino?	Hoću jako rado. Šta se daje?
Daje se jedan jugoslavenski film.	Da li su kina ovdje skupa?
Nisu, jeftina su.	Koliko stoji ulaznica?
Ulaznica stoji sto dinara.	Da li možete da mi promijenite nekoliko dolara u dinare?
Ne mogu da vam promijenim. Vi morate da promijenite dolare službenim putem.	Možete li mi posuditi nešto dinara.
Koliko dinara vam treba?	Treba mi pet tisuća dinara.
Toliko mogu da vam posudim.	Dobro, hvala.

Да ли сте слободни вечерас?	Јесам. Зашто питате?
Да ли хоћете да идете с нама у биоскоп?	Хоћу врло радо. Шта се даје?
Даје се један југословенски филм.	Да ли су биоскопи овде скупи?
Нису, јефтини су.	Колико стаје улазника?

Улазника стаје сто динара.	Да ли можете да ми промените неколико долара у динаре?
Не могу да вам променим. Ви морате да промените доларе званичним путем.	Да ли можете да ми позајмите нешто динара.
Колико динара вам треба?	Треба ми пет хиљада динара.
Толико могу да вам позајмим.	Добро, хвала.

GD 13.6.3

Čujem da vaš prijatelj traži kuću. Da li je to istina?	Da, tako je.
Koliko soba mu treba?	Trebaju mu četiri sobe.
U kom dijelu grada on želi stanovati?	On želi stanovati na Topčiderskom brdu ili Dedinju.
Ima jedna kuća sa pet lijepih, velikih soba, ali nije u tom dijelu.	Gdje je ta kuća?
Ta kuća je na Avalskom putu.	Da li neko stanuje u toj kući?
Ne, ne stanuje niko. Kuća je nova.	Vrlo dobro. To je kuća za mog prijatelja. Ima li kuća kupaonu?
Da, ima dve velike i lijepe kupaone.	Koji je broj te kuće?
Ta kuća je na Avalskom puta br. 42.	
Koliko vaš prijatelj želi da plati mjesečno za kuću?	On može da plati do 70.000 dinara mjesečno. Više ne.

Чујем да ваш пријатељ тражи кућу.	
Да ли је то истина?	Да, тако је.
Колико соба му треба?	Требају му четири собе.
У ком крају града он жели да станује?	Он жели да станује на Топчидерском брду или Дедињу.
Има једна кућа са пет лепих, великих соба, али није у том крају.	Где је та кућа?
Та кућа је на Авалском путу.	Да ли неко станује у тој кући?
Не, не станује нико. Кућа је нова.	Врло добро. То је кућа за мог пријатеља. Има ли кућа купатило?
Да, има два велика и лепа купатила.	Који је број те куће?
Та кућа је на Авалском путу бр. 42.	Он може да плати до 70.000 динара месечно. Више не.
Колико ваш пријатељ жели да плати месечно за кућу?	

GD 13.7 Homework - Domaći zadatak

1. Fill the blanks in 1-6 with the proper form of the items listed to the right of each sentence. In 7-10 fill the blanks with the proper item of those listed to the right of each sentence.

1. Jovanova soba ima dva ________ i tri ____________. (krevet ____ stolica)
2. Grad ima tri ______________. (dobar restoran)
3. Kuća ima _____ _______________. (2 mala soba)
4. U ovoj kući stanuje pet ______________. (čovek)
5. U gradu ima četiri _______________. (veliki lep spomenik)
6. Moja kuća je blizu dva ________________. (veliki park)
7. Dva čoveka __________ gospodina Smita. (traži - traže)
8. Pet ljudi vas _____________, gospodine. (čeka - čekaju)
9. Moja dva prijatelja _____________ u ovoj kući. (stanuje - stanuju)
10. Gospodinu Smitu ____________ dve velike sobe. (treba - trebaju)

2. Answer these questions using the numbers and numbers and nouns listed to the right of each sentence.

1. Koliko soba ima vaša kuća? (2)
2. Koliko dobrih hotela ima u gradu? (6)
3. Koliko košta hleb? (22 - dinar)
4. Koliko lepih parkova ima u gradu? (3)
5. Ko traži gospodina Smita? (2 - čovek)
6. Ko me čeka? (2 - žena)
7. Ko stanuje u ovoj kući? (5 - velika porodica)
8. Koliko dinara možete da mi pozajmite? (31.000 - dinar)
9. Koliko vaš prijatelj može da plati mesečno za kuću? (50 - 52.000 - dinar)
10. Od koliko soba vam treba kuća, gospodine? (4 - 5 - soba)

UNIT 14

Basic Sentences - Osnovne rečenice

The Family -II	O obitelji -II	О породици -II
	A	
children	djéca	де́ца
Do you have any children?	Ímāte li | djécē?	Дà ли има̄те | де́це̄?#
	B	
child	dijéte G djéteta	де̄́те де́тета
daughter	kćȉ f. A kćȅr, G kćèri Gpl kćérī	кћи̏ кћȅр, кћѐри кћéрӣ
Yes, I have two children, a son and a daughter.	Dà, ímam dvȁ djéteta, | sȉna i kćȅr.	Дà, имам двȁ детета,# сȉна | и кћȅр.
	A	
year	gòdina	гòдина
How old are your children ('How many years have your children')?	Kòliko gódina | ímaju váša djéca?	Колико гóдӣна имају ваша деца?#
	B	
My son is five years old, and my daughter two.	Sȉn íma pȅt gódina, a kćȉ dvȉje.	Сȉн има пȅт година, а кћи̏ двȅ.
married (of a man)	òženjen, -a, -o	òжењен, -а, -о
Are you married?	Dá li ste vȉ òženjeni?	Да ли сте вȉ | òжењени?#
	A	
No, I'm not.	Nè, nísam.	Нè, нӣсам.

	B	
relative	srȍdnīk pl srȍdnīci	срȍднӣк срȍднӣци
or,	rȍđāk pl rȍđāci	рȍђа̄к рȍђа̄ци
Do you have any relatives ('of relatives')?	Dà li i̍mate | rȍđāke?	Да̀ ли има̄̍те | срȍднӣка̄?#
	A	
I have brothers and sisters in America.	I̍mam brá̍ću i séstre | u Américi.	И̍мам бра̍ћу и сéстре | у Амéрици.
I have no one here.	Óvdje | nē̍mam nı̍koga.	Óвде нē̍мам | нѝкога.
	B	
How many brothers and sisters do you have?	Kò̍liko brá̍će i sestā̍ra ímāte?	Кóлико бра̍ће | и сеста̄̍ра има̄́те?#
	A	
I have three brothers and two sisters.	I̍mam trī̍ bràta | i dvi̍je séstre.	И̍мам три̏ бра̍та | и две̄̍ сéстре.
married (of a woman)	ȕdāta	ȕда̄та
My brothers and sisters are married.	Brá̍ća su ȍženjena, a sé̍stre su ȕdāte.	Бра̍ћа су ȍжењена, а се̍стре су ȕда̄те.
	B	
get, be getting	dobī́jati, dóbījām	добӣ́јати, дóбӣја̄м
to be receiving, accepting	prī́mati, prȉmām	прӣ́мати, прӣ̀ма̄м
orderly, tidy	úredan, úredna, -o	ýредан, ýредна, -о
regularly	úredno	ýредно

Does your mail from America come regularly ('do you receive mail from America in orderly fashion')?	Dà li prȋmate ȕredno pòštu | iz Àmerikē?	Да̏ ли до̏бијате у́редно по̏шту из Аме̏рике?#
	A	
Yes, I do.	Dà, prȋmām.	Да̀,#до́бӣја̄м.
	B	
How long does it take a letter to come from America to Belgrade?	Kȍliko vrȅmena pȕtuje písmo | od Àmerike do Beógrada?	Ко̏лико вре̏мена пу̏тује пӣ́смо| од Аме̏рике до Бео́града?#
	A	
to get	dóbiti, da dòbijēm	до́бити, да до̀бија̄м
to receive, accept	prímiti, da prȋmīm	при̑мити, да при̑мӣм
state	dŕžava	др́жава
I get a letter from [my] parents in Michigan ('out of the state of M.') in three or four days.	Ja prȋmim pismo od róditēljā | iz dȑžave Mìčigan | za trȋ-čȅtiri dȃna.	Ја̑ до̏бијем пи̑смо од ро̏дитеља из државе Мѝчиган|за три̑-четири да̄̀на.
	B	
fast, quick	br̀z, bŕza, bŕzo	бр̄̀з, бр̄́за, бр̄́зо
fast, quickly	br̀zo	бр̄̀зо
That's pretty fast.	Tȏ je prílično | bŕzo.	То̑ је прӣлично|бр̄̀зо.
	A	
However, that's not always [the case].	Ìstina, tȏ nȋje ùvijek.	Ѝстина, то̑ ни̏је у̀век.
sometimes	kàtkad / kátkada	не́ки пӯт
to be detained, retained	zadŕžati se, da se zadŕžīm	задр́жати се, да се задр́жӣм

longer	dùžī, -ā, -ō	ду̀жӣ, -ā, -ō
Sometimes it takes longer ('a letter is retained longer'), five to seven days.	Ka̍dkad se pi̍smo zadr̍ži dùžē, pȅt do se̍dam dā́nā.	Не̍ки пут се пи̍смо задр̍жи ду̀жē, пе̏т | до сѐдам да̏на.
to happen, occur; it happens, occurs	dešā́vati se, déšāvā se	деша̄́вати се, де́ша̄ва̄ се
or,	dogā́đati se, dógāđā se	дога̄́ђати се, до́га̄ђа̄ се
during winter, in winter	zȉmi	зи̏ми
rarely ever, hardly ever	rijétko kàda	ре̏тко | ка̀д
in summer	ljèti	лѐти
That usually happens during winter, rarely in summer.	Tȍ se o̍bično do̍gađa zȉmi, rije̍tko kada ljèti.	Тȍ се о̍бично де̍шава зи̏ми, ре̏тко кад лѐти.

B

nevertheless, however	ìpāk, ìpak	ѝпа̄к, ипак
That still isn't bad.	Tȍ ìpak | ni̍je lòše.	Тȍ ѝпак | ни̍је р̀ђаво.

A

pertaining to airplane	avíōnskī, -ā, -ō	ави́о̄нскӣ, -ā, -ō
It can be said that an airmail letter takes ('travels') three days to one week ('seven days'/ a week of days').	Mo̍že se re̍ći da avi̍onsko pí̄smo pu̍tuje od trȉ do se̍dam dā́nā.	Мо̍же се ре̍ћи да ави̍онско пи̏смо пу̍тује од три̏ | до неде̍љу да̄́на̄.

Grammatical Notes

Note 14.1 Noun: Special Forms

Note 14.1.1 Noun: /dȇte/

Imate li déce?
Da, imam dva deteta, sina i kćer.
Koliko godina imaju vaša deca?

/dȇte/~/dijéte/ 'child' is a neuter noun. The stem is /detet-/~/djetet-/, the final /-t-/ of which is lost in the nominative-accusative. It is kept before the endings /-a/, etc: Gen. /déteta/ Dat. /détetu/ (/djéteta/, /djétetu/). The plural is a feminine singular noun in form, /déca/~/djéca/, taking a plural verb but feminine adjectives: /moja deca su ovde/. There are a number of neuter nouns of this type, with shortened stem in the nominative-accusative. Neuter nouns denoting living beings regularly have a feminine singular form as plural, (either an /a/ noun [as /déca/] or an /i/ noun). See further Note.

Note 14.1.2 Noun: /bràt/ , /gospódin/

Koliko braće i sestara imate?
Imam tri brata i dve sestre.
Braća su oženjena, a sestre su udate.

/bràt/, a regular masculine animate noun in the singular, has as its plural /bràća/. /bràća/, like /déca/, is a feminine /a/ noun in form, with adjectives agreeing with it (as /ȍženjena/) but with plural verb forms.

/gospódin/ 'gentleman' also has an /a/ noun as plural: /gospóda/.

Note 14.1.3 Noun: /kćī̀/

Imam dva deteta, sina i kćer.
Sin ima pet godina, a kći dve.

/kćī̀/ is a feminine /i/ noun, of the same general type as /nȍć/. The nominative singular is irregular. The other forms have the stem /kćer-/. Compare:

	sg.	pl.	sg.	pl.
N	kćȉ	kćèri	nȍć	nòći
A	kćȅr	kćèri	nȍć	nòći
G	kćèri	kćèrī	nòći	nóćī
D	kćèri	kćèrima	nóći	nóćima

Note 14.2 Numerals: Collective Numerals and Numerical Adjectives

In addition to the cardinal numbers, there are also collective numbers, used in certain situations (see below). For example:

2	dvòje		8	òsmoro
3	tròje	'a group of three'	9	dèvetoro
4	čètvoro	'a group of four'	10	dèsetoro
5	pètoro	etc.	11	jedánaestoro
6	šèstoro		20	dvā́desetoro
7	sèdmoro		50	pedésetoro
				etc.

The collective numerals are used a) with plurals of feminine singular form. The noun is in the genitive:

dvòje décē	two children
pètoro bràćē	five brothers

b) with words indicating a group of persons or animals of various kinds, such as of mixed gender or age:

šèstoro ljū́dī	six people (of mixed type)

/dvȁ/, /trȉ/, /čétiri/ may be used (with the dual) instead of /dvòje/, /tròje/, /čètvoro/, but for numbers of persons (ending in) five and up the collectives must be used:

Optional:	dvòje décē	dvȁ déteta
	tròje bràće	trȉ bràta
	čètvoro telā́dī	čétiri téleta
Obligatory:	pètoro décē	
	šèstoro bràće	
	òsmoro telā́dī	

In addition to the collective numerals there are also adjectives with numeral bases which are used in certain situations. These adjectives agree with the nouns they modify. The nouns are generally those which occur only in the plural. For example:

dvòja kòla	two cars
dvòje pantalṓne	two pairs of pants
dvòji svàtovi	two wedding parties

These adjectives are regularly used for 2, 3, 4, but their use is optional for five on:

pètora kòla	or	pȅt kȍlā
šèstore pantalṓne		šést pantalṓnā
sèdmora vrā́ta		sèdam vrā́tā

The noun /svàt/, used as an example above, is interesting in illustrating these uses. /svàt/ means 'wedding guest'. The plural /svàtovi/ means 'a wedding party'. The use of the adjective /dvòji/ is quite rare but occurs, as given above, with this plural. There are two genitive plurals, /svā́tā/ 'of wedding guests' and /svatṓvā/ 'of wedding parties'. We may have:

pȅt svā́tā			five wedding guests
pȅt svatṓvā	or	pètori svàtovi	five wedding parties

Note the use of the genitive after /pȅt/ but the use of the nominative plural with the numerical adjectives.

The forms of the collective numerals and those of the numerical adjectives sometimes coincide, but they must not be confused. Contrast:

Collective numeral plus genitive:	dvòje décē
Numerical adjective (nominative plural):	dvòje pantalṓne

Grammatical Drill

GD 14.1 Learning Drill

GD 14.1.1 Nouns: /déca/, /bràća/, /gospóda/, and /kćȉ/.

In the first column a phrase with a feminine a-noun is used. In the second the nouns: /déca/, /bràća/, /gospóda/, and /kćȉ/ are used.

Type Sentences

To je moja majka.	To su moja braća.
To je moja žena.	To su moja deca.
Ko je ta gospođa?	Ko su ta gospoda?
To je moja sestra.	To je moja kći.

Substitution Drill

Ima pismo od moje majke.	Ima pismo od moje braće.
moje žene	moje dece
te gospođe	te gospode
moje sestre	moje kćeri
Dajte novac mojoj majci.	Dajte novac mojoj braći.
mojoj ženi	mojoj deci
toj gospođi	toj gospodi
mojoj sestri	mojoj kćeri
Mi poznajemo vašu majku.	Mi poznajemo vašu braću.
vašu ženu	vašu decu
tu gospođu	tu gospodu
vašu sestru	vašu kćer

GD 14.1.2 Nouns /déca/, /bràća/, and /gospóda/ with numbers

The following type sentences are to be drilled first. They set the pattern for the sentences which follow and are for substitution drill. The adjective numeral /jédan/ is used in the first type sentence for contrast, though it is not drilled in the substitution sentences.

Ja imam samo jedno dete.	______________________________
Imam dva deteta.	Imam dvoje dece.
Imam tri deteta.	Imam troje dece.
Imam četiri deteta.	Imam četvoro dece.
________________	Imam petoro dece.
________________	Imam šestoro dece.
________________	Imam desetoro dece.
________________	Imam dvanaestoro dece.

Substitution Drill:

Ona ima dva deteta.	Ona ima dvoje dece.
Moji prijatelji imaju dva deteta.	Moji prijatelji imaju dvoje dece.
tri deteta	troje dece
četiri deteta	četvoro dece
dva mala deteta	dvoje male dece
tri mala deteta	troje male dece
četiri mala deteta	četvoro male dece

Single (unpaired) drill: e.g. Moji prijatelji imaju petoro dece

petoro dece
šestoro dece
desetoro dece
dvanaestoro dece

šestoro male dece
desetoro male dece
dvanaestoro male dece

Čekaju vas napolju dva deteta.	Čeka vas napolju dvoje dece.
U sobi su dva deteta.	U sobi je dvoje dece.
U ovoj kući žive dva deteta.	U ovoj kući živi dvoje dece.
Dolaze dva deteta.	Dolazi dvoje dece.
dva brata	dvoje braće
tri brata	troje braće
četiri brata	četvoro braće
dva gospodina	dvoje gospode
tri gospodina	troje gospode
četiri gospodina	četvoro gospode

Single (unpaired) drill: e.g. Čeka vas petoro dece.

petoro dece
sedmoro dece
osmoro dece
jedanaestoro dece

petoro braće
sedmoro braće
osmoro braće
jedanaestoro braće

petoro gospode
sedmoro gospode
osmoro gospode
jedanaestoro gospode

GD 14.2 Controlled Adaptation Drill

GD 14.2.1 Nouns: /déca/, /bràća/, and /gospóda/

Vaši srodnici čekaju kod kuće.	Vaša deca čekaju kod kuće.
vaši srodnici	vaša deca
vaši sinovi	vaša braća
naši očevi	ta gospoda
vaše kćeri	Zorina deca

The following sentences are for the above drill:

Vaši srodnici su unutra u sobi.
Vaši srodnici stanuju u Puškinovoj ulici.
Vaši srodnici dolaze danas posle podne u tri i deset.

Ima pismo od mojih sinova.	Ima pismo od moje dece.
moji sinovi	moja deca
Jovanove sestre	vaša braća
moje kćeri	ona gospoda
vaše sestre	naša deca

The following sentences are for the above drill:

On stanuje blizu mojih sinova.
Oni se sećaju mojih sinova.
Ja dobijem pismo od mojih sinova iz države Mičigan za tri-četiri dana.
Pismo mojih sinova se neki put zadrži pet do sedam dana.
Kuća mojih sinova je preko puta jednog velikog parka.

Dajte ovo pismo mojim sestrama.	Dajte ovo pismo mojoj deci.
moje sestre	moja deca
moji srodnici	vaša braća
vaše kćeri	ta gospoda

The following sentences are for the above drill:

Donesite po kafu mojim sestrama.
Mojim sestrama trebaju hitno dve velike sobe.
Mojim sestrama je žao što ne možete doći.
Mojim sestrama je milo što imate lepu i udobnu kuću.
Javite mojim sestrama da prekosutra dođu u konzulat.

Želim da vidim sutra vaše sestre.
vaše sestre
moji srodnici
Zorini roditelji
moji veliki prijatelji
naši očevi

Želim da vidim sutra vašu decu.
vaša deca
Jovanova braća
ta gospoda
Zorina deca
ta velika gospoda

The following sentences are for the above drill:

Čekam moje sestre.
Zora traži moje sestre.
Treba mi soba za moje sestre.
Oni poznaju dobro moje sestre.
Žao mi je da zadržim vaše sestre od puta.

GD 14.3 Adaptation Drill

GD 14.3.1 Nouns: /deca/, /braća/, and /gospoda/

Traže vas neki ljudi, gospodine Joviću.
vaša deca
Jovanove sestre
vaši prijatelji
vaša braća
vaši srodnici

The following sentences are for the above drill:

Gospodina Smita čekaju neki ljudi.
Unutra su neki ljudi.
U ovu kuću dolaze neki ljudi svako veče.
Neki ljudi dobijaju brzo poštu iz Amerike.

Danas ima pismo za Zoru od njenih kćeri.
njena deca
moje sestre
njena braća
ti ljudi
ta gospoda

The following sentences are for the above drill:

Ona stanuje blizu njenih kćeri.
Mi se sećamo dobro njenih kćeri sa letovanja.
Naše mesto u pozorištu je do Zore i njenih kćeri.

Kuća njenih kćeri je u jednom velikom i lepom mestu.

Recite mojim kćerima da mi se jave čim dođu kući.

moja deca
moje sestre
vaša braća
ti ljudi
ta gospoda

The following sentences are for the same drill:

Dajte ovaj novac mojim kćerima.
Javite mojim kćerima da se vraćam kući iduće nedelje.
Mojim kćerima ne trebaju nikakve sobe.
Mojim kćerima je milo što imate lepu i čistu sobu.
Mojim kćerima je žao što imate malu i prljavu sobu.

Jovan treba da sačeka svoje srodnike na železničkoj stanici.

neka stara gospoda
naši stari roditelji
svoja braća
vaši sinovi

The following sentences are for the above type of drill:

On čeka svoje srodnike na železničkoj stanici.
Oni žele da vide svoje srodnike.
Toma i Jovan traže svoje srodnike u selu.
Oni poznaju svoje srodnike.

Drill with plural transform

Jovana i Zoru čeka jedno dete. Jovana i Zoru čekaju neka deca.
U sobi je vaš brat.
U ovu kuću dolazi svako veče neki gospodin.
Traži vas Tomino dete, gospodine Joviću.
U ovoj kući stanuje jedan gospodin.

Ima za vas pismo od jednog starog gospodina iz Jugoslavije.	Ima za vas pismo od neke stare gospode, iz Jugoslavije.
Mi se sećamo dobro Zorinog brata s letovanja.	
Zorino mesto u pozorištu je do njenog deteta.	
Ovo je kuća tog starog gospodina.	
Mi stanujemo blizu vašeg brata.	
Oni sutra posle podne odlaze u posetu kod jednog starog gospodina.	

Kažite tom detetu da mi se javi kući.	Kažite toj deci da mi se jave kući.
Dajte ovo pismo mom bratu.	
Javite tom gospodinu da dođe u ambasadu u deset sati pre podne.	
Jovanovom detetu je već dobro.	
Zorinom bratu još nije dobro.	
Tom starom gospodinu je hladno.	

Jovan treba da sačeka na železničkoj stanici neko dete.	Jovan treba da sačeka na železničkoj stanici neku decu.
Zora želi da vidi danas vašeg brata.	
Oni traže sobu za jednog starog gospodina.	
Oni poznaju to dete s letovanja.	

GD 14.4 Questions and Answers

GD 14.4.1 Informational Answers

Koliko dece imate?	Imam jedno dete.
	Imam dva deteta.
Substitute: brat	Imam tri deteta.
	Imam četiri deteta.
	Imam petoro dece.
	Imam sedmoro dece.

Imam jedanaestoro dece.
Imam trinaestoro dece.

Koliko dece ima vaš prijatelj?

Nema nijedno dete.
On nema dece.

Substitute: brat
kći

Gde žive vaša braća?

Oni žive u Americi.
Moja braća žive u Americi.

ova gospoda
Zorina deca
Jovanove kćeri

Koliko male dece ima u ovoj kući?

Ima samo jedno.
Nema nijedno.
Ima samo jedno malo dete u ovoj kući.
Nema nijedno malo dete u ovoj kući.
Ima dva mala deteta.
Ima petoro male dece.
Ima mnogo male dece.

Substitute: stara gospoda

U kojoj kući stanuju ova mala deca?

Ona stanuju u trećoj kući od naše.
Ta mala deca stanuju u trećoj kući od naše.
Ne znam gde stanuju ta mala deca.

Jovanova braća
ta stara gospoda
Zorine kćeri

GD 14.4.2 Yes and No Answers

Da li imate dece, gospođo?
Imate li dece, gospođo?
Imate dece, gospođo?

Da, imam.
Ne, nemam.
Da, imam jedno dete.
Ne, nemam dece.
Da, imam dvoje dece, velikog sina i malu kćer.
Da, imam troje dece, dva velika sina i malu kćer.

Da, imam četvoro dece, dva velika sina i dve male kćeri.

Da, imam petoro dece, dva velika sina i tri male kćeri.

Repeat this drill with the following questions:

Da li imate dece, gospodine Pavloviću?
Imate dece, gospodine?
Da li Zora ima dece?
Da li Zora i Toma imaju dece?

Da li hoćete da mi promenite pet dolara u dinare? Hoćete da mi promenite pet dolara u dinare?	Ne, ne mogu da vam promenim dolare u dinare. Vi morate da promenite dolare zvaničnim putem.	10 14 17 19 25
Da li hoćete da mi pozajmite dve hiljade dinara do sutra?	Da, hoću vrlo rado. Izvinite, nije da neću da vam pozajmim dve hiljade dinara, ali nemam ni ja dovoljno dinara.	3.500 4.200 7.000 10.500 11.000

GD 14.5 Question and Answer Drill with Prompt

Ja imam jedno dete. /Ja imam dva deteta. /Ja imam dvoje dece. /Ja imam petoro dece.	Koliko dece imate? /Da li imate dece?
Jovan ima samo jednog sina.	Koliko sinova ima Jovan? /Da li Jovan ima sinova?
Toma ima jednu kćer.	Koliko kćeri ima Toma? /Da li Toma ima kćeri?
Sin ima pet godina, a kći dve.	Koliko godina imaju vaša deca?
Ja imam petoro braće.	Koliko braće imate? /Da li imate braće?
Od petoro braće samo jedan je oženjen.	Da li su vaša braća oženjena?

Od jedanaestoro dece moj prijatelj ima samo jednu kćer.	Koliko kćeri ima vaš prijatelj?
Dajte ovo pismo jednom od moje braće.	Kome da dam ovo pismo?
Recite da jedan od gospode odmah dođe u ambasadu.	Šta da kažem toj gospodi?
Deca su verovatno gladna i traže da jedu.	Šta hoće deca? /Šta traže deca?
Jovanova deca su dobra.	Kakva su Jovanova deca?
Jovanovoj deci je dobro. /Jovanova deca su dobro.	Kako je Jovanovoj deci? /Kako su Jovanova deca?
Smitovi se sećaju vaše braće.	Koga se sećaju Smitovi? /Da li se Smitovi sećaju moje braće?
Oni se sigurno ničega ne sećaju.	Čega se oni sećaju? /Da li se oni sećaju nečaga (/čega)?

GD 14.6 Conversations - Razgovori

GD 14.6.1

A	B
Šta želite, gospodine Joviću?	Trebaju mi tri sobe.
Za koga vam trebaju sobe?	Za moju braću.
Zar vaša braća, gospodine Joviću, ne žive ovdje?	Ne, ne žive.
Za kad vam trebaju sobe?	Za slijedeću subotu. Moja braća dolaze ovdje slijedeće subote.
Da li vaša braća imaju djece?	Da, imaju.
Koliko djece imaju?	Jedan ima dvoje djece, jednog sina i jednu kćer.
A koliko djece ima vaš drugi brat?	On ima petoro djece. Za njega mi trebaju dvije velike sobe.
Jesu li njegova djeca velika?	Jedna kći je velika, a drugo četvoro djece je malo.
Jako dobro. Imam tri velike sobe za njih.	Koliko koštaju sobe?

Jedna soba košta četiri stotine pedeset dinara.	U redu.

Шта желите, господине Јовићу?	Требају ми три собе.
За кога вам требају собе?	За моју браћу.
Зар ваша браћа, господине Јовићу, не живе овде?	Не, не живе.
За кад вам требају собе?	За идућу суботу. Моја браћа долазе овде идуће суботе.
Да ли ваша браћа имају деце?	Да, имају.
Колико деце имају?	Један има двоје деце, једног сина и једну кћер.
А колико деце има ваш други брат?	Он има петоро деце. За њега ми требају две велике собе.
Да ли су његова деца велика?	Једна кћи је велика, а друго четворо деце је мало.
Врло добро. Имам три велике собе за њих.	Колико стају собе?
Једна соба стаје четири стотине педесет динара.	У реду.

GD 14.6.2

Da li su djeca doma, Ana?	Samo je vaša kći doma, gospodine.
Gdje je ona?	Ona je u svojoj sobi.
Šta radi?	Mislim da uči.
Gdje su druga djeca?	Druga djeca su u kinu.
Da li je moja žena doma?	Ne, ni gospođa nije doma.
	Ona je kod gospođe Jovanović.

Да ли су деца код куће, Ана?	Само је ваша кћи код куће, господине.
Где је она?	Она је у својој соби.

Шта ради?	Мислим да учи.
Где су друга деца?	Друга деца су у биоскопу.
Да ли је моја жена код куће?	Не, ни госпођа није код куће.
	Она је код госпође Јовановић.

GD 14.6.3

Da li je vaš prijatelj oženjen?	Ne, nije.
Da li on ima srodnika?	Da, ima veliku obitelj.
Koga on ima?	Ima roditelje i braću i sestre.
Koliko godina ima vaš prijatelj?	On je mojih godina.
Da li poznajete vi njegovu braću i sestre?	Naravno, poznajem ih jako dobro.
Koliko braće on ima?	Mislim petoro braće.
Koliko djece imaju njegovi roditelji?	Šest sinova i mislim dvije ili tri kćeri. Moj prijatelj je sedmo[1] dijete svojih roditelja.
Šta radi vaš prijatelj?	On je poslovan čovjek. On i njegov brat putuju kroz Evropu.
Kad se vraćaju u Ameriku.	Mislim kroz dvije nedjelje.

Да ли је ваш пријатељ ожењен?	Не, није.
Да ли он има сродника?	Да, има велику породицу.
Кога он има?	Има родитеље и браћу и сестре.
Колико година има ваш пријатељ?	Он је мојих година.
Да ли познајете његову браћу и сестре?	Наравно, познајем их врло добро.
Колико браће он има?	Мислим петоро браће.
Колико деце имају његови родитељи?	Шест синова и мислим две или три кћери.

[1] /sedmi, -a, -o/ 'seventh'

	Мој пријатељ је седмо дете својих родитеља.
Шта ради ваш пријатељ?	Он је послован човек. Он и његов брат путују кроз Европу.
Кад се враћају у Америку?	Мислим кроз две недеље.

GD 14.7 Homework - Domaći zadatak

GD 14.7.1 Write out each of the following sentences using the appropriate form of the items listed.

Jovan ima ______________ deteta. (/3/)

Moj prijatelj ima samo ___________. (jedna kći)

Ja imam _____________ deteta. (/4/)

U hotelu ima mnogo ______________. (stara gospoda)

U ovoj kući stanuje _____________. (/5/), /malo dete/)

Moj prijatelj ima _______________. (/jedan veliki sin i jedna mala kći/)

_________ moga prijatelja su velika. (/brat/ or /braća/)

Deca moga prijatelja su _______. (mali)

Ja imam petoro ________________. (velika deca)

Jovan ima dve _________________. (mala kći)

GD 14.7.2 Turn the above sentences into questions.

UNIT 15

Basic Sentences - Osnovne rečenice

City and Environs	Grad i okolica	Град и околина
	A	
on Sunday, Sundays	nédjeljōm	не́дељо̄м
holiday	blȁgdan pl. blȁgdani	пра̏знӣк, пра̏знӣци
on holiday, holidays	blȁgdanom	пра̏знӣком
What do you do Sundays and holidays?	Štȁ rȁdite nédjeljōm | i blȁgdanom?	Шта̏ ра̏дите | не́дељо̄м | и пра̏зником? #
	B	
to be making	pràviti, pràvīm	пра̀вити, пра̀вӣм
excursion, trip, picnic	ízlēt	и́зле̄т
surrounding area or,	okolína okolíca	околи́на околи́ца
We usually make trips in ('to') the surrounding area.	Òbično ȉdemo na ízlēte | po okolíci.	О̀бично пра̀вимо и́зле̄те | у околи́ну.
(name of a mountain)	Frùškā gòra	Фру̀шка̄ го̀ра
We're making a trip to Fruška Gora tomorrow.	Sùtra ȉdemo na ȉzlet | ~ za Frȕšku góru.	Су̀тра пра̀вимо и́зле̄т | на Фру̀шку го́ру.
	A	
with whom	s kȉm	с ки̏м
Who are you making the trip with?	S kȉm ȉdete | na ȉzlet?	С ки̏м пра̀вите ѝзлет? #

B

With a friend and his wife.	S jȅdnim prȉjateljem | i njȅgovom žénōm.	С јȅдним прѝјатељем | и њȅговом же́но̄м.

A

train	vlȁk pl. vlàkovi (Cr.)	во̄̀з, во̄́зови
automobile, car	áuto, m.	а́уто
or,	automóbīl	аутомо́бӣл
plane	avíōn, G. avióna	ави́о̄н, ави́о̄на
bus	autóbus / áutobus	ауто̄́бус / а́утобус
How are you going, by train or by car?	Kȁko ȉdēte, vlȁkom | ȉli áutom?	Кȁко ѝде̄те, во̄́зом ‖ или а́утом? #

B

By car.	Áutom.	А́утом.

A

car	kòla (n. pl.)	кòла
trackless trolley, trolleybus	trólijbus	тро́ле̄јбус
Do you go to the office by car or by trolleybus?	Dȁ li ȉdete u ȕred | kòlima | ili trólijbusom?	Дȁ ли ѝдете у канцелȁрију кòлима | или тро́ле̄јбусом? #

B

sometimes	pónekad	по́некад
streetcar	trámvāj	тра́мва̄ј
more seldom, rarer	rjèđī, -ā, -ē	рѐђӣ, -а̄, -е̄
By car. Sometimes I go by trolleybus or streetcar, but not as often.	Automobílom. Kátkad, ȁli rjèđe, ȉdem	Кòлима. # Пȍнекад ȉдем тро́ле̄јбусом | или

	trólijbusom ili trámvājem.	трамва̑јем| али ре̏ђе.
fortune, good luck	srèća	срѐћа
fortunately	srèćōm	срѐћо̄м
connection, tie, link	vèza	вѐза
Fortunately, the connection is good with Dedinje and Topchider Hill.	Srèćōm, vèza je dȍbra sa Dédīnjem i Tȍpčiderskim br̀dom.	Срѐћо̄м, # вѐза је до̏бра са Де́дӣњем| и То̏пчидерским бр̀дом.
A		
How ('by which way') do you go to your office?	Kȍjīm pűtem ìdete u űred?	Ко̏јӣм пу̑тем| иде̑те у # канцеларију?
B		
Dedinje Boulevard	Dédīnjskī bulévār	Де́дӣњскӣ| буле́ва̄р
I take Dedinje Boulevard and Miloš Street.	Ìdem Dèdīnjskīm bulevárom i Mìloševom ùlicōm.	Ѝдем Де́дӣњскӣм булева̑ром| и Мѝлошевом у̀лицо̄м.
A		
to serve	slűžiti, slȕžīm	слу́жити, слу̏жӣм
to use (with I or /sa/+ I; 'to serve oneself with something')	slűžiti se, slȕžīm se	слу́жити се, слу̏жӣм се
to use (with A) (with /se/: I or /sa/+ I)	korístiti, kóristīm / kóristiti	кори́стити, кори́стӣм / користити
city (adj.)	gràdskī, -ā, -ō	гра̀дскӣ, -а̄, -о̄
pertaining to transport	prévōzni, -ā, -ō	пре́во̄зни, -а̄, -о̄

or,	sàobraćājnī, -ā, -ō	са̀обраћа̄јнӣ, -а̄, -о̄
means	srédstvo	сре́дство
Why don't you use public ('city') transportation (means) more often?	Zȁšto ne kòristite čȅšće grȁdska prȅvozna srédstva?	За̏што се не слу̏жите че̏шће гра̏дским пре̏возним сре́дствима?

B

on account of, because of (with G)	zbòg	збо̀г
because of that	zbog tògā	због то̀га̄
because (plus verb)	zbog tògā štȍ	због то̀га̄ што̏
or,	zàto štȍ	за̀то што̏
by means of him it	njȉm, njȉme	њи̏м
by means of them	njȉma	њи̏ма
Because I have a car and use that.	Zbog tògā štȍ ȉmam áuto i slȕžim se njȉme.	За̏то што и̏мам ко̀ла и слу̏жим се (са) њи̏ма.

A

to organize, put in order	urḗditi, da úrēdīm	урḗдити, да урḗдӣм
organized, put in order	úrēđen, -a, -o	у́ре̄ђен, -а, -о
traffic	sàobraćāj	са̀обраћа̄ј
or,	prómet	про́мет
How is public ('city') transportation organized?	Kàko je ȕređen grȁdski prómet?	Ка̀ко је у̏ређен гра̏дски са̀обраћа̄ј?

B

to grow, to be growing	rásti, rástēm	ра́сти, ра́сте̄м

The cities are growing very rapidly here.	Grȁdovi ȍvdje rástū | jȁko bŕzo.	Гра̏дови о̏вде ра́стӯ | вр̏ло бр́зо.
certain	ìzvestan, ìzvesna, -o	ѝзвестан, ѝзвесна, -о
difficulty	poteškóća	тешко́ћа
So we have certain difficulties with public transportation.	Zȁto ȉma nȅkih poteškṓćā | sa grȁdskim prŏmetom.	За̏то ѝма ѝзвесних тешко̄́ћа̄ | са гра̏дским саобра̀ћа̄јем.

A

understandable	razúmljiv-, -a, -o	разу́мљив, -а, -о
That's understandable.	Tȍ je razúmljivo.	То̏ је разу́мљиво.

B

of course		дабо́ме
Of course. (/'it's understood')	Razúmijē se.	Па̏ дабо́ме.

Days of the Week

Sunday	nédjelja	не́деља
Monday	ponédjeljak, G. ponédjēljka, pl. ponédjēljci, Gpl. ponédjeljākā	поне́дељак, поне́де̄љка, поне́де̄љци, поне́дељāкā
or		поне́де̄љник
Tuesday	útorak, G. útōrka, Gpl. útorākā	у́торак, у́то̄рка, у́торāкā / у́то̄рнӣк, у́то̄рнӣци
Wednesday	srijéda	сре́да
Thursday	četvŕtak	четвр́так
Friday	pétak, pl. péci, G. pètākā	пе́так, пе́ци, пѐтāкā
Saturday	súbota	су́бота

Grammatical Notes

Note 15.1 Noun / Adjective: Instrumental Case

S jednim prijateljem i njegovom ženom.
Šta radite nedeljom i praznikom?
Kako idete, vozom ili autom?
Da li idete u kancelariju kolima ili trolejbusom?
Ponekad idem trolejbusom ili tramvajem.
Srećom, veza je dobra sa Dedinjem i Topčiderskim brdom.
Kojim putem idete u kancelariju.
Idem Dedinjskim bulevarom i Miloševom ulicom.
Zašto se ne služite češće gradskim prevoznim sredstvima?
Zato ima izvesnih teškoća sa gradskim saobraćajem.

These sentences give a large number of examples of the instrumental case.

Masculine and neuter nouns have the ending /-om/ or, after palatals, /-em/ in the singular. The /o/ or /e/ is short. The plural ending is /-ima/. Compare:

Sg.	Non-palatal					
	m.					n.
N	praznik	gospodin	trolejbus	voz	bulevar	brdo
I	praznikom	gospodinom	trolejbusom	vozom	bulevarom	brdom

	Palatal			
	m.			n.
N	prijatelj	tramvaj	saobraćaj	Dedinje
I	prijateljem	tramvajem	saobraćajem	Dedinjem

Pl.			
N	prijatelji	kola	sredstvo
I	prijateljima	kolima	sredstvima

One masculine noun in the sentences above has two different forms for the instrumental, /pŭ́tem/ and /pŭ́tom/. /pŭ́tem/ is used when the instrumental is used independently, /pŭ́tom/ is used when it is preceded by a preposition (as /sa pŭ́tom/). (See below on usage.)

The adjective ending is the same singular or plural, masculine and neuter: /-īm/ (/-im/ when adjective is not under primary stress).

Compare:

Sg.				
N	jedan	Topčiderski	Dedinjski	gradski
I	jednim	Topčiderskim	Dedinjskim	gradskim
Pl.				
N	naši	gradski	prevozni	
I	našim	gradskim	prevoznim	

Feminine a-nouns have /-ōm/ (~/-om/) in the singular, /-ama/ in the plural. The adjective has /-ōm/ (~/-om/) in the singular, /-īm/ (~/-im/) in the plural.

Sg.				
N	žena	nedelja	gospođa	ulica
I	ženom	nedeljom	gospođom	ulicom
Pl.				
N	žene	nedelje	gospođe	ulica
I	ženama	nedeljama	gospođama	ulicama

Feminine i-nouns are not illustrated. The endings are /-ju/, /-u/ or /-i/ in the singular, /-ima/ in the plural. /-ju/ is the regular ending, as /kćȅrju/. /u/ may occur after palatals, as /nòću/ and occasionally after /r/. /i/ is also sometimes used: /kćȅri/, /stvȁri/. When the noun is used adverbially as /nòću/ 'by night', the ending is regularly /-u/. /-t-ju/ becomes /-ću/ as /dužnost/, /dužnošću/ (see below for /s/ > /š/.

The instrumental case endings for adjectives and nouns may be summarized:

	Masculine/Neuter		Feminine /a/		Feminine /i/	
	Adj.	Noun	Adj.	Noun	Adj.	Noun
Sg.	-īm	-om /-em	-ōm	-ōm	-ōm	-ju / -u /-i
Pl.	-īm	-ima	-īm	-ama	-īm	-ima

Note 15.2 Pronoun: Instrumental Case

Zato što imam kola i služim se (sa) njima.	Zbog toga što imam auto i služim se njime.
S kim idete u pozorište?	

The instrumental case forms of the pronouns are recognizably the same as noun of adjective endings (compare /-ima/ and /-īm/ above) but must be listed.

/njìma/ is plural, referring to the neuter plural /kòla/. /njȉme/ is singular, referring to the masculine singular /áuto/.

Personal Pronouns

	I	you	he, it	she	we	you	they
N	jȁ	tī	ȍn, óno	óna	mȉ	vī	óni, óna, óne
I	mnȍm	tòbōm	njȉm, njȉme	njȍm	nàma	vàma	njìma

Demonstrative Pronouns

	Reflexive	the referred to	this	that
N	———	tȍ	óvō	ónō
I	sòbōm	tȉm	óvīm	ónīm

Interrogative Pronouns

	who	what
N	kò	štā / štò
I	kȉm	čȉm / čȉme

Note 15.3 Instrumental Case: Usage

Nouns, noun phrases and pronouns in the instrumental occur a) by themselves b) after certain prepositions.

Used independently (that is, without a preposition) the instrumental may indicate the a) means or instrument by which something is done, b) the manner in which something is done or c) the time when something is regularly done. Examples are: a) /vozom/ 'by train', /putem/ 'by the road', /bulevarom/ 'by way of the boulevard', /gradskim prevoznim sredstvima/ 'by city transportation means' b) /srećom/ 'luckily' c) /nedeljom/ 'on Sunday[s]', /praznikom/ 'on holiday[s]'. (There are several other meanings which the instrumental by itself may express, to be met later.)

The meaning of the instrumental after prepositions is dependent on the preposition used. Only /s/ - /sa/ has been illustrated. /s/ or /sa/ with the instrumental indicates 'with' (of accompaniment or association). (See Note

15.4 below.) Other prepositions which may precede the instrumental are /nad/ 'above', /pred/ 'in front of', /pod/ 'underneath', /za/ 'behind', /među/ 'between, among'. Used with the instrumental each of these indicates place where, not place to which. The accusative is used for place to which. (Compare the use of dative for place where and accusative for place to which with /u/, /na/, etc.)

Note 15.4 Preposition /s/, /sa/

Da li je prtljag vašeg prijatelja donet sa železničke stanice?
S kim pravite izlet?

The preposition /s/ - /sa/ followed by the genitive case indicates 'out of (a vehicle), down from, off (a horse, plane)'. The basic meaning is direction down from a spot on which one is (off and down from). It is therefore used of getting off a horse, off a wagon (and so off a plane or out of a car). It is used of coming down from a place on a hill or off the roof of a house. As the basic meaning of /stànica/ is the place, rather than the building, it is something one gets off of.

Followed by the instrumental /s/ - /sa/ is 'with', usually of accompaniment or association. Note also /služim se sa njima/.

The form /sa/ is used before words beginning with /s/, /z/, /š/, /ž/ and before words beginning with certain groups of two or more consonants, as /sa mnom/ 'with me'. Otherwise, either /s/ or /sa/ may be used.

Although not reflected in the spelling, /s/ is usually /š/ before /č ć nj lj/: /šnjima/ (spelled s njima). /s/ is regularly replaced by /š/ before these consonants, and when within a word, this change is reflected by the spelling (e.g. /čȅsto/ 'often' but /čȅšćē/ 'more often'). /s/ before /dž đ/ is usually /ž/. Before other voiced paired consonants it is /z/.

Grammatical Drills

GD 15.1 Learning Drill
GD 15.1.1 Instrumental without Adjectives

Alternative Drill

Idem u kancelariju autom.
Ne idem u kancelariju autom, nego trolejbusom.

automobilom
autobusom
vozom
tramvajem

Substitution Drill

Subotom idemo u pozorište.
Subotom ne idemo u pozorište, nego u bioskop.
Na žalost, on radi subotom.
Srećom, on ne radi subotom.

nedeljom
ponedeljkom/ponedeljnikom
utorkom/utornikom
sredom
četvrtkom
petkom

With preposition /sa/ - /s/ meaning 'with'

The following drills are alternative with /sa/

Idem u pozorište s majkom.
Ne idem u pozorište s majkom,
 već s bratom.

braćom
gospodicom Jović
decom
Jovanom
gospodinom Jovićem
gospođom Jović

prijateljem
ocem

kćeri
kćerju

Jovan je zadovoljan sa čistoćam ovde.

portirom
poštom
društvom
saobraćajem

The following drills are not alternative with /s/

Idem u pozorište sa ženom.
Ne idem u pozorište sa ženom, nego sa sestrom.

srodnikom
sinom

Veza sa Zagrebom je dobra.
Veza sa Zagrebom nije dobra.

Skopljem
Sarajevom
Smederevom
Srbijom

GD 15.1.2 Instrumental with Adjectives

Alternative Drill

Idem u kancelariju Dedinjskim bulevarom.
Ne idem u kancelariju Dedinjskim bulevarom, već Avalskim putem.

Avalskim putem
ovim putem
tim putem

Miliševom ulicom
Šekspirovom ulicom
Puškinovom ulicom
Knez-Mihailovom ulicom
ovom ulicom
tom ulicom

Idem u bioskop s jednim prijateljem.
Ne idem u bioskop s jednim prijateljem, već s Tominim bratom.

vašim ocem
mojim bratom
nekim gospodinom
Tominim detetom

mojom majkom
našom sestrom
mojom braćom
nekom gospodom
mojom decom

mojom kćeri
našom kćerju

Ja sam zadovoljan sa mojim poslom.

našim društvom
našim letovanjem
Jovanovim obaveštenjem
gradskim saobraćajem

vašom porukom
Zorinim pismom

svojom dužnošću

GD 15.1.3 Instrumental with plural

Substitution Drill

Zadovoljni smo s pozorištima ovde.
Nismo zadovoljni s pozorištima ovde.

bioskopima
ljudima
putevima
hotelima
restoranima

kafanama
sobama
kućama
posteljama

Idemo u bioskop s našim sestrama.
Ne idem u bioskop s našim sestrama, nego s našim prijateljima.

vašim prijateljima
njegovim srodnicima
našim očevima
vašim roditeljima

našim ženama
našim kćerima

The following sentences are for the above drill:

Mi govorimo srpskohrvatski s našim sestrama.
Prekosutra idemo na izlet s našim sestrama na Frušku goru.

GD 15.1.4 Instrumental with Personal Pronouns

Substitution with negative transform

Jovan ide u bioskop sa mnom.
On želi da se upozna sa mnom.
Zora želi da govori sa mnom.
Majka je zadovoljna sa mnom.

s tobom
s njim
s njom

s nama
s vama
s njima

GD 15.2 Adaptation Drill
GD 15.2.1 Instrumental without Adjectives

Obično idem u kancelariju autom.
Retko kad idem u kancelariju autom.

trolejbus
automobil
voz
tramvaj
autobus

Alternative Drill

Uvek putujem u Zagreb vozom.
Nikad ne putujem u Zagreb vozom, već automobilom.

avion
auto
autobus

Moji prijatelji često idu subotom u pozorište.
Moji prijatelji retko idu subotom u pozorište.
Na žalost, ja često radim subotom.
Srećom, ja ne radim često subotom.

nedelja
ponedeljak/ponedeljnik
sreda
utorak/utornik
četvrtak
praznik / blagdan
petak

Use the preposition /sa/ when required in the following drills:

Alternative Drill

Zora ide u pozorište zajedno s majkom.

Zora ne ide u pozorište zajedno s majkom, već s bratom.

muž	suprug
otac	braća
sestra	Jovan
deca	gospodin Jović
sin	gospođa Jovanović
kći	gospođica Smit
	gospodin i gospođa Jović

Substitution Drill

Železnička veza s Beogradom je vrlo dobra.

Železnička veza s Beogradom nije tako dobra. Prilično je rđava.

Zagreb
Dalmacija
Skoplje
Sarajevo
Hercegovina
Kragujevac
Split

GD 15.2.2 Instrumental with Adjectives

Obično idem u grad Avalskim putem.
Retko kad idem u grad Avalskim putem.
Često puta idem u grad Avalskim putem.
Ne idem u grad Avalskim putem.
Nikad ne idem u grad Avalskim putem.

Dedinjski bulevar
Miloševa ulica
ovaj put
Puškinova ulica
taj put
ova ulica
ta ulica

U nedelju idem na izlet zajedno sa jednim prijateljem.
U nedelju ne idem ni s kim na izlet.

moj brat
moja majka
Tomina braća
moja deca
naša sestra
moj sin
moja kći
Zorin otac
moj srodnik

The adjective for the negative answer is given in parenthesis for each item.

Mi smo potpuno zadovoljni s našim autom.
Mi nismo potpuno zadovoljni s našim autom. Mali je.

naša soba	(mali)	naša ulica	(prljav)
naš hotel	(skup)	gradski saobraćaj	(neuređen)
Zorin sin	(slab)		

Mi se služimo ovim stolom, jer je dobar.
Mi se ne služimo ovim stolom, jer je mali.

taj krevet	(neudoban)	ova stolica	(neispravan)
ovaj put	(rđav / loš)	gradski saobraćaj	(rđavo uređen)
naš auto	(neispravan)	ovo ogledalo /zrcalo	(mali i rđav) /loš

Mi se služimo srpskohrvatskim jezikom, ali ne govorimo dobro.
Mi se ne služimo srpskohrvatskim jezikom, jer ga ne znamo dovoljno.

engleski jezik nemački jezik francuski jezik

Alternative Drill

Veza s Novim Sadom je dobra.
Veza s Novim Sadom nije tako dobra, kao sa Sremskom Mitrovicom.

Stara Pazova
Gornji Milanovac
Niška Banja
Generalski Stol
Vrnjačka Banja
Gorski Kotar
Rogaška Slatina
Zidani Most
Slavonska Požega
Slavonski Brod
Bosanski Brod

GD 15.2.3 Instrumental with Plural

Zora i Jovan su zadovoljni s pozorištima ovde.
Zora i Jovan nisu zadovoljni s pozorištima ovde.

kafana
restoran
kuća
bioskop
put
ljudi

voz / vlak
autobus
tramvaj

Večeras izlazimo zajedno s našim prijateljima.
Večeras ne izlazimo zajedno s našim prijateljima.

naše sestre
naši srodnici / rođaci
Jovanovi sinovi
Markove kćeri
naši očevi
naše majke
ovi ljudi

The following sentences are for the above drill:

Mi pravime često izlete s našim prijateljima po okolini Beograda.
Često razgovaramo srpskohrvatski s našim prijateljima, jer oni znaju dobro jezik.

Plural Transform Drill

Mi se ne služimo ovom stolicom. Mi se ne služimo ovim stolicama.

Idem večeras u bioskop s mojom sestrom.
Ja govorim srpskohrvatski svakog dana s mojim sinom.
Zora razgovara kod kuće sa svojim detetom francuski.
Treba da svršim jedan posao sa ovim gospodinom.
Mi se ne služimo ovim stolom. Mali je.
Moj prijatelj se ne služi nijednim stranim jezikom. /jezicima/
Jovan ide u pozorište s jednom gospođicom.
Treba da razgovarate s tom ženom.
Moj otac želi da se upozna s tim čovekom.

GD 15.2.4 Instrumental with Personal Pronouns

Substitution with negative transform.

Jovan ide često u bioskop sa mnom.	ti
Majka želi da razgovara sa mnom.	on
Roditelji govore srpskohrvatski sa mnom.	ona
Oni žele da se upoznaju sa mnom.	mi
Otac je zadovoljan sa mnom.	vi
On stanuje zajedno sa mnom.	oni

Oni idu u kancelariju zajedno sa mnom.

In the following sentences the corresponding pronoun should be substituted for the underlined noun. e.g.

Subotom idem u kafanu zajedno sa Tomom.	Subotom idem u kafanu zajedno s njim.

Retko kad idem u pozorište s Jovanom.
Često razgovaram srpskohrvatski sa Zorom.
Želim da sa upoznam sa Jovićima.
Otac je zadovoljan s decom, a majka nije.
Brat stanuje zajedno s roditeljima i sa mnom.
Mi smo zadovoljni s vama i vašim bratom.

GD 15.3 Question and Answers

GD 15.3.1 Informational Answers

S kim idete u pozorište večeras?	S majkom. Večeras idem u pozorište s majkom. Ne idem ni s kim.

brat
otac
žena
gospođica Smit
deca
prijatelj
braća
kći
gospodin Jović
sestra

S kim pravite izlet ove nedelje, gospođo Smit?	S našim prijateljima Jovićima. Ove nedelje pravimo izlet s našim prijateljima Jovićima. Ove nedelje ne idemo na izlet. Ove nedelje ne idemo ni s kim na izlet.

jedan prijatelj
naša deca
moja sestra
gospodin i gospođa Jović
moja kći
neki prijatelji
moj otac
sestra moga muža
neka gospoda

The following questions may be drilled in the same manner:

S kim idete večeras u bioskop?
S kim govorite srpskohrvatski.
S kim treba da razgovorate, gospođo?
S kim želi Toma da se upozna?

Kako idete u kancelariju?

Autom.
Idem u kancelariju autom.

kola
automobil
gradska prevozna sredstva
gradska saobraćajna sredstva

tramvaj
voz / vlak

trolejbus
autobus

Kako putujete u Zagreb?

Vozom.
Putujem vozom.

auto
avion

autobus
automobil

kola

Kako idete u kancelariju?

Autobusom.
Idem autobusom.

tramvaj
kola

trolejbus
auto

voz / vlak
automobil

Kojim putem idete u grad?

Dedinjskim bulevarom.
Idem u grad Dedinjskim bulevarom.

Avalski put
Puškinova ulica

Miloševa ulica
Šekspirova ulica

Kakva je veza sa Zagrebom vozom?

Vrlo je dobra.
Nije tako dobra.
Veza sa Zagrebom vozom je vrlo dobra.
Veza sa Zagrebom vozom nije tako dobro.

Niš
Kragujevac
Gorski kotar

Novi Sad
Stara Pazova
Slavonska Gradiška

Slavonski Brod
Bosanska Gradiška
Generalski Stol

Gornji Milanovac
Slavonska Požega
Vrnjačka Banja

Kakva je veza gradskim prevoznim sredstvima sa železničkom stanicom?

Dobra je.
Nije dobra.
Veza sa železničkom stanicom gradskim prevoznim sredstvima je dobra.
Veza sa železničkom stanicom gradskim prevoznim sredstvima nije dobra.

Miloševa ulica
Topčidersko brdo
Senjak
Jovanova ulica
Cvetni trg
Zeleni venac
Dedinje
Zorina ulica

Kako ide sa srpskohrvatskim (jezikom)?	Ide prilično dobro. Još ne govorim, ali već prilično razumem. Ne ide dobro. Ne govorim i ne razumem.

engleski
francuski
nemački

Use the instrumental of one or more of the nouns on the right to answer each of the questions on the left.

Kad obično idete na posao?
Kad izlazite uveče.
Kojim danima izlazite uveče?
Koje dane radite?
/Kojim danima radite?
Koje dane ne radite?
/Kojim danima ne radite?

nedelja
ponedeljak/ponedeljnik
utorak/utornik
sreda
četvrtak
petak
subota
praznik / blagdan

Use the instrumental plural of the nouns given for substitution.

Kako ste zadovoljni s pozorištima ovde?	Zadovoljan sam mnogo. Nisam zadovoljan.

voz
muzej
park
trolejbus
čovek
tramvaj
put
kafana

Use first the instrumental singular, then the plural.

S kim idete u bioskop?	S mojom sestrom.

moja sestra
jedan gospodin
naš prijatelj
moja kći
vaš brat
moje dete
Tomino dete
njihov otac

GD 15.3.2 Yes and No Answers

Da li idete u kancelariju autom?

Da, idem.
Ne, ne idem.
Da, obično idem u kancelariju autom.
Ne, retko kad idem u kancelariju autom.
Ne, nikad ne idem u kancelariju autom.

trolejbus
gradska saobraćajna sredstva
autobus
voz / vlak
kola
gradska prevozna sredstva
tramvaj
automobil

Alternative Drill

Da li putujete uvek u Zagreb vozom?

Da, putujem.
Ne, ne putujem.
Da, putujem uvek u Zagreb vozom.
Ne, ne putujem uvek vozom.

avion
kola
autobus
automobil

Da li izlazite subotom negde?

Da, izlazim.
Da, obično izlazim subotom.
Da, uvek izlazimo subotom.

nedelja
praznik /blagdan

Da li idete u pozorište ponedeljnikom?

Ne, ne idem.
Ne, ne idem u pozorište ponedeljkom.
Ja radim ponedeljkom.
Retko kad idem u pozorište ponedeljkom, jer je ponedeljak radni dan.

utorak
četvrtak
sreda
petak

Da li vi radite subotom?

Da, na žalost, ja često radim subotom.
Ne, srećom ja nikad ne radim subotom.

nedelja
praznik / blagdan

Da li je železnička veza s Beogradom dobra?	Da, dobra je. Ne, nije tako dobra. Da, železnička veza s Beogradom je vrlo dobra. Ne, železnička veza s Beogradom nije dobra. Rđava je.

Zagreb
Skoplje
Split
Sarajevo
Dalmacija
Niš
Hercegovina
Kragujevac

Da li idete u grad Avalskim putem?	Da, obično idem u grad Avalskim putem. Ne, retko kad idem u grad Avalskim putem. Da, često puta idem u grad Avalskim putem. Ne, ne idem u grad Avalskim putem. Ne, nikad ne idem u grad Avalskim putem.

Dedinjski bulevar
Puškinova ulica
ta ulica
taj put
Miloševa ulica

The adjective for the negative answer is given in parentheses for each item.

Da li je Jovan zadovoljan sa svojim kupatilom?	Jeste. Nije. Da, on je zadovoljan sa svojim kupatilom. Ne, on nije zadovoljan sa svojim kupatilom. Neispravno je.

njegova soba (prljava)
svoj (/njegov) hotel (skup)
gradski saobraćaj (neuređen)
njegov novi auto (nije u redu)

Da li se vi služite ovim stolom?	Da, služimo se. Ne, ne služimo se, jer je vrlo dobar. Da, služimo se tim stolom. Ne, ne služimo se tim stolom, jer je mali.

taj krevet (neudoban)
ova stolica (neispravna)
vaš auto (neispravan)
gradska prevozna sredstva (neuređen)

Da li se služite srpskohrvatskim jezikom?

Da, služim se.
Ne, ne služim se.
Da, služim se srpskohrvatskim jezikom, ali ne govorim dobro.
Ne, ne služim se srpskohrvatskim jezikom. Na žalost, ja ne znam srpskohrvatski.

engleski jezik
neki stran jezik
francuski jezik
nemački jezik

Da li je veza vozom s Novim Sadom dobra?

Jeste, dobra je.
Ne, nije dobra.
Jeste, veza s Novim Sadom je dobra.
Ne, veza s Novim Sadom nije dobra. Prilično je rđava.

Stara Pazova
Slavonski Brod
Rogaška Slatina
Niška Banja
Generalski Stol
Sremska Mitrovica
Slavonska Požega
Bosanski Brod
Vrnjačka Banja
Gorski kotar

Use the instrumental plural of the nouns listed:

Da li su vaši prijatelji zadovoljni s pozorištima ovde?

Jesu, zadovoljni su.
Ne, nisu zadovoljni.
Da, moji prijatelji su zadovoljni mnogo sa pozorištima ovde.
Ne, moji prijatelji nisu zadovoljni sa pozorištima ovde.

kafana
čovek
bioskop
trolejbus
kuća
autobus
hotel
gradsko prevozno sredstvo
put
restoran
voz / vlak
tramvaj

GD 15.4 Question and Answer Drill with Prompt

U kancelariju idem autom.	Kako idete u kancelariju?
U pozorište i bioskop idemo četvrtkom i subotom.	Kad idete u pozorište i bioskop?
U pozorište idemo s našim prijateljima gospodinom i gospođom Jović.	S kim idete u pozorište? /Da li idete u pozorište u društvu s nekim?
Srećom, ja subotom ne radim.	Da li vi radite subotom?
U kancelariju idem Dedinjskim bulevarom i Miloševom ulicom.	Kojim putem idete u kancelariju? /Kuda idete u kancelariju?
Ja se retko služim gradskim saobraćajnim sredstvima.	Da li se služite gradskim saobraćanjim sredstvima?
Veza s Topčiderskim brdom je prilično dobra.	Kakva je veza s Topčiderskim brdom?
Jovan putuje često u Zagreb.	Da li Jovan putuje često u Zagreb?
Jovan nikad ne putuje u Zagreb vozom, već kolima ili avionom.	Zar Jovan nikad ne putuje u Zagreb.
On putuje češće kolima nego avionom.	Da li on putuje češće kolima ili avionom?
Jovan putuje sutra u Zagreb s jednim gospodinom. /Jovan ne putuje sutra u Zagreb ni s kim. On putuje sam.	S kim Jovan putuje u Zagreb?
Vi treba da se upoznate s Jovićima.	S kim treba da se upoznamo?
Mi se služimo srpskohrvatskim jezikom, ali ne govorimo.	Da li se služite srpskohrvatskim jezikom? /Da li se služite nekim stranim jezikom?
Zora govori srpskohrvatski svakog dana sa mnom.	Da li govorite s nekim srpskohrvatski.
Jovan je zadovoljan sa čistoćam u hotelu.	Da li je Jovan zadovoljan sa čistoćam u hotelu?
Ja sam zadovoljam sa svojom novom dužnošću.	Da li ste zadovoljni sa svojom novom dužnošću?

GD 15.5 Conversations - Razgovori

GD 15.5.1

A	B
Da li poznajete gospodina i gospođu Jović?	Ne, ne poznajem ih.
Oni su jako dobri i prijatni ljudi.	Da, znam. Svi naši prijatelji to kažu.
Mi idemo često kod njih i oni dolaze kod nas.	To je jako lijepo. Meri i ja želimo da se upoznamo s njima.
To je lako. Oni dolaze u četvrtak uvečer kod nas na kavu. Ako želite da se upoznate s njima, dođite i vi kod nas poslije osam.	Hvala, ali ne mogu da dođem. Ja petkom radim.
Šta je s tim, i ja radim. Mi ne ostajemo dugo.[1]	Žao mi je, ali ne mogu ostati uvečer kad sutradan radim.
Onda, znate šta? Jeste li slobodni u subotu?	Jesam.
Mi idemo s Jovićima na izlet u subotu. Ako hoćete, možete i vi ići s nama.	Vrlo rado, Meri i ja inače još ne poznajemo okolicu Beograda. Samo ne želimo smetati vas i vaše prijatelje.
Ne, i mi i naši prijatelji volimo društvo.	Ako je tako, onda u redu. Gdje idete na izlet?
Idemo na Frušku goru.	Da li je Fruška gora daleko odavde?
Nije. To je u okolici Novog Sada, ako znate gdje je Novi Sad.	Da, znam. Da li idete putem u pravcu Novog Sada?
Ne, ovaj put idemo preko Srijemske Mitrovice.	Vrlo dobro.

Да ли познајете господина и госпођу Јовић?	Не, не познајем их.
Они су врло добри и пријатни људи.	Да, знам. Сви наши пријатељи то кажу.

---

[1] /óstati/ 'to stay', /óstajati, óstajēm/ 'to be staying'

Ми одлазимо често код њих и они долазе код нас.	То је врло лепо. Мери и ја желимо да се упознамо с њима.
То је лако. Они долазе у четвртак увече код нас на кафу. Ако желите да се упознате с њима, дођите и ви код нас после осам.	Хвала, али не могу да дођем. Ја петком радим.
Шта је с тим, и ја радим. Ми не седимо дуго.	Жао ми је, али не могу да седим увече кад сутрадан радим.
Онда, знате шта? Јесте слободни у суботу?	Јесам.
Ми идемо с Јовићима на излет у суботу. Ако хоћете, можете и ви ићи с нама.	Врло радо, Мери и ја иначе још не познајемо околину Београда. Само не желимо да узнемиравамо вас и ваше пријатеље.
Не, и ми и наши пријатељи волимо друштво.	Ако је тако, онда у реду. Где идете на излет?
Идемо на Фрушку гору.	Да ли је Фрушка гора далеко одавде?
Није. То је у околини Новог Сада, ако знате где је Нови Сад.	Да, знам. Да ли идете путем у правцу Новог Сада?
Не, овај пут идемо преко Сремске Митровице.	Врло добро.

GD 15.5.2

Čujem da putujete u Zagreb.	Da, putujem.
Kad putujete?	Prekosutra.
Kako idete, autom ili vlakom?	Idem vlakom.
S kim putujete?	Putujem sa ženom i djecom.
Kakav je saobraćaj sa Zagrebom? Ima li dovoljno vlakova?	Saobraćaj je vrlo dobar. Ima mnogo vlakova.

Da li je udobno putovati vlakom?	Da, jest.
Da li su vlakovi ovdje skupi?	Nisu.
Kakve su ovdje ceste?	Nisu loše.
Putujete li često?	Da, putujem.
Da li se služite autom kad putujete?	Da, mnogo više autom nego vlakom.
Hoćete li negdje putovati?	Da, treba putovati za Niš, a ne znam kakva je cesta.
Cesta do Niša je dobra. Možete putovati autom.	Jako dobro. Hvala vam na obavještenju.
Nema na čemu.	

Чујем да путујете у Загреб.	Да, путујем.
Кад путујете?	Прекосутра.
Како идете, колима или возом?	Идем возом.
С ким путујете?	Путујем са женом и децом.
Каква је веза са Загребом? Да ли има довољно возова?	Веза је врло добра. Има много возова.
Да ли је удобно путовати возом?	Да, јесте.
Да ли су возови овде скупи?	Нису.
Какви су овде путеви?	Нису рђави.
Да ли ви путујете често?	Да, путујем.
Да ли се служите колима кад путујете?	Да, много више колима него возом.
Да ли хоћете негде да путујете?	Да, треба да путујем у Ниш, а не знам какав је пут.
Пут до Ниша је добар. Можете путовати колима.	Врло добро. Хвала вам на обавештењу.
Нема на чему.	

GD 15.5.3

Gdje stanujete?	Stanujem na Dedinju.
Kako idete u ured?	Idem autom.
Kojim putem idete?	Idem Dedinjskim bulevarom.
Zašto ne idete Avalskim putem?	Idem neki put i Avalskim putem.
	Idem jednim ili drugim putem.
	Vi stanujete na Topčiderskom brdu, zar ne?
Jest.	Kako vi idete u ured?
Idem obično trolejbusom.	Je li veza trolejbusom sa Topčiderskim brdom dobra?
Jest. Da li vi idete nekad trolejbusom u ured.	Ne idem nikad.
Zašto se nikad ne koristite trolejbusom?	Nije dobra veza sa uredom.

Где станујете?	Станујем на Дедињу.
Како идете у канцеларију?	Идем колима.
Којим путем идете?	Идем Дедињским булеваром.
Зашто не идете Авалским путем?	Идем неки пут и Авалским путем.
	Идем једним или другим путем.
	Ви станујете на Топчидерском брду, је л'те?
Јесте.	Како ви идете у канцеларију?
Идем обично тролејбусом.	Да ли је веза тролејбусом са Топчидерским брдом добра?
Јесте. Да ли ви идете некад тролејбусом у канцеларију?	Не идем никад.
Зашто се никад не служите тролејбусом?	Није ми добра веза са канцеларијом.

GD 15.6 Homework - Domaći zadatak

GD 15.6.1 Make questions to which the following sentences will be the appropriate informational answers.

Obično idem u grad Avalskim putem.
U nedelju idem na izlet s jednim prijateljem.
Veza vozom s Novim Sadom je vrlo dobra.
Mi razgovaramo srpskohrvatski sa Zorom.
Roditelji stanuju zajedno sa bratom.
Treba da svršim jedan hitan posao sa savetnikom Smitom.
Mi se služimo francuskim jezikom.
Jedna žena želi da razgovara sa gospodinom savetnikom.
Treba da razgovaram s ovim čovekom.
Mi želimo da se upoznamo s Jovićima.

GD 15.6.2 Write out another set of questions with /da li/ and give negative long answers.

UNIT 16

Basic Sentences - Osnovne rečenice

Travelling by Train	Putovanje vlakom	Путовање возом
	A	
Why are you going by train and not by car gentlemen)?	Zȁšto pȕtujete vlȃkom, a ne áutom gȍspodo?	За̏што пу̏тујете во̑зом, а не ко̀лима го̏спођо?#
automobile highway	áuto-put / autoput	а́уто-пу̑т / а́утопу̑т
ready, finished	gótov, -a, -o	го́тов, -а, -о
The autoput to Skopje is finished.	Ȃutoput do Skòplja je | gótov.	А́утопу̑т до Ско̏пља је | го́тов.
	B	
because, for	jèr	јѐр
safer	sigúrnije	сигу́рније
winter, cold	zíma	зи́ма
Because I think it is safer to go by train than by car. It's still winter.	Jȅr mȉslīm, da je sigȕrnije putȍvati vlȃkom | nȅgo áutom. | Jòš je zíma.	Је̏р ми̏слӣм, да је сигу́рније путо̏вати во̑зом | не̏го ко́лима. Јо̀ш је | зи́ма.
	A	
international express or,	ékspres međunárodnī bȑzī vlȃk	е́кспрес међуна́роднӣ бр̏зӣ во̑з
Yugoslav express	bȑzī vlȃk	бр̏зӣ во̑з
What train are you going by, the international, or the Yugoslav express?	Kȍjīm vlȃkom pútujēte, | eksprésom ili bȑzīm?	Ко̏јим во̏зом пу́тујете, е́кспресом ‖ или бр̏зӣм во̑зом?#

	B	
(We're going) by the Yugoslav express.	Pútujēmo br̀zīm.	Путуjе̄мо бр̀зӣм.
to take, get	úzēti, da ùzmēm	у́зе̄ти, да у̀зме̄м
taxi	tàksi (m.)	такси
We must take a taxi to the station, Tom.	Tȍmo, moramo úzeti tàksi do kòlodvora.	То̏мо#, морамо узети такси до станице.
to be afraid of (with G)	bójati se, bójīm se	бо́jати се, боjӣм се
to be late	zakásniti, da zákasnīm	за́каснити, да за́каснӣм
or,	zadócniti, da zádocnīm	задо́цнити, да за́доцнӣм
lest we be late, that we not be late	da ne zákasnīmo	да не за́каснӣмо
or,	da ne zádocnīmo	да не за́доцнӣмо
I'm afraid we might be late.	Bójīm se da ne zákasnīmo.	Боjим се да не за́доцнӣмо.
At the Railroad Station	**Na Kòlodvoru**	**На жѐлезничкōj ста̀ници**
	A	
card, ticket	kȁrta	ка̏рта
class	rázred	кла́са
Two first-class tickets, express, to Skopje, please.	Mȍlim dvȉje kȁrte pȑvog rázreda br̀zīm, do Skòplja.	Молим две карте пр̏ве̄ кла́се, бр̏зӣм, до Ско̀пља.
	C	
Here you are, three thousand eight hundred dinars.	Izvólte, trȉ tisuće ȍsam stòtinā dȉnārā.	Изво́лте#, трӣ хиљаде осам стотина дина́ра̄.
(He gives [him] 5000 dinars.)	(Dȁje 5.000 [pȇt tȉsūćā] dȉnārā.)	(Да̏je 5.000 /пет хиљада/ дина́ра̄.)

With the Porter	Sa nosáčem	Са носачем (носач)
	A	
to carry in	únijeti da unésēm	унети, да унесе̄м
carry in!	unésite	унесите
suitcase	kóvčeg pl. kóvčezi (Cr.) Gpl. kòvčēgā	куфер
Please take these two suitcases to the express train for Skopje.	Mòlīm, unèsite òva dvâ kòvčega u bȑzī vlâk za Skòplje.	Молим унесите ова два куфера у брзи воз за Скопље.
to occupy, take	zaúzeti, da záuzmēm	заузе̄ти, да заузме̄м
take	zaúzmite	заузмите
compartment	kúpē m.	купе̄
possible	mógūće	могӯће
beside, next	pòkraj	поред
window	prȏzor	про̑зор
Take two seats in a first-class compartment next to the window, if it is possible.	Zaùzmite dvâ mjèsta u kupèu pȑvog rázreda, ako je mogúće, pòkraj prȏzora.	Заузмите два места у купеу пр̄ве класе, ако је могӯће, поред про̑зора.
	D	
Yes, sir.	Mòlīm, gospòdine.	Молим, господине.

In the First-Class Waiting Room	U čekaònī pȑvōg rázreda (čekaóna)	У чекаоници пр̄ве класе (чекаоница)
	A	
to be starting, leaving	pólaziti, pólazīm	полазити, полазӣм
When does the express train for Skopje leave?	Kâd pòlazi bȑzī vlâk za Skòplje?	Кад полази брзи воз за Скопље?

	E	
hour	sȁt G pl. sátī	сȁт, са̑ти
or,	úra (Cr.)	
or,	čàs pl. čȁsovi	ча̀с, ча̀сови
It leaves at 6:20 P.M.	Polazi u 18 sátī | i 20 minútā.	Полази у 18 часо̄ва̄ | и 20 мину̑та̄.
	A	
to arrive, to be arriving	stìzati, stìžēm	стѝзати, стѝже̄м
And when does it arrive in Skopje?	A kad stìžē | u Skòplje?	А кад стѝже̄ у Скопље?#
	E	
exact, correct	tòčan, tòčna, -o	та̀чан, та̀чна, -о
exactly, correctly	tòčno	та̀чно
drive, driving, riding	vőžnja	во̑жња
time-table	rȇd | vőžnjē	ред во̑жње̄
ticket window	blágājna	ша́лтер
I don't know exactly; look at the time-table or ask at the window.	Nè znām | tòčno,# vidite u rȇdu vőžnjē | ili pitajte na blágājni.	Не знам та̀чно,# видите у реду во̑жње̄ | или питајте на ша́лтеру.
	A	
to buy	kúpiti, da kȕpīm	ку̑пити, да кȕпӣм
departure	pólazak, pólaska, pl. pólasci	по́лазак, по́ласка, по́ласци
Do I have time to buy a time-table before the train leaves?	Da li imam vremena da kupim rȇd vőžnje prije polaska vláka?	Да ли имам времена да купим ред во̑жње̄ | пре поласка вȍза?#
	E	
full, plenty	pȕn, púna, púno	пу̀н, пу̀на, пу̀но
You have plenty of time.	Imate mnògo vremena.	Имате пу̀но времена.

to drink up	pópiti, da pòpijēm	по́пити, да по̀пије̄м
to start, leave	pȍći, da pȍđem	по̄́ћи, да по̄̀ђе̄м
before it leaves	prȉje što pȍđē	пре̏ него што по̏ђе̄
You can not only get a time-table but also drink something before the train leaves.	Mȍžete ne sȁmo ȕzeti rȇd vȍžnjē vȅć i pȍpiti nȅšto prȉje pólaska.	Мо̏жете не са̏мо у̏зети ре̑д во́жње, ве̏ћ и по́пити не̏што пре̑ него што по̑ђе во̏̄з.
	A	
Thank you kindly.	Hvála lȉjepa.	Хва̄́ла ле̄́по.
	E	
Don't mention it.	Mòlīm lȉjepo.	Нѐма̄ на че̏му.

Note: The spelling Skopje is based on the Macedonian pronunciation of the word. The Serbo-Croatian is /Skòplje/. For the alternation of /p/ with /plj/ in Serbo-Croatian see Note 25.2.

Grammatical Notes

Note 16.1 Noun: Vocative

Dobar dan, gospodine Joviću.
Milo mi je gospodo da se upoznamo.
Da li je Toma kod kuće gospođo?
Kelner, donesite mi molim još jednu kafu.
Ana, dajte tu kafu mojoj majci.

Most masculine and feminine nouns have in the singular a special ending when used as terms of address. The most frequent masculine ending is /-e/: /gospódine/ 'sir!'. After palatals, and (unpredictably) with certain other nouns, the ending is /-u/: /Jȍviću/. Most feminine a-nouns have /o/: /gòspodo/, /gospođo/. Those in /-ica/ regularly have /-e/: /gòspodice/. There is no vocative for neuter nouns, the nominative form being used. A number of /a/ nouns, and some masculine nouns, use the nominative form: /Ana/, /kèlner/. With some /a/ nouns either the nominative or the vocative may be used: /mȁjka/ 'mother' /mȁjka/ or /mȁjko/ 'mother!', /deda/ 'grandfather' (m. noun) /dèda/ or /dèdo/ 'grandfather!', though the use of the nominative here is considered colloquial.

There is also very frequently a shift or change of stress, a short fall on the first syllable being very common in the vocative (/gòspodo/ but /gósoda/). There is no adjective vocative ending. The nominative is used when an adjective accompanies a noun in the vocative: /dragi moj prijatelju/ 'my dear friend!', /draga moja sestro/ 'my dear sister!'. A few plurals have a vocative in /ˋ/ where the nominative has /ˊ/: Np /séstre/ Vp /sèstre/. Otherwise there is no vocative plural form. (/dèco/ 'children!') is regular in form. Np /žéne/ V /žène/ would be a slightly shorter example.

Note 16.2 Noun and Adjective: Review

Following are examples of nouns and adjectives, illustrating the forms which have been discussed. The vocative is omitted where not likely to be used. The forms given for the indefinite adjective are not the traditional ones for GDI but the definite with a short vowel, reflecting usage rather than school grammars. In literary style the genitive and dative indefinite masculine singular endings of the adjectives are the same as for the noun: /-a/ and /-u/, so 1.1.1 below G /lépa krèveta/ D /lépu krèvetu/, 1.1.2 G /dóbra kèlnera/ D /dóbru kèlneru/, etc. These forms may be met in reading.

1 Masculine

1.1 Non-palatal stems, adjective and noun

1.1.1 Inanimate

	Indefinite		Definite	
N	lèp krèvet	lépi krèveti	lèpī krèvet	lèpī krèveti
A	lèp krèvet	lépe krèvete	lèpī krèvet	lèpē krèvete
G	lépog krèveta	lépīh krèvētā	lèpōg krèveta	lèpīh krèvētā
D	lépom krèvetu	lépīm krèvetima	lèpōm krèvetu	lèpīm krèvetima
I	lépim krèvetom	lépīm krèvetima	lèpīm krèvetom	lèpīm krèvetima

Noun with /k/ to /c/ before /-i/, /-ima/.

N	prȁznīk	prȁznicī
A	prȁznīk	práznīke
G	prȁznīka	prȁznīkā
D	prȁznīku	prȁznīcima
I	prȁznìkom	prȁznīcima

1.1.2 Animate

	Indefinite		Definite	
N	dóbar čóvek	dóbri ljȕdi	dòbrī čóvek	dòbrī ljȕdi
A	dóbrog(a) čovéka	dóbre ljȕde	dòbrōg(a) čovéka	dòbre ljȕde
G	dóbrog(a) čovéka	dóbrīh ljűdī	dòbrōg(a) čovéka	dòbrīh ljűdī
D	dóbrom(e) čovéku	dóbrīm(a) ljȕdima	dòbrōm(e) čovéku	dòbrīm(a) ljȕdima
I	dóbrīm čovékom	dóbrīm(a) ljȕdima	dòbrīm čovékom	dòbrīm(a) ljȕdima
			dòbrī čoveče	dòbrī ljȕdi

1.1.3 Non-palatal stem, noun, extended

N	grȁd	gràdovi
A	grȁd	gràdove
G	grȁda	gradṓvā
D	grȁdu / grádu	gradóvima
I	grȁdom	gradóvima

1.2 Palatal stems

1.2.1 Palatal stem, adjective (with inanimate noun)

	Indefinite		Definite	
N	vrȕć dȁn	vrűći dȁni	vrȕći dȁn	vrȕćī dȁni
A	vrȕć dȁn	vrűće dȁne	vrȕćī dȁn	vrűćē dȁne
G	vrűćeg dȁna	vrűćīh dánā	vrȕćēg dȁna	vrȕćīh dánā
D	vrűćem dánu, /dȁnu	vrűćīm dȁnima	vrȕćēm dȁnu, /dánu	vrȕćīm dȁnima
I	vrűćīm dȁnom	vrűćīm dȁnima	vrȕćīm dȁnom	vrȕćīm dȁnima

1.2.2 Palatal stem, noun (animate), with non-palatal adjective

	Definite	
N	dòbrī prìjatelj	dòbrī prìjatelji
A	dòbrōg prìjatelja	dòbrē prìjatelje
G	dȍbrōg prìjatelja	dòbrīh prìjatēljā
D	dòbrōm prìjatelju	dòbrīm prìjateljima
I	dòbrīm prìjateljem	dòbrīm prìjateljima
V	dòbrī prìjatelju	dòbrī prìjatelji

1.2.3 Palatal stem, noun, extended

with moveable /a/

N	mȕž	mùževi	ótac	óčevi
A	mȕža	mùževe	óca	óčeve
G	mȕža	mužévā	óca	óčēvā
D	mȕžu	muževima	ócu	óčevima
I	mȕžem	mužévima	ócem	óčevima
V	mȕžu	mùževi	ȍče	óčevi

1.3 Nouns with replacement of stem in the plural

N	gospódin	gospóda	bràt	bràća	čóvek	ljȕdi
A	gospódina	gospódu	bràta	bràću	čovéka	ljȕde
G	gospódina	gospódē	bràta	bràćē	čovéka	ljȗdī
D	gospódinu	gospódi	bràtu	bràći	čovéku	ljȗdima
I	gospódinom	gospódōm	bràtom	bràćōm	čovékom	ljȗdima
V	gospódine	gòspodo	bràte	bràćo	čòveče	ljȕdi

2 Neuter

2.1 Non-palatal stems, adjective and noun

N	lȇpo sélo	lȇpa sèla	lȅpō sélo	lȅpā sèla
A	lȇpo sélo	lȇpa sèla	lȅpō sélo	lȅpā sèla
G	lȇpog séla	lȇpīh sȅlā	lépōg séla	lȅpīh sȅlā
D	lȇpom sélu	lȇpīm sèlima	lȅpōm sélu	lȅpīm sèlima
I	lȇpim sélom	lȇpīm sèlima	lȅpīm sélom	lȅpīm sèlima

2.2 Palatal stems, adjective and noun

N	nàše pòlje	nàša pólja
A	nàše pòlje	nàša pólja
G	nàšeg pòlja	nàšīh pȏljā
D	nàšem pòlju	nàšīm póljima
I	nàšīm pòljem	nàšīm póljima

2.3 Shortened stem in Nominative/Accusative. Replacement stem in plural

N	dȇte	déca
A	dȇte	décu
G	déteta	décē
D	détetu	dèci
I	détetom	décōm
V	dète	dèco

3 Feminine

3.1 Feminine Nouns in /a/

3.1.1

	Indefinite		Definite	
N	lépa žéna	lépe žéne	lèpā žéna	lèpē žéne
A	lépu žénu	lépe žéne	lèpū žénu	lèpē žéne
G	lépē žénē	lépīh žénā	lèpē žénē	lȅpīh žénā
D	lépōj žéni	lépīm žénama	lèpōj žéni	lèpīm žénama
I	lépōm žénōm	lépīm zénama	lȅpōm žénōm	lȅpīm žénama
			lèpā žèno	lèpē žène

3.1.2 Feminine /a/ noun with moveable /a/

N	séstra	séstre
A	séstru	séstre
G	séstrē	sestárā
D	séstri	séstrama
I	séstrōm	séstrama
V	sèstro	sèstre

3.1.3 Feminine /a/ noun with G pl. in /-i/. Note also /k/ to /c/ before /-i/.

N	mȁjka	mȁjke
A	mȁjku	mȁjke
G	mȁjkē	mȁjkī
D	mȁjci	mȁjkama
I	mȁjkōm	mȁjkama
V	mȁjko	mȁjke

3.2 Feminine /i/ nouns

	Regular		Unpredictable in Nom.	
N	nȍć	nòći	kćȋ	kćèri
A	nȍć	nòći	kćȇr	kćèri
G	nòći	nóćī	kćèri	kćérī
D	nóći	nóćima	kćèri	kćérima
I	nòću	nóćima	kćèri/kćȇrju	kćérima
V	nòći	nòći	kćèri	kćèri

Note 16.3 Pronoun and Pronominal Adjectives: Review

Following is a general review of the pronouns and pronominal adjectives.

Personal Pronouns

			m. n.	f.
N	jȁ	ti	ȍn, óno	óna
A	méne me	tébe te	njéga ga	njȕ je/ju
G	méne me	tébe te	njéga ga	njȅ je
D	méni mi	tébi ti	njému mu	njȍj joj
I	mnȍm	tòbōm	njȉm	njȍm

			m. n. f.
N	mȉ	vȉ	óni, óna, óne
A	nȁs nas	vȁs vas	njȉh ih
G	nȁs nas	vȁs vas	njȉh ih
D	nàma nam	vàma vam	njìma im
I	nàma	vàma	njìma

Reflexive Pronoun

N	——
A	sébe se
G	sébe
D	sébi
I	sòbōm

Demonstrative Pronouns

NA	tȍ	óvō	ónō
G	tòga	óvoga	ónoga
D	tòme	óvome	ónome
I	tȉm	óvīm	ónīm

Interrogative Pronouns

kò	štà
kóga kòg	štà
kóga kòg	čéga
kóme kòm	čému
kíme kȉm	čȉm

/kómu/ may also be heard for /kóme/.

The derivative /nìšta/ 'nothing' is declined like /štà/, /nìko/ like /kò/.

Pronominal Adjectives

	m.		n.	f.	m.	n.	f.
N	tȁj		tȍ	tȁ	tȉ	tȁ	tȅ
A	tȁj	tòga	tȍ	tȕ	tȅ	tȁ	tȅ
G	tòga			tȅ	tȉh		
D	tȍm			tȍj	tȉm		
I	tȉm			tȍm	tȉm		

/óvaj/ and /ónāj/ are declined the same way.

	m.	n.	f.	m.	n.	f.
N	kójī	kójē	kójā	kójī	kójā	kójē
A	kójī kȍga / kójega	kójē	kójū	kójē	kójā	kójē
G	kȍga / kójega		kójē		kójīh	
D	kȍm / kójem		kójōj		kójīm	
I	kójim		kójōm		kójīm / kójīma	

/nèkI/ 'some' is similarly declined N /nèki/ G /nèkog, nèkoga/ D /nèkom/ I /nèkim/ etc. /mȍj/ 'my' and /svȍj/ 'one's own' have the same type of shortened forms as /kójI/: N /svȍj/ G /svȍga/ or /svójega/, etc.

m.	n.	f.	m.	n.	f.
sàv	svè	svà	svì	svà	svè
sàv svéga	svè	svù	svè	svà	svè
svéga		svè		svìh	
svému		svȍj		svíma / svìm	
				svíma svìm	

Grammatical Drill

GD 16.1 Review of the Nouns and Pronouns - Case Drill

GD 16.1.1 Nominative

1. Make the substitutions indicated with plural transform.
2. Repeat the same drill with pronoun transform.

Moj sin putuje avionom u Jugoslaviju.

moja kći
naš otac
naša majka
moj brat
Zorina sestra
Tomin prijatelj
ovaj stari gospodin
ovo dete

The following sentences are for the above drill:

Moj sin mora uzeti taksi da ne zadocni za voz.
Moj sin se boji da ne zadocni za voz.
Moj sin je zadovoljan svojim putem u Evropu.

Substitution Drill with /ima/ 'there is'

Ima jedna lepa velika soba.
Nema nijedna lepa velika soba.

jedno lepo pozorište
jedan dobar bioskop
jedno malo ogledalo
jedan mali, ali dobar restoran
jedno ispravno kupatilo
jedna poruka
jedna lepa zgrada
jedan udoban krevet

GD 16.1.2 Genitive

Substitution drill with plural transform.

Kuća moga prijatelja je vrlo lepa.
Kuća moga prijatelja nije tako lepa.

moj brat
Tomin sin
Jovanova sestra
vaša kći
njegovo dete
vaš srodnik

The following sentences are for the above drill:

Pismo moga prijatelja je vrlo lepo.
Restoran moga prijatelja je vrlo dobar, iako je jeftin.
Soba moga prijatelja je velika i udobna.
Hotel moga prijatelja je dobar, ali skup.
Posao moga prijatelja je težak.

Substitution Drill

Moram uzeti taksi do železničke stanice, jer ne želim da zadocnim.

kancelarija
Dedinje
ambasada
hotel
kuća moga prijatelja
Narodno pozorište
Topčidersko brdo
Zeleni venac
bioskop

The following sentences are for the above drill:

Moji roditelji stanuju blizu železničke stanice.
Brat dolazi sa železničke stanice kroz pola sata. (Use preposition /sa/ or /iz/ as required. With item /kuća moga prijatelja/ use preposition /od/ only.)
Deca moraju uzeti taksi od železničke stanice do kuće, jer je već noć.

Substitution drill with negative transform

Ima crnog vina.

hladna voda
vruć čaj
hladno pivo
crni hleb
teleće meso
vruća supa
hladno meso
hladan čaj

U gradu ima dobrih bioskopa.

lep park
dobra kafana
lepa zgrada
lep spomenik
udobna kuća
dobro pozorište

The following sentences are for the above drill:

Jovan kaže da u gradu ima nekoliko dobrih bioskopa.
Jovan kaže da u gradu nema mnogo dobrih bioskopa.
Jovan ne zna da li u gradu ima dobrih bioskopa.

Moj prijatelj ide svakog dana na Topčidersko brdo.

svaka subota
svaki ponedeljak
ova sreda
ova subota
to veče
ovaj petak
taj dan
svaki četvrtak
ovaj utorak

Make each 1 substitution with original sentence, then with each 2 substitutions. Use /dve/ as appropriate.

2 1
U ovoj kući stanuju dva stara čoveka.

1	2
mala porodica	tri
naš prijatelj	četiri
Zorin srodnik	
stari gospodin	
stara gospođa	
malo dete s majkom	

2 1
U gradu ima pet velikih hotela.

1	2
dobar bioskop	sedam
mala kafana	mnogo
lepa ulica	osam
lep spomenik	malo
dobro pozorište	nekoliko
	jedanaest

2 1
U ovoj kući stanuje petoro male dece.

1	2
stara gospoda	dvoje
moja braća	mnogo
	šestoro
	nekoliko
	desetoro

Substitution Drill

Dobro se sećam vašeg brata.
Ne sećam se dobro vašeg brata.

Tomin otac
Jovanova majka
naš izlet na Frušku goru
naš put u Dalmaciju

Jovan se boji rđavog vremena.
Jovan se ne boji rđavog vremena.

neispravna kola
rđav put
neuređen saobraćaj
veliki saobraćaj
teškoće na putu
hladno vreme

Substitution drill with pronoun transform.

Jovići stanuju blizu Tome.
Jovići stanuju blizu njega.

Zora
moja žena i ja
vi i vaš brat
Jovan i Zora
moja sestra
moj brat

The following sentences are for the above drill:

Oni dolaze sutra u posetu kod Tome.
On stiže u Beograd pre Tome.

Substitution Drill with negative transform.

On me se seća.
Oni me se boje.

ti
on
ona
mi
vi
oni

GD 16.1.3 Dative

1. Make the indicated substitutions with plural transform.
2. Repeat the same drill with pronoun transform, using the emphatic forms of the pronouns only for the items in the beginning of the sentence.

Dajte ovo pismo mojoj kćeri.
Dajte ovo pismo mojim kćerima.
Dajte joj ovo pismo.

moj sin
moja sestra
vaš prijatelj
moj brat
ta žena
taj gospodin
njihov otac
njihova majka

The following sentences are for the above drill:

Recite mojoj kćeri da odmah dođe u ambasadu.
Javite mojoj kćeri da sam u kancelariji i dan imam posla.

Mojoj kćeri treba za sutra soba sa kupatilom.
Mojoj kćeri je milo, gospođo, što ste zadovoljni.
Mojoj kćeri je žao, gospođice, što ne možete doći.

Dajte mi taj novac.

on	mi
ona	oni

The following sentences are for the above drill:

Kažite mi kad dolazi.
Milo mi je što ste dobro.
Žao mi je što niste dobro.
Treba mi hiljadu dinara.

In the sentences on the left side a pronominal adjective with a noun is used. In the sentences on the right side the dative of the corresponding personal pronoun is substituted for the adjective. The meaning of the sentence is the same. The sentences on the right side being only more colloquial.

Moja kći je vrlo dobra.	Kći mi je vrlo dobra.
Tvoja kći je vrlo dobra.	Kći ti je vrlo dobra.
Njegova kći je vrlo dobra.	Kći mu je vrlo dobra.
Njena kći je vrlo dobra.	Kći joj je vrlo dobra.
Naša kći je vrlo dobra.	Kći nam je vrlo dobra.
Vaša kći je vrlo dobra.	Kći vam je vrlo dobra.
Njihova kći je vrlo dobra.	Kći im je vrlo dobra.

The following sentences are for the above drill:

Moja soba je lepa i čista.
Moj restoran je lep i čist, iako je jeftin.
Moj posao je vrlo dobar, ali težak.
Moja dužnost je laka.
Moja kafa je potpuno hladna i ne mogu da je pijem.
Moje pivo je vruće i ne mogu da ga pijem.
Moj auto je nov.
Moja kola su nova.
Moja deca nisu ovde.

In the following drill use the preposition /na/ instead of /u/ when required.

Jovan je u svojoj sobi.

narodno pozorište
zološki vrt
svoj hotel
američka ambasada
pošta
put

Moji prijatelji stanuju u Jovanovoj ulici br. 10.

lep kraj grada
Topčidersko brdo
Cvetni trg br. 6
Knez-Mihailova ulica br. 34

GD 16.1.4 Accusative

1. Make the substitutions as indicated with plural transform.
2. Repeat the same drill with pronoun transform. Use enclitic forms, since they are more commonly used in this type of sentences.

Želim da vidim Jovanovu sestru.

vaš brat
taj gospodin
Zorina kći
vaš otac
taj čovek
ta žena

The following sentences are for the above drill:

Otac i majka čekaju Jovanovu sestru.
Neko traži Jovanovu sestru.
Jovići poznaju Jovanovu sestru.
Oni žele da upoznaju Jovanovu sestru.
Majka zove Jovanovu sestru.

Substitution drill with plural transform.

Grad ima dobar hotel.

dobro pozorište
čista kafana
velika i lepa ulica
lep i veliki spomenik
veliki trg
dobar restoran

Substitution Drill

Možete popiti kafu pre nego što pođe voz.

čaj
jedno pivo
jedno vino

Voz stiže u Skoplje u 10 časova.

Ljubljana
Zagreb
Sežana
Zidani most
Sarajevo
Rogaška Slatina

Oni žele da je vide.

ja
ti
on
mi
vi
oni

Sentences for further drill:

Traže je neki ljudi.
Oni je dobro poznaju.
Treba mi soba za nju.
Ima pismo od nje.

GD 16.1.5 Instrumental

Moj prijatelj ima izvesnih teškoća s njegovim kolima.

svoja deca
jedno dete
jedan gospodin
posao
neka gospoda
Jovanova braća
svoj brat

Jovan ide večeras u bioskop sa mnom.

ti
on
ona
mi
vi
oni

GD 16.2 Review of the Nouns and Pronouns - Pronoun Transform Drill

In the sentences on the left side an adjective-noun phrase in one or another case is used. On the right side a pronoun (in one sentence a pronominal adjective) substitutes for the noun phrase. This drill may be used as a transform drill or as question and answer with prompt. As a transform drill, the student responds with the sentence on the right, substituting the pronoun form for the noun phrase. As a prompt drill, the sentences on the left are given and an appropriate question made on the basis of it. The pronoun transform or a similar sentence will be the answer.

Moj brat putuje avionom u Zagreb.	On putuje avionom u Zagreb.
Kuća moga brata je lepa i velika.	Njegova kuća je lepa i velika.
Ima pismo od moga brata.	Ima pismo od njega.
Mi stanujemo blizu moga brata.	Mi stanujemo blizu njega.
Gospodin Jović se ne seća moga brata.	Gospodin Jović ga se ne seća.
Oni se ne boje moga brata.	Oni ga se ne boje.
Dajte ovaj novac mom bratu.	Dajte mu ovaj novac.
Dajte ovaj novac mom bratu, a ne Tomi.	Dajte ovaj novac njemu, a ne Tomi.
Recite mom bratu da dođe u ambasadu.	Recite mu da dođe u ambasadu.
Mom bratu treba soba sa kupatilom.	Njemu treba soba sa kupatilom.
Mom bratu je milo što imate lepu sobu.	Njemu je milo što imate lepu sobu.
Mom bratu je žao što nemate lepu sobu.	Njemu je žao što nemate lepu sobu.
Ovaj gospodin želi da vidi moga brata.	Ovaj gospodin želi da ga vidi.
Ovaj gospodin želi da vidi moga brata, a ne vas.	Ovaj gospodin želi da vidi njega, a ne vas.
Ova gospoda čekaju moga brata.	Ova gospoda ga čekaju.
Jovan traži moga brata.	Jovan ga traži.
G. Jović ne poznaje moga brata.	G. Jović ga ne poznaje.
Jovići žele da upoznaju moga brata.	Jovići žele da ga upoznaju.
Jedan gospodin želi da govori s mojim bratom.	Jedan gospodin želi da govori s njim.
G. i g-đa Smit razgovaraju srpskohrvatski s mojim bratom.	G. i g-đa Smit razgovaraju srpskohrvatski s njim.
Jovići idu večeras u pozorište s mojim bratom.	Jovići idu večeras u pozorište s njim.

moja sestra
ti ljudi
Zorina deca
Tomini sinovi
vaša kći
Zorina majka

GD 16.3 Review of the Nouns and Pronouns - Question Drill

a) On the left side a set of affirmative sentences with an adjective-noun phrase in various cases is given. On the left side of each sentence an appropriate question is made to which that sentence is a common answer.

b) Make the substitutions indicated and give an affirmative answer. The negative answers may be only of the type /Niko ne putuje u Zagreb/ etc. The phrases for substitution are underlined.

Moj brat putuje u Zagreb.	Ko putuje u Zagreb?
Ima pismo od moga brata.	Od koga ima pismo?
Moj brat se boji rđavog vremena.	Čega se boji vaš brat?
Oni se boje moga brata.	Koga se oni boje?
To je kuća moga brata.	Čija je ovo kuća?
Oni se sećaju moga brata.	Koga se oni sećaju?
Moj brat se seća izleta na Frušku goru.	Čega se seća vaš brat?
Dajte ovaj novac mom bratu.	Kome da dam ovaj novac? /Šta da dam vašem bratu?
Mom bratu treba soba za nedelju i ponedeljak.	Kome treba soba? /Šta treba vašem bratu?
Recite mom bratu da danas posle podne dođe u ambasadu.	Šta da kažem vašem bratu?
Ova gospoda čekaju moga brata.	Koga čekaju ova gospoda?
Moj brat čeka voz.	Šta čeka vaš brat.
Ta žena traži moga brata.	Koga traži ova žena?
Moj brat traži odavno kuću na Dedinju.	Šta traži vaš brat?
Moj brat putuje vozom u Zagreb.	Kako putuje vaš brat u Zagreb?
Moj brat želi da se upozna sa Jovićima.	S kim želi da se upozna vaš brat?
Moj brat razgovara svakog dana sa Zorom srpskohrvatski.	S kim vaš brat razgovara svakog dana srpskohrvatski?
Moj brat putuje u Zagreb.	Gde putuje vaš brat? /Kuda putuje vaš brat?
Moj brat stanuje na Dedinju.	Gde stanuje vaš brat?
Moj brat ide u kafanu svake subote.	Gde ide vaš brat svake subote? /Kuda ide vaš brat svake subote?

Moj brat je večeras u kafani.	Gde je vaš brat?

Tomina sestra	Zorin otac
moji roditelji	Jovanov prijatelj

Repeat this drill using the questions with /da li/ and give affirmative and negative answers first short, and then long. e.g.

Da li vaš brat putuje u Zagreb?	Da, putuje. Ne, ne putuje. Da, on putuje u Zagreb. Ne, on ne putuje u Zagreb. Izvinite, ali ne znam da li on putuje u Zagreb.

GD 16.4 Conversations - Razgovori

GD 16.4.1

A	B
Čujem da često putujete u Skoplje. Da li je to točno?	Jest, ja često putujem poslom u Skoplje.
Kako putujete, vlakom ili autom?	Obično putujem vlakom.
Zašto putujete vlakom kad imate auto?	Zbog lošeg vremena. Još je zima.
Kojim vlakom putujete?	Brzim vlakom.
Da li ima međunarodnih vlakova do Skoplja?	Da, ima, ali ja rijetko kad putujem ekspresom.
Zašto?	Ne dobijam ništa u vremenu, a ekspres je vrlo skup za mene.
Da li su jugoslovenski brzi vlakovi udobni.	Jesu. Vožnja prvim razredom je jako prijatna i udobna.
Koliko razreda ima na vašim vlakovima?	Imaju dva razreda, prvi i drugi.
Koliko stoji karta drugog razreda?	Ne znam točno jer ne putujem drugim razredom.
Da li je točno da karta prvog razreda stoji dvaput više od druge.	Mislim da je otprilike tako.

Чуjем да често путуjете у Скопље. Да ли jе то тачно?	Jесте, ja често путуjем послом у Скопље.
Како путуjете, возом или аутом?	Обично путуjем возом.
Зашто путуjете возом кад имате ауто?	Због рђавог времена. Још jе зима.
Коjим возом путуjете?	Брзим возом.
Да ли има међународних возова до Скопља?	Да, има, али jа ретко кад путуjем експресом.
Зашто?	Не добиjам ништа у времену, а експрес jе врло скуп за мене.
Да ли су jугословенски брзи возови удобни?	Jесу. Вожња првом класом jе врло приjатна и удобна.
Колико класа има на вашим возовима?	Имаjу две класе, прва и друга.
Колико кошта карта друге класе?	Не знам тачно, jер не путуjем другом класом.
Да ли jе тачно да карта прве класе кошта двапут више од друге.	Мислим да jе отприлике тако.

GD 16.4.2

Da li vaši jugoslavenski prijatelji govore engleski?	Ne, ne govore.
To je jako dobro za vas. Vi sigurno govorite s njima srpskohrvatski, zar ne?	Da, govorimo, ali ne uvijek. Ima tu jedna poteškoća.
Kakva poteškoća?	Kao što znate mi učimo srpskohrvatski i želimo da govorimo srpskohrvatski kad god možemo.
To znam, ali ne razumijem kakva tu ima poteskoća. To je jako jednostavno.[1]	Čekajte malo, da čujete. Nije tako jednostavno, kao što vi mislite.

---

[1] /jédnostāvan, jédnostāvna, -o/ 'simple'

Ne razumijem zašto. Recite u čemu je stvar!	Stvar je u tome što oni uče engleski.
Pa tako kažite. Sad razumijem.	Mi želimo da govorimo s njima srpskohrvatski, a oni s nama engleski.
Pa što radite?	Pa mi govorimo s njima malo srpskohrvatski, a oni s nama engleski i zaista nije loše.[1]
Šta mislite kad kažete nije loše?	Pa naše poteškoće na srpskohrvatskom su njihove poteškoće na engleskom i ide jako dobro.
To je lijepo.	Da, tako je. Treba samo da nas čujete kad razgovaramo.
Да ли ваши југословенски пријатељи говоре енглески?	Не, не говоре.
То је врло добро за вас. Ви сигурно говорите с њима српскохрватски, зар не?	Да, говоримо, али не увек. Има ту једна тешкоћа.
Каква тешкоћа?	Као што знате ми учимо српскохрватски и желимо да говоримо српскохрватски кад год можемо.
То знам, али не разумем каква ту има тешкоћа. То је врло просто.	Чекајте мало, да чујете. Није тако просто, као што ви мислите.
Не разумем зашто. Реците у чему је ствар.	Ствар је у томе што они уче енглески.
Па тако кажите. Сад разумем.	Ми желимо да говоримо с њима српскохрватски, а они с нама енглески.
Па шта радите?	Па ми говоримо с њима мало српскохрватски, а они с нама енглески и да видите није рђаво.
Шта мислите кад кажете није рђаво.	Па наше тешкоће на српскохрватском су њихове тешкоће на енглеском и иде врло добро.

---

[1] /záista/ 'indeed'

То је лепо.	Да, тако је. Треба само да нас чујете кад разговарамо.

GD 16.4.3

Jedan gospodin traži gospodina Jovića.	Zašto mu ne kažete da moj muž nije kod kuće?
On ipak želi da razgovara s vama.	Dobro, pustite ga unutra.
Dobar dan, gospođo.	Dobar dan, gospodine.
Ja sam Đordević, prijatelj vašeg muža.	Milo mi je gospodine Đordeviću, da se upoznam s vama. Žao mi je što Toma nije kod kuće.
Mi treba da svršimo zajedno jedan posao. Kad on dolazi kući?	On je još na putu.
Zar je on još na putu?	Jest.
Kad se vraća s puta?	Vraća se sutra.
Molim vas, recite mu da dođe u četvrtak kod mene kući, poslije ureda.	Jako rado. Da li on zna gdje stanujete?
Da, zna.	
Hvala lijepo i do viđenja, gospođo?	Do viđenja, gospodine.

Један господин тражи господина Јовића.	Зашто му не кажете да мој муж није код куће?
Он ипак жели да разговара с вама.	Добро, пустите га унутра.
Добар дан, госпођо.	Добар дан, господине.
Ја сам Ђорђевић, пријатељ вашег мужа.	Мило ми је господине Ђорђевићу, да се упознам с вама. Жао ми је што Тома није код куће.
Ми треба да свршимо заједно један посао. Кад он долази кући?	Он је још на путу.

Зар је он још на путу?	Јесте.
Кад се враћа с пута?	Враћа се сутра. Имате неки поруку за Тому?
Молим вас, реците му да дође у червртак код мене кући, после канцеларије.	Врло радо. Да ли он зна где станујете?
Да, зна.	
Хвала лепо и довиђења, госпођо.	До виђења, господине.

GD 16.5 Homework - Domaći zadatak

GD 16.5.1 Substitute in the following sentences a corresponding pronoun for each underlined phrase.

Moj prijatelj je vrlo dobar čovek.
On stanuje blizu *mene i moje žene*.
Moja žena i ja mnogo volimo *našeg prijatelja i njegovu ženu*.
Moj prijatelj i ja često izlazimo zajedno.
Mom prijatelju gospodinu Smitu je žao što ne govori srpskohrvatski.
Mojoj ženi i meni treba kuća sa pet soba i kupatilom.
Javite *mojoj ženi i kćeri* da se vraćam u Beograd u četvrtak, a ne u sredu.
Moj prijatelj želi da vidi *svoga brata*, a ne *svoju sestru*.
Jedan čovek traži *gospodina Jovića*.
Večeras *moja žena i ja* idemo u pozorište sa *gospodinom i gospođom Jović*.

GD 16.5.2 Make questions to which the above sentences will be the appropriate answers. Use /da li/ or /li/ when no question word is involved.

UNIT 17

Basic Sentences - Osnovne rečenice

In Belgrade	U Beogradu	У Београду
	A	
you came	dòšli ste (dóći, da dȍđem)	до̀шли сте (до̣́ћи, да до̏ђе̄м)
or,	vȋ ste dòšli	вȋ сте до̀шли
When did you arrive in Belgrade?	Kàd ste do̍šli | u Beógrad?	Кад сте до̍шли | у Бео́град?#
	B	
I came (man speaking)	dòšao sam	до̀шао сам
or,	jȃ sam dòšao	jȃ сам дошао
past, last	pròšlī, -ā, -ō	про̀шлӣ, -ā, -ō
alone, -self	sȃm, sáma, sámo	са̑м, са̣́ма, са̣́мо
I arrived last week, by myself ('but alone'.)	Do̍šao sam pro̍šle nèdjelje, ali sȃm.	До̍шао сам про̀шле не̍деље, а̍ли са̑м.
hasn't come (f.)	níje dòšla	ни̏је до̍шла
My wife and children haven't arrived yet.	Žȅna sa djécōm | jȍš ni̍je dòšla.	Же̍на са де̣́цо̄м | jòш ни̍је до̍шла.
	A	
were you, have you been	jèste li bíli	jѐсте ли | би̣́ли
early	ràno	ра̀но
earlier	ránije	ра̣́није
Have you been in Belgrade before?	Jȇste (li) bi̍li rȁnije u Beógradu?	Је̍сте (ли) би̣́ли | ра̣́није у Бе̍ограду?#
	B	
it was	bílo je	би̣́ло је
a long time ago	dávno	да̣́вно

Yes, but it was a long time ago.	Jésam, ali tȍ je bȉlo dávno.	Јéсам, али то̏ је би̏ло да́вно.
civil servant, official, officer	činóvnīk pl. činóvnīci	чино́внӣк чино́внӣци
I was in Belgrade as a young officer fifteen years ago.	Bȉo sam u Beógradu, | kao mlȁd činóvnīk prȉje pȅtnaest gòdīnā.	Би̏о сам у Бео́граду, као млад чино́вник | пре пе̏тнаест го̀ди̂на̄.

A

I heard (man speaking)	čȕo sam (čȕti, da čȕjēm)	чу̏о сам (чу̏ти, да чу̏је̄м)
or,	jȁ sam čȕo	ја̏ сам чу̏о
then, at that time	táda	та́да
they were not	nísu bȉli	ни́су би̏ли
I heard that the hotels were not good at that time.	Čȕo sam da hotȅli táda | nísu bȉli dóbri.	Чу̏о сам да хо̀тели та́да | ни́су би̏ли до́бри.

B

Well, they weren't that bad.	Pa nísu bȉli | táko lȍši.	Па ни́су би̏ли | та́ко р̏ђави.
at least	bȁrem / bȁr	ба̏р / ба̏рем
to regret; (with /se/) to complain	žȁlīm (se)	жа̏лити (се), жа̏лӣм (се)
At least, I can't complain.	Bȁrem jȁ ne mògu | da se žȁlīm.	Ба̏р ја̏ не мо̏гу | да се жа̏лӣм.

A

you dwelled, lived	stanóvali ste (stanóvati, stánujēm)	ста̏нова̄ли сте (стано́вати, ста́нује̄м)
or,	vȉ ste stanóvali	ви̏ сте ста̏нова̄ли
Where did you live?	Gdjȅ ste stanóvali?	Где сте | ста̏нова̄ли?#

B

At first I lived downtown.	Pȑvo sam stanóvao | u grȁdu.	Пр̏во сам ста̏новао | у гра̏ду.

I had (man speaking)	ímao sam / jȁ sam ímao	и́мао сам / ја̏ сам и́мао
living quarters, apartment	stȁn pl. stánovi	ста̏н, ста́нови
I had a small apartment.	Ímao sam mȁli stȁn.	И́мао сам ма̏ли ста̏н.
late	kàsno	ка̀сно
later	kásnije	ка́сније
I got (man speaking)	dòbio sam (dóbiti, da dòbijem)	до̀био сам (до́бити, да до̀бије̄м)
or,	jȁ sam dòbio	ја̏ сам до̀био
Later, I got a house in Dedinje.	Kásnije sam dòbio kúću na Dèdinju.	Ка́сније сам до̀био ку́ћу на Де́дињу.
did you live	dȁ li ste žívjeli	да̏ ли сте жи́вели
or,	jèste li žívjeli	јѐсте ли жи́вели
Have you lived in Yugoslavia before?	Dȁ li ste žívjeli rànije u Jugoslávijī?	Да̏ ли сте жи́вели ра̀није у Југосла́вији?#
	A	
I never lived (man speaking)	nísam nȉkad žívio	ни́сам ни̏кад жи́вео
I've never lived in Yugoslavia before.	Nísam nȉkad rànije žívio u Jugoslávijī.	Ни́сам ни̏кад ра̀није жи́вео у Југосла́вији.
recently, almost	skóro	ско́ро
My wife has been in Dalmatia recently.	Mòja žèna je bíla skóro u Dálmāciji.	Мо̀ја жѐна је би́ла ско́ро у Да́лма̄цији.
	B	
we were going, we went	mȉ smo ȉšli	ми̏ смо ѝшли
or,	ȉšli smo	ѝшли смо
We also went to Dalmatia several times.	I mȉ smo ȉšli nèkoliko pûtā u Dálmāciju.	И ми̏ смо ѝшли нѐколико пу̑та у Да́лма̄цију.

Grammatical Notes

Note 17.1 Verb: Past

Note 17.1.1 Past: Form

a) Došao sam prošle nedelje.
Bio sam u Beogradu.
Čuo sam da hoteli nisu bili dobri.
Prvo sam stanovao u gradu.
Imao sam mali stan.
Kasnije sam dobio kuću na Dedinju.
Nisam nikad ranije živeo u Jugoslaviji.

b) Žena sa decom još nije došla.
Naša soba je bila dobra.
Moja žena je bila skoro u Dalmaciji.

c) To je bilo davno.

d) Jeste li bili ranije u Beogradu?
Pa nisu bili tako rđavi.
Gde ste stanovali.
Da li ste živeli ranije u Jugoslaviji?
I mi smo išli nekoliko puta u Dalmaciju.

The past of the verb is normally a compound tense in Serbo-Croatian, as illustrated above. The present of the verb 'to be' is used with a past participle in /-o/ or /-l-/. The participle agrees with the subject (but see below). All of the examples in a) are spoken by a man. The participles are masculine singular in form, ending in /-o/. If these were said by a woman, the ending would be /-a/, as in b). They would then be:

Došla sam prošle nedelje.
Bila sam u Beogradu.
Čula sam da hoteli nisu bili dobri.
Prvo sam stanovala u gradu.
Imala sam mali stan.
Kasnije sam dobila kuću na Dedinju.
Nisam nikad ranije živela u Jugoslaviji.

In other words, the real verb in these constructions is the verb /sam/. The /došao/ - /došla/ etc. are participles or verbal adjectives.

The examples in c) are neuter singular and those in d) plural (common plural, masculine plural, or polite singular with 'you'). There are also (exclusively) feminine plural forms in /-l-e/, as /sve sobe su bile dobre/ and neuter plural forms in /-l-a/, as /sva ogledala su bila čista/.

The /-o/ of the masculine singular is the same as the /-l-/ of the other forms; /l/ at the end of a syllable is usually replaced by /o/ in Serbo-Croatian. (Compare /Beógrad/ for /bel-/ 'white' plus /grad/ 'citadel'.) The /-o/~/-l-/

is the participle formative. The endings are the adjective endings (-zero for masculine singular, /-a/ for feminine singular, etc.)

In most, but by no means all, cases verbs have the same stem in the /l/ participle as in the infinitive. This is seen from the following list of the /l/ participle forms of the verbs found in the above examples. The infinitive is given first. The first person present forms are added in parentheses after the others for comparison and contrast. (See Note 17.2 for more examples.)

	ímati	stanóvati	žíveti
Sg. m.	ímao	stànovao	žíveo
f.	ímala	stànovāla	žívela
n.	ímalo	stànovālo	žívelo
Pl. m.	ímali	stànovāli	žíveli
f.	ímale	stànovāle	žívele
n.	ímala	stànovāla	žívela
	(ȉmām)	(stánujēm)	(zȉvīm)

	íći	dőći	dóbiti	čùti	bȉti
Sg. m.	ȉšao	dòšao	dòbio	čùo	bȉo
f.	íšla	dòšla	dòbīla	čùla	bíla
n.	íšlo	dóšlo	dòbilo	čùlo	bílo
Pl. m.	íšli	dóšli	dòbili	čùli	bíli
f.	íšle	dóšle	dòbile	čùle	bíle
n.	íšla	dóšla	dòbila	čùla	bíla
	(ídēm)	(dőđēm)	(dòbijēm)	(čùjēm)	(sam)

The stem (or stems) of the infinitive and /l/ participles are:

Infinitive	íma-	stanóva	zíve-
/l/ participle (where different)		stànova- stànovā-	

Infinitive	i-	dő-	dóbi-	čù-	bȉ-
/l/ participle (where different)	ȉša- ȉš	dòša- dòš-	dòbi-		bȉ- bí-

/ìšao/ and /dòšao/ both have movable /a/. The verb 'go' and a typical derivative from it are illustrated by these two verbs. The forms of these verbs are irregular.

Note 17.1.2 Past: Use

The past tenses of all the above verbs may be made by using the present of the verb 'to be'. The unstressed forms occur after the /l/ participle if the latter is the first stressed form of the clause. In the negative the forms /nísam/, etc. always come before (earlier in the sentence of clause than) the /l/ participle, as they are always stressed.

ímao sam	'I had	nísam ímao	'I didn't have'
ímala sam		nísam ímala	
ímao si	you had	nísi ímao	'you didn't have'
ímala si		nísi ímala	
ímao je	he had	níje ímao	'he didn't have'
ímala je	she had	níje ímala	'she didn't have'
ímalo je	it had	níje ímalo	'it didn't have'
ímali smo	we had	nísmo ímali	'we didn't have'
ímale smo		nísmo ímale	
ímali ste	you had	níste ímali	'you didn't have'
ímale ste		níste ímale	
ímali su	they had	nísu ímali	'they didn't have'
ímale su		nísu ímale	
ímala su		nísu ímala	

The plural in /i/ is by far the most frequent, as the purely feminine may only be used when feminine forms alone are involved. The polite /vi/ is used for all genders:

kad ste vi došli (to man, woman, men mixed group)

For 'we' and 'they' the subject must be exclusively feminine for the participle to be feminine.

mi smo došli	(men, mixed group)
mi smo došle	(exclusively women)
oni su došli	(men, mixed group)
one su došle	(exclusively women)
ona su došla	(neuter plural reference)

(See Note 18.1 for more detail on agreement of the /l/ participle with various subjects. Compare also Note 7.2.)

The example /šta vam se najviše dopalo usput?/ shows that the participle and /se/ are used, without /je/, in the third person singular affirmative past of reflexive verbs. The singular of this verb is /dopao sam se, dopala sam se, dopao si se, dopala si se, dopao se, dopala se, dopalo se/. It is also possible to use /je/: /dopao se je/, but this is less frequent.

Two constructions with /li/ are common:

1. Stressed /jèsam, jèsi/ etc. + li + /l/ participle
   jeste li bili....
2. Da li + enclitic /sam, si/, etc. + /l/ participle
   Da li ste živeli...

/li/ is frequently omitted in colloquial speech in the first construction, though not after /je/. Other enclitics are used after /li/ or /ste/ as required. The enclitics and their order, given in Note 12.4, should be noted in connection with the past. The short form /ju/ 'her', listed in Note 12.2 is used when followed by /je/ 'is', as in /on ju je video/ 'he saw her'. Many speakers avoid the use of /ju/, preferring to use a construction with /njù/, except in writing.

The short answer a (yes-no) question using the past is usually the long form of the verb 'to be':

Jeste li imali...?	Da, jesam.
Da li ste imali...?	/Jesam.
	Ne, nisam.
	/Nisam.

Compare the English use of 'have':

Have you had your breakfast?	Yes, I have.
	No, I haven't.

In both English and Serbo-Croatian the real verb form (usually called the 'auxiliary' verb) is that which is used in the answer, not the participle.

Note 17.1.3 Past: Aspect

Most past tense forms are from perfective verbs, as the past tense is most frequently used of completed actions. However, most of the past tenses used in this unit are imperfective. Verbs such as 'live', 'dwell', etc. may often be used in the past to refer to a continuing state of affairs. Compare the perfective and imperfective forms found in the Basic Sentences:

Perfective		Imperfective	
došao	having come	stanovali	having dwelled
čuo	having heard	imao	having had
dobio	having received	živeo	having lived
		išao	having gone
		putovali	having travelled

A rough idea of the pattern of usage may be seen from the two verbs /dàti/ and /dắvati/:

dắjēm	I'm giving	(želim da) dȁm	I (want to) give
dắvao sam	I was giving	dào sam	I gave

The English simple past will usually correspond to a perfective verb in Serbo-Croatian. Exceptions are generally verbs indicating states, as above, or activity which is normally described as in process (/služio sam/ - the verb refers to the activity, not to its termination).

/išao sam/ is somewhat speciallized in meaning. The sentence /I mi smo išli nekoliko puta u Dalmaciju./ 'We also went several times to Dalmatia.' does refer to the going, the movement involved, not the completion of it. The most normal English equivalent is 'We were also in Dalmatia several times.' This may also be /I mi smo bili nekoliko puta u Dalmaciji./ Here there is reference only to the 'being', not to the going, but the two sentences are situationally equivalent.

Note 17.2 Verb: Review

Following is a list of verbs which have occurred, giving the infinitive, the present and the /l/ participles. The perfective verbs are listed first then the imperfectives. Masculine and feminine forms of the /l/ participles are given, to show moveable /a/ when it occurs, /ā/ before /-la/ or other variables.

Infinitive	Present	/l/ participle		meaning
		Perfective Verbs		
čùti	da čùjēm	čùo	čùla	to hear
dàti	da dȁm (da̋mo 1p)	dào	da̋la	to give
dóbiti	da dòbijēm	dòbio	dòbīla	to receive
dőći	da dȍđēm	dòšao	dòšla	to come
dónēti /donijéti	da donésēm	dòneo /dònio	dònēla /dònijela	to bring
dozvóliti	da dózvolīm	dozvólio	dozvólila	to allow, permit
izvíniti	da ízvīnīm	izvínio	izvínila	to excuse
izvóleti	da ízvolīm	izvóleo	izvólela	to permit
ja̋viti se	da se jȁvi	ja̋vio se	ja̋vila se	to report oneself
ka̋zati	da kȁžem	ka̋zao	ka̋zala	to say
kűpiti	da kȕpīm	kűpio	kűpila	to buy
opròstiti	do óprostīm	opróstio	opróstila	to pardon
otī́ći	da òdēm	otišao	ótišla	to go, leave
ožéniti se	da se óženīm	ožénio se	___________	to get married (of man)
pla̋titi	da plȁtīm	pla̋tio	pla̋tila	to pay
pőći	da pȍđēm	pòšao	pòšla	to start off
pógledati	da pógledām	pógledao	pógledala	to look
pópiti	da pòpijēm	pópio	pópila	to drink
poza̋jmiti	da pózājmīm	poza̋jmio	poza̋jmila	to loan
prőći	da prȍđēm	próšao	próšla	to pass by
proméniti /promijéniti	da prómēnīm /da prómijenīm	proménio /promijénio	proménila /promijénila	to change
pùstiti	da pùstīm	pústio	pústila	to let
réći	da rèčēm	rékao	rékla	to say
sáčekati	da sáčekām	sáčekao	sáčekala	to wait for
sèsti /sjèsti	da sèdnēm /da sjèdnēm	sèo /sjèo /sīo	sèla /sjèla	to sit down
svr̋šiti	da svȑšīm	svr̋šio	svr̋šila	to finish

údati se	da se údām		ùdāla se	to get married (of woman)
únēti /unijéti	da unésēm	úneo /únio	únela /únijela	to carry in
upóznati	da upóznām	úpoznao	úpoznāla	to introduce
urḗditi	da úrēdīm	urḗdio	urḗdila	to put in order
úzēti	da ùzmēm	ùzeo	ùzēla	to take
zadócniti	da zádocnīm	zadócnio	zadócnila	to be late
zadŕžati se	da se zadŕžīm	zádržao se	zádržala se	to be delayed
zaúzēti	da zaúzmēm	zàuzeo	zàuzēla	to take

Imprefective Verbs

bìti	(jé)sam	bìo	bíla	to be
bójati se	bójīm se	bójao se	bójala se	to be afraid
brìnuti se	brìnēm se	brìnuo se	brìnula se	to worry
čèkati	čèkām	čèkao	čèkala	to (be) wait(ing)
dā́vati	dàjēm	dā́vao	dā́vala	to be giving
dešā́vati se	déšāvā se	dešā́vao se	dešā́vala se	to be happening
dobíjati	dóbījām	dobíjao	dobíjala	to be receiving
dólaziti	dólazī	dólazio	dólazila	to be coming
dópadati se	dópadā se	dópadao	dópadala	to please
govóriti	góvorīm	govório	govórila	to speak
htèti / htjèti	(hó)ću	htèo / htìo	htèla / htjèla	to will, want
	(hò)će 3			
íći	ídēm	íšao	íšla	to go
ímati	ímām	ímao	ímala	to have
ízlaziti	ízlazīm	ízlazio	ízlazila	to be going out
jèsti	jèdēm	jèo	jèla	to eat
kȍštati	kòštā	kȍštao	kȍštala	to cost
mìsliti	mìslīm	mìslio	mìslila	to think
móći	mógu	mògao	mógla	to be able
	mòže 3			
móliti	mòlīm	mólio	mólila	to pray, beg
mȍrati	mòrām	mȍrao	mȍrala	to have to
ódlaziti	ódlazīm	ódlazio	ódlazila	to be leaving
pítati	pìtām	pítao	pítala	to ask
pìti	pìjēm	pìo	píla	to drink
póčinjati	póčinjēm	póčinjao	póčinjala	to be beginning
pólaziti	pólazīm	pólazio	pólazila	to be starting off

poznávati	póznajēm	poznávao	poznávala	to know
pràviti	pràvīm	pràvio	pràvila	to be making
prósiti	pròsīm	prósio	prósila	to beg
provóditi	próvodīm	provódio	provódila	to spend time
putóvati	pútujēm	pùtovao	pùtovāla	to travel
ráditi	rȁdīm	rádio	rádila	to work, do
rásti	rástēm	rástao	rásla	to grow
razgovárati	razgóvārām	razgovárao	razgovárala	to be conversing
razúmeti /razúmjeti	razúmēm /razúmijēm	razúmeo /razúmio	razúmēla /razúmjela	to understand
sèćati se /sjèćati se	sèćam se /sjèćām se	sèćao se /sjèćao se	sèćala se /sjèćala se	to remember
sédeti /sjéditi	sédīm /sjédīm	sedeo /sjédio	sedila /sjédila	to be sitting
slúžiti	slȕžīm	slúžio	slúžila	to serve
stàjati	stàjē 3	stàjao	stàjāla	to cost
stanóvati	stánujēm	stànovao	stànovāla	to dwell
stȉzati	stȉžēm	stȉzao	stȉzala	to be arriving
svíđati se	svȉđā se	svíđao	svíđala	to please
trážiti	trȁžīm	trážio	trážila	to look for
trèbati	trèbā 3	trèbalo (n.)		to be necessary
účiti	účīm	účio	účila	to learn, teach
uznemirávati	uznemírāvēm	uznemirávao	uznemirávala	to (be) disturb(ing)
vȉdeti /vȉdjeti	vȉdīm	vȉdeo /vȉdio	vȉdela /vȉdjela	to see
vóleti /vóljeti	vólīm	vóleo /vólio	vólela /vóljela	to like
vràćati se	vràćām se	vràćao	vràćala	to be returning
znàti	znȁm	znào	znàla	to know
zváti	zóvēm	zvào	zvála	to call
žàliti	žàlīm	žàlio	žàlila	to regret
žéleti /žéljeti	žélīm	žéleo /žélio	žélela /žéljela	to wish, want
žíveti /žívjeti	žȉvīm	žíveo /žívio	žívela /žívjela	to live

Note that the stress of the /l/ participle is generally the same as that of the infinitive.

Note 17.3 Verb: Classification

The list of verbs in Note 17.2 gives sufficient examples to illustrate most of the major types of verbs. Verbs are classified according to the shape of the stem immediately before the endings. For this purpose 'endings' mean the infinitive suffix /-ti/, the present tense suffixes /-m -š - mo/ etc.,

the /l/ of the /l/ particle and others which have not yet been discussed. For example, the following verbs have different stems before the endings:

A	govor-i-ti	govor-ī-m	govor-i-o	govor-i-la
B	vol-e-ti	vol-ī-m	vol-e-o	vol-e-la
C	pit-a-ti	pit-ā-m	pit-a-o	pit-a-la
D	stanov-a-ti	stanu-jē-m	stanov-a-o	stanov-ā-la
E	kaz-a-ti	kaž-ē-m	kaz-a-o	kaz-a-la

These are examples of A. i-verbs, B. e-verbs, C. a-verbs, D. a/jē-verbs, E. a/Jē verbs. Type E. is similar to D. but shows a change of the final consonant of the stem (/z/ to /ž/). This change and other like changes are given the symbol /J/. Verbs from the list in Note 17.2 belonging to these types are:

i-verbs

dozvóliti	P	blagodā́riti	I	prósiti	I
izvī́niti	P	dólaziti	I	provóditi	I
jā́viti se	P	govóriti	I	rā́diti	I
opròstiti	P	ízlaziti	I	slū́žiti	I
pozā́jmiti	P	mìsliti	I	trā́žiti	I
promḗniti	P	móliti	I	účiti	I
pústiti	P	ódlaziti	I	žàliti	I
svr̄́šiti	P				

e-verbs

izvóleti	P	sédeti	I	žéleti	I
vóleti	I	vìdeti	I	žī́veti	I

a-verbs

pógledati	P	čèkati	I	svī́đati se	I
sáčekati	P	dešā́vati	I	trèbati	I
		dobī́jati	I	uznemirā́vati	I
		dópadati se	I	vràćati se	I
		ímati	I	kṓštati	I
		mṓrati	I	pī́tati	I
		razgovā́rati	I	sèćati se	I

Most a-verbs are imperfective.

a/jē-verbs and a/Jē

Verbs having /a/ in the infinitive and /ē/ in the present are of two types, according to the /l/ participle. One type has short /a/ before /o/ and long /ā/ before other forms of the /l/ participle:

stanóvati stánujēm	-	stánovao	stánovāla	stánovālo	stánovāli, etc
putóvati pútujēm	-	pútovao	pútovāla	pútovālo	pútovāli, etc.

The other type has short /a/ in all forms of the /l/ participle:

dắvati dằjēm	-	dắvao	dắvala	dắvalo	dắvali, etc.
poznắvati póznājēm	-	poznắvao	poznắvala	poznắvalo	poznắvali, etc.

All of these verbs have stem extensions: /ov/, /v/. In the present tense of the first type the extension is /u/ (/stan-u-jē-m/): in the present tense of second type it is lost (/da-jē-m/).

To the first type belong verbs such as /zvati/:

zvàti zòvēm	-	zvào	zvắla	zvắlo	zvắli, etc.

To the second type belong verbs such as the following:

póčinjati póčinjēm	-	póčinjao	póčinjala	póčinjalo	póčinjali, etc.
stàjati stàjēm	-	stàjao	stàjala	stàjalo	stàjali, etc.
kắzati kằžēm		kắzao	kắzala	kắzalo	kắzali, etc.
stìzati stìžēm		stìzao	stìzala	stìzalo	stìzali, etc.

(None of these examples has the /ov/ ~ /v/ extension.)

Verbs with short /a/ in the /l/ participle will be labelled a/Jē verbs. The /J/ may-

change the preceding consonant:	kắzati	kàžēm
be /j/ after a vowel:	dắvati	dắjem
drop after /j/:	póčinjati	póčinjēm

Verbs with long /ā/ before /-l-/ are either

a/ē verbs:	zvàti	zóvēm	zvào	zvắla
a/jē verbs:	stanóvati	stánujēm	stànovao	stànovāla

These groupings have left a large number of verbs in the list unclassified. Examination shows that none of these fit precisely into these classifications. Without going into details, the following groupings may be made:

Consonant stems - verbs having no stem vowel between the root and the endings. To show this, the root is given to the left for each verb. In most cases, considerable change occurs in the shape of the root from form to form.

jed-	jèsti	jèdēm	jèo	jèla
rek-	réći	rèčēm	rékao	rékla
mog-	móći	mógu, mòže	mògao	mògla
rast-	rắsti	rắstem	rắstao	rắsla
sed-	sèsti	sèdnēm	sèo	sèla

The last verb shows an /n/ extension in the present. More will be said of this extension later.

The root 'to go' forms a special class of consonant stems:

id-	íći	ídēm	íšao	íšla
	dŏ́ći	dŏ̀đēm	dòšao	dòšla

Certain consistencies of treatment are seen here. Except for /ići/, a root in /d/ replaces /d/ with /s/ before /-ti/ (/jesti/), but loses the /d/ before /o/ - /l/ (/jeo/, /jela/). Roots in /k/ or /g/ replace /kti/, /gti/, with /ći/ and have moveable /a/ before /o/, there may be change of /k/ to /č/, /g/ to /ž/ in the present (/J/ changes, see above). /rast-/ has /ras-/ before /-ti/ and /-l/ but /rast-/ before a vowel (/rastem/, /rastao/). Combinations such as /-tt-/ and /-stl-/ do not occur in Serbo-Croatian. Double consonants are replaced by single ones and /t/ between consonants is generally lost.

Vowel verbs - verbs having a root ending in a vowel and no suffix between this vowel and the infinitive ending. Some verbs with an extension after the root are also vowel verbs. Examples are:

pi-	pi-ti	pi-je-m	pi-o	pi-ˉ-la
ume-	razume-ti	razume-ˉ-m razume-jū 3 pl.	razume-o	razume-la
zna-	zna-ti	zna-ˉ-m	zna-o	zna-ˉ-la

Some verbs have roots which end in a vowel before certain endings, in a consonant before others. For example:

nē-/nes-	dónē-ti	donés-ē-m	dòne-o	dònē-la

Two vowel verbs must be considered unique: /bìti/ 'to be' /htèti/ 'to will, want'. A more complete verb classification is given in Note 43.2.

Grammatical Drill

GD 17.1 Past Tense - Prošlo vreme. - Substitution-Learning Drill

GD 17.1.1 First Person - Prvo lice

Singular - Jednina	Plural - Množina
Masculine Subjects	
Došao sam juče[1] u Beograd.	Došli smo juče u Beograd.
Ja sam došao juče u Beograd.	Mi smo došli juče u Beograd.
Nisam došao juče u Beograd.	Nismo došli juče u Beograd.
Ja nisam došao juče u Beograd.	Mi nismo došli juće u Beograd.

Substitutions for mi, masculine and mixed genders:

otac i ja	ja i sin	majka i ja
brat i ja	ja i dete	kći i ja

Singular - Jednina	Plural - Množina
Feminine Subjects	
Došla sam juče u Beograd.	Došle smo juče u Beograd.
Ja sam došla juče u Beograd.	Mi smo došle juče u Beograd.
Nisam došla juče u Beograd.	Nismo došle juče u Beograd.
Ja nisam došla juče u Beograd.	Mi nismo došle juče u Beograd.

---

[1] /juče/ 'yesterday'

Substitutions for mi, feminine subjects only:

majka i ja
sestra i ja
gospođa Jović i ja
kći i ja

Sentences for the above drill:

Služio sam u Beogradu pre petnaest godina.
Prvo sam stanovao u gradu.

Živeo sam ranije u Beogradu.
Imao sam mali stan u gradu.

Kasnije sam dobio kuću na Dedinju.
Čuo sam da vozovi polaze i dolaze na vreme.
Bio sam nekoliko puta u Dalmaciji.
Bio sam zadovoljan sa svojim stanom.

GD 17.1.2 Second Person - Drugo lice

Singular - Jednina	Plural - Množina
Masculine Subjects	
Došao si juče u Beograd.	Došli ste juče u Beograd.
Ti si došao juče u Beograd.	Vi ste došli juče u Beograd.
Nisi došao juče u Beograd.	Niste došli juče u Beograd.
Ti nisi došao juče u Beograd.	Vi niste došli juče u Beograd.

Substitutions for vi, masculine and mixed genders:

vaš otac i vi
Jovan i vi
Tomin prijatelj i vi
vaša majka i vi
vaša žena i vi
Jovanova sestra i vi

Feminine Subjects	
Došla si juče u Beograd.	Došle ste juče u Beograd.
Ti si došla juče u Beograd.	Vi ste došle juče u Beograd.
Nisi došla juče u Beograd.	Niste došle juče u Beograd.
Ti nisi došla juče u Beograd.	Vi niste došle juče u Beograd

Substitutions for vi, feminine gender only:

vaša majka i vi
vaša sestra i vi
vaša kći i vi

Sentences for the above drill:

Služio si odavno u Beogradu, zar ne?
Prvo si stanovao u gradu.

Imao si mesto u vozu pored prozora.
Živeo si ranije u Beogradu.
Kasnije si dobio mesto u prvoj klasi.
Čuo si da je autoput do Skoplja gotov.
Bio si nekoliko puta u Dalmaciji.
Bio si zadovoljan sa vožnjom.

The second person drills may be made into questions to give more natural sentences. They are here affirmative to present a uniform set of illustrative sentences.

GD 17.1.3 Third Person - Treće lice

Masculine Subjects

Singular - Jednina	Plural - Množina
Došao je juče u Beograd.	Došli su juče u Beograd.
On je došao juče u Beograd.	Oni su došli juče u Beograd.
Nije došao juče u Beograd.	Nisu došli juče u Beograd.
On nije došao juče u Beograd.	Oni nisu došli juče u Beograd.

Substitutions for on:

Jovan
brat
Toma
njegov sin
otac
ovaj čovek

Substitutions for oni, masculine and mixed genders:

Jovan i Toma
žena i dete
Jovići
otac i brat
sestra i brat
moji roditelji
sin i kći
g. i gđa Jović
ti ljudi

Feminine Subjects

Došla je juče u Beograd.	Došle su juče u Beograd.
Ona je došla juče u Beograd.	One su došle juče u Beograd.
Nije došla juče u Beograd.	Nisu došle juče u Beograd.
Ona nije došla juče u Beograd.	One nisu došle juče u Beograd.

Substitution for ona:

Zora
majka
sestra
Meri
gospođa Smit
moja kći

Substitutions for one, feminine subjects only:

sestre
žena i kći
naše majke
gospođa i gospodica Jović
vaše žene

Sentences for the above drill:

Služio je u Beogradu dve godine.
Prvo je stanovao u gradu.
Živeo je ranije u Beogradu.
Imao je kartu prve klase.

Kasnije je dobio kuću na Dedinju.
Čuo je da vozovi tada nisu bili dobro uređeni.
Bio je nekoliko puta u Dalmaciji.
Bio je zadovoljan sa hotelom.

Neuter Subjects (and plurals of feminine singular form)

Došlo je juče u Beograd.	Došla su juče u Beograd.
Ono je došlo juče u Beograd.	Ona su došla juče u Beograd.
Nije došlo juče u Beograd.	Nisu došla juče u Beograd.
Ono nije došlo juče u Beograd.	Ona nisu došla juče u Beograd.

Substitutions for ono:

1. dete
2. for the first sentence only: pismo

Substitutions for ona:

1. Neuter plural for the first sentence only:
   kola pisma
2. Feminine singular forms:
   deca braća
   ta gospoda moja deca

Sentences for drill with feminine singular participle and plural verb:

Deca su prvo stanovala u gradu.
Deca su živela ranije u Beogradu.
Deca su imala red vožnje.

Deca su bila nekoliko puta u Dalmaciji.
Deca su bila u prvoj klasi brzog voza.
Deca su kasnije dobila mesta pored prozora.

GD 17.1.4 Third Person with Count Nouns - Treće lice sa stvarnim imenicama

Onda je taj put bio dobar.	Onda su ti putevi bili dobri.
Onda taj put nije bio dobar.	Onda ti putevi nisu bili dobri.

kufer kupe voz sto
krevet / postelja tramvaj

Onda je ta soba bila dobra.	Onda su sobe bile dobre.
Onda ta soba nije bila dobra.	Onda sobe nisu bile dobre.

kafana
ulica

stolica
veza

kuća
stanica

Leto je bilo hladno.	Leta su bila hladna.
Leto nije bilo hladno.	Leta nisu bila hladna.

jutro

To be drilled with singular only:

vino
pivo
meso

GD 17.2 Past Tense - Substitution-Correlation Drill

In this drill the student should use and drill only the gender forms appropriate to himself or herself.

Make the substitutions indicated and give the negative transforms.

Bio sam juče na železničkoj stanici.
Bila sam juče na železničkoj stanici.

ja
(ti)
ti

on
Jovan
otac
g. Jović

ona
moja žena
kći
g-đa Jović

mi (masc. genders)
otac i ja
sinovi i ja
deca i ja
sestra i ja

mi (f. gender)
majka i ja
sestra i ja
kći i ja

mi (mixed gend.)
majka i ja
žena i ja
otac i ja

oni
g. i g-đa Jović
Jovići
naši roditelji

one
naše sestre
Tomine kćeri
gospođe

Sentences for the above drill:

Stanovao sam na Topčiderskom brdu deset godina.
Imao sam mali stan u jednoj velikoj kući.
Živeo sam dugo vremena u Jugoslaviji.
Dobio sam sobu u hotel Metropolu.

GD 17.3 Present Tense - Past Tense Drill

Imam dobar stan ovde.	Imao sam dobar stan, kad sam bio u Beogradu.
Imaš dobar stan ovde.	Imao si dobar stan, kad si bio u Beogradu.
On ima ovde dobar stan.	On je imao dobar stan kad je bio u Beogradu.
Moj prijatelj ima ovde dobar stan.	Moj prijatelj je imao dobar stan, kad je bio ovde.
Ona ima dobar stan ovde.	Ona je imala dobar stan, kad je bila u Beogradu.
Zora ima ovde dobar stan.	Zora je imala dobar stan kad je bila u Beogradu.
Mi imamo ovde dobar stan.	Mi smo imali dobar stan, kad smo bili u Beogradu.
Moja porodica i ja imamo ovde dobar stan.	Moja porodica i ja smo imali dobar stan, kad smo bili u Beogradu.
Vi imate ovde dobar stan gospodine, zar ne?	Vi ste imali dobar stan, kad ste bili u Beogradu gospodine, zar ne?
Vi imate ovde dobre stanove gospodo, zar ne.	Vi ste imali dobre stanove kad ste bili u Beogradu gospodo zar ne?
Oni imaju ovde dobar stan.	Oni su imali dobar stan, kad su bili u Beogradu.
G. i g-đa Smit imaju ovde dobar stan.	G. i g-đa Smit su imali dobar stan, kad su bili u Beogradu.
One imaju ovde dobar stan.	One su imale dobar stan, kad su bili u Beogradu.
Moje sestre imaju ovde dobar stan.	Moje sestre su imale dobar stan, kad su bile u Beogradu.

Sentences for the above drill:

Zadovoljan sam sa vožnjom u Skoplje.	Bio sam zadovoljan sa vožnjom u Skoplje.
Služim ovde od pre godinu dana.	Služio sam u Beogradu pre godinu dana.
Idem na železničku stanicu da donesem prtljag.	Išao sam juče na železničku stanicu da donesem prtljag.
	Bio sam juče na železničkoj stanici da donesem prtljag.

Stanujem u jednoj maloj kući u Puškinovoj ulici 10.	Stanovao sam u jednoj maloj kući u Puškinovoj ulici 10.
Živim i radim dugo u Beogradu.	Živeo sam i radio dugo u Beogradu.
Dolazim kući u 7:00.	Došao sam kući u 7:00 sati.
Treba da dobijem kuću na Dedinju.	Dobio sam kuću na Dedinju.
Čujem da brzi voz stiže na vreme u Skoplje.	Čuo sam da brzi voz stiže na vreme u Skoplje.

GD 17.4 Questions and Answers

GD 17.4.1 Informational Answers

GD 17.4.1.1 Substitution-Learning Drill

Kakav je bio vaš stan?	Bio je dobar. Nije bio dobar.
(/Kakav vam je bio stan?)	Moj stan je bio dobar. (/Stan mi je bio dobar.) Moj stan nije bio dobar. (/Stan mi nije bio dobar.)

vaš hotel
izlet
njegov čaj
vaš krevet
put (road)
put vozom (trip)
saobraćaj u Beogradu

Kakva je bila vaša soba?	Bila je dobra. Nije bila dobra.
(/Kakva vam je bila soba?)	Moja soba je bila dobra. (/Soba mi je bila dobra.) Moja soba nije bila dobra. (/Soba mi nije bila dobra.)

vaša kafa
voda
njihova kuća
veza sa Zagrebom
vožnja avionom

Kakvo je bilo vaše kupatilo?	Bilo je dobro. Nije bilo dobro.
(/Kakvo vam je bilo kupatilo?)	Moje kupatilo je bilo dobro. (/Kupatilo mi je bilo dobro.) Moje kupatilo nije bilo dobro. (/Kupatilo mi nije bilo dobro.)

Tomino pivo
vaše pivo
vaše vino
vaše mesto u vozu
meso
njeno mesto u vozu

Kakvi su bili ranije stanovi?	Bili su dobri.	hoteli
	Nisu bili dobri.	bioskopi
	Stanovi su bili ranije dobri.	putevi (roads)
	Stanovi ranije nisu bili dobri.	gradovi
		međunarodni vozovi /vlakovi
Kakve su bile ranije sobe?	Bile su dobre.	kafane
	Nisu bile dobre.	kuće
	Sobe su bile ranije dobre.	ulice
	Sobe nisu bile ranije dobre.	
Kakva su bila ranije pozorišta? /kazališta	Bila su dobra.	prevozna sredstva
	Nisu bila dobra.	gradska saobraćajna sredstva
	Pozorišta su bila ranije dobra.	sela (use /mali/ for /dobar/)
	Pozorišta nisu bila ranije dobra.	

Other questions for above type of drill:

Koliki je bio vaš stan?
Kolika je bila vaša soba.
Koliko je bilo vaše kupatilo?

The use of vi-form - Upotreba vi-oblika

Kad ste došli u Beograd, gospodine?	Pre dve nedelje. Došao sam pre dve nedelje.	
Kad ste došli u Beograd, gospođo?	Pre nekoliko dana. Došla sam pre nekoliko dana.	
Kad ste vi i vaš otac došli u Beograd, gospodine?	Pre nekoliko dana. Došli smo pre nekoliko dana.	vi i vaš sin
Kad ste vi i vaš otac došli u Beograd, gospođo?		vi i deca vi i Toma
Kad ste vi i vaša kći došle u Beograd, gospođo?	Pre tri dana. Došle smo pre tri dana.	vi i vaša majka vi i gospođa Jović vi i gospođica Smit

Following is a set of questions with suggested answers. Go through all questions on this pattern. The long answers are suggested by the answers given below:

Kad ste živeli u Jugoslaviji, gospodine?	Pre deset godina.
Kad ste dobili stan, gospodine?	Pre tri dana.
Kad ste bili u Dalmaciji, gospodine?/	Pre četiri nedelje.
Kad ste išli u Dalmaciju, gospodine?	
Gde ste stanovali, gospodine?	Na Dedinju.
Gde ste bili danas, gospodine?/	Na železničkoj stanici.
Gde ste išli danas, gospodine?	Na železničku stanicu.
Zašto ste išli u ambasadu, gospodine?	Imao sam posla.
Od koga ste dobili pismo, gospodine?	Od oca.
Koliko soba ste imali u kući, gospodine?	Pet soba.

GD 17.4.1.2 Substitution-Correlation Drill

Kad je Jovan došao u Beograd?	Pre godinu dana.	Zora
	On je došao u Beograd pre godinu dana.	vaša majka vas sin
	Jovan je došao u Beograd pre godinu dana.	Zorina kći vi (polite form)
		vi (plural)
		vaši roditeli
		Tomine sestre
		g. i g-đa Smit
		vaše kćeri

Following is a set of questions with suggested answers. Go through all substitutions with each question. The long answers are suggested by the answers below:

Kad je Jovan bio u Skoplju?	Pre tri dana.
Kad je Jovan služio u Jugoslaviji?	Odavno.
Kad je Jovan išao na železničku stanicu?	Juče posle podne.
Kad je Jovan dobio stan na Dedinju?	Pre godinu dana.
Zašto je Jovan išao u ambasadu?	Imao je posla.

GD 17.4.2 Yes and No Answers

The feminine forms are for the use of women in the class.

a. Da li ste (vi) došli juče u Beograd?

or,

Jesam.
Nisam.

b. Jeste li (vi) došli juče u Beograd?

Da, došao sam juče u Beograd./
Da, došla sam juče u Beograd.
Ne, nisam došao juče u Beograd./
Ne, nisam došla juče u Beograd.

Jovan
on

ona
Zora

vaš otac
Tomina kći

plural masculine and mixed subjects:

vi i žena
vaši roditelji

vi i deca
Toma i Zora

vi i kći
g. i g-đa Jović

feminine plural subjects:

vi i kći
vi i kći
vi i g-đa Jović

vaše sestre
Tomine kćeri
g-đa i g-ca Jović

Following questions and answers are to be drilled with the same substitutions:

c. Zar ste vi došli juče u Beograd?

Da, jesam. [Došao sam iznenada.]/ (1)
Da, jesam. [Došla sam iznenada].

Ne, ne, nisam došao juče./
Ne, ne, nisam došla juče.

d. Zar vi niste došli juče u Beograd?

Ne, nisam. [Došao sam danas iznenada]./
Ne, nisam. [Došla sam danas iznenada].

Pa došao sam juče. Zašto pitate?/
Pa došla sam juče. Zašto pitate?

e. Da vi niste došli juče u Beograd?

Ne, nisam.
Pa, jesam.
Ne, nisam došao juče u Beograd./
Ne, nisam došla juče u Beograd.
Pa došao sam juče./ Pa došla sam juče.

---

(1) /iznenada/ 'suddenly, unexpectedly' added as appropriate. The parts of the answers in brackets must be adapted for each sentence.

Following is a set of questions to be drilled on the pattern given above. Go through all substitutions and all type of questions. Give short and long affirmative and negative answers.

Da li ste dobili stan na Dedinju?

Da li ste bili na železničkoj stanici?

Da li ste stanovali prvo u gradu?

Da li ste išli juče u ambasadu?

GD 17.5 Question and Answer Drill with Prompt

Moj prijatelj je došao juče u Beograd.	Kad je vaš prijatelj došao u Beograd?
Moj prijatelj još nije došao u Beograd.	Da li je vaš prijatelj već došao u Beograd?
/Moj prijatelj je već došao u Beograd.	/Kad vaš prijatelj dolazi u Beograd?
Moj prijatelj je živeo ranije u Beogradu.	Da li je vaš prijatelj živeo ranije u Beogradu?
On je služio u Beogradu pre petnaest godina. /On nije nikad služio u Beogradu.	Da li je on služio u Beogradu?
Oni su putovali po Jugoslaviji.	Da li su oni putovali po Jugoslaviji?
Oni su bili nekoliko puta u Dalmaciji. /Oni nisu nikad bili u Dalmaciji.	Da li su oni bili u Dalmaciji?
Bio sam zadovoljan sa čistoćom.	Da li ste bili zadovoljni sa čistoćom?
Nisam bio zadovoljan sa čistoćom.	Zar niste bili zadovoljni sa čistoćom?
Imao sam sobu sa dva kreveta i kupatilom.	Kakvu sobu ste imali? /Kakvu ste sobu...
Mi smo bili vrlo dugo u hotelu.	Koliko ste bili u hotelu?
Stanovali smo u gradu.	Da li ste stanovali u gradu?
Imali smo mali stan blizu parka.	Kakav ste stan imali?
Naš stan je bio u Njegoševoj ulici br. 10.	U kojoj ulici je bio vaš stan.
U tom stanu smo bili godinu dana.	Koliko ste bili u tom stanu?
Posle smo dobili kuću na Dedinju.	Gde ste posle dobili stan?
To je bila lepa i udobna kuća.	Kakvu kuću ste dobili?

Mi smo bili vrlo zadovoljni s našom kućom.	Da li ste bili zadovoljni s vašom kućom.
Kuća nije bila daleko od grada.	Da li je vaša kuća bila daleko od grada?
Juče sam bio na železničkoj stanici.	Gde ste bili juče?
Išao sam na stanicu da donesem naš prtljag.	Zašto ste išli na stanicu?
Srećom prtljag je već bio na stanici.	Da li je prtljag bio na stanici?
Doneo sam ga kući.	Da li ste doneli prtljag kući?
Ja dolazim kuću u 7 sati.	Kad dolazite kući?
Došao sam kući u 7 sati.	Kad ste došli kući?
Ranije sam dolazio kući u 6.	Kad ste dolazili kući ranije? /Zar vi ne dolazite kući u 6 sati?
Imao sam teškoća s kolima i zato nisam došao na vreme.	Zašto niste došli na vreme?

GD 17.6 Conversations - Razgovori

GD 17.6.1

A	B
Kad ste došli u Beograd?	Došao sam prije nekoliko dana.
Je li i vaša obitelj došla s vama?	Jest. Došli smo zajedno.
Kako ste došli?	Došli smo avionom do Njemačke.
	Iz Njemačke smo došli autom do Beograda.
Koliko dana ste putovali od Njemačke do Beograda?	Putovali smo dva dana.
Jeste li dobili stan?	Ne, još smo u hotelu. Sada tražimo stan.
Da li ste bili ranije u Jugoslaviji?	Jesam, nekoliko puta.
Gdje ste bili?	Bio sam dvaput u Beogradu i jedanput u Zagrebu.
Da li vam se sviđa Zagreb?	Da, jako mi se sviđa.

Jeste li živjeli ranije u Jugoslaviji?	Ne, nisam nikad.

Кад сте дошли у Београд?	Дошао сам пре неколико дана.
Је ли и ваша породица дошла с вама?	Јесте. Дошли смо заједно.
Како сте дошли?	Дошли смо авионом до Немачке.
	Из Немачке смо дошли колима до Београда.
Колико дана сте путовали од Немачке до Београда?	Путовали смо два дана.
Јесте ли добили стан?	Не, још смо у хотелу. Сада тражимо стан.
Да ли сте били раније у Југославији?	Јесам, неколико пута.
Где сте били?	Био сам двапут у Београду и један пут у Загребу.
Да ли вам се свиђа Загреб?	Да, свиђа ми се много.
Да ли сте живели раније у Југославији?	Не, нисам никад.

GD 17.6.2

Kako je ovdje sa stanovima?	Prilično je teško.
Gdje vi stanujete?	Sada stanujem u lijepom dijelu grada.
U kom dijelu grada stanujete?	Stanujem na Dedinju.
Gdje ste stanovali ranije?	Stanovao sam u gradu.
Kako je stanovati u gradu?	Nije loše.
Kakav stan ste imali?	Imao sam mali, ali lijep stan sa kupaonom.
Koliko soba ste imali?	Imao sam dvije velike i jednu malu sobu.
U kojoj ulici ste stanovali?	U ulici Prvog maja.
Je li to daleko od ambasade?	Ne, jako je blizu ambasade.
Je li to lijep kraj?	Jest. Vrlo je lijep.

Što ste dobili na Dedinju, stan ili kuću?	Kuću. Nema stanova na Dedinju.

Како је овде са становима?	Прилично је тешко.
Где ви станујете?	Сада станујем у лепом крају града.
У ком крају станујете?	Станујем на Дедињу.
Где сте становали раније?	Становао сам у граду.
Како је становати у граду?	Није рђаво.
Какав стан сте имали?	Имао сам мали, али леп стан са купатилом.
Колико соба сте имали?	Имао сам две велике и једну малу собу.
У којој улици сте становали?	У улици Првог маја.
Је ли то далеко од амбасаде?	Не, врло је близу амбасаде.
Је ли то леп крај?	Јесте. Врло је леп.
Шта сте добили на Дедињу, стан или кућу?	Кућу. Нема станова на Дедињу.

GD 17.6.3

Da li ste bili ranije u Beogradu?	Jesam, ali to je bilo davno.
Kad ste bili?	Bio sam prije četrnaest godina.
Kako je bilo onda u Jugoslaviji?	Nije bilo kao sada.
Kakvi su bili hoteli?	Nisu bili loši. Bili su čisti.
Kakvu ste sobu imali?	Imao sam prilično lijepu i veliku sobu sa dvije postelje.
Jeste (li) imali sobu sa kupaonom.	Da, imao sam.
Kakva je bila vaša kupaona.	Bila je u redu, iako je bila stara.

Да ли сте били раније у Београду?	Јесам, али то је било давно.
Кад сте били?	Био сам пре четрнаест година.
Како је било онда у Југославији?	Није било као сада.

Какви су били хотели?	Нису били рђаво. Били су чисти.
Какву сте собу имали?	Имао сам прилично лепу и велику собу са два кревета.
Јесте (ли) имали собу са купатилом?	Да, имао сам.
Какво је било ваше купатило?	Било је исправно, иако је било старо.

GD 17.7 Homework - Domaći zadatak

GD 17.7.1 Write out each of the following sentences in the past tense. The verbs for the sentences 3 and 9 are given, because they are different than those employed in the sentences.

1. Moja žena je zadovoljna sa hotelom. (moji roditelji)
2. Moji prijatelji služe u Beogradu godinu dana. (moja braća)
3. Toma dolazi u Jugoslaviju. (doći) (moja sestra)
4. Jovan i Toma su kod kuće. (gospoda)
5. Mi idemo na železničku stanicu po naše stvari. (Toma)
6. Moji roditelji stanuju u gradu. (moja kći)
7. Jovan i Zora žive u Dalmaciji. (g. i g-đa Jović)
8. Čujem da putujete u Zagreb. (otac)
9. Imam pismo od majke. (dobiti) (brat)
10. Poruka je hitna. (pismo)

GD 17.7.2 Write out each of the above sentences in the past tense using the subjects on the right side in parentheses.

UNIT 18

Basic Sentences - Osnovne rečenice

A Trip to Skopje	Put u Skoplje	Пут у Скопље
	A	
a few days ago	nèkī dȁn	нѐкӣ дȁн
You were in Skopje, a few days ago [weren't you], John?	Vi ste bili neki dȁn ‖ u Skòplju, Jovane?	Ви сте били неки дан у ‖ Скòпљу, Jòване?
to interest; (with /se/:) to be interested (in: /za/)	interesírati interésīrā (me)	ѝнтересовати, ѝнтересујē ме
to entertain, take an interest; (with /se/:) be engaged in (with I)	zanímati, zánīmā	занѝмати, зáнӣмā
to spend time; (with /se/:) to have a nice time, enjoy	provésti, da provédēm, próveo	провéсти, да провéдēм прóвео
to amuse, entertain; (with /se/:) amuse oneself, have a nice time	zábavljati, zábavljām	зáбављати, зáбављāм
I'm interested [to know] how you enjoyed your trip.	Zánīmā me, kako ste se zabavljali na pútu.	Интересује ме, како сте се # провели на путу.
	B	
although, but, though	màda	мàда
crowded	prètrpān	прѐтрпāн
The trip was ('I travelled') very nice and comfortable, but the train was rather crowded.	Putovao sam jȁko dobro # i údōbno, mada je | vlȁk bio prílično prètrpān.	| Путовао сам врло добро и ýдōбно, мада је воз био прѝлично | прѐтрпāн.
interesting	interesántan, interesántna, -o	интересáнтан, интересáнтна, -о

or,	zanímljiv, -a, -o	зани́мљив, -а, -о
The trip itself was also very very interesting. ('interesting and interesting')	Sa̍m je pu̍t bi̍o tako̍đer ja̍ko interesántan | i zanímljiv.	Са̏м пу̍т је би̍о | тако̍ђе вр̍ло интереса́нтан | и зани́мљив.

A

the highest	nàjvi̍šī, -ā, -ē	на̏јви̍шӣ, -а̄, -о̄
the most	nàjvi̍še	на̏јви̍ше
to please	dópasti se, da se dópadnē, dópao	до́пасти се, да се до́паднē, до́пао се
or,	svìdjeti se, da se svìdī, svìdio, svìdjela	сви̏дети се, да се сви̏дӣ, сви̏део, сви̏дела
along, up (with Acc)	ùz	у̏з
on the way	ùz pūt / ùspūt	у̏з пӯт / у̏спӯт
What did you like best on the trip?	Što̍ vam se nàjviše | svìdjelo ùspūt?	Шта̍ вам се на̍јвише до́пало # у̍спут?

B

pertaining to Morava	móravskī, -ā, -ō	мо́равскӣ, -а̄, -о̄
to be passing by, passing away	prólaziti, prólazīm, prólazio	про́лазити, про́лазим про́лазио
valley	dolína	доли́на
wonderful	krȁsan, krȁsna, -o	ди̏ван, ди̏вна, -о
hilly	brdóvit, -a, -o	брдо́вит, -а, -о
region, area, countryside, landscape	prȇdjel m G. prȇdjela pl. prȇdjeli	пре̏део пре̏дела, пре̑дели

Up to the Morava valley the train went through beautiful, mountainous areas.	Do Mo̍ravske dolínē | vla̍k je pro̍lazio kra̍snim, brdo̍vitim prḗdjelima.	До Мо̍равске доли̍не во̍з је про̍лазио кроз ди̏вне̄, брдо̍вите пре̄́деле.
to go in, enter	ū́ći, da ȕđem, ū́šao	ӯ́ћи, да ӯ̏ђе̄м, у́шао
along (with G)	dȕž	ду̏ж
river	rijéka	ре̄́ка
When we went into the Morava valley, the train went along the river.	Ka̍d smo u̍šli u Mo̍ravsku dolínu, vla̍k je pu̍tovao du̍ž sā́mē | rijékē.	Ка̍д смо у̍шли у Мо̍равску доли́ну, во̍з је и̍шао ду̍ж са̄́ме | ре̄́ке̄.
to line up (with /se/: intransitive)	rḗđati (se), rȅđā (se) rḗđao (se)	ре̄́ђати (се), ре̄̏ђа̄ (се), ре̄́ђао (се)
or,	nī́zati (se), nȉžē (se) nī́zao (se)	нӣ́зати (се), нӣ̏же̄ (се) нӣ́зао (се)
after, behind (with I)	za	за
in front of, before	ȉspred	ѝспред
The villages and towns appeared ('lined up in front of us') one after another, like a movie.	Se̍la i gra̍dovi su se nī́zali | je̍dni za dru̍gim i̍spred nȁs, ka̍o na fȉlmu.	Се̍ла и гра̍дови су се ре̄́ђали | је̍дни за дру̍гим и̍спред на̏с, ка̍о на фѝлму.

A

impression	dṓjam G dṓjma pl. dṓjmovi Cr.	ȕтисак, ȕтиска, ȕтисци
to make	nápraviti, da náprāvīm, nápravio	на́правити, да на́правӣм на́правио
to do	učíniti, da účinīm, učínio	учи́нити, да у́чинӣм, учи́нио

What kind of impression did our villages and towns make on you?	Ka̍kav su do̍jam na̍ vas učínila na̍ša se̍la i gràdovi?	Ка̍кав су у̍тисак на̍ вас на́правила на̍ша сѐла и гра̀дови?

B

to look, appear, look like	izglḗdati, ízglēdā, izglḗdao	изгле̄́дати, и́згле̄дā, изгле̄́дао
better	bòljī, -ā, -ē	бо̀љӣ, -ā, -ē
better (adv.)	bòlje	бо̀ље
The villages look better than the towns.	Se̍la izglḗdaju bòlje ne̍go gràdovi.	Се̍ла изгле̍дају бо̀ље не̍го гра̍дови.
towards, according to (with D)	prèma	прѐма
I would not say	ne bih rèkao (réći)	не бих рѐкао (ре́ћи)
land, country	zémlja	зе́мља
poor	sirómašan, sirómašna, -o	сиро́машан, сиро́машна, -о
Based on what I've seen, I wouldn't say that your country is poor.	Pre̍ma o̍nome što sam vi̍dio, nè bih re̍kao da je va̍ša zémlja sirómašna.	Пре̍ма о̍номе што сам ви̍део, не бих ре̍као да је ва̍ша зе̍мља сиро́машна.

A

part, section	dìo, G. dìjela pl. dijélovi	дѐо, де̏ла, де̄́лови
rich	bógat, bogáta, bogáto	бо́гат, бога́та, бога́то
fertile, fruitful, productive, copious, prolific	plòdan, plòdna, -o	пло̀дан, пло̀дна, -о
Unfortunately, all parts of the country aren't as rich and fertile as the Morava valley.	Nàžalōst, svi̍ dijèlovi zémljē ni̍su ta̍ko bógāti, ka̍o Mo̍ravska dolína.	На̀жалōст, сви̍ де̍лови зе̍мље ни́су та̍ко бога̍ти, ка̍о Мо̍равска доли́на.

opinion	mnìjēnje	мѝшљēње
about (with D)	o	o
railroad	žéljeznica	жẹ́лезница
What do you think about our railroads?	Kakvo je vaše mnìjēnje | o našim žéljeznicama?	Какво је ваше мѝшљēње | о нашим жẹ́лезницама?
	B	
straight, just	pràvo	прàво
to turn	óbraćati, óbraćām, óbraćao	ọ́браћати, óбраћāм, óбраћао
attention	pážnja	па́жња
To tell you the truth, I paid more attention to the countryside ('areas') than to the train itself.	Pravo da vam kȁžēm, jȁ sam obraćao pȁžnju više na prédjele | nego na sȁm | vlȁk.	Прàво да вам кажем, ја сам обраћао пажњу више на прẹ́деле | него на са́м | вȍз.
indeed	zbìlja	збѝља
or,	záista	зáиста
Your country is indeed beautiful, and I like it very much.	Vaša zémlja je zaista lijépa | i mnògo mi se dopadā.	Ваша је земља збиља лẹ́па | и много ми се дóпадā.
	A	
kind	ljúbazan, ljúbazna, -o	љу́базан, љу́базна, -о
Thank you, John, you're very kind.	Hvála, Džone, vi ste jȁko | ljúbazni.	Хва́ла, Џоне, # ви сте вр̀ло | љу́базни.

Grammatical Notes

Note 18.1 Verb: Past Tense

Note 18.1.1 Verb: Subject Agreement in Past Tense

Sela i gradovi su se ređali jedni za drugim ispred nas.
Kakav su utisak na vas napravila naša sela i gradovi?

The above examples are of subjects consisting of mixed genders. /sela i gradovi/ is neuter plural plus masculine plural. The /l/ participle is in /-i/. In the second example the same nouns are the subject, but the participle is in /-a/. The agreement of the /l/ participle is the same as that of an adjective (see Note 7.2). Since subjects of mixed genders are likely to occur with great frequency, the matter of agreement is taken up here in some detail with regard to the past tense.

Whenever two nouns of mixed gender precede the /l/ participle, the participle has the /-i/ ending. When the participle comes first, it usually agrees in form with the nearer of the two nouns, here /sela/. If the order were /gradovi i sela/, the first sentence would still have /ređali/, the second would be /kakav su utisak na vas napravili naši gradovi i sela?/. Note that /naš/, like the participle, agrees with the nearer of the two nouns. It is also possible for the participle to be in /-i/ before any mixed subject. The second sentence may also be /Kakav su utisak na vas napravili naša sela i gradovi?/. The pattern followed in these units is that of the examples from the Basic Sentences. If the participle follows a subject with mixed genders, it is in /-i/, if it precedes a subject with mixed genders, it agrees with the nearer (or nearest) noun of the subject.

The following examples by no means exhaust the possible combinations of subject and verb in the past tense. They do illustrate the above remarks as well as review the forms of Note 17.1.

Agreement of Participle with Subject

Pronouns:

jà	(speaker masculine)	ja	sam	bio
jà	(speaker feminine)	ja	sam	bila
tì	(person addressed masculine)	ti	si	bio
tì	(person addressed feminine)	ti	si	bila
ȍn		on	je	bio
óna	(feminine singular)	ona	je	bila

óno		ono	je	bilo
mì	(reference to men only)	mi	smo	bili
mì	(reference to men and women)	mi	smo	bili
mī	(reference to women only)	mi	smo	bile
vì	(plural, exclusively feminine)	vi	ste	bile
vì	(all other references, 'you' singular and plural)	vi	ste	bili
óni		oni	su	bili
óne		one	su	bile
óna	(neuter plural)	ona	su	bila

Nouns:

One noun only

Masculine singular	voz	voz je bio
Feminine singular	soba	soba je bila
	kći	kći je bila
Neuter singular	dete	dete je bilo
Masculine plural	vozovi	vozovi su bili
Feminine plural	sobe	sobe su bile
Neuter plural	ogledala	ogledala su bila
Feminine singular form, plural meaning (m. [f. sg.] pl.)	braća	braća su bila

Noun + Pronoun

N + ja	otac i ja smo bili
	majka i ja smo bili
	dete i ja smo bili
N + vi	otac i vi ste bili
	majka i vi ste bili
	dete i vi ste bili
N + on	otac i on su bili
	majka i on su bili
	dete i on su bili
N + ona	otac i ona su bili
	majka i ona su bile
	dete i ona su bili

Noun + Noun

Nouns of same gender.

m. + m.	otac i brat su bili
f. + f.	majka i kći su bile
n. + n.	pismo i ogledalo su bili

Nouns of different gender before /l/ participle - all have participle in /-i/

m. + f.	otac i majka su bili
f. + m.	majka i brat su bili
m. + n.	otac i dete su bili
n. + m.	selo i grad su bili
f. + n.	žena i dete su bili
m. pl. + f. sg.	sinovi i kći su bili
f. pl. + m. sg.	sestre i brat su bili
m. pl. + f. pl.	sinovi i kćeri su bili
f. sg. + m. [f. sg.] pl.	žena i deca su bili
f. pl. + m. [f. sg.] pl.	sestre i braća su bili

Nouns of different genders after /l/ participle. It is possible to say:

m. + f.	Gde je bio otac i majka?
f. + m.	Gde je bila majka i sin?
m. + n.	Gde je bio otac i dete?
n. + m.	Gde je bilo vino i hleb?
f. + n.	Gde je bila žena i dete?
n. + f.	Gde je bilo meso i supa?
m. pl. + f. sg.	Gde su bili sinovi i kći?
f. sg. + m. pl.	Gde je bila žena i sinovi?
f. pl. + m. sg.	Gde su bile sestre i brat?
m. sg. + f. pl.	Gde je bio brat i sestre?

All above sentences may be /Gde su bili.../. The use of /su bili/ is considered standard and is more common in most of the above constructions.

Note 18.1.2 Verb: Word order in Past Tense

The word order of the examples from the Basic Sentences may also be noted:

Subject	Verb	Adjective to Subject	Prepositional Phrase
Sela i gradovi	su seređali	jedni za drugim	ispred nas.

Object (+Verb)	Prep. Phrase	Verb	Subject
Kakav su utisak	na vas	napravila	naša sela i gradovi.

The order of the second sentence is determined by the fact that the question word is a modifier of the object. Question words (other than /li/) come at the beginning of the sentence or clause.

Sentences with /da li / (Note 17.1) may have the subject before or after the /l/ participle if the latter is not followed by other predicate forms:

Da li su vaši otac i majka došli?
Da li su došli vaši otac i majka?

If there are other predicate forms associated with the participle, the subject usually comes before it:

Da li su vaši otac i majka došli juče u Beograd?

Note 18.2 Verbs: New Verbs

Beginning with this unit new verbs will be listed in a special note, giving the infinitive, the present, and the meaning. The l-participle, as well as other forms, will be given when it is felt to be necessary (that is, when they are unpredictable). The verb type will also be indicated, as well as the aspect. Where a verb occurs in an aspect pair, both members of the pair will be given, the simpler or more basic form being listed first. Verbs not normally occurring in aspect pairs will be given first, as in the list below.

Verb Type	Aspect	Infinitive	Present	(l-participle)	Meaning
a	I	izglédati	ízglēdā		to look
a	I	interesírati	interésīrā		to interest
C	P	réći	da rèčēm	rèkao, rékla	to say
a	I	zanímati	zánīmā		to take an interest

i	I	číniti	čínīm		to do
i	P	učíniti	da účinīm		
C/n	P	dópasti se	da se dópadnē	dópao se, dópala se	to please
a	I	dópadati se	dópadā se		
a/Jē	I	ìnteresovati (se)	ìnteresujē (se)		to interest; refl.
a/Jē	P	záinteresovati (se)	da (se) zaintéresujē		to be interested in
a/Jē	I	nízati	nìžēm		to line up
a/Jē	P	nanízati	da nánīžēm		
i	P	obrátiti	da óbrātīm		to turn; refl.
a	I	óbraćati	óbraćām		to turn to
i	I	pràviti	pràvīm		to make
i	P	nápraviti	da nápravīm		
C	P	prőći	da prȍđēm	próšao, próšla	to pass by
i	I	prólaziti	prólazīm		
C	P	provésti	da provédēm	próveo provéla	to spend time; refl. to enjoy
i	I	provóditi	próvodīm		
a	I	rḗđati (se)	rȅđām (se)		to line up
a	P	izrḗđati (se)	da (se) ízrēđām		
e/i	P	svìdeti se	da se svìdī	svìdeo	to please
		/svìdjeti se	da se svìdī,	svìdio, svìdjela	
a	I	svíđati se	svìđā se		
C	P	űći	da ȕđēm	úšao, úšla	to enter, go in
i	I	úlaziti	úlazīm		
i	P	zábaviti (se)	da se zábavīm		to amuse
a	I	zábavljati (se)	zábavljām (se)		

Grammatical Drill

GD 18.1 Substitution-Learning Drill

GD 18.1.1 Past Tense with Plural Subjects - Statements

Masculine Gender

With subjects in singular with negative transform.

Jovan i njegov sin su zadocnili za voz, jer nisu uzeli taksi.

otac i brat
moj prijatelj i njegov sin
moj i Zorin otac
g. Jović i g. Popović

With subjects in plural:

Moji prijatelji su zadocnili za voz, jer su se zadržali dugo u gradu.

Tomin roditelji
Zorini sinovi
naši srodnici
oni
ovi ljudi
Jovići

Feminine Gender

With subjects in singular:

Majka i sestra su zadocnile za voz mada su otišle rano na stanicu.

moja žena i kći
Jovanova i moja sestra
g-đa Jović i moja žena
g-ca Jović i moja kći

With subjects in plural:

Naše sestre su zadocnile za voz mada su kupile karte ranije.

moje kćeri
naše majke
gospođe
Tomine sestre i kćeri
one

Neuter Gender

With subjects in singular

Pivo i vino su bili dobri i jeftini.

Pismo i ogledalo su bili na stolu.

meso i crno vino
hladno pivo i teleće meso

Leto i proleće su bili lepi.

jutro i veče

With subjects in plural:

Leta su bila topla.
Ova pisma su došla jutros, gospodo.
Pisma i ogledala su bila na stolu.
Sela u dolini su bila velika i lepa.

Mixed Genders:

Gospodin i gospođa Jović su putovali vozom, jer nisu imali kola.

Masculine + f. or n.	Feminine + m. or n.	Neuter + m. or f.
otac i majka	moja žena i sin	jedno dete i jedna žena
sin i kći	žena i deca	moja deca i braća
on i dete	gospođe i gospoda	moja braća i sestra
sinovi i kćeri	sestre i braća	ove gospođe i gospoda

I čaj i kafa su bili topli.

m. + f. or n.	f. + m. or n.	n. + m. or f.
dan i noć	bela kafa i čaj	jutro i dan
dan i veče	supa i meso	veče i noć

GD 18.1.2 Past Tense with pronouns referring to persons /kò/, /nèko/, /nìko/ and /svàko/.

Ko je došao?
Neko je već došao.
Niko još nije došao.
(Svako je došao na vreme.)

The last sentence is put in parentheses, as it is not used in all situations. The sentence /Svi su došli na vreme./ may be used in all situations.

The following sentences are for the above drill:

Ko je dobio pismo od Jovana?
Ko je ušao unutra?
Ko je zadocnio za voz?

Ko je popio kafu?
Ko je razumeo šta ovaj čovek govori?
Ko je govorio sa Zorom?
Ko se sećao Jovana posle toliko godina?
Ko se žalio na čistoću u hotelu?

GD 18.1.3 Past Tense with pronouns referring to things /štà/, /nèšto/, /nìšta/ and /svàšta/.

Šta se (je) čulo?
Nešto se čulo.
Ništa se nije čulo.
(Svašta se čulo.)

The sentences on the left side are to be drilled without the last sentence, and the sentence on the right with all sentences:

Šta se tražilo?	Šta se govorilo?
Šta se dobilo?	
Šta se svršilo?	
Šta se učilo?	
Šta je trebalo reći?	

GD 18.1.4 Past Tense with Numbers - Prošlo vreme sa brojevima
Present-Past Tense Drill

Jedan čovek traži g. Smita.	Jedan čovek je tražio g. Smita.
Dva čoveka traže g. Smita.	Dva čoveka su tražila g. Smita.
Pet ljudi traži g. Smita.	Pet ljudi je tražilo g. Smita.
Pet ljudi traže g. Smita.	Pet ljudi su tražili g. Smita.

The following sentences are for the above drill:

Jedan čovek pita da li je g. Smit kod kuće?	Jedan čovek je pitao da li je. g. Smit kod kuće?
Jedan čovek putuje sa mnom u Zagreb.	Jedan čovek je putovao sa mnom u Zagreb.
Jedan čovek hoće da razgovara s vama, gospodine.	Jedan čovek je hteo da razgovara s vama, gospodine.

Past Tense Drill with feminine counterpart

Jedan čovek je tražio g. Smita.	Jedna žena je tražila g. Smita.
Dva čoveka su tražila g. Smita.	Dve žene su tražile g. Smita.
Pet ljudi je tražilo g. Smita.	Pet žena je tražilo g. Smita.
Pet ljudi su tražili g. Smita.	Pet žena su tražile g. Smita.

The following sentences are for the above drill:

Jedan čovek je sedeo u sobi i čekao gospodina Smita.	Jedna žena je sedela u sobi i čekala gospodina Smita.
U ovoj kući je stanovao jedan čovek.	U ovoj kući je stanovala jedna žena.

GD 18.1.5 Past Tense with words of quantity and the numbers /pet/ (and above) on Substitution drill with feminine counterpart

Mnogo ljudi je putovalo vozom.	Mnogo žena je putovalo vozom.
Mnogo ljudi nije putovalo vozom.	Mnogo žena nije putovalo vozom.

malo šest nekoliko

Sentences for the above drill:

U sobi je bilo mnogo ljudi.
Mnogo ljudi je išlo tramvajem u grad.
Mnogo ljudi je govorilo srpskohrvatski.
Mnogo ljudi je zadocnilo za voz.
Bilo je mnogo ljudi u redu ispred mene.
Mnogo ljudi se žalilo na čistoću.

GD 18.2 Substitution-Correlation Drill

Moj brat je putovao pre nekoliko dana brzim vozom u Zagreb.

(ja) dva naša prijatelja moje kćeri
Zora moja žena i deca

Sentences for the above drill:

Moj brat je već bio u Narodnom muzeju, ali još nije bio u Narodnom pozorištu.
Moj brat je obraćao pažnju više na predele nego na voz.
Moj brat je morao da ide na železničku stanicu za svoje stvari.
Moj brat je zauzeo sobu za sebe u hotelu Metropol.

Moj brat je kupio red vožnje na stanici.
Moj brat je juče tražio stan.
Moj brat je upoznao Jovića u Beogradu.
Moj brat se upoznao sa jednim činovnikom vaše ambasade.
Moj brat je uneo svoje kufere u voz.

Razumeo sam sve što je Zora rekla.

majka moji prijatelji moj otac g. i g-đa Smit

Sentences for the above drill:

Danas sam govorio srpskohrvatski s mojim prijateljima.
Malo pre sam razgovarao sa Zorom.
Sedeo sam kod njih do 9 sati uveče.
Kazao sam vašem srodniku da dobro govori srpskohrvatski.
Popio sam kafu pre polaska voza.
Upoznao sam Jugoslaviju dobro.
Rekao sam Zori da idemo večeras na put.
Video sam vrlo lep deo zemlje.
Zvao sam ih često puta da dođu kod nas.

Past Tense of reflexive verbs in third person singular.

Jovan se (je) već upoznao sa Zorom.
Jovan se još nije upoznao sa Zorom.

moj brat gospođica Smit gospođa Smit

Sentences for the above drill:

Jovan se sećao svojih prijatelja, mada ih dugo nije video.
Jovan se bojao da ne zadocni za voz, ako ne uzme taksi.
Jovan se već video sa Tomom.
Jovan se proveo vrlo dobro na putu.
Jovan se već razgovarao sa svojim prijateljima.
Jovan se mnogo interesovao za stare grčke spomenike.
Jovanu se dopala Dalmacija.
Jovan se dopao mojim roditeljima.

GD 18.3 Questions and Answers

GD 18.3.1 Informational Answers

GD 18.3.1.1 Past Tense with plural subjects of different genders

Subjects in Singular after the past participle:

Gde su bili vaš otac i majka?

Bili su kod kuće.
Moj otac i majka su bili kod kuće.
Moji otac i majka su bili kod kuće.
I otac i majka su bili kod kuće.

vaš sin i kći
Tomina žena i dete
gospođa i gospodin Jović
vaša sestra i brat
brat i sestra
Tomino dete i žena

Gde je bio vaš otac i majka?

I otac i majka su bili kod kuće.
Bili su kod kuće.
Moj otac i majka su bili kod kuće.
Otac je bio u kancelariji, a majka kod kuće.

vaš sin i kći
g. Jović i njegova žena

Gde je bila vaša žena i sin?

Žena je bila kod kuće, a sin ne znam gde je bio.
Oboje su bili kod kuće.
Bili su kod kuće.
Moja žena i sin su bili kod kuće.

vaša majka i otac
vaša sestra i brat

Subjects in singular before the past participle:

Gde su vaš otac i majka bili?
Gde su vaši otac i majka bili?

Bili su kod kuće.
Moj otac i majka su bili kod kuće.
Moji otac i majka su bili kod kuće.

Tomina žena i sin
Tomino dete i sestra

The following sentences are for the above drill:

Kad su vaš otac i majka došli u Beograd?
Gde su vaš otac i majka proveli praznike?
Gde su vaš otac i majka putovali?

Subjects in plural after the past participle:

With masculine first

Kakvi su bili hoteli i kafane?

Bili su dobri i čisti.
Nisu bili dobri i čisti.
Hoteli i kafane su bili čisti.
Hoteli i kafane nisu bili čisti.

stanovi i kuće
bioskopi i pozorišta
trgovi i ulice
gradovi i sela

With feminine first

Kakve su bile kuće i stanovi?

I kuće i stanovi su bili lepi i čisti.
Kuće su bile lepe, a stanovi nisu.
Bili su lepi i čisti.
Ni kuće, ni stanovi nisu bili lepi i čisti.
Kuće su bile bolje nego stanovi.

kafane i restorani
sobe i kupatila
ulice i trgovi
stolice i stolovi

With neuter first

Kakva su bila pozorišta i bioskopi?

I pozorišta i bioskopi su bili dobri.
Pozorišta su bila dobra, a bioskopi nisu.
Bili su dobri.
Ni pozorišta ni bioskopi nisu bili dobri.
Pozorišta su bila bolja nego bioskopi.

sela i gradovi
pozorišta i kafane
kupatila i sobe

GD 18.3.1.2 Verb Drill

Kako ste putovali do Skoplja?

Putovao sam brzim vozom.
Putovala sam brzim vozom.
Putovao sam vrlo udobno.
Putovala sam vrlo udobno.

Jovan
Zora
vaši roditelji
g. i g-đa Jović

The following questions and answers are for the above substitution drill:

Gde ste kupili karte?	Karte sam kupio na šalteru.
Gde ste zauzeli sobu za mene?	Zauzeo sam sobu za vas u hotelu Metropol.
Šta ste videli usput?	Video sam divne i interesantne predele.
Šta ste rekli gospodinu Joviću?	Rekao sam mu da dođe kod nas.
Kako ste se proveli na putu?	Proveo sam se vrlo prijatno.

Kuda je prolazio voz?	Voz je prolazio Moravskom dolinom kroz divne i bogate predele.

put autobus

Šta vas je najviše interesovalo na putu?	Najviše me je interesovala Moravska dolina.
Šta je Zoru najviše interesovalo na putu?	Najviše ju je interesovala Moravska dolina.

Jovan
vaš prijatelj
on
vaša sestra
g. i g-đa Smit
vaši prijatelji Amerikanci
oni

Drill the following questions and answers with the same substitutions:

Kakav su utisak na vas napravila naša sela i gradovi?	I sela i gradovi su napravili na mene vrlo lep utisak.
Šta vam se najviše dopalo usput?	Najviše su mi se dopali divni predeli i sela.
Šta se Jovanu najviše dopalo usput?	Najviše mu se dopala Moravska dolina kroz koju je voz prolazio.

Zora
ona
vaš prijatelj Jugosloven
vaša žena
on
vaš brat
g. i g-đa Smit
oni

Drill the following questions and answers with the same substitutions:

Šta vam je kazao g. Jovanović?	Kazao mi je da mu je žao što ne može ići s nama u pozorište.
Zar vi niste uzeli taksi?	Nisam. Nisam mogao da dobijem taksi. Bilo je rđavo vreme i nije bilo taksija.

on ona vaša žena oni vaši roditelji

Questions and answers to be used with the above substitutions:

Zar vi niste zauzeli sobu za nas?	Nisam. Mislio sam da možete uvek dobiti sobu.
Zar ste vi zadocnili za voz?	Pa jesam. Šta da radim. Nisam mogao da dobijem taksi.
Zašto niste ušli u čekaonicu?	Nisam još kupio karte.

GD 18.3.2 Yes and No Answers

GD 18.3.2.1 Past Tense with plural subjects of different genders

Subjects in Singular before the past participle:

Da li su vaš otac i majka bili u Jugoslaviji?	Da, bili su. Ne, nisu bili.
Da li su vaši otac i majka bili u Jugoslaviji?	Da, moj otac i majka su bili u Jugoslaviji. Ne, moj otac i majka nisu bili u Jugoslaviji.

Tomina žena i dete   vaša majka i braća   vaša žena i deca   vaša braća i sestre

Da li su vaš hotel i soba bili dobri?	Da, bili su dobri. Ne, nisu bili dobri.
Da li su vaši hotel i soba bili dobri?	Da, moj hotel i soba su bili dobri. Ne, moj hotel i soba nisu bili dobri.

vaša soba i kupatilo   vaše vino i pivo   vaša supa i meso

Subjects in Plural before the past participle:

With masculine or other genders first:

Da li su hoteli i kafane bili čisti.	Da, bili su čisti. Ne, nisu bili čisti. Da, i hoteli i kafane su bili čisti. Ne, ni hoteli ni kafane nisu bili čisti. Da, hoteli i kafane su bili čisti. Ne, hoteli i kafane nisu bili čisti.

sobe i kreveti   ulice i trgovi   pozorišta i bioskopi   sela i gradovi

Subjects in Plural after the past participle:

With masculine first:

Da li su bili čisti hoteli i kafane?

Da, i hoteli i kafane su bili čisti.
Ne, ni hoteli ni kafane nisu bili čisti.
Da, bili su.
Ne, nisu bili.

gradovi i sela   bioskopi i pozorišta   ljudi i žene   vozovi i stanice

With feminine first:

Da li su bile čiste sobe i kreveti?

Da, i sobe i kreveti su bili čisti.
Ne, ni sobe ni kreveti nisu bili čisti.
Da, bili su.
Ne, nisu bili.

kafane i restorani   ulice i trgovi

With neuter first:

Da li su bila čista kupatila i sobe?

Da, i kupatila i sobe su bili čisti.
Ne, ni kupatila ni sobe nisu bili čisti.
Da, bili su.
Ne, nisu bili.

sela i gradovi   pozorišta i bioskopi   gradska prevozna sredstva

GD 18.3.3 Verb Drill

Da li ste pili kafu?

Da, pio sam.
Ne, nisam pio.
Da, pio sam kafu.
Ne, još nisam pio kafu.

Nada
Jovan
vaš brat
vaša majka
Jovan i Toma
vaši prijatelji

Questions for the above drill:

Da li ste govorili sa Nadom?
Da li ste razumeli šta ovaj čovek hoće?
Da li ste zauzeli sobu za mene?

Da li ste uzeli karte za put?
Da li ste kupili sve što vam treba?
Da li su vam se dopala naša sela i gradovi?

Da li ste čuli kako je gospodin Jović?	Jesam. On je dobro.
	Ne, nisam. Šta je s njim?
	Da, čuo sam. Bolje mu je.
	Ne, nisam čuo. Ne znam kako mu je.

gospođa Jović g. i g-đa Jović Tomina žena i deca
vaši prijatelji Jovići Zora i njena majka

Da niste zadocnili za voz?	Na žalost, jesam.
	Hvala Bogu, nisam.
	Na žalost, zadocnio sam. Nisam uzeo taksi.
	Hvala Bogu nisam zadocnio. Uzeo sam taksi.

vaš otac vaši roditelji gospodin i gospođa Jović
vaša majka Tomina deca Jovići

Questions for the above drill:

Treba mi Jovan, da ga niste videli? Ne nisam. etc.
Da niste putovali u Zagreb vozom? Kako je putovati vozom?

GD 18.4 Question and Answer Drill with Prompt

Jovan je zadocnio za voz, jer nije uzeo taksi.	Da li je Jovan zadocnio za voz?
Jovan nije zadocnio za voz, jer je uzeo taksi.	
On se bojao da ne zadocni za voz i uzeo je taksi.	Zašto je on uzeo taksi?
Ja se bojim da ne zadocnim.	Čega se vi bojite?
Jovan je svršio posao (/posla) i sutra se vraća kući.	Da li je Jovan svršio posla?

Ja sam prolazio nekoliko puta kroz Moravsku dolinu.	Da li ste prolazili kroz Moravsku dolinu?
Ja sam prošao samo jedanput kroz Moravsku dolinu.	
Nisam prošao (/polazio) nijedanput kroz Moravsku dolinu.	Zar niste prosli (/prolazili) nijedanput kroz Moravsku dolinu?
Brzi voz za Skoplje polazi na vreme.	Da li brzi voz za Skoplje polazi na vreme?
Vozovi ovde polaze i dolaze na vreme.	Da li ovde vozovi polaze i dolaze na vreme?
Voz za Skoplje nije pošao na vreme.	Da li je voz za Skoplje pošao na vreme?
Proveo sam na putu tri dana.	Koliko (vremena) ste proveli na putu?
Proveo sam se na putu vrlo dobro.	Kako ste se proveli na putu?
Nisam se proveo dobro na putu.	
Vaši vozovi su pretrpani.	Šta mislite o našim vozovima?
Od Beograda do Velike Plane nisam imao mesto.	Da li ste imali mesto u vozu?
Dopali su mi se vaši predeli.	Šta vam se dopalo usput? /Da li su vam se dopali naši predeli?
Jovan je ušao u sobu.	Da li je Jovan ušao u sobu? /Gde je Jovan?
Jovana interesuju muzeji.	Da li Jovana interesuju muzeji?
Jovana ne interesuju muzeji.	
Vaša zemlja je vrlo lepa i bogata.	Kakav je utisak na vas napravila naša zemlja?
Mene su najviše interesovali predeli. /Ja sam se najviše interesovao za predele.	Šta vas je najviše interesovalo na putu?

GD 18.5 Conversations - Razgovori

GD 18.5.1

A	B
Čujem da ste putovali u Skoplje. Da li je to točno.	Da, točno je. Putovao sam u Skoplje.
Kojim vlakom ste putovali?	Putovao sam brzim vlakom.
Kakvi su ovdje brzi vlakovi?	Nisu loši. Ne znam šta vas interesira.
Interesira me da li su čisti?	Moj kupe je bio čist.
Kojim razredom ste putovali?	Putovao sam prvim razredom.
Da li je točno da su vlakovi pretrpani?	Da, točno je. Vlakovi su pretrpani.
Zašto su vlakovi pretrpani? Zbog čega?	Vlakovi su ovdje glavno prevozno sredstvo. Zato su pretrpani.
Da li ste imali mjesto za sjedenje?	Da, imao sam mjesto za sjedenje.
Da li je bilo dovoljno mjesta (za sjedenje) u prvom razredu?	Da, bilo je dovoljno mjesta. (Ne, nije bilo dovoljno mjesta.)
Da li ste imali društva usput?	Da, razgovarao sam sa nekoliko Jugoslavena.

Чујем да сте путовали у Скопље. Да ли је то тачно?	Да, тачно је. Путовао сам у Скопље.
Којим возом сте путовали?	Путовао сам брзим возом.
Какви су брзи возови овде?	Нису рђави. Не знам шта вас интересује.
Интересује ме да ли су чисти?	Мој купе је био чист.
Којом класом сте путовали?	Путовао сам првом класом.
Да ли је тачно да су возови претрпани?	Да, тачно је. Возови су претрпани.
Зашто су возови претрпани? Од чега то долази?	Возови су овде главно превозно средство. Зато су претрпани.
Да ли сте имали место за седење?	Да, имао сам место за седење.
Да ли је било довољно места (за седење) у првој класи?	Да, било је довољно места. (Не, није било довољно места
Да ли сте имали друштва успут?	Да, разговарао сам са неколико Југословена.

GD 18.5.2

Kako ste se vi i vaš prijatelj proveli na putu u Skoplje?	Proveli smo se jako lijepo. Ali, u malo nismo zakasnili.
Kako to, zar niste uzeli taksi?	Jesmo, ali ja nisam bio gotov na vrijeme. Taksi je morao čekati.
Pa šta je bilo?	Srećom, imali smo toliko vremena da kupimo karte i uđemo u vlak.
Ipak ste bili sretni.	Naravno. Vlak je pošao čim smo mi ušli. Kao da je čekao na nas, pa da pođe.
Jeste imali dobra mjesta?	Jesmo. Sjedeli smo pokraj prozora.
Kako vam se sviđa naša zemlja?	Vlak je prvo prolazio kroz krasne, brdovite predjele, koje ja mnogo volim.
Tó je još bila okolica Beograda, zar ne?	Jest. Tako je bilo sve do jedne stanice, ne znam kako se zove. Od te stanice vlak je stalno prolazio dolinom rijeke Morave.
To je sigurno Velika Plana ili Lapovo.	Velika Plana. Tu je vlak ušao u Moravsku dolinu.
Jeste li ranije prolazili Moravskom dolinom?	Nisam. Zato me je taj dio puta najviše zanimao.
Pa kako vam se dopala Moravska dolina?	Od prijatelja sam čuo da je vrlo lijepa, ali nisam znao da je tako plodna i bogata.
Da li je brzi vlak stajao[1] često usput?	Nije.
Da li ste izlazili iz vlaka na nekoj stanici?	Da, izlazio sam samo u Nišu.

---

[1] /stàjati/ 'to cost; [Unit 13] to stop, be stopping'

Како сте ви и ваш пријатељ провели на путу у Скопље?	Провели смо се врло лепо. Али, у мало нисмо задоцнили.
Како то, зар нисте узели такси?	Јесмо, али ја нисам био готов на време. Такси је морао да чека.
Па шта је било?	Срећом, имали смо толико времена да купимо карте и уђемо у воз.
Ипак сте били срећни.	Наравно. Воз је пошао чим смо ми ушли. Као да је чекао на нас, па да пође.
Јесте имали добра места?	Јесмо. Седели смо поред прозора.
Како вам се допала наша земља?	Воз је прво пролазио кроз дивне, брдовите пределе, које ја много волим.
То је још била околина Београда, је л'те?	Јесте. Тако је било све до једне станице, не знам како се зове. Од те станице воз је стално пролазио долином реке Мораве.
То је сигурно Велика Плана или Лапово.	Велика Плана. Ту је воз ушао у Моравску долину.
Јесте ли раније пролазили Моравском долином?	Нисам. Зато ме је тај део пута највише интересовао.
Па како вам се допала Моравска долина?	Од пријатеља сам чуо да је врло лепа, али нисам знао да је тако плодна и богата.
Да ли је брзи воз стајао[1] често успут?	Није.
Да ли сте излазили из воза на некој станици?	Да, излазио сам само у Нишу.

GD 18.5.3

Da li je vlak došao na vrijeme u Skoplje?	Pravo da vam kažem nisam obraćao naročito pažnju na to. Ali, mislim da jest.

U koje doba dana ste došli u Skoplje?	Bilo je pred večer, ali još se lijepo vidjelo.
Što vam se dopalo u Skoplju?	Kao što znate, Skoplje ima stari i novi dio grada. Mi smo bili i u jednom i u drugom dijelu.
Kako vam se svidio stari dio grada.	Meni su se svidjele neke zgrade u starom i novom dijelu grada.
Koje zgrade su vam se svidjele?	Svidio mi se kolodvor, koji je vrlo lijep, iako je nov.
To ste lijepo kazali. Sve nove zgrade zbilja nisu lijepe, ali to nije točno za kolodvor u Skoplju. Zanima me, koje su vam se druge zgrade svidjele?	U Skoplju sam vidio nekoliko lijepih starih zgrada. Naročito mi se svidjela zgrada u kojoj je muzej.
To je sigurno Kuršumli Han.	Jest, tako se zove. Vi mora biti da volite Skoplje, kad se tako dobro sjećate svega.
Da, volim. I milo mi je što se i vama sviđa Skoplje.	Vaša zemlja je zaista jako lijepa i interesantna.

Да ли је воз дошао на време у Скопље?	Право да вам кажем нисам обраћао нарочито пажњу на то. Али, мислим да јесте.
У које доба дана сте дошли у Скопље?	Било је пред вече, али још се лепо видело.
Шта вам се допало у Скопљу?	Као што знате, Скопље има стари и нови део града. Ми смо били и у једном и у другом делу.
Како вам се допао стари део града?	Мени су се допале неке зграде и у старом и у новом делу града.
Које зграде су вам се допале?	Допала ми се железничка станица, која је врло лепа, иако је нова.
То сте лепо казали. Све нове зграде збиља нису лепе, али то није тачно за станицу у Скопљу. Интересује ме, које су вам се друге зграде допале?	У Скопљу сам видео неколико лепих старих зграда. Нарочито ми се допала зграда у којој је музеј.

То је сигурно Куршумли Хан.	Јесте, тако се зове. Ви мора бити да волите Скопље, кад се тако добро сећате свега.
Да, волим. И мило ми је што се и вама допада Скопље.	Ваша земља је збиља врло лепа и интересантна.

GD 18.6 Homework - Domaći zadatak

GD 18.6.1 Fill the blank with the proper form of the verb given to the right of each sentence.

1.	Moj sin i kći su ________ jutros u Zagreb.	otići	(Gde)
2.	Ovi ljudi i žene su ________ juče iz Beograda.	doći	(Ko)
3.	Moja majka i sestra su ________ taksi od stanice do kuće.	uzeti	(Da li)
4.	Ove gospođe i deca su ________ polazak voza.	čekati	(Šta)
5.	Moj brat i sin su ________ u sobi.	sedeti	(Gde)
6.	Dve gospođe su ________ da razgovaraju s vama.	hteti	(Šta)
7.	Pet ljudi je ________ vozom.	doći	(Koliko)
8.	Pivo i vino su ________ hladni.	biti	(Kakav)
9.	U čekaonici je ________ mnogo ljudi.	čekati	(Da li)
10.	Otac i majka su ________ praznike kod kuće.	provesti	(Gde)
11.	I kuće i stanovi su ________ lepi i čisti.	biti	(Kakav)
12.	Pivo je ________ hladno i dobro, ali vino nije.	biti	(Kakav)

GD 18.6.2 Make questions to which the above sentences will be appropriate answers. The question words to be used are given in parentheses.

UNIT 19

Basic Sentences - Osnovne rečenice

Meeting a Friend	Sastanak sa prijateljem	Састанак са пријатељем
	A	
will you go	hóćete li | íći	хо́ћете ли | и́ћи
Are you going to go to the National Museum today?	Hóćete li i̍ći da̍nas | u Na̍rodni múzēj? #	Хо́ћете ли и̍ћи да̍нас | у На̍родни му́зēј? #
	B	
I'll go	íći ću	и́ћи ћу
this afternoon	da̍nas po̍slije pȍdne	да̍нас по̍сле по̏дне
Yes, I'm going this afternoon.	Dà, i̍ći ću dánas | po̍slije pȍdne.	Да, # и̍ћи ћу да́нас | по̍сле по̏дне.
to eat lunch, noon meal	rúčati, rȕčām	ру́чати, ру̏чāм
I'll eat lunch	rúčaću / rúčat ću (Cr)	ру́чаћу
cafeteria	ékspres-restórān	е́кспрес-ресто́рāн
I'll eat lunch in a cafeteria.	Rúčat ću u jednom ȅkspres-restoránu.	Ру̍чаћу у је̍дном е́кспрес-|ресторáну.
lunch, noon meal	rúčak, G. rúčka	ру́чак, ру́чка
And immediately after lunch I'm going to the museum.	I ȍdmah po̍slije rúčka | i̍dem u múzēj.	И ȍдмāх по̍сле ру̍чка | и̍дем у му́зēј.
	A	
to remain, stay	óstati, da óstanēm	о́стати, да о́станēм
you'll stay	vi̍ ćete óstati	ви̍ ћете о́стати
How long are you going to be ('stay') in the museum?	Kòliko ćete o̍stati | u muzéju?	Коли́ко ћете о̍стати | у музе́ју?
	B	
I'll stay	óstaću / óstat ću (Cr)	о́стаћу
while	dòk	до̀к

until	dok nè	док нè
to look over	rázgledati, da rázgledām	ра́згледати, да ра́згледа̄м
I'll stay until I see everything that interests me.	Óstat ću | dok ne rázgledam | svè | što me zánīmā.	Остаћу дȍк не ра́згледа̄м | свȅ | што ме интересује.
whole	cȉjel (/cȉo), cijéla, -o	цȅо, це́ла, це́ло
That'll certainly be all afternoon.	Tȍ će bȉti sȉgurno | cijélo pȍslije pódne.	Тȍ ће бȉти сȉгурно це́ло | пȍсле по́дне.
perhaps, maybe	válјda	ва́љда
or,	mȍžda	мо́жда
to forget (with /na/)	zabóraviti, da zabóravīm	забо́равити, да забо́равӣм
meeting, appointment	sástanak G sástānka pl. sástānci	са́станак са́ста̄нка са́ста̄нци
You haven't forgotten our meeting by any chance?	Nȉste mȍžda zabóravili | na nȁš sástanak?	Нȉсте вȁљда забо́равили | на нȁш са́станак? #
I wouldn't like	nȅ bih žélio	нȅ бих же́лео
again	ópēt	о́пе̄т
to happen	dèsiti se, da se dèsī	дèсити се, да се дèсӣ
or	dogóditi se, da se dógodī	дого́дити се, да се до́годӣ
No, I haven't. I wouldn't want that to happen again.	Nè, nísam. Nȅ bih | žélio da se to ȍpet dógodī.	Нè, ни́сам. Нȅ бих же́лео | да се тȍ ȍпет дèсӣ.

A

to return, refl. to get back	vrátiti se, da se vràtīm	вра́тити се, да се врàтӣм
you'll return	vȉ ćete se vrátiti	вȉ ћете се вра́тити
Will you get back home by seven?	Dȁ li ćete se vrátiti | dȍma do sèdam?	Дȁ ли ћете се вра́тити | кȕћи до сèдам? #

	B	
to depend (on: /od/)	zā́visiti, zā́visī	за̄́висити за̄́висӣ
I'll be kept	jā̍ ću se zadŕžati	ја̄̍ ћу се задр́жати
That depends on how long I spend ('I'll be kept') in the museum.	Tō̍ zā̍visi od tògā | kȍliko ću se zadr̄̍žati u muzḗju.	Тō̍ за̄̍виси од то̀га | коли̍ко ћу се задр̄̍жати у музе̄́ју.
to close	zatvā́rati, zátvārām	затва̄́рати, за́тва̄ра̄м
is closed	zátvārā se	за́тва̄ра̄ се
When does the museum close?	Kàd se za̍tvara | múzēj?	Кад се за̍твара | музе̄ј?
	A	
since, as; after	pòšto	по̀што
to open	otvóriti, da ótvorīm	отво́рити, да о́творӣм
open; openhearted	ótvoren, -a, -o	о́творен, -а -о
Since today's Friday, the museum is open till 7:00.	Po̍što je da̍nas pḗtak, mu̍zej je o̍tvoren do 19:00 sátī.	По̍што је да̍нас пе̄́так, му̍зеј је о̍творен до 19̍:00 ча̀со̄ва̄.
	B	
I won't be able	nȅću móći	не̏ћу | мо́ћи
Then I won't be able to get home by seven.	O̍nda se nȅću | mo̍ći vrā̍titi dòma | do sèdam.	О̍нда се не̏ћу мо̍ћи вра̄̍тити ку̍ћи | до сѐдам.
to, toward (with D)	k, ka	к, ка
dinner, evening meal	véčera	ве́чера
But do you know what, come over to my place for dinner after seven-thirty.	Znā́te | štà, dṓđite vī̍ k mèni | po̍slije po̍la o̍sam na vèčeru.	Не̍го зна̄́те | шта̀,# до̄̍ђите вӣ̍ код ме̍не после по̍ла о̀сам | на вѐчеру.
	A	
All right.	U rḗdu.	У ре̄́ду.

B

up to certain point of time or space	dòtlē	дòтлē
to arrive	stìći, da stìgnēm, stìgao	стѝћи, да стѝгнēм, стѝгао
I'll arrive	jȁ ću stìći	jȁ ћу стѝћи
I'll probably be home by then.	Dȍtle ću mȍžda stìći kùći.	Дòтле ћу вȁљда | стѝћи | кỳћи.
we'll eat supper	mȉ ćemo véčerati	мȉ ћемо вéчерати
during (with G)	za vrijéme	за врéме
peace	mȋr G míra	мѝр, мӣра
quietly, undisturbed	na míru	на мӣру
Then we'll have dinner together and talk about everything at leisure, during dinner.	Ȍnda ćemo zȁjedno | véčerati i za vrijȅme vȅčere u | míru razgovȁrati o svèmu.	Ȍнда ћемо зȁједно вéчерати и за вȁреме вȅчере на мӣру | разговȁрати о свèму.

A

convenient	zgòdan, zgòdna, -o	згòдан, згòдна, -о
the most convenient	nȁjzgȍdnijī, -ā, -ē	нȁјзгȍднијӣ, -ā, -ē
Fine, that's perhaps the most convenient.	Dòbro, tȁko je mȍžda nȁjzgȍdnijē.	Дòбро, # тàко је мȍжда | нȁјзгоднијē.

NOTES

Note 19.1 Verb: Future

a) Koliko ćete ostati u muzeju?
b) Ostaću dok ne razgledam sve što me interesuje.
c) Hoćete li ići danas u Narodni muzej?
d) Onda se neću moći vratiti kući do sedam.

There are two basic types of future constructions. Both involve the present forms of the verb /htèti/ (see Note 13.4 and the examples of /htèti/). This verb, like /bìti/, has short, long and negative forms:

Short		Long		Negative	
ću	ćemo	hóću	hóćemo	nḗću	nḗćemo
ćeš	ćete	hòćeš	hóćete	nḕćeš	nḗćete
će	ćē	hòće	hóćē	nḕće	nḗćē

One future construction, illustrated in b) above, suffixes the short present tense forms of /htèti/ to the stem of the verb. The form of the stem is usually the same as in the infinitive. (see Note 20.1 for variants).

rū́čati	rū́ča-ću
ósta-ti	ósta-ću
véčera-ti	véčera-ćemo
vrā́ti-ti	vrā́ti-će
dóbi-ti	dóbi-ću

This kind of construction occurs only in the affirmative. A variant spelling (with no difference in pronunciation) is used in Croatia: /ostat ću/, /večerat ćemo/, /vratit će/, /dobit ću/.

If the infinitive ends in /-ći/, two forms are possible. The whole infinitive may be followed by /ću/, /ćeš/, etc. (this is considered standard) or the stem which occurs before /-ći/ may have /ću/, /ćeš/, etc. suffixed:

íći	íći ću	or	íću
dṓći	dṓći ću	or	dṓću
stìći	stìći ću	or	stìću

The shorter forms are often used but are not considered standard.

This first type of construction - stem plus /-ću/. etc. - is used when there is no emphasis on the subject and the verb comes first in the clause.

The second type of future formation has the present of /htèti/ followed by the infinitive. This is illustrated by a), c), d). The short form /ćete/ occurs in a), the long form /hóćete/ in c) and the negative /néću/ in d). In this construction the emphasis is upon some factor other than the action indicated by the infinitive. Question words, such as /kolíko/, and constructions such as /da li/ normally come first in the clause, as in a). In future questions the auxiliary verb frequently comes first, as in c). The emphasis may also be on other words, such as /onda/ in d). Compare:

To će biti sigurno celo posle podne.	Emphasis on referent /to/
Da li ćeti se vratiti kući do sedam?	Emphasis on question
To zavisi od toga koliko ću se zadržati u muzeju.	Emphasis on /koliko/
Dotle ću valjda stići kući.	Emphasis on /dotle/
Onda ćemo zajedno večerati.	Emphasis on /onda/

This second type of future construction is, of course, regularly used when the subject is expressed either by a preceding noun or pronoun: /moja majka će ići/, /ja ću ići/. It is regularly used after 'clause introducers', such as the question words /kolíko/, /kàd/, etc. (see above), as well as others such as /štò/, /da/, etc. For example: /Mislim da ću ostati u muzeju celo posle podne./ In summary, the future forms using /íći/ as the example, are:

Type 1

Stem +				Infinitive +	
óstaću	óstaćemo	íću	íćemo	íći ću	íći ćemo
óstaćeš	óstaćete	íćeš	íćete	íći ćeš	íći céte
óstaće	óstaće	íće	íće	íći će	íći će

Type 2

Unemphatic		Affirmative	Interrogative	Negative
-ću	íći	da li ću íći	hoću li íći	néću íći
-ćeš	íći	da li ćeš íći	hòćeš li íći	nèćeš íći
-će	íći	da li će íći	hòće li íći	nèće íći
-ćemo	íći	da li ćemo íći	hóćemo li íci	néćemo íći
-ćete	íći	da li ćete íći	hóćete li íći	néćete íći
-će	íći	da li će íći	hóće li íći	néćē íći

Note: Questions without /li/ also occur. For example, /hoćete li ići/ may be replaced by /hoćete ići/ with question intonation.

Both perfective and imperfective verbs occur in the future. Verbs used in the Basic Sentences of this unit as futures are:

Perfective	Imperfective
óstati	íći
rázgledati	móći
zabóraviti	rū́ćati
vrā́titi se	véčerati
stìći	

It is more common for most verbs to occur in the perfective, as the future generally refers to the anticipated completion of the act. 'We'll return', 'we'll forget' are more frequently used than 'we'll be returning', 'we'll be forgetting'. On the other hand, imperfective verbs like 'be able', 'dine' are frequent in future use.

Compare the English and Serbo-Croatian for past, present and future of 'give':

	Imperfective			Perfective	
Present	dā́jēmo	we're giving	Present	dòk ne dāmo	until we give
Past	dā́vali smo	we were giving	Past	dā́li smo	we gave
Future	dā́vaćemo	we'll be giving	Future	dàćemo	we'll give

The most frequently used forms are the imperfective present 'we're giving', the perfective past and future 'we gave', 'we'll give'.

It should be noted that negative future questions are uncommon. An example is /Nećete li ići danas u Narodni muzej?/.

It should also be mentioned that the future of /žéleti/ and /htèti/ (see GD 19.2.2) are used only in the second and third persons.

Note 19.2 Verb: Review of Aspect

The following charts contrast the use of familiar English constructions with the use of different aspects in Serbo-Croatian.

	Action in Process	Repetitive/Habitual Action	Completed Action
Present:	I'm drinking coffee now	I drink coffee every day.	
Past:	I was drinking coffee, when John came.	I drank coffee every day or I used to drink coffee every day.	I drank the coffee and went away.
Future:	I'll be drinking coffee when John comes.	I'll drink coffee every day.	I'll drink the coffee and go away.

	Action in Process	Repetitive/Habitual Action	Completed Action
Present:	Ja pijem kafu sada.	Ja pijem kafu svaki dan.	
Past:	Ja sam pio kafu, kad je Jovan došao.	Ja sam pio kafu svaki dan.	Ja sam popio kafu i otišao.
Future:	Ja ću piti kafu, kad Jovan dođe.	Ja ću piti kafu svaki dan.	Ja ću popiti kafu i otići.

Note 19.3 New Verbs

a	I	rū́čati	rȕčām		to eat lunch
a	I	véčerati	véčerām		to eat dinner
i	I	zā́visiti	zā́visī		to depend
i	P	dèsiti se	da se dèsī		to happen
a	I	dešā́vati se	dḗšāvā se		
i	P	dogóditi se	da se dógodī		to happen
a	I	dogā́đati se	dógāđā se		
V/n	P	óstati	da óstanēm		to stay, remain
a/Jē	I	óstajati	óstajēm		
i	P	otvóriti	da ótvorīm		to open
a	I	otvā́rati	ótvārām		
a	P	rázgledati	da rázgledām		to look over
a	I	razglḗdati /razgledā́vati	rázglēdām /razglédāvām		
C/n	P	stȉći /stȉgnuti	da stȉgnēm	stȉgao	to arrive
a/Jē	I	stȉzati	stȉžēm		
i	P	vrā́titi (se)	da (se) vrȁtīm		to return
a	I	vràćati (se)	vràćām (se)		
i	P	zatvóriti	da zátvorīm		to close, shut
a	I	zatvā́rati	zátvārām		

Grammatical Drill

19.1 Learning Drill - Vežba za učenje

19.1.1 Future Tense - Substitution Drill - Buduće vreme - Vežba sa zamenom

Verbs: /vratiti se/ and /ići/

First Person - Prvo lice

Singular - Jednina	Plural - Množina
Vratiću se kući do sedam.	Vratićemo se kući do sedam.
Ja ću se vratiti kući do sedam.	Mi ćemo se vratiti kući do sedam.
Neću se vratiti kući do sedam.	Nećemo se vratiti kući do sedam.

Ja se neću vratiti kući do sedam.	Mi se nećemo vratiti kući do sedam.
Ići ću danas posle podne u Narodni muzej.	Ići ćemo danas posle podne u Narodni muzej.
Ja ću ići danas posle podne u Narodni muzej.	Mi ćemo ići danas posle podne u Narodni muzej.
Neću ići danas posle podne u Narodni muzej.	Nećemo ići danas posle podne u Narodni muzej.
Ja neću ići danas posle podne u Narodni muzej.	Mi nećemo ići danas posle podne u Narodni muzej.

Substitutions for /mi/:

otac i ja
majka i ja
kći i ja
žena i ja

Second Person - Drugo lice

Čekaćeš me na večeru do sedam.	Čekaćete me na večeru do sedam.
Ti ćeš me čekati na večeru do sedam.	Vi ćete me čekati na večeru do sedam.
Nećeš me čekati na večeru do sedam.	Nećete me čekati na večeru do sedam.
Ti me nećeš čekati na večeru do sedam.	Vi me nećete čekati na večeru do sedam.
Ući ćeš u voz odmah čim dozvole.	Ući ćete u voz odmah čim dozvole.
Ti ćeš ući u voz odmah čim dozvole.	Vi ćete ući u voz odmah čim dozvole.
Nećeš ući u voz odmah čim dozvole.	Nećete ući u voz odmah čim dozvole.
Ti nećeš ući u voz odmah čim dozvole.	Vi nećete ući u voz odmah čim dozvole.

Substitutions for /vi/:

otac i vi
vaš muž
vi i vaša kći
vi i dete
gospođa i vi
vi i Tomin sin

Third Person - Treće lice

Ručaće u ekspres-restoranu.	Ručaćē u ekspres-restoranu.
On će ručati u ekspres-restoranu.	Oni će ručati u ekspres-restoranu.
Neće ručati u ekspres-restoranu.	Nećē ručati u ekspres-restoranu.
On neće ručati u ekspres-restoranu.	Oni neće ručati u ekspres-restoranu.
Stići će na vreme za voz.	Stići ćē na vreme za voz.
On će stići na vreme za voz.	Oni će stići na vreme za voz.
Neće stići na vreme za voz.	Nećē stići na vreme za voz.
On neće stići na vreme za voz.	Oni neće stići na vreme za voz.

Substitutions for /on/:

Jovan
vaš sin
Tomina kći
ona
vaša žena
vaše dete
Tomin prijatelj

Substitutions for /oni/:

Jovan i Toma
vaši roditelji
g. i g-đa Jović
one
vaše sestre
g-đa i g-ca Jović

GD 19.1.2 Present Tense with Future Transform

	Present Tense	Future Tense
	Verb /vraćati se/	Verb /vratiti se/
	Vraćam se u Beograd iduće nedelje.	Vratiću se u Beograd iduće nedelje.
ti	Ti se vraćaš u Beograd iduće nedelje.	Ti ćeš se vratiti u Beograd iduće nedelje.
on	On se vraća u Beograd iduće nedelje.	On će se vratiti u Beograd iduće nedelje.
Toma	Toma se vraća u Beograd iduće nedelje.	Toma će se vratiti u Beograd iduće nedelje.
Ona	Ona se vraća u Beograd iduće nedelje.	Ona će se vratiti u Beograd iduće nedelje.
moja žena	Moja žena se vraća u Beograd iduće nedelje.	Moja žena će se vratiti u Beograd iduće nedelje.
mi	Mi se vraćamo u Beograd iduće nedelje.	Mi ćemo se vratiti u Beograd iduće nedelje.
žena i ja	Žena i ja se vraćamo u Beograd iduće nedelje.	Žena i ja ćemo se vratiti u Beograd iduće nedelje.
vi	Vi se vraćate u Beograd iduće nedelje.	Vi ćete se vratiti u Beograd iduće nedelje.
oni	Oni se vraćaju u Beograd iduće nedelje.	Oni će se vratiti u Beograd iduće nedelje.
žena i deca	Žena i deca se vraćaju u Beograd iduće nedelje.	Žena i deca će se vratiti u Beograd iduće nedelje.

The following sentences are for the same type of drill:

stizati, stižem - stići, da stignem

Stižem u Beograd u petak. Stići ću u Beograd u petak.

ići, idem

Idem opet u muzej danas posle podne. Ići ću opet u muzej danas posle podne.

dolaziti, dolazim - doći, da dođem

Dolazim kući (uvek) u sedam sati. Doći ću (danas) kući u sedam sati.

večerati, večeram

Subotom večeram u restoranu. U subotu ću večerati u restoranu.

Repeat the above drill with negative transform e.g.

Ne vraćam se u Sarajevo iduće nedelje. Neću se vratiti u Sarajevo iduće nedelje.

GD 19.1.3 Future Tense with Past Tense transform

	Vratiću se u Sarajevo u subotu.	Vratio sam se u Sarajevo u subotu.
on	On će se vratiti u Sarajevo u subotu.	On se vratio u Sarajevo u subotu.
Jovan	Jovan će se vratiti u Sarajevo u subotu.	Jovan se vratio u Sarajevo u subotu.
Zora	Zora će se vratiti u Sarajevo u subotu.	Zora se vratila u Sarajevo u subotu.
mi	Mi ćemo se vratiti u Sarajevo u subotu.	Mi smo se vratili u Sarajevo u subotu.
vi	Vi ćete se vratiti u Sarajevo u subotu, je l'te?	Vi ste se vratili u Sarajevo, u subotu, je l'te?
oni	Oni će se vratiti u Sarajevo u subotu.	Oni su se vratili u Sarajevo u subotu.
vaši prijatelji	Vaši prijatelji će se vratiti u Sarajevo u subotu, je l'te?	Vaši prijatelji su se vratili u Sarajevo u subotu, je l'te?
vaše sestre	Vaše sestre će se vratiti u Sarajevo u subotu, je l'te?	Vaše sestre su se vratile u Sarajevo u subotu, je l'te?

The following sentences are for the same type of drill:

Ostaću u kancelariji do sedam sati.	Ostao sam u kancelariji do sedam sati.
Biću u muzeju celo posle podne.	Bio sam u muzeju celo posle podne.
Stići ću na vreme za brzi voz.	Stigao sam na vreme za brzi voz.
Doći ću u 8 sati.	Došao sam u 8 sati.
Večeraću kod kuće.	Večerao sam kod kuće.
Uzeću red vožne na stanici.	Uzeo sam red vožnje na stanici.
Uneću stvari u brzi voz.	Uneo sam stvari u brzi voz.

Repeat the above drills in the negative:

Neću se vratiti u Beograd u subotu.	Nisam se vratio u Beograd u subotu, etc.

Include in the negative drill the following sentences:

Neću moći da dođem kod vas u subotu.	Nisam mogao da dođem kod vas u subotu.

GD 19.2 Substitution-Correlation Drill

GD 19.2.1 Future Tense

Ostaću u muzeju dok ne razgledam sve što me interesuje.

Toma	oni	moji roditelji
Zora	žena i kći	g. i g-đa Jović

The following sentences are for the above type of drill:

To zavisi od toga koliko ću se zadržati u muzeju.
Vratiću se iz muzeja čim razgledam sve što me interesuje.
Onda ću popiti kafu pre nego što pođe voz.
Dotle ću valjda stići kući.
Ne znam da li ću doći kući na vreme.

Present Tense with Future transform:

Toma se vraća danas iz Zagreba.	Toma će se vratiti danas iz Zagreba.

Zora mi naši prijatelji Toma i Jovan

The following sentences are for the same type of drill:

Toma stiže danas kući.	Toma će stići danas kući.
Toma ide danas u kancelariju iako je subota.	Toma će ići danas u kancelariju, iako je subota.

Toma dolazi vozom iz Zagreba.	Toma će doći vozom iz Zagreba.
Toma večera subotom u restoranu.	Toma će večerati u subotu u restoranu.
Toma ruča danas u ekspres-restoranu.	Toma će ručati danas u ekspres-restoranu.

Future Tense with Past Tense transform:

Doći ćemo sa stanice taksijem.	Došli smo sa stanice taksijem.

moja žena i deca   moja sestra   Toma i Jovan   oni   mi

The following sentences are for the same type of drill:

Žena i ja ćemo večerati kod Metropola.	Žena i ja smo večerali kod Metropola.
Ostaćemo u Dalmaciji dve nedelje.	Ostali smo u Dalmaciji dve nedelje.
Bićemo kod kuće za vreme praznika.	Bili smo kod kuće za vreme praznika.
Zadržaćemo se u gradu malo duže.	Zadržali smo se u gradu malo duže.
Stići ćemo kući dockan u noć.	Stigli smo kući dockan u noć.
Razgovaraćemo o svemu na miru za vreme večere.	Razgovarali smo o svemu na miru za vreme večere.

GD 19.2.2 Verb /žéleti/ varying with /htèti/

Želim da idem danas u Narodni muzej.	Hoću da idem danas u Narodni muzej.
Ne želim da idem danas u Narodni muzej.	Neću da idem danas u Narodni muzej.
Želeo sam da idem danas u Narodni muzej, ali ne mogu ići, zbog posla.	Hteo sam da idem danas u Narodni muzej, ali ne mogu ići, zbog posla.

Jovan   moja kći   naši srodnici

On će sigurno želeti da ide u Narodni muzej.	On će sigurno hteti da ide u Narodni muzej.

deca   gospoda   naši jugoslovenski prijatelji

moj sin   g. i g-đa Jović   vaši američki prijatelji

GD 19.3 Questions and Answers

GD 19.3.1 Informational Answers

GD 19.3.1.1 Substitution Drill

Use of vi-form - Upotreba vi-oblika

Kad ćete ići, gospodine, na železničku stanicu?	Danas posle podne.
Kad ćete ići, gospođo, na železničku stanicu?	Ići cu danas posle podne na železničku stanicu. Još ne znam. Još ne znam kad ću ići na železničku stanicu.
Kad ćete ići, gospodo, na železničku stanicu?	Danas posle podne. Ići ćemo danas posle podne na železničku stanicu. Još ne znamo. Još ne znamo kad ćemo ići na železničku stanicu.

Substitutes for /vi/:

vi i vaša porodica
vi i vaš muž
vi i vaša majka
vi i brat

Use of Third Person - Upotreba trećeg lica

Singular - Jednina

Kad će Jovan ići na put.	Sutra posle podne. On će ići na put sutra posle podne. Ne znam. Ne znam kad će Jovan ići na put.

Substitutions for /Jovan/:

on
vaša majka
vaš otac
njen sin
ona
Zorin sin

Plural - Množina

Kad će oni ići na izlet?	Sutra posle podne. Oni će ići na izlet sutra posle podne. Ništa ne znam o tome. Ne znam kad će oni ići na izlet.

Substitutions for /oni/:

njihovi srodnici
Zorini prijatelji
vaši roditelji
vaši majka i sestra
one
vaše sestre
deca
vaša braća
ta gospoda

GD 19.3.1.2 Substitution-Correlation Drill

Koliko ćete se zadržati na sastanku?	Najviše sat-dva. Zadržaću se najviše jedan do dva sata. Ne znam tačno. Ne znam tačno koliko ću se zadržati na sastanku.

vi (pl) vaša majka vaši prijatelji g. i g-đa Smit

The following questions with short answers are for the above type of drill:

Koliko ćete ostati u Skoplju?	Samo dva dana.
Gde ćete biti danas posle podne?	Kod kuće.
Gde ćete sutra večerati?	Kod Metropola.
Kad ćete razgovariti sa g. Jovićem?	Sutra posle podne.
Kad ćete stići u Jugoslaviju?	Iduće nedelje.
Kakav ćete stan imati u Beogradu?	Imaću mali stan.
Koliku ćete kuću imati u Zagrebu?	Imaću malu kuću.
Kad ćete ići na letovanje?	Ove subote.
Gde ćete danas ručati?	Ručaću u ekspres-resotranu.

GD 19.3.2 Yes and No Answers

Hoćete (li) ići danas na poštu?	Da, hoću. /Da, ići ću. Ne, neću. /Ne, neću ići.
Da li ćete ići danas na poštu.	Da, ići ću danas na poštu. Ne, neću ići danas na poštu.
Zar ćete ići danas na poštu?	Da, hoću. Da, ići ću danas na poštu.
Zar nećete ići danas na poštu.	Na žalost neću. Na žalost neću ići danas na poštu. Nemam vremena.

	Pa možda ću ipak ići, ali nije sigurno. Zavisi od posla.
Da nećete ići danas na poštu?	Verovatno da ću ići. Pre da hoću nego da neću. Nije sigurno, možda neću.

(vi [pl])	Zora	g. i g-đa Jović
Toma	vaša majka	vaši jugoslovenski prijatelji

The following questions are for the above type of drill:

Hoćete (li) ići ove godine na letovanje?
Hoćete (li) biti večeras kod kuće?
Hoćete (li) se zadržati dugo u Zagrebu?
Hoćete (li) stići na vreme za voz?
Hoćete (li) doći na sastanak sa Jovanom?
Hoćete (li) se vratiti kući do pola osam?

GD 19.4 Question and Answers Drill with Prompt

Još nisam išao u Narodni muzej.	Da li ste išli u Narodni muzej?
Danas posle podne ću ići u Narodni muzej.	Hoćete (li) ići danas u Narodni muzej?
Još nisam ručao.	Da li ste ručali?
Ručaću u jednom ekspres-resotranu.	Gde ćete ručati?
Biću u muzeju celo posle podne.	Da li ćete biti u muzeju celo posle podne?
Ostaću u muzeju dok ne razgledam sve što me interesuje.	Koliko ćete ostati u muzuje?
Neću se vratiti kući do sedam.	Da li ćete se vratiti kući do sedam?
Zadržaću se u muzeju do pola osam.	Dokle ćete se zadržati u muzeju?
Dotle ću (do osam) valjda stići kući.	Da li ćete doći kući do osam?
Još nisam večerao.	Da li ste večerali?
Toma i ja ćemo zajedno večerati.	S kim ćete večerati?
Nisam zaboravio na naš sastanak.	Da li ste zaboravili na naš sastanak?
Još nisam razgovarao s Tomom o vašoj stvari.	Da li ste razgovarali s Tomom o mojoj stvari?
Za vreme večere ćemo na miru razgovarati o tome.	Kad ćete razgovarati s njim o tome?
Moji otac i majka još nisu došli u Beograd.	Da li su vaši otac i majka došli u Beograd?

Oni će doći kroz tri dana.	Kad će oni doći?
Oni će stići u subotu uveče.	Kad će oni stići u Beograd?
Majka i žena još nisu došle kući.	Da li su vaša gospođa majka i žena došle kući?
One će se zadržati u gradu malo duže.	Koliko će se one zadržati u gradu?
Vratiće se kući oko osam.	Kad će se vratiti kući?
Želim (/Želeo bih) da vidim Narodni muzej.	Šta želite da vidite?
Hoću (/Hteo bih) da vidim Narodni muzej.	
Moji prijatelji će sigurno želeti da vide Narodni muzej.	Da li vaši prijatelji žele da vide Narodni muzej?
Moji prijatelji će sigurno hteti da vide Narodni muzej.	

GD 19.5 Conversations - Razgovori

GD 19.5.1

A	B
Je li vaš prijatelj došao u Beograd?	Ne, još nije.
Da li znate kad će doći?	Da, on dolazi u subotu, ako vrijeme dozvoli.
Čega zajedničkog ima vrijeme s tim?	To je jako prosto. On dolazi avionom.
Naravno.	A u ovo doba godine vrijeme je obično loše.
Da, to je razumljivo. Da li će on doći pravo iz Amerike.	Ne, on dolazi preko Pariza. Javio je da će se zadržati nekoliko dana u Parizu.
Onda nije sigurno da će on doći i u subotu, ako ne mora.	Može biti, u Parizu čovjek obično ostane duže nego što misli.
Da, to se često događa.	Ja sam jedanput ostao u Parizu, dvije nedjelje, iako sam mislio da ostanem samo tri dana.
Da, samo ako imate sredstava.	Točno je tako. Ostao sam dok imao novaca.

Да ли је ваш пријатељ дошао у Београд?	Не, још није.
Да ли знате кад ће доћи?	Да, он долази у суботу, ако време дозволи.
Какве везе има време с тим?	То је врло просто. Он долази авионом.
Наравно.	А у ово доба године време је обично рђаво.
Да, то је разумљиво. Да ли ће он доћи право из Америке?	Не, он долази преко Париза. Јавио је да ће се задржати неколико дана у Паризу.
Онда није сигурно да ће доћи и у суботу, ако не мора.	Може бити, у Паризу човек обично остане дуже него што мисли.
Да, то се често дешава.	Ја сам једанпут остао у Паризу две недеље, иако сам мислио да останем само три дана.
Да, само ако имате средстава.	Тачно је тако. Остао сам док сам имао новаца.

GD 19.5.2

Da li ćete večeras biti kod kuće?	Ne, nećemo.
Gdje idete?	Idemo u Narodno kazalište.
U koliko sati počinje kazalište?	Kazalište počinje točno u pola osam.
Jeste li večerali?	Nismo.
Pa kad ćete večerati. Sada je već sedam.	Večeraćemo posle kazališta.
Gdje ćete večerati? Da nije kasno?	Večeraćemo kod Metropola.
Zar se može večerati tako kasno kod Metropola?	Da, može tako reći[1] u svako doba.
To je jako dobro.	Da, mi smo već nekoliko puta večerali kod Metropola poslije kina ili kazališta.
To je jako zgodno.	Da, jest.

---

[1] /tako reći/ 'almost'

Да ли ћете вечерас бити код куће?	Не, нећемо.
Где идете?	Идемо у Народно позориште.
У колико сати почиње позориште?	Позориште почиње тачно у пола осам.
Јесте вечерали?	Нисмо.
Па кад ћете вечерати. Сада је већ седам.	Вечераћемо после позоришта.
Где ћете вечерати? Да није доцкан?	Вечераћемо код Метропола.
Зар се може вечерати тако доцкан код Метропола?	Да, може тако рећи у свако доба.
То је врло добро.	Да, ми смо већ неколико пута вечерали код Метропола после биоскопа или позоришта.
То је врло згодно.	Да, јесте.

GD 19.5.3

Koliko ćete ostati u Zagrebu?	Ostaću još sutra.
Zar nećete ostati duže?	Neću. Prekosutra moram biti u Beogradu.
Mi smo mislili da ćete ostati bar četiri-pet dana.	I ja sam želio ostati duže, ali na žalost ne mogu.
Da li ćete dolaziti skoro opet?	Ne znam točno, ali kad dođemo drugi put, ostaćemo bar tri-četiri dana.
To je najmanje,[1] ako želite upoznati grad i okolicu.	Da, ja bih želio upoznati Zagreb. Mnogo mi se dopadaju i grad i okolica.
Gdje ćete danas ići?	Nećemo ići nigdje.
Ovde ima vrlo lijepih muzeja. Ja sam mislio da ćete razgledati neki muzej.	Ne, danas ćemo razgledavati sam grad. Moja žena želi vidjeti ulice, trgove i parkove.
To je jako dobro.	Za muzeje treba više vremena nego što mi imamo.
Da, to je točno.	Vrijeme je lijepo i bar ćemo vidjeti kako izgleda grad.

---

[1] /najmanje/ 'least, the minimum'

Колико ћете остати у Загребу?	Остаћу још сутра.
Зар нећете остати дуже?	Нећу. Прекосутра морам бити у Београду.
Ми смо мислили да ћете остати бар четири-пет дана.	И ја сам желео да останем дуже, али на жалост не могу.
Да ли ћете долазити скоро опет?	Не знам тачно, али кад дођемо други пут, остаћемо бар три-четири дана.
То је најмање, ако желите да упознате град и околину.	Да, ја бих желео да упознам Загреб. Много ми се допадају и град и околина.
Где ћете данас ићи?	Нећемо ићи нигде нарочито.
Овде има врло лепих музеја. Ја сам мислео да ћете ићи да разгледате неки музеј.	Не, данас ћемо разгледати сам град. Моја жена жели да види улице, тргове и паркове.
То је врло добро.	За музеје треба више времена него што ми имамо.
Да, то је тачно.	Време је лепо и бар ћемо видети како изгледа град.

GD 19.6 Homework - Domaći zadatak

GD 19.6.1 Complete sentences 1-6 using the future of the verb given to the right, in the person indicated either by the sentence or by the pronoun in brackets. The pronoun is not to be used. Change sentences 7-10 to the future, changing the aspect of the verb if appropriate.

1. ______________ u muzeju celo posle podne. ([ja] - ostati)
2. ______________ kući iz kancelarije do pola osam. ([mi] - vratiti se)
3. Jovan i Zora __________ večeras kod kuće. (biti)
4. Moj muž ___________ u kancelariji duže nego obično. (zadržati se)
5. ______________ o tome na miru za vreme večere. ([mi] - razgovarati)
6. ______________ posle pozorišta kod Metropola. ([oni] - večerati)
7. Jovići dolaze večeras kod nas.
8. Ja se vraćam u subotu iz Zagreba.
9. Brzi voz iz Zagreba stiže na vreme.
10. Ja razgovaram srpskohrvatski s mojim jugoslovenskim prijateljima.

GD 19.6.2 Make questions to which the above sentences are appropriate answers.

UNIT 20

Basic Sentences - Osnovne rečenice

Seeing the Sights	Znamenitosti grada	Знаменитости града
	A	
to put up, stay (for a short time)	ódsjesti, da ódsjedne̍m, ódsjeo	о́дсести, да о́дседне̍м, о́дсео
What hotel are you in ('in which hotel did you put up?')?	U kȍm hote̍lu ste ódsjeli?	У кȍм хо̍телу сте | о́дсели?#
	B	
We're in the Metropol.	Ódsjeli smo | u ho̍telu Metrópol.	О̍дсели смо у хо̀телу | Метро́пол.
	A	
to find	náći, da nȁđēm, nȁšao	на́ћи, да на̏ђе̄м, на̀шао
Have you found a place to live?	Dà li ste na̍šli | stȁn?	Да̀ ли сте на̍шли | ста̏н?#
	B	
only, for the first time	tèk	тѐк
to begin, start	póčēti, da pòčnēm	по́че̄ти, да по̀чне̄м
same	ìstī, -ā, -ō	ѝстӣ, -а̄, -о̄
to be looking over	razgledávati, razglédāvām	разгле́дати, ра́згле̄да̄м
No, we've just begun to look for a place and we're looking over the city at the same time.	Nè, te̍k smo po̍čeli tra̍žiti stȁn | i u ȉsto vrije̍me razgle̍davamo grȁd.	Не,# те̍к смо по̍чели да тра̍жимо ста̏н | и у и̍сто вре̍ме ра́згле̄да̄мо | гра̏д.
	A	
to show; (se) to prove to be	pokázati, da pókāžēm	пока́зати, да по́ка̄же̄м

sightseeing	znàmenitōst f.	знàменитōст
Who is going to show you the sights (of the city)?	Kò će vam pokā̍zati | zna̍menitosti grȁda? #	Кò ће вам покā̍зати | зна̍менитости грȁда? #

B

to be worth(y)	vrijéditi, vrijédī	вре̄́дети, вре̄́дӣ
Our friends will show us everything that is worth seeing.	Na̍ši pri̍jatelji će | nam pokā̍zati sve̍ što vrije̍di vi̍djeti.	На̍ши при̍јатељи ће нам покā̍зати | све што̍ вре̄̍ди | видети.

A

besides (with G) or,	sèm òsim	сèм òсим
pertaining to council or cathedral	sā́bornī, -ā, -ō	сā́борнӣ, -ā, -ō
church	cȑkva	цр̏ква
the Belgrade citadel or,	Beo̍gradski grȁd Beo̍gradska tvŕđava	Бео̍градски грȁд Бео̍градска твр́ђава
zoological	zólоškī, -ā, -ō [zoólоškī]	зо́лошкӣ, -ā, -ō [зоо́лошкӣ]
garden	vȓt or vȑt pl. vȑtovi	вр̑т, вр̏т вртови
In addition to the Orthodox cathedral and Topchider park, you must see the (Belgrade) citadel and the zoo.	Ȍsim Sā̍borne cȑkve i To̍pčiderskog pàrka, tre̍ba vi̍djeti Beo̍gradsku tvŕđavu | i zo̍loški vȑt.	Се̍м Сā̍борне цр̍кве и То̍пчидерског па̍рка, тре̍ба да ви̍дите Бео̍градски грȁд | и зо̍лошки вр̍т.
to be finding; (se) to be located	nálaziti, nálazīm	нáлазити, нáлазӣм
(a section of Belgrade)	Kalemégdān/ Kalimégdān	Калемéгдāн / Калимéгдāн

They are located on Kalemegdan.	Ȍni se nálaze na Kalemegdā́nu.	Ȍни се налазе на Калемегдā́ну.
favorite, beloved	ómiljen, -a, -o	ómиљен, -а, -о
promenade	šḗtalīšte	шḗталӣште
Belgrader (man)	Beógrađanin pl. Beógrađāni	Беóграђанин Беóграђани
That's a favorite place for the people of Belgrade to go walking.	Tȍ je ómiljeno šḗtalīšte Beógrađānā.	Тȍ је омиљено шḗталӣште Беóграђāнā.

B

unknown	néznan, -a, o	нéзнан, -а, -о
hero	júnak G junā́ka pl. junā́ci	јýнак, јунā́ка јунā́ци
(name of a mountain near Belgrade)	Ȁvala	Ȁвала
assembly	skȕpština	скȕпштина
main, chief	glávnī, -ā, -ō	главнӣ, -ā, -ō
You have already seen the Tomb of the Unknown Soldier on Avala, the National Assembly, and the Main Post Office.	Spomenik Neznanog junā́ka na Ȁvali, Nā́rodnu Skȕpštinu i Glávnu pȍštu, véć ste vȉdjeli.	Споменик Незнаног јунā́ка на Ȁвали, Нā́родну Скȕпштину и Главну пȍшту, веħ сте вȉдели.
to lead	vóditi, vȍdīm	вóдити, вȍдӣм
market place	tŕžnica (Cr)	пи́јаца
Tomorrow they're going to take us to one of Belgrade's market places.	Sutra će nas vóditi na jednu od beogradskih tŕžnīcā.	Сутра ħе нас вóдити на једну од београдских пи̏јāцā.

A

busy	zȁuzēt, -ā, -ō	зȁузēт, -ā, -ō
pertaining to goods	rȍbnī, -ā, -ō	рȍбни, -ā, -ō
department store or,	rȍbna kȕća magázīn pl. magazíni	робна кȕħа магáзӣн, магази́ни

store; work, action	rā́dnja Gpl. rā́dnjī	рā́дња рā́дњӣ
self-service	samoposlužívanje	самопо̣́слуга
supermarket	rā́dnja sa samoposlužívanjēm	рā́дња за самопо̣́слугōм
If you're not busy, I can show you a department store and supermarket the day after tomorrow.	Ȁko nȋste zàuzēti, jȃ vam mȍgu pokȃzati prèkosutra jȅdnu rȍbnu kùću i rȃdnju sa samoposlužívanjēm.	Ȁко нȋсте зàузēти, jȃ вам мȍгу покȃзати прèкосутра jȅдну рȍбну кỳћу и рȃдњу за самопо̣́слугōм.
	B	
pleasure	zadovṓljstvo	задово̣̄́љство
to be selling, to sell	prodā́vati, pródājēm	прода̣̄́вати, про̣́дājēм
is sold	pródājē se	про̣́дājē се
price	cijéna	це̣̄́на
We're not; we'll enjoy seeing ('it will be a pleasure for us to see') what they sell there and what the prices are.	Nísmo, bȋće nam zadovṓljstvo da vȉdimo štȁ se tȁmo pródājē i kolȉke su cijéne.	Нӣ́смо, би́ће нам задовȍљство да вȉдимо штȁ се тȁмо про̣дājē и колике су це̣̄не?
	A	
shop, store	dúćān G dućā́na	ду́ћāн, дућа̣̄́на
to supply	opskŕ̄biti, da ópskr̄bīm (Cr.)	сна̣́бдети, да сна́бдēм
supplied	ópskr̄bljen, -a	снабде̣́вен, снабдеве̣́на, -о
goods	ròba	рòба
You'll see that the stores are rather well supplied with goods.	Vȉdjećete da su dućā́ni prȋlično dȍbro ópskr̄bljeni ròbōm.	Вȉдећете да су ра́дње прȋлично дȍбро снабдевȅне рòбōм.

to drop in, stop off	svrā́titi, da svrā̀tīm	сврạ̄́тити, да сврā̀тӣм
Come back to our place after dinner.	Svrā́tite kod nā̍s | po̍slije vèčerē.	Сврạ̄́тите ко̍д нас | по̍сле вѐчерē.

B

to look	glèdati, glèdām	глѐдати, глѐдāм
Thank you, we'll see about coming.	Hvā́la, gle̍daćemo da svrā̀tīmo.	Хвạ̄́ла#, гле̍даћемо да сврā̀тӣмо.
if we should be	ako bùdēmo	ако бу̀дēмо
too much	sùvišē	су̀вишē
or,	prèviše	прѐвише
tired	ùmōran, ùmōrna, -o	у̀мōран, у̀мōрна, -о
telephone	teléfōn	теле̣́фōн
But, if we're too tired, we'll phone you ('let you know by phone') so that you don't wait for us.	A̍li a̍ko bu̍demo pre̍više ùmōrni, jā̍vićemo vam | telefṓnom da nas ne čèkāte.	А̍ли, а̍ко бу̍демо су̀вишē у̍морни, ја̄̍вићемо вам телефо̄́ном | да нас не чѐкāте.

Grammatical Notes

Note 20.1 Verb: Future; Special Forms

It is not necessary to list the future forms of most verbs, as they are predictable. Either the infinitive is used, or the suffixes are added to the stem (infinitive form without /-ti/ (or /-ći/). There is a regular change which occurs in certain verbs, which makes it preferable to list them. For example, from /čuti/, /voleti/, /stanovati/, the future forms /čuću/, /voleću/ and /stanovaću/ are predictable, but compare:

Infinitive	Stem	Future with Suffix
dópasti se	dopas-	dópašće se
rā́sti	ras-	rā́šću
sèsti	ses-	sèšću

These examples show the regular replacement of /s/ by /š/ before /ć/ (compare Notes 25.2, 26.1.2).

Note 20.2 Enclitics: Order of Enclitics - Summary

Da li ćete se vratiti kući do sedam?

The short forms /ću/ etc. fall into the same slot as /sam/, etc. The enclitics introduced so far, and their order, are:

1	2	3	4	5
li	sam	mi	me	se
	si	ti	te	je (is)
	smo	mu	ga	
	ste	joj	je (f.)/ju	
	su	nam	nas	
		vam	vas	
	ću	im	ih	
	ćeš			
	će			
	ćemo			
	ćete			
	će			

As previously noted, /je/ 'is' does not normally occur after /se/: /vratio se/ or /on se vratio/ 'he returned'. If both /se/ and /je/ do occur, /se/ precedes /je/: /vratio se je/. Except for /ju/ (rarely used), the forms in column 4 are both accusative and genitive. Use of the genitive enclitics is common with some verbs (/on ga se setio/).

Note 20.3 Verb: /htèti/

The verb /htèti/ 'to will, to want' has been mentioned in Notes 13.4 and 19.1. The present tense forms, both short and long, are used in forming the future. /htèti/ is also used as a regular verb 'to want' wish'. It is usually replaceable by /želeti/ in such cases:

hoću da idem	želim da idem
on će hteti da ide	on će želeti da ide
hteo sam da idem	želio sam da idem

/hteti/ is stronger 'I want to go'. It is generally more polite to use /željeti/, which is more like 'I'd like to go'.

The future of these two verbs is rare and usually used in connection with /možda/ 'perhaps', /sigurno/ 'surely' or the like. They are not used in the first person in the future.

Note 20.4 Clause Introducer: /štò/

> Prema onome što sam video, ne bih rekao da je vaša zemlija siromašna.
>
> Ostaću dok ne razgledam sve što me interesuje.

Serbo-Croatian always has a clause introducer for a subordinate clause, that is, a subordinate clause with a verb form showing person and number. In the above sentences the clauses beginning with /što/ are in apposition to the preceding word in each case: 'according to that (which I saw)', 'everything (which interests me)'.

This is seen even more clearly when a preposition is used. For example /došao je pre nego što je otišao voz/ 'he came before the train left'. Here the whole clause is treated the same as a noun after the preposition. The preposition cannot be followed by a verb, but only by a nominalized verb clause.

The combination /dok ne/ corresponds to English 'until'. The literal translation of the example from the Basic Sentences is something like 'I shall stay as long as the situation is such that I don't see all that interests me'. However, /dok/ is occasionally used without /ne/ in the sense of 'until'.

Note 20.5 /Beogradski grad/

> Treba da vidite Beogradski grad.

The word /gràd/ here means 'citadel, fortress'. It apparently originally referred to a 'walled area', hence a 'fortress' which in turn became identified with the 'city'.

> /gràd Beógrad/ is 'the city of Belgrade'.

Note 20.6 New Verbs

e	I	vrḗdeti	vrḗdī		to be worth
		/vrijéditi	/vrijédī ---.---		
a	I	glèdati	glèdām		to look
a	P	pógledati	da pógledām		
C	P	nā́ći	da nàđēm	nàšao, nášla	to find
i	I	nálaziti	nálazīm		
C	P	ódsesti	da ódsednēm	ódseo, ódsela	to put up
a	I	ódsedati	ódsedām		
i	P	opskr̄́biti	da ópskr̄bīm		to supply
e	P	póčeti	da pòčnēm	pòčeo, pòčēla	to begin
a/Jē	I	póčinjati	póčinjēm		
a/Jē	P	pokā́zati	da pókāžēm		to show
a/Jē	I	pokazī́vati	pokázujēm		
a	P	pródati	da pródām	pròdao, pròdāla	to sell
a/Jē	I	prodā́vati	pródājēm		

(for /razglḗdati/, /razgledā́vati/ see Note 19.3)

V	P	snábdeti	da snábdēm		to supply
e		/snábdjeti	/da snábdīm		
a	I	snabdḗvati	snábdēvām		
		/snabdijévati	/snábdijevām		
i	P	svrā́titi	da svràtīm		to drop in
a	I	svràćati	svràćām		
i	I	vóditi	vòdīm		to lead, take
C	P	odvésti	da odvédēm	ódveo, odvéla	to take away
i	I	odvóditi	ódvodīm		
V	P	zaúzeti	da záuzmēm	zàuzeo, zàuzēla	to occupy
a	I	zaúzimati	zaúzimām		

Grammatical Drills

GD 20.1 Substitution-Correlation Drill

Naši prijatelji će nam pokazati sutra Sabornu crkvu.
1 2

1		2	
on	g-đa Jović	Beogradski grad	Glavna pošta
Jovan	Toma i Jovan	Narodna skupština	Spomenik Neznanog junaka na Avali
		Zološki vrt	jedna beogradska pijaca
		jedna robna kuća	

The following sentence is for the above drill:

Naši prijatelji će nas voditi u petak da vidimo Sabornu crkvu.

Substitution-Correlation Drill. Use the preposition /na/ or /u/ when required.

Dobiću stan na Topčiderskom brdu.
1 2

1		2	
(mi)	ona	Miloševa ulica	Dedinjski bulevar
moj prijatelj	on	Dedinje	Knez-Mihailova ulica
Smitovi	oni	Zorina ulica	Avalski put

The following sentences are for the above drill:

Stanovaću na Topčiderskom brdu.
Svratiću u jednu kafanu na Topčiderskom brdu.
Večeraću u jednom malom restoranu na Topčiderskom brdu.
Onda ću otići kod jednog srodnika koji stanuje na Topčiderskom brdu.
Pogledaću prvo jedan stan na Topčiderskom brdu.
Tražiću stan ili kuću na Topčiderskom brdu.
Znam da ću teško naći stan na Topčiderskom brdu.

Substitution-Correlation Drill with pronoun transform.

Provešćemo celo letovanje u Dalmaciji.	Mi ćemo provesti celo letovanje u Dalmaciji.

Jovan	moja žena i kći
Zora	moji roditelji

The following sentences are for the above drill:

Provešćemo se lepo u Dalmaciji.	(provesti)
Putovaćemo za vreme praznika kroz celu zemlju.	(putovati)
Izlazićemo svakog dana dok ne vidimo sve što vredi videti.	(izlaziti)
Popićemo po kafu u ovoj maloj kafani.	(popiti)
Sešćemo pored prozora da bolje vidimo predele.	(sesti)
Odsešćemo y hotelu Metropol.	(odsesti)
Ostaćemo u hotelu dok ne nađemo stan.	(ostati)
Sedećemo u čekaonici dok nas ne puste u voz.	(sedeti)
Proći ćemo kroz Ljubljanu i Zagreb na putu za Beograd.	(proći)
Svratićemo usput u Ljubljanu i Zagreb.	(svratiti)
Pitaćemo portira da li je donet naš prtljag.	(pitati)
Sačekaćemo vas na železničkoj stanici.	(sačekati)
Sećaćemo se uvek puta kroz Dalmaciju i Crnu Goru.	(sećati se)

Present Tense drill with Future transform.

provoditi-provesti

Provodim mnogo vremena na putu.	Provešću mnogo vremena na putu.

on
moj otac
ja
moji roditelji
njihovi prijatelji
mi

The following sentences are for the above type of drill:

odlaziti-otići

Sutra odlazim odavde.	Sutra ću otići odavde.

davati-dati

Dajem rado svoja kola za izlet na Frušku goru.	Daću rado svoja kola za izlet na Frušku goru.

čekati-sačekati

Čekam Jovana i Zoru.	Sačekaću Jovana i Zoru.

dobijati-dobiti

Dobijam mnogo u vremenu, ako putujem avionom.	Dobiću mnogo u vremenu, ako putujem avionom.

praviti-napraviti

U nedelju pravim izlet na Avalu. Želim da vidim spomenik Neznanog junaka.	U nedelju ću napraviti izlet na Avalu. Želim da vidim spomenik Neznanog junaka.

interesovati

Jovana interesuju znamenitosti grada.	Jovana će sigurno interesovati znamenitosti grada.
Njega interesuju znamenitosti grada.	Njega će sigurno interesovati znamenitosti grada.
Interesuju ga znamenitosti grada.	Sigurno će ga interesovati znamenitosti grada.

Zora
moji prijatelji
ova deca
ova gospoda

dopadati se-dopasti se

Jovanu se dopadaju Saborna crkva i Beogradski grad.	Jovanu će se sigurno dopasti Saborna crkva i Beogradski grad.
Njemu se dopadaju Saborna crkva i Beogradski grad.	Njemu će se sigurno dopasti Saborna crkva i Beogradski grad.
Dopadaju mu se Saborna crkva i Beogradski grad.	Dopašće mu se sigurno Saborna crkva i Beogradski grad.

gospođica Smit
Smitovi
moji prijatelji
ta gospoda
moja majka i žena

Give the future transform of each of the following sentences, as illustrated by the first.

Brzi voz polazi u 5:00 sati.	Brzi voz će poći u 5:00 sati.
Brzi voz polazi na vreme.	
Žao mi je, ali ekspres ne polazi na vreme.	
Brzi voz dolazi u 6:15.	
Pošta ne dolazi pre 9:00 časova.	
Ekspres dolazi na vreme.	
Brzi voz iz Zagreba stiže kroz pola sata. /stići/	
Vaš prtljag stiže sutra.	
Vaši kuferi dolaze drugim vozom.	

Future Tense with Past Tense transform.

Ješćemo danas u restoranu.	Jeli smo danas u restoranu.

(ja) sestra i majka oni Zora
Jovan moji roditelji deca moja kći

The following sentences are for the above drill:

Pićemo kafu u kafani.	Pili smo kafu u kafani.
Danas ćemo doneti naš prtljag sa železničke stanice.	Danas smo doneli naš prtljag sa železničke stanice.
Kazaćemo Marku da ga čekate.	Kazali smo Marku da ga čekate.
Reći ćemo Marku da ga čekate.	Rekli smo Marku da ga čekate.
Javićemo Tomi čim Marko dođe.	Javili smo Tomi čim je Marko došao.
Poći ćemo na izlet rano ujutru.	Pošli smo na izlet rano ujutru.
Kupićemo karte za voz na železničkoj stanici.	Kupili smo karte za voz na železničkoj stanici.
Zadocnićemo za voz, ako ne uzmemo taksi.	Zadocnili smo za voz, jer nismo uzeli taksi.
Uzećemo karte za voz na železničkoj stanici.	Uzeli smo karte za voz na železničkoj stanici.
Pokazaćemo vam sve što vredi videti u gradu.	Pokazali smo vam sve što vredi videti u gradu.
Zauzećemo vam sobu kod Metropola.	Zauzeli smo vam sobu kod Metropola.
Ići ćemo danas u jednu radnju sa samoposlugom.	Išli smo danas u jednu radnju sa samoposlugom.
Vodićemo g. Smita u petak na jednu od beogradskih pijaca.	Vodili smo g. Smita u petak na jednu od beogradskih pijaca.
Bićemo zauzeti ceo dan.	Bili smo zauzeti ceo dan.

GD 20.2 Questions and Answers

GD 20.2.1 Informational Answers

Kad će vam vaši prijatelji pokazati znamenitosti grada?	U petak. Oni će mi pokazati znamenitosti grada u petak. Ne znam. Još nismo razgovarali o tome.

Zora g. Jović g-đa i g-ca Jović ta gospoda

Ko će dati kola za put u Ljubljanu?	Ja ću dati. Ja ću dati kola za taj put. Ne znam. Ne znam ko će dati kola.

moj prijatelj Amerikanac Smitovi Jovan Zora

The following questions are for the above type of drill:

Ko će sačekati g. i g-đu Jović na železničkoj stanici?
Ko će kazati Marku da ga čekam?
Ko će reći Marku da sam došao?
Ko će javiti Tomi da je Marko došao?
Ko će svratiti kod Tome da vidi kako mu je?
Ko će mi pokazati znamenitosti grada?
Ko će me voditi na Avalu da vidim spomenik Neznanog junaka?

Change the pronominal adjective in the answer according to the change of subject in the question.

S kim ćete ići na izlet u okolinu Beograda?	S mojim prijateljima Jugoslovenima. Ići ću na izlet s mojim primateljima Jugoslovenima.

vi (pl) Jovan vi i Džon g-ca Smit ta gospoda ti ljudi

GD 20.2.2 Yes and No Answers

Da li ćete dobiti kuću na Dedinju?	Da, hoću. /Da, dobiću.
Hoćete li dobiti kuću na Dedinju?	Ne, neću. /Ne, neću dobiti.
Vi ćete dobiti kuću na Dedinju, je l'te?	Ne, na žalost neću dobiti tu kuću.
Zar ćete dobiti kuću na Dedinju?	Da, hoću. Da, izgleda da ću dobiti. Još nije sigurno, možda neću.
Zar nećete dobiti kuću na Dedinju?	Na žalost neću. Izgleda da neću dobiti tu kuću. Pre da neću nego da hoću.

The following questions with short answers are for the same type of drill:

Kad će vas vaši prijatelji voditi, na jednu od beogradskih pijaca?	Jednog dana ove nedelje.
Kad će vaši prijatelji opet doći u Beograd?	Idućeg leta.
Kad će vaši prijatelji doneti njihov prtljag sa železničke stanice?	Danas posle podne.
Kad će vaši prijatelji proći kroz Beograd?	Ovog četvrtka.
Kad će vaši prijatelji početi da uče srpskohrvatski?	Već su počeli.

Gde ćete dobiti stan?	Na Dedinju. Dobiću stan na Dedinju. Još ne znam gde ću dobiti stan.

vaš prijatelj Amerikanac
Smitovi
vaši srodnici
Zora
oni
vi (pl.)

The following questions with short answers are for the same substitution drill:

Gde ćete stanovati?	U Miloševoj ulici broj 54.
Gde ćete provesti praznike?	U Dalmaciji.
Gde ćete večerati u subotu?	Kod Metropola.
Gde ćete odsesti?	U Metropolu.
Koliko cete ostati u hotelu?	Dok ne nađem stan.
Gde ćete danas ručati?	Ručaću u ekspres-restoranu.
Odakle ćete javiti Tomi da ste došli?	Odavde.
Kako ćete se javiti Tomi?	Telefonom.
Od čege zavisi vaš dolazak.	Od toga da li ću imati vremena.
Čijim kolima ćete ići na izlet?	Mojim kolima. Ići ćemo mojim kolima na izlet. Ne znam. Još nismo o tome govorili.

on
oni
(mi)
vi i Jovići
vi i vaši prijatelji Jugosloveni
vi i vaši prijatelji Amerikanci

The substitutions for /vi/:

vi (pl) Toma vaš prijatelj g. i g-đa Jović Smitovi

The following questions are for the above type of drill:

Da li ćete doći na sastanak na vreme?
Da li ćete moći svratiti kod nas večeras?
Da li ćete naći stan na Dedinju?
Da li ćete provesti praznike u Beogradu?
Da li ćete čekati dok ne dođe voz?
Da li ćete gledati jugoslovenski film?
Da li ćete praviti negde izlet u nedelju?
Da li ćete izlaziti negde večeras?
Da li ćete odsesti u hotel Metropolu?
Da li ćete svršiti posao na vreme?
Da li ćete se žaliti zbog prljave sobe?

Hoće li brzi voz stići na vreme?	Da, hoće. Ne, neće. Da, brzi voz će kao i uvek stići na vreme. Ne, brzi voz će zadocniti najmanje pola sata.

Jovan Zora g. i g-đa Jović

Da nećete zadocniti za voz?	Mislim da neću. Uzeću taksi. Neće biti dobro ako zadocnim. Moram danas da budem u Zagrebu. Imam hitna posla.

vaš prijatelj g. Jović ta gospoda Toma i Jovan

Hoćete li da vidite jednu veliku robnu kuću?	Da, hoću. Da, hoću vrlo rado da vidim jednu robnu kuću.

znamenitosti grada
Glavna pošta
jedan nov magazin
zološki vrt

Saborna crkva
jedna radnja sa samoposlugom
Topčiderski park

spomenik Neznanog junaka
Narodna skupština
jedan dobro snabdeven dućan
jedna stara crkva

Substitute /želeti/ for /hteti/.

GD 20.3 Question and Answer Drill with Prompt

Odsešću u hotelu Metropol.	Gde ćete odsesti? /U kom hotelu ćete odsesti?
Hvala, sešću na krevet.	Izvolte sedite na krevet ili na stolicu?
Još nismo počeli da tražimo stan.	Da li ste počeli da tražite stan?
Sutra ćemo početi da tražimo stan.	Kad ćete početi da tražite stan?
Teško ćete naći stan na Topčiderskom brdu.	Da li možemo naći stan na Topčiderskom brdu?
Još nismo razgledali grad.	Da li ste razgledali grad?
Razgledaćemo grad ove nedelje.	Kad ćete razgledati grad?
Vredi videti Sabornu crkvu, Topčiderski park, Beogradski grad, zološki vrt i drugo.	Šta vredi videti ovde?
Naši jugoslovenski prijatelji će nam pokazati znamenitosti grada.	Ko će vam pokazati znamenitosti grada?
Beogradski grad i zoložki vrt nalaze se na Kalemegdanu.	Gde se nalaze Beogradski grad i zološki vrt?
Kalemegdan je omiljeni park i šetalište Beogradana.	Šta je Kalemegdan?
Još nismo išli na Avalu.	Da li ste išli na Avalu?
Sutra ćemo ići na Avalu da vidimo spomenik Neznanog junaka.	Kad ćete ići na Avalu?
Još nismo bili ni na jednoj pijaci.	Da li ste bili na nekoj pijaci?
Jovan će nas voditi u četvrtak na jednu pijacu.	Ko će vas voditi na pijacu? /Hoćete li ići sami na pijacu?
Izaći ću večeras kod Metropola.	Hoćete izlaziti negde večeras?
Jovan i ja ćemo ići zajedno.	Da li ćete ići sami?
Ne prolazimo kroz vašu ulicu, ali prolazimo blizu nje.	Da li prolazite kroz moju ulicu?
Vrlo rado ću svratiti po vas ('for you').	Hoćete li da svratiti po mene?
Prvo ću otići po Jovana, onda ću doći po vas.	Hoćete li prvo ići po Jovana?
Mi ćemo lako naći vašu kaću.	Da li ćete moći naći moju kuću?
Mi ćemo poći od kuće u pola devet.	U koliko sati ćete poći od vaše kuće?

GD 20.4 Conversations - Razgovori

GD 20.4.1

A	B
Što vrijedi vidjeti u Beogradu?	Vrijedi vidjeti Beogradski grad. Tako mi zovemo staru tvrđavu.
Gdje je tvrđava?	Ona je na Kalemegdanu.
Što još vrijedi vidjeti osim tvrđave?	Na Kalemegdanu se nalazi i stara gradska crkva, koju Beograđani mnogo vole.
Kalemegdan mora biti jako veliki, zar ne?	I jest. To je na prvom njestu omiljeni park svih Beograđana, i starih i mladih.
Djeca žele da ih vodimo u zološki vrt. Je li vrt u istom dijelu grada?	Jest, i zološki vrt je na Kalemegdanu i to u samoj tvrđavi.
Onda moramo ići na Kelemegdan još ove nedjelje.	Ako hoćete, moja žena i ja vam možemo pokazati Kalemegdan.
Vrlo rado. Biće nam milo.	Kad ćete imati vremena? Treba vam najmanje cijelo poslije podne.
Sutra poslije podne, ako je vama zgodno.	Jest. Gdje ćemo se naći?
Možemo se naći u ambasadi u 2 sata. Do viđenja.	U redu. Do viđenja do sutra.

Шта вреди видети у Београду?	Вреди видети Београдски град. Тако ми зовемо стару тврђаву.
Где је град?	Он је на Калемегдану.
Шта још вреди видети сем града?	На Калемегдану се налази и стара градска црква, коју Београђани много воле.
Калемегдан мора бити врло велики, јел'те?	И јесте. То је на првом месту омиљени парк свих Београђана, и старих и младих.
Деца желе да их водимо у золошки врт. Је ли врт у истом делу града?	Јесте, и золошки врт је на Калемегдану и то у самој тврђави.
Онда морамо ићи на Калемегдан још ове недеље.	Ако хоћете, моја жена и ја вам можемо показати Калемегдан.
Врло радо. Биће нам мило.	Кад ћете имати времена? Треба вам најмање цело после подне.

Сутра после подне, ако је вама згодно.	Јесте. Где ћемо се наћи?
Можемо се наћи у амбасади у 2 сата.	У реду. До виђења до сутра.
До виђења.	

GD 20.4.2

Hoćete (li) biti kod kuće poslije večere?	Da, hoćemo.
Možemo li doći kod vas oko osam?	Biće nam jako milo, ako dođete. Jeste (li) našli stan?
Još nismo, ali tražimo i u isto vrijeme razgledavamo grad.	Kad mislite da ćete naći stan?
Ne znam točno. To je teško reći.	Gdje želite stanovati?
Na Topčiderskom brdu ili Dedinju, ako nađemo tamo stan.	Tamo je teško naći stan.
Gdje ste bili juče?	Bili smo na tržnici.
Na kojoj ste bili?	Na tržnici 'Zeleni venac'.
To je lijepa i velika tržnica.	Da, dobro je opskrbljena i uređena. Mojoj ženi se jako dopala.

Хоћете (ли) бити код куће после вечере?	Да, хоћемо.
Можемо ли доћи код вас око осам?	Биће нам врло мило, ако дођете. Јесте (ли) нашли стан?
Још нисмо, али тражимо и у исто време разгледамо град.	Кад мислите да ћете наћи стан?
Не знам тачно. То је тешко рећи.	Где желите да станујете?
На Топчидерском брду или Дедињу, ако нађемо тамо стан.	Тамо је тешко наћи стан.
Где сте били јуче?	Били смо на пијаци.
На којој пијаци сте били.	На пијаци 'Зелени венац'.
То је лепа и велика пијаца.	Да, добро је снабдевена и уређена. Мојој жени се јако допала.

GD 20.4.3

U kom hotelu su odsjeli vaši prijatelji?	Odsjeli su u Metropolu.
Koliko će oni ostati u hotelu.	Oni će ostati u hotelu vjerojatno još tri nedjelje.
Zašto tako dugo? Zar oni još nisu našli stan?	Oni imaju stan, ali njihov stan neće biti slobodan ranije.
Koji stan su dobili?	Oni su dobili stan u kome stanuje g. Smit sa obitelji.
Kad g. i g-đa Smit odlaze odavde?	Oni ostaju ovde još tri nedjelje.
Da li se vašim prijateljima dopada kuća u kojoj stanuju Smitovi?	Da, dopada im se. To je velika i lijepa kuća.
Je li ta kuća u samom gradu.	Ta kuća se nalazi na Dedinju.
To je sigurno lijepa kuća.	Pa jest.

У ком хотелу су одсели ваши пријатељи?	Одсели су у Метрополу.
Колико ће они остати у хотелу?	Они ће остати у хотелу вероватно још три недеље.
Зашто тако дуго? Зар они још нису нашли стан?	Они имају стан, али њихов стан неће бити слободан раније.
Који стан су добили?	Они су добили стан и коме станује г. Смит са породицом.
Кад г. и г-ђа Смит одлазе одавде?	Они остају овде бар још три недеље.
Да ли се вашим пријатељима свиђа кућа и којој станују Смитови.	Да, свиђа им се. То је велика и лепа кућа.
Је ли та кућа у самом граду?	Та кућа се налази на Дедињу.
То је сигурно лепа кућа.	Па јесте.

GD 20.5 Homework - Domaći zadatak.

GD 20.5.1 Write sentences 1-5 with the proper verb of those listed to the right of each sentence or with both verbs where appropriate. In 6-10 fill the blanks with the proper form of the item listed to the right of each sentence. The pronouns are not to be used with the verbs.

1. Mi ćemo ________ u hotelu dok ne nađemo stan. (odsesti, ostati)
2. Mi ćemo ________ na vreme. (doći, stići)
3. Hoću ____________ Sabornu crkvu. (videti, da vidim)
4. Brzi voz će ___________ pola sata. (zadocniti, biti dockan)

5. Moj prijatelj će sigurno ___________. (doći dockan, zadocniti)

6. _________ će sigurno interesovati Kalemegdan. (on)

7. On hoće ___________ red vožnje. (uzeti)

8. ___________ u Metropolu. (ja - odsesti)

9. ___________ kroz Moravsku dolinu. (mi - proći)

10. Želim ___________ na vreme. (stići)

GD 20.5.2 Make questions to which the above sentences are appropriate answers.

UNIT 21

Basic Sentences - Osnovne rečenice

Weekend	Vikend	Викенд
	A	
let's go	hájdemo	хајде̄́мо / ајде̄́мо
Let's go to the coffeehouse. I'd like to drink a glass of beer.	Hájdemo | u kavánu. | Htȉo bih pópiti | čȁšu pȉva.	Хајде̄́мо | у кафа́ну. Хо́ћу да по̏пијем | ча̏шу пи̏ва.
	B	
I could	mògao bih	мо̀гао бих
to eat up, finish eating	pójesti, da pójedēm, pójeo	по́јести, да по́једе̄м, по́јео
crescent shaped roll	kífla Gpl. kíflī /róščić (Cr)	ки̏́фла, ки̏́флӣ
roll	žémička (Cr)	зе́мичка
pastry, cake	kólač pl. koláči	ко́лач колаа́чи
All right, I'm not thirsty, but I could eat a roll or a cake.	U rédu, jȃ nȉsam žédan, ȁli bih mogao ȕzeti jȅdnu žémičku | ili kólač.	У ре̄́ду, # јȃ ни̏́сам | же̄́дан, # а̏ли бих мо̏гао да по̏једем је̏дну ки̏́флу | или ко́ла̄ч.
	A	
weekend	vȉkend	ви̏кенд
Where are you going to spend the weekend?	Gdjè ćete prȍvesti | vȉkend?	Гдѐ ћете про̏вести | ви̏кенд? #
	B	
right, straight, just	pràv, -a, -o	пра̀в, -а, -о
to intend, plan	namjerávati, namjérāvām	намера́вати, наме́ра̄ва̄м

To tell the truth I'm tired, and I'm thinking of staying at home.	Pra̍vo da vam kā̀žem, ùmōran sam | i namjérāvām | o̍stati kod kùćē.	Пра̀во да вам ка̄̍жем, у̀мо̄ран сам | и наме́ра̄ва̄м да о̍станем | ко́д куће̄.
	A	
don't	némōjte	не́мо̄јте
best, the best	nā̀jboljī, -ā, -ē	на̄̀јбо̍љӣ, -а̄, -е̄
If you are tired, (then) don't go anywhere. That's the best [thing to do].	A̍ko ste ùmōrni | o̍nda ne̍mojte nìkuda i̍ći. Tō̍ je nā̀jbo̍ljē.	А̍ко сте у̀мо̄рни | о̍нда не̍мојте нѝгде и̍ћи. То̄̍ је на̄̀јбоље̄.
	B	
to do, work	urā́diti, da úrādīm	ура̄́дити, да у́ра̄дӣм
to answer	odgovóriti, da odgóvorīm	одгово́рити, да одго́ворӣм
Of course, that's that I'm going to do. Anyway, I have to answer some letters.	Pa dà, tàko ću | i urā́diti. Ī̍nače mō̍ram odgovóriti | na ne̍koliko pī̀sāmā.	Па да̀, # та̀ко ћу | и ура̄́дити. Ѝна̄че и̍мам да одго̍ворим | на не̍колико пӣ̀са̄ма̄.
	A	
What do you plan [to do]?	Što̍ namjérāvāte?	Шта̍ вӣ наме̍равате?#
by all means, surely	svákāko	сва́ка̄ко
outside (with G)	vàn	ва̀н
or,	ìzvan	ѝзван
outside the city, in the country	van grā̀da	ва̀н гра̄да
We'll surely go somewhere in the country.	Mī̍ ćemo svàkāko i̍ći | ne̍gdje i̍zvan grā̀da.	Мӣ̍ ћемо сва́како и̍ћи не̍где | ва̀н гра̄да.
unwillingly	nèrado	нѐрадо
to be staying, to stay	óstajati, óstajēm	о́стајати, о́стаје̄м

I don't like staying at home on ('during') weekend.	Jȁ nȅrado ȍstajem kod kúće za vrijȅme vȉkenda.	Jȁ нȅрадо ȍстајем|кòд кућē| за врȅме вѝкенда.
	B	
to be buying, to buy	kupóvati, kúpujēm	купо́вати, ку́пујēм
pertaining to writing	písāći, -a, -e	пи́сāћи, -а, -е
pertaining to office	kancelárijskī, -ā, -ō	канцела́ријскӣ, -ā, -ō
material	materíjāl	матери́јāл
set, kit, outfit	príbor	при́бор
stationery	pȉsaći príbor/ kancelȁrijski príbor	пȉсаћи матери́јāл / канцелȁријски матери́јāл
Where do you buy stationery?	Gdjȅ kȕpujete pȉsaći príbor?	Гдѐ кȕпујете|пȉсаћи матери́јāл?
pencil	ólōvka Gpl. ólōvkī /ólovākā	о́лōвка, о́лōвкӣ
envelope	ómot (Cr.)	ко́верат, ко́верта
paper	hártija	ха́ртија
or,	pápīr G. papíra	па́пӣр, папи́ра
I have to buy a couple of pencils and some envelopes and paper.	Trȅbam kȕpiti nȅkoliko ólovākā| i ómōtā| i papíra.	Трȅба да кȕпим нȅколико о́лōвкӣ| и кȍверата и ха́ртије.
	A	
stationery store	pápīrnica	па́пирница
bookstore	knjížara	књи́жара
Stationery is sold in stationery stores and bookstores.	Pȉsaći príbor| se prȍdaje u papírnicama| i knjížarama.	Пȉсаћи матерȉјал се про́дāјē| у пȁпирницама и књи́жарама.

	B	
to be writing, to write	písati, pȉšēm	пи́сати, пи̏ше̄м
to write	napísati, da nápīšēm	напи́сати, да на́пӣше̄м
Although I don't like to write [letters], I have to write a couple of them ('letters') this weekend.	Ma̍da ne vo̍lim písati, mo̍ram o̍vog vi̍kenda napi̍sati ne̍koliko pȉsāmā.	Ма̍да не̍ волим да пи̏ше̄м, мо̍рам о̍вог ви̍кенда да на́пӣше̄м | не̍колико пи́са̄ма̄.
	A	
How do you spend evening here?	Ka̍ko ŏvdje | pro̍vodite vèčeri?	Ка̀ко про̍водите | вѐчери о̍вде?#
	B	
We usually eat dinner as soon as I come home.	Mi̍ o̍bično véčerāmo | čȉm ja do̍đem | kúći.	Ми̍ о̍бично ве́чера̄мо | чѝм ја̍ до̍ђем | ку̀ћи.
to be reading, to read	čítati, čítām	чи́тати, чи́та̄м
newspaper	nòvine f. pl.	но̀вине
to be resting, relaxing	odmárati se, ódmārām se	одма́рати се, о́дма̄ра̄м се
Sometimes I read newspapers and relax until dinner is ready.	Po̍nekad či̍tam nòvine | i ódmārām se | do̍k ve̍čera ne bu̍de gótova.	По̍некад чи̍там но̀вине | и о́дма̄ра̄м се | до̍к ве̍чера не̍ буде го́това.
	A	
city	vároš f.	ва́рош
When do you come home from the city?	Kàd do̍lazite iz gra̍da | kúći?	Ка̀д до̍лазите | ку̀ћи | из ва́роши?#
	B	
to be getting up, to get up	ústajati, ústajēm	у́стајати, у́стаје̄м

A while back I used to come home later, because I used to get up later.	Pri̍je sam do̍lazio ku̍ći kásnije, je̍r sam ùstajao ka̍snije.	Ра̍није сам до̍лазио ку̍ћи ка́сније, јер сам у̍стајао ка́сније.
	A	
to get up	ústati, da ústanēm	у́стати, да у́стане̄м
to read	pročítati, da pročítām	прочи́тати, да прочи́та̄м
departure, leaving	ódlazak G. ódlaska pl ódlasci	о́длазак о́дласка о́дласци
Now I have to get up early, and read the Yugoslav newspapers before leaving for the office.	Sa̍da mo̍ram u̍stati ràno| i pročítati jugoslȁvenske nóvine| pri̍je o̍dlaska u ȕred.	Са̍да мо̍рам да у̍станем ра̀но| и да прочи̍там југословенске но̍вине прȅ о̍дласка| у канцела́рију.
Do you know Serbo-Croatian that well?	Za̍r tàko| zna̍te do̍bro srpskohŕvātski?	За̍р та̀ко до̍бро зна̍те| # српскохр́ва̄тски?
	B	
Yes, I do.	Dà, znȁm.	Да̀, зна̏м.
	A	
Good for you.	Blàgo| váma!	Бла̀го ва̍ма!

Grammatical Notes

Note 21.1 Verb: Aspect

Note 21.1.1 Perfective and Imperfective Pairs

Hoću da popijem čašu piva.
Mogao bih da pojedem jednu kiflu.
Nameravam se da ostanem kod kuće.
Ja nerado ostajem kod kuće za vreme vikenda.
Treba da kupim nekoliko olovki.
Gde kupujete pisaći materijal?
Mada ne volim da pišem, moram ovog vikenda da napišem nekoliko pisama.
Ponekad čitam novine.

Sada moram da pročitam jugoslovenske novine.
Gde ćete provesti vikend?
Kako provodite večeri ovde?
Mi obično večeramo čim ja dođem kući.
Ranije sam dolazio kući kasnije.

These examples from the Basic Sentences illustrate the way in which perfective and imperfective verbs pair. The verbs used are:

pìti	to (be) drink(ing)	I	pópiti	to (finish) drink(ing)	P
jèsti	to (be) eat(ing)	I	pójesti	to (finish) eat(ing)	P
óstati	to stay	P	óstajati	to (be) stay(ing)	I
kűpiti	to (finish) buy(ing)	P	kupóvati	to (be) buy(ing)	I
písati	to (be) writ(ing)	I	napísati	to (finish) writ(ing)	P
čítati	to (be) read(ing)	I	próčitati	to (finish) read(ing)	P
provésti	to (finish) spend(ing)	P	provóditi	to (be) spend(ing)	I
dőći	to (finish) com(ing)	P	dólaziti	to (be) com(ing)	I

What may be considered the 'simpler' verb form of each pair is on the left. The forms on the right are augmented in some way. The augumented form

may have a prefix: pópiti compare: pìti
may have added a suffix: óstajati compare: óstati
may have changed a suffix: kupóvati compare: kűpiti

These forms illustrate the most fundamental features of the correspondences between perfective-imperfective pairs of verbs. These features are:

1. The simple, most basic, form of the verb may be either perfective or imperfective. For example, /kűpiti/ is perfective, /písati/ is imperfective. Most simple verbs having no prefix are imperfective.
2. A prefix added to a simple form makes it perfective: /písati/ is imperfective, /napísati/ is perfective, /čítati/ is imperfective, /próčitati/ is perfective.
3. Suffixes different from those of the corresponding perfective verb may be added to make the verb imperfective:

Perfective	Imperfective
kűp - i - ti	kup - óv - a - ti
ósta- -ti	ósta - j - a - ti

4. There may be differences in the form of the root itself between perfective and imperfective.

Perfective	Imperfective
pro-vés-ti	pro-vód-iti
pro-véd-ēm	pró-vod-īm

Here the difference is primarily that of the vowel (/-e-/ in the perfective /-o-/ in the imperfective). (The form in /-s-/ before /-ti/ is predictable.) Another verb set is:

Perfective	Imperfective
dőći	dólaziti
dȍđēm	dólazīm
dóšao	dólazio

In this case the correspondence between perfective and imperfective is completely unpredictable (like present go and past went in English). This situation is comparatively rare, but it occurs. (See below for other verbs from completely different roots which form aspect pairs.)

It is easier to see the relationship between aspect pairs if verbs are broken up into their component parts.

(Prefix) or (Prefixes)	ROOT	(Extension) or (Extensions)	Stem Formative Suffix	Ending or Endings
	pi-			-ti
po-	pi-			-ti
	kup-		-i-	-ti
	kup-	-ov-	-a-	-ti
	kup-	-u-	-jē-	-m
po-	kaz-	-iv-	-a-	-ti

This analysis will be useful for the following discussion.

As has been seen, nearly all verbs occur in pairs, one being imperfective, the other perfective. In ordinary speech some verbs are used only in the imperfective form, the perfective counterpart not occurring. This restriction is more a matter of meaning than of form. These verbs either refer to actions which in themselves are of a durative nature or to states of being. In other words, the meanings are in the nature of things imperfective. While it is possible to consider a perfective aspect of one of these 'enduring' states, it is not usual to do so. Examples of such imperfective verbs are:

govóriti	to speak	razúmeti	to understand
htèti	to want, will	stanóvati	to dwell
ímati	to have	vrédeti	to be worth
kőštati	to cost	znàti	to know
mìsliti	to think	žíveti	to live
móći	to be able		
mőrati	to be obliged to		

There are only a few basic patterns into which nearly all the aspect relations of verbs fall. The most frequent pattern is:

Simple Form (I)
Prefix plus Simple Form (P) (as perfective counterpart to simple form, where such occurs)

Other prefixes plus Simple Form (P) Other prefixes plus Expanded Form (I)

E.g.	písati	(I)	to be writing			
	napísati	(P)	to write			
	potpísati	(P)	to sign	potpisívati	(I)	to be signing

/napísati/ is the normal perfective counterpart of /písati/: /pìšem písmo/ 'I'm writing a letter', /napísao sam písmo/ 'I wrote a letter'. The prefix /pod-/ (here /pot-/ before the voiceless consonant /p/) adds the idea of 'under', 'to write under' - 'to sign'. There are many other prefixes possible on the same root. (A survey of verb prefixes is given in Note 39.1.) Each of these other prefixes plus the simple form is a perfective verb (as /potpisati/) and each of these verbs has an expanded form as imperfective counterpart (as /potpisivati/).

A second pattern, common but less frequent is:

Simple Form (P) Expanded Form (I)
Prefix plus Simple Form (P) Prefix plus Expanded Form (I)

E.g.	kázati	(P)	to say	kazívati	(I)	to be saying
	pokázati	(P)	to show	pokazívati	(I)	to be showing

(Note also the considerable shift of meaning here.) The simple form and expanded form without prefix form a perfective-imperfective pair. A variation on this pattern is one in which the simple form does not occur:

			vóditi	(I)	to lead
provésti	(P)	to spend time	provoditi	(I)	to be spending time

These two patterns may be summarized:

1a	I		1b	I			2a	P	I	2b		I
	P			P	I	and		P	I		P	I
	P	I										

1b is for those verbs which do not have a perfective counterpart to the simple imperfective form. Not all verbs pattern so neatly, but the vast majority do. A few variations may be mentioned. Occasionally what appears to be a perfective-imperfective pair consists of two completely different verbs, as I /govóriti/ 'to speak' P /réći/ 'to say', P /čùti/ 'to hear' I /slùšati/ 'to listen to'. In some cases one verb may serve as a member of more than one pair:

I	íći	to go			
P	otíći	to go (perfective of /íći/) to leave	I	ódlaziti	to be leaving

There are also verb groups which have no simple verb, such as /izvíniti/. This verb with its related forms belongs to pattern 1.

There are in addition to the more common imperfective forms some with more specialized meaning. For example:

I	vìdeti	to see	I	vídati	to see (repeatedly, over and over)

/vídati/ has iterative meaning, indicating something which occurs over and over. In most cases the ordinary imperfective verb is used in reference to such action. Another example of specialized meaning is:

sèsti	to sit down	sèdati	to be in the act of sitting down	sédeti	to be seated

/izvolte sesti/ is 'please sit down'. /sedite/ 'be seated' is also used.

The following list gives some of the verbs which have occurred so far, according to the above patterns:

bi-	P	dóbiti	to receive	I	dobíjati	to be receiving
bri-	P	brínuti se	to worry			
	P	zabrínuti se	to come to worry about			
ček	I	čèkati	to wait			
	P	sáčekati	to wait up to the point of arrival	I	sačekívati	
čit-	I	čítati	to read			
	P	pročítati	to read (through), finish reading			
drž-	P	zadŕžati se	to be detained	I	zadržávati se	to be detained
gled-	I	glèdati	to look at			
	P	pógledati	to look at			
	P	rázgledati	to look over	I	razglédati /razgledávati	to be looking over
id-	I	íći	to go			
	P	dőći	to come	I	dólaziti	to be coming
	P	izáći /izíći	to go out	I	ízlaziti	to be going out
	P	náći	to find	I	nálaziti	to be finding
	P	otíći	to go			
			to leave	I	ódlaziti	to be leaving
	P	prőći	to pass by	I	prólaziti	to be passing by
	P	űći	to enter	I	úlaziti	to be entering
jed-	I	jèsti	to eat			
	P	pójesti	to eat up, finish eating			
mol-	I	móliti	to ask politely, beg, pray			
	P	zamóliti	to ask politely			
mor-	P	odmóriti se	to rest	I	odmárati se	to be resting
pad-	P	dópasti se	to please	I	dópadati se	to be pleasing
pi-	I	pìti	to drink			
	P	pópiti	to drink up, finish drinking			

pis-	I	písati	to be writing			
	P	napísati	to write			
prav-	I	pràviti	to be making			
	P	nápraviti	to make			
pros-	I	prósiti	to beg, to propose (marriage)			
	P	ísprositi	to beg, propose			
put-	I	putóvati	to travel			(This expanded form with /-ov-/ patterns as a simple one)
	P	ótputovati	to set off travelling			
rad-	I	ắditi	to work			
	P	urắditi	to finish work(ing), to do			
	P	sèsti	to sit down	I	sèdati	to be in act of sitting down
sed-	P	ódsesti	to put up	I	ódsedati /odsĕ́dati	to be putting up
slug-	I	slŭ́žiti	to serve			
	P	poslŭ́žiti	to serve, do a service		poslužívati	to be serving
sta-	P	óstati	to stay	I	óstajati	to be staying
	P	ústati	to get up	I	ústajati	to be getting up
vol-	I	vóleti	to like, prefer			
	P	zavóleti	to come to like, fall in love			
	P	izvóleti	to please	I	izvolĕ́vati	
zajm-	P	pozắjmiti	to loan	I	pozajmljívati	to be loaning
žel-	I	želeti	to wish, want			
	P	požéleti	to wish, want			
žen	I	ženiti se	to be getting married (of man)			
	P	oženiti se	to get married			

The following verbs also fit in pattern 1, but are listed separately because of the special features involved:

I	pítati	to be asking
P	upítati	to ask
P	zapítati	
I	trážiti	to look for, demand, ask for
P	potrážiti	to demand, ask for
P	zatrážiti	
I	trèbati	to be necessary
P	ústrebati	to happen to be necessary
P	zátrebati	

Pattern 2a

P	dàti	to give	I	dávati	to be giving
P	pródati	to sell	I	prodávati	to be selling
P	údati se	to get mattied	I	udávati se	to be getting married
P	kázati	to say	I	kazívati	to be saying
P	pokázati	to show	I	pokazívati	to be showing
P	kúpiti	to buy	I	kupóvati	to be buying
P	plátiti	to pay	I	pláćati	to be paying
P	prímiti	to receive	I	prímati	to be receiving
P	réšiti	to decide	I	rešávati	to be deciding
P	vrátiti se	to return	I	vràćati se	to be returning
P	svrátiti	to drop in	I	svràćati	to be dropping in

Pattern 2b

men-	P	proméniti	to exchange	I	ménjati	to change
nos-				I	nósiti	to carry

	P	dónēti		I	donósiti	to be bringing
prost-				I	práštati	to be pardoning
	P	opróstiti	to pardon	I	opráštati	
vod-				I	vóditi	to lead
	P	provésti	to spend time	I	provóditi	to be spending time

Note 21.1.2 Verb: Perfective and Imperfective /bìti/

Ako budemo suviše umorni, javićemo vam telefonom.

/budemo/ is an example of the perfective present of /biti/. There are two sets of present forms for this verb, one imperfective and the other perfective. The perfective forms are used in subordinate clauses, like the above, referring to a future possibility ('if it should be that we be too tired'). The forms are:

		Imperfective				Perfective	
sam	smo	jésam	jésmo	nísam	nísmo	bùdem	bùdēmo
si	ste	jési	jéste	nísi	níste	bùdēš	bùdēte
je	su	jèst, jè	jésu	nìje	nísu	bùdē	bùdū

Note 21.1.3 Aspect usage

While Note 21.1.1 was primarily directed toward the form, a great deal was said or implied concerning the usage of the forms. Following is a summary treatment of the usage.

Imperfective verbs refer to the action or state as in process. The action may be one which takes very little time, as /sèdati/ 'to be in the act of sitting down'. It may refer to a general situation, as /stanóvati/ 'to dwell, live'. It may refer to a state of mind, as /znàti/ 'to know', /razúmeti/ 'to understand'. The same verb may refer to action which is in process or which is repetitive: /putuje u Zagreb/ 'he's travelling to Zagreb' (referring to what he's now doing), /putuje u Zagreb dvaput nedeljno/ 'he travels to Zagreb twice a week'.

The perfective, on the other hand, refers to completion of action. It may be a single act, as /sèsti/ 'to sit down'. It may be the beginning of the action. That is, the action of starting is completed, as /otputóvati/ 'to set off travelling'. Compare /zábrinuti se/ 'to come to worry about'. More commonly the perfective refers to the completion of the action indicated by the verb, as /pójesti/ 'to finish eating'.

In Note 19.1 the correspondence of the English simple verb with the Serbo-Croatian perfective and the verb phrases in -ing with the imperfective was pointed out:

ako prodam	if I sell	prodajem	I'm selling
prodao sam	I sold	prodavao sam	I was selling, I used to sell
prodaću	I'll sell	prodavaću	I'll be selling

This is more useful as a guide to the meaning of the forms than as a guide as to any actual correspondence in usage between the two languages. There is a very important exception to this general pattern:

I sell clothes Prodajem robu

In a general statement English normally uses the simple form of the verb, but Serbo-Croatian normally uses the imperfective. There are, however, certain usages in Serbo-Croatian where the perfective occurs in an independent clause.

As has been pointed out earlier, the perfective frequently occurs after clause introducers such as /da/ 'that', /ako/ 'if', etc. The imperfective may also occur but is less frequent. Some common clause introducers which have occurred are:

		Examples	
/da/	'that'	treba da dođem	I should come
		želim da dođem	I want to come
/kad/	'when'	kad dođem	when I come
/ako/	'if'	ako dođem	if I come
/čim/	'as soon as'	čim dođem	as soon as I come
/dok/	'while' with I	dok dolazim	while I am coming
	'at the time that' with P	dok dođem	when I come
/dok ne/	'until' with P	dok ne dođem	until I come

Note 21.2 Verb: /ímati/

Imam da odgovorim na nekoliko pisama.

The above sentence may mean either 'I have some letters to answer? or (as in English) 'I have to (that is, must) answer some letters'.

Note 21.3 New Verbs

a	I	namerā́vati /namjerā́vati	namérāvām namjérāvām		to intend
a	I	čítati	čítām		to read
a	P	pročítati	da pročítām		
C	I	jèsti	jèdēm	jèo, jèla	to eat
C	P	pójesti	da pójedēm	pójeo, pójela	
i	P	kűpiti	da kȕpīm		to buy
a/Jē	I	kupóvati	kúpujēm		
i	P	odgovóriti	da odgóvorīm		to answer
a	I	odgovā́rati	odgóvārām		
i	P	odmóriti se	da se ódmorīm		to rest
a	I	odmā́rati se	ódmārām se		

(For /óstati - óstajati/ see Note 19.3)

a/Jē	I	písati	pȉšēm		to write
a/Jē	P	napísati	da nápīšēm		
i	I	rā́diti	rȁdīm		to work, do
i	P	urā́diti	da úrādīm		
V/n	P	ústati	da ústanēm		to get up
a/Jē	I	ústajati	ústajēm		

Grammatical Drill

GD 21.1 Imperfective and Perfective Verbs - Learning Drill

GD 21.1.1 Substitution Drill

dolaziti - doći

Imperfective	Perfective
Voz dolazi. /vlak	Voz treba da dođe u 6 sati.
Voz dolazi u 6 sati.	Kad voz dođe onda idemo u hotel.
	Čim voz dođe idemo kući da večeramo.
	Ako voz dođe na vreme nećemo dugo čekati.
	Čekaćemo dok voz ne dođe.

autobus
avion

otac
majka

g. Jović
naši srodnici /rođaci

piti - popiti

Imperfective	Perfective
Toma pije $\underset{1}{\text{kafu}}$.	Toma želi da popije $\underset{2}{\text{jednu kafu}}$.
Toma pije $\underset{1}{\text{kafu}}$ uveče.	Kad popijem $\underset{1}{\text{kafu}}$ idem kući. /doma
	Čim popijem $\underset{1}{\text{kafu}}$ idem kući.
	Dok ne popijem $\underset{1}{\text{kafu}}$ neću ići kući.

1	2
čaj	čašu piva
pivo	čašu vode
vino	čašu vina
	čašu mleka

jesti - pojesti

Imperfective	Perfective
Deca jedu supu.	Toma i Jovan žele da pojedu po jednu supu.
Deca jedu supu za večeru.	Kad deca pojedu supu dajte im meso.
	Čim deca pojedu supu dajte im meso.
	Dok deca ne pojedu supu nemojte im davati meso.

Substitutions for Alternative Drill:

meso
kifla
jaje 'egg'
kolač

ići - otići

Toma ide u Ambasadu u 8 sati.	Toma danas mora da ode u Ambasadu ranije nego obično.
Toma je išao u Ambasadu u 8 sati.	Kad Toma ode na stanicu, vi idite kući. Čim Toma ode na stanicu, vi možete ići u Ambasadu. Dok Toma ne ode na stanicu, nemojte ići u varoš. Toma je otišao u Ambasadu u 8 sati. Toma će otići u Ambasadu do osam.

(ja) otac majka moja žena

GD 21.2 Transform Drill

This type of drill may be used in several stages.

1) Learning drill (repetition after instructor, books closed). The instructor should ask for occasional translation to be sure the students understand the difference in usage between the two forms. The first pair is translated to give the general idea.

2) The student gives the transform on hearing the original sentence (books closed or right column covered).

3) The sentences are used as prompts for question and answer drill.
Examples of some possibilities are:

Jovan čeka roditelje na stanici.	Jovan želi da sačeka roditelje na stanici.
Koga čeka Jovan?	Koga Jovan želi da sačeka?
/Da li Jovan čeka roditelje?	/Da li Jovan želi da sačeka roditelje?

GD 21.2.1 The following gives sentences using the imperfective present with transforms using the verb /želeti/ plus the perfective present of the original verb.

Jovan čeka roditelje na stanici. John is waiting for his parents at the station.	Jovan želi da sačeka roditelje na stanici. John would like to wait for his parents at the station.
Obično izlazim negde subotom uveče.	Želim da izađem negde u subotu uveče.
Toma svršava svoja posla brzo i dobro.	Toma želi da svrši svoja posla brzo i dobro.
Ja unosim sam svoje stvari u voz.	Ja želim da unesem sam svoje stvari u voz.
Oni se vraćaju kući u pet.	Oni žele da se vrate kući u pet.
Mi svraćamo uvek u Zagreb iz Splita.	Mi želimo da svratimo u Zagreb iz Splita.
Moji roditelji se odmaraju od puta.	Moji roditelji žele da se odmore od puta.
Zora piše pismo svojoj majci.	Zora želi da napiše pismo svojoj majci.

Repeat the above drill using /treba/ for /želim/.

GD 21.2.2 Following the model given, replace the phrase with /treba/ (as /treba da kupi/) with the past of the other verb (as /je kupila/).

Zora treba da kupi koverte i hartiju. Zora should buy envelopes and paper.	Zora je kupila koverte i hartiju. Zora bought envelopes and paper.
Treba danas da odgovorim na Jovanovo pismo.	Odgovorio sam danas na Jovanovo pismo.
Nosač treba da unese naše kufere u voz.	Nosač je uneo naše kufere u voz.
Mi treba da uđemo u voz. Vreme je.	Mi smo ušli u voz čim je bilo vreme.
Treba da uzmemo taksi do železničke stanice da ne bi zadocnili.	Uzeli smo taksi do železničke stanice da ne bi zadocnili.
Treba da sačekamo Jovana na železničkoj stanici.	Sačekali smo Jovana na železničkoj stanici.
Jovan treba da zauzme sobu u hotelu za nas.	Jovan je zauzeo sobu u hotelu za nas.
Oni treba da dođu kod nas posle večere.	Oni su došli kod nas posle večere.
Deca treba da pojedu prvo meso, pa onda kolače.	Deca su pojela prvo meso, pa onda kolače.

GD 21.2.3 Perfective present to perfective past

Kad napišem pismo majci, onda idem u bioskop. When I finish writing the letter to my mother, then I'm going to the movies.	Kad sam napisao pismo majci, onda sam otišao u bioskop. When I wrote the letter to my mother, then I went to the movies.
Čim stignem u Sarajevo otići ću kod Jovana.	Čim sam stigao u Sarajevo otišao sam kod Jovana.
Čim kupim koverte i hartiju odgovoriću prvo majci.	Čim sam kupio koverte i hartiju odgovorio sam prvo majci.
Kad Jovan dođe kući javiću vam telefonom.	Kad je Jovan došao kući javio sam vam telefonom.
Nećemo ući u voz pre nego što nosač unese naše kufere u voz.	Nismo ušli u voz pre nego što je nosač uneo naše kufere u voz.
Dok deca ne popiju mleko neću im dati kolače.	Dok deca nisu popila mleko nisam im dala kolače.
Čim puste, mi ćemo ući u voz.	Čim su pustili, mi smo ušli u voz.
Čim pođe voz, ja ću se vratiti kući sa stanice.	Čim je pošao voz, ja sam se vratio kući sa stanice.
Kad uzmemo taksi idemo kući.	Kad smo uzeli taksi otišli smo kući.
Kad se odmorim, ići ću kod Jovana.	Kad sam se odmorio, otišao sam kod Jovana.
Ne mogu da odgovorim na pismo majci, dok ne kupim koverte i hartiju.	Nisam mogao da odgovorim na pismo majci, dok nisam kupio koverte i hartiju.
Oni ne žele da idu u Jugoslaviju, dok ne nauče srpskohrvatski.	Oni nisu otišli u Jugoslaviju, dok nisu naučili srpskohrvatski.

GD 21.2.4 Perfective past to perfective future

Toma je danas posle podne napisao pismo roditeljima. Tom wrote a letter to his parents this afternoon.	Toma će danas posle podne napisati pismo roditeljima. Tom will write a letter to his parents this afternoon.
Mi smo uzeli taksi od železničke stanice do kuće.	Mi ćemo uzeti taksi od železničke stanice do kuće.
Toma i Jovan su prvo svršili posla, pa tek onda otišli u varoš.	Toma i Jovan će prvo svršiti posla, pa tek onda otići u varoš.

Mi smo došli na stanicu taksijem i nismo zadocnili.	Mi ćemo doći na stanicu taksijem i nećemo zadocniti.
Nosač je uneo naše stvari u voz.	Nosač će uneti naše stvari u voz.
Toma je ušao u voz i zauzeo mesta, dok sam ja kupovao red vožnje.	Toma će ući u voz i zauzeti mesta, dok ja kupim red vožnje.
Brzi voz je pošao pet minuta kasnije.	Brzi voz će poći pet minuta kasnije.
Mi smo zauzeli sobu za vas, čim ste javili da dolazite.	Mi ćemo zauzeti sobu za vas, čim javite da dolazite.
Oni su stigli na vreme u Skoplje.	Oni će stići na vreme u Skoplje.
Jovan je našao stan pre nego što je njegova porodica došla.	Jovan će naći stan pre nego što njegova porodica dođe.

GD 21.3 Question Transform Drill

1) The student is to give the answer to the question (on the left).

2) The student is to give the transform (on the right) on hearing the original question, and the next student is to answer this transform.

GD 21.3.1 Imperfective present to Perfective present with /treba/.

Kad Toma (obično) dolazi kući? When does Tom usually come home?	Kad Toma treba da dođe kući? When is Tom supposed to come home.
Kad idete na železničku stanicu po vaš prtljag?	Kad treba da odete na železničku stanicu po vaš prtljag?
Kad ustaje vaš otac?	Kad treba da ustane vaš otac?
Kad obično izlazite uveče?	Kad treba da izađete večeras?
U koliko sati deca piju mleko?	U koliko sati deca treba da popiju mleko?
Kad stiže brzi voz iz Zagreba?	Kad treba da stigne brzi voz iz Zagreba?
Kad polazi brzi voz za Zagreb?	Kad treba da pođe brzi voz za Zagreb?
U koliko sati počinje pozorište?	U koliko sati treba da počne pozorište?

GD 21.3.2 Imperfective Past to Perfective Past

Kad su deca leti ulazila u kuću? When did the children use to go in the house during the summer?	Kad su deca ušla u kuću? When did the children go in the house?

Da li je vaš prijatelj učio srpskohrvatski pre odlaska u Jugoslaviju?	Da li je vaš prijatelj naučio srpskohrvatski pre odlaska u Jugoslaviju?
U kom hotelu ste obično odsedali?	U kom hotelu ste odseli?
Da li ste uvek ustajali rano?	Da li ste jutros ustali rano?
Zar ste vi uvek dolazili kući posle 10?	Zar ste vi došli kući posle 10?
Kad ste se obično vraćali kući?	Kad ste se vratili kući?
Da li ste vi uvek zadocnjavali za voz?	Da li ste zadocnili za voz?
Da li je Toma pisao pismo roditeljima svake nedelje?	Da li je Toma napisao pismo roditeljima?

GD 21.3.3 Imperfective Present to Perfective Future

Kad (obično) ustajete nedeljom i praznikom?	Kad ćete ustati u nedelju?
When do you usually get up on Sundays and holidays?	When will you get up on Sunday?
Da li uvek ostajete kod kuće za vreme praznika?	Da li ćete ostati kod kuće za vreme praznika?
U koliko sati počinje bioskop?	U koliko sati će početi bioskop?
Kad se otvara radnja sa samoposlugom?	Kad će se otvoriti radnja sa samoposlugom?
Da li se robna kuća zatvara pre sedam?	Da li će se robna kuća zatvoriti pre 7?
Da li polazi međunarodni brzi voz na vreme?	Da li će međunarodni brzi voz poći na vreme?
Da li brzi vozovi ovde zadocnjavaju?	Da li će brzi voz zadocniti?
Da li izlazite negde uveče?	Hoćete izaći negde večeras?
Da li svraćate negde uveče pre nego što odete kući?	Hoćete svratiti negde večeras pre nego što odete kući?
Kad stižemo u Zagreb?	Kad ćemo stići u Zagreb?

GD 21.4 Model Transform with Substitution Correlation Drill

Following is a model showing the transforms to be made for each of the sentences below. The perfective present sentence is given for each, as it varies. Otherwise the sentences are to be transformed according to the model. The order of drill is indicated by the answers with numbers.

Ja obićno provodim vikende van grada. $\xrightarrow{1}$ Želim da provedem vikend van grada.

2 $\downarrow$

Ja sam provodio vikende van grada. $\xrightarrow{3}$ Ja sam proveo vikend van grada.

4 $\downarrow$

Ja ću provoditi vikende van grada. $\xrightarrow{5}$ Ja ću provesti vikend van grada.

The subjects of these sentences, beginning with the model, may be drilled in the following order: /ja on ona mi oni/. To this may be added subjects such as /Zora/, /Toma/, /moji prijatelji/, etc.

An alternate method of drill is to use the subject /ja/ in the first sentence only, then /on/, etc. following a fixed order of subjects throughout, so that each sentence has a different subject. Note that the verbs before /da/ (/želim/, /mora/, /treba/) are to be omitted in the past and future transforms.

Sentences for the above drill:

ostajati - ostati

On uvek ostaje kod kuće za vreme vikenda.	On mora da ostane kod kuće ovog vikenda.

odlaziti - otići

Ona odlazi u kancelariju u pola devet.	Ona treba da ode danas u kancelariju u pola devet.

dolaziti - doći

Mi dolazimo kući u pola sedam.	Danas moramo da dođemo kući u pola sedam.

čitati - pročitati

Oni čitaju novine pre odlaska od kuće.	Oni treba da pročitaju novine pre odlaska od kuće.

ustajati - ustati

Zora ustaje rano svakog jutra.	Zora mora jutros da ustane rano.

kupovati - kupiti

Toma kupuje uvek kartu na železničkoj stanici.	Toma treba da kupi kartu na železničkoj stanici.

učiti - naučiti

Moji prijatelji uče srpskohrvatski pre odlaska u Jugoslaviju.	Moji prijatelji treba da nauče srpskohrvatski pre odlaska u Jugoslaviju.

odsedati - odsesti

Ja odsedam uvek u Metropolu.	Želim da odsednem u Metropolu.

izlaziti - izaći

On izlazi subotom u kafanu.	On treba da izađe u subotu u kafanu.

zadocnjavati - zadocniti

Ona nikad ne zadocnjava.	Ona ne želi da zadocni.

svršavati - svršiti

Mi svršavamo posla uvek na vreme.	Moramo da svršimo ovo danas.

uzimati - uzeti

Oni uvek uzimaju karte u gradu. Tako im je najzgodnije.	Oni treba da uzmu karte na železničkoj stanici. Dockan je da idu u grad.

voditi - odvesti

Zora vodi nedeljom posle podne decu u bioskop ili pozorište.	Zora treba da odvede decu danas posle podne u bioskop.

GD 21.5 Question and Answer Drill with Prompt on the Basic Sentences

Hoću da popijem čašu mleka.	Šta hoćete da pijete? /Hoćete (li) nešto da popijete?
Mogao bih da pojedem jednu kiflu ili kolač.	Jeste gladni? Hoćete nešto da pojedete?

Moji prijatelji će provesti vikend na putu.	Gde će vaši prijatelji provesti vikend?
Umoran sam i nameravam da ostanem kod kuće.	Hoćete (li) vi ići negde za vreme vikenda?
Nećemo ići nigde dok se ne odmorimo.	Zašto nećete ići nigde?
Ja nerado ostajem kod kuće za vreme vikenda.	Da li vi ostajete neki put kod kuće za vreme vikenda?
Imam da odgovorim večeras na nekoliko pisama.	Šta ćete raditi večeras? Da li ste zauzeti?
Pisaći materijal se prodaje u papirnicama i knjižarama.	Gde se prodaje pisaći materijal?
Nema nijedna papirnica blizu.	Da li ima blizu neka papirnica?
Ja kupujem pisaći materijal u jednoj papirnici u Knez-Mihailovoj ulici.	Gde vi kupujete pisaći materijal?
Treba mi nekoliko olovki i koverata i hartije.	Šta vam treba?
Ja ne volim da pišem pisma. Pišem samo kad moram.	Da li vi volite da pišete pisma?
Nemam kad (/vremena) da pišem pisma.	Zašto ne volite da pišete pisma?
Juče sam napisao nekoliko pisama.	Šta ste radili juče?
Morao sam da odgovorim nekim prijateljima.	Zašto ste pisali pisma kad to ne volite?
Ja se uveče odmaram i čitam novine.	Kako provodite večeri? /Šta radite uveče?
Mi obično večeramo čim ja dođem kući.	Kad večerate?
Ja moram da ustanem rano.	Kad ustajete?
Moram da pročitam jugoslovenske novine pre odlaska u kancelariju.	Zašto morate da ustanete rano?

GD 21.6 Conversations - Razgovori

GD 21.6.1

A	B
Gdje ste proveli vikend, Jovane?	Proveo sam vikend kod kuće.
Zar niste išli negdje izvan grada?	Nisam išao nigdje. Ostao sam kod kuće.
Kako to, da ste ostali kod kuće?	Pravo da vam kažem, bio sam umoran.
Zar se vi možete odmoriti kod kuće?	Zašto da ne. Nisam ništa radio i lijepo sam se odmorio.
Pa morali ste nešto raditi.	Napisao sam samo nekoliko pisama. To je sve.

U tome i jest stvar. Ja se ne odmaram kad pišem pisma. Volite li vi pisati pisma?	Ne, ne volim. Ko voli pisati pisma!
Zašto ste onda pisali pisma kad ste bili umorni?	Pisao sam jer sam morao.
Kome ste pisali pisma?	Napisao sam jedno pismo majci. Njoj pišem jedno pismo nedjeljno.
To je druga stvar. To razumijem. Kome ste još pisali?	Odgovorio sam jednom prijatelju, koji dolazi u Beograd na mjesto gospodina Smita.
Šta je htio vaš prijatelj?	Tražio je neka obavještenja i morao sam mu odgovoriti.

Где сте провели викенд, Јоване?	Провео сам викенд код куће.
Зар нисте ишли негде ван града?	Нисам ишао нигде. Остао сам код куће.
Како то, да останете код куће?!	Право да вам кажем, био сам уморан.
Зар ви можете да се одморите код куће?	Зашто да не. Нисам ништа радио и лепо сам се одморио.
Па морали сте нешто радити?	Написао сам неколико писама. То је све.
У томе и јесте ствар. Ја се не одмарам кад пишем писма. Волите ли ви да пишете писма?	Не, не волим. Ко воли да пише писма!
Зашто сте онда писали писма кад сте били уморни?	Писао сам зато што сам морао.
Коме сте писали писма?	Написао сам једно писмо мајци. Њој пишем једно писмо недељно.
То је друга ствар. То разумем. Коме сте још писали?	Одговорио сам једном пријатељу, који долази у Београд на место господина Смита.
Шта је хтео ваш пријатељ?	Тражио је нека обавештена и морао сам да му одговорим.

GD 21.6.2

Kad ste došli u Zagreb?	Došao sam prekjuče.
Gdje ste odsjeli?	Odsjeo sam u hotelu Palas.
Kad se vraćate u Beograd?	Vraćam se prekosutra.

Zar nećete ostati ovdje za vrijeme vikenda?	Ne, neću.
To je do četvrtka. Ako ostanete i u petak, onda možete provesti vikend s nama. Zar vam se ne dopada Zagreb?	Zagreb mi se mnogo dopada. Ali, moram se vratiti kući prije vikenda.
Što vam se dopalo u Zagrebu?	Dopao mi se cijeli grad. Nisam znao da je Zagreb tako lijep.
Koje znamenitosti grada niste vidjeli?	Nisam vidio stari dio grada.
Ako želite mi vam možemo pokazati taj dio grada.	Naravno. Vi sigurno dobro poznajete Zagreb.
Vrlo dobro. Gdje ćemo se naći? Možete li doći kod nas u 2 sata?	Mogu. Do viđenja.
Do viđenja.	

Кад сте дошли у Загреб?	Дошао сам прекјуче.
Где сте одсели?	Одсео сам у хотелу Палас.
Кад се враћате у Београд?	Враћам се прекосутра.
Зар нећете остати овде за време викенда?	Не, нећу.
То је до четвртка. Ако останете и у петак, онда можете провести викенд с нама. Зар вам се не свиђа Загреб?	Загреб ми се много свиђа. Али, морам да се вратим кући пре викенда.
Шта вам се свидело у Загребу?	Свидео ми се цео град. Нисам знао да је Загреб тако леп.
Које знаменитости града нисте видели.	Нисам видео стари део града.
Ако желите ми вам можемо показати тај део града.	Наравно. Ви сигурно добро познајете Загреб.
Врло добро. Где ћемо се наћи? Можете ли да дођете код нас у 2 сата?	Могу. До виђена.
До виђена.	

GD 21.6.3

Gdje ste bili, Tomo?	Svratio sam u knjižaru.
Zašto ste svratili u knjižaru?	Htio sam kupiti omote i papir.
Pa jeste li kupili omote i papir.	Jesam, ali nisam našao ono što sam tražio.

U kojoj knjižari ste bili?	Bio sam u onoj knjižari preko puta hotel Mažestika. Ne znam kako se zove.
Ako hoćete ja vam mogu pokazati jednu papirnicu, koja je dobro opskrbljena pisaćim priborom.	Vrlo rado. Ovi omoti, koje sam kupio nisu ni za šta.[1]
Ako hoćete, možemo otići odmah u tu papirnicu.	Hajdemo. Inače, večeras moram napisati nekoliko pisama.

Где сте били, Томо?	Свратио сам у књижару.
Зашто сте свраћали у књижару?	Хтео сам да купим коверте и хартију.
Па јесте ли купили коверте и хартију?	Јесам, али нисам нашао оно што сам тражио.
У којој књижари сте били?	Био сам у оној књижари преко пута хотел Мажестика. Не знам како се зове.
Хоћете ли да вам покажем једну папирницу, која је добро снабдевена писаћим материјалом.	Врло радо. Ови коверти, које сам купио нису ни за шта.
Ако хоћете, можемо отићи одмах у ту папирницу.	Хајдемо. Иначе, вечерас треба да напишем неколико писама.

GD 21.7 Homework - Domaći zadatak

GD 21.7.1 Change the underlined verb forms in the following sentences to 1) the present tense (using the imperfective) and 2) a phrase with /treba/ plus the perfective.

Odseo sam u hotelu Metropol.
Voz je prolazio kroz Moravsku dolinu.
Stigao sam na železničku stanicu pre nego što je pošao voz.
Seo sam na stolicu do Zore.
Proveli smo vidend kod kuće, jer smo bili umorni.
Nosač je doneo prtljag sa stanice.

---

[1] /ni za šta/ ~ /nizašta/ 'aren't [good] for anything'

Pojeli smo kolače, ali nismo pojeli kifle.
Uzeli su karte za voz u varoši.
Pročitao sam jugoslovenske novine pre nego što sam otišao u kancelariju.

GD 21.7.2 Change the above sentences to the future.

UNIT 22

Reading Selection - Štivo za čitanje

Letters from John - The Trip to Belgrade

Jovanova Pisma - Put u Beograd

Драги пријатељу,

Много света прелази југословенско-аустријску границу Коренским прелазом. Тај прелаз је добро везан са аутопутем. Ту се врши преглед пасоша, као и царински преглед. Од границе до Београда има око 630 км., и вожња траје отприлике десет сати са одморима.

До Крања предели су алпски, слични оним у Аустрији и Швајцарској. Али одатле предео се мења. Одмах иза Крања постепено се отвара Љубљанска котлина, чија врата затвара Љубљана. Ово чини положај Љубљане важним. Све до Загреба поред аутопута виде се лепа, живописна села и пут је занимљив. Од Загреба аутопут пролази кроз долину Саве скоро право, избегавајући насељена места.

Аутопутем саобраћају само моторна возила, те се вози брзо и без тешкоћа. На једној бензинској пумпи напунили смо резервоар бензином. На путу се овде-онде виде радници како оправљају покварена возила. Видели смо и један несрећан случај, судар двају кола. То је био једини застој и скретање с пута. Срећом, нама није била потребна никаква помоћ и стигли смо у Београд без икаквих незгода или квара.

Вас и Ваше срдачно поздравља

Ваш пријатељ,
Џон

Dragi prijatelju,

Mnogo svijeta prelazi jugoslavensko-austrijsku granicu Gorenskim prijelazom. Taj prijelaz se dobro spaja sa autoputom. Tu se vrši prijegled pasoša, kao i carinski prijegled. Od grancie do Beograda ima oko 630 km., i vožnja traje otprilike deset sati s odmorima.

Do Kranja predjeli su alpski, slični onima u Austriji i Švicarskoj. Ali odatle predjel se mijenja. Odmah iza Kranja postepeno se otvara Ljubljanska kotlina, čija vrata zatvara Ljubljana. Ovo čini važnim položaj Ljubljane. Sve do Zagreba pokraj autoputa vide se lijepa, slikovita sela i put je zanimljiv. Od Zagreba autoput prolazi kroz dolinu Save skoro pravo, zaobilazeći naseljena mjesta.

Autoputem saobraćaju samo motorna vozila, pa se vozi brzo i bez poteškoća. Na jednoj benzinskoj pumpi napunili smo rezervoar benzinom. Na putu se ovdje ondje vide radnici kako popravljaju oštećena vozila. Vidjeli smo i jedan nesretan slučaj, sudar dvaju automobila. To je bio jedini zastoj i skretanje s puta. Srećom, nama nije bila potrebna nikakva pomoć i stigli smo u Beograd bez ikakvih nezgoda ili kvara.

Vas i Vaše srdačno pozdravlja.

Vaš prijatelj
Džon

Basic Sentences - Osnovne rečenice

world, people	svȉjet D svijétu [pl. svjètovi]	свȅт свéту свéтови
to be crossing, to cross	prélaziti, prélazīm	прéлазити, прéлазӣм
Yugoslav-Austrian	jugoslávensko-áustrījskī, -ā, -ō	југословенско-áустрӣјскӣ, -ā, -ō
border, frontier, limit	gránica	грáница

crossing, pass	prijélaz	пре́лаз
Korenski Pass	Gȍrenski prijélaz	Ко̏ренски пре́лаз
A lot of people cross the Yugoslav-Austrian border by the Korenski pass.	Mnógo svȋjeta prȅlazi jugoslȁvensko-ȁustrijsku gránicu | Gȍrenskim prijélazom.	Мно̏го све̑та пре̏лази југословенско-а̏устријску гра́ницу | Ко̏ренским пре́лазом.
to tie, to connect	vézati, da vèžēm	ве́зати, да вѐже̄м
to connect, link; (with /se/) be connected	spȃjati, spàjām	спа̑јати, спа̀ја̄м
This pass is well connected with the autoput.	Tȃj se prijélaz | dȍbro spàjā | s áutoputom.	Та̑ј пре̑лаз је до̏бро ве̏зан | са аутопу́тем.
to perform, to do, to execute	vŕšiti, vȑšīm	вр́шити, вр̏шӣм
survey, examination, inspection	prijégled	пре́глед
passport	pȁsoš	па̏сош
pertaining to customs	càrinskī, -ā, -ō	ца̀ринскӣ, -а̄, -о̄
There passports are examined, and there is customs inspection.	Tȕ se vȓši prijȅgled pásōšā, kao i cȁrinski prijégled.	Ту̑ се вр̑ши пре́глед па́со̄ша̄, ка̏о и ца̏рински пре́глед.
kilometre	kílometar	ки́лометар
There are about 630 km. (from the border to Belgrade).	Od grȁnice do Beógrada | ȉma ȍko 630 km (šȇststo trȋdeset kilometárā).	Од гра̏нице до Бео́града | и̏ма о̏ко 630 км. (ше̑ст сто̏тина три̑десет километа̄ра̄).
to last	tràjati, tràjē	тра̀јати, тра̀је̄
rest, vacation	ódmor	о́дмор
And the trip takes about ten hours with stops.	A vȏžnja trȁje otprȋlike dȅset | sátī s ódmorima.	И во̑жња тра̏је отпри́лике | де̏сет са̑ти са о́дморима.

alpine	ȁlpskī, -ā, -ō	ȁлпскӣ, -ā, -ō
similar	slȉčan, -čna, čno	слѝчан, слѝчна, -о
Up to Kranj the countryside is Alpine, similar to that in Austria and Switzerland.	Do Krȃnja prȇdjeli su ȁlpskī, sli̍čni ónīma | u Áustriji | i Švícārskōj.	До Крȃња прȇдели су ȁлпскӣ, сли̍чни óнӣм | у Áустрији | и Швáјцāрскōј.
from there	ódātlē	óдāтлē
to be changing, to change	mijénjati, mȉjenjām	мéњати, мȅњāм
But from there the landscape changes.	Ȁli ódātlē | prȇdjel se mȉjenjā.	Али óдāтлē | прȇдео се мȅњā.
behind	iza	иза
gradually	póstepeno	пóстепено
to be opening, to open	otvárati, ótvārām	отвáрати, óтвāрāм
mountain basin, depression	kótlina	кóтлина
Immediately after Kranj the Ljubljana basin gradually opens out.	Ȍdmah i̍za Krȁnja | po̍stepeno se o̍tvara Lju̍bljanska kótlina.	Одмах и̍за Крȃња по̍степено се о̍твара Љу̍бљанска кóтлина.
door	vrȃta (n. pl)	врȃта
Ljubljana closes the gap of this basin.	Vrȃta o̍ve kótlinē | zȃtvara Ljúbljana.	Врȃта о̍ве кóтлине | зȃтвара Љубљáна.
to do, make; (with /se/:) seem	číniti, čínīm	чи́нити, чи́нӣм
position, location	pòložāj	пòложāј
important	vȃžan, vȃžna, -o	вȃжан, вȃжна, -о
This makes the location of Ljubljana important.	Ȍvo či̍ni vȃžnīm | po̍ložaj Ljúbljanē.	О̍во чи̍ни по̍ложај Љубљáне | вȃжним.
picturesque	slikóvit, -a, -o	жѝвопӣсан, жѝвōписна, -о

All the way to Zagreb along the autoput [may] be seen pretty, picturesque villages, and the trip is interesting.	Sve do Zȃgreba | pokraj áutoputa | vide se lijepa slikovita sèla | i pȗt je zanímljiv.	Све до За̑греба | поред аутопу̑та виде се ле̑па, живописна се́ла | и пу̑т је зани́мљив.
to be avoiding, to avoid	izbjegȃvati, izbjégāvām	избега̑вати, избе́га̄ва̄м
avoiding	izbjegȃvajūćī	избега̑вајӯћӣ
to bypass	zaobílaziti, zaobílazīm	заоби́лазити, заоби́лазӣм
bypassing	zaobílazēći	заоби́лазе̄ћи
to settle	naséliti, da náselīm	насе́лити, да на́селӣм
settled	náseljen, -a, -o	на́сељен, -а, -о
From Zagreb the autoput goes through valley of the Sava the [in] an almost straight [line], avoiding inhabited places.	Od Zȃgreba autoput prolazi kroz dolinu Sȃvē, skoro rȃvno, zaobílazēći | naseljena mjèsta.	Од За̑греба аутопу̑т пролази кроз долину Са̑ве скоро пра̀во, избегава̑јући насељена мѐста.
to communicate	saóbraćati, saóbraćā	сао́браћати, сао́браћа̄
pertaining to motor	mȍtornī, -ā, -ō	мо̏торнӣ, -а̄, -о̄
vehicle	vózilo	во́зило
and	tè	тѐ
to drive; refl. to ride	vóziti, vòzīm	во́зити, во̀зӣм
without	bèz	бѐз
Only motor vehicles go along the autoput, and one drives fast and without difficulty ('difficulties').	Autoputom saobraćaju samo mȍtorna vózila, pa se vozi bȓzo | i bez poteškȍćā.	Аутопу̑тем саобраћају само мо̏торна во́зила, те се вози бр̑зо | и без тешко̏ћа.

gasoline	bénzīn, ȋna	бѐнзӣн, -ӣ̑на
pertaining to gasoline	bénzīnskī, -ā, -ō	бѐнзӣнскӣ, -ā, -ō
pump	pȕmpa G pl. pȗmpī	пу̏мпа пу̑мпӣ
to fill	nápuniti, da nápunim	на́пунити, да на́пуни̇̄м
tank	rezérvoār, -ā́ra	резерво́а̄р, -а̑ра
We filled our tank with gas at a gasoline station.	Na je̍dnoj be̍nzinskoj pȕmpi | na̍punili smo reze̍rvoar bezȋnom.	На је̍дној бе̍нзинској пу̏мпи | на̍пунили смо резерво̍ар бензӣ̑ном.
there	ȏndje	о̑нде
here and there	ȏvdje - ȏndje	о̑вде - о̑нде
worker	rȁdnīk pl. rȁdnīci	ра̏днӣк ра̏днӣци
to be repairing, to repair	ópravljati, ópravljām	о́прављати, о́прављāм
or,	pópravljati, pópravljām	по́прављати, по́прављāм
to spoil, to get put of order	pokvā́riti, da pókvārīm	поква̑рити, да покварӣм
spoiled, out of order, corrupt	pókvāren, -a, -o	по́квāрен, -а, -о
damaged	óštećen -a, -o	о́штећен, -а, -о
Here and there on the road workers are to be seen repairing broken-down (L damaged) cars.	Na pȗtu se | ȏ̍vdje-o̍ndje vi̍de rádnici | ka̍ko pòpravljaju | ȍ̍štećena vózila.	На пу̑̍ту се о̑̍вде-о̑̍нде ви̍де ра̏̍днӣци | ка̍ко о́прављāју | по̍кварена во́зила.
case, event	slùćāj D slučā́ju pl. slùčajevi/ slùčaji	слу̀чāј случа̑ју слу̀чајеви/ слу̀чаји
accident	ne̍sretan slùčāj	не̍срећан слу̀чāј
collision	sùdār	су̀дāр

of two	dvájū	двáјӯ
We also saw an accident, a two car collision.	Vȉdjeli smo i je̍dan ne̍sretan slùčaj, su̍dar dvȁju automobíla.	Ви̍дели смо и је̍дан не̍срећан слу̀ча̄ј, су̍дар два̏ју ко̏ла̄.
only	jédīnī, -ā, -ō	је́дӣнӣ, -ā, -ō
stagnation, standstill	zástoj	за́стој
turning side, deviation	skrètānje	скрѐта̄ње
That was the only delay and detour.	Tȍ je bi̍o je̍dini zástoj | i skrȅtanje s pȕta.	Тȍ је би̍о је̍дини за́стој | и скре̍тање с пу̏та.
necessary	pòtreban, pòtrebna, -o	пòтребан, пòтребна, -о
not of any kind	nȉkakov, -a,-o (Cr.)	нѝкакав, нѝкаква, -о
help, aid, assistance	pòmōć f.	пòмо̄ћ
Fortunately we didn't need their help.	Srèćōm, na̍ma nȉje bȉla po̍trebna nȉkakova pòmōć.	Срѐћо̄м, на̍ма ни̍је бȉла по̍требна ни̍каква пòмо̄ћ.
any	ȉkakav, ȉkakva, -o	ѝкакав, ѝкаква, -о
mishap, trouble	nézgoda / nèzgoda	не́згода/нѐзгода
break down	kvȁr pl. kvárovi	квȁр ква́рови
We arrived in Belgrade without any trouble ('unpleasantnesses or breakdown').	Stȉgli smo u Beógrad | bez ȉkakvih nèzgōdā | ili kvȁra.	Сти̍гли смо у Бео́град | бе̍з и̍каквих нѐзго̄да̄ | или квȁра.
cordial	sȑdačan, sȑdačna, -o	сȑдачан, сȑдачна, -о
to be greeting, to greet	pózdravljati, pózdravljām	по́здрављати, по́здравља̄м
[Your friend John] sends hearty greetings (to you and yours).	Vȁs | i Vȁše | s̍rdačno pózdravljā.	Ва̍с и Ва̏ше | ср̍дачно по́здравља̄.

Note 22.1 Verb: Imperative

Note 22.1.1 Verb: Affirmative Imperative

Izvinite!
Oprostite!
Idite pravo!
Dajte mu kafu, molim.
Donesite mi drugu, vruću kafu.

Pitajte portira.
Pustite ga unutra!
Dođite vi kod mene posle pola osam na večeru.
Svratite kod nas posle večere.

These are examples of the imperative of the verb. The imperative ending itself is /-i/ or /-j/, more rarely nothing at all (no examples above). As a rule /-i/ occurs after consonants, /-j/ after vowels. The above examples may be grouped according to verb type:

a-verb	i-verb	Consonant-verb	Vowel-verb
pítājte	izvínite	donésite	dȁjte
	opróstite	dőđite	
	pùstite	ìdite	
	svrā́tite		

An a-verb has the stem formative suffix /-ā/ before the imperative ending. Most verbs have no stem formative suffix before the imperative /-i/ or /-j/: /izvin-/, /oprost-/, /dones-/, etc. The precise patterning of the imperative ending with the other endings is best seen in an overall view of the verb forms (see Note 22.2).

The imperative in /-i/ or /-j/ alone is the second person singular familiar: /pitaj/, /izvini/, /oprosti/, /donesi/, /idi/, /daj/, etc. This should be avoided by the learner as impolite to nearly everyone he may meet. The form with the ending /-te/ is more polite (though an imperative form is not always the polite way of requesting action).

The first person plural /-mo/ is occasionally used, e.g. /donesimo/ 'let's carry'. Compare the defective verb /hajdemo/ 'let's go!'. (This verb occurs only in the imperative, normally /hajde/ or /hajdemo/.)

Traditional grammar compares the third plural of the verb with the imperative. There is no connection between the two forms, and the stress is often different, but the comparison of the endings may have some mnemonic value.

1) When the 3 pl. ends in /-ē/ or /-ū/ after a consonant or /-jū/ after a long vowel, the imperative ending is /-i/ (/-ite/)

ídū	they're going	ídi	ídite	go!
góvorē	they're speaking	govóri	govórite	speak!
dā́jū	they're giving	dā́ji	dā́jite	give! (I)

2) When the 3 pl. ends in /-jū/ after a short vowel, the imperative ends in a long vowel plus /-j/ (/-jte/).

dàjū	they give (P)	dā̀j	dā̀jte	give!
stóje	they're standing	stṑj	stṑjte	stand!
kúpujū	they're buying	kùpūj	kùpūjte	buy! (I)

(There are some verbs with alternate present forms which will not fit this pattern.)

Note 22.1.2 Verb: Negative Imperative

The negative imperative, that is, /ne/ plus the imperative, occurs with all imperfective verbs: /ne kupujte/, /ne dolazite/, /ne govorite/. /ne/ rarely occurs with perfective verbs, but a few are so used: /ne dajte/.

The negative imperative is not as much used as the negative verb /némōjte/ plus infinitive (see Note 22.1.3).

Note 22.1.3 Verb: /némōjte/

Ako ste umorni, onda nemojte nigde ići.

/némōj/, /némōjte/, is a defective verb, occurring only in the imperative, corresponding to English 'don't!'. It is followed by the infinitive, usually the imperfective. It may also be followed by perfective infinitives, though not of all verbs.

Note 22.2 Verb: Stress Patterns

Compare:

kā́zati	kàžēm	kā́zao
vḗzati	vèžēm	vḗzao
vr̄́šiti	vr̀šīm	vr̄́šio
pī́sati	pìšēm	pī́sao

These verbs show a consistent variation in stress. The infinitive and l-participle have /˘́/, the present has /˘̀/. A great many verbs with long root syllables have this pattern. Compare:

pokắzati	pókāžēm	pokắzao
napĭ́sati	nápīšēm	napĭ́sao

Here the stress moves back to the prefix in the present. If these two types of stress pattern are outlined, it appears that they are the same. Using V for a short vowel, VV for a long vowel and /˙/ for stress, the patterns are:

- VV̇ - V̇ - V   - V̇V - VV -
- ắ - a - i   - ằ - ē - m
k ắ z a t i   k ằ ž ē - m

- V - VV̇ - V̇ - V   - V̇ - V̇V - VV -
- o - ắ - a - i   - ó - ā - ē -
p o k ắ z a t i   p ó k ā ž ē m

The pattern for /kắzati/ is the same as that for /pokắzati/ but lacks the first V. In other words the /ā/ of /pókāžēm/ has the same stress as the /ā/ of /kằžēm/. Compare:

- V - - V - VV̇ - V̇ - V   - V - - V̇ - V̇V - VV -
r a z g o v ắ r a t i   r a z g ó v ā r ā m
r a z g o v ắ r a o
r a z g o v ắ r a j ū

a-verbs (of this pattern), which add a syllable (/-ju/) in the third person plural, have the same stress for this form as they do for the infinitive and l-participle. The same pattern with only one syllable before the stem formative suffix is:

- VV̇ - V̇V- V   - V̇V - VV -
m ŏ́ r a t i   m ŏ̀ r ā m
m ŏ́ r a o
m ŏ́ r a j ū

Other variations are possible when the present stem has a short vowel:

- V - V - VV̇ - V̇ - V	- V - V̇ - V̇ - VV -
sačekívati	sačékujēm
sačekívao	

Or when both are short vowels:

- V - V̇ - V̇ - V	- V̇ - V̇ - VV -
govóriti	góvorīm
govório	

- V - - V - V	- V - - VV -
pústiti	pùstīm

We have, then, the following pattern, with variant forms:

Infinitive, /l/ part., 3 pl. of a-verbs   Present (less 3 pl. of a-verbs)

1a	-VV̇-V̇	-V	káza(ti)	-V̇V-VV	kȁžēm
1b	-V-VV̇-V̇	-V	pokáza(ti)	-V̇-V̇V-VV	pókāžēm
1c	-V-VV̇-V̇	-V	(sa)čekíva(ti)	-V̇-V̇ -VV	(sa)čékujēm
1d	-V̇ -V̇	-V	pústi(ti)	-V̇ -VV	pùstīm
1e	-V-V̇ -V̇	-V	govóri(ti)	-V̇-V -VV	góvorim

A line is drawn after the V for stem formative suffix. This position is the most convenient as a point of reference for the stress shifts. The infinitive ending is in parentheses as not covered by the pattern.

When the imperative is added to the pattern, it is seen that the stress of the imperative falls on the same syllable as in the infinitive for i-, e- and a/jē-verbs but the same syllable as in the present for a-verbs and a/jē-verbs. Examples:

	govóriti	govórite	góvorim	
	pústiti	pústite	pùstīm	
	izvóleti	izvól(i)te	ízvolim	
	kázati	kážite	kȁžēm	
but				
	pítati		pȉtām	pȉtājte
	putóvati		pútujēm	pútujte

This is the most frequent stress pattern among verbs. Nearly all verbs with stem extensions in /v/ (/-av-/, /-iv-/, /-ov-/, /ev-/) follow this pattern. Many, if not most, verbs having a single long vowel in the syllable preceding the stem formative suffix (as /jáv-/ in /jáviti/ also follow this pattern. Verbs with short vowels are not predictable.

Some verbs which have occurred and have this pattern are:

1a -VV̇-V̇ / -V̇V-VV

ráditi	ràdīm	rádite	
plátiti	plàtīm	plátite	
pítati	pìtām		pìtājte
jáviti	jàvīm	jávite	
svŕšiti	svr̀šīm	svŕšite	
žíveti	žívīm	žívite	
svíđati	svìđām	______	
kúpiti	kùpīm	kúpite	
vézati	vèžēm	véžite	

1b -V-VV̇-V̇ / V̇-V̇V-VV

razgovárati	razgóvārām		razgóvārājte
uznemirávati	uznemírāvām		(ne) uznemírāvājte
			(ne) uznemírūjte
poglédati	póglēdām		póglēdājte ga
poznávati	póznājēm		______
otvárati	ótvārām		ótvārājte
izbegávati	izbégāvām		izbégāvājte
pokváriti	pókvārīm	pokvárite	
nameràvati	namérāvām		

1c -V-VV̇-V̇ / V̇-V̇-VV

sačekívati	sačékujēm	(ne) sačėkujte se

1d -V̇-V̇ / -V̇-VV

pústiti	pùstīm	pústite
vóziti	vòzīm	vózite
vóditi	vòdīm	vódite

le -V-V̇-V̇ / -V̇-V̇-VV

putóvati	pútujēm	pútujte
provóditi	próvodīm	próvodite
izvóleti	ízvolīm	izvól(i)te
dozvóliti	dózvolīm	dozvólite
stanóvati	stánujēm	stánujte
zadócniti	zádocnīm	zadócnite
otvóriti	ótvorīm	otvórite

The verb forms involved in discussing this pattern have been the infinitive, the present, the l-participle and the imperative. It is convenient to restrict the discussion to these forms at the present time.

A large number of verbs have the same stress on all these forms. The stress varies from verb to verb, but each verb keeps its stress throughout the forms. With some verbs it is possible to see the consistency of a pattern. For example:

-V̇ -V-	-V̇-V̇ -V	-V-V̇-V̇ -V
vràćati	óbraćati	saóbraćati
čèkati	sáčekati	
pàsti	dópasti	
pràviti	nápraviti	
	ópravljati	
glèdati	pógledati	
	rázgledati	

A whole series of related verbs may have the same pattern, as:

-V̇-V̇-V			
	dólaziti	ódlaziti	prélaziti
	nálaziti	pólaziti	prólaziti

Some other verbs having fixed stress in these forms are:

-V̇-V-	-V̇-V̇-V-	-VV̇-V̇-V-	-V-V̇-V̇-
brìnuti se	dópadati se	závisiti	razúmeti
čùti	ódsesti		upóznati
jèsti	óstati		zabóraviti
mìsliti	póčinjati		
sèćati se			

snàbdeti	
stàjati	véčerati
stìći	
stìzati	
tràjati	-V̇-V-V-V-V-
trèbati	ìnteresovati
vìdeti	
žàliti se	

For comparison some other verbs having different patterns may be given. In addition to variations among the forms previously mentioned, a number of verbs, have, in some speech, a shift of stress in the present before /-mo/ and /-te/, e.g. /idȇmo/, /idȇte/.

Infinitive	l-Participle		Imperative (where useful)	Present /-mo/	
dàti	dào	dȃla	dȁjte	da dȁm	dȃmo
dóbiti	dòbio	dòbīla	dóbite	da dòbijēm	
dőći	dòšao	dòšla	dőđite	da dȍđēm	
dónēti /donijéti	dòneo /dònio	dònela /dònijela	donésite	da donésēm	
htèti /htjèti	htèo /htìo	htèla /htjèla	——	hóću	
íći	ìšao /íšao	ìšla /íšla	ídite	ìdēm /ídēm	(idȇmo)
ímati	ímao	ímala	ímājte	ímām	(imȃmo)
otíći /ótići	ótišao	ótišla	otídite	da òdēm /ótidēm	
pìti	pìo	píla	pȉjte	pìjēm	
provésti	próveo	provéla	provédite	da provédēm	
rȃsti /rȁsti	rȁstao	rȃsla	rȃstite	rȃstēm	
úzēti	ùzeo	ùzēla	úzmite	da ùzmēm	
zaúzēti	zàuzeo	zàuzela	zaúzmite	da záuzmēm	
zadŕžati (se)	zàdržao	zàdržāla	zadŕžite	da zadŕžīm	zadržímo
zváti	zvào	zvȃla	zóvite	zóvēm	

Note 22.3 New Verbs

a	I	saóbraćati	saóbraćā		to communicate
a/Jē	I	tràjati	tràjē		to last
		--- . ---			
i	I	číniti	čínīm		to do
i	P	učíniti	da účinīm		
C/n	P	ízbeći /ízbjeći	da ízbegnēm /da ízbjegnēm	ízbegao /ízbjegao	to avoid
a	I	izbegāvati /izbjegávati	izbégāvām /izbjégāvām		
a	I	ménjati /mijénjati	mènjām /mìjenjām		to change
i	P	proméniti /promijéniti	da prómēnīm /da prómijenīm		
i	P	naséliti	da náselīm		to settle
a	I	naseljávati	naséljāvām		
i	P	ópraviti	da ópravīm		to repair
a	I	ópravljati	ópravljām		
		otvóriti - otvárati	see Note 19.3		
i	I	pùniti	pùnīm		to fill
i	P	nápuniti	da nápunīm		
i	P	pópraviti	da pópravīm		to correct, repair
a	I	pópravljati	pópravljām		
i	P	pózdraviti	da pózdravīm		to greet
a	I	pózdravljati	pózdravljām		
i	P	spójiti	da spòjīm		to link
a	I	spájati	spàjām		
a/Jē	P	vézati	da vèžēm		to tie, connect
a/Jē	I	vezívati	vézujēm		
i	I	vóziti	vòzīm		to drive
C	P	odvésti	da odvézēm	ódvezao, odvézla	

i	I	vŕšiti	vȑšīm		to do, perform
i	P	izvŕšiti	da ízvȓšīm		to execute
C	P	zaobíći	da zaóbiđēm	zaobíšao	to by pass
i	I	zaobílaziti	zaobílazīm		

Grammatical Drill

GD 22.1 Learning Drill - Imperative

piti I - popiti P

Pij kafu samo ujutru.	Popij kafu, pa da idemo.
Pijte kafu samo ujutru.	Popijte kafu, pa da idemo.
Nemojte piti kafu uveče.	Nemojte popiti svu kafu.

jesti I - pojesti P

Jedi meso za večeru.	Pojedi meso za večeru.
Jedite meso za večeru.	Pojedite meso za večeru.
Nemojte jesti meso za večeru.	Nemojte pojesti sve meso za večeru.

ići I - otići P

Idi na železničku stanicu po tvoj prtljag.	Otidi na železničku stanicu po tvoj prtljag.
Idite na železničku stanicu po vaš prtljag.	Otidite na železničku stanicu po vaš prtljag.
Nemojte ići danas na železničku stanicu po vaš prtljag.	________________
Nemojte ići na stanicu dok ja ne dođem kući.	Nemojte otići na stanicu dok ja ne dođem kući.

čitati I - pročitati P

Čitaj novine svakog dana.	Pročitaj danas novine.
Čitajte novine svakog dana.	Pročitajte novine danas.
Nemojte čitati novine danas. Nema ništa u njima.	

učiti I - naučiti P

Uči dobro.	Nauči lekciju dobro.
Učite gospodo dobro.	Naučite gospodo, dobro vašu lekciju.
Nemojte učiti ništa za vreme praznika.	________________

doći P - dolaziti I

Dođite sutra u kancelariju ranije.	Dolazite od sada na vreme.
Nemojte dolaziti sutra pre 8.	________________

provesti P - provoditi I

Provedite sutra vikend kod kuće. Biće rđavo vreme.	Nemojte provoditi sutra vikend van grada. Biće rđavo vreme.

dati P - davati I

Daj Jovanu ovaj pasoš.	Ne daji Jovanu ovaj pasoš.
Ne daj Jovanu ovo pismo.	Nemoj davati Jovanu ovo pismo.
Dajte deci kolače, tek kad pojedu sve drugo.	Ne dajite deci kolače dok ne pojedu sve drugo.
Ne dajte deci kolače dok ne pojedu sve drugo.	Nemojte davati deci kolače dok ne pojedu sve drugo.
Ne dajte Jovanu da izlazi napolje. Njemu još nije dobro.	

čuti P - slušati I

Čuj me dobro, Jovane.	Slušaj dobro, Jovane, šta govorim.
Čujte šta vam govorim.	Slušajte šta vam govorim.
________________	Nemojte ga slušati.

kazati P - kazivati I

Kažite Jovanu da mi se javi telefonom.	Ne kazujte ništa Jovanu.
Nemojte kazati ništa Jovanu.	Nemojte kazivati ništa Jovanu.

reći P - govoriti I

Recite Jovanu da mi se javi telefonom.	Ne govorite ništa Jovanu.
Nemojte reći ništa Jovanu.	Nemojte govoriti ništa Jovanu.

GD 22.2 Negative Transform Drill with Model

The perfective - imperfective verb pair involved is given to the right of each sentence. The student should cover this side during drill, using it only as necessary.

Donesite danas moj prtljag sa železničke stanice.

Nemojte donositi danas moj prtljag sa železničke stanice.

Platite, molim vas, moje pivo.	/platiti/ - /plaćati/
Upoznajte se sa Jovićima. Oni su dobro društvo za vas.	/upoznati se / - /upoznavati se/
Javite se Jovanu pre nego što napustite Beograd.	/javiti se/ - /javljati se/
Svršite prvo taj posao.	/svršiti/ - /svršavati/
Promenite odmah novac.	/promeniti/ - /menjati/
Pozajmite Jovanu 10.000 dinara.	/pozajmiti/ - /pozajmljivati/
Vratite se iz varoši pre osam.	/vratiti se/ - /vraćati se/
Vratite Jovanu novac danas.	
Sačekajte me na železničkoj stanici.	/sačekati/ - /čekati/
Kažite Jovanu da je Toma došao iz Zagreba.	/kazati/ - /kazivati/
Prođite kroz moju sobu u kupatilo.	/proći/ - /prolaziti/
Pređite jugoslovensku granicu Korenskim prelazom. On je jedini otvoren.	/preći/ - /prelaziti/
Izvršite pregled prtljaga ove gospode.	/izvršiti/ - /vršiti/
Ostanite u hotelu pet dana.	/ostati/ - /ostajati/
Unesite ove kufere u moju sobu.	/uneti/ - /unositi/
Uzmite taksi, napolju pada kiša.	/uzeti/ - /uzimati/
Otvorite prozor, molim vas.	/otvoriti/ - /otvarati/
Jovane, molim vas, zatvorite vrata.	/zatvoriti/ - /zatvarati/
Deco, ustanite sutra rano ići ćemo na izlet.	/ustati/ - /ustajati/
Kupite danas koverte i hartiju u knjižari.	/kupiti/ - /kupovati/
Provedite odmor u gorskom kotaru. To je najlepši deo zemlje.	/provesti/ - /provoditi/
Odmorite se za vreme vikenda.	/odmariti se/ - /odmarati se/
Pustite decu unutra. Napolju je hladno.	/pustiti/ - /puštati/
Napunite rezervoar benzinom. Nema benzinskih pumpi usput.	/napuniti/ - /puniti/

The above drill may be repeated using the second person singular (familiar) form of the verb and relevant pronouns, e.g.

Platite, molim vas, moje pivo.	Plati, molim te, moje pivo.

GD 22.3 Question and Answer Drill with Prompt

GD 22.3.1 On Imperative

Each question is to be answered with a sentence using the imperative, on the basis of the data given in the prompt. Possible answers are given to the right.

This drill may be repeated with negative responses. Alternately, every other answer may be negative.

Želim da popijem čašu mleka.	Šta želite da pijete?	Dajte mi čašu mleka.
Treba mi veliki kufer.	Koji kufer vam treba?	Donesite mi veliki kufer.
Vaši kuferi su doneti sa stanice.	Šta želite da uradimo sa vašim kuferima.	Unesite kufere u moju sobu. Nemojte unositi kufere u moju sobu.
Žao mi je što Toma nije kod kuće.	Šta da kažem Tomi kad dođe kući? Imate neku poruku za njega?	Kažite Tomi da sam ga tražio. Nemojte mu ništa govoriti. Recite mu da dođe kod mene.
Mi treba da pređemo austrijsko-jugoslovensku granicu.	Gde da pređemo granicu?	Pređite granicu Korenskim prelazom.
Vrata od kuće su otvorena.	Da li treba da zatvorim vrata?	Molim vas, zatvorite vrata.
Treba da otvorimo kufere za carinski pregled.	Da li treba da otvorimo kufere za carinski pregled?	Molim vas, otvorite kufere za pregled. Nemojte još otvarati kufere za pregled.
Ova gospoda čekaju za pregled stvari.	Da li da izvršim pregled stvari ove gospode?	Izvršite odmah pregled stvari ove gospode. Nemojte vršiti pregled njihovih stvari. Oni imaju diplomatski pasoš.

Kola su pokvarena i treba da se oprave.	Da li treba da opravim kola odmah?	Opravite kola odmah. Nemojte opravljati kola odmah. Ne morate opravljati kola odmah.
Nemamo dovoljno benzina za put.	Da li da napunim rezervoar benzinom u gradu?	Napunite rezervoar benzinom u gradu. Nemojte puniti rezervoar benzinom u gradu. Možete to uraditi na autoputu.
Nisam još svršio samo jedan posao.	Da li ovaj posao treba da svršim danas?	Svršite taj posao danas. Hitan je. Nemojte svršavati taj posao danas. Nije ništa hitno.

GD 22.3.2 Questions on the Basic Sentences

Mi smo prešli granicu Korenskim prelazom.	Kojim prelazom ste prešli granicu?
Mnogo sveta prelazi granicu tim prelazom.	Da li mnogo sveta prelazi granicu tim prelazom.
Taj prelaz je dobro vezan sa autoputem.	Da li je taj prelaz dobro vezan sa autoputem?
To nije jedini prelaz, koji je vezan sa autoputem.	Da li je to jedini prelaz, koji je vezan sa autoputem?
Pregled pasoša se vrši na granici.	Gde se vrši pregled pasoša.
Carinski pregled se vrši kad se pređe granica.	A gde se vrši carinski pregled?
Pregled naših stvari izvršio je jedan vrlo ljubazan carinski činovnik.	Ko je izvršio pregled vaših stvari?
On je svršio pregled vrlo brzo.	Koliko je trajao pregled? /Koliko traje pregled?
Od granice do Beograda ima oko 630 km.	Koliko kilometara ima od granice do Beograda?
Vožnja je trajala nešto više od osam sati sa odmorima.	Koliko je trajala vožnja do Beograda?

Nismo imali nikakvih teškoća usput.	Da li ste imali nekih teškoća usput?
Sa granice smo pošli u 8 sati.	U koliko sati ste pošli sa granice?
U Beograd smo stigli u 4:20 (četiri i dvadeset).	U koliko sati ste stigli u Beograd?
Autoput prolazi do Kranja kroz alpske predele.	Kroz kakve predele prolazi autoput?
Od Kranja autoput ulazi u Ljubljansku kotlinu.	Kakvi su predeli od Kranja?
Autoput prolazi kroz Ljubljanu.	Da li autoput prolazi kroz Ljubljanu?
Mi smo se zadržali u Ljubljani pola sata. /Mi se nismo zadržavali u Ljubljani.	Da li ste se zadržavali u Ljubljani?
Položaj Ljubljane je i lep i važan.	Kakav je položaj Ljubljane?
Ljubljanska vrata čine Ljubljanu važnom.	Šta čini Ljubljanu važnom?
Dopao nam se Ljubljanski grad.	Šta vam se dopalo u Ljubljani?
Sve do Zagreba put je bio vrlo zanimljiv.	Da li je put bio zanimljiv?
Autoput prolazi kroz Zagreb.	Da li autoput prolazi kroz Zagreb?
Mi smo svratili u Zagreb. /Mi nismo svraćali u Zagreb.	Da li ste svraćali u Zagreb.
Ručali smo i odmorili se u Slavonskom Brodu. (Tu ima jedan motel i servisna stanica[1] na autoputu.)	Gde ste ručali?
Tu smo kupili i benzin. Nismo kupovali benzin usput.	Gde ste kupili benzin? Da li ste kupovali benzin usput?
Autoput izbegava naseljena mesta.	Da li autoput izbegava naseljena mesta?
Autoputem saobraćaju samo motorna vozila.	Da li autoputem saobraćaju samo motorna vozila?
Videli smo jedan nesrećan slučaj. /Nismo videli nijedan nesrećan slučaj.	Da li ima nesrećnih slučajeva na autoputu?

---

[1] service plaza

To je bio sudar dvaju kola.	Kakav je to bio nesrećan slučaj?
Nama nije bila potrebna nikakva pomoć. /Nama je bila potrebna pomoć.	Da li vam je bila potrebna neka pomoć na autoputu?
Imali smo kvar na kolima.	Kakva pomoć vam je bila potrebna? Šta vam je trebalo?
Jedan radnik nam je opravio kola. /Ja sam sam opravio kola.	Ko vam je opravio kola?

GD 22.4 Conversations - Razgovori

GD 22.4.1

A	B
Da li ste skoro prelazili jugoslovensko-austrijsku granicu?	Jesam. Zašto pitate?
Ja moram putovati skoro u Beograd, pa me zanima gdje je najzgodnije preći granicu.	Ja prelazim granicu uvijek Gorenskim prijelazom.
Koliko prijelaza ima?	Ima najmanje četiri-pet.
Zašto vi prelazite granicu Gorenskim prijelazom?	Zato što je taj prijelaz dobro spojen[1] autoputem sa Beogradom.
Koliko ima kilometara od granice do Beograda?	Nešto više od 630 km.
Za koje vrijeme se prelazi taj put?	Put traje oko deset sati sa odmorima.
Kako je autoput uređen? Može li se kupiti benzin na autoputu?	Autoput je dobro uređen. Ima benzinskih pumpi gdje se prodaje benzin.
A mogu li se kola opraviti ako se desi neki kvar?	Mogu.
To je dobro. Da li ste imali usput nekih nezgoda?	Nisam, uvijek sam putovao bez ikakvih nezgoda.
Da li put prolazi kroz naseljena mjesta?	Ne, put zaobilazi naseljena mjesta koliko je moguće.
Gdje ste se odmarali?	Odmarao sam se na samom putu.

---

[1] /spojen/ 'connected'

To je dobro. Ja sam mislio da ste se odmarali u nekom gradu.	Ne, ja rijetko kad svraćam negdje kad putujem. Osim kad moram.
Onda ću i ja ići u Beograd tim putem.	To je najbolje što možete učiniti.

Да ли сте скоро прелазили југословенско-аустријску границу?	Јесам. Зашто питате?
Ја треба да путујем скоро у Београд, па ме интересује где је најзгодније пређи границу.	Ја прелазим границу увек Коренским прелазом.
Колико прелаза има?	Има најмање четири-пет.
Зашто ви прелазите границу Коренским прелазом?	Зато што је тај прелаз добро везан аутопутем са Београдом.
Колико има километара од границе до Београда?	Нешто више од 630 км.
За које време се прелази тај пут?	Пут траје око десет сати са одморима.
Како је аутопут уређен? Може ли да се купи бензин на аутопуту?	Аутопут је добро уређен. Има бензинских пумпи где се продаје бензин.
А могу ли кола да се оправе, ако се деси неки квар?	Могу.
То је добро. Да ли сте имали неких незгода успут?	Нисам, увек сам путовао без икаквих сметњи или незгода.
Да ли пут пролази кроз насељена места?	Не, пут избегава насељена места колико је могуће.
Где сте се одмарали?	Одмарао сам се на самом путу.
То је добро. Ја сам мислио да сте се одмарали у неком граду.	Не, ја ретко кад свраћам негде кад путујем. Сем кад морам.
Онда ћу и ја ићи у Београд тим путем.	То је најбоље што можете да урадите.

GD 22.4.2

Kad ćemo stići u Beograd?	Mislim da nam treba još oko dva sata.
Koliko kilometara ima još do Beograda.	Ima još 150 km.
To je otprilike dva sata vožnje.	Možda nam neće trebati ni toliko.
Do sada nismo imali nikakvih poteškoća ili zastoja usput.	Nismo, ali smo se često odmarali.
Da, ja sam se htjeo svratiti u Ljubljanu.	Pa nismo se tako dugo zadržali u Ljubljani.

Zadržali smo se prilično dugo.	Vama se dopala Ljubljanska tvrđava?
Da, tvrđava je jako interesantna. Izgleda vrlo slikovito.	Ona zatvara Ljubljansku kotlinu.
Hoćete valjda da kažete, da je zatvarala Ljubljansku kotlinu.	Pa zar vam ona ne izgleda i sada tako?
Jest, izgleda. To je točno. Ali, ona je sad samo lijep park i ništa više.	Naravno, ona to i jest. Ali, mi Jugoslaveni je volimo ne samo za ono što jest, već i za ono što je bila.
To je razumljivo.	Pa da.

Кад ћемо стићи у Београд?	Мислим да нам треба још око два сата.
Колико километара има још до Београда?	Има још 150 км.
То је отприлике два сата вожње.	Можда нам неће требати ни толико.
До сада нисмо имали никаквих тешкоћа или застоја успут.	Нисмо, али смо се често одмарали.
Да, ја сам хтео да свратимо у Љубљану.	Па нисмо се тако дуго задржали у Љубљани.
Задржали смо се прилично дуго.	Вама се допао Љубљански град?
Да, град је врло интересантан. Изгледа врло живописно.	Он затвара Љубљанску котлину.
Хоћете ваљда да кажете, да је затварао Љубљанску котлину.	Па зар вам он не изгледа и сада тако?
Дабоме да изгледа. То је тачно. Али, он је сад само леп парк и ништа више.	Наравно, он то и јесте. Али, ми Југословени га волимо не само за оно што јесте, већ и за оно што је био.
То је разумљиво.	Дабоме.

GD 22.5 Homework - Domaći zadatak

GD 22.5.1 Change the following imperative sentences from affirmative to negative.

Pođite na put pre osam sati.
Odvedite decu posle podne u bioskop.
Donesite danas moje stvari sa železničke stanice.
Kupite mi jugoslovenske novine u varoši.

Opravite danas moja kola.
Zatvorite prozor i vrata, molim vas.
Napunite rezervoar benzinom u gradu.
Izvršite odmah pregled pasoša ovoj gospodi.
Pustite ovu gospodu da pređu granicu. Njihovi pasoši su u redu.
Napišite pismo Jovanu.

GD 22.5.2 Change all the following questions using present imperfective forms of the verbs. Replace clauses with /treba/ plus perfective with the simple (imperfective) verb.

Gde su vam izvršili pregled pasoša?
Kad treba da odete iz Beograda?
Da li ćemo autoputem izbeći naseljena mesta?
Hoćete li preći granicu Korenskim prelazom?
U koliko sati će se otvoriti prelaz preko granice?
Kad treba da zatvorite radnju?
Gde ste kupili benzin?
Ko vam je opravio kola?
Kad ste stigli u Beograd?
Autoput će se opraviti, zar ne?

UNIT 23

Basic Sentences - Osnovne rečenice

With Some Friends	Kod prijatelja	Код пријатеља
	A	
last night, last evening	sìnōć	сѝнōћ
How were things at our friends' the Jović's last evening?	Kàko je bîlo sìnōć | kòd nàših prijatêlja Jóvīćā?	Ка̀ко је бȋло сѝнōћ | кȍд на̀ших пријатȇља Jȍвӣћа̄? #
	B	
(It was) very nice. We enjoyed ourselves very much.	Bílo je vȑlo | lìjepo. Dȉvno smo se | zábavljali.	Бȋло је вр̀ло лȇпо. Дȉвно смо се провѐли.
	A	
guest, customer (hotel)	gȍst Gsg gȍsta Gpl góstijū	гȍст гȍста го́стијӯ
Were there many guests?	Jè li bîlo mnògo | góstijū?	Jѐл' бȋло мно̀го го́стију? #
	B	
I think there were about ten of us.	Mìslīm da nas je bîlo | dèsetoro.	Мѝслим да нас је бȋло око дѐсēт.
known	pòznat, -a, -o	пȍзнат, -а, -о
I knew all of them ('all were known [to me]').	Svì su bîli | pòznati.	Свѝ су бȋли пȍзнати.
even	čàk	ча̀к
to meet, encounter	srèsti, da srètnem, srèo	срѐсти, да срѐтнем, срѐо
I even met there a friend whom I hadn't seen for a long time.	Čàk sam srèo kod njȉh | i jèdnog prìjatelja | kòga nîsam ódāvno | vìdio.	Ча̀к сам срѐо кȍд њȉх | и јѐдног прѝјатеља | ко̀га нȋсам о́да̄вно вѝдео.

	A	
to invite, to call	pо́zvati, da pozóvēm, pо́zvao, pòzvāla	по́звати, да позо́ве̄м по́звао, пòзва̄ла
invited	pòzvān, -a, -o	пòзва̄н, -а, -о
We were invited, too.	Í mī smo bi̍li | pòzvāni.	И мѝ смо би̍ли | пòзва̄ни.
	B	
Why didn't you come?	Zàšto ni̍ste | dòšli?	Зàшто | ни̍сте дòшли? #
	A	
just	tа́mān / úpravo	та́ма̄н / у́право
to prepare, to get ready	sprémiti, da sprȅmīm	спре̑мити, да спре̏мӣм
We were all ready.	Mi̍ smo se úpravo sprémili.	Ми̍ смо се та́ма̄н | спре̑мили.
last, the last	póslijednjī, -ā, -ē	по́следњӣ, -а̄, -е̄
or,	zàdnjī, -ā, -ē	за̀дњӣ, -а̄, -е̄
moment	mómenat G mómenta	мо́менат мо́мента
to fall ill, to get sick	razbóljeti se, da se razbólīm, razbólio se	разбо́лети се, да се разбо́лӣм, разболео се
But at the last moment, when we were about to leave our son got sick.	Ȁli u zádnjem čàsu, kȁd smo trȅbali pőći, nȁš se si̍n razbólio.	Али у по́следњем мо́менту, ка̍д је тре̍бало да пȍђемо, на̍ш си̍н се разбо́лео.
instead	mjèsto / úmjesto	мѐсто / у́место
reception, party; recepit	prìjēm / prímānje	прѝје̄м / при̑ма̄ње
for (with A)	po	по
doctor	ljékār G ljekára	ле́ка̄р лека́ра

or,	lìječnīk	лѐчнӣк
And instead of (our) coming to the party, I had to rush out after a doctor.	I úmjesto da dȍđemo na prímānje, mȍrao sam | ìći po lìječnīka.	И у̏место да до̏ђемо на прѝјēм, мо̏рао сам ѝћи по лека̏ра.
	B	
serious	òzbiljan, òzbiljna, -o	о̀збиљан, о̀збиљна, -о
It (probably) wasn't anything serious, [was it]?	Nìje vȁljda bȉlo | nȉšta òzbiljna?	Нѝје ва̏љда би̏ло | ни̏шта о̀збиљно?
	A	
stomach	žéludac G žéluca	сто́ма̄к стома̏ка
No, thank goodness. His stomach was upset.	Nà sreću | nȉje. | Pokvȁrio je žéludac.	Хва̏ла Бо́гу | нѝје. Поква̏рио је | сто́ма̄к.
to frighten, scare; refl. to be frightened, to be afraid	úplašiti, da úplašīm	у́плашити, да у́плашӣм
dangerous	òpāsan, òpāsna, -o	о̀па̄сан, о̀па̄сна, -о
suddenly	ìznenāda	изнена̄да
high	vísok, visóka, -o; vísokī, -ā, -ō	ви́сок, висо́ка, -о; ви́сокӣ, -а̄, -о̄
temperature	temperatúra	температу́ра
or,	vrúćica	
But we were afraid, that it might ('lest it') be something dangerous, because he suddenly had a high temperature.	Àli bȉli smo se úplašili, da nìje nȅšto ópāsna, jȅr je ìznenada dóbio vȉsoku vrúćicu.	А̀ли, би́ли смо се у́плашили, да нѝје не̏што о́па̄сно, је̏р је изненада до̏био ви̏соку температу́ру.
	B	
to be expecting, to expect	očekívati, očékujēm	очекѝвати, оче́кујēм

to surprise; refl. to be surprised	iznenáditi, da iznénādīm	изненáдити, да изнéнāдӣм
surprised	iznénāđen, -a, -o	изнéнāђен, -а, -о
The Jović's were expecting you and were surprised that you didn't let them know (anything).	Jo̍vići su vas očekívali | i bi̍li su iznénađeni | što̍ se ni̍ste ni̍šta jávili.	Јо̍вићи су вас очеки́вали | и би̍ли су изнéнāђени | што ни̍сте ни̍шта јáвили.

A

confusion	zȁbuna	зȁбуна
to inform, to report	izvijéstiti, da ízvijestīm	извéстити, да и́звēстӣм
In the confusion my wife forgot to tell them that we couldn't come.	U o̍noj zȁbuni | mo̍ja že̍na je zabo̍ravila | jáviti da ne̍ možemo dóći.	У о̍ној зȁбуни | мо̍ја же̍на је забо̍равила да их и́звēстӣ | да не̍ можемо дóћи.
to hope	nádati se, nȁdām se	нáдати се, нȁдāм се
to make angry, to irritate; refl. to be angry, to be irritated	naljútiti, da náljūtīm	наљýтити, да нáљӯтӣм
I hope they weren't put out ('mad').	Nȁdam se | da se ni̍su naljútili.	Нȁдāм се | да се ни̍су наљýтили.

B

angry, mad (at: /na/); hot (food)	ljȕt, ljúta, -o; ljȕtī, -ā, -ō	љȕт, љýта, -о; љȕтӣ, -ā, -ō
No, they weren't mad at you.	Nè, nísu bi̍li lju̍ti | nà vās.	Нè, ни́су би̍ли љу̍ти на̍ вас.
unexpectedly	neočékīvano	неочéкӣвано
to prevent, to hinder	sprijéčiti, da sprìječīm	спрéчити, да спрȅчӣм

They knew that something unexpected kept you from coming.	Ȍni su ználi | da vas je nèšto ìznenada sprijéčilo.	Они су знàли да вас је нèшто неочéкӣвāно | спрѐчило да дȍђете.

A

[My] wife will call Mrs. Jović and apologize.	Žèna će dànas zvàti gòspođu Jȍvić | i izvíniti se.	Жѐна ће дàнас звàти гòспођу Јȍвић | и извӣнити се.

Cultural Note

The opening sentence in an English conversation of this kind would probably be something like 'How was the Jović's party last night?' Serbo-Croatian has no real equivalent of 'party'. There are words for informal gatherings, such as /sȅlo/, /posélo/, /čàj/, /čájānka/. More formal occasions may be /prìjēm/ 'reception' or /príredba/. To take care of some recently imported ways of life, /kòktel-pártija/ and /bífē/ ('buffet dinner') are now being used. The word /žȗr/ indicates a fixed day on which the lady of the house holds open house.

Grammatical Notes

Note 23.1 Verb: 'there is', 'there was', 'there will be'

Note 23.1.1 /ímā/ 'there is, there are', /ímajū/ 'there are'

a) Imao sam mali stan.
Koga ima vaš prijatelj?
Ima ženu i jednog sina.

b) Ima i jedan čaj, gospodine.
Da li ima danas pošte? Da, ima.
Koliko pisama ima?
Ima nekoliko pisama.

/ímā/ (and also /ímajū/, which is not illustrated here) may be used in two ways - transitively (examples in a) above) and intransitively (examples in b) above). The transitive use has an object (see the examples) or may refer to a situation where an object is mentioned, as /dà, ímā/ 'yes, he has' in answer to /ima li mali stan?/ 'does he have a small place to live?'. Any form of /ímati/ may be used transitively.

The intransitive use, illustrated in b), is restricted to /ímā/ and /ímajū/. This usage means '(such-and-such) exists'. E.g. 'also a [cup of] tea exists, sir', meaning 'there is also a cup of tea, sir'; 'does some ('of') mail exist today', 'yes, it exists' meaning 'is there any mail today?', 'yes, there is'. /ímā/ and /imaju/ in this usage correspond to English 'there is, there are'. What follows the 'is, are' of English is the subject of the verb in Serbo-Croatian. Of the two forms /ima/ is usually used with a singular verb when a neuter quantity word, such as /mnogo/, /nekoliko/, etc. is the subject, as /ima nekoliko pisama/ or when numerals are used: /ima pet gradova/, /ima dve pijace/. /ima/ is also used with the genitive of quantity indicating what 'is': /ima pošte/, /ima velikih pijaca u gradu/. /imaju/ may be used before the numerals /dva/, /tri/ and /četiri/, (/imaju dve pijace/) and is regularly used with the nominative plural of the noun as subject (/imaju mnogi gradovi/, /imaju velike pijace u gradu/). The use of the nominative shows the reference is more specific. The use of the genitive indicates indefinite quantity. (Note that with other verbs the use of the plural form is optional with the numerals /pḕt/ and above, as explained in Note 13.1.2.)

Some nouns occur in the genitive singular after /ima/, others in the genitive plural:

ima li vode
ima li pijācā

Nouns indicating individual items occur in the plural (market-places). Nouns indicating an undifferentiated indeterminate mass are in the singular (potatoes, vegetables, water, etc.). These are sometimes called 'count' nouns and 'mass' nouns.

Contrast also:

Tamo je stanica.	The station is over there.
Ima stanica tamo.	There's a station there.

In present-day Serbo-Croatian, only the present forms of /ímati/ are in regular use for 'there (is)'. See the following notes.

In summary:

1. The noun indicating what is said to exist may be in the nominative and agree with the verb: /ima jedna pijaca/. Rarely the plural occurs /imaju mnogi hoteli/.

2. The verb is in the singular, followed by a quantity word or by the genitive of the noun. (The quantity word is, of course, followed by the genitive itself, but this has nothing to do with the verb.)

ima mnogo pijācā
ima dobrih pijācā

Note 23.1.2 /bìlo/, /bíla/, /bílo/ 'there was'

Jel' bilo mnogo gostiju?
Mislim da nas je bilo oko deset.

The past tense of /bìti/ with a collective or indefinite subject, not equated with anything in the predicate, often corresponds to English 'there was' or 'there were'. The verb occurs before the subject. The first example might be translated 'was a large quantity of guests?'. Normal English requires 'was [there]...?', so 'were there a lot of guests?'. The second example is 'I think there were about ten of us'.

The verb agrees with the subject, though the latter is often neuter (and so singular) due to the use of collectives and other quantity words. See examples in the drills.

Note 23.1.3 /bìće/ 'there will be'

The future of /bìti/ (in the third person singular - /bìće/) is used for 'there will be'. Although /ímati/ and /bìti/ are completely different verbs, they pattern together in reference to the existence of items. Compare:

Bilo je, ima i biće ljudi tamo.	There were, there are, and there will be people there.

Compare also the 'personal' use of /bìti/ in:

Biće nam zadovoljstvo da vidimo šta se tamo prodaje.

The impersonal use of /bìti/ is to be compared with the constructions in which a neuter singular pronoun or adjective is used with /bìti/. Past, present and future forms all occur. The /bílo je/ and /bìće/ above are simply the same usage without a pronoun or adverb. Compare:

Teško je ostati bez vode.

Tako je.

Da li je tačno da je ovde teško putovati vozom?

To je bilo davno.

The last example has the pronoun /tȍ/ as subject. In this use /tȍ/ is invariable. The adjectives /tḗško/, /tàčno/ are predicates, with what follows being the subject of the verb (that is, /ostati bez vode/ and /da je ovde teško putovati vozom/.) The latter clause has /tḗško/ in the predicate with /ovde ... putovati vozom/ as subject.

Note 23.2 Verb: /trèbati/

Note 23.2.1 /trèbā, /trèbalo/: Impersonal Use

a) Ne treba ništa da brinete.
Treba da svršimo večeras jedan hitan posao.
Prvo treba da odem u ambasadu, da se javim na dužnost.
Onda treba da odem na železničku stanicu da vidim za moj prtljag.
Treba da vidite Beogradski grad i zološki vrt.
Treba da kupim nekoliko olovki i koverata i hartije.

b) Ali u poslednjem momentu, kad je trebalo da pođemo, naš sin se razboleo.

The third person singular of /trèbati/ 'to be necessary' (/trèbā/ 'it is necessary') is used impersonally, as in the examples in a) above, to mean 'it is necessary (that one do so-and-so)', 'it is felt to be obligatory (that one do so-and-so'). These more literal meanings usually correspond to English 'should', 'ought to', 'have to'. In Serbo-Croatian the person who 'should', 'ought to' etc. is the subject of the verb following /da/: /treba da odem/ 'I ought to go', /treba da vidite/ 'you ought to see', /treba da svršimo/ 'we ought to finish'. The /trèbā/ stays the same, not reflecting the person involved. This usage is therefore called 'impersonal'. The negative is illustrated by the first example ('it is not necessary that you worry about anything ['nothing']'; note double negative). /ne treba/ is normally followed by imperfective verbs.

/trebā/ may be followed by an infinitive. In this case the construction is completely impersonal: /treba videti Beogradski grad/ 'one ought to see the citadel of Belgrade', 'you must see the Belgrade citadel'.

In the past the neuter singular, /trebalo/, is used impersonally, as under b). The verb after /da/ is in the present: 'it was necessary that we leave' - 'it was necessary for us to leave' - 'we had to leave'. Compare:

Trebalo je da budu ovde do osam.	They ought to (or, should) have been here by eight.
Trebalo je da vidite Beogradski grad.	You ought to (or, should) have seen the Belgrade citadel.

Croatian uses personal rather than impersonal constructions in place of the above. The verb /mȍrati/ plus infinitive is often used: /moram ići/ 'I have to go'. See the next note for /trèbati/.

Note 23.2.2 /trèbati/: Personal Use

Treba mi hitno.	I need him urgently.
Treba mi nešto jugoslovenskog novca.	I need some Yugoslav money.
Ali u zadnjem času kad smo trebali poći, naš sin se razbolio.	But at the last moment when we were about to leave our son got sick.

Here /trèbali smo/ 'we had to, we should have' is used personally, just as any other verb. Such personal use in the past is often optional: /trebali ste da vidite Beogradski grad/ may be said for the last example of the preceding note.

There is also the personal use of /trèbati/ in the sense of 'be needed', with the dative indicating the one who 'needs'. Examples are:

Ako vam trebam, vi me zovite.	If you need me ('I am necessary to you') call me.
Trebaju mi nova kola.	I need a new car.

It is also possible to use the adjective /pòtreban/ 'necessary' in a construction meaning much the same thing: /potreban mi je hitno/ 'I need him urgently'.

Note 23.3 Noun: /gȍst/

The noun /gȍst/ 'guest, customer' has the ending /-ijū/ in the genitive plural. Note also the vowel length and stress changes:

N	gȍst	gòsti
A	gòsta	gòste
G	gòsta	góstijū
D	gòstu	góstima
I	gòstom	góstima

The following nouns have this /-ijū/ ending:

Masculine:	pr̀st	'finger, toe'	pl.	pr̀sti	G	pŕstijū
	nòkat	'(finger or toe) nail'	pl.	nòkti	G	nóktijū
	______	'breasts'	pl.	pr̀si	G	pŕsijū
Neuter:	pléće	'shoulder blade'	pl.	pléća	G	plécijū
Feminine:	vȁš	'louse'	pl.	vàši	G	vášijū
	kȍst	'bone'	pl.	kòsti	G	kóstijū
Neuter singular,	òko	'eye'	pl.	ȍči	G	óčijū
Feminine plural	ùho/ùvo	'ear'	pl.	ùši	G	úšijū

There is some variation in usage of these forms, as the genitive plural endings /-ā/ and /-ī/ also may occur. /pr̀sa/ (n. N pl.) may also be used instead of /pr̀si/. Note how many of these are body parts, and that several occur in pairs.

Note 23.4 Verb: Pluperfect

Ali, bili smo se uplašili, da nije nešto opasno.

This is an example of the pluperfect. This verb construction is not very common in Serbo-Croatian. The elements of it are: present form of 'to be' + /l/ participle of /biti/ + /l/ participle of verb denoting the action involved. Here: /smo/ + /bili/ + /uplašili se/. The position of /smo/ and /se/ are of course determined by enclitic order. Both of the /l/ participles agree with the subject.

In the affirmative the pluperfect is generally used in association with such as /jȍš/ 'yet, still'.

Prtljag je već bio došao.	The baggage had already come.
Prtljag još nije bio došao.	The baggage hadn't come yet.

Note 23.5 New Verbs

a	I	nắdati se	nȁdām se		to hope
a/Jē	I	očekívati	očékujēm		to expect

--- . ---

i	P	iznenắditi (se)	da (se) iznénādīm		to surprise
a/Jē	I	iznenađívati (se)	iznenáđujēm (se)		
i	P	izvĕ́stiti	da ízvēstīm		to inform
		/izvijéstiti	/da ízvijestīm		
a	I	izveštắvati	izveštāvām		
		/izvješćívati	/izvjéšćujēm		
i	I	ljŭ́titi (se)	ljȕtīm (se)		to anger
i	P	naljŭ́titi (se)	da (se) náljūtīm		
i	I	plȁšiti (se)	plȁšīm (se)		to fear
i	P	úplašiti (se)	da (se) úplašīm		
e	P	razbóleti se	da se razbólīm	razbóleo	to fall ill
		/razbóljeti se		/razbólio	
a	I	razbolĕ́vati se	razbolēvām se		
i	P	sprĕ́čiti	da sprĕ́čīm		to prevent
		/sprijéčiti	/da sprȉječīm		
a	I	sprečắvati	sprĕ́čāvām		
		/spriječắvati	/sprijéčāvām		
i	P	sprĕ́miti	da sprȅmim		to prepare
a	I	sprĕ́mati	sprȅmām		
C/n	P	srèsti	da srètnēm		to meet, encounter
a	I	srètati	srètām or, srèćēm		
a/Jē					
a/ē	I	zvàti	zóvēm	zvào, zvắla	to call
a/ē	P	pózvati	da pozóvēm	pózvao, pòzvāla	to call, invite
a	I	pozívati	pózīvām		to invite

Grammatical Drill

GD 23.1 Impersonal Verbs - Learning Drill

GD 23.1.1 /ima/ 'there is, there are' /imaju/ 'there are'
Negative transform drill

With Count Nouns

Following is a set of sentences using /ima/ and, where possible, /imaju/, in the senses 'there is, there are'. Each of these is to be put in negative. The first two negative sentences are given as models. (Only /jedna/ has /ni-/.)

Ima jedna velika pijaca u gradu.	Nema nijedna velika pijaca u gradu.
Ima dve velike pijace u gradu.	Nema dve velike pijace u gradu.
Imaju dve velike pijace u gradu.	
Ima pet velikih pijaca u gradu.	
Ima velikih pijaca u gradu.	
Ima mnogo velikih pijaca u gradu.	
Ima nekoliko velikih pijaca u gradu.	

(Question: Da li ima velikih pijaca u gradu?)

Sentences for the above drill:

Ovde ima jedan dobro snabdeven magazin.
U hotelu ima jedan gost iz Francuske.
Ima jedno dobro gradsko pozorište.
Ima jedan dobar put do jugoslovensko-austrijske granice.
U gradu ima jedna dobro snabdevena radnja sa samoposlugom.

With Mass Nouns

Ima kafe.	Nema kafe.
Ima mnogo kafe.	Nema mnogo kafe.
Ima dovoljno kafe.	Nema dovoljno kafe.

(Question: Da li ima kafe?)

Sentences for the above drill:

Ima pisaće hartije.
Ima dobrog crnog hleba.
Ima vrućeg čaja.
U ovom magazinu ima jeftine robe.
Ovde ima dobrog mleka.

With plural nouns:

Imaju jedne novine na stolu.	Nemaju nijedne novine na stolu.
Imaju dvoje novine na stolu.	
Ima pet novina na stolu.	
Ima mnogo novina na stolu.	
Ima nekoliko novina na stolu.	

(Question: Da li imaju jedne novine na stolu?)

Sentences for the above drill:

Imaju jedna kola na ulici.	Nemaju nijedna kola na ulici.
Imaju jedna vrata na kući s ulice.	Nemaju nijedna vrata na kući s ulice.

GD 23.1.2 /bio/, /bila/, /bilo/, etc. 'there was, there were'

With Count Nouns

Bio je samo jedan lep dan bez kiše za vreme našeg odmora.	Nije bio nijedan lep dan bez kiše za vreme našeg odmora.
Bila su dva lepa dana bez kiše za vreme našeg odmora.	
Bilo je pet lepih dana bez kiše za vreme našeg odmora.	
Bilo je nekoliko lepih dana bez kiše za vreme našeg odmora.	

(Question: Da li je bilo lepih dana bez kiše za vreme vašeg odmora?

Sentences for the above drill:

Bila je samo jedna slobodna soba u hotelu.	Nije bila nijedna slobodna soba u hotelu.
Bilo je samo jedno skretenje s puta.	
Bio je samo jedan dobar prelaz preko granice.	
Bila je samo jedna benzinska pumpa u tom delu grada.	

With Mass Nouns

Bilo je tople kafe.	Nije bilo tople kafe.
Bilo je kafe.	
Bilo je dovoljno tople kafe.	
Bilo je mnogo tople kafe.	

(Question: Da li je bilo tople kafe?)

Sentences for the above drill:

Bilo je crnog hleba u restoranu.
Bilo je vruće vode u kupatilu.
Bilo je toplog čaja i kafe.
Bilo je telećeg mesa, mleka i hleba za večeru.

With Plural Nouns

Bile su jedne novine u sobi na krevetu.	Nisu bile nijedne novine u sobi na krevetu.
Bile su dvoje novine u sobi na krevetu.	
Bilo je pet novina u sobi na krevetu.	
Bilo je mnogo novina u sobi na krevetu.	
Bilo je nekoliko novina u sobi na krevetu.	

Sentences for the above drill:

Bila su jedna kola preko puta vaše kuće.	Nisu bila nijedna kola preko puta vaše kuće.
Bila su jedna vrata na kući s ulice.	Nisu bila nijedna vrata na kući s ulice.

Jovanu je bilo žao što ste imali nesrećan slučaj.
Njemu je bilo žao što ste imali nesrećan slučaj.
Bilo mu je žao što ste imali nesrećan slučaj.

Zora moj brat moja sestra moji roditelji g. i g-đa Jović Smitovi

GD 23.1.3 /biće/ 'there will be'

Biće jedan čovek.	Neće biti nijedan čovek.

U hotelu će biti dva čoveka.
Biće mnogo ljudi.
Biće pet ljudi.

(Question: Da li će biti sveta?)

žena kelner dete gospodin soba gost

--- . ---

Biće dobrih hotela.	Neće biti dobrih hotela.
Tamo će biti dobrih hotela.	

soba čovek lekar radnik

--- . ---

U restoranu će sigurno biti hladnog piva.	U restoranu neće biti hladnog piva.
Biće bar hladnog piva.	Neće biti hladnog piva.

(Question: Da li će biti hladnog piva?)

vruć čaj hladna voda dobra kafa dobro mleko

Jovanu će biti milo što ćete doći.	Jovanu će biti žao što nećete doći.
Biće mu milo što ćete doći.	Biće mu žao što nećete doći.
Njemu će biti milo što ćete doći.	Njemu će biti žao što nećete doći.

majka
otac
moji roditelji
naš gost
g. i g-đa Jovanović
moji prijatelji Jugosloveni

GD 23.1.4 /treba/

Impersonal Use - Bezlična upotreba

The following substitution drill has, where possible (except for the first person singular) a negative transform using /gledati/. The final change of the sentence is a transform into the reflexive. The first sentence is given as a sample of the possible substitutions and transforms. Note that in the negative transforms imperfective verbs are used after /trèba/.

Sample pattern

	Treba videti Sabornu crkvu.	Ne treba gledati Sabornu crkvu.
(ja)	Treba da vidim Sabornu crkvu.	________________
(ti)	Treba da vidiš Sabornu crkvu.	Ne treba da gledaš Sabornu crkvu.
on	On treba da vidi Sabornu crkvu.	On ne treba da gleda Sabornu crkvu.
(mi)	Treba da vidimo Sabornu crkvu.	Ne treba da gledamo Sabornu crkvu.
(vi)	Treba da vidite Sabornu crkvu.	Ne treba da gledate Sabornu crkvu.
oni	Oni treba da vide Sabornu crkvu.	Oni ne treba da gledaju Sabornu crkvu.
	Treba da se vidi Saborna crkvu.	Ne treba da se gleda Saborna crkvu.

Further Sentences for the above drill: For each of the following sentences the instructor should select some substitutions from the above pattern, giving cues (/ja/, /on/, etc.) to the students in turn.

Jovan treba da nauči novu lekciju.	Jovan ne treba da uči novu lekciju. On već zna tu lekciju.
Vi treba da donesete prtljag sa stanice.	Vi ne treba da donosite prtljag sa stanice. Vaš prtljag je već donet.
Zora treba da izvesti Joviće da se dete razbolelo.	Zora ne treba da izveštava Joviće. Oni znaju da se dete razbolelo.
Oni treba da izađu negde van grada.	Oni ne treba da izlaze nigde. Vreme je rđavo.
Treba da promenimo hotel.	Ne treba da menjamo hotel.
Oni treba da plate sobu do 12.	Oni ne treba da plaćaju sobu pre 12.
Treba kazati Jovanu da dođe do 8.	Ne treba govoriti ništa Jovanu. On će doći na vreme.
Neko treba da otvori vrata Jovanu.	Niko ne treba da otvara vrata Jovanu. On ima svoj ključ. key
Zora treba da zatvori prozor. Napolju pada kiša.	Zora ne treba da zatvara prozor. Napolju ne pada kiša.
Treba odmah da se napiše pismo roditeljima.	Ne treba odmah da se piše pismo. Ja sam govorio s majkom telefonom.
Zora treba da vam pokaže Narodni muzej.	Zora ne treba da nam pokazuje Narodni muzej. Mi smo već bili u muzeju.
Vi treba da se spremite za pozorište.	Vi ne treba da se spremate za pozorište. Nećemo ići.

Personal Use - Upotreba glagola sa predmetom

(ja)	Treba mi jedna velika i lepa soba. 1 2
(ja)	Trebaju mi dve velike i lepe sobe.
(ja)	Treba mi pet velikih i lepih soba.
(ti)	Treba ti jedna velika i lepa soba.
(on)	Treba mu jedna velika i lepa soba.
(ona)	Treba joj jedna velika i lepa soba.
(mi)	Treba nam jedna velika i lepa soba.
(vi)	Treba vam jedna velika i lepa soba.
(oni)	Treba im jedna velika i lepa soba.

Cue	1 Forms used	2
		mali auto
(ja)	meni, mi	čaša hladne vode
(ti)	tebi, ti	jedna olovka
(on)	njemu, mu	jedan koverat sa hartijom
(ona)	noj, joj	jedno obaveštenje
(mi)	nama, nam	jedna udobna stolica
(vi)	vama, vam	stan od tri sobe sa kupatilom
(oni)	njima, im	kuća u predgrađu grada /na periferiji

Trebaju mi jedna mala kola.
1 2a

2a

velika i jaka kola
današnje novine - today's newspaper
čiste pantalone - clean trousers
čiste cipele - clean shoes
čiste čarape - clean socks

Treba mi vruće vode.
1 2b

2b

benzin
mleko
kafa
hartija
hleb
novac
pisaći materijal
koverat i hartija
hladno pivo
teleće meso
belo vino

Treba mi posao.
1 2c

2c
pasoš
jedan dobar radnik
Jovanova pomoć
broj vaše kuće
broj Smitovog telefona

GD 23.2 Model Transform Drill

GD 23.2.1 The following model drills the transform from the transitive use of /ima/ to the intransitive. This transform is to be drilled with 2, 5 and /mnogo/. The transforms below are to be drilled with the same substitutions.

Varoš ima jednu lepu ulicu.	Ima jedna lepa ulica u varoši.
Varoš ima dve lepe ulice.	Imaju dve lepe ulice u varoši.
Varoš ima 5 lepih ulica.	Ima pet lepih ulica u varoši.

Sentences for the abvoe drill:

Oni imaju jednog gosta iz Francuske.	Ima jedan gost iz Francuske kod njih.
Ovaj grad ima jednu dobro snabdevenu robnu kuću.	Ima jedna dobro snabdevena robna kuća u ovom gradu.
Moj hotel ima dobrog portira.	Ima dobar portir u mom hotelu.
Moja soba ima sto, stolicu i ogledalo.	U mojoj sobi imaju sto, stolica i ogledalo.

GD 23.2.2 The following model drills the transform from present /ima/ to past /bio/ (etc.), with substitutions.

Ima jedan čovek u čekaonici.	Bio je jedan čovek u čekaonici.
Ima dva čoveka u čekaonici.	Bila su dva čoveka u čekaonici.
Ima pet ljudi u čekaonici.	Bilo je pet ljudi u čekaonici.
Ima ljudi u čekaonici.	Bilo je ljudi u čekaonici.
Ima mnogo ljudi u čekaonici.	Bilo je mnogo ljudi u čekaonici.

Sentences for the above drill:

Ima jedna dobra papirnica u ovom delu grada.	Bila je jedna dobra papirnica u ovom delu grada.
Ima jedno lepo selo u okolini.	Bilo je jedno lepo selo u okolini.

GD 23.2.3 The following model drills the transform from impersonal past /bilo/ to future /biće/ - /će biti/, with substitutions.

Jovićima je bilo žao što niste došli kod njih.	Jovićima će biti žao što nećete doći kod njih.
Bilo im je žao što niste došli kod njih.	Biće im žao što niste došli kod njih.
Njima je bilo žao što niste došli kod njih.	Njima će biti žao što niste došli kod njih.

Sentences for the above drill:

Mom ocu je bilo prijatno što ste odseli kod nas.	Mom ocu će biti prijatno što ćete odsesti kod nas.
Jovanu je bilo žao što niste ostali duže kod njega.	Jovanu će biti žao što nećete ostati duže kod njega.
G. Joviću je bilo milo što se upoznao s vama.	G. Joviću će biti milo da se upozna s vama.

GD 23.2.4 The following model drills the transform from impersonal /trebalo/ to personal, with substitutions of person.

Trebalo je da uzmem taksi.	Trebao sam da uzmem taksi. /uzeti
Trebalo je da uzmeš taksi.	
Trebalo je da uzme taksi.	
Trebalo je da uzmemo taksi.	
Trebalo je da uzmete taksi.	
Trebalo je da uzmu taksi.	

(Question: Da li ste uzeli taksi?)

Sentences for the above drill: Follow the instruction in GD 23.1.4

Trebalo je da Jovan promeni novac juče.	Jovan je trebao da promeni novac juče. /promijeniti
Trebalo je da donesete prtljag juče sa železničke stanice.	Trebali ste da donesete prtljag juče sa železničke stanice. /donijeti
Trebalo je da se spremimo za pozorište na vreme.	Trebali smo da se spremimo za pozorište na vreme. /se spremiti
Trebalo je da nosač unese prtljag u voz, a ne vi.	Nosač je trebao da unese prtljag u voz a ne vi. /unijeti

Taman je trebalo da pođemo, a dete se razbolelo.	Taman smo trebali da pođemo, a dete se razbolelo. /poći
Trebalo je da izvestim Joviće da ne možemo doći.	Trebao sam da izvestim Joviće da ne možemo doći. /izvijestiti

GD 23.3 Questions and Answers

GD 23.3.1 Questions with /ima/, /bilo je/ and /biće/

Koliko ima dobro snabdevenih radnji?	Ima samo jedna dobro snabdevena radnja.
Koliko je bilo dobro snabdevenih radnji?	Bilo je nekoliko dobro snabdevenih radnji.
Da li ima dobro snabdevenih radnji?	Da, ima. Ne, nema. Da, ima dobro snabdevenih radnji. Ne, na žalost nema dobro snabdevenih radnji.
Da li je bilo dobro snabdevenih radnji?	Da, bilo je. Ne, nije bilo. Da, bilo je dobro snabdevenih radnji. Ne, nije bilo dobro snabdevenih radnji.
Da li će biti dobro snabdevenih radnji?	Da, biće. Ne, neće biti. Naravno, biće dobro snabdevenih radnji. Nije sigurno da će biti dobro snabdevevih radnji.

Substitutions:

gost deca dobar lekar dobro uređen park benzinska pumpa

Da li ima čaja?	Da, ima. Ne, nema. Da, ima čaja. Ne, nema čaja.
Da li je bilo čaja?	Da, bilo je. Ne, nije bilo. Da, bilo je čaja. Ne, nije bilo čaja.

Hoće li biti čaja?	Da, hoće. Ne, neće. Da, biće čaja. Ne, neće biti čaja.

Substitutions:

mleko	benzin	hartija	topla voda	meso
hladno pivo	posao	roba	vruća kafa	crni hleb

GD 23.4 Question and Answer Drill with Prompt

Bili smo na prijemu kod Jovića.	Da li ste bili na prijemu kod Jovića?
Bilo je vrlo lepo. Nije bilo ništa naročito.	Kako je bilo?
Divno smo se proveli.	Kako ste se proveli?
Bilo je puno gostiju.	Da li je bilo puno gostiju?
Svi su bili poznati. Bilo je naše staro društvo. Bilo je nepoznatih gostiju.	Da li je bilo nepoznatih gostiju? Da li je bio neko nepoznat?
Bili su njihovi prijatelji iz Splita.	Ko je bio?
Mislim da ih vi ne poznajete.	Da li ih ja poznajem?
Oni se zovu g. i g-đa Šimić. Oni su mladi ljudi, i vrlo lepo izgledaju.	Kako se oni zovu? Da li su to mladi ljudi?
Ja sam se upoznao s njima.	Da li ste se upoznali s njima?
Sreo sam se s jednim starim prijateljem.	Da li je bio još neko?
Večera je bila vrlo lepa. To je u stvari bio bife.	Kakva je bila večera?
Sve je bilo vrlo lepo spremljeno.	Kako je bilo spremljeno?
I mi smo bili pozvani.	Da li ste vi bili pozvani?
Naš sin se razboleo i to nas je sprečilo da dođemo.	Zašto niste došli. Šta vas je sprečilo da dođete?
Odmah smo pozvali lekara. /Nismo zvali lekara.	Da li ste zvali lekara?
Lekar je kazao da nije ništa ozbiljno.	Šta je kazao lekar?
On je iznenada dobio temperaturu.	Da li je imao temperaturu?

Pokvario je stomak.	Šta je bilo? Od čega je dobio temperaturu.
Jovići su vas očekivali da dođete. Pitali su nas šta je s vama.	Da li su nas Jovići očekivali?
U onoj zabuni zaboravili smo da izvestimo da ne možemo doći.	Zašto niste ništa javili?
Oni su se naljutili na vas. Oni se nisu naljutili na vas.	Da li su se naljutili na nas?
Oni su ljuti na vas. Oni nisu ljuti na vas.	Da li su oni ljuti na nas?

GD 23.5 Conversations - Razgovori

GD 23.5.1

A	B
Tražio sam vas danas poslije podne u uredu.	Žao mi je, ali poslije podne nisam dolazio u ured.
Gdje ste proveli poslije podne?	Prvo sam išao na kolodvor da vidim da li su stigle naše stvari. Sad se baš vraćam sa kolodvora.
Što su vam kazali?	Kazali su mi da su stvari tu već tri dana.
Zar vas nisu ništa obavijestili[1] o tome?	Nisu. Možete misliti koliko sam bio ljut zbog toga.
Da li možete bar odmah dobiti stvari.	Ne, činovnik kaže da ne možemo dobiti stvari dok se ne izvrši carinski pregled.
Koliko će to trajati?	Oni kažu da se to vrši brzo.
Vi im morate kazati da živite sa obitelji u hotelu i da vam stvari hitno trebaju.	Tako sam i uradio.
Jeste li promijenili novac?	Jesam, ali ne znam da li će mi sad biti dovoljno.
Mislim da se danas mijenja novac u ambasadi. Zašto ne vidite?	Vidjeti ću, hvala što ste me obavijestili.
Nema na čemu.	

---

[1] /obavijestiti/ 'to inform'

Тражио сам вас данас после подне у канцеларији.	Жао ми је, али после подне нисам долазио у канцеларију.
Где сте провели после подне?	Прво сам ишао на железничку станицу да видим да ли су стигле наше ствари. Сад се баш враћам са станице.
Шта су вам казали?	Казали су ми да су ствари ту већ три дана.
Зар вас нису ништа известили о томе?!	Нису. Можете мислити колико сам био љут због тога.
Да ли можете бар одмах да добијете ствари.	Не, чиновник каже да не можемо добити ствари док се не изврши царински преглед.
Колико ће то да траје?	Они кажу да се то врши брзо.
Ви треба да им кажете да живите у хотелу с породицом и да вам ствари хитно требају.	Тако сам и урадио.
Јесте променили новац?	Јесам, али не знам да ли ће ми сад бити довољно.
Мислим да се данас мена новац у амбасади. Зашто не видите?	Видећу, хвала на обавештењу.
Нема на чему.	

GD 23.5.2

Hoćete li ići večeras u kazalište?	Na žalost nećemo.
Kako? Zar vi niste uzeli karte za večeras?	Jesmo, ali ne možemo ići. Naš sin se juče razbolio.
Što mu je bilo. Nije valjda ništa ozbiljno?	Još nije sigurno da li je i koliko ozbiljno. Juče je imao visoku temperaturu.
Što kaže liječnik?	Ljekar misli da nije ništa opasno.
Od čega je dobio temperaturu?	Od stomaka. Danas nema vrućice, ali ne možemo ići nigdje.
To je razumljivo. Šta ste radili s kartama?	Daćemo ih našim prijateljima Jovićima. Žena je to već uredila sa gospođom Jović.
Jeste bili kod njih juče?	Nismo. Mali nam je pokvario cijelu večer.

Ni mi nismo bili. Mi smo bili zauzeti.

Хоћете ли ићи вечерас у позориште?	На жалост нећемо.
Како? Зар ви нисте узели карте за вечерас?	Јесмо, али не можемо ићи. Наш син се јуче разболео.
Шта му је било? Није ваљда ништа озбиљно?	Још није сигурно да ли је и колико озбиљно. Јуче је имао велику температуру.
Шта каже лекар?	Лекар мисли да није ништа опасно.
Од чега је добио температуру?	Од стомака. Данас нема температуру, али не можемо нигде ићи.
То је разумљиво. Шта сте радили с картама?	Даћемо их нашим пријатељима Јовићима. Жена је то већ уредила са госпођом Јовић.
Јесте били код њих јуче?	Нисмо. Мали нам је покварио цело вече.
Ни ми нисмо били. Ми смо били заузети.	

GD 23.5.3

Molim vas, gospođo Jović, izvinite nas što juče nismo došli.	Mi smo vas očekivali i bilo nam je žao što niste došli.
I nama je bilo žao, ali nismo mogli, iako smo željeli da dođemo.	Ja sam otprilike znala da vas je nešto spriječilo da dođete.
Mali se razbolio. Kad je trebalo da pođemo, on je dobio visoku temperaturu.	Nadam se da nije nešto ozbiljno. Jeste li zvali liječnika?
Jesmo. Uplašili smo se zbog temperature. Moj muž je odmah otišao po liječnika.	Što je kazao liječnik?
Liječnik kaže da nije ništa opasno. Izgleda da je pokvario stomak.	Hvala Bogu, kad nije ništa ozbiljno. Mi ćemo se vidjeti drugi put.
Sve se desilo tako iznenada, da vas u onoj zabuni nisam ni obavijestila da ne možemo doći.	Tako je gospođo sa djecom. Njima se uvijek nešto neočekivano dogodi.
Molim, izvinite me.	Ne treba ništa da se izvinjavate. I ja sam majka i znam kako je kad se dijete razboli. Hvala Bogu da mu je dobro.
Hvala vam. Do viđenja.	Do viđenja.

Молим вас, госпођо Јовић, да нас извините што јуче нисмо дошли.	Ми смо вас очекивали и било нам је жао што нисте дошли.
И нама је било жао, али нисмо могли, иако смо желели да дођемо.	Ја сам отприлике знала да вас је нешто спречило да дођете.
Мали се разболео. Кад је требало да пођемо, он је добио велику температуру.	Надам се да није нешто озбиљно. Јесте звали лекара?
Јесмо. Уплашили смо се због температуре. Мој муж је одмах отишао по лекара.	Шта је казао лекар?
Лекар каже да није ништа опасно. Изгледа да је покварио стомак.	Хвала Богу, кад није ништа озбиљно. Ми ћемо се видети други пут.
Све се десило тако изненада, да вас у оној забуни нисам ни известила да не можемо доћи.	Тако је госпођо са децом. Њима се увек нешто неочекивано деси.
Молим вас да ме извините.	Не треба ништа да се извињавате. И ја сам мајка и знам како је кад се дете разболи. Хвала Богу да му је добро.
Хвала вам. До виђења.	До виђења.

GD 23.6 Homework - Domaći zadatak

1. Change the first five sentences, using /ima/ in its intransitive use. Change the last five from affirmative to negative.

1. Imam jednu veliku teškoću.
2. Naš hotel ima dobre sobe i krevete.
3. Ovaj grad ima tri benzinske stanice.
4. Moja soba ima dvoja vrata.
5. Naše selo ima samo jedan telefon.
6. Treba svršiti danas ovaj posao.
7. Treba da izvestite Joviće da se dete razbolelo i da ne možemo doći.
8. On treba da pozove Jovana i da mu kaže u čemu je stvar.
9. Vi treba da čujete šta Jovan kaže.
10. Treba uzeti taksi. Naša kola su pokvarena.

2. Change the resulting intransitive sentences 1 - 5 to the past. Change the (original) affirmative 6 - 10 to the past.

UNIT 24

Reading Selection - Štivo za čitanje

Letters from John - The Market Place

Jovanova pisma - Pijaca

Драги пријатељу,

Овде има довољно свежег поврћа и воћа у доба сезоне. Обоје су доброг квалитета и продају се на пијаци. Од поврћа има: боранијe, грашка, кромпира, пасуља, зелене салате итд. Од воћа има, разних врста јабука и крушака, шљива, јагода, малина и купина. Скоро сваки део града има своју пијацу. Главни произвођачи су још увек сељаци. Они лично продају своје производе. Овде се употребљавају метарске мере и све се продаје и мери на килограм и литар.

Сада се отварају и радње са самопослугом. У њима се продају све врсте животних намирница, укључујући: пиринач, шећер, со, кафу, конзерве, јужно воће итд. Главни снабдевачи таквих радњи су пољопривредна добра и прехранбена индустрија.

Месо и хлеб су главна храна, а главно пиће кафа, шљивовица и вино. Главно месо је свињско. Телетина је најскупља, а јагњетина и говеђина су најјефтиније. Рибе нема довољно, изузев у приморским крајевима. Нема оскудице у храни ни у текстилној роби, али број продавница је недовољан. Велика средства се троше да се овај недостатак отклони и да потрошачи не губе због тога време. Колико се у томе успело не знам.

Примите много срдачних поздрава од нас свију

Ваш пријатељ,
Џон

Dragi prijatelju,

Ovde ima dovoljno svježeg povrća i voća u doba sezone. Oboje su dobre kakvoće i prodaju se na tržnici. Od povrća ima: mahuna, graška, krumpira, pasulja, zelene salate itd. Od voća ima, raznih vrsta jabuka i krušaka, šljiva, jagoda, malina i kupina. Skoro svaki dio grada ima svoju tržnicu. Glavni proizvođači su još uvijek seljaci. Oni lično prodaju svoje proizvode. Ovdje se upotrebljavaju metarske mjere, i sve se prodaje i mjeri na kilogram i litar.

Sada se otvaraju i radnje sa samoposluživanjem. U njima se prodaju sve vrste živežnih namirnica, uključujući: rižu, šećer, so, kavu, južno voće, konzerve itd. Glavni dobavljači trgovinskih radnji jesu poljoprivredna dobra i prehranbena industrija.

Meso i kruh glavna su hrana, a glavno piće jest šljivovica i vino. Teletina je najskuplja, a janjetina i govedina su najjeftinije. Ribe nema dovoljno, osim u primorskim krajevima. Nema oskudice u hrani ni u tekstilnoj robi, ali je broj prodavaonica nedovoljan. Zato se troše velika sredstva da se ovaj nedostatak ukloni i da potrošači ne gube zbog toga vremena. Koliko se u tome uspjelo, ne znam.

Primite mnogo srdačnih pozdrava od sviju nas.

Vaš prijatelj

Džon

Basic Sentences - Osnovne rečenice

vegetable, vegetables	póvrće	по́врће
fruit, fruits	vòće	во̀ће
season	sezóna	сезо́на
There are plenty of fresh vegetables and fruits here in season.	Ȍvdje ȉma dȍvoljno svjȅžeg pȍvrća i vòća | u dȍba sezónē.	Овде ѝма до̏вољно све̏жег поврћа и во̀ћа | у до̏ба сезо́не̄.
both	óboje	о́боје
quality	kvalítēt /kakvóća	квали́те̄т /kakvóća
Both are of good quality and are sold on the market-place.	Ȍboje su dȍbre kakvóće | i prȍdaju se na tŕžnici.	Обоје су до̏брог квалите́та | и про̏дају се на пѝјаци.
string beans	máhune pl. f.	бора́нија
peas	grášak G gráška	гра́шак гра́шка
potatoes	krúmpīr G krumpíra	кро́мпӣр кромпи́ра
beans	pásūlj G pasúlja	па́сӯљ пасу́ља

green	zélen, zeléna, zeléno, zèlenī, -ā, -ō	зе́лен, -е́на, -е́но; зѐленӣ, -ā, -ō
salad	saláta	сала́та
lettuce	zȅlena salȃta	зȅлена салȃта
farther, further	dàljī, -ā, -ē	да̀љӣ, -ā, -ē
etc.	itd. (i tȁko dàljē)	итд. (и тȁко да̀љē)
Of vegetables there are: string beans, peas, potatoes, beans, lettuce, etc.	Od pȍvrća ȉma: màhūnā, grȃška, krumpȋra, pasȗlja, zȅlene salȃtē | ȉtd̀.	Од пȍврћа ȉма: бора́није, грȃшка, кромпȋра, пасȗља, зȅлене салȃтē | ȉтд̀.
various	rȁzan, rȁzna, -o	рȁзан, рȁзна, -о
kind, species, brand, sort	vȓsta	вȓста
apple, apple-tree	jàbuka	ја̀бука
pear, pear-tree	krùška	крỳшка
plum, plum-tree	šljȉva	шљȉва
strawberry	jàgoda	ја̀года
raspberry	málina	ма́лина
blackberry	kúpina	ку́пина
Of fruits there are various kinds of apples and pears, plums, strawberries, raspberries and blackberries.	Od vȍća ȉma, rȃznih vȓsta jàbūkā, krùšākā, šljȉvā, jàgōdā, málīnā | i kúpīnā.	Од вȍћа ȉма, рȃзних вȓста ја̀бука, крỳшāкā, шљȉвā, ја̀гōдā, ма́лӣнā | и ку́пӣнā.
Almost every part of town has its own market.	Skȍro svȁki dȉo grȁda | ȉma svȍju tȓžnicu.	Скȍро свȁки дȅо грȁда | ȉма свȍју пѝјацу.
producer	proizvóđāč G proizvođȃča	произво́ђāч произвођȃча
peasant	séljāk G seljȃka	се́љāк сељȃка

	pl. seljáci	сеља́ци
The main producers are still, the peasants.	Glȁvni proizvodáči su jȍš ȕvijek seljáci.	Гла̏вни произвођа́чи су јо̏ш у̏век сеља́ци.
personally	lȉčno	ли̏чно
product, produce	proízvod	прои́звод
They themselves sell their own produce.	Ȍni lȉčno pródaju svȍje proízvode.	Они ли̏чно про̏дају сво̏је прои́зводе.
to use	upotrebljávati, upotrébljāvām	употребља́вати, употре́бља̄ва̄м
measurement	mjèra	мѐра
The metric system is used here.	Ȍvdje se upotrebljávaju mȅtarske mjère.	Овде се употребља́вајӯ ме̏тарске мѐре.
to measure, weigh	mjèriti, mjèrīm	мѐрити, мѐрӣм
kilogram	kȉlogram	ки̏лограм
liter	lȉtar, lȉtra / lȉtār	ли̏тар, ли̏тра / ли̏та̄р
And everything is sold and weighed by kilogram and liter.	I svȅ se prȍdaje i mjèrī na kílogram i lȉtar.	И све̏ се про̏даје и мѐрӣ на ки̏лограм и ли̏тар.
Supermarkets are also opening now.	Sȁda se otvȁraju i rádnje sa samoposlužívanjem.	Са̏да се отва̏рају и ра́дње са самопо́слугом.
pertaining to life, vital	žȉvotnī, -ā, -ō	жѝвотнӣ, -а̄, -о̄
pertaining to food	žívežnī, -ā, -ō	жи́вежнӣ, -а, -о̄
victuals, foodstuff, food	námirnica /žívež	на́мирница /жи́веж
or,	žȉvežne námirnice	жи̏вотне на́мирнице
All sorts of foodstuffs are sold in them.	U njȉma se prȍdaju svȅ vȑste žȉvežnih námirnīcā.	У ни̏ма се про̏дају све̏ вр̏сте жи̏вотних на́мирнӣца̄.

to be including, to include	uključī́vati, uključūjēm	укључӣ́вати, укљу́чӯје̄м
including	uključujūćī	укљу́чујӯћӣ
rice	rȉža	пи́ринач, пи́рӣнча
sugar	šéćer	ше́ћер
salt	sȍ G sòli I sòlju f.	сȍ со̀ли со̀љу
canned food	kónzērva Gpl. kónzērvī	ко́нзе̄рва ко́нзе̄рвӣ
south	jùg	ју̀г
south, southern	jùžnī, -ā, -ō/ jȕžnī, -ā, -ō	ју̀жнӣ, -ā, -ō/ ју̏жнӣ, -ā, -ō
tropical fruit	jȕžno vòće	ју̏жно во̀ће
There's ('here are included') rice, sugar, salt, coffee, canned goods, tropical fruit, etc.	Tȕ se uključuju: rȉža šéćer, sȍ, kàvu, jȕžno vòće, kónzērve, itd.	Ту се укључују: пи́ринач, ше́ћер, сȍ, ка̀фа, ко́нзе̄рве, ју̏жно во̀ће, итд.
supplier	snabdjévāč, snabdjavā́ča	снабде́ва̄ч, снабдева̄́ча
or,	dobávljāč, dobavljā́ča	доба́вља̄ч, добавља̄́ча
such	tákav, tákva, -o	та́кав, та́ква, -о
commercial	tŕgovinskī, -ā, -ō	тр́говачкӣ, -ā, -ō
agricultural	poljoprȉvrednī, -ā, -ō	пољопри̏вреднӣ, -ā, -ō
farm, estate	dóbro	до́бро
state farm	poljoprivredno dòbro	пољопривредно до̀бро
food industries	prehranbena indústrija	прехранбена инду́стрија
The state farms and the food industry are the main suppliers of such stores.	Glȁvni dȍbavljači tȁkvih tȑgovinskih rā́dnji | jèsu	Гла̏вни снабдева̏чи та̏квих ра̄́дњи су пољопривредна

	poljoprìvredna dóbra | i prèhranbena indústrija.	до́бра | и прѐхранбена инду́стрија.
food	hrána	хра́на
drink, beverage	píće	пи́ће
plum brandy, šljivovica	šljȉvovica	шљѝвовица
Meat and bread are major food[s], and the main drink[s] coffee, šljivovica and wine.	Mȅso i krȕh | glávna su hrána, a glávno píće | jèst šljȉvovica | i víno.	Ме́со и хле́б су гла̀вна̄ хра́на, а гла̀вно пи́ће ка̀фа, шљѝвовица | и ви́но.
pertaining to pork	svínjskī, -ā, -ō	сви́њскӣ, -ā, -ō
pork	svínjetina	сви́њетина
Pork is the main meat.	Svȉnjetina je glȁvno mȅso.	Гла̀вно̄ ме́со је | сви́њско.
veal	téletina	те́летина
the most expensive	nȁjskupljī, -ā, -ē	на̏јскупљӣ, -ā, -ē
lamb	jánjetina	ја́гњетина
beef	góvedina	го́веђина
the cheapest	nȁjjeftinijī, -ā, -ē	на̏јјефтинијӣ, -ā, -ē
Veal is the most expensive, and lamb and beef are the cheapest.	Téletina je | nȁjskuplja, # a jȁnjetina i gȍvedina su | nȁjjeftinije.	Те́летина је на̏јскупља, а ја́гњетина и го́веђина су на̏јјефтиније.
except (with G)	izúzēv	изу́зēв /
or, (with G)	ȍsim	ȍсим
coastal	prímorskī, -ā, -ō	при́морски, -ā, -ō
fish	rȉba	рȉба
There isn't enough fish, except in the coastal regions.	Rȉbe nȅma dóvoljno, ȍsim u prȉmorskim	Ри́бе не́ма дово́љно, изу́зев у при́морским кра́јевима.

	krájevima.	
shortage	óskudica	óскудица
textile	tèkstīlnī, -ā, -ō	тѐкстӣлнӣ, -ā, -ō
There are no shortages of food or textiles.	Nȅma ȍskudice u hrȃni | ni u tȅkstilnoj ròbi.	Нȅма ȍскудице у хрȃни | ни у тȅкстилној рòби.
sales outlet	prodavaónа	прóдāвница
Only the number of sales outlets is inadequate.	Sȁmo je brȍj pro- | davaónā nèdovōljan.	Сȁмо је брȍј прóдāвницā | нѐдовōљан.
consumer	potróšāč, potrošáča	потрóшāч, потрошáча
to lose	gúbiti, gúbīm	гýбити, гýбӣм
The consumers lose time because of this.	Zbȍg tȍga potrošáči | gȕbe vrèmena.	Потрошáчи гýбē | збȏг тȍга врȇме.
to spend, to consume	tróšiti, tróšīm	трóшити, трóшӣм
lack, shortcoming, drawback	nedostátak G nedostátka pl nedostáci	недостáтак недостáтка недостáци
to remove	otklóniti, da ótklonīm	отклóнити, да óтклонӣм
or,	uklóniti, da úklonīm	уклóнити, да ýклонӣм
For that reason great efforts are being made ('means are spent') to remove this drawback.	Zȁto se tróšē | vȅlika srèdstva, da se ȍvaj nedostátak | úklonī.	Зȁто се трȍше вȅлика срéдства, да се ȍвај недостȁтак óтклонӣ.
to succeed	úspjeti, da úspijēm	ýспēти, да ýспēм
How well they have succeeded in this I don't know.	Kolíko se u tȍme ȕspjelo, nè znām.	Колико се у тȍме ýспело, нè знāм.
greeting	pòzdrāv	пòздрāв

Very best wishes from all of us.	Prȋmite mnȍgo sȑdačnih pòzdrāvā od svíjū nȃs.	При̑мите мно̏го ср̏дачних по̀здра̄ва̄ од на̑с сви́јӯ.

Grammatical Notes

Note 24.1 Verb: Use of /se/ with verb; Reflexive verbs

Note 24.1.1 Constructions with /se/

Oboje su dobrog kvaliteta i prodaju se na pijaci.
Sada se otvaraju i radnje sa samoposlugom.
U njima se prodaju sve vrste životnih namirnica.
Velika sredstva se troše da se ovaj nedostatak otkloni.

/se/ generally refers back to the subject of the verb. If the verb is a transitive one, which may take an object, /se/ is the object of the action. At the same time it refers to the subject of the verb. All of the verbs with /se/ in the above examples are transitive. Used without /se/ the subject 'acts' upon some other party. Used with /se/ the action is directed to the subject. /oboje se prodaju/ indicates that selling is done with reference to the subject, /òboje/. It might be literally translated 'both sell themselves'. It means 'both are sold'. Compare the non-reflexive and reflexive meanings of the verbs involved:

prodávati	to be selling	prodávati se	to be (being) sold
otvárati	to be opening (something)	otvárati se	to be opening (of oneself)
tróšiti	to be spending, consuming	tróšiti se	to be being spent, consumed

Where the plain verb is transitive, as here, the reflexive may correspond to an English passive ('to be being sold') or to an intransitive ('to be opening' as in 'the door is opening').

Compare also:

Pije se kafa.

Meni se pije kafa.

The first example is clear, 'coffee is drunk' or 'coffee is being drunk'. In the second example the dative /meni/ indicates the person who is concerned with drinking coffee. The meaning is 'I feel like drinking coffee' or 'I'm in the mood for a cup of coffee'.

Some other examples of reflexives are:

To se obično dešava zimi.

Pa kako se vama i vašima dopada Beograd?

Zar se vi ne sećate nje?

Ne, ne sećam je se.

Zašto se ne služite češće gradskim prevoznim sredstvima?

Zato što imam kola i služim se njima.

The first example is of a verb which is always used with /se/. The meaning 'happens' shows that the subject is concerned in the action. It shows the involvement of the subject, without the subject being the one on whom the action is taken. This is sometimes referred to as 'middle' as opposed to 'active' and 'passive'. Another good example of a 'middle' meaning is /žaliti se/ 'to complain' (/žaliti/ 'to be sorry for'). The second example illustrates the use of the dative with a reflexive. The word in the dative indicates the person or persons concerned.

Subject	Person Concerned	Reflexive	Verb
Beograd	mi	se	dopada

The next two examples show a reflexive verb (/sèćati/, which is always used with /se/) with the genitive indicating the object of the action.

Subject	Reflexive	Negative	Verb	Object
vi	se	ne	sećate	nje

Another verb accompanied by the genitive is /bojati se/ 'to be afraid of': /bojim se toga/ 'I'm afraid of that'. The last two examples show the reflexive in a construction using the instrumental. The verb /služiti se/ 'to serve oneself' is accompanied by the instrumental of the noun or pronoun indicating the means by which one does so. 'Why don't you serve yourself more often by means of city transportation'? 'Because I have a car and serve myself by means of it ('them').' The normal English equivalent is 'use'.

Note also the use of certain prepositions with given reflexive verbs:

naúčiti se	to get accustomed (to: /na/)
brìnuti se	to worry (about: /za/)

Verbs which do not otherwise have direct objects may take /se/. The action, rather than the subject, is reflected. For example /ide/ 'he's going', /ide se/ 'one goes' (that is, 'going is done'). Compare:

Govori se da idete u Beograd.	It's said (or, they say) that you're going to Belgrade.
Gleda se da se spase sve što se može.	One sees to it that everything possible is saved.
Ovde se prosi.	There's begging done here.
Treba da se izađe negde ove nedelje.	We'll ('One will') have to go out somewhere this week.
Radi se o glavi.	It's a matter of life or death. ('works itself about a head')

Reflexive verbs are often used in the third person singular with no separate subject expressed, as in the above examples. In some cases the usage is 'impersonal, that is, a personal subject may not be added. /ide se/ 'one goes', is such a construction, as are /prosi se/, /izađe se/, /radi se/. In most cases, however, a separate subject is possible. In the following examples a) is impersonal, the verbs in b) sentences have a subject.

a.	Ako se hoće, onda se može.	If one wishes, then one can.
b.	Što se hoće, to se može.	What is wished, is possible.
a.	Tim putem se ne može ići.	It's impossible to go by that road.
b.	To se ne može.	That's impossible.
a.	Razume se samo po sebi.	It goes without saying. It's self-evident. ('it's understood by itself alone')
b.	Ona se u to razume.	She's adept at that.

The past of the impersonal is the neuter /l/ participle plus /se/:

Čuje se da idete u Beograd.	I hear (or, it is rumored) that you're going to Belgrade.
Čulo se da idete u Beograd.	I heard (or, there was a rumor) that you were going to Belgrade.

In summary, some verbs are never used with /se/; others are used only with /se/ (that is, are always reflexive); most verbs may occur with or without /se/. Whether a verb occurs as a reflexive, and how it is used, must be learned as the verbs are learned and used. Reflexive verbs may correspond to:

1. a passive construction	
Pisaći materijal se prodaje u knjižarama.	Stationery is sold in bookstores.
2. a middle voice	
Ja se brinem za njega.	I'm worried about him.
Beograd mi se dopada.	I like Belgrade.
3. an impersonal construction	
Izlazi se.	One goes out.

See also Note 25.1.2.

Note 24.1.2 Verb: Reflexive and Non-reflexive Verbs

The following list gives some idea of the variety of meanings carried by reflexive verbs. Examples are occasionally given. Where the infinitives listed do not normally occur (as such) with /se/, they are indicated by *. This means that the third person singular with /se/ is the form likely to be used. The infinitive will occur as used in the formation of the future.

Plain Verb		Reflexive Verb	
čèkati	to wait	*čèkati se	to be waited for
		čèkā se	one waits
Autobús će se čekati dugo.		You will have to wait a long time for bus.	
Autobus se čeka dugo.		One must wait a long time for a bus.	
čítati	to read	*čítati se	to be read
		čítā se	reading is done
Njegov rukopis se čita vrlo teško.		His handwriting is very hard to read.	
On se čita vrlo teško.		He is very hard to read.	

čùti	to hear	*čùti se	to be heard

Čuju se neki glasovi.	Some voices are audible.
Čuli su se neki signali.	Some signals were heard.
Dete se ne čuje.	The child is quiet.
Odavde se neće ništa ni čuti ni videti.	Nothing will be either heard or seen from here.

dàti	to give	*dàti se (with /na/:) apply oneself to, submit to; (with /ne/:) to resist, withstand, to be prevented from doing something

Dȁ se zakljȕčiti.	It can be concluded.
Nè dā mi se ȉći.	I'm prevented from going.
Nè dā se nȁći.	He's not to be found.

dóbiti /dobijati	to receive	*dóbiti se da se dòbijā dòbijā se	to be obtained

Mogu da se dobiju.	They may be obtained.
Dobija se u vremenu, ako put nije rđav.	It can be obtained in time if the road isn't bad.

dȍći/dólaziti	to come	*dȍći se	one comes
		dólazi se	one is coming

Doći će se kasno.	You'll get there late. ('one will')
Dođe se prvo u jednu veliku sobu.	One comes first into a large room.
Dolazi se posle podne.	People come in the afternoon.
Treba da se dođe posle podne.	You ('One') should come in the afternoon.

dónēti/dȍnijēti /donósiti	to bring	donésē se donósī se	to be brought
dópasti (with A)	to fall to one's share	dópasti se (with D)	to be to one's liking, suit, please
glèdati	to look	glèdati se	to look at one another
		glèdā se	one sees to it
govóriti	to speak	gȍvorī se	it is said

gúbiti	to lose	gúbiti se	to disappear
/izgubiti		gúbī se	is lost
		izgúbiti se	to be lost
htèti /htjèti	to want	*htèti se	to be wanted
		hòćē se	one wants (with D:)
Njemu se tako hoće.		He wants it that way.	
Ako se hoće, onda se može.		If one wants, one can.	
Što se hoće, to se može.		What is wished can be done.	
íći	to go	*íći se	one goes
		ìdē se	
Ići će se vozom.		You'll get there by train.	
izáći/izíći	to go out	da se ízađē	one goes out
/ízlaziti		ízlazi se	
Izlazi se svako vece.		People go out every evening.	
Treba da se izađe negde ove nedelje.		We must go out somewhere this week.	
izbéći /izbjéći	to avoid	izbéći se	to be avoided
/izbegávati		izbegávājū se	are avoided
		da se ízbegnū	to (that they) be avoided
izvíniti	to excuse	izvíniti se	to excuse oneself
/izvinjávati		izvinjávati se	
On se izvinjava.		He begs to be excused.	
jáviti	to let know, to notify	jáviti se	to report, inform, appear, write
/jávljati		jávljati se	greet
jèsti	to eat	jèsti se	to be annoyed
		jèdē se	is eaten

On se živ pojede.	He is greatly annoyed.
Meso se jede svaki dan.	Meat is eaten every day.

kắzati	to say	*kắzati se	to be said
		kằžē se	it is said

Kako se to kaže na srpskom? /hrvatskom?	How is that said in Serbian? /Croatian?

kŭ́piti	to buy	*kŭ́piti se	to be bought
mĕ́njati /mijénjati	to change exchange (TR)	mĕ́njati se	to change, be exchanged (INTR)

Novac se menja kod Putnika.	Money is exchanged at Putnik.

mìsliti	to think	mìsliti se	to wonder about, to wonder what to do
		mìslī se	it is thought

Mislio sam se šta da radim.	*I wondered what to do.*

móći	to be able	*móći se	to be possible
mòžē	it's possible	mòžē se	be possible

Tim putem se ne može ići.	It's impossible to go by that road.
To se može.	That's possible.

móliti	to request, to pray (for someone)	móliti se	to pray, say one's prayers (with D:)
mŏ́rati	to have to	*mŏ́rati se	
		mŏ̀rā se	it is necessary, one must

Mora se imati rečnik.	One must have a dictionary.

nắći	to find	nắći se	to be located, be a given position to meet
		naći se u nevolji	to be in distress
		naći se nekome u nevolji	to help someone (D) in distress

napísati	to write	*napísati se	to write to satiety, write to a point of weariness
naúčiti	to teach(nekoga) learn (nešto)	naúčiti se	to get used to
nósiti	to carry, wear	nósiti se	to dress, to wear (INTR) (see also below)
Ovo se odelo nosi dobro.		This suit wears well.	
On se nosi po modi.		He dresses well.	
Nosi se!		Be off with you!	
odmóriti /odmárati	to rest (TR)	odmóriti se	to get rested, relax
ópraviti /ópravljati	to repair	ópraviti se	to be repaired
opróstiti	to pardon, excuse, forgive	opróstiti se	to say goodbye, to take leave
otvóriti /otvárati	to open (TR)	*otvóriti se	to open (INTR)
písati	to write	*písati se	to be written, to write oneself
Ta se reč piše sa -a-.		This word is written with 'a'.	
plátiti	to pay	*plátiti se	to be paid
Na to se mora platiti carina.		Duty must be paid on that.	
pőći /pólaziti	to start off	*pőći se pólazī se	 one starts off
Treba da se pođe.		One must start off.	
pójesti	to eat up	*pójesti se	to be eaten up
pokázati	to show	pokázati se	to appear
Pokazalo se da...		It turned out that...	

póznati	to recognize	póznati se	to be recognized
požéniti	to marry (sons) in turn	požéniti se	to get married in their turn (of man)
práštati	to pardon, forgive	práštati se	to take leave, say goodbye
pràviti	to make	pràviti se	to pretend, to give appearance of

Pravi se kao da ne ume da broji do 5. He looks as though he were too dumb to be alive.

próći	to go by	*próći se	to go for a walk
pródati	to sell	*pródati se	to be sold
proméniti /promijéniti	to change, alter (TR)	proméniti se (INTR)	to change, to be changed

To se ne može promeniti. It can't be helped.

prósiti	to beg	pròsī se	begging is done
provésti	to take through, spend time	provésti se	to enjoy oneself

Proveo sam se dobro. I had a nice time.

ráditi	to work	*ráditi se	it is a question of...

Radi se o glavi. It's a matter of life or death.

razúmeti /razúmjeti	to understand	razúmeti se	to understand one another
		razúmē se samo po sebi	it's self-evident
réšiti /rijéšiti	to solve, settle	réšiti se	to make up one's mind
sèći /sjèći	to cut	sèći se	to be cut
/préseći /présjeći	to cut through, to cut short	preséći se	to be cut through
slúžiti	to serve	slúžiti se	to employ, help oneself
		slùžite se!	help yourself
sprémiti	to prepare (TR)	sprémiti se	to get ready (INTR)
		nešto se sprema	something is in the wind

stájati /stójati	to stand, stand still	*stájati se	to stop, to be standing
Na idućoj stanici će se stajati 15 minuta.		At the next station [the train] will stop for 15 minutes.	
stìći /stìzati	to arrive	stìžē se	is arriving
Treba da se stigne...		One is supposed to arrive...	
svrátiti	to divert, drop in	svrátiti se	to drop in, stop off
trážiti	to seek, look for	tràžī se	'wanted'
		mnogo se traži	is much in demand
tróšiti /potróšiti	to spend	tróšiti se	to be spent
		tróšićē se	one will be spending
		potróšićē se	one will spend
účiti	to teach, learn, study	účiti se	to get used to
údati	to marry (a girl), give in marriage	údati se	to get married (girl)
únēti /únijeti /unósiti	to bring in	únēti se	to be brought in
Treba da se unese.		It ought to be brought in.	
ústati /ústajati	to get up	*ústati se ústajē se	one gets up
Treba da se ustane.		They ought to get up.	
vìdeti /vìdjeti	to see	vìdī se	it is seen
Vidi se na prvi pogled.		It is evident, seen at a glance.	
vrátiti	ti give back (TR)	vrátiti se	to return, come back (INTR)
vŕšiti	to perform	vŕšiti se	to be performed
/izvŕšiti	to carry out	izvŕšiti se	to be carried out, done

zatvóriti /zatvárati	to close	zatvóriti se	to close (of oneself)
znàti	to know	*znàti se	to be known
		znȁ se	of course, surely
žàliti	to regret, deplore, be sorry for	žàliti se	to complain, lodge a complaint
ženiti	to marry (TR), give in marriage	ženiti se (INTR)	to get married (man)

Note 24.2 New Verbs

i	I	gúbiti	gúbīm	to lose
i	P	izgúbiti	da ízgubīm	
i	I	mèriti /mjèriti	mèrīm /mjèrīm	to measure
i	P	ízmeriti /ízmjeriti	da ízmerīm /da ízmjerīm	
i	P	otklóniti	da ótklonīm	to remove
a	I	ótklanjati	ótklanjām	
i	P	prímiti	da prìmīm	to receive, accept
a	I	prímati	prìmām	
i	I	tróšiti	tróšīm	to cost
i	P	potróšiti	da pótrošīm	
i	P	uklóniti	da úklonīm	to remove
a	I	uklanjati	uklanjam	
i	P	ukljűčiti	da úključīm	to include
a/jē	I	uključívati	ukljúčujēm	
i	P	upotrébiti	da upótrēbīm	to use
a	I	upotrebljávati	upotrébljāvām	
a/jē	I	/upotreljívati	upotrébljujēm	
V	P	úspēti /úspjeti	da úspēm /da úspijēm	to succeed
a	I	uspévati /uspijévati	úspēvām /uspíjevām	

Grammatical Drill

GD 24.1 Use of /se/ with Verb - Learning Drill

Imperfective-Perfective transform drill with substitutions. For oral drill, substitutions are cued in the margin.

	U Jugoslaviji se pije kafa.	Kafa treba da se popije.
šljivovica i vino	U Jugoslaviji se piju kafa, šljivovica i vino.	Kafa, šljivovica i vino treba da se popiju.
	U Jugoslaviji se uvek pila kafa.	Kafa se popila.
čaj	Za večeru se pio čaj.	Čaj se popio za večeru.
šljivovica i vino	Za večeru su se pili šljivovica i vino.	Šljivovica i vino su se popili za večeru.
	Kafa će se piti posle večere.	Kafa će se popiti za večeru.
	Za večeru će se piti kafa i čaj, šta ko hoće.	Kafa i čaj će se popiti za večeru.
	Za večeru se jede svinjsko meso.	Svinjsko meso treba da se pojede.
teletina i goveđina	Za večeru se jedu teletina i goveđina.	Teletina i goveđina treba da se pojedu.
	Za večeru se jela svinjetina.	Svinjetina se pojela za večeru.
krompir	Za večeru se jeo krompir.	Krompir se pojeo za večeru.
teleće meso	Za večeru se jelo teleće meso.	Teleće meso se pojelo za večeru.
sa krompirom i graškom	Za večeru se jelo teleće meso sa krompirom i graškom.	Teleće meso sa krompirom i graškom su se pojeli za večeru.
dva povrća i jagode	Za večeru su se jeli teleće meso, dva povrća i jagode.	Teleće meso, povrće i jagode su se pojeli za večeru.

	Za večeru će se jesti teleće meso, krompir, salata i kolači.	Teleće meso, krompir, salata i kolači će se pojesti za večeru.
	Ješće se teleće meso i salata.	Poješće se teleće meso i salata.
	Krompir se kupuje na pijaci.	Treba da se kupi krompir na pijaci.
jabuke	Jabuke se kupuju na pijaci.	Treba da se kupe jabuke na pijaci.
boranija i drugo povrće	Boranija i drugo povrće se kupuju na pisaci.	Treba da se kupe boranija i drugo povrće na pijaci.
	Sveže povrće će se kupovati na pijaci.	Sveže povrće će se kupiti na na pijaci.
jabuke i drugo voće	Jabuke i drugo voće kupovaće se na pijaci.	Jabuke i drugo voće kupiće se na pijaci.
	Mleko se donosi kući svakog jutra.	Mleko treba da se donese ujutru.
kifle	Kifle se donose kući svakog jutra.	Kifle treba da se donesu ujutru.
	Mleko se ranije donosilo kući.	Mleko se donelo kući.
kifle	Kifle su se ranije donosile kući.	Kifle su se donele kući.
	Mleko će se donositi kući.	Mleko će se doneti kući.
kifle	Kifle će se donositi kući.	Kifle će se doneti kući.
	Ovde se mnogo uči.	Treba da se nauči domaći zadatak.
	Ovde se ranije mnogo učilo.	Ovde se mnogo naučilo.
	Ovde će se mnogo učiti.	Ovde će se mnogo naučiti.
	Daje se jedan jugoslovenski film u bioskopu.	Treba da se da neki jugoslovenski film u bioskopu.
	Daju se dva jugoslovenska filma u bioskopu.	Treba da se daju bar dva jugoslovenska filma u bioskopu.

	Juče se davao jedan jugoslovenski film.	
	Ovih dana su se davali ovde neki jugoslovenski filmovi.	
	Sutra i prekustra će se davati jedan jugoslovenski film.	Daće se samo jedan jugoslovenski film ove sezone.
	Dopada mi se Beograd.	Ako mi se dopadne Beograd, ostaću ovde još deset dana.
Beograd i Zagreb.	Dopadaju mi se Beograd i Zagreb.	Ako mi se dopadnu Beograd i Zagreb, ostaću ovde još deset dana.

GD 24.2 Use of /se/ with Verb - Transform Drill

Follow the instructions given in GD 21.2, in addition to those bellow.

GD 24.2.1 According to the model given, make new sentences using the object of the original sentence as the subject of a reflexive verb in the new sentence. The subject of the original sentence is dropped.

Mi kupujemo grašak, krompir i drugo sveže povrće na pijaci. We buy peas, potatoes and other fresh vegetables at the market place.	Grašak, krompir i drugo sveže povrće kupuju se na pijaci. Peas, potatoes and other fresh vegetables are bought at the market place.
Seljaci prodaju jagode, maline i drugo sveže voće na pijaci.	Jagode, maline i drugo sveže voće prodaju se na pijaci.
Nedeljom ustajemo kasnije nego obično.	Nedeljom se ustaje kasnije nego obično.
Moji prijatelji troše mnogo novaca na hranu.	Mnogo novaca se troši na hranu.
Jovan ide na Topčidersko brdo tramvajem.	Na Topčidersko brdo se ide tramvajem.
Ja putujem od Beograda do Zagreba kolima pet sati.	Od Beograda do Zagreba putuje se kolima pet sati.

Moja žena i ja pijemo kafu ujutru, a čaj uveče.	Kafa se pije ujutru, a čaj uveče.
Mi polazimo na izlet u 5 sati.	Na izlet se polazi u 5 sati.
Ljudi ovde jedu mnogo hleba i mesa.	Ovde se jede mnogo hleba i mesa.
Ja čitam novine ujutru ili uveče.	Novine se čitaju ujutru ili uveče.
Jovan i Zora uzimaju taksi od stanice do kuće kad god je rđavo vreme.	Od stanice do kuće uzima se taksi kad god je rđavo vreme.
Brzi voz stiže u Skoplje u 18 časova.	U Skoplje se stiže u 18 časova.
Mi menjamo novac petkom pre podne.	Novac se menja petkom pre podne.
On gubi mnogo u vremenu, ako putuje vozom.	Gubi se mnogo u vremenu, ako se putuje vozom.

Danas treba da kupimo koverte i hartiju.	Danas treba da se kupe koverti i hartija.
Danas ne treba da kupujemo koverte i hartiju.	Danas ne treba da se kupuju koverte i hartija.
On treba da zauzme sobu ranije.	Soba treba da se zauzme ranije.
On ne treba da zauzima sobu ranije.	Soba ne treba da se zauzima ranije.
Zora treba da zatvori prozor.	Prozor treba da se zatvori.
Zora ne treba da zatvara prozor.	Prozor ne treba da se zatvara.
Mi smo pili vino za večeru.	Vino se pilo za večeru.
Mi smo popili vino za večeru.	Vino se popilo za večeru.
On je trošio mnogo na hranu i piće.	Trošilo se mnogo na hranu i piće.
On je potrošio mnogo na hranu i piće ove nedelje.	Potrošilo se mnogo na hranu i piće ove nedelje.
Mi ćemo kupovati sveže jagode i maline na pijaci.	Sveže jagode i maline će se kupovati na pijaci.
Danas ćemo kupiti sveže jagode i maline u radnji sa samoposlugom.	Danas će se kupiti sveže jagode i maline u radnji sa samoposlugom.
Jovan će čekati dugo dolazak autobusa.	Dolazak autobusa će se čekati dugo.
Voz neće stići na vreme.	Neće se stići na vreme.
Mi nećemo moći doneti naš prtljag danas već u četvrtak.	Naš prtljag se neće moći doneti danas, već u četvrtak.
Mi ne možemo ići tim putem. Suviše je rđav.	Ne može se ići tim putem. Suviše je rđav.
Izgubićemo mnogo vremena.	Izgubiće se mnogo vremena.

GD 24.3 Question and Answer Drill with Prompt

Ovde ima dovoljno svežeg povrća i voća u doba sezone.	Da li ovde ima dovoljno svežeg povrća i voća?
Van sezone nema dovoljno svežeg povrća i voća.	
I povrće i voće su dobrog kvaliteta.	Kakvog su kvaliteta?
Oboje su dobrog kvaliteta.	Da li su dobrog kvaliteta?
Ni povrće ni voće nisu dobrog kvaliteta.	
Sveže povrće i voće se prodaju na pijaci.	Gde se prodaju sveže povrće i voće?
Sveže povrće i voće ćemo kupovati na pijaci.	Gde ćemo kupovati sveže povrće i voće?
Sveže povrće i voće će se kupovati na pijaci.	Gde će se kupovati sveže povrće i voće?
Ima dobrih jabuka, ali nema dobrih krušaka.	Da li ima dobrih jabuka i krušaka?
Bilo je dobrih krušaka, ali sada nema.	Da li je bilo dobrih krušaka?
Sezona krušaka je prošla.	Zašto nema dobrih krušaka?
Svaki deo grada ima svoju pijacu.	Da li svaki deo grada ima svoju pijacu?
Glavni proizvođači povrća i voća su seljaci.	Ko su glavni proizvođači povrća i voća?
Oni prodaju svoje proizvode na pijaci.	Gde oni prodaju svoje proizvode?
Maline i jagode sam kupio na pijaci.	Gde ste kupili maline i jagode?
One se prodaju na pijaci.	Gde se prodaju maline i jagode?
One se ne prodaju na pijaci.	
One su se nekad prodavale na pijaci.	Da li su se maline i jagode prodavale na pijaci?
One se sada prodaju u radnjama sa samoposlugom.	Gde se maline i jagode sada prodaju?
Mi ne trošimo mnogo novaca na voće, jer je ono jeftino.	Da li trošite mnogo novaca na voće?
Ove nedelje smo potrošili mnogo na hranu.	Koliko ste potrošili na hranu ove nedelje?
Ovde se upotrebljavaju metarske mere.	Koje mere se upotrebljavaju ovde?

Dajte mi kilogram malina.	Koliko malina želite?
Izmerite mi kilogram malina.	
U mojoj ulici je otvorena jedna radnja sa samoposlugom.	Da li se otvaraju radnje sa samoposlugom?
U njima se prodaju sve vrste životnih namirnica uključujući: pirinač, šećer, so, kafu itd.	Šta se prodaje u tim radnjama?
Meso se takođe prodaje u tim radnjama.	Da li se i meso prodaje u tim radnjama?
Glavni snabdevači takvih radnji su poljoprivredna dobra i prehranbena industrija.	Ko su snabdevači takvih radnji?
Konzerve se ne prodaju na pijaci.	Da li se konzerve prodaju na pijaci?
Meso i hleb su glavna hrana. Krompir se ne jede mnogo u Jugoslaviji.	Šta je glavna hrana? Da li se krompir jede mnogo u Jugoslaviji?
Kafa, šljivovica i vino su glavno piće.	Koje je glavno piće?
Teletina je najskuplja.	Koje je meso najskuplje?
Govedina više nije najjeftinija.	Da li je govedina još najjeftinije meso.
Ona je bila najjeftinija.	
Izuzev primorskih krajeva, riba je delikates.	Da li se mnogo jede riba?
Ribe nema dovoljno.	Zar nema dovoljno ribe?
Ima oskudice u hrani i robi.	Da li ima oskudice u hrani i robi?
Sada nema oskudice u hrani i robi.	
Bilo je ranije oskudice i u hrani i u robi. Sada nema.	Da li je bilo oskudice u hrani i robi?
Broj prodavnica je nedovoljan.	Da li ima dovoljno prodavnica?
Bilo je dovoljno prodavnica.	Da li je bilo dovoljno prodavnica?
Nije bilo dovoljno prodavnica.	
Potrošači gube mnogo vremena zbog nedovoljnog broja prodavnica.	Da li potrošači gube mnogo vremena zbog nedovoljnog broja prodavnica?
Gubi se mnogo vremena zbog nedovoljnog broja prodavnica.	Da li se gubi mnogo vremena zbog nedovoljnog broja prodavnica?
Ja volim da idem na pijacu.	Da li vi volite da idete na pijacu.
Ja volim da kupujem.	Da li volite da kupujete?
Ja ne volim da kupujem.	
Moja žena kupuje životne namirnice.	Ko kupuje životne namirnice vi ili vaša supruga?
Ona ima više vremena za to.	

GD 24.4 Conversations - Razgovori

GD 24.4.1

A	B
Da li se javlja vaš prijatelj iz Beograda?	On ne voli pisati, ali smo juče dobili pismo od njega.
Šta piše, kako im je tamo?	On piše da im je dobro. Ništa se ne tuži.[1]
Da li su našli stan?	Da, našli su.
O čemu vam piše?	Oni još razgledaju grad. Bili su na tržnici.
Čuo sam da tamo ima puno povrća i voća. Da li je to točno?	Da, on baš piše o tome i kaže da ima dovoljno svježeg povrća i voća, ali samo sezonskog.
Da li se svježe povrće i voće prodaju samo na pijacama?	Ne, on kaže da ima raznih dućana u kojima se prodaju sve životne namirnice.
Da li ima tamo radnji sa samoposlugom?	Da, ima takvih radnji otvorenih u velikim gradovima.
Da li ima oskudice u hrani?	Ne, moj prijatelj kaže da nema oskudice ni u hrani ni u tekstilnoj robi.
Ima li dovoljan broj tržnica.	Baš je o tome pisao i kaže da svaki dio grada ima svoju tržnicu, ali da nema dovoljno dućana.

Да ли се јавља ваш пријатељ из Београда?	Он не воли да пише, али смо јуче добили писмо од њега.
Шта пише, како им је тамо?	Он пише да им је добро. Ништа се не жали.
Да ли су нашли стан?	Да, нашли су.
О чему вам пише?	Они још разгледају град. Били су на пијаци.
Чуо сам да тамо има пуно поврћа и воћа. Да ли је то тачно?	Да, он баш пише о томе и каже да има довољно свежег поврћа и воћа, али само у доба сезоне.
Да ли се свеже поврће и воће продају само на пијацама?	Не, он каже да има разних дућана у којима се продају све животне намирнице.

---

[1] /tužiti se/ 'complain'

Да ли има тамо радњи са самопослугом?	Да, има таквих радњи отворених у великим градовима.
Да ли има оскудице у храни?	Не, мој пријатељ каже да нема оскудице ни у храни ни у текстилној роби.
Има ли довољан број пијаца?	Још је о томе писао и каже да сваки део града има своју пијацу, али да нема довољно продавница.

GD 24.4.2

Želio bih piti malo kave. Hajde da svratimo negdje da popijemo po jednu kavu.	U redu. I ja želim sjesti i malo se odmoriti.
Ima li ovdje negdje neka kavana?	Da, možemo svratiti u jednu od one dvije kavane, preko puta. Jeste li bili u nekoj našoj kavani?
Još nisam.	Vrlo dobro. Onda morate vidjeti kako izgledaju naše kavane.

(Ulaze u kavanu i sedaju za jedan sto.)

Dozvolite da ja govorim sa konobarom. Interesira me da li će me razumjeti.	U redu.
	Šta želite gospodo?
Molim, meni donesite jednu kavu.	Šta želi vaš prijatelj?
A njemu molim donesite pivo i ako imate kifle.	Molim, gospodine.
	Kakvu kavu želite?
Bez šećera, potpuno gorku.	
Da li ste razumjeli sve što sam vam kazao?	Naravno, vi govorite jako dobro hrvatski. Gdje ste naučili tako dobro naš jezik?
Hvala. Ja sam Amerikanac i došao sam tek prije nekoliko dana u Jugoslaviju.	Zar vi niste učili jezik ovdje?
Ne, nisam.	To je prosto nevjerojatno.
Hvala. Ja sam se bojao da me nećete razumjeti.	

Пије ми се кафа. Хајде да свратимо негде да попијемо по једну кафу.	У реду. И ја желим да седнем и да се мало одморим.
Има ли овде негде нека кафана?	Да, можемо да свратимо у једну од ове две кафане, преко пута. Јесте били у некој нашој кафани?
Још нисам.	Врло добро. Иначе треба да видите како изгледају наше кафане.

(Улазе у кафану и седају за један сто.)

Дозволите да ја говорим са келнером. Интересује ме да ли ће ме разумети.	У реду.
	Шта желите господо.
Мени донесите једну кафу.	Шта жели ваш пријатељ?
Њему донесите пиво и ако имате кифле.	Молим, господине. Какву кафу желите?
Без шећера, молимо горку. Да ли сте разумели све што сам вам казао?	Наравно, ви говорите врло добро српски. Где сте научили тако добро наш језик?
Хвала. Ја сам Американац и дошао сам тек пре неколико дана у Југославију.	Зар ви нисте учили језик овде?
Не, нисам.	То је просто невероватно.
Хвала. Ја сам се бојао да ме нећете разумети.	

GD 24.4.3

Šta svijet kod vas najčešće pije?	Najčešće se pije kava, ako na to mislite.
Da, znam da je šljivovica vaše narodno piće. Zanima me da li se pije čaj?	Da, ali ne toliko kao kava.
Koje se meso najčešće traži?	Najčešće se traži svinjsko meso i janjetina, jer toga mesa najčešće ima.
Može li da se kupiti teletina i govedina?	Da, može, samo što je teletina najskuplja, a govedina je najjeftinije meso.

Da li ima dovoljno mesa?	Jedino teletina se ne može uvijek dobiti. Inače, drugog mesa možete kupiti koliko god hoćete, ako imate novaca.
Kakvo je meso?	Meso je dobro.
Zar zimi nema svježeg povrća?	Nije da nema. Ima ga, ali ne toliko kao ljeti i skupo je.
Koje se povrće jede zimi?	Jede se najviše pasulj, a u nekim krajevima krompir, kao i povrće u konzervama.
Da li se ovdje troši povrće u konzervama kao kod nas u Americi?	Ne troši se toliko kao u Americi, ali se troši sve više i više.
Шта [illegible] код вас највише пије?	Највише се пије кафа, ако на то мислите.
Да, [illegible] да је [illegible] [illegible] [illegible] пиће. Интересује ме да ли се пије чај?	Да, али не толико као кафа.
Које се месо највише једе?	Највише се једе свињско месо и јагњетина, јер тога меса највише има.
Може ли да се купи телетина и говедина?	Да, може, само што је телетина најскупља, а говедина најјефтиније месо.
Да ли има довољно меса?	Једино телетина се не може увек да се добије. Иначе, другог меса можете да купите колико год хоћете, ако имате новаца.
Какво је месо?	Месо је добро.
Зар зими нема свежег поврћа?	Није да нема. Има га, али не толико као лети и скупо је.
Које се поврће једе зими?	Једе се највише пасуљ, а у неким крајевима кромпир, као и поврће у конзервама.
Да ли се овде троши поврће у конзервама као код нас у Америци?	Не троши се толико као у Америци, али се троши све више и више.

GD 24.5 Homework - Domaći zadatak

GD 24.5.1 Change the verb in each of these sentences (the verb after /da/ in those with /treba/) to one with /se/.

Treba da kupim pirinač, kafu, šećer, so i kilogram jagoda.
Jovan ide na železničku stanicu taksijem.
Ja menjam dolare zvaničnim putem.
Petkom zatvaraju radnje u 21 čas.
Jovan čita novine pre nego što ode u kancelariju.
Treba da opravite moja kola do 6 sati.
Mi polazimo na izlet u pola osam.
Voz stiže na vreme u Skoplje.
Treba da uzmemo novine.
Oni zakašnjavaju svakog dana.

GD 24.5.2 Replace the imperfective verbs in the following sentences by /treba da/ plus the perfective counterpart of the verb concerned.

Moje se stvari donose danas sa železničke stanice.
Mnogo novca se troši na izlete.
Sutra se daje jedan jugoslovenski film u bioskopu.
Danas se menja novac.
Kroz deset minuta svet se pušta u voz.
Južno voće se kupuje u ovoj radnji.
Gde se uzimaju novine?
Stiže se na vreme.
Pregled stvari se vrši na samoj granici.
Prozori se zatvaraju kad god pada kiša.

UNIT 25

Basic Sentences - Osnovne rečenice

In the Garage	U garaži	У гаражи
	A	
to drive off, to drive away	ótjerati, da ótjerām	о́терати, да о́терāм
garage	garáža	гара́жа
to wash	óprati, da óperēm	о́прати, да о́перēм
to grease, to lubricate	pódmazati, da pódmažēm	по́дмазати, да по́дмажēм
Have you taken the car to the garage to be washed and greased?	Da̍ li ste odve̍zli a̍uto u garážu | da̍ se o̍pere i pódmažē?	Да̍ ли сте о̍терали ко̍ла у гара́жу | да се о̍перу и по́дмажу̑#?
	B	
in front of me	prèda mnōm	прѐда мнōм
greased	pódmazan, -a, -o	по́дмазан, -а, -о
changed	prómijenjen, -a, -o	про́мењен, -а, -о
oil	ȕlje	у̏ље
Yes, sir. The car was greased and the oil changed while I was there ('in front of me').	Jèsam, gospo̍dine. Ȁuto je pre̍da mnōm pódmazan | i ȕlje prómijenjeno.	Jѐсам, госпо̍дине. Ко̍ла су пре̍да мном по́дмазана | и про̍мењено у̏ље.
	A	
let	nèka	нѐка
to examine, to check	prégledati, da prégledām	пре́гледати, да пре́гледāм
brake	kȍčnica	кȍчница
ignition	pȁljēnje	пȁљење
Have them look at (both) the brakes and the ignition [too].	Ne̍ka prégledaju i | kȍčnice i pȁljēnje.	Не̍ка пре́гледају и кȍчнице | и пȁљēње.

barely	jédva	jéдва
to light	upáliti, da úpālīm	упáлити, да ýпалӣм
battery	akumulátor	акумýлāтор
empty	prázan, prázna, -o	прáзан, прáзна, -о
I was barely [able to] start it last night, as the battery was weak ('empty').	Jȁ sam ih si̍noć je̍dva upálio, ka̍o da je akumulátor | bi̍o prázan.	Jȁ сам их си̍ноћ је̍два упáлио, ка̍о да је акуму̍латор би̍о прáзан.
	B	
to seem	učíniti se, da se účinī	учúнити се, да се ýчинӣ
to be lighting, to light	páliti, pȁlīm	пáлити, пȁлӣм
It was that way for me too this morning when I was starting the car.	I me̍ni se | ta̍ko ju̍tros učínilo ka̍d sam pȁlio áuto.	И ме̍ни се та̍ко ју̍трос учúнило | ка̍д сам пáлио | кȍла.
	A	
here is	ȅvo	ȅво
cent; (pl. money - in eastern Yugoslavia)	pȁra	пȁра
washing	pránje	прáње
greasing, lubrication	podmazívānje	подмазúвāње
Here's the money for the washing and greasing.	Ȅvo vam no̍vac za | pránje i podmazívānje.	Ево вам па̍ре за прáње | и подмазúвāње.
	B	
to send	póslati, da pȍšaljēm / pȍšljēm	пóслати, да пȍшаљēм / пȍшљēм
bill, account	ráčūn, račúna	рáчун, рачýна

Don't give me the money; they will send a bill when the car is ready.	Nèmojte mi dȁvati nóvac: oni će poslati ráčūn kad auto bude gótov.	Нѐмōјте ми дȁвати паре, они ће посла-ти ра́чӯн кад кола буду го́това.
	A	
to hurry	požúriti, da póžūrīm	пожӯрити, да по́жӯрӣм
All right, only have them hurry.	Dòbro, samo neka póžūrē.	Дòбро, само нека по́жӯрē.
to help, to assist	pomóći, da pómognēm	помо́ћи, да по́могнēм
help!	pomózite	помо́зите
as soon as [possible]	što prìje	што прѐ
If necessary, you help them so that the car is ready as soon as possible.	Ústreba li i vȉ im pomózite da auto bude što prìje gótov.	Ако треба и вӣ им помозите да кола буду што прѐ го́това.
	B	
chauffeur	šófēr, šoféra	шо́фēр, шофе́ра
Yes, sir. (The chauffeur leaves).	Mòlīm, gospodine. (Šófēr ódlazī.)	Мòлӣм, господине. (Шо́фēр о́длазӣ.)
Later	Kàsnijē.	Кàснијē.
right	právo	пра́во
to be right	ímati právo	бити у пра́ву
You were right, sir.	Vȉ ste imali právo, gospodine.	Вӣ сте били у пра́ву, господине.
The battery was weak.	Akumulátor je bio prázan.	Акумулатор је био пра́зан.
where from, whence	ótkud(ā), otkúdā	о́ткуд(ā), отку́дā

Only I don't know how that could be, as the battery is new.	Sa̍mo ne̍ znam ka̍ko tȍ, ka̍d je akumulátor | nòv.	Са̍мо не̍ знам о́ткуд то̍, ка̍д је акуму̍латор нòв.
	B	
to extinguish, to turn off	ugásiti, da úgāsīm	уга̄́сити, да у́га̄сӣм
or,	utŕnuti, da útr̄nēm	утр̄́нути, да у́тр̄не̄м
light	svjètlōst (f.)	свѐтло̄ст (ж.)
to empty	isprázniti, da íspráznīm	испра̄́знити, да и́спра̄знӣм
Somebody evidently forgot to turn off the lights, and the battery ran down.	Ne̍tko je si̍gurno zabo̍ravio utr̍nuti | svjètlōst i | akumulátor se | ispráznio.	Не̍ко је си̍гурно забо̍равио да у̍гаси свѐтло̄ст | и акуму̍латор се испра̄́знио.
	A	
to believe	vjèrovati, vjèrujēm	вѐровати, вѐрује̄м
key	kljȕč G kljúča pl. kljúčevi	кљу̏ч кљу́ча кљу́чеви
I don't think so. It's more likely that the key was accidentally left on.	Ne vjȅrujem. Vjero- | játnije da je kljȕč | slu̍čajno o̍stao na páljēnju.	Не̏ верујем.# Пре̍ да је кљу̍ч слу̍ча̄јно о̍стао на па̍љењу.
	B	
to repair, correct	pópraviti, da pópravīm	по́правити, да по́правӣм
The brakes are fixed and the battery [re]charged.	Ko̍čnice su pópravljene | i akumulátōr | nápunjen.	Ко̍чнице су по́прављене | и акуму̍латор на́пуњен.

A

to drive away; refl. to ride away	odvésti, da odvézēm	одвéсти, да одвéзēм
to drive to; refl. to come by car	dovésti, da dovézēm	довéсти, да довéзēм
here, hither	óvāmo	óва̄мо
Good, take the car home now and bring my wife here.	Dòbro, mo̍lim sa̍d odve̍zite a̍uto kùći | i dovézite o̍vamo mo̍ju žénu.	До̀бро#, са̍д одве̍зите ко̍ла ку̀ћи | и дове̍зите мо̍ју же̍ну óва̄мо.

B

Yes, sir.	Mòlim, gospo̍dine.	Мо̀лим, госпо̍дине.

Grammatical Notes

Note 25.1 Past Passive Participle

Note 25.1.1 Past Passive Participle: Form

Kola su preda mnom podmazana i promenjeno ulje.
Kočnice su popravljene i akumulator napunjen.

/pódmazana/ 'greased', /prómēnjen/ 'changed', /pópravljen/ 'repaired, fixed' and /nápunjen/ 'filled' are examples of the past passive participle. The endings in these examples are /ā/ plus /n/ for the a-verb /pódmazati/ and /e/ plus /n/ for the i-verbs /proméniti/, /pópraviti/ and /nápuniti/. Some other past passive participles from earlier units are:

Oni su znali da vas je nešto neočékīvāno sprečilo da dođete.
Kako je uređen gradski saobraćaj?
Pošto je danas petak, muzej je otvoren do 19:00 časova.
Radnici opravljaju pokvarena vozila.
Je li prtljag vašeg prijatelja donet sa železničke stanice?
Ako niste zauzeti...
Videćete da su radnje prilično dobro snabdevene.
I vi ste bili pozvani.
Spomenik Neznanog Junaka.

From the examples given, it is clear that the past passive participle usually has a stem like that of the infinitive. Verbs such as /dőnēti/ may however, have two participles, one with a stem similar to that of the infinitive, /dònēt/ and another with a stem similar to that of the present, /donésen/ (that is, one from the vowel stem and one from the consonant stem of such V/C verbs). Consonant stem verbs (see Note 17.3) have the participle with a stem similar to the present.

Vowel stem verbs with participles on the infinitive base only usually have a participle in /t/ (after a long vowel) or vowel length plus /t/ (Vt/). Some, however, have a stem formative /ve/ plus /n/, as /snabdéven/, and a few have /je/ plus /n/, as /pópiti/ 'to drink' /popíjen/ 'drunk'.

i-verbs have /e/ after /r/, /š/ and /ž/ as /ótvoren/, and /Je/ elswhere, as /úrēđen/, /őženjen/, /iznénāđen/.

The different endings possible are given in the list below, with the types of verbs which may have these endings. While most verbs have the /n/ ending, some regularly have /t/ (such as those with the suffix /-nu-/), and some may have both. The general pattern may be deduced from the following list:

Stem Formative Suffix	Participle Formant	Verb Type	Example	Infinitive
-ā	-n	a-verb	pȉtān	pítati
		a/Jē-verb	pòslān	póslati
		a/jē-verb	očékīvān	očekívati
		a/ē-verb	pòzvān	pózvati
		a/ī-verb	zádržān	zadŕžati
-Je-	-n	i-verb (not in /-r/ or /-š/)	úrēđen nápunjen	urḗditi nápuniti
		e-verbs	vȉđen	vȉdeti
		C-verbs in /k/, /g/, /h/	réčen	réći
		ići verbs	nȁđen	nȁći
-je-	-n	some V-verbs	popíjen	pópiti
-e-	-n	i-verbs in /r/ /š/, /ž/	ótvoren	otvóriti
			tróšen	tróšiti

		other C-verbs	pójeden	pójesti
		some V/C verbs	donésen	dóneti
-ve-	-n	some V-verbs	anabdéven	anábdéti
			čúven	čȗti
-V-	-n	some V-verbs	pòzvān	pózvati
-ā-	-t	a/jē verbs	pòslāt	póslati
		some a/ē-verbs	pòzvāt	pózvati
		some a/ī-verbs	zàdržāt	zadŕžati
-V-	-t	some V-verbs	pòznāt	póznati
		(all with /nu-/)	[mètnūt	métnuti 'to place']
			pòpīt	pópiti
zero	-t	V-verbs with long vowel	dònēt	dónēti
			pòčēt	póčēti
			zàuzēt	zaúzēti

(Note: some speakers use short /a/ in the ending /-an/ for a-, a/je and a/e- verbs.)

Note 25.1.2 Past Passive Participle: Use

From the examples given above, it is clear that the past passive participle with 'is' or 'are' may correspond to an English sentence either in the present ('is, are') or the past ('was, were') or 'has been'). For example:

Kočnice su popravljene.	The brakes are fixed. or, The brakes were fixed.
Kola su preda mnom podmazana.	The car was greased right in front of me.
Kako je uređen gradski saobraćaj?	How is the city traffic ordered?
Muzej je otvoren do 19:00 časova.	The museum is open until 7:00 o'clock.

While /kafa je popijena/ may be either 'the coffee is drunk (up)' or 'The coffee has been drunk (up)', it is also possible to use the past of the verb 'to be':

Kafa je bila popijena.	The coffee was drunk up. or, The coffee had been drunk up.

Another usage of the participle is as an adjective:

Oni su znali da vas je nešto neočekivano sprečilo da dođete.	... something unexpected...

Radnici opravljaju pokvarena vozila.	...vehicles gone out of order...
Spomenik Neznanog Junaka...	Monument of the Unknown Hero...

As noted in the last unit, reflexive verbs are much broader in their reference than English passive constructions. The past passive participle, on the other hand, corresponds fairly closely to the English passive participle. There is one major difference: the English present passive 'is being drunk' always corresponds to an imperfective reflexive verb in Serbo-Croatian. Aside from this, the constructions with passive participles correspond very closely to ones using reflexive verbs. Good examples of this correspondence are found in GD 25.1. Note, for example:

Perfective Reflexive		Past Passive Participle
treba da se donese	should be brought	treba da bude donet
donelo se	was brought	doneto je
doneće se	will be brought	biće doneto
Imperfective		
donosi se	is being brought	(no participial equivalent)
donosila se	was being brought	donošena je
donosiće se	will be (being) brought	biće donošena

The breadth of meaning of /se/ means also that it is used with many verbs which have no past passive participles (e.g. /ide se/ 'one goes'), and so no such parallel constructions.

The usage of /se/ as compared with constructions using the past passive participle is illustrated in GD 25.1 where the two are given side by side. Where both occur, they are quite equivalent in meaning.

Note 25.2 Phonology: /J/ changes

Certain /J/ changes were illustrated in Note 17.3. The past passive participles provide quite a few more. A summary of /J/ changes as shown in these participles is:

Labials		Root	Infinitive	Participle
p-J	plj	kup-	kúpiti	kȕpljen
b-J	blj	gúb-	izgúbiti	ízgubljen

m-J	prim-	prim-	prȉmiti	prȉmljen
v-J	vlj	prav-	pópraviti	pópravljen

Others:

t-J	ć	plat-	plȁtiti	plȁćen
k-J	č	rek-	rȅći	rȅčen
s-J	š	nos-	donósiti	dónošen
d-J	đ	red-	urȅditi	ȕređen
z-J	ž	laz-	prȅlaziti	prelažen
n-J	nj	men-	promȅniti	prómenjen
l-J	lj	pal-	upȁliti	ȕpaljen

A related change is the replacement of /s/ by /š/ and /z/ by /ž/ before /nj/ and /lj/. Before /ć/ (/t-J/), /s/ is also replaced by /š/. Examples:

s-n-J	šnj	[jasn-	objásniti	ȍbjašnjen]
s-l-J	šlj	[misl-	zámisliti 'to imagine'	zȁmišljen 'deep in thought']
z-n-J	žnj	prazn-	isprázniti	ȉspražnjen
s-t-J	šć	[čist-	čȉstiti 'to clean'	čišćen]

Another type of change may occur with /st/:

st-J	št	vest-	izvéstiti	ȉzvešten
		pust-	pústiti	pȕšten

Note 25.3 New Verbs

i	I	nósiti	nòsīm	nòšen	to carry
i	[P	dónēti]			
C	P	dovésti	dovézēm	dóvezao, dovézla dovézen dovezéna	to bring (by vehicle)
	[I	vóziti	vòzīm]		
C	P	odvésti	odvézēm	ódvezao, odvézla odvézen odvezéna	to take (by vehicle)
	[I	vóziti	vòzīm]		

V/C	P	dónēti /dónijeti	donésēm	dóneo, dónela	donésen, donesèna /dónēt	to bring (by carrying)
i	I	donósiti	dónosīm			
i	I	gȁsiti	gȁsīm		gȁšen	to extinguish
i	P	pogȁsiti	pógasīm		pógašēn	
i		ugȁsiti	úgasīm		úgašēn	
V/C	P	ódnēti /ódnijeti	odnésēm	òdneo, òdnela	odnésen, odnesèna /ódnēt	to take (by carrying)
i	I	odnósiti	ódnosīm			
i	I	pȁliti	pȁlīm		pȁljen	to light
i	P	upȁliti	úpalīm		úpaljen	
a/JE	P	pódmazati	pódmažēm		pódmazān	to grease
a/JE	I	podmazívati	podmázujēm		podmazívān	
C	P	pomóći	pómognēm		pómognūt	to help
a/JE	I	pomágati	pómāžēm		pómāgān	
a/E	I	pràti	pérēm	prào, prála		to wash
a/E	P	óprati	óperēm		òprān /òprāt	
i	I	prȁzniti	prȁznīm		prȁžnjēn	to empty
i	P	isprȁzniti	ísprāznīm		ísprāžnjen	
a/je	I	ispražnjívati	ispráž njujēm			
a	P	prégledati	da prégledām		prégledān	to examine
a	I	preglédati	prégledām		prègledān	
a/JE	I	slàti	šàljēm		slân /slât	to send
a/JE	P	póslati	pòšaljēm /pòšljēm		pòslān /pòslāt	
a	I	tèrati /tjèrati	tèrām /tjèrām		tèrān /tjèrān	to drive
a	P	óterati /ótjerati	da ótjerām /tjerām		óterān /ótjerān	
V	P	utŕnuti	da útrnēm			to extinguish
a/je	I	utrnjívati	utŕnjujēm			

a/je	I	vèrovati /vjèrovati	vèrujēm /vjèrujēm	to believe
a/je	P	pòverovati /pòvjerovati	pòverujēm /da pòvjerujēm	
i	I	žúriti	žūrīm	to hurry
i	P	požúriti	pòžurīm	

Notes on usage of /vod-/, /nos-/, /voz-/

The use of the verbs /voditi/, /voziti/ and /nositi/ with their prefix forms in /do/ and /od/ need some explanation. The patterns are:

P	I	P	I	P	I
	nósiti		vóditi		vóziti
dónēti	donòsiti	dovèsti	dovòditi	dovèsti	dovòziti
ódnēti	odnòsiti	odvèsti	odvòditi	odvèsti	odvòziti

Note that the perfective infinitives of the roots /vod-/ and /voz-/ are the same. The other forms are distinct (/da dovèdēm/, /doveo/ but /da dovèzēm/, /dòvezao/).

While /dónēti/ and /ódnēti/ pair formally with /donòsiti/ and /odnòsiti/, in actual practice /dónēti/ 'to bring (by carrying)' and /ódnēti/ 'to take (by carrying)' are usually perfective counterparts of /nósiti/ 'to carry'. The imperfectives /donòsiti/ and /odnòsiti/ are more specialized in meaning. For example, they may be used in the sentences /Kelneri donose i odnose sudove./ 'The waiters are bringing in and carrying out dishes ('utensils')' and /Reka donosi i odnosi zemlju i pravi nánose./ 'The river brings and takes away the soil, leaving deposits. /odnòsiti/ is less used than /donòsiti/.

The other verb forms pattern in very much the same way. /dovèsti/ 'to bring (generally)' and /odvèsti/ 'to take (generally)' are usually perfective counterparts of /vóditi/, while /dovòditi/ and /odvòditi/ are less used. /odvòditi/ is used in the sense 'to drain off'.

In like manner /dovèsti/ 'to bring (by vehicle)' and /odvèsti/ 'to take (by vehicle)' are perfective to /vóziti/. /dovòziti/ and /odvòziti/ are used mainly with regard to the transport of the harvest (/dovòziti/ 'to bring in the

harvest (by vehicle)', /odvóziti/ 'to bring the harvest from [the field] (by vehicle)'.

The basic meanings of /nos-/ 'to carry in the arms', /vod-/ 'to lead' and /voz-/ 'to convey by vehicle' should also be noted.

Grammatical Drill

GD 25.1 Learning Drill

The following drill gives examples of the use of reflexive verbs. Where the sentence may equally well use the past passive participle as a replacement, this is given to the right.

piti I

U Jugoslaviji se pije kafa.	____________
U Jugoslaviji se (ranije) pila kafa.	U Jugoslaviji je (ranije) pijena kafa.
U Jugoslaviji će se piti kafa.	____________

popiti P

Kafa treba da se popije.	____________
Kafa se popila za večeru.	Kafa je popijena za večeru.
Kafa će se popiti za večeru.	Kafa će biti popijena za večeru.

jesti I

U Jugoslaviji se ne jede mnogo krompir.	____________
Za večeru se jela jagnjetina, salata, jabuke i kolači.	Za večeru je jedena jagnjetina, salata, jabuke i kolači.
Jagode će se jesti za večeru.	____________

pojesti P

Maline treba danas da se pojedu.	____________
Maline su se pojele juče za večeru.	Maline su pojedene juče za večeru.
Kolači i voće će se pojesti za večeru.	Kolači i voće će biti pojedeni za večeru.

kupiti P

Krompir, boranija, zelena salata i drugo povrće mogu da se kupe od seljaka.	________
Jabuke su se kupile na pijaci.	Jabuke su kupljene na pijaci.
Kruške i drugo voće kupiće se na pijaci.	Kruške i drugo voće biće kupljeni na pijaci.

kupovati I

Šećer pirinač i so se ne kupuju na pijaci.	________
Kupine se nisu nikad kupovale na pijaci.	Kupine nisu nikad kupovane na pijaci.
Hartija i olovke će se kupovati u papirnici.	Hartija i olovke biće kupovane u papirnici.

doneti P

Prtljag treba da se donese danas sa Železničke stanice.	Prtljag treba da bude donet danas sa Železničke stanice. /Prtlag treba da bude donesen danas sa Železničke stanice.
Mleko se danas donelo kući kasnije nego obično.	Mleko je danas doneto kasnije nego obično. /Mleko je danas doneseno kasnije nego obično.
Vaš prtljag će se danas doneti sa Železničke stanice, gospodine.	Vaš prtljag će danas biti donet sa Železničke stanice, gospodine. /Vaš prtljag će danas biti donesen sa Železničke stanice, gospodine.

donositi I

Mleko se donosi kući svakog jutra.	________
Pošta se donosila (ranije) u 9 sati.	Pošta je donošena (ranije) u 9 sati.
Od sutra će se pošta donositi u 10 sati.	Od sutra će pošta biti donošena u 10 sati.

preći P

Granica treba da se pređe danju.	Granica treba da bude pređena danju.
Granica se prešla danju.	Granica je pređena danju.
Granica će se preći danju.	Granica će biti pređena danju.

prelaziti I

Granica se ne prelazi noću.	________
Granica se nije (ranije) prelazila noću.	Granica nije (ranije) prelažena noću.
Granica se neće prelaziti noću.	________

Examples of Intransitive Verbs:

dolaziti I

Uvek se dolazilo na vreme.	Uvek je dolaženo na vreme.

zadocniti P

Nikad se nije toliko zadocnilo kao danas.	Nikad nije toliko zadocnjeno kao danas.

zadocnjavati I

Nikad se nije toliko zadocnjavalo do sada.	Nikad nije toliko zadocnjavano do sada.

GD 25.2 Transform Drill

GD 25.2.1 In this drill the object of the original sentence is made the subject of a new sentence which contains the past passive participle of the verb. Follow the instruction given in GD 21.2 for the drill.

Deca su popila mleko za doručak.	Mleko je popijeno za doručak.
The children finished ('drank up') all the milk at breakfast.	All the milk was finished ('drunk up') at breakfast.
Mi smo pojeli kolače i jagode za večeru.	Kolači i jagode su pojedeni za večeru.
Ja sam kupio ulaznice za pozorište.	Ulaznice za pozorište su kupljene.
Šofer je oprao i podmazao kola.	Kola su oprana i podmazana.
Mi smo opravili kočnice na vašem autu.	Kočnice na vašem autu su opravljene.

Jovan je popravio naše domaće zadatke.	Naši domaći zadaci su popravljeni.
Moja žena je uredila našu sobu.	Naša soba je uređena.
Ja sam ugasio svetlost u sobi.	Svetlost u sobi je ugašena.
Ja sam jutros lako upalio kola.	Kola su jutros lako upaljena.
Jovan i Toma su jutros promenili novac.	Novac je jutros promenjen.
Mi smo svršili posao na vreme.	Posao je svršen na vreme.
Nosač je doneo prtljag sa stanice.	Prtljag je donet sa stanice.
Ja sam javio Jovanu da je njegov prtljag donet kući.	Jovanu je javljeno da je njegov prtljag donet.
Ja sam rekao Jovanu u koliko sati treba da dođe. (/kazao)	Jovanu je rečeno u koliko sati treba da dođe. (/kazano)
Mi smo izvestili Jovana da je večera tačno u 8.	Jovan je izvešten da je večera tačno u 8.
On je primio juče vaše pismo.	Vaše pismo je primljeno juče.
Činovnik mi je vratio pasoš odmah posle pregleda.	Pasoš mi je vraćen odmah posle pregleda.
Nosač je uneo kufere u voz.	Kuferi su uneti u voz. (/uneseni)
Jovan je zauzeo sobu za nas u Metropolu.	Soba za nas je zauzeta u Metropolu.
Ja sam platio račun za sobu.	Račun za sobu je plaćen.
Šofer je oterao kola u garažu.	Kola su oterana u garažu.
On je odvezao kola u garažu.	Kola su odvezena u garažu.
Mi smo prodali našu kuću.	Naša kuća je prodana (/prodata).
Ja sam poslao ocu vašu poruku.	Vaša poruka je poslana mom ocu. (/poslata)
Do Ljubljane smo potrošili pola rezervoara benzina.	Do Ljubljane je potrošeno pola rezervoara benzina.

Change the sentences on the right to the future following the model:

Mleko je popijeno za doručak.	Mleko će biti popijeno za doručak.
All the milk was finished ('drank up') at breakfast.	All the milk will be finished ('drunk up') at breakfast.

GD 25.2.2 In both sentences the past passive participle is used. That on the left uses the imperfective participle, that on the right the perfective one. Note the difference in meaning between the imperfective and perfective forms.

Jovan je plaćan vrlo dobro. John used to be paid very well.	Jovan je plaćen vrlo dobro. John is paid very well.
Svetlost je gašena svakog dana posle 11 sati.	Svetlost je ugašena posle 11 sati.
Kola su do sada opravljana u ovoj garaži.	Kola su opravljena u ovoj garaži.
Pošta je (do sada) donošena u 9.	Pošta je doneta (/donesena) u 9.
Pošta je (ranije) primana uredno.	Pošta je primljena uredno.
Trošeno je više novaca na izlaske nego na hranu.	Potrošeno je više novaca na izlaske nego na hranu.
Moja soba je uređivana četvrtkom.	Moja soba je uređena u četvrtak.
Novac je menjan subotom.	Novac je promenjen u subotu.

GD 25.2.3 In the sentences on the left the reflexive past is used and in the sentences on the right the present tense with a past passive participle occurs. Both are imperfective, and the meaning is the same.

Sveže voće i povrće se kupovalo na pijaci.	Sveže voće i povrće je kupovano na pijaci.

(Fresh fruits and vegetables used to be bought at the market place.)

Pregled stvari se vršio čim se pređe granica.	Pregled stvari je vršen čim se pređe granica.
Radnje su se subotom otvarale u 9.	Radnje su subotom otvarane u 9.
Kancelarije su se subotom zatvarale u 13 časova.	Kancelarije su subotom zatvarane u 13 časova.
Moja soba se uređivala jedanput nedeljno.	Moja soba je uređivana jedanput nedeljno.
Računi su se plaćali odmah čim se prime.	Računi su plaćani odmah čim se prime.
Pošta se donosila tačno u 9 časova.	Pošta je donošena tačno u 9 časova.
Svetlost se nikad nije gasila pre 23 časa.	Svetlost nije nikad gašena pre 23 časa.
Dolazilo se uvek na vreme u kancelariju.	Dolaženo je uvek na vreme u kancelariju.

GD 25.2.4 In the sentences on the left the reflexive past is used and in the sentences on the right the present tense with a past passive participle, both of perfective verbs. The meaning is the same.

Kolači su se pojeli za večeru.	Kolači su pojedeni za večeru.

(The cookies were all eaten up at dinner.)

Vino se sinoć popilo.	Vino je sinoć popijeno.
Kola su se jutros upalila bez teškoća.	Kola su jutros upaljena bez teškoća.
Svetlost se ugasila tačno u 13 časova.	Svetlost je ugašena tačno u 13 časova.
Zadocnilo se mnogo zbog rđavog vremena.	Zadocnjeno je mnogo zbog rđavog vremena.
Uradilo se što se moglo za vašeg prijatelja.	Urađeno je što se moglo za vašeg prijatelja.
Ovde se naselilo mnogo ljudi iz Hercegovine i Crne Gore.	Ovde je naseljeno mnogo ljudi iz Hercegovine i Crne Gore.
Mleko se pokvarilo.	Mleko je pokvareno.
Sve životne namirnice su se brzo prodale.	Sve životne namirnice su brzo prodate (/prodane).
Sve se lepo uredilo bez teškoća.	Sve je lepo uređeno bez teškoća.
Sve se dobro i lako svršilo.	Sve je dobro i lako svršeno.

GD 25.2.5 In the sentences on the left the past tense is used with the past passive participle and in the sentences on the right the future tense.

Dok se Toma vratio kući kola su već bila oprana i uređena.	Dok se Toma vrati kući kola će biti oprana i uređena.
Dok sam ja stigao ulaznice su već bile prodate.	Dok ja stignem ulaznice će već biti prodate.
Moja soba je već bila uređena dok ja nisam stigao kući.	Moja soba će već biti uređena dok ja ne stignem kući.
Naš prtljag je već bio unet u kupe kad smo mi došli.	Naš prtljag će već biti unet u kupe kad mi dođemo.
U 10 sati kuferi su već bili doneti sa železničke stanice.	U 10 sati kuferi će već biti doneti sa železničke stanice.
Sobe su bile zauzete za nas pre našeg dolaska.	Sobe će biti zauzete za nas pre našeg dolaska.

Jovan je do 10 sati bio izvešten da vi dolazite.	Jovan će do 10 sati biti izvešten da vi dolazite.
Jagode su već bile kupljene pre nego što sam ja došao kući.	Jagode će biti kupljene pre nego što ja dođem kući.
Do 12 sati vaše pismo je već bilo poslano (/poslato) g. Joviću.	Do 12 sati vaše pismo će već biti poslano g. Joviću.

GD 25.2.6 Change the following sentences, using the proper forms of /vóziti/ instead of /térati/.

/térati/ - /vóziti/ 'take (by vehicle)'

Jutros teram kola u garažu da se oprave.	Jutros vozim kola u garažu da se oprave.
Jutros treba da oteram kola u garažu da se oprave.	
Jutros sam oterao kola u garažu da se oprave.	
Jutros ću oterati kola u garažu da se oprave.	
Jutros su kola oterana u garažu da se oprave.	

/dóterati/ - /dovésti/ 'bring (by vehicle)'

Change the following sentences, using the proper forms of /dovésti/ instead of /dóterati/.

Danas treba da doteram kola kući iz garaže.	Danas treba da dovezem kola kući iz garaže.
Danas sam doterao kola iz garaže.	
Danas ću doterati kola iz garaže.	
Danas su kola doterana iz garaže.	

/vóditi/ 'take (general)' - /vóziti/ 'take (by vehicle)'

Change each of the following sentences using /ja/ instead of /moja žena/ and the appropriate forms of /vóziti/ (and /odvésti/) according to the model given.

Moja žena jutros vodi dete kod lekara.	Ja vozim jutros dete kod lekara.
Moja žena treba da odvede jutros dete kod lekara.	

Moja žena je odvela dete kod lekara.
Moja žena će odvesti jutros dete kod lekara.
Dete je jutros odvedeno kod lekara.

Repeat the above drill substituting the proper forms of /nósiti/ for those of /vóditi/ and /ódnēti/ 'take (by carrying)' for those of /odvésti/.

/dovésti/ 'bring (general)' - /dovésti, da dovézēm/ 'bring by vehicle'

Use the proper forms of /dóvesti/ (/dovézēm/) for those of /dovésti/ (/dovédēm/) and with the change of subject indicated.

Moj prijatelj treba da dovede jutros dete kući.	Ja treba da dovezem dete jutros kući.
Moj prijatelj je doveo dete jutros kući.	
Moj prijatelj će dovesti dete jutros kući.	
Dete je dovedeno danas kući.	

Repeat the above drill, using the proper forms of /dónēti/ 'bring (by carrying)'

GD 25.2.7 Change each of the sentences given into each of the six patterns shown in the model.

Ja palim kola lako.
Kola se pale lako.
Kola treba da se upale lako.
Ona je lako upalila kola.
On će lako upaliti kola.
Kola su lako upaljena.

Sentences for the above drill:

Ja šaljem pismo avionskom poštom.
Ja činim sve što mogu za Jovana.
Danas perem i podmazujem auto.
Danas menjam ulje u kolima.
Jovan sada pregleda kočnice i paljenje.
Mi trošimo mnogo novca na hranu.
Oni gube mnogo vremena zbog rđave veze s gradom.

GD 25.3 Questions and Answers - Model Drill

GD 25.3.1

Da li je sve mleko popijeno?	Da sve mleko je popijeno.
Da li će sve mleko biti popijeno?	Da, sve mleko će biti popijeno.
Da li su kočnice na mojim kolima popravljene? (do 4 sata)	Da, kočnice na vašim kolima su popravljene.
Kako je Jovan plaćen?	On je plaćen vrlo dobro.
Kad je plaćen račun?	Račun je plaćen odmah, čim je dobijen.
Kad vam je vraćen pasoš?	Pasoš mi je odmah vraćen.
Kad su kola oterana u garažu?	Kola su oterana jutros u garažu.
Kad su deca odvedena u bioskop?	Deca su odvedena u bioskop u 2 sata.
Kad su deca dovedena iz bioskopa?	Deca su dovedena iz bioskopa u 5 sati.
Da li je svetlost pred vratima upaljena?	Da, upaljena je.
Da li je svetlost napolju ugašena?	Da, ugašena je.
Da li je posao svršen na vreme?	Jeste, svršen je.
Da li je Jovanu javljeno u koliko sati je večera?	Da, javljeno mu je.
/Da li je Jovan izvešten u koliko sati je večera?	/Da, izvešten je.
Da li je vašem prijatelju kazano gde treba da dođe?	Da, kazano mu je.
Da li je vašem prijatelju rečeno gde treba da dođe?	Da, rečeno mu je.
U kom hotelu vam je zauzeta soba?	Soba mi je zauzeta u hotelu Metropol.
Da li su jagode i kolači pojedeni za večeru?	Jagode jesu, a kolači nisu, jer je jagoda bilo manje nego kolača.
Da li su kupljene ulaznice za pozorište?	Da, kupljene su.
Kad su kola oprana i podmazana?	Kola su oprana i podmazana danas pre podne.
Kad je promenjeno ulje?	Ulje je promenjeno danas posle podne.
Dokle su danas otvorene radnje?	Radnje su danas otvorene do 19 časova.
Da li su danas kupljene jabuke?	Da, kupljene su.
Da li su u ponedeljak zatvorene radnje?	Da, u ponedeljak su radnje zatvorene zbog praznika.
Da li je danas donet naš prtljag sa stanice?	Ne, žao mi je, ali vaš prtljag nije danas donet sa stanice.

Da li su naši kuferi uneti u voz?	Da, gospodine, vaši kuferi su uneti u voz, čim je voz došao.
Da li su danas uzete karte za pozorište?	Da, uzete su.
Da li je nešto urađeno za vašeg prijatelja?	Da, urađeno je.
/Da li je nešto učinjeno za vašeg prijatelja?	/Da, učinjeno je.
Da li je izgubljeno mnogo vremena?	Da, izgubljeno je.
Da li je napunjen akumulator?	Da, napunjen je.

GD 25.3.2 Question and Answer Drill with Prompt

Jutros teram kola u garažu da se operu i podmažu.	Kad terate kola u garažu da se operu i podmažu? /Da li danas terate kola u garažu?
Ja nemam kad[1] da teram kola u garažu. Neka to uradi šofer.	Hoćete li vi terati kola u garažu?
Treba pregledati kočnice i paljenje. /Potrebno je pregledati kočnice i paljenje.	Da li treba pregledati kočnice i paljenje? /Da li je potrebno pregledati kočnice i paljenje?
Moja kola se pale dobro i kad je hladno vreme.	Kako se pale vaša kola kad je hladno vreme?
Pranje kola košta 1.000 dinara. /Ne znam koliko košta pranje kola.	Koliko košta pranje kola?
Garaža je poslala račun za kola. /Garaža još nije poslala račun.	Da li je garaža poslala račun za kola?
Meni trebaju kola hitno. Opravite ih što pre. /Meni su potrebna kola hitno. Opravite ih što je moguće pre.	Za kad vam trebaju kola? /Za kad su vam potrebna kola?
Neka šofer dođe odmah. /Neka šofer dođe što pre.	Kad treba šofer da dođe?
Šofer je pomogao da se kola oprave.	Šta je radio šofer?

---

[1] /kad/ = /vreme/

Zora pomaže[2] majci u kući.	Da li Zora pomaže majci u kući?
Zora pomaže[2] roditelje.	Da li Zora pomaže roditelje?
Rđavo vreme nas je sprečilo da dođemo.	Šta vas je sprečilo da dođete?

GD 25.4 Conversations - Razgovori

GD 25.4.1

A	B
Što treba uraditi na vašem autu, gospodine?	Auto treba oprati i podmazati.
Da li treba ulje promijeniti.	Da, molim promijenite također i ulje.
Kakvo ulje želite?	Najbolje ulje, koje imate.
Je li to sve, gospodine.	Ne, molim pregledajte kočnice i paljenje.
	Jutros sam jedva upalio auto.
Kad vam treba auto?	Auto mi treba do podne.
U redu. Auto će biti gotov u podne.	Dobro.
(U podne)	Da li je gotov moj automobil?
Žao mi je gospodine, ali nije.	Kako to? Vi ste rekli da će auto biti gotov u podne.
Sve što zavisi od nas gotovo je. Auto je opran, podmazan, ulje promijenjeno. Ali treba nam jedan dio za kočnice.	Da li se ovdje može kupiti taj dio?
Može.	Zašto niste kupili?
Poslao sam jednog radnika da donese taj dio iz radnje. Očekujem ga svakog časa da se vrati s tim dijelom.	Što je bilo s paljenjem?
Ništa. Akumulator je bio ispražnjen.	Da li ste ga napunili?
Da, napunjen je.	Šta mislite, kad će auto biti gotov. Hitno mi je potreban. Molim vas požurite.
Do četiri sata. Čim bude gotov mi ćemo vam javiti.	Ja ću poslati šofera po auto.
Molim, gospodine.	

---

[2] /pomagati/ '(with D) to help, (with A) to support'

Шта треба да се уради на вашим колима, господине?	Кола треба да се оперу и подмажу.
Да ли треба уље да се промени?	Да, промените такође и уље.
Какво уље желите?	Најбоље уље, које имате.
Је ли то све, господине?	Не, прегледајте кочнице и паљење.
	Јутрос сам једва упалио кола.
За кад вам требају кола?	Кола ми требају за подне.
У реду. Кола ће бити готова у подне.	Добро.
(У подне)	Да ли су готова моја кола?
Жао ми је господине, али нису.	Како то? Ви сте рекли да ће кола бити готова у подне.
Све што зависи од нас готово је. Кола су опрана, подмазана, уље промењено. Али треба нам један део за кочнице.	Да ли може тај део да се купи сада?
Може.	Зашто нисте купили?
Послао сам једног радника да донесе тај део из радње. Очекујем га сваког момента да се врати с тим делом.	Шта је било с паљењем?
Ништа. Акумулатор је био испражњен.	Да ли сте га напунили?
Да, напуњен је.	Шта мислите, кад ће кола бити готова? Хитно су ми потребна. Молим вас пожурите.
До четири сата. Чим буду готова ми ћемо вас известити.	Ја ћу послати шофера по кола.
Молим, господине.	

GD 25.4.2

Auto je gotov, gospodine.	Da li ste ga dovezli iz garaže?
Jesam. Tu je pred ambasadom.	Jeste donijeli račun?
Jesam. izvolte račun.	Šest tisuća osam sto pedeset dinara. Evo vam novac, pa im odnesite.
Da li vam auto treba sada, gospodine?	Ne treba meni, ali treba gospođi. Molim idite s kolima doma i odvezite gospođu i dijete kod ljekara.
Molim, gospodine.	Tamo ih pričekajte dok ljekar ne svrši pregled i onda ih vratite kući.

Ako gospođi slučajno auto treba duže?	Vi mi onda javite, da znam.
Кола су готова, господине.	Да ли сте их допунили са горивом?
Јесам. Ту су вам [illegible].	Јесте донели рачун?
Јесам, изволите рачун.	Шест хиљада [illegible] динара. Ево вам новац, па се [illegible].
Да ли вам кола требају сада, господине?	Не требају мени, али требају госпођи. [illegible] с колима кући и [illegible] у [illegible].
Молим господине.	[illegible]
Ако госпођи случајно кола требају дуже?	Ви ми онда јавите, да знам.

GD 25.5 Homework - Domaći zadatak

GD 25.5.1 Make the object of each of the following sentences the subject, using the past participle of the verb. The original subject is to be omitted in the transform.

Ja sam kupio danas karte za vas u varoši.
Zora je otvorila vrata i prozor.
Mi smo pokazali juče Jovanu spomenik Neznanog junaka na Avali.
Prehrambena industrija je snabdela prodavnice konzervama.
Ja sam vam poslao novac po Jovanu.
Zora je rekla Jovanu da je večera u 7 sati.
Jovan je pročitao novine čim ih je uzeo.
Mi smo potrošili ceo rezervoar benzina do Zagreba.
Mi smo zauzeli sobu za vas čim ste javili.
Ja sam izvestio Jovana da ne mogu doći.

GD 25.5.2 Repeat the above exercise, using /treba da budu/ (or /budu/), according to the following model:

Zora je zatvorila vrata i prozore.	Vrata i prozori treba da budu zatvoreni.

SERBO-CROATIAN - ENGLISH VOCABULARY

Alphabetic Order

a b c č ć d đ dž e f g h i j k l lj
m n nj o p r s š t u v z ž

Abbreviations

A	Accusative
adv	adverb
Cr	Croatian
D	Dative
f	feminine
G	Genitive
I	Instrumental (with nouns)
I	Imperfective (with verbs)
imp	imperative
indecl	indeclinable
L	Locative
m	masculine
N	Nominative
n	neuter
P	Perfective
pert	pertaining to
pl	plural
prep	preposition
pron	pronominal
refl	reflexive verb
V	Vocative
(with A)	preposition with Accusative
(with G)	preposition or verb with Genitive
(with D)	preposition with Dative

(with I) preposition with Instrumental

NOTES

1) The gender of nouns is given only if it is not regular i. e. if a consonant noun is not masculine, if an a-noun is not feminine and if an o- or e-noun is not neuter.

2) The Genitive of the noun will be given (in abbreviated form where feasible) immediately after the Nominative if it is different in spelling or stress i. e. Amerikanac, -nca; automôbil, -bîla; posao, -sla etc.

3) The infinitive and present tense forms of verbs are given. Other forms will be given if they are irregular. For verbs which in addition to regular stress may have a shift in the first and second person plural of the present tense these forms are given in parentheses (usually abbreviated) e. g. čîniti, čînîm (-îmo, îte).

4) Where verbs of the ijekavski dialect are not listed in full, reference is made to the grammar note in which all forms are given i. e. svjîdati se (10.2) Forms of the other dialect (ekavski or ijekavski) within an entry will be given in brackets.

5) The conventional stress marks used in Serbo-Croatian orthography are not used in this vocabulary. The following stress-marks are used instead:

[illegible]	instead of	[illegible]	(short falling)
[illegible]	" "	[illegible]	(long falling)
[illegible]	" "	[illegible]	(short rising)
[illegible]	" "	[illegible]	(long rising)
[illegible]	" "	[illegible]	(length) ([illegible] also used conventionally)

6) If an adjective has a definite form, it is listed. The comparative is listed only if it is irregular.

a and (in case of a contrast), but

ajdḗmo, ájdemo / hajdḗmo, hájdemo let's go

àko if

akumúlātor (storage) battery

àli but

ȁlpskī, -ā, -ō Alpine

ambasȃda embassy

améričkī, -ā, -ō American

Amerikȃnac, -nca American (man)

Amerìkānka American (woman)

Atȉna / Atȅna Athens

ȁuto m automobile

autȍbus / ȁutobus bus

automòbil, -bȋla automobile

ȁuto-pȗt/ ȁutopūt, -pȗta (up to date) highway, road

avìonskī, -ā, -ō pert. to airplane

bànja spa

bàr / bàrem at least

benzìn, -ȋna gasoline

benzȉnskī, -ā, -ō pert. to gasoline

bèo, bȅla, bȅlo [bìjel / bìo] bȅlī, bìjelī

Beògrad Belgrade

beògradskī, -ā, -ō pert. to Belgrade

Beògrađanin pl Beògrađani man from Belgrade

bèz (with G) without

bìjel, bijéla, -o [bȅo]; bìjelī; bijèlī white

bìoskop movies, movie theater

bìti, present: I (jȅ)sam, (jȅ)si, (jȅ)st/ (jȅ)ste / jȅ, (jȅ)smo, (jȅ)ste, (jȅ)su negative: nísam [nijésam] etc.; P bùdēm etc.; imperfect: bèjāh [bìjāh], bèh [bjèh]; aorist: bìh, bȉ, bȉ, bìsmo, bìste, bìše; past part. bìo, bíla

bíznismen	business man
blágājna	treasury, ticket window
blȃgdan	holiday
blȃgdanom	on holiday, holidays
blízu	near, nearby (with G)
Bȍg, Bòga pl bógovi	God
bógat, bogáta, -o	rich
bójati se, bojim se I	to be afraid of (with G)
bòljī, -ā, -ē,	better
bòlje adv.	better
boránija	string beans
bóravak, borávka	sojourn
brȁća	brothers
brȁt pl brȁća	brother
br̀do Gpl br̂da	hill
brdòvit, -a, -o	hilly
bȓz, bȓza, -o; br̀žī; br̀žī	fast, quick
bȓzo	fast, quickly (adv)
brìnuti (se), brìnēm (se) I (P zabrìnuti se)	to worry
brȏj, -ōja, pl brојеvi	number, size
bulèvār, -ára	boulevard

càrinskī, -ā, -ō	pert. to customs
céna [cijéna]	price
céo, céla, -o [cìjeo / cio]; cêlī	
césta	road, street
cìjeo / cio, cijèla, -o [céo]; cìjelī	whole entire
cijéna [céna]	price

cr̀kva Gpl cr̀kāvā	church
sȁborna cr̀kva	Orthodox cathedral
cr̀n, cr̀na, -o; cr̀nī; cr̀njī	black
čàj pl čàjevi	tea
čàk	even
čàs pl čàsovi	hour; class
čàša	glass
čékaonica / čekaónica [čekaona (cr)]	waiting room
čèkati, čèkām I (P sáčekati)	to wait for
čèst, čésta, -ō; čȅstī; čèšćī	frequent, often
čȅsto	frequently
čèšćē	more frequently, more often
čétiri	four
četvȓtak, -tka	Thursday
číjī, -ā, -ē,	whose
čìm / čȉm	as soon as
čínōvnīk pl čínōvnīci [činóvnīk]	civil servant, official, officer (civil)
číniti; činīm, (-īmo -īte); čínjen I (P učíniti)	to do, to make; refl. to seem
čìst, čísta, -o; čìstī	clean, pure
čistóća	cleanliness
čìtati; čìtām, (-āmo āte); čìtān I (P pročìtati)	to read, be reading
čóvek, -éka [čòvjek] pl ljȕdi Gpl ljȕdī	man, pl people; one
čùti, čùjēm; imp. čȕjte; čúven, -ena; čȕvši	to hear
dà	yes
da	(clause introducer)
da li (interrogative expression);	whether
dakako	of course
pa dakako	why of course

dálek, -éka, -o; dálekī	far
dàljī, -ā, -ē	farther, further
itd (i tȁko dàljē)	etc.
dȁn L dȃnu Gpl dā́nā D Ipl dā́nima	day
nèkī dȁn	couple of days ago
dánas	today
dàti; da dȃm, dā́mo, dā́te, dàjū; dào, dā́la; dȁn / dȁt, dȁna /dȁta (dā́na / dā́ta) P (I dā́vati)	to give
dā́vati; dā́jēm / dȁjēm, dā́jū / dȁjū; dȁvan I (P dàti)	to be giving
dȁjē se	is given, shown
dȁvno	a long time ago
dèo m G dȅla L dḗlu pl dḗlovi [dio]	part, section
dèsēt	ten
dèsiti se; da se dèsī P (I dešȃvati se)	to happen, occur
dèsnī, -ā, -ō	right
dèsno / na dèsno	on the right
dešȃvati se; déšāvā se I (P dèsiti se)	to be happening, occurring
dȇte G déteta pl déca [dijéte, djétata, djéca]	child
dínār / dìnār Gpl dinȃrā	dinar
dìo m G dìjela pl dijélovi [dèo]	part
dȉvan, -vna, -vno	wonderful
do	to, till until (with G)
dȍba n pl indecl	time, point, period of time
dȍbar, dȍbra, -o; dȍbrī; bȍljī	good
dȍbro	well
dobavljač, -áča	supplier
dobijati; dobijam, dobijaju; dobijan, I (P dobiti)	to be getting, receiving
dobiti; da dobijem; dobio, dobila; dobiven / dobijen -ena P (I dobijati)	to get, to obtain, receive
dobro	farm, estate, pl goods
poljoprivredno dobro	state farm

dȍći; da dȍđēm; dòšao / dóšao, dóšla P (I dólaziti) to come
dȍći do to come about

dogáđati se; dógāđā se I (P dogóditi se) to be happening, occurring

dogóditi se; da se dógodī P (I dogáđati se) to happen, occur

dȍjam, dȍjma pl dȍjmovi impression

dòk while

dòk ne until

dòlār dollar

dólaziti; dólazīm I (P dȍći) to be coming
dolaziti do to come about

dolína valley

dȍm, dòma pl dòmovi home

dónēti, [dónijeti, donijéti]; da donésēm; dòneo, [dònio], dònēla;[dònijela]; donésite; dȍnēt [donijet] / donésen -éna P (I donósiti) to bring by carrying.

donósiti; dónosīm I (P dónēti) to be bringing (by carrying)

dópadati se; dópadā se I (P dópasti se) to be pleasing to (with D)

dópasti se; da se dópadnē; dópao, dópala P (I dópadati se) to please (with D)

dòsta enough

dòtlē up to (certain point of time or space)

dovésti; da dovézēm; dóvezao, dovézla; dovézen, -éna P (I dovóziti) to drive to;, refl. to come by car

dòvōljan, -ljna, -o sufficient
dòvōljno enough

dovóziti; dóvozīm; dóvožen I (P dovésti) to be driving to; refl. to be coming by car

dozvóliti; da dózvolīm; dózvoljen P (I dozvoljávati) to allow, permit

dozvoljávati; dozvòljāvām I (P dozvòliti) to be allowing, permitting

drȃg, drȃga, -o; dràžī dear
drȃgo dear (adv)
drȃgo mi je I'm glad

drȕgī, -ā, -ō other, second

drúštvo	society, company
dŕžava	state
dúćan, -ána	shop, store
dùg, -a, -o / dùgačak, dugáčak, -čka, čko; dùži	long
dȕž	along (with G)
dúžnōst f I dúžnōšću	duty
dvȃ (m n) dvȇ (f) [dvìje]	two
dvájū G m and n	of two
dvȃ-trī / dvȃtrī	a couple (with masculine nouns)
dvȇ-trī / dvȇtrī [dvìje-trì / dvijétrī]	a couple (with feminine nouns)
đȃk G đāka V đȃče pl đȃci	pupil

ékspres	express, international train
éngleski, -a, -o	English
ȅvo	here is
Evrṓpa	Europe

fȉlm pl fȉlmovi	film, picture
Fráncūz, -ū̂za	Frenchman
fráncuskī, -ā, -ō	French
Fráncuskā D Fráncuskōj	France

garáža	garage
gásiti; gásīm; gāšen I (P ugásiti, pogásiti)	to extinguish, to turn off
gdȅ [gdjȅ]	where
glàvnī, -ā, -ō	main, chief
glèdati; glȅdām I (P pogledati)	to look
gȍd	ever
gòdina	year
gòdišnjī, -ā, -ē	yearly, annual
gòra	mountain
gòrak, -rka, -rko; gȍrčī	bitter

gòrčī, -ā, -ē bitterer, with less sugar

gótov, -a, -o ready, prepared; finished, done

gospóda gentlemen
gòspodo ! gentlemen !

gospódin pl gospóda sir, mister, gentleman
gospódine ! sir!

gòspođa madam, ma'ma lady

gòspođica miss

gȍst, gòsta N gòsti G góstijū D I góstima A gòste guest, customer

góveđina / góvedina beef

govóriti, gòvorīm, imp govórite I (no P) to speak

grȃd L grȃdu pl N grȁdovi G gradóvā DI gradòvima city
vȃn grȃda in the country, outside the city

gràdskī, -ā, -ō pert. to city

gránica border, frontier, limit

grȁšak, -ška peas

Gr̀čka D Gr̀čkoj Greece

gr̀čkī, -ā, -ō Greek

gùbiti, gȕbīm I (P izgùbiti) to loose

hajdȅmo / ajdȅmo or hȁjdemo / ȁjdemo let's go

hȁrtija paper

hȉljada thousand

hȉtan, -tna, -tno urgent

hlȁdan, -dna, -dno; hlȁdnī cold

hlȅb pl hlȅbovi bread, loaf of bread

hòtel hotel

hrána food

Hȑvāt, -áta Croat

hr̀vātskī, -ā, -ō Croatian
Hr̀vātskā D Hr̀vātskōj Croatia

htèti,[htjèti]; hóću, hòćeš, hòće, hóćemo, hóćete, hóćē (enclictic: ću, ćeš, ce, cemo. cete, cē); htȅo, htèla [htio, htjela]; neg. pres.: nȅću, nȅćeš, nȅće, nȅćemo, nȅćete, nȅćē   to will, want to; will (future)

hvȃla   thanks

i   and, also, too

i ... i ...   both ... and ...

iáko   although

ȉći; ȉdēm / ìdēm (idȇmo, idȇte); ȉšao / ȉšao, ȉšla / ìšla I (P otȉći) to be going, to go

ȉdūćī, -ā, -ē   next, going

ìkakav, -kva, kvo   any

ìli   or

ìmati; ìmām (imȃmo, imȃte); neg.: nȇmām, nȇmajū I (no P)   to have

ìme, ìmena pl iména Gpl imȇnā   name

ìnače   otherwise, moreover, in addition, besides

indùstrija   industry

interesàntan, -tna, -tno   interesting

interesírati (se); interèsīrā (se) Cr. I (P zainteresírati)   to interest; (with /se/) to be interested (in: za)

ìnteresovati (se); ìnteresujē se   I (P zàinteresovati se)   to interest; (with /se/) to be interested (in: za)

ìpāk   nevertheless, still

iskorístiti; da iskòrīstīm P (I korístiti)   to use, make use of

ìspravan, -vna, -vno   in good order; honest

isprázniti; da ìsprāznīm; ìsprāžnjen P (I prázniti / isprážnjívati)   to empty, discharge

isprážnjívati; ispràžnjujēm I (P isprázniti)   to be emptying, discharging

ìspred   prep. in front of, before

isprósiti; da ìsprosīm P (I prósiti)   to ask, beg; ask in marriage

ìstī, -ā, -ō   same

ìsto tàko   also

ìstina truth
  ìstina to tell the truth (adv)

iz from, out of (with G)

izá behind (with G)

izàći / izíći; da ȉzađēm / ȉziđēm; izàšao / izíšao P (I ȉzlaziti) to go out

ȉzbeći / ȉzbegnuti [ȉzbjeći / ȉzbjegnuti] da ȉzbegnēm; ȉzbegao, ȉzbegla (22.3);
  P (I izbegávati) to avoid

izbegávati [izbjegávati] (22.3); izbègāvām I (P ȉzbeći) to be avoiding

izglèdati; ȉzglēdām I (no P) to look, appear, look like

izgùbiti; da ȉzgubīm P (I gùbiti) to lose

ȉzlazak, ȉzlaska pl ȉzlasci going out

ȉzlaziti; ȉzlazīm I (P izàći / izíći) to be going out, go out

izlȅt excursion, trip, picnic

ȉznenada suddenly

ȉzmeriti; da ȉzmerīm [ȉzmjeriti] (24.2) P (I mériti) to measure, weigh

iznenáditi; da iznènādīm P (I iznenađívati) to surprise; refl. to be surprised

iznenađívati, iznenàđujēm I (P iznenáditi) to surprise; refl. to be surprised

izùzev except (with G)

ȉzvan / vȃn outside (with G)

ȉzvestan, ȉzvesna, -o certain

izvéstiti, da ȉzvestīm [izvijéstiti] (note 23.4) P (I izveštávati) to inform,
  let know, report

izveštávati, izvèštāvām [izvještávati / izvješćívati] (23.4) I (P izvéstiti)
  to be informing, reporting

izvíniti, da ȉzvinīm P (I izvinjávati) to excuse; refl. to apologize

izvínite excuse me

izvinjávati, izvìnjāvām I (P izvíniti) to excuse; refl. to apologize

izvòleti, da ȉzvolīm P (I izvoljévati) to deign, to be pleased to

izvoljévati, izvòljēvām, I (P izvòleti) to deign, condescend

izvŕšiti, da ȉzvršīm P (I vŕšiti) to carry out, execute

ja	I
jabuka	apple, apple-tree
jagnjetina / janjetina	lamb
jagoda	strawberry
jaje n jajeta pl jaja	egg
jak, jaka, -o; jači, jači	strong
jako	very
javiti, da javim; javi javim P (I javljati)	to report, let know; refl. to report (oneself) to greet
javljati, javljam I (P javiti)	to report, let know; refl. to report (oneself), greet
jedan, -dna, -dno	one
jedanput / jedamput	once
jedini, -a, -o	only (adj)
jedva	barely
jeftin / jevtin, -a, -o	cheap
je l' to / jel' to	is that so (interrogative sentence [illegible])
jer	because, for
jest / jeste	yes
jesti, jedem; jeo, -la I (P pojesti)	to be eating, to eat
jezik pl jezici	language, tongue
još	yet, still
jug	south
Jugoslavija / Jugoslavija	Yugoslavia
Jugoslaven / Jugosloven, -ena	Yugoslav (man)
Jugoslavenka / Jugoslovenka	Yugoslav (woman)
jugoslavenski / jugoslovenski, -a, -o	Yugoslav
juha (Cr.)	soup
junak, -aka G junaka pl junaci	hero, brave man
jutro	morning

jùžnī / jȕžnī, -ā, -ō,	pert. to south, southern
k, ka	to, toward (with D)
kàd	when
nèmām kàd	I don't have the time
káfa / káva	coffee
kafána / kavána	coffee house, coffee shop
kákav, -kva, -kvo	what kind, what [is it] like?
kàko	how
kako gòd	whatever, however
kancelárija	office
kancelárījskī, -ā, -ō	pert. to office
kào	like, as
kào i	as well as
kao što	as (plus verb)
kȁrta	card, ticket
geografska kȁrta	map
kàsan, -sna, -sno	late
kàsno	late
kásnijē	later
kàtkad / kàtkada	sometimes
káva / káfa	coffee
kavána / kafána	coffee house
kázalīste	theater
kā́zati, da kȁžēm P (I kazī́vati)	to say
kazī́vati, kázujēm I (P kā́zati)	to be saying (repeatedly)
kćī̀ G kćèri A kćȅr Gpl kćérī	daughter
kèlner	waiter
kī̀fla	crescent-shaped roll
kìlogram	kilogram
kílometar, -tra	kilometer
kī́no m	movie theater, movies

01

kìša	rain
pàdā kìša	it is raining
kī́šiti [kī́šjeti], kī́šī I (no P)	to rain
kljȕč, ključa pl kljū́čevi	key
knȅz V knȅže pl knèževi / knèzovi G knežḗvā / knezṓvā	prince
knjížara	bookstore
kò	who
kȍčnica	brake
kod	at, by, at the home of, at the place of (with G)
kójī, -ā, ē, D kőjem / kȍm	which
kòla n pl	car
kólāč, -ā́ča	cake, pastry
kolíkī / kólikī, -ā, -ō	how big
kolíko / kóliko	how much, how many
kòlodvor (Cr.)	railway-station
kónobār, -ā́ra	waiter
kónzērva	canned food
konzúlāt, -ā́ta	consulate
korī́stiti, kórīstīm I (P iskorī́stiti)	to use, to make use of
kőštati, kȍštā I (no P)	to cost
kótlina	mountain basin, depression
kóvčeg pl kovcezi G kovcega	suitcase
kőverat, -rta	envelope
krȁj, kràja, kráju pl kràjevi G krajḗvā	end; part, section, region
krȁsan, -sna, -sno	wonderful
krévet / krèvet	bed
krómpīr, -ī́ra [krúmpīr]	potatoes
kròz	through, within (time) (with A)
krùh (Cr.)	bread

krùška   pear, pear-tree

kùća   house, home

  kód kućē   at home

  kùći   (to) home

kúdā   where to, whither

kúfer /kófer   suitcase

kupaőna / kupaónica   (Cr.)   bathroom

kupátilo   bathroom

kúpē   m   compartment (train)

kűpiti;   da kȕpīm;   kȕpljen   P   (I kupóvati)   to buy

kúpina   blackberry

kupóvati; kúpujem; kupóvao, kùpovāla;   kùpovan   I   (P   kűpiti)   to be buying

kvalítēt,   -éta   quality

kvȁr   pl   kva̋rovi   breakdown

kva̋riti;   kvȁrīm   I (P pokva̋riti)   to spoil,   to put out of order

làk, làka / láka, -o; làkšī   light, easy

lȅčnīk   pl   lȅčnīci   [lȉječnik]   doctor

lékār,   -a̋ra   [ljékār]   doctor

lȅnj,   lénja,   lénje / lénjo; lȅnjī, -ā, -ē;   lènjī, -ā, -ē (comp.) [lȉjen]
lazy

lèti   [ljèti]   in summer

lèto   [ljèto]   summer

lètovanje   [ljètovanje]   summer vacation

lȅp,   lépa, -o; [lȉjep]   lȅpī;   lèpšī   beautiful, handsome, nice

lȅvī, -ā, -ō [lȉjevi]   left

  lȅvo   /   na lȅvo   (on the) left

li   (question particle)

lȉčno   personally

lȉječnik   pl   lȉječnīci   [lȅčnīk]   doctor

lȉjen,   lijéna,   -o [lȅnj];   lȉjenī;   ljénijī   /   ljènjī   lazy

lȉjep, lijépa,   -o   [lȅp];   lȉjepī;   ljèpšī   beautiful, handsome, nice

lȉjevī, -ā, -ō   [lȅvī]   left

  lȉjevo   /   na lȉjevo   (on the) left

lȉtar   /   lȉtar,   lȉtra   /   lȉtra   liter

lòš,   -a,   -e   bad

ljékār, -a̋ra   [lékār]   doctor

ljèti   [lèti]   in summer

ljèto [lèto]	summer
ljètovanje [lètovanje]	summer vacation
ljúbazan, -zna, -zno	kind
ljȕdi G ljűdī	men, people
ljȕt, ljűta, -ō; ljȕtī; ljùćī	angry, mad; hot (food)
ljűtiti; ljȕtīm I (P naljűtiti)	to anger, irritate, annoy; refl. to be angry, irritated, annoyed
màda	although
magázīn, -ī́na	department store
máhuna	pod; pl. string beans
mȁjka G pl mȁjkī / màjākā	mother
mȁlī, -ā, -ō; mànjī -ā, -ē	small, little
màlo	a little
mȁlo prȅ	a short while ago
málina	raspberry
materíjāl, -ija̋la	material
međuna̋rodnī, -ā, -ō	international
me̋njati, mȅnjām [mijénjati] (22.3) I (P prome̋niti)	to change
mèra [mjèra]	measure
mèriti, mèrīm [mjèriti] (24.2) I (P ízmeriti)	to measure, weigh
mèsečno [mjèsečno]	monthly
mȅso	meat
mèsto [mjèsto]	place, seat
mèsto / úmesto [mjèsto / úmjesto]	instead (with G)
mȅtarskī, -ā, -ō	metric
mȅtarska cȅnta	metric quintal, 100 kilograms
mȉ	we
mínūt, -űta Gpl minȕtā	minute
mȉo, mȉla, -o; mȉlī	dear, engaging, loveable
mȉr, míra	peace
mȉsliti, mȉslīm I (P pòmisliti)	to think (na, o : of, about)
mȉšljēnje	opinion
mlȁd, mla̋da, -o; mlȁdī; mlàđī	young
mléko [mlijéko]	milk
mnògī, -ā, -ē	a great many, many
mnògo	much, many, a lot, a number
mnje̋nje [mnȉjēnje]	opinion
jȁvno mnje̋nje	public opinion

móći; mógu, mòžeš -e -emo -ete, mògū; mògao, mógla I (no P)   to be able
mógūć, mogū́ća, -e / mògūćan, -ćna, -ćno   possible
  mogū́će / mògūćno   possible (adv)
  štò je mogū́će prȅ   as soon as possible
mȍj, mója, -e   my, mine
móliti; mòlīm I (P zamóliti)   to beg, pray, ask politely
  mòlīm   please; you're welcome
mómenat, -nta   moment
mőrati; mȍrām I (no P)   to have to, be obliged to
móravskī, -ā, -ō   pert. to Morava (river)
mȍtornī, -ā, -ō   pert. to motor
mòžda   perhaps
múzēj, -éja   museum
mȕž pl mùževi Gpl mužévā   husband

na   on, to (place where - D; place to which - A)
náći; da nȁđēm; nàšao / nášao, nášla; nȁđen (I nálaziti)   to find
nádati se; nȁdām se I (no P)   to hope
nȁjbòljī, -ā, -ē   best, the best
nȁjjeftìnijī, -ā, -ē   cheapest
nȁjlèpšī [nȁjljèpšī], -ā, -ē   the most beautiful
nȁjskùpljī, -ā, -ē   the most expensive
nȁjvìšī, -ā, -ē   highest
  nȁjvìše   the most
nȁjzgòdnijī, -ā, -ē   the most convenient
nálaziti; nálazīm I (P náći)   to be finding
  nálazī se   is located
naljū́titi; da náljūtīm P (I ljū́titi)   to make angry, to irritate, annoy; to be angry, to be irritated, annoyed
namerávati [namjerávati] (21.3); namérāvām I (no P)   to intend, plan
námirnica   food
  žìvotne námirnice   victuals, foodstuff, food
nanízati; da nánīžēm P (I nízati)   to string up; refl. line up, file
napísati; da nápīšēm P (I písati)   to write
nàpolju   outside
nápraviti; da nápravīm P (I pràviti)   to make
nápuniti; da nápunīm P (I pùniti)   to fill up
náravno   naturally, of course

nā́rodnī, -ā, -ō	national
naséliti; da náselīm; náseljen P (I naseljā́vati)	to settle
naseljā́vati; naséljāvām I (P naséliti)	to settle
nástaviti; da nástavīm P (I nástavljati)	to continue
nástavljati; nástavljām I (P nástaviti)	to be continuing
nàš, nàša, nàše	our, ours
nè	no, not
nédelja [nédjelja]	Sunday, week
nédeljom [nédjeljom]	on Sunday, Sundays
nédelju dā́nā	a week ('one week of days')
nédēljnō [nédjēljnō]	weekly
nedostā́tak, -tka pl nedostáci	lack, shortcoming, drawback
nèdovōljan, -ljna, -ljno	insufficient, inadequate
nègde [nègdje]	someplace, somewhere
nègo / no	than, but (contrastive)
nèka	let
nèka ȕđē	let him (here) in
nèkī, -ā, -ō	some
nèkī dȁn	couple, few days ago
nȅkī pȕt	sometimes
nèko	somebody, someone, some (pron)
nèkoliko	several
Nḗmac, -mca [Nijémac]	German (man)
némačkī [njémačkī], -ā, -ō	German
Némačka [Njémačka] D Némačkoj	Germany
nḗmati, nȅmām	to have not, lack
nȅmā na čèmu	don't mention it
Némica [Njémica]	German (woman)
némōjte	don't
neočékīvano	unexpectedly
nèrado	unwillingly
nèšto	something, some
nèureḍan, -dna, -dno	untidey
nèzadovōljan, -ljna, -ljno	dissatisfied
nézgoda / nèzgoda	mishap, trouble
néznan, -a, -o	unknown
ni / nȉti	neither
ni ... ni / nȉti ... nȉti	neither ... nor
nȉkakav, -kva, -kvo	not of any kind

nȉgde [nȉgdje]	nowhere
nijedánpūt / nijedámpūt	not any time, not at all
nȉkad	never
nȉko	no one
nímalo	not a bit, not at all
nȉšta	nothing
nízati; nȉžēm I (P nanízati)	to string up; refl. to line up, file
nȍć f G nòći, L nóći, I nòću pl N nòći G nóćī D nóćima	night
nòću	during the night
nijédan, -dna, -dno	no one, not any one
nòv, nóva, -o; nòvī; nòvijī	new
nóvac, nóvca pl nȍvci G nòvācā	money
nòvine f pl	newspaper

njégov, -a, -o	his, its
njȅn, njéna, -o	her, hers
njȉhov, -a, -o	their

o	about (with D)
obavešténje	information
óbičan, -čna, -čno	usual, ordinary, common, commonplace
óbično	usually, as a rule, generally
obítelj f (Cr)	family
òblačan, -čna, -čno	cloudy
óboje	both (collective)
óbraćati; óbraćām I (P obrátiti)	to turn, convert; refl. to turn to, apply to
óbraćati / obrátiti pážnju	to pay attention
obrátiti; da óbrātīm P (I óbraćati)	to turn, convert; refl. to turn to, apply to
očekívati; očékujēm I (no P)	to expect
od	from (with G)
ódākle	from where
ódātle	from there
ódāvno	a long time ago
odgovárati; odgóvārām I (P odgovóriti)	to be answering
odgovóriti; da odgóvorīm P (I odgovárati)	to answer
ódlazak, ódlaska pl ódlasci	departure, leaving
ódlaziti; ódlazīm I (P otíći)	to be going off or away, to be leaving

òdmāh immediately, at once

odmárati se; ódmārām se I (P odmóriti se) to be resting, relaxing

ódmor rest, vacation, break (school)

odmóriti se; da se ódmorīm P (I odmárati se) to rest, relax

ódnēti [ódnijeti]; da odnésēm; òdneo [òdnio], òdnēla [òdnijela]; òdnet [òdnijet] / odnésen -éna P (I nósiti / odnósiti) to carry away, to take away (by carrying)

odnósiti; ódnosīm I (P ódnēti) to be carrying away, to be taking away (less common); refl. to refer to (main verb)

odrásti; da odrástēm; ódrastao, odrásla P (I rásti) to grow up (for animate only)

ódrastao, odrásla adult (adj)

odŕžati; da odŕžīm P (I održávati) to maintain, keep, hold

održávati; odŕžāvām I (P odŕžati) to be maintaining, keeping, holding

odsédati; ódsēdām [odsjédati] I (ódsesti) to be putting up, staying for a short while

ódsesti; da ódsednēm; ódseo, -la [ódsjesti] P (I odsédati) to put up, stay for a short while

odsjédati; ódsjēdām [odsédati] I (P ódsjesti) to be putting up, staying for a short while

ódsjesti; da ódsjednēm; ódsjeo / ódsio, ódsjela [ódsesti] P (I odsjédati) to put up, stay for a short while

odvésti; da odvédēm; ódveo, odvéla; odvéden -éna P (I vóditi and odvóditi) to lead away, to take away; to drain off

odvésti; da odvézēm; ódvezao, odvézla; odvézen -éna P (I vóziti and odvóziti) to drive; refl. to ride

odvóditi; ódvodīm I (P odvésti) to be leading off, takin away; drain off

odvóziti; ódvozīm; ódvožen I (P odvésti) to be driving away; refl. to be riding away

oglédalo mirror

oko around, about (with G)

okolíca / ókolica surrounding area

okolína surrounding area

okrénuti; da ókrēnēm P (I ókretati / okrétati) to turn

ókretati / okrétati; ókrēćēm I (P okrétati) to be turning

ólōvka Gpl ólōvkī pencil

ómiljen, -a, -o favorite, beloved

ómot envelope

ȍn he

óna	she, it (reference to feminine noun)
óna	they (n)
ónaj, óna, ónō	that
ónō	that, those (pron)
ònda	then
ŏ́nde [ŏ́ndje]	there
óni	they (m)
óno	it (reference to neuter noun), that
òpāsan, -sna, -sno	dangerous
ópēt	again
opráštati; óprāštām I (P opróstiti)	to be pardoning; refl. to be taking leave
óprati; da óperēm P (I pràti)	to wash
ópraviti; da ópravīm P (I ópravljati)	to repair, fix
ópravljati; ópravljām I (P ópraviti)	to be repairing, fixing
opróstiti; da ŏprostīm P (I práštati and opráštati)	to pardon, refl. to take leave
opskŕbiti; da ópskr̄bīm P (I opskrbljívati)	to supply
opskrbljívati; opskŕbljujēm I (P opskŕbiti)	to be supplying
òsam	eight
òsim	besides, except (with G)
ŏ̀smī, -ā, ō	eight
óstajati; óstajēm I (P óstati)	to be staying
óstati; da óstanēm P (I óstajati)	to stay
óštećen, -a, -o	damaged
ótac, óca pl óčevi	father
óterati [ótjerati]; da óterām [ótjerām]; óterān [ótjerān] P (I tèrati)	to drive off, drive away
otíći; da òdēm; ótišao, ótišla P (I íći / ódlaziti)	to go away, to leave
ótklanjati; ótklanjām I (P otklóniti)	to remove, be removing (breakdown)
otklóniti; da ótklonīm P (I ótklanjati)	to remove (breakdown)
ótkud(ā)	where from, whence
otprílike	approximately
otvárati; ótvārām I (P otvóriti)	to be opening, to open
otvóriti; da ótvorīm P (I otvárati)	to open
óvaj, óva, óvo	this
óvo	this, these (pron)
ovákav, -kva, -kvo / ováki, -a, -o	this kind
ováko	this kind, way (adv)

óvāmo	here, hither
ȍvde [ȍvdje]	here
ȍvde-ȍnde [ȍvdje-ȍndje]	here and there
òzbiljan, -ljna, -ljno	serious
ožéniti se; da se óženīm; óženjen P (I žéniti se)	to get married (of man)
pa	(phrase initial particle); and (stressed); well
pa i	even
pàdati; pàdām I (P pàsti)	to be falling, to fall
pȃliti; pȁlīm; pȁljen I (P upáliti / zapȃliti)	to light, set fire
pȃljēnje	ignition
pápīr, -íra	paper
pápirnica	stationery store
pàra	cent; pl. money (in eastern Yugoslavia)
pàrk pl pàrkovi	park
pȁsoš	passport
pásūlj, -úlja	beans
pȃžnja	attention
periférija	outskirts
pȅt	five
pȇtak, -tka pl péci G pȅtākā	Friday
píće	drink, beverage
pijáca	market place
pírinač, pírīnča	rice
písaćī, -ā, -ē	pert. to writing
písati; pȉšēm I (P napísati)	to be writing, to write
písmo Gpl pȉsāmā	letter
pítānje	question, problem
pítati; pȉtām I (P upítati / zapítati)	to ask a question; refl. to wonder
pȉti; pȉjēm; pȉo, píla I (P pópiti)	to be drinking, to drink
pȉvo	beer
plȃćati; plȁćām I (P plȃtiti)	to be paying, to pay
plàšiti; plàšīm I (P úplašiti)	to frighten, scare; refl. to be frightened
plȃtiti; da plȁtīm P (I plȃćati)	to pay
plòdan, -dna, -dno	fertile, fruitful, copious, prolific
po	(with A) after; (with D) according to; (distributive) per, by the, throughout
pȍ	half

pobójati se, da se pobójīm P (I bójati se)   to be afraid of (with G)

póčēti; da pòčnēm; pòčeo, pòčēla; pòčēt P (I póčinjati)   to begin, start

póčinjati; póčinjēm I (P póčēti)   to be beginning, starting

pȍći; da pȍđēm; póšao, -šla P (I pólaziti)   to start, leave, depart

pódmazati; da pódmažēm P (I podmazívati)   to grease, lubricate

podmazívati; podmázujēm I (P pódmazati)   to be greasing, lubricating

podmazívanje   greasing, lubricating

pȍdne   noon

prȅ pȍdne   before noon, AM

pȍsle pȍdne   afternoon, PM

dȁnas pȍsle pȍdne   this afternoon

pogȁsiti; da pógāsīm P (I gȁsiti)   to extinguish, turn off

pógledati; da pógledām P (I glèdati)   to look at, glance at

pojedínačan, -čna, -čno   individual

pójesti; da pójedēm; pójeo, -ela; pójeden P (I jèsti)   to eat up, finish eating

pokȁzati; da pókāžēm P (I pokazívati)   to show, demonstrate

pokazívati; pokázujēm I (P pokȁzati)   to be showing, demonstrating

pòkraj   beside (with G)

pokvȁriti; da pókvārīm P (I kvȁriti)   to spoil, get out of order

pókvāren, -a, -o   spoiled (food); out of order (apparatus); corrupt (persons)

pòla / pȍ   half

pólazak, pólaska pl pólasci   departure, start

pólaziti; pólazīm I (P pȍći)   to be starting, leaving, departing

pòložāj   position; location (city)

poljoprìvrednī, -ā, -ō   agricultural

pomȁgati; pómāžēm; pomȁgao, -ala; pómāgān I (P pomóći)   to be helping, assisting, aiding

pómisliti; da pómislīm P (I mìsliti)   to think

pòmōć f   help, assistance, aid

pomóći; da pómognēm; pómogao, pomógla / pómogla; pómognūt P (I pomȁgati)   to help, assist, aid

ponédeljak / ponédeljnik pl ponédeljci G ponédeljākā   Monday

pónekad   sometimes

pópiti; da pòpijēm; pòpio, pòpīla; pòpīt / popíjen -éna P (I pìti)   to drink up, finish drinking

pópraviti; da pópravīm P (I pópravljati)   to repair, to correct, to improve

pópravljati; pópravljām I (P pópraviti)   to repairing, correcting, improving

pòred	beside, next (with G)
po̍red tòga	besides that, in addition to that
porḗđati; da pórēđām P (I rḗđati)	to line, file; refl. to file up, line up
pórodica	family
pórtīr, -ī́ra	desc clerk (hotel)
pòruka	message
pósao, pósla m pl póslovi G pòslōvā	work, job
i̍mam pósla	I'm busy
pòseta [pòsjeta]	visit
póslati; da pòš(a)ljēm; póslao; pòslān / pòslāt P (I slàti)	to send
pòsle	after (with G)
póslednjī [póslijednjī], -ā, -ē	last, the last
pòslovan, -vna, -vno	pert. to business
po̍slovan čòvek	business man
poslū́žiti; da póslūžīm P (I slū́žiti / poslužī́vati)	to serve
poslužī́vati; poslúžujēm I (P poslū́žiti)	to be serving
póstelja	bed
póstepeno	gradually
posū́diti; da pósudīm P (I posuđī́vati)	to loan
posuđī́vati; posúđujēm I (P posū́diti)	to be loaning, to loan
pòšta	post office, mail
pòšto	after, since, as
poteškóća	difficulty
pótpuno	completely
potrā́žiti; da pótražīm P (I trā́žiti)	to seek, demand, ask for, look for
pòtreban, -bna, -bno	necessary
potróšāč, -ā́ča	consumer
potróšiti; da pótrošīm P (I tróšiti)	to spend, consume
póverovati [póvjerovati] (25.3); da póverujēm P (I vèrovati)	to believe
póvrće	vegetable, vegetables
pozajmī́ti; da pózājmīm P (I pozajmljī́vati)	to loan
pòzdrav	greeting
pózdraviti; da pózdravīm P (I pózdravljati)	to greet
pozī́vati; pózīvām I (P pózvati)	to be invating, calling
póznati; da póznām; pòznāt P (I poznā́vati)	to recognize (a person); to be acquainted with
pòznāt, -a, -o	known, famous
poznā́vati; póznājēm I (P póznati)	to be acquainted with, to know

pȍzorište	theater
pózvati; da pozóvēm; pózvao, pózvāla; pòzvān / pòzvāt P (I pozívati)	to invite
pȍžaliti se; da se pȍžalīm P (I žàliti [se])	to complain
požéleti [požéljeti]; da požélim P (I žéleti)	to wish, to want to
požúriti; da pȍžūrīm P (I žúriti)	to hurry
prȃnje	washing
prȁštati; prȁštām I (P opróstiti)	to pardon; refl. to take leave
pràti, pèrēm; prào, prȃla I (P óprati)	to be washing
pràviti; pràvīm I (P nápraviti)	to be making
prȁznīk pl. prȁznīci	holiday
prȁznīkom	on holiday, holidays
pràv, -a, -o	right, just; straight
pràv	straight; just
právac, -vca	direction
prȃvo	right; pl. law studies
bȉti u prȃvu / ȉmati prȃvo	to be right
prȃzan, -zna, -zno	empty, vacant
prȃzniti; prȁznīm I (P isprȃzniti)	to empty
prȅ [prȉje]	before, ago (with G)
mȁlo prȅ	a short while ago
prȅ nȅgo štȍ	before (plus verb)
štȍ prȅ	as soon as possible
prȇći; da prèđēm; prȇšao, prȇšla; prèđen P (I prélaziti)	to cross
prèd(a)	in front of, before (with G)
prèda mnōm	in front of me
prȇdeo [prȇdjel] m G prȇdela [prȇdjela] pl. prȇdeli [prȇdjeli]	region, area, landscape; pl. countryside
prédgrāđe	suburbs
prȇgled / prèglēd [prijégled]	survey, examination, inspection
prégledati; da prégledām P (I preglȇdati / pregledȃvati)	to examine, check
preglȇdati; préglēdām I (P prégledati)	to be examining, checking
pregledȃvati; preglédāvām I (prégledati)	to be examining, checking
prèhranbeni / prèhrambeni, -a, -o	food-, pert. to food
prȅhranbena indústrija	food industry
prȇkid	interruption, break
preko	across (with G)
preko pȗta	across from (with G)
prèk(o)sutra	the day after tomorrow

prḗlaz [prijélaz]	crossing, pass
prélaziti; prélazīm I (P prḗći)	to be crossing, going over
prema	towards, according to (with D)
prètrpān, -a, -o	crowded
prevésti; da prevédēm; préveo, prevéla P (I prevóditi)	to translate, to cross (road)
prèviše	too much
prevóditi; prévodīm I (P prevésti)	to be translating, to be crossing (road)
prḗvōzni, -a, -o	pert. to transport
prī́bor	set, kit, outfit
príčekati; da príčekām P (I pričekī́vati)	to wait
pričekī́vati; pričékujēm I (P príčekati)	to wait
prìjatan, -tna, -tno	pleasant, agreable, nice
prìjēm [prī́mānje]	reception, party; receipt
prī́lično	rather, fairly
primā́ti; prìmām I (P prī́miti)	to be receiving, accepting
prī́miti; da prìmīm; prìmljen P (I prī́mati)	to receive, accept
prìjatelj	friend
prímorskī, -ā, -ō	coastal, seaside, littoral
prī́rodan, -dna, -dno	natural
prī́rodno	naturally
pȑljav, -a, -o	dirty
pročítati; da pročítam -ā́mo -ā́te; pròčitao, pròčitāla; pròčitan P (I čítati)	to read through, finish reading
prőći; da prȍđēm; pròšao / prόšao, prόšla P (prólaziti)	to pass by, go through
prőći dòbro	to fare well
pródati; da pródām, prodā́mo P (I prodā́vati)	to sell
prodā́vati; pródājēm I (P pródati)	to be selling
pródāvnica	sales outlet
prodűžiti; da pródūžīm P (I produžā́vati)	to continue
produžā́vati; prodúžāvām I (prodűžiti)	to be continuing
proízvod	product
proizvóđāč, -ā́ča	producer
prólaziti; prólazim I (P prőći)	to be going through
próleće [próljeće]	spring
próletnjī [próljetnjī], -ā, -ē	pert. to spring
prólećnī [próljećnī], -ā, -ō	
próletnī [próljetnī], -ā, -ō	

promȇniti [promijéniti] (22.3); prómenjen P (I mȇnjati)	to change
prȏmet	traffic, turnover (goods)
prósiti; pròsīm I (P isprósiti)	to ask, to beg, ask in marriage
pròst, -a, -o	simple, vulgar
pròsto	simply, vulgarly
pròšlī, -ā, -ō	past, last
provésti; da provédēm; próveo, -éla; provéden -éna P (I provóditi)	to take through; to spend, pass (time)
provóditi; próvodīm I (P provésti)	to take through; to spend, pass (time)
prȏzor	window
pŕtljāg, -ȃga	baggage
pȑvī, -ā, -ō	first
pȑvo	at first
pȗmpa G pl. pȗmpī	pump
pùn, pùna / púna, -o	full
pùniti; pùnīm I (P nápuniti)	to fill
pústiti; da pùstim; pústio; pùšten P (I pȗštati)	to let
pȗštati; pȗštām I (P pústiti)	to let
pȗt pl. pȗtevi / pȗtovi	road, way, trip
pȗt, pl. pȗtā	time (instance); pròšli pȗt last time
putóvati; pútujēm, pùtovao, pùtovāla I (no P)	to travel
ráčūn, -ȗna	bill, account
ȉći (nȅkome) u ráčūn	to suit
rȃditi; rȁdīm I (P urȃditi)	to work, to do
rȁdnīk pl. rȁdnīci	worker
rȃdnja Gpl. rȃdnjī	store, action
rȁdnja sa samopóslugōm / rȁdnja sa samoposlužȋvanjēm	supermarket
ràdo	willingly, gladly
vȑlo ràdo	I'd be glad to
rȁnī, -ā, -ō	early
ràno	early, before (adv.)
ránije	earlier, before
ràsporēd	schedule
rȃsti, rȃstēm; rȃstao, rȃsla I (P odrȃsti)	to grow
rȃzan, -zna, -zno; rȁznī	various
razbóleti se [razbóljeti se] (23.4) da se razbólīm P (I razbolȇvati se)	to fall sick, get sick

razbolḗvati se [razboljévati se] (23.4); razbólevām se I (P razbóleti se)	to be falling sick, getting sick
rázgledati; da rázgledām P (I razglḗdati / razgledā́vati)	to look over
razglḗdati; rázglēdām I (P rázgledati)	to be looking over
razgledā́vati; razglédāvām I (P rázgledati)	to be looking over
razgovā́rati; razgóvārām I (P razgovóriti)	to be conversing, talking
razgovóriti; da razgóvorīm P (I razgovā́rati)	to cheer up (someone)
rázonoda	entertainment
rā́zred	class
razúmeti [razúmjeti]; razúmēm [razúmijēn] I	to understand
razumḗvati [razumijḗvati]; razúmēvām-[razúmijevām] I	to understand repeatedly
razúmljiv, -a, -o	understandable
ŕđav, -a, -o; gòrī	bad
rḕč [rìječ] f Gpl. rḗčī [rijéčī] Dpl. rḗčima [rijéčima]	word
réći; da rèčem; rèkao, rékla; réčen -éna P (I govóriti)	to say
ne bih rèkao	I wouldn't say
vī́ rékoste	you said
rḕd pl. rèdovi	order, row, turn, line
u rḗdu	all right, O.K.
rḗdak [rijédak] -tka, -tko; rḕtkī [rìjetkī]; rèđī [rjèqī]	rare
rḗđati, rḗđā I (P porḗđati)	to file, put in order; refl. to line up
rḗka [rijéka] D rḗci [rijéci]	river
rḕtko [rijétko]	seldom, rarely
rḗtko kàd [rijétko kàd]	rarely ever, hardly ever
restórān, -ā́na	restaurant
ékspres-restórān	cafeteria
rezervóār / rezérvoār, -ā́ra	tank
rìba	fish
rī̀ža	rice
ròba	goods
róditelj	parent
ròđāk pl. ròđāci	relative
rū́čak, rū́čka	lunch
rū́čati; rū̀čām I (no P)	to eat lunch
ručā́vati; rúčāvām	to eat lunch repeatedly

s, sa (with G) from, from off, out of (a vehicle); (with I) with (accompaniment)
sábornī, -ā, -ō pert. to council, cathedral
sáčekati; da sáčekām P (I čèkati / sačekívati) to wait for (up to the point of arrival)
sačekívati; sačékujēm I (P sáčekati) to be waiting for (up to the point of arrival)
sàd(a) now
za sàda for the time being, at present
saláta salad
zèlena saláta lettuce
sȁm, sáma, -o alone, -self
sȁmīm tȉm by the same token
sàmo only
samopósluga / samoposlužívanje self-service
sàobraćaj traffic, transportation
sàobraćājnī, -ā, -ō pert. to transportation, traffic
sàobraćājan, -jna, -jno busy (street)
saóbraćati; saóbraćā I (no P) to communicate, commute
sástanak, sástānka pl. sástānci meeting, appointment
sȁt pl. sȁti G sátī hour, clock (time)
sȁt pl. sátovi G sátōvā watch, clock (timepiece)
u kolíko sátī at what time
sàv, svà, svè all
svè everything, all (pron)
sávetnik [sávjetnik] pl. sávetnici [sávjetnici] councellor, adviser
sèbe, se reflexive pronoun (A)
sèćati se [sjèćati se]; sèćam se I (P sètiti se) to remember (with G)
sèdam seven
sèdati [sjèdati]; sèdām I (P sèsti) to be in act of sitting down
sédēnje sitting
sédeti [sjédeti / sjédjeti]; sédīm -ímo, -íte I (P sèsti) to sit, be sitting
sélo village
séljāk, -áka pl. seljáci peasant
sèm / òsim besides, except (with G)
sèsti [sjèsti]; da sèdnem, sèo, sèla P (I sèdati / sédeti) to sit down
séstra Gpl. sestárā sister
sètiti se [sjètiti se]; da se sètim P (I sèćati se) to remember (with G)

sezóna	season
sìgūran, -rna, -rno; sigúrnijī	safe, secure, sure
sìgūrno	surely
simpátičan, -čna, -čno	attractive, likable, nice
sȋn pl. sȉnovi G sinóvā	son
sȉnōć	last night, last evening
sirómašan, -šna, -šno	poor
skóro	recently, almost
skrètānje	turning side, deviation
skȗp, skúpa, -o; skȗpī; skùpljī	expensive
skùpština	assembly
Nȃrodna skùpština	National Assembly
slàb, -a, -o; slábijī	weak
slàdak, slàtka, -o; slàtkī; slàđī	sweet
slàti; šàljēm; slȃn / slȃt I (P póslati)	to be sending, to send
slȉčan, -čna, -čno	similar
slikóvit, -a, -o	picturesque
slòbodan, -dna, -dno	free
Slóvēn, Slovéna / Slȃven, Slavéna	Slav
slùčāj D slùčaju / slučáju pl. slùčāji / slùčajevi	case
nȅsrećan slùčāj	accident
slùčājan, -jna, -jno	casual, accidental
slùčājno	by chance, casually, accidentally
slúžben, -a, -o	official
slúžbeno	officially
slȗžiti; slȗžīm I (P poslȗžiti)	to serve; refl. to use, help oneself
smétati; smètām I (no P)	to distrub, annoy
snábdeti [snábdjeti] (20.6); da snábdēm; snabdéven -éna P (I snabdévati)	to supply
snabdévāč, -áča [snabdjévāč]	supplier
snabdévati [snabdijévati] (20.6); snábdēvām I (P snábdeti)	to be supplying
sȏ f G sòli, D sòli, L sóli, I sòli / sòlju pl. sòli, G sólī DI sólima	salt
sòba Gpl. sȏbā	room
spájati; spàjām I (P spójiti)	to connect, link; refl. to be connected
spójiti; da spójīm P (I spájati)	to connect, link; refl. to be connected
spòmenīk pl. spòmenīci	monument
sprečávati; spréčāvām I (P spréčiti)	to prevent, hinder

sprȇčiti [sprijéčiti]; da sprȅčīm P (I sprečȃvati) to prevent, hinder
sprȇmati; sprȅmām I (P sprȇmiti) to be preparing
sprȇmiti; da sprȅmīm P (I sprȇmati) to prepare, get ready
Sr̀bin pl. Sr̀bi Serb
sr̀pski, -a, -o Serbian
sr̀dačan, -čna, -čno cordial
srèća fortune, good luck
srèćōm [nà sreću] fortunately
srèćan, -ćna, -ćno (srètan) happy, fortunate, lucky
srȇda [srijéda] Wednesday
srédstvo means, funds
srèsti; da srètnem, srèo P (I srètati) to meet
srètan, -tna, -tno (srèćan) happy, fortunate, lucky
srètati; srètām / srèćām I (P srèsti) to be meeting, to meet
sròdnīk pl. sròdnīci relative
srpskohŕvātskī, -ā, -ō Serbo-Croatian
stàjati; stàjē I (P stàti) to be stopping, to stop, to cost
stájati / stójati; stójīm (-ȋmo -ȋte); stájao, stàjāla I (P stàti) to be standing, to stand, to cost
stȁlan, -lna, -lno constant, permanent
stȁlno constantly, permanently
stȁn pl. stȃnovi living quarters, apartment
stànica station, stop
stanóvati; stánujēm; stànovao, stànovāla I (no P) to live, dwell
stàr, stàra, -o [stára, -o]; stȁri; stárijī old
stàti; da stànēm P (I stájati / stójati) to stop, stand
stȉći / stȉgnuti; da stȉgnēm; stȉgao, -gla P (I stȉzati) to arrive, reach
stȉzati; stȉžēm I (P stȉći) to be arriving, reaching
stò hundred
stȍ / stȍl m G stóla pl. stólovi table
stólica chair
stómāk, -ȃka stomach
stràn, -a, -o; strànī foreign
strȃna side, page
stvȁr f thing, matter, point
súbota Saturday
súbotom Saturdays, on Saturday
sùdār collision

sùpa   soup
súprug V súpruže   spouse, man (formal)
súpruga   spouse, wife (formal)
sùtra   tomorrow
  sùtradān   the next day
sùvīše   too much
svákāko   by all means, surely, at any rate, in any case
svàkī, -ā, -ō   every
svȅt / svȉjet D svȇtu / svijétu pl. svȇtovi / svètovi / svjètovi world, people
  mnȍgo svȅta   a lot of people
svètlost [svjètlost] f I svètlošću   light
svèž, -a, -e [svjèž]; svèžī [svjèžī]   fresh, cool
  svèže [svjèže]   fresh, cool (adv)
svȉdeti se [svȉdjeti se] (18.2); da se svȉdī; svȉdeo se P (I svíđati se)
  to please
svíđati se; svȉđā se I (P svȉdeti se [svȉdjeti se])   to be pleasing, to please
svínjetina   pork
svínjskī, -ā, -ō   pert. to pork
svȍj, svója, svóje   one's own (refl.)
svràćati; svràćām I (P svrátiti)   to be dropping in, stopping off
svrátiti; da svrȁtīm P (I svràćati)   to drop in, stop off
svršávati; svŕšāvām [svršívati, svŕšujēm] I (P svŕšiti)   to be finishing
svŕšiti; da svȑšīm P (I svršávati [svršívati])   to finish

šálter   ticket window
šéćer   sugar
šȉbica   match
šljȉva   plum, plum tree
šljȉvovica   plum brandy
šófēr, -éra   chauffeur
šȍlja   cup
štà / štò   what
  štȍ prȅ [štȍ prȉje]   as soon as possible

tàčan, -čna, -čno   exact, correct
  tàčno   exactly, correctly
táda   then, at that time
tȁj, tȁ, tȍ   that, the (aforementioned)

tȍ	that, those (pron.)
tàkav, -kva, -kvo	such
tàkō	so, thus
ȉsto tàkō	also
takőđe(r)	also
tàksi m	taxi
támān	just, fit (size)
tàmo	there, over there
tè	and (stressed)
tèk	only, for the first time
tèkstīlni, -a, -o	textile
télećī, -ā, -ē	veal
teléfōn, -őna	telephone
téletina	veal
temperatűra	temperature
tèrati; tèrām; tèrān I (P óterati)	to drive, to run, to chase, to drive away
tě́ško	with difficulty
teškóća	difficulty
tě́žak, tě́ška, -o; tě́škī; tèšī	difficult, heavy, hard
tě́ško	with difficulty, hard
tȉsuća	thousand
tȍ	that, those (pron.)
u tóme	in that
pored tòga / sem tòga	besides that, in addition to that
tȉme	thereby
tòčan, -čna, -čno (Cr)	exact, correct
tolíki, -a, -o	that big
tolíko	that much, that many
tòpal / tòpao, tòpla, -o; tòplī	warm
tràjati; tràjē I (no P)	to last
tràmvāj	streetcar
trǎ́žiti; trȁžīm I (P zatrǎ́žiti / potrǎ́žiti)	to demand, require, seek, look for, ask for
trèbati; trèbā, trèbalo I (P zátrebati / ústrebati)	to be necessary
trèbā da ídē	he should go
trèba mi sòba	I need a room
tȑg pl. tŕgovi	square

tŕgovačkī / tŕgovinskī, -ā, -ō   commercial
tròlējbus [tròlījbus]   trackless trolley, trolleybus
tróšiti; tróšīm I (P potróšiti)   to spend, to consume
tŕžnica (Cr)   market place
tȕ   here
tvŕđava   citadel

u   at (what time; in (place where - D); into (place to which -A)
učíniti; da účinīm P (I číniti)   to do, to make; refl. to seem
účiti; účim, učímo, účiíte; účio; ùčen I (P naúčiti)   to be learning, teaching
ȕći; da ȕđēm; úšao, P (I úlaziti)   to go in, enter
údati se; da se údām; ùdāla; ùdāta P (I udávati se)   to get married (of woman)
udávati se; údajēm se; udávala se; údāvāna I (P údati se)   to be getting married (of woman)
údōban, -bna, -bno; udóbnijī   comfortable
ugásiti; da úgāsīm; úgāšēn P (I gásiti)   to extinguish, to turn off
úgodan, -dna, -dno   comfortable, convenient, pleasant
ùjutru / ùjutro   in the morning
úklanjati; úklanjām I (P uklóniti)   to be removing
uklóniti; da úklonīm P (I úklanjati)   to remove, eliminate
ukljúčiti; da úkljūčīm P (I uključívati)   to include
uključívati; ukljúčujēm I (P ukljúčiti)   to be including
ukljúčujūći   including
úlaziti; úlazīm I (P ȕći)   to be going in, entering
úlaznica   ticket
ùlica   street
ȕlje   oil
úmesto / mèsto [úmjesto, mjèsto]   instead (with G)
úmetnik [úmjetnik] pl. úmetnici [úmjetnici]   artist
ùmōran, -rna, -rno   tired
únēti; [únijeti, unijéti]; da unésēm, ùneo [ùnio], ùnēla [ùnijela]; ùnēt [únijet] unésen -éna P (I unósiti)   to bring in, carry in
unósiti; únosīm I (P únēti [únijeti]   to be bringing in, carrying in
unútra / únūtra   inside
upáliti; da úpālīm; úpāljen P (I páliti)   to light

upī́tati; da úpītām P (I pī́tati)	to ask question
úplašiti; da úplašīm P (I plàšiti)	to frighten, scare; refl. to be frightened
upotrḗbiti; da upótrēbīm P (I upotrebljā́vati / upotrebljī́vati)	to use
upotrebljā́vati; upotrébljāvām [upotrebljī́vati, upotrébljujēm)	to be using
upóznati (se sa); da (se) upóznām (sa), -ā́mo -ā́te P (I upoznā́vati)	to become acquainted with, to know, meet
upoznā́vati; upóznājēm I (P upóznati)	te become acquainted (more than once)
úpravo	just
ū́ra (Cr)	hour, clock, watch
urā́diti, da úrādīm; ùrāđen P (I rā́diti)	to work, to do
ȕred	office
úredan, -dna, -dno	orderly, tidy
urḗditi; da úrēdīm; úrēđen P (I uređī́vati)	to organize, put in oreder, settle
uređī́vati; uréđujēm I (P urḗditi)	to be organizing, putting in order, settling
úspeti; da úspēm P (I uspḗvati)	to succeed
uspḗvati; úspēvām I (P úspeti)	to be succeeding
ùspūt / úz pūt	on the way, by the way
ústajati; ústajēm; ústajao, ústājala I (P ústati)	to be getting up
ústati; da ústanēm P (I ústajati)	to get up
ústrebati; da ústrebā P (I trèbati)	to be found necessary
ùtisak, ùtiska pl ùtisci	impression
útorak, útōrka Gpl útorākā (/útornīk pl útōrnīci)	Tuesday
utr̄́nuti; da útr̄nēm P (I utrnjī́vati)	to extinguish, turn off
utrnjī́vati; utŕnjujēm I (P utr̄́nuti)	to be extinguishing, turning off
ùvečē(r)	in the evening
ùvek [ùvijek]	always
ùz	along, up (with A)
úz pūt /ùsput	on the way, by the way
úzēti; da ùzmēm; ùzeo, ùzēla; ùzēt P (I úzimati)	to take, get
úzimati; úzimām I (P úzēti)	to be taking, getting
uznemirā́vati; uznemírāvām [uznemirī́vati, uznemírujēm] I (P uznemī́riti)	to be disturbing
uznemī́riti; da uznémīrīm P (I uznemirā́vati / uznemirī́vati)	to disturb

váljda	perhaps, maybe
vàn	outside (with G)
vàni	outside (adv)
vā́roš f	city

vàš, -a, -e	your, yours
vȃžan, -žna, -žno	important
vèče G vèčera (no pl)	evening
vèčer f pl vèčeri Gpl večérī	evening
véčera	supper, evening meal
večéras	this evening
véčerati; véčerām I (no P)	te eat supper
večerȃvati; večérāvām I (no P)	to eat supper (more than once)
vèć	already; but (contrastive)
vèdar, -dra, -dro	clear (of weather)
vèliki / vèlik, -a, -o; vèlikī; vèćī	great, big, large
vèza	connection, tie, link
vȇzati; da vȅžēm; vȅzan P (I vezívati)	to tie, connect, link
vezívati; vézujēm I (P vȇzati)	to be tying, connecting, linking
vèrovati; vèrujēm [vjèrovati] (25.3) I (P póverovati)	to be believing
verovátno / vèrovātno [vjerojátno]	probably
vȋ	you
vìdeti; vìdīm; vìđen [vìdjeti] (17.2) I (no P)	to see
vìđen, -a, -o	prominent
víđati; vȋđām I	to see often, to see again and again
vìđēnje	seeing
do viđénja	goodbye
vìkend	weekend
víno	wine
vísok, visóka, -o; vísokī; vìšī	high, tall
vìše	more
svȅ vìše	more and more
vlȃk pl vlàkovi	train
vòće	fruit, fruits
jȕžno vòće	tropical fruit
vóda	water
vóditi; vòdīm I (P odvésti)	to lead, take
vóleti; vólīm [vóljeti] (17.2) I (P zavóleti)	to like, love, prefer
vȍz pl vőzovi	train
vózilo	vehicle
vóziti; vòzīm I (P odvésti)	to drive; refl. to ride
vőžnja	drive, driving, riding
rȇd vőžnje	time-table
vràćati; vràćām I (P vrȃtiti)	to return

vráta n pl	door
vrátiti; da vrȁtīm P (I vràćati)	to return
vrȇdeti; vrȇdī [vrijéditi] (20.6) I (no P)	to be worthy
vrȇme [vrijéme] G vrèmena pl vreména	time, period of time; weather
za vrȇme [za vrijéme]	during (with G)
s vrèmena na vrȇme [s vrèmena na vrijéme]	from time to time
vȑlo	very
vŕsta	kind, species, brand, sort
vŕšiti; vȑšīm I (P izvŕšiti)	to perfom, to do, to execute
vȑt / vȑt pl vȑtovi	garden
vrȕć, vrúća, -e; vrȕćī; vrùćī	hot
vrúćica	temperature, high fever

za	for (with A); behind (with I)
za vrȇme [za vrijéme]	during (with G)
zábaviti; da zábavīm P (I zábavljati)	to entertain, amuse; refl. to stay
zábavljati; zábavljām I (P zábaviti)	to be entertaining, amusing; refl. to amuse oneself, have a nice time
zábóraviti; da zabóravīm P (I zabóravljati)	to forget
zabóravljati; zabóravljām I (P zabóraviti)	to be forgetting
zábrinuti se; da se zábrinēm P (I brȉnuti se)	to come to worry about
zȁbuna	confusion
zàdnjī, -ā, -ē	last, the last
zadócniti; da zádocnīm P (I zadocnjávati)	to be late
dá ne zadócnīmo	lest we be late
zadocnjávati; zadócnjāvām I (P zadócniti)	to be late
zàdovōljan, -ljna, -ljno	satisfied, pleased, happy
zadovóljstvo	satisfaction, pleasure
zadŕžati; da zadŕžīm P (I zadržávati)	to retain; refl. to be detained, to stay long
zadržávati; zadŕžāvām I (P zadŕžati)	to be retaining; refl. to be detained, to stay long
Zágreb	Zagreb
záinteresovati; da zaintéresujē P (I ȉnteresovati)	to interest; refl. to be interested in
záista / zàista	indeed
zàjedno	together
zakásniti; da zákasnīm P (I zakašnjávati)	to be late
da ne zákasnimo	lest we be late

zakašnjávati; zakášnjāvām I (P zakásniti)	to be late
zamóliti; da zámolīm P (I móliti)	to beg, to ask politely; refl. to pray
zanímati; zánīmām I (no P)	to entertain; refl. to be engaged, employed
zanímljiv, -a, -o	interesting
zaobíći; da zaóbiđēm; zaobíšao, zaobíšla P (I zaobílaziti)	to bypass
zaobílaziti; zaobílazīm I (P zaobíći)	to be bypassing
zȁpadnī, -ā, -ō / zàpadnī	western
zapáliti; da zápālīm P (I páliti)	to light, set fire
zapítati; da zápītām P (I pítati)	to ask a question
zar	(interrogative particle)
zar nè	(interrogative sentence final), is it not so?
zárez	comma
zástoj	stagnation, standstill
zàšto / štò	why, what for?
zàto	therefore, for that reason
zàto štò	because of
zatrážiti; da zátrāžīm P (I trážiti)	to seek, to demand
zátrebati; da zátrebā P (I trèbati)	to need, to be necessary
zatvárati; zátvārām I (P zatvóriti)	to be closing, to close
zatvóriti; da zátvorīm P (I zatvárati)	to close
zàuzet, -a, -o	busy
zaúzēti; da zaúzmēm; zàuzeo, zàuzēla; zàuzēt P (I zaúzimati)	to take, occupy
zaúzimati; zaúzimām I (P zaúzēti)	to be taking, occupying
závisiti; závisī I (no P)	to depend on (on : od plus G)
zavóleti [zavóljeti], da závolīm P (I vóleti)	to come to like, to fall in love
zbȉlja	indeed
zbòg	on account of, because of (with G)
zbȍg tòga	because of that
zbȍg tòga štȍ	because (with verb)
zbògom	goodbye
zdràvo	Hi!
zélen, zeléna, -o; zèlenī	green
zémička	roll
zémlja	land, country
zgòdan, -dna, -dno	convenient
nȁjzgȍdnijī, -ā, -ē	the most convenient
zgràda	building
zíma	winter, cold

zȉmi	during winter, in winter
znáčiti; znȁčī I (no P)	to mean
znàmenitost f I znàmenitošću	sightseeing
znàti; znȃm, znȃmo, znȃte; znȃn / znȃt I (no P)	to know
zóloškī / zoóloškī, -ā, -ō	zoological
zȑcalo	mirror
zváničan, -čna, -čno	official
zvàti (se); zóvēm (se); zvào, zvȃla; zvȃn / zvȃt I (P pózvati)	to call
žàliti; žàlīm I (P póžaliti se)	to regret, to be sorry; refl. to complain
žào	sorry
žào mi je	I'm sorry
bȉlo mi je žào	I was sorry
bȉće mi žào	I will be sorry
žàlōst F I žàlōšću	sadness, grief, affliction
nà žalōst	unfortunately
žédan, -dna, -dno	thirsty
žéleti [žéljeti] (17.2); žélīm I (P požéleti)	to wish, desire, want to
žéleznica [žéljeznica]	railroad
žèlezničkī [žèljezničkī], -ā, -ō	pert. to railroad
žéludac G žéluca	stomach
žémička	roll
žéna	wife, woman
žéniti se; žènīm se I (P ožéniti se)	to get married (of man)
žȉgica	match
žíveti [žívjeti] (17.2); žívīm I (no P)	to live
žívež	foodstuff
žívežnī, -ā, -ō	pert. to foodstuff
žȉvopīsan, -sna, -sno	picturesque
žȉvotnī, -ā, -ō	pert. to life, vital
žȗriti: žȗrīm I (P požȗriti)	to be hurrying

★ U.S. GOVERNMENT PRINTING OFFICE : 1965 O—752-220—(224)